ਤਿੱਬਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖੋਜੀ ਦੇ ਸਾਹਸ

ਏ. ਹੈਨਰੀ ਸੇਵੇਜ ਲੈਂਡੋਰ

ਤ ਤ ਕ ਰਾ

ਕਾਪੀਰਾਈਟ
ਚਿੱਤਰਕਾਰੀ
ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ
ਅਧਿਆਇ ਪਹਿਲਾ ਇੱਕ ਵਰਜਿਤ ਦੇਸ਼
ਅਧਿਆਇ ਦੂਜਾ ਇੱਕ ਅਣਜਾਣ ਪਾਸਾ
ਅਧਿਆਇ III ਇੱਕ ਤੰਗ ਬਚ ਨਿਕਲਣਾ
ਅਧਿਆਇ IV ਜਾਸੂਸਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ
ਅਧਿਆਇ ਪੰਜਵਾਂ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ
ਛੇਵਾਂ ਅਧਿਆਇ ਇੱਕ ਉੱਚ ਤਿੱਬਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ
ਅਧਿਆਇ ਸੱਤਵਾਂ ਇੱਕ ਦਿਲਚਸਪ ਰਾਤ ਦਾ ਸਫ਼ਰ
ਅਧਿਆਇ ਅੱਠਵਾਂ ਭੁੱਖੇ ਭਰਗੌੜੇ
ਨੌਵਾਂ ਅਧਿਆਇ ਬਰਗਾਵਤ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼
ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਅਤੇ ਡਾਕੂਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅਧਿਆਇ ਦਸਵਾਂ
ਅਜੀਬ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਇ ਗਿਆਰ੍ਹਵਾਂ
ਲਾਮਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅਧਿਆਇ ਬਾਰ੍ਹਵਾਂ
ਅਧਿਆਇ XIII ਮੱਠਾਂ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ
ਅਧਿਆਇ XIV ਇੱਕ ਹੋਰ ਆਫ਼ਤ
ਅਧਿਆਇ XV ਤਿੱਬਤੀ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ
ਅਧਿਆਇ XVI ਪਵਿੱਤਰ ਪ੍ਰਾਂਤ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਗੋਰਾ ਆਦਮੀ
ਅਧਿਆਇ XVII ਨਦੀ 'ਤੇ ਆਫ਼ਤ
ਅਧਿਆਇ XVIII ਕੈਪਚਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ
ਅਧਿਆਇ XIX ਮੌਤ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ
ਅਧਿਆਇ XX ਇੱਕ ਭਿਆਨਕ ਸਵਾਰੀ
ਅਧਿਆਇ XXI ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਸ਼ਨਰ
ਅਧਿਆਇ XXII ਇੱਕ ਮਨਮੋਹਕ ਜੀਵਨ
ਅਧਿਆਇ XXIII ਸਰਹੱਦ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਅਧਿਆਇ XXIV ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸਤਾਂ ਨਾਲ
ਅੰਤਿਕਾ
ਫੁੱਟਨੋਟ:

ਤਿੱਬਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖੋਜੀ ਦੇ ਸਾਹਸ

ਦੁਆਰਾ

ਏ. ਹੈਨਰੀ ਸੇਵੇਜ ਲੈਂਡੋਰ

ਲੇਖਕ
"ਵਰਜਿਤ ਧਰਤੀ ਵਿੱਚ"
"ਪੂਰਬ ਦੇ ਹੀਰੇ"
ਆਦਿ। ਆਦਿ।

ਲੇਖਕ ਦੁਆਰਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ

ਹਾਰਪਰ ਅਤੇ ਬ੍ਰਦਰਜ਼ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ
ਨਿਊਯਾਰਕ ਅਤੇ ਲੰਡਨ
ਐਮਸੀਐਮਐਕਸ

ਕਾਪੀਰਾਈਟ, 1910, ਹਾਰਪਰ ਐਂਡ ਬ੍ਰਦਰਜ਼ ਦੁਆਰਾ

ਸਾਰੇ ਹੱਕ ਰਾਖਵੇਂ ਹਨ

ਅਪ੍ਰੈਲ, 1910 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ।
ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਛਾਪਿਆ ਗਿਆ

ਸਮੱਗਰੀ

ਚਿੱਤਰਕਾਰੀ

ਲੇਖਕ
ਅਣਇੱਛਤ ਤੰਬਾਕੁਨੋਸ਼ੀ
ਰਾਤ ਨੂੰ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਭਿਆਨਕ ਬਰਫੀਲੇ ਤੂਫਾਨ ਵਿੱਚ ਪਹਾੜ ਉੱਤੇ ਲੈ ਗਿਆ।
ਸਾਡੇ ਬਲਵਰਕਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ
ਡਾਕੂਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਹੇਠਾਂ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀਆਂ
ਇੱਕ ਕੁਦਰਤੀ ਕਿਲ੍ਹਾ
ਵਿਸ਼ਾਲ ਸ਼ਿਲਾਲੇਖਾਂ ਵਾਲਾ ਕੈਂਪ
ਤੂਫ਼ਾਨੀ ਮੀਂਹ
ਤਿੱਬਤੀ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚੇ
ਪੈਸੇ ਖਰੀਦਣੇ
ਮੈਂ ਕੈਦੀ ਸੀ।
ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਘਸੀਟਿਆ ਗਿਆ
ਚੰਦਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕੁੱਟਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ
ਇੱਕ ਤਿੱਖੀ ਕਾਠੀ 'ਤੇ ਸਵਾਰੀ
ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਗਾਰਡ 'ਤੇ ਪੱਥਰਾਂ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ।
ਚੱਟਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਰਿਹਾਇਸ਼ਾਂ

ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ

ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ 1897 ਵਿੱਚ ਤਿੱਬਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ ਲੇਖਕ ਦੇ ਸਾਹਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਦੇਸ਼, ਧਾਰਮਿਕ ਕੱਟੜਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਅਜਨਬੀਆਂ ਲਈ ਬੰਦ ਸੀ। ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਨਤੀਜਿਆਂ ਲਈ, ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ, ਸ਼ਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਆਦਿ ਦੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵਰਣਨ ਲਈ, ਉਸੇ ਲੇਖਕ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀ ਗਈ ਵੱਡੀ ਰਚਨਾ, ਜਿਸਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਹੈ, ਇਨ ਦ ਫੋਰਬਿਡਨ ਲੈਂਡ (ਹਾਰਪਰ ਐਂਡ ਬ੍ਰਦਰਜ਼, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ), ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
ਖੋਜ ਦੀ ਉਸ ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ ਲੇਖਕ ਨੇ ਕਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਗੋਲਿਕ ਖੋਜਾਂ ਕੀਤੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:
(ਓ) ਦੁਨੀਆ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀਆਂ ਨਦੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ, ਮਹਾਨ ਬ੍ਰਹਮਪੁੱਤਰ ਨਦੀ ਦੇ ਦੋ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਖੋਜ।

(ਅ) ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਕਿ ਹਿਮਾਲਿਆ ਦੇ ਉੱਤਰ ਵਿੱਚ ਪਹਾੜਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਉੱਚੀ ਲੜੀ ਮੌਜੂਦ ਸੀ, ਪਰ ਹਿਮਾਲਿਆ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਰਗੀ ਕੋਈ ਵੱਡੀ ਉਚਾਈ ਨਹੀਂ ਸੀ।
(ਏ) ਪਵਿੱਤਰ (ਮਾਨਸਰੋਵਰ) ਅਤੇ ਸ਼ੈਤਾਨ (ਰਕਸਤਲ) ਝੀਲਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕਥਿਤ ਸਬੰਧ ਸੰਬੰਧੀ ਭੂਗੋਲਿਕ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ।
(ਸ) ਸਤਲੁਜ ਦਰਿਆ ਦੇ ਅਸਲ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਖੋਜ।

ਭੂਗੋਲਿਕ ਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਵੇਲੇ ਲੇਖਕ ਨੇ ਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸਲੀ ਧੁਨੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਥਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਾਵਿਕ ਸ਼ਬਦ "ਹਿਮਾਹਲਿਆ" (ਬਰਫ਼ ਦਾ ਨਿਵਾਸ) ਲਈ ਵੀ ਕੋਈ ਅਪਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਲਿਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਰਥਹੀਣ ਹਿਮਾਲਿਆ ਵਿੱਚ ਬਦਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੰਪਾਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਬੇਅਰਿੰਗ ਚੁੰਬਕੀ ਹਨ। ਤਾਪਮਾਨ ਨਿਰੀਖਣ ਫਾਰਨਹੀਟ ਥਰਮਾਮੀਟਰਾਂ ਨਾਲ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।
ਏ. ਐੱਚ. ਐੱਸ. ਐੱਲ.

ਤਿੱਬਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖੋਜੀ ਦੇ ਸਾਹਸ

ਤਿੱਬਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖੋਜੀ ਦੇ ਸਾਹਸ

ਅਧਿਆਇ ਪਹਿਲਾ

ਇੱਕ ਵਰਜਿਤ ਦੇਸ਼

ਤਿੱਬਤ ਇੱਕ ਵਰਜਿਤ ਧਰਤੀ ਸੀ। ਇਸੇ ਲਈ ਮੈਂ ਉੱਥੇ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਹ ਅਜੀਬ ਦੇਸ਼, ਠੰਡਾ ਅਤੇ ਬੰਜਰ, ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉੱਚੇ ਟੇਬਲਲੈਂਡ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਉਜਾੜ ਟੇਬਲਲੈਂਡ ਦੀ ਔਸਤ ਉਚਾਈ - ਸਮੁੰਦਰ ਤਲ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 15,000 ਫੁੱਟ ਉੱਚੀ - ਯੂਰਪ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੇ ਪਹਾੜਾਂ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਹੈ। ਲੋਕ ਸਹੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਉਹ ਇਸਨੂੰ "ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਛੱਤ" ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਉੱਚੇ ਪਠਾਰ 'ਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ, ਜਾਂ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਉੱਗਦਾ, ਸਿਵਾਏ ਨੀਵੀਆਂ ਵਾਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮਾੜੇ ਝਾੜੀਆਂ ਅਤੇ ਘਾਹ ਦੇ। ਮੂਲ ਨਿਵਾਸੀ ਗੁਆਂਢੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਆਯਾਤ ਕੀਤੇ ਭੋਜਨ 'ਤੇ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਉੱਨ, ਬੋਰੈਕਸ, ਲੋਹਾ ਅਤੇ ਸੋਨਾ ਦੇ ਕੇ ਇਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਉੱਚੀਆਂ ਪਹਾੜੀ ਲੜੀਆਂ ਤਿੱਬਤੀ ਪਠਾਰ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਘੇਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਪਹਾੜੀ ਲੜੀ ਦੱਖਣ ਵੱਲ ਹਿਮਾਲਿਆ ਲੜੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਧਰਤੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਪਹਾੜੀ ਲੜੀ ਹੈ। ਦੱਖਣ ਤੋਂ ਤਿੱਬਤ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਗਰਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਮੁਹਿੰਮ ਨਾਲ ਦਾਖਲ ਹੋਣਾ ਸੰਭਵ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਪਹਾੜੀ ਦੱਰੇ ਬਰਫ਼ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਬੰਦ ਹੁੰਦੇ।

ਮੇਰੀ ਫੇਰੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤਿੱਬਤ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਨਬੀ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਤਿੱਬਤੀ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਨਿਗਰਾਨੀ ਸੀ।

ਕੁਝ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਤਿੱਬਤ ਦੇ ਉੱਤਰੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਥੇ ਦੇਸ਼ ਲਗਭਗ ਅਬਾਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਰਚ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ, ਸ਼ਾਇਦ ਕੁਝ ਦੁਖੀ ਖਾਨਾਬਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ। ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਤਿੱਬਤ ਅਜਨਬੀਆਂ ਲਈ ਵਰਜਿਤ ਦੇਸ਼ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੋਈ ਵੀ ਲਹਾਸਾ ਪ੍ਰਾਂਤ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ - ਤਿੱਬਤ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਂਤ ਜਿਸਦੀ ਆਬਾਦੀ ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਸੰਘਣੀ ਸੀ। ਇਹ ਉਹ ਪ੍ਰਾਂਤ ਸੀ, ਉਸ ਸਾਰੀ ਵਰਜਿਤ ਧਰਤੀ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵਰਜਿਤ, ਜਿਸਦਾ ਮੈਂ ਖੋਜ ਅਤੇ ਸਰਵੇਖਣ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਉਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋ ਗਿਆ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੈਂ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ-ਜੀਵਾਂ ਲਈ ਉਪਯੋਗੀ ਹੋਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਇੱਛਾ ਲਈ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਦੇ ਕੇ ਬਹੁਤ ਨੇੜੇ ਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਵਿਗਿਆਨਕ ਕੰਮ ਲਈ ਪੈਸੇ ਨਾਲ ਖਰੀਦੇ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਉਪਕਰਣਾਂ ਨਾਲ, ਮੈਂ 1897 ਵਿੱਚ ਤਿੱਬਤੀ ਸਰਹੱਦ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋਇਆ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬੰਬਈ ਤੋਂ, ਮੈਂ ਉੱਤਰ ਵੱਲ ਰੇਲਵੇ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ, ਕਾਠਗੋਦਾਮ ਤੱਕ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਗੱਡੀਆਂ ਅਤੇ ਘੋੜਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨੈਨੀ ਤਾਲ ਤੱਕ ਯਾਤਰਾ ਕੀਤੀ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮੀ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ, ਹੇਠਲੇ ਹਿਮਾਲਿਆਸ ਉੱਤੇ ਇਸ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਪਹਾੜੀ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ, ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਮੁਹਿੰਮ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕੀਤੀ, ਅਣਜਾਣ ਧਰਤੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਰਸਤਾ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ।

ਨੈਨੀ ਤਾਲ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਤਲ ਤੋਂ 6407 ਫੁੱਟ ਉੱਚਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਿੰਦੂ ਤੋਂ ਮੇਰੇ ਸਾਰੇ ਭਾਰ ਕੁਲੀਆਂ ਜਾਂ ਕੁਲੀਆਂ ਦੀ ਪਿੱਠ 'ਤੇ ਚੁੱਕਣੇ ਪੈਂਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਹਰੇਕ ਭਾਰ ਦਾ ਭਾਰ ਪੰਜਾਹ ਪੌਂਡ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਯੰਤਰ, ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਅਤੇ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਪੈਕ ਕੀਤਾ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੋਟੇ ਵਰਤੋਂ ਲਈ

ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਡੀਲ ਲੱਕੜ ਦੇ ਚਾਰ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਸੈੱਟ, ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਅਤੇ ਫਿੱਟ ਕੀਤਾ, ਜ਼ਿੰਕ-ਲਾਈਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤਿਆਰੀ ਵਿੱਚ ਭਿੱਜਿਆ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਹਵਾ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਈ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਉਪਯੋਗੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੀਟਾਂ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਚਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਤਾਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ, ਇੱਕ ਬਿਸਤਰੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ। ਤਿੰਨ ਨੂੰ ਸੀਟ ਅਤੇ ਮੇਜ਼ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਚਾਰ ਦੇ ਸੁਮੇਲ, ਇੱਕ ਖਾਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਰਤੇ ਗਏ, ਇੱਕ ਤੇਜ਼, ਠੋਸ ਅਤੇ ਆਸਾਨ ਨਿਰਮਾਣ ਦਾ ਇੱਕ ਪੰਟ, ਜਾਂ ਕਿਸ਼ਤੀ ਬਣਾਈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇੱਕ ਅਣਜਾਣ ਨਦੀ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਅਣਪਛਾਤੇ ਝੀਲਾਂ ਦੇ ਸ਼ਾਂਤ ਪਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਲੈਣ ਲਈ। ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫਿਕ ਕੰਮ ਲਈ ਟੈਂਕਾਂ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਢੋਣ ਲਈ ਪਾਣੀ ਦੇ ਡੱਬਿਆਂ ਵਜੋਂ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਡੱਬਾ, ਪੈਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਬਿਲਕੁਲ ਇੱਕ ਕੁਲੀ ਲੋਡ ਸੀ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਦੋ ਦੇ ਸੈੱਟਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰਿੰਗਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਪੱਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਪੈਕ-ਸੈਡਲ ਉੱਤੇ ਲਟਕਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਮੇਰੇ ਲਈ ਮੇਰੇ ਭੋਜਨ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਇਹ ਸਖ਼ਤ ਮੌਸਮ ਅਤੇ ਉੱਚੀਆਂ ਉਚਾਈਆਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਸਨ ਜਿੱਥੇ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਲੱਭਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤੇ ਮੀਟ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਚਰਬੀ ਅਤੇ ਕਾਰਬੋਨੇਸੀਅਸ, ਜਾਂ ਗਰਮੀ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਭੋਜਨ ਸੀ, ਨਾਲ ਹੀ ਅਸਾਧਾਰਨ ਤਣਾਅ ਦੇ ਪਲਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਪਚਣਯੋਗ ਅਤੇ ਗਿਣਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਤੱਤ ਸੀ। ਮੈਂ ਇੱਕ .256 ਮਾਨਲੀਚਰ ਰਾਈਫਲ, ਇੱਕ ਮਾਰਟੀਨੀ-ਹੈਨਰੀ, ਅਤੇ 1000 ਕਾਰਤੂਸ ਪਾਣੀ-ਟਾਈਟ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੈਕ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਮੇਰੇ ਕੋਲ 500 ਕਾਰਤੂਸਾਂ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਰਿਵਾਲਵਰ, ਕਈ ਸ਼ਿਕਾਰ-ਚਾਕੂ, ਚਮੜੀ ਕੱਢਣ ਵਾਲੇ ਔਜ਼ਾਰ, ਛੋਟੇ ਥਣਧਾਰੀ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਫੜਨ ਲਈ ਕਈ ਆਕਾਰਾਂ ਦੇ ਤਾਰ ਦੇ ਜਾਲ, ਤਿਤਲੀ-ਜਾਲ, ਸ਼ਰਾਬ ਵਿੱਚ ਸੱਪਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਬੋਤਲਾਂ, ਕੀੜੇ-ਮਕੌੜਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਬੋਤਲਾਂ (ਪੋਟਾਸ਼ੀਅਮ ਦਾ ਸਾਈਨਾਈਡ), ਆਰਸੈਨਿਕਲ ਸਾਬਣ ਦੀ ਇੱਕ ਮਾਤਰਾ, ਹੱਡੀਆਂ ਦੇ ਨਿਪਰ, ਸਕੈਲਪਲ, ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ-ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਨਮੂਨਿਆਂ ਦੇ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਉਪਕਰਣ ਸਨ। ਮੇਰੇ ਪਹਿਰਾਵੇ ਵਿੱਚ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫਿਕ ਕੈਮਰਿਆਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸੈੱਟ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਦਰਜਨ ਸੁੱਕੀਆਂ ਪਲੇਟਾਂ, ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਨੈਗੇਟਿਵ ਦੇ ਵਿਕਾਸ, ਫਿਕਸਿੰਗ, ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ, ਆਦਿ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਹਾਇਕ ਸਨ। ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਖਗੋਲ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਨਿਰੀਖਣ ਅਤੇ ਸਰਵੇਖਣ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਦੋ ਪੂਰੇ ਯੰਤਰਾਂ ਦੇ ਸੈੱਟ ਸਨ। ਇੱਕ ਸੈੱਟ ਮੈਨੂੰ ਲੰਡਨ ਦੀ ਰਾਇਲ ਜੀਓਗ੍ਰਾਫੀਕਲ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੂਜਾ ਮੇਰਾ ਆਪਣਾ ਸੀ। ਹਰੇਕ ਸੈੱਟ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਯੰਤਰ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਛੇ ਇੰਚ ਦਾ ਸੈਕਸਟੈਂਟ। ਹਾਈਪਸੋਮੈਟ੍ਰਿਕਲ ਉਪਕਰਣ, ਇੱਕ ਯੰਤਰ ਜੋ ਉਬਾਲ-ਬਿੰਦੂ ਥਰਮਾਮੀਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਚਾਈ ਨੂੰ ਮਾਪਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਡੀਆਂ ਉਚਾਈਆਂ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੰਨਾ ਉੱਚਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਓਨਾ ਹੀ ਘੱਟ ਤਾਪਮਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਪਾਣੀ ਉਬਲਦਾ ਹੈ। ਉਬਲਦੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਤਾਪਮਾਨ ਅਤੇ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਪਹਾੜ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉੱਚੇ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਵਾਯੂਮੰਡਲ ਦੇ ਤਾਪਮਾਨ ਨੂੰ ਮਾਪ ਕੇ, ਅਤੇ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਸਥਾਨ ਦੇ ਉਬਾਲ-ਬਿੰਦੂ ਤਾਪਮਾਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗਣਨਾ ਕਰਕੇ, ਕੋਈ ਵੀ ਦੋ ਬਿੰਦੂਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਉਚਾਈ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਦੋ ਐਨੀਰੋਇਡ ਬੈਰੋਮੀਟਰ ਵੀ ਲਿਜਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਮੇਰੇ ਲਈ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ - ਇੱਕ 20,000 ਫੁੱਟ ਤੱਕ ਉਚਾਈ ਦਰਜ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਦੂਜਾ 25,000 ਫੁੱਟ ਤੱਕ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੈਂ ਇਹਨਾਂ ਐਨੀਰੋਇਡਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਰਸਤੇ ਦੇ ਨਾਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਚਾਈਆਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਐਨੀਰੋਇਡਾਂ 'ਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਬਹੁਤ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਲਈ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਮੈਂ ਇਹਨਾਂ ਖਾਸ ਯੰਤਰਾਂ ਨੂੰ ਉਬਾਲ-ਬਿੰਦੂ ਥਰਮਾਮੀਟਰਾਂ ਨਾਲ ਜਾਂਚਣ 'ਤੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਬਹੁਤ ਸਹੀ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਬੇਮਿਸਾਲ ਸੀ, ਅਤੇ ਪਹਾੜੀ ਉਚਾਈਆਂ ਦੇ ਸਹੀ ਮਾਪ ਲਈ ਇਕੱਲੇ ਐਨੀਰੋਇਡਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਕਿਸੇ ਲਈ ਵੀ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਮੇਰੇ ਪਹਿਰਾਵੇ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਨਕਲੀ ਦੂਰੀ ਸਨ - ਇੱਕ ਪਾਰਾ ਦੇ ਨਾਲ, ਦੂਜਾ ਇੱਕ ਪਲੇਟ ਗਲਾਸ ਨਾਲ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਕੋਲ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸੀ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੁੰਦਰਤਾ ਤੱਕ ਪੱਧਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਪਾਇਆ ਕਿ ਸੂਰਜ ਦੁਆਰਾ ਅਕਸ਼ਾਂਸ਼ ਅਤੇ ਲੰਬਕਾਰ ਲਈ ਨਿਰੀਖਣ ਲੈਣ ਲਈ ਪਾਰਾ ਦੂਰੀ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਸੀ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਰਾਤ ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਸਥਾਨ ਲੈਣੇ ਪੈਂਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਪਲੇਟ-ਗਲਾਸ ਦੂਰੀ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਆਸਾਨ ਸੀ, ਅਤੇ ਤਿੱਬਤ ਵਰਗੇ ਠੰਡੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਤਾਰਿਆਂ ਅਤੇ ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਦਾ ਵਧੇਰੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਦਿੰਦਾ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਖਗੋਲ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਨਿਰੀਖਣ ਹਮੇਸ਼ਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਉਸ ਮੁਹਿੰਮ 'ਤੇ ਮੈਂ ਜੋ ਸਭ ਤੋਂ ਲਾਭਦਾਇਕ ਯੰਤਰ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ ਉਹ ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਦੂਰਬੀਨ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖਗੋਲੀ ਆਈਪੀਸ ਸੀ। ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕੰਪਾਸ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਰੱਖੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿਜ਼ਮੈਟਿਕ, ਚਮਕਦਾਰ, ਫਲੋਟਿੰਗ ਅਤੇ ਪਾਕੇਟ ਕੰਪਾਸ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਤਾਪਮਾਨ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਰੱਖਣ ਲਈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਥਰਮਾਮੀਟਰ ਨਾਲ ਲੈ ਗਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਡਰਾਇੰਗ ਅਤੇ ਪੇਂਟਿੰਗ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਇੱਕ ਡੱਬਾ ਵੀ ਲੈ ਗਿਆ, ਨਾਲ ਹੀ ਨਕਸ਼ਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਯੰਤਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰੋਟੈਕਟਰ, ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਨਿਯਮ, ਟੇਪ ਨਿਯਮ, ਸੈਕਸ਼ਨ ਪੇਪਰ, ਨੋਟ-ਬੁੱਕ, ਆਦਿ ਵੀ ਲੈ ਗਿਆ। ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਗ੍ਰੀਨਵਿਚ ਦੇ ਔਸਤ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਪਾਣੀ-ਟਾਈਟ ਅੱਧ-ਕ੍ਰੋਨੋਮੀਟਰ ਘੜੀਆਂ, ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਘੜੀਆਂ ਸਨ। ਅਕਸ਼ਾਂਸ਼ ਅਤੇ ਰੇਖਾਂਸ਼ ਲਈ ਆਪਣੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਸਮਝਣ ਲਈ, ਮੇਰੇ ਕੋਲ 1897 ਅਤੇ 1898 ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਰੈਪਰਜ਼ ਨੇਵੀਗੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਨੌਟੀਕਲ ਅਲਮੈਨੈਕ ਵਰਗੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਸਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗਣਨਾ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਟੇਬਲਾਂ ਮਿਲਣੀਆਂ ਸਨ।

ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਹਲਕਾ ਪਹਾੜੀ ਤੰਬੂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟੈਂਟੇ ਡੀ'ਅਬਰੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ; ਇਹ ਸੱਤ ਫੁੱਟ ਲੰਬਾ, ਚਾਰ ਫੁੱਟ ਚੌੜਾ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਫੁੱਟ ਉੱਚਾ ਸੀ; ਇਸਦਾ ਭਾਰ ਚਾਰ ਪੌਂਡ ਸੀ। ਬਿਸਤਰੇ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਊਠ ਦੇ ਵਾਲਾਂ ਵਾਲਾ ਕੰਬਲ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਕੱਪੜੇ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਮੇਰਾ ਸਿਰ ਢੱਕਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਤੂੜੀ ਵਾਲਾ ਟੋਪੀ ਸੀ, ਜੋ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਯਾਤਰਾ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸਮਾਂ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਨੂੰ ਢੱਕ ਕੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਟੋਪੀ ਪਹਿਨਦਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੁੰਆਂ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨੇ ਮੋਟੇ ਜੁੱਤੇ ਪਹਿਨਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਕਦੇ ਵੀ ਸੋਟੀ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੇਰੇ ਨਿੱਜੀ ਉਪਕਰਣਾਂ ਦੀ ਸਾਦਗੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਕਸਰ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੇਰੀ ਮੁਹਿੰਮ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮੈਨੂੰ ਕਈ ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਖਰਚ ਹੋਏ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਦਮੀਆਂ ਲਈ ਦਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਪੈਸੇ ਖਰਚ ਕੀਤੇ; ਦਰਅਸਲ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਮੈਨੂੰ ਬਾਹਠ ਸੈਂਟ (ਦੋ ਸ਼ਿਲਿੰਗ ਅਤੇ ਛੇ ਪੈਂਸ) ਸੀ। ਮੈਂ ਇਸ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿੱਚ ਪੱਕਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਸਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵੀ ਸਿਹਤਮੰਦ ਆਦਮੀ, ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮੈਂ ਨੈਨੀ ਤਾਲ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅਲਮੋੜਾ (ਸਮੁੰਦਰ ਤਲ ਤੋਂ 5510 ਫੁੱਟ ਉੱਚਾ) ਤੱਕ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਗਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਤਿੱਬਤੀ ਸਰਹੱਦ ਵੱਲ ਆਖਰੀ ਪਹਾੜੀ ਸਟੇਸ਼ਨ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਮੈਨੂੰ ਯੂਰਪੀਅਨ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਸੀ। ਇਸ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਮੈਂ ਸ਼ਾਂਤ, ਇਮਾਨਦਾਰ, ਚਲਾਕ, ਸਿਹਤਮੰਦ ਨੌਕਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜੋ ਚੰਗੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੁੰਦਰ ਇਨਾਮ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਣਗੇ, ਤਿੱਬਤ ਵਿੱਚ ਮੇਰੀ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਬੇਅਰਾਮੀ, ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਅਤੇ ਖਤਰਿਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ। ਸੈਂਕੜੇ ਨੌਕਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਹਰੇਕ ਨੇ ਇੱਕ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨੌਕਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸੰਭਾਵੀ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਅਸੀਮ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਰੇਕ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਐਂਗਲੋ-ਇੰਡੀਅਨ ਅਫਸਰ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਨਾਲ ਸਜਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ - ਜਾਂ ਤਾਂ ਇੱਕ ਗਵਰਨਰ, ਇੱਕ ਜਨਰਲ, ਇੱਕ ਕਪਤਾਨ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ। ਮੈਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਪੱਤਰਾਂ ਦੇ ਧਾਰਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਦਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਣਗੌਲਿਆ ਜਾਪਦੇ ਸਨ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇੰਨੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਖੁਸ਼ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਭੀਖ ਮੰਗ ਕੇ, ਜਾਂ ਫਿਰ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਮੰਗ ਕੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਭੋਜਨ, ਕੱਪੜੇ ਖਰੀਦ ਸਕਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰ ਸਕਣ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਪਿੱਛੇ ਛੱਡ ਜਾਣਗੇ।

ਇੱਕ ਦਿਨ ਮੈਂ ਡਾਕਘਰ ਦੇ ਆਰਾਮ ਘਰ ਵਿੱਚ ਬੈਠਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਅਜੀਬ ਜੀਵ ਉਸਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇਣ ਆਇਆ। "ਤੁਹਾਡੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਕਿੱਥੇ ਹਨ?" ਮੈਂ ਪੁੱਛਿਆ।

"ਸਾਹਿਬ, ਹਮ 'ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ' ਨੇ ਹੈ" (ਸਰ, ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨਹੀਂ ਹੈ)।

ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਨੌਕਰੀ 'ਤੇ ਰੱਖ ਲਿਆ। ਉਸਦੇ ਚਿਹਰੇ ਦੀਆਂ ਰੇਖਾਵਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਹੋਰ ਸਥਾਨਕ ਮੂਲ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਚਰਿੱਤਰ ਦਿਖਾਇਆ। ਇਹ ਮੇਰੇ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਸਰੀਰ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਦਾ ਹਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਮੇਰੇ ਲਈ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਹਨ। ਮੈਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕਦੇ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ।

ਮੇਰੇ ਨਵੇਂ ਨੌਕਰ ਦਾ ਪਹਿਰਾਵਾ ਅਜੀਬ ਸੀ। ਉਸਦਾ ਸਿਰ ਚਿੱਟੀ ਪੱਗ ਵਿੱਚ ਲਪੇਟਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਕਮਰਕੋਟ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪੀਲੀ ਅਤੇ ਕਾਲੀ ਫਲੈਨਲ ਕਮੀਜ਼ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੀ, ਜੋ ਉਸਦੇ ਪੈਂਟਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਬਾਹਰ ਲਟਕਦੀ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਜੁੱਤੇ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸੱਜੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੁਰਾਣਾ ਕ੍ਰਿਕਟ-ਸਟੰਪ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਹਰ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਜਾਂ ਕਮਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਤਾਂ "ਹਥਿਆਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ" ਸੀ। ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਸੀ। ਉਹ ਇੱਕ ਹੁਨਰਮੰਦ ਸੇਵਾਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਇੱਕ ਦਿਨ ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਵਾਲਾਂ ਦੇ ਬੁਰਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਜੁੱਤੇ ਪਾਲਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪਾਇਆ। ਸੋਡਾ-ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਬੋਤਲਾਂ ਖੋਲ੍ਹਣ ਵੇਲੇ ਉਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਪਰੇਅ ਇਸ਼ਨਾਨ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤੁਹਾਡੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਉੱਡਦੇ ਕਾਰ੍ਕ ਨਾਲ ਮਾਰਦਾ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ, ਜਿਸਦੀ ਮੇਰੀ ਅੱਖ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਇੱਕ ਦਿਨ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ - ਕਿਉਂਕਿ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਹੋਰ ਸੋਡਾ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਬਚਿਆ ਸੀ - ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਉਹ ਆਦਮੀ ਸੀ ਜੋ ਮੇਰੇ ਸਾਰੇ ਚੇਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨਿਮਰ ਆਦਮੀ ਨਿਕਲਿਆ। ਇਹ ਉਹੀ ਸੀ ਜੋ ਤਿੱਬਤ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਦੌਰਾਨ ਮਾੜੇ-ਮਾੜੇ ਵਿੱਚ ਮੇਰਾ ਸਾਥ ਦਿੰਦਾ ਰਿਹਾ।

ਅਲਮੋੜਾ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਭੋਟ (ਸਰਹੱਦ ਦੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਪਾਸੇ ਹਿਮਾਲਿਆ ਦੀਆਂ ਢਲਾਣਾਂ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਦੇਸ਼) ਤੱਕ, ਸਾਡਾ ਸਫ਼ਰ ਕਾਫ਼ੀ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੀ ਸੀ; ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਰਸਤੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦੇਵਾਂਗਾ। ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਲਗਭਗ ਤੀਹ ਕੈਰੀਅਰ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਪਹਾੜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਕਿਨਾਰਿਆਂ 'ਤੇ ਪਾਈਨ ਅਤੇ ਦੇਵਦਾਰ ਦੇ ਰੁੱਖਾਂ ਦੇ ਸੰਘਣੇ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੀ ਉੱਪਰ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਵੱਲ ਵਧਦੇ ਰਹੇ।

ਅਸੀਂ ਪਿਥੌਰਾਗੜ੍ਹ ਦੇ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਗੌਰਖਾ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘੇ, ਜਿਸਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਕਿਲੇ ਵੀ ਸਨ। ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਅਸਕੋਟ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਰਾਜੇ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਰਾਜਕੁਮਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ। ਮੈਂ ਰਾਓਤਸ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਗਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਜ਼ਾਲਮਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਅਜੀਬ ਜਾਤੀ ਸੀ, ਜੋ ਸਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਸੀ। "ਇਨ ਦ ਫੋਰਬਿਡਨ ਲੈਂਡ" ਨਾਮਕ ਇੱਕ ਰਚਨਾ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਜੀਬ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਤਜ਼ਰਬਿਆਂ ਦਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵਰਣਨ ਮਿਲੇਗਾ, ਅਤੇ ਹੇਠਲੇ ਹਿਮਾਲਿਆ ਦੇ ਉਸ ਸੁੰਦਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚੋਂ ਸਾਡੇ ਲੰਬੇ ਮਾਰਚਾਂ ਦਾ ਵੀ।

ਅਸੀਂ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਯਾਤਰਾ ਦੇ ਇੱਕ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ - ਇੱਕ ਜਗ੍ਹਾ ਜਿਸਨੂੰ ਨੇਰਪਾਣੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, "ਪਾਣੀ ਰਹਿਤ ਰਸਤਾ"। ਇਸ ਬਿੰਦੂ ਤੱਕ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਯਾਤਰੀ ਗਏ ਸਨ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਚੇ-ਨੀਵੇਂ ਕੋਣਾਂ 'ਤੇ ਉਤਰਾਅ-ਚੜ੍ਹਾਅ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗਾ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਮਿਲੇ, ਜੋ ਕਿ ਲਗਭਗ ਖੜ੍ਹੀ ਚੱਟਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਕੱਟਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਰਸਤੇ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹਿੱਸੇ ਸਨ ਜੋ ਚੱਟਾਨ ਵਿੱਚ ਖਿਤਿਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧੱਕੇ ਗਏ ਕਾਂਬਾਰਾਂ 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਂਬਾਰਾਂ ਦੇ ਉੱਪਰ ਪੱਥਰ ਦੇ ਵੱਡੇ ਸਲੈਬਾਂ ਨੂੰ ਵਿਛਾ ਕੇ ਇੱਕ ਤੰਗ ਰਸਤਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿੱਧਦੇ ਸੀ ਤਾਂ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਤੁਸੀਂ ਖੰਡਰ ਦੇ ਪਾਸੇ ਇਸ ਹਿੱਲਦੇ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸੀ, ਚੱਟਾਨ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਦਰਿਆ ਵੱਲ ਡਿੱਗਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਅਕਸਰ 1800 ਤੋਂ 2000 ਫੁੱਟ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਕਈ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਰਸਤਾ ਛੇ ਇੰਚ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚੌੜਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਨੇਰਪਾਣੀ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਚੱਟਾਨ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਦੇ ਨਾਲ ਸੈਂਕੜੇ ਕਦਮਾਂ ਦੀਆਂ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਉਡਾਨਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

ਅਧਿਆਇ ਦੂਜਾ

ਇੱਕ ਅਣਜਾਣ ਪਾਸਾ

ਤਿੱਬਤੀ ਸਰਹੱਦ ਦੇ ਨੇੜੇ, ਗਰਬਯਾਂਗ ਨਾਮਕ ਇੱਕ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ, ਮੈਂ ਤਿੱਬਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਮੁਹਿੰਮ ਲਈ ਆਖਰੀ ਤਿਆਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਇਸ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਦੇਰੀ ਅਟੱਲ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਹਿਮਾਲਿਆ ਰੇਂਜ ਦੇ ਉੱਪਰੋਂ ਸਾਰੇ ਰਸਤੇ ਬੰਦ ਸਨ। ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਤਾਜ਼ੀ ਬਰਫ਼ ਪੈ ਰਹੀ ਸੀ। ਮੇਰਾ ਇਰਾਦਾ ਲਿਪੂ ਦੱਰੇ ਤੋਂ ਪਾਰ ਜਾਣ ਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਨੀਵਾਂ ਸੀ; ਪਰ ਖੋਜ ਲਈ ਆਦਮੀ ਭੇਜਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਂ ਪਾਇਆ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਆਸਾਨ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹੀ।

ਮੇਰਾ ਗਰਬਯਾਂਗ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤਿੱਬਤੀ ਤੰਬੂ ਬਣਵਾਇਆ ਸੀ। ਮੈਥੋਡਿਸਟ ਈਵੈਂਜਲੀਕਲ ਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਡਾ. ਐੱਚ. ਵਿਲਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੈਂ ਇਸ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਮਿਲਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਮੇਰੇ ਲਈ ਆਦਮੀ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਕੀਤੀ ਜੋ ਤਿੱਬਤੀ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਆਉਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੀਹ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਮੈਂ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਲਿਆ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੱਗੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਜਗ੍ਹਾ ਤੋਂ ਨਵੇਂ ਆਦਮੀ ਲੈਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪਿਆ। ਸ਼ੋਕਾ (ਭੋਟ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਦਾ ਸਥਾਨਕ ਅਤੇ ਸਹੀ ਨਾਮ) ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਜਾਣ ਲਈ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਉਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਕਿ ਤਿੱਬਤੀ ਕਿੰਨੇ ਜ਼ਾਲਮ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੂੰ ਤਸੀਹੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਗਰਬਯਾਂਗ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਆਦਮੀ ਦੇਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਨੇ ਕੱਟਿਆ ਸੀ। ਦਰਅਸਲ, ਤਿੱਬਤੀ ਅਕਸਰ ਬਕਾਇਆ ਅਤੇ ਟੈਕਸ ਲੈਣ ਲਈ ਆਉਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਬੇਸਹਾਰਾ ਸ਼ੋਕਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੰਦੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਤਿੱਬਤੀ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਇੱਕ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਤਕਲਾਕੋਟ ਦੇ ਜੋਂਗ ਪੇਨ ਨੇ ਮੇਰੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਫੇਰੀ ਬਾਰੇ ਸੁਣਦਿਆਂ ਹੀ ਧਮਕੀਆਂ ਭੇਜੀਆਂ ਕਿ ਉਹ ਮੇਰੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਵੇਗਾ। ਉਸਨੇ ਸੰਦੇਸ਼ਵਾਹਕ ਭੇਜੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੈਂ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਸਿਰ ਵੱਢ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਰੜੇ ਮਾਰ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੇਰੇ ਪਾਸੇ ਮੇਰੇ ਜਾਸੂਸ ਸਨ ਜੋ ਮੈਨੂੰ ਉਸਦੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਬਾਰੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਸੰਦੇਸ਼ਵਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਧਮਕੀਆਂ ਦਿੰਦਾ ਰਿਹਾ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਲਿਪੂ ਦੱਰੇ 'ਤੇ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ, ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਉਸਦੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹਾਂ।

ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਮੁਹਿੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਕੁਝ ਆਦਮੀਆਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਪੁਨਰ-ਜਾਂਚ ਯਾਤਰਾ ਕੀਤੀ, ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ ਕਿ ਵਰਜਿਤ ਧਰਤੀ ਦੇ ਕੱਟੜ ਮੂਲ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਕਿਹੜੀਆਂ ਰਣਨੀਤੀਆਂ ਅਪਣਾਉਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੁਆਰੇ ਪਹਾੜਾਂ ਅਤੇ ਗਲੇਸ਼ੀਅਰਾਂ 'ਤੇ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਰਸਤੇ ਲੱਭਣਾ ਆਸਾਨ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਾਡੀ ਤੇਜ਼ ਸਕਾਊਟਿੰਗ ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ ਸਾਡੇ ਕਈ ਹਾਦਸੇ ਹੋਏ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਬਰਫ਼ ਦੀ ਢਲਾਣ ਉੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਮੇਂ ਮੈਂ ਤਿਲਕ ਗਿਆ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਸੌ ਗਜ਼ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੱਕ ਇੱਕ ਬਰਫ਼ ਦੀ ਢਲਾਣ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ ਹੇਠਾਂ ਡਿੱਗ ਪਿਆ, ਇਸ ਅਣਇੱਛਤ ਤੈਰਾਕੀ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਟੁਕੜੇ-ਟੁਕੜੇ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚ ਗਿਆ। ਮੇਰੇ ਇੱਕ ਵਾਹਕ, ਜੋ ਮੇਰੇ ਇੱਕ ਭਾਰ ਦੇ ਉੱਪਰ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਗਿਆ ਸੀ, ਦਾ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਹਾਦਸਾ ਹੋਇਆ, ਜਿਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਬੱਚਾ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ।

ਗਰਬਯਾਂਗ ਵਾਪਸ ਆਉਣ 'ਤੇ ਮੈਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਨੇ ਮੂਲ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਵਿਰੁੱਧ ਭੜਕਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਤਿੱਬਤੀ ਜਾਸੂਸ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਤਕਲਾਕੋਟ ਅਤੇ ਗਰਬਯਾਂਗ ਵਿਚਕਾਰ ਯਾਤਰਾ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਜੋ ਜੋਂਗ ਪੇਨ ਨੂੰ ਮੇਰੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਜੋਂਗ ਪੇਨ ਨੇ ਇੱਕ ਦਿਨ ਇੱਕ ਬੇਰਹਿਮ ਦੂਤ ਭੇਜਿਆ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਲਿਪੂ ਦੱਰੇ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਿਪਾਹੀ ਹਨ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਆਏ ਤਾਂ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਜੇ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਾ ਫੜ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਮੇਰਾ ਸਿਰ ਵੱਢ ਦੇਵੇਗਾ; ਮੇਰਾ ਸਰੀਰ, ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ, ਉਹ ਛਿੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਦੀ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦੇਵੇਗਾ। ਮੈਂ ਜੋਂਗ ਪੇਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੂਤ ਵਾਪਸ ਭੇਜਿਆ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਮੈਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਲਿਪੂ ਦੱਰੇ 'ਤੇ ਮਿਲਾਂਗਾ; ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਰਸਤੇ ਤੋਂ ਹਟ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੂਤ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਖ਼ਬਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਉਹ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਬਚਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਬਚਿਆ। ਉਹ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਆਇਆ, ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੋਂਗ ਪੇਨ ਯੁੱਧ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਕਿ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਸੈਨਿਕਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤੰਗ ਦੱਰੇ ਦੀ ਚੋਟੀ 'ਤੇ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਹਾੜੀ ਪਾਸੇ ਆਉਣ 'ਤੇ ਸਾਡੇ 'ਤੇ ਸੁੱਟਣ ਲਈ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀਆਂ ਚੱਟਾਨਾਂ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਗੋਲਾ ਬਾਰੂਦ ਦਾ ਢੇਰ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਕਾਫ਼ੀ ਆਦਮੀ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਅਚਾਨਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਉਸੇ ਰਾਤ ਅਚਾਨਕ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋ ਗਈ। ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਨੇ, ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੈਂ ਉਸ ਦਿਨ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵਾਂਗਾ, ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਨੇਪਾਲ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀਮਾ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਤੇਜ਼ ਅਤੇ ਡੂੰਘੇ ਨਾਲੇ ਉੱਤੇ ਪੁਲ ਨੂੰ ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਮੈਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਹੋਈ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਨੂੰ ਨਦੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪਾਸੇ ਆਪਣਾ ਰਸਤਾ ਲੱਭਣਾ ਪਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖਸਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਵਾਧੂ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆਈ। ਕੁਝ ਖੱਡਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਉਹ ਬਹੁਤ ਖਤਰਨਾਕ ਸਨ।

ਮੈਂ ਹਿਮਾਲਿਆ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੇ ਪਿੰਡ, ਕੁਟੀ ਨਾਮਕ ਸਥਾਨ, 12,920 ਫੁੱਟ ਦੀ ਉਚਾਈ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਇੱਥੇ ਮੈਂ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਲਈ ਜਲਦੀ ਨਾਲ ਆਪਣੀਆਂ ਅੰਤਿਮ ਤਿਆਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਹਰ ਉਪਲਬਧ ਸ਼ੋਕਾ ਮੇਰੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਨਾਲ ਹੋਰ ਵਲੰਟੀਅਰ ਨਹੀਂ ਆਏ। ਮੈਨੂੰ ਦੋ ਵਾਧੂ ਆਦਮੀਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਦੋ ਭਟਕਦੇ ਚਰਵਾਹੇ ਅੱਧੇ ਭੁੱਖੇ ਅਤੇ ਨੰਗੇ, ਲੰਬੇ, ਬੇਢੰਗੇ ਵਾਲਾਂ ਵਾਲੇ, ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਕੋਰਲ ਹਾਰ ਅਤੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਚਾਂਦੀ ਦੀ ਚੂੜੀ ਨਾਲ ਆਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਆਦਮੀਆਂ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਤਾਕਤ ਤੀਹ ਤੱਕ ਵਧ ਗਈ।

ਦੋ ਆਜੜੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦਿਖਾਈ। ਉਹ ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਉਹ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬੋਲਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਬੋਲਦਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਕਦੇ ਵੀ ਮਿੱਠਾ ਬੋਲਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਦਰਦ ਨਾਲ ਬਿਮਾਰ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਗਤੀਹੀਣ, ਉਹ ਕਈ ਵਾਰ ਇੱਕ ਸਥਿਰ ਬਿੰਦੂ ਵੱਲ ਦੇਖਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਸੁੰਨ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ। ਉਸਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਅਤੇ ਨਿਯਮਤ ਸਨ, ਪਰ ਉਸਦੀ ਚਮੜੀ ਵਿੱਚ ਭਿਆਨਕ, ਚਮਕਦਾਰ, ਚਿੱਟੀ ਰੰਗਤ ਸੀ ਜੋ ਕੋੜ੍ਹੀਆਂ ਲਈ ਖਾਸ ਸੀ। ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਵੱਲ ਕੋਈ ਖਾਸ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ; ਪਰ ਇੱਕ ਦਿਨ ਮਾਰਚ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਜਾਂਚਿਆ, ਅਤੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਉਸ ਗਰੀਬ ਆਦਮੀ ਵਿੱਚ ਸੱਚਮੁੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਭਿਆਨਕ ਬਿਮਾਰੀਆਂ, ਕੋੜ੍ਹ ਦੇ ਸਾਰੇ ਲੱਛਣ ਸਨ। ਉਸਦੀਆਂ ਵਿਗੜੀਆਂ ਅਤੇ ਸੁੰਗੜੀਆਂ ਉਂਗਲਾਂ, ਜੋੜਾਂ 'ਤੇ ਚਮੜੀ ਦੇ ਦਰਦ ਦੇ ਨਾਲ, ਇੱਕ ਉਦਾਸ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਬੂਤ ਸਨ। ਮੈਂ ਉਸਦੇ ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਮਿਲੇ ਕਿ ਉਹ ਆਦਮੀ ਇੱਕ ਕੋੜ੍ਹੀ ਸੀ।

"ਤੁਹਾਡਾ ਨਾਮ ਕੀ ਹੈ?" ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ।
"ਮਾਨਸਿੰਗ," ਉਸਨੇ ਸੁੱਕੇ ਜਿਹੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਿਹਾ, ਤੁਰੰਤ ਹੀ ਆਪਣੇ ਸੁਪਨਮਈ ਤਪਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਲੀਨ ਹੋ ਗਿਆ। ਆਪਣੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਦੇਖ ਕੇ ਬਹੁਤ ਮਜ਼ਾ ਆਇਆ ਕਿ ਉਹ ਕਿੰਨਾ ਅਜੀਬ ਮਿਸ਼ਰਣ ਸਨ। ਉੱਥੇ ਹੁਮਲੀ ਅਤੇ ਜੁਮਲੀ ਸਨ, ਤਿੱਬਤੀ ਸਰਹੱਦ ਦੇ ਨੇੜੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਪਹਾੜੀ ਕਬੀਲੇ; ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲੰਬੇ ਕਾਲੇ ਵਾਲ ਛੋਟੀਆਂ ਗੁੱਤਾਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਟੋਪੀ ਵਿੱਚ ਬੰਨ੍ਹੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਤਿੱਬਤੀ, ਸ਼ੋਕਾ, ਰੋਂਗਬਾ, ਨੇਪਾਲੀ - ਸਾਰੇ ਚੰਗੇ ਪਹਾੜ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਨ। ਫਿਰ ਰਾਜੀਪੂਤ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿੰਗ ਸਨ। ਇੱਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣ, ਦੋ ਮੂਲ ਈਸਾਈ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਜੌਹਰੀ ਸਨ। ਫਿਰ ਡਾਕਟਰ ਵਿਲਸਨ। ਕਿੰਨਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ! ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਪਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਕਿੰਨਾ ਉਲਝਣ! ਇਸ ਅਜੀਬ ਭੀੜ ਦੀ ਇੱਕ ਮਜ਼ੇਦਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਹਰੇਕ ਖਾਸ ਜਾਤੀ ਬਾਕੀ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਨੀਵਾਂ ਸਮਝਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਨਾਲ, ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ, ਮੇਰੇ ਆਦਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਮੁਸੀਬਤ ਪੈਦਾ ਹੋਈ। ਮੈਂ ਇਸ ਤੋਂ ਖੁਸ਼ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਜਾਪਦੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਦੇ ਵੀ ਮੇਰੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਕੱਠੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਸਭ ਤੋਂ ਅਜੀਬ ਆਦਮੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਤਿੱਬਤੀ ਲੁਟੇਰਾ ਸੀ, ਇੱਕ ਬਲਦ ਦੀ ਤਾਕਤ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ। ਉਸਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਉਸਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦਾ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਝਗੜਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਹੁਣ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਕੈਂਪ ਵਿੱਚ ਉਹ ਡਾਕੂ (ਡਾਕੂ) ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਗਰਬਯਾਂਗ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਅਮੀਰ ਵਪਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦਾ ਪੁੱਤਰ, ਕਾਚੀ ਨਾਮ ਦਾ ਇੱਕ ਨੌਜਵਾਨ ਸਾਥੀ, ਵੀ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਸੀ। ਉਹ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਸੀ, ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਕੁਝ ਸ਼ਬਦ ਬੋਲ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਆਦਮੀਆਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਦੁਭਾਸ਼ੀਏ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸਦਾ ਚਾਚਾ ਡੋਲਾ ਵੈਲੇਟ ਅਤੇ ਰਸੋਈਏ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ।
ਲਿਪੂ ਦੱਰੇ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਜਿੱਥੇ ਜੋਂਗ ਪੇਨ ਆਪਣੇ ਆਦਮੀਆਂ ਨਾਲ ਮੇਰਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਮੈਂ ਕੁਟੀ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਮਾਰਚ ਕੀਤਾ। ਮੇਰਾ ਇਰਾਦਾ ਇੱਕ ਉੱਚੇ, ਅਣਜਾਣ ਦੱਰੇ ਤੋਂ ਪਾਰ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਕਾਫ਼ਲਾ ਤਿੱਬਤ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੇਰੇ ਆਦਮੀ ਚੰਗੇ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖੁਰਦਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਮਾਰਚ ਕਰਦੇ ਰਹੇ, ਸਦੀਵੀ ਬਰਫ਼ਾਂ ਵੱਲ ਉੱਚੇ ਅਤੇ ਉੱਚੇ ਹੁੰਦੇ ਗਏ। ਤੇਜ਼ ਅਤੇ ਝੱਗ ਵਾਲੇ ਵਹਾਅ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਦੁੱਖ ਝੱਲਣਾ ਪਿਆ। ਉਹ ਅਕਸਰ ਕਾਫ਼ੀ ਡੂੰਘੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਅਤੇ ਪਿਘਲਦੀ ਬਰਫ਼ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਇੰਨਾ ਠੰਡਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਹਰ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਦੇ ਸੀ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਲਗਭਗ ਜੰਮ ਜਾਂਦੇ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਪੱਥਰਾਂ ਅਤੇ ਬੱਜਰੀ ਦੇ ਕਈ ਵੱਡੇ ਸਮਤਲ ਬੇਸਿਨਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕੀਤਾ ਜੋ ਝੀਲ ਦੇ ਤਲ ਜਾਪਦੇ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ ਬੇਸਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਡੈਲਟਾ ਮਿਲੇ, ਜੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਣ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਨੰਗੇ ਪੈਰ ਇੱਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਠੰਡੀ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਤਸੀਹੇ ਝੱਲੇ। ਮੇਰੇ ਕੁਝ ਆਦਮੀ ਠੰਡ ਦੇ ਚੱਕ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਬਚ ਗਏ, ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰਗੜਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਤੀਬਰ ਦਰਦ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਖੂਨ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਬਹਾਲ ਹੋਇਆ। ਮੇਰੇ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਤਲੇ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਪੈਰਾਂ ਦੀਆਂ ਉਂਗਲੀਆਂ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੱਟੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਨਦੀਆਂ ਦੇ ਹਰ ਪੱਥਰ ਦੀ ਧਾਰ ਤਿੱਖੀ ਜਾਪਦੀ ਸੀ। ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਦਰਦ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਦਿਨ ਤੱਕ ਮੈਨੂੰ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਗਰਮ ਜੁਰਾਬਾਂ ਦਾ ਜੋੜਾ ਰੱਖਣਾ ਕਿੰਨਾ ਵੱਡਾ ਆਰਾਮ ਹੈ! ਆਖਰੀ ਬੇਸਿਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਪਾਰ ਕੀਤਾ ਉਹ 15,400 ਫੁੱਟ ਦੀ ਉਚਾਈ 'ਤੇ ਸੀ।

ਅਸੀਂ ਉੱਥੇ ਆਪਣਾ ਕੈਂਪ ਲਗਾਇਆ। ਥਰਮਾਮੀਟਰ ਨੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਾਪਮਾਨ 24° ਦਰਜ ਕੀਤਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਸ ਦਿਨ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤਾਪਮਾਨ 51° ਫਾਰਨਹੀਟ ਸੀ।

ਵੱਡੀਆਂ ਉਚਾਈਆਂ 'ਤੇ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਕਮੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ ਬਾਲਣ ਦੀ ਘਾਟ। ਸਾਡੇ ਕੈਂਪ ਦੇ ਨੇੜੇ ਕੋਈ ਦਰੱਖਤ, ਝਾੜੀ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਸੀ। ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਭ ਤੋਂ ਉਜਾੜ ਅਤੇ ਬੰਜਰ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਲੱਕੜ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ, ਮੇਰੇ ਆਦਮੀ ਬਾਲਣ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਯੈਕ, ਟੱਟੂ ਅਤੇ ਭੇਡਾਂ ਦੇ ਸੁੱਕੇ ਗੋਬਰ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਖਿੰਡ ਗਏ। ਇਸ ਨੂੰ ਜਲਾਉਣਾ ਕੋਈ ਆਸਾਨ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮਾਚਿਸ ਦੇ ਡੱਬੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡੱਬੇ ਜਲਦੀ ਵਰਤੇ ਗਏ, ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਸਮੂਹਿਕ ਫੇਫੜਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਇੰਚ ਉੱਚੀ ਅੱਗ ਵਿੱਚ ਅਣਚਾਹੇ ਚੰਗਿਆੜੀਆਂ ਨੂੰ ਉਡਾਉਣ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮਾਮੂਲੀ ਅੱਗ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਭੋਜਨ ਪਕਾਉਣ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਪਾਣੀ ਉਬਾਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ (ਵੱਡੀਆਂ ਉਚਾਈਆਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ)। ਉਸ ਰਾਤ ਦਾ ਖਾਣਾ ਆਮ ਉੱਤਮਤਾ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਅੱਧੀ ਪੱਕੀ, ਜਾਂ, ਸਹੀ ਹੋਣ ਲਈ, ਲਗਭਗ ਕੱਚੀ ਖਾਣੀ ਪਈ। ਰਾਤ ਬਹੁਤ ਠੰਢੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਬਰਫ਼ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਡਿੱਗ ਰਹੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਸਵੇਰੇ ਉੱਠੇ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੋ ਫੁੱਟ ਡੂੰਘੀ ਬਰਫ਼ ਸੀ। ਚਮਕ ਸਾਡੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨੂੰ ਦੁਖਦਾਈ ਸੀ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ। ਮਾਨਸਿੰਗ ਗਾਇਬ ਸੀ। ਉਹ ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸ ਆਦਮੀ ਦਾ ਕੋਈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸਨੂੰ ਮੈਂ ਉਸਦੀ ਭਾਲ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਆਦਮੀ ਲਈ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਭਾਰ ਲਈ ਵੀ ਚਿੰਤਤ ਸੀ ਜੋ ਉਹ ਚੁੱਕ ਰਿਹਾ ਸੀ - ਆਟਾ, ਨਮਕ, ਮਿਰਚ, ਅਤੇ ਪੰਜ ਪੌਂਡ ਮੱਖਣ ਦਾ ਭਾਰ। ਮੈਨੂੰ ਡਰ ਸੀ ਕਿ ਗਰੀਬ ਕੋਡ੍ਰੀ ਕਿਸੇ ਖਤਰਨਾਕ ਨਦੀ ਵਿੱਚ ਵਹਿ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਹ ਜ਼ਰੂਰ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ, ਠੰਡ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪੀੜਤ ਹੋਵੇਗਾ, ਨਾ ਕੋਈ ਆਸਰਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਅੱਗ।

ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਬਾਅਦ, ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਟੈਲੀਸਕੋਪ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਬਚਾਇਆ ਗਿਆ ਆਦਮੀ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸਾਡੇ ਵੱਲ ਆ ਰਿਹਾ ਦੇਖਿਆ। ਉਹ ਕੈਂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਘੰਟੇ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹੁੰਚੇ। ਮਾਨਸਿੰਗ ਕਈ ਮੀਲ ਪਹਿਲਾਂ, ਖਾਲੀ ਮੱਖਣ ਦੇ ਘੜੇ ਦੇ ਕੋਲ ਸੁੱਤਾ ਪਿਆ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਸਾਰਾ ਮੱਖਣ ਖਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਕੈਂਪ ਵਿੱਚ ਹਰ ਕੋਈ ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਮੂਲ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਚਰਬੀ ਅਤੇ ਮੱਖਣ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਠੰਡੇ ਰਸਤਿਆਂ ਉੱਤੇ ਲੰਘਣ ਵੇਲੇ ਗਰਮ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਨ ਵਜੋਂ ਮਹੱਤਵ ਦਿੱਤਾ। ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਮੈਂ ਮਾਨਸਿੰਗ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੂਜੇ ਆਦਮੀਆਂ ਦੇ ਚੁੰਗਲ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ, ਜੋ ਗਰੀਬ ਕੋਡ੍ਰੀ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਦੁਬਾਰਾ ਨਾ ਵਾਪਰੇ, ਮੈਂ ਮਾਨਸਿੰਗ ਨੂੰ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫਿਕ ਪਲੇਟਾਂ ਅਤੇ ਯੰਤਰਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਭਾਰੀ ਭਾਰ ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇੰਨਾ ਭੁੱਖਾ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਕੈਂਪਿੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ ਤਾਂ ਲਗਭਗ ਛੇ ਸੌ ਭੇਡਾਂ ਦਾ ਝੁੰਡ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕੁਝ ਤਿੱਬਤੀ ਵੀ ਸਨ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਤਿੱਬਤੀ ਤੰਬੂ ਲਗਾਇਆ ਸੀ, ਉਹ ਇਸਦੇ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਏ, ਆਪਣੇ ਕੁਝ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਵਿੱਚ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਡਾਕਟਰ ਵਿਲਸਨ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਆਹਮੋ-ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਏ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਲਝਣ ਮਜ਼ੇਦਾਰ ਸੀ। ਜਲਦੀ ਨਾਲ ਆਪਣੀਆਂ ਫਰ ਟੋਪੀਆਂ ਹਟਾ ਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹਾਸੋਹੀਣਾ ਧਨੁਸ਼ ਬਣਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਜੀਭਾਂ ਪੂਰੀ ਲੰਬਾਈ ਵਿੱਚ ਬਾਹਰ ਕੱਢੀਆਂ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਖਿਆ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੈਂ ਇਸ਼ਾਰੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਖਿੱਚ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਈ

ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ। ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਇਸ ਅਚਾਨਕ ਮੁਲਾਕਾਤ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਡਰਾਇਆ। ਉਹ ਡਰ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਕੰਬ ਰਹੇ ਸਨ। ਜਿੰਨੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਜਾਪਦੀ ਸੀ, ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਮੋਟੀਆਂ ਭੇਡਾਂ ਖਰੀਦੀਆਂ। ਜਦੋਂ ਪੈਸੇ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਾਂ ਫਰ ਵਾਲੀਆਂ ਜੀਭਾਂ ਦਾ ਹੋਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਹੋਇਆ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਚਲੇ ਗਏ ਤਾਂ ਹੋਰ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸਲਾਮ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਕੈਂਪ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਹੱਥ ਸਾਡੇ ਨਵੇਂ ਖਰੀਦੇ ਗਏ ਜਾਨਵਰਾਂ ਨੂੰ ਝੁੰਡ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਸਾਡੇ ਅਗਲੇ ਮਾਰਚ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜਾਨਵਰ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਮੁਸੀਬਤ ਸਨ। ਸਾਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਖਿੱਚਣਾ ਪਿਆ। ਕਾਚੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਇੱਕ ਜ਼ਿੱਦੀ, ਤਾਕਤਵਰ ਜਾਨਵਰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਾਣੇ ਲਈ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਉਸ ਦਿਨ ਇੱਕ ਲੰਮਾ ਮਾਰਚ ਕਰਨਗੇ, ਤਾਂ ਭੇਡਾਂ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਚਕਮਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਇਸਨੇ ਆਪਣਾ ਸਿਰ ਉਸ ਰੱਸੀ ਤੋਂ ਛੁਡਾ ਲਿਆ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਾਚੀ ਇਸਨੂੰ ਖਿੱਚ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸ ਦਿਸ਼ਾ ਦੇ ਉਲਟ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਗਤੀ ਨਾਲ ਭੱਜ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਯਾਤਰਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ। ਇਹ ਸਭ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਉੱਚਾਈ 'ਤੇ ਦੌੜਨਾ ਇੱਕ ਦਰਦਨਾਕ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਦੁਰਲੱਭ ਹਵਾ ਅਜਿਹੀ ਮਿਹਨਤ ਨੂੰ ਲਗਭਗ ਦਮ ਘੁੱਟਣ ਵਾਲੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਕਾਚੀ, ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਹੈਰਾਨੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਲਦੀ ਹੀ ਬਚੇ ਹੋਏ ਜਾਨਵਰ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਅਤੇ, ਮੇਰੇ ਦੂਜੇ ਆਦਮੀਆਂ ਦੇ ਜੈਕਾਰਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੇਰਿਤ, ਇੱਕ ਦਿਲਚਸਪ ਦੌੜ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਾਨਵਰ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਪੂਛ ਤੋਂ ਫੜਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸ ਕਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਨਾਲੋਂ ਵਰਣਨ ਕਰਨਾ ਆਸਾਨ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਤਿੱਬਤੀ ਭੇਡਾਂ ਦੀਆਂ ਪੂਛਾਂ ਬਹੁਤ ਛੋਟੀਆਂ, ਠੋਡੀਦਾਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਾਚੀ ਥੱਕਿਆ ਹੋਇਆ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਡਿੱਗ ਪਿਆ, ਪਰ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਫੜਨ ਲਈ ਦੋਵੇਂ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਫੜ ਲਿਆ, ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਜਾਨਵਰ ਨੂੰ ਰੱਸੀਆਂ ਨਾਲ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ।

ਰੋਲਿੰਗ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ 15,580 ਫੁੱਟ ਉੱਚੇ ਇੱਕ ਦੱਰੇ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਗਏ - ਕੋਲੋਰਾਡੋ ਵਿੱਚ ਪਾਈਕ ਦੀ ਚੋਟੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਫੁੱਟ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉੱਚਾ। ਫਿਰ ਇੱਕ ਚੌੜੀ, ਸਮਤਲ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਕੁਟੀ ਨਦੀ ਦੇ ਪਿੱਛੇ-ਪਿੱਛੇ ਚੱਲੇ, ਜਿਸਦੇ ਪੱਛਮ ਅਤੇ ਪੂਰਬ ਵੱਲ ਉੱਚੇ, ਬਰਫੀਲੇ ਪਹਾੜ ਸਨ। ਸਥਾਈ ਬਰਫ਼ ਦੀ ਰੇਖਾ 16,000 ਫੁੱਟ 'ਤੇ ਸੀ; ਇਸ ਪੱਧਰ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਬਰਫ਼ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਪਿਘਲਦੀ ਸੀ, ਕੁਝ ਛਾਂਦਾਰ ਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ। ਲਾਲ ਅਤੇ ਚਿੱਟੇ ਫੁੱਲ ਅਜੇ ਵੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਹੇਠਾਂ ਜਿੰਨੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ। ਅਸੀਂ ਕਾਲੇ-ਚਿੱਟੇ ਖੰਭਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਤਿਤਲੀਆਂ ਦੇ ਕਈ ਜੋੜੇ ਦੇਖੇ।

ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ, ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਠੰਡੀ ਨਦੀ ਸੀ, ਦੋ ਛੋਟੀਆਂ ਝੀਲਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਡੂੰਘੀਆਂ ਨਦੀਆਂ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਣਾ ਸੀ, ਬਰਫ਼ ਦਾ ਠੰਡਾ ਪਾਣੀ ਸਾਡੀਆਂ ਛਾਤੀਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਲੋਹੇ ਵਾਲੇ ਚੱਟਾਨ ਦੇ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਣ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕਾ ਲੱਭਣਾ ਪਿਆ, ਜਿਸਨੇ ਮੇਰੇ ਕੰਪਾਸ ਨੂੰ ਇੰਨਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਇਹ ਆਪਣੇ ਭਟਕਣ ਕਾਰਨ ਕਾਫ਼ੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋ ਗਿਆ।

ਮੀਲ-ਦਰ-ਮੀਲ ਅਸੀਂ ਤਿੱਖੇ ਪੱਥਰਾਂ ਉੱਤੇ ਤੁਰਦੇ ਰਹੇ, ਅੱਠ ਨਦੀਆਂ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਮੀਲ ਚੌੜੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੁਸ਼ਕਲ ਡੈਲਟਾ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਦੇ ਹੋਏ, ਅਤੇ ਨੁਕੀਲੇ ਕੰਕਰਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮਤਲ ਬੇਸਿਨ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਸਾਡੇ ਬਹੁਤ ਆਰਾਮ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਸਮਤਲ ਘਾਹ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਆ ਗਏ।

ਇੱਥੇ ਕੁਤੀ ਨਦੀ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੇਸਿਨ ਵਿੱਚੋਂ ਵਗਦੀ ਸੀ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੀ ਜਿਸਦੇ ਨੇੜੇ ਅਸੀਂ ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ ਡੇਰਾ ਲਾਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਇੱਕ ਝੀਲ ਦੇ ਤਲ ਵਾਂਗ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਸੀ, ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਉੱਚੀਆਂ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਚੱਟਾਨਾਂ ਸਨ। ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ

ਅਸੀਂ ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮ ਵੱਲ ਵਧਦੇ ਗਏ ਬੇਸਿਨ ਚੌੜਾ ਹੁੰਦਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕੁਤੀ ਨਦੀ ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮ ਵੱਲ ਮੁੜ ਗਈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੰਗਸ਼ਾਨ ਨਦੀ, ਪੂਰਬ ਤੋਂ ਉਤਰਦੀ ਹੋਈ, ਬੇਸਿਨ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਈ। ਦੋਵਾਂ ਨਦੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਈ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਜ਼ਮਾਇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਥਕਾਵਟ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਈ। ਪਾਣੀ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਠੰਡਾ ਜਾਪਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਸਾਡੇ ਪੈਰ ਭਿਆਨਕ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸਨ, ਖੂਨ ਵਗ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦੁਖਦਾਈ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਹਰ ਕੁਝ ਮਿੰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਗੇਅਰ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਨੰਗੇ ਪੈਰੀਂ ਤੁਰਨਾ ਲਗਾਤਾਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਦਰਦ ਅਤੇ ਠੰਢ ਨਾਲ, ਅਸੀਂ ਪਾਣੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਠੋਕਰ ਖਾਂਦੇ ਰਹੇ, ਹਮੇਸ਼ਾ ਤਿੱਖੇ ਨੁਕੀਲੇ ਪੱਥਰਾਂ 'ਤੇ ਤੁਰਦੇ ਰਹੇ। ਦਰਦ ਨੂੰ ਧੀਰਜ ਨਾਲ ਸਹਿਣਾ ਪਿਆ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਕੈਂਪਿੰਗ-ਗ੍ਰਾਊਂਡ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ, ਜੋ ਸਾਡੇ ਉੱਤਰ ਵੱਲ ਪਹਾੜਾਂ ਦੀ ਉੱਚੀ ਲੜੀ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਅਤੇ ਮੰਗਸ਼ਾਨ ਨਦੀ ਦੇ ਉੱਤਰੀ ਕੰਢੇ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਿਲਕੁਲ ਆਖਰੀ ਰੁਕਾਵਟ ਸੀ - ਹਿਮਾਲਿਆ ਦੀ ਵੱਡੀ ਰੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਡੀ। ਇਸ ਰੇਂਜ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਨੂੰ ਉੱਚੇ ਤਿੱਬਤੀ ਪਠਾਰ 'ਤੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ "ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਛੱਤ" ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਧਿਆਇ III

ਇੱਕ ਤੰਗ ਜਿਹਾ ਬਚ ਨਿਕਲਣਾ

ਕੁਟੀ ਤੋਂ ਮੈਂ ਨੱਟੂ ਨਾਮ ਦੇ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸ਼ੋਕਾ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਉੱਚੇ ਮੰਗਸ਼ਾਨ ਦੱਰੇ ਉੱਤੇ ਹਿਮਾਲਿਆ ਲੜੀ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਅਨੁਕੂਲ ਰਿਪੋਰਟ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਣ ਦੇ ਡਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਤਿੱਬਤ ਵਿੱਚ ਕਈ ਮਾਰਚ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਫੌਜੀਆਂ ਦੀ ਫੌਜ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਮੋੜਨ ਬਾਰੇ ਸੋਚਿਆ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਮੈਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਤਕਲਾਕੋਟ ਦਾ ਜੋਂਗ ਪੇਨ ਲਿਪੂ ਦੱਰੇ 'ਤੇ ਇਕੱਠਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਮੈਨੂੰ ਉਸਦੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿੱਥੇ ਹਾਂ, ਮੈਂ ਵਰਜਿਤ ਧਰਤੀ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਫੜ ਸਕਣ। ਨੱਟੂ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਪਸ ਆ ਗਿਆ। ਉਹ ਪਹਾੜ ਤੋਂ ਅੱਧਾ ਰਸਤਾ ਉੱਪਰ ਸੀ। ਬਰਫ਼ ਡੂੰਘੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਬਰਫ਼ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀਆਂ ਅਤੇ ਖਤਰਨਾਕ ਦਰਾਰਾਂ ਸਨ। ਇੱਕ ਬਰਫ਼ ਦਾ ਤੋਦਾ ਡਿੱਗ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਚਮਤਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਬਚਾ ਕੇ ਬਚ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਦੱਰੇ ਦੀ ਚੋਟੀ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਬਿਨਾਂ ਵਾਪਸ ਮੁੜ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਡਰ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਥੱਕ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਲਈ ਉਸ ਰਸਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ। ਕੁਟਿਆਲ ਦੀਆਂ ਬਦਕਿਸਮਤੀਆਂ ਦੇ ਰੋਮਾਂਚਕ ਬਿਰਤਾਂਤ ਨੇ ਮੇਰੇ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇੰਨੀ ਤੇਜ਼ ਠੰਢ, ਇੰਨੇ ਉੱਚੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਬੋਝ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਥਕਾਵਟ, ਅਤੇ ਭਿਆਨਕ ਬਰਫ਼ੀਲੀਆਂ-ਠੰਡੀਆਂ ਨਦੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਅਕਸਰ ਪਾਰ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਮੇਰੇ ਵਾਹਨ ਚਾਲਕ ਅੱਗੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਬਿਲਕੁਲ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋ ਗਏ। ਮੈਨੂੰ ਨਾਟੂ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਮੈਂ ਖੁਦ ਜਾ ਕੇ ਦੇਖਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

ਦੁਪਹਿਰ ਦੇ ਸਾਢੇ ਚਾਰ ਵਜੇ ਸਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸੂਰਜ ਡੁੱਬਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਸਮਾਂ ਸੀ। ਚੰਨ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਸ ਦਿਨ ਅੱਠ ਮੀਲ ਮਾਰਚ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚੀਆਂ ਉਚਾਈਆਂ 'ਤੇ ਅੱਠ ਮੀਲ ਤੁਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਘੱਟ ਉਚਾਈ 'ਤੇ ਦੁੱਗਣੀ ਤੁਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੇਰੇ ਪੈਰ ਜ਼ਖਮੀ ਅਤੇ ਦੁਖਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਮੈਂ ਥੱਕਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਾਡਾ ਕੈਂਪ 16,150 ਫੁੱਟ ਦੀ ਉਚਾਈ 'ਤੇ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਯੂਰਪ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੇ ਪਹਾੜ ਤੋਂ ਵੀ ਉੱਚੀ ਸੀ। ਡਾਕਟਰ ਵਿਲਸਨ ਨੇ ਮੇਰੇ ਜਾਸੂਸੀ ਯਾਤਰਾ 'ਤੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਜਾਣ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਕਾਚੀ ਰਾਮ ਅਤੇ ਇੱਕ ਰੋਂਗਬਾ ਕੁਲੀ ਨੇ ਵੀ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਆਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਕੁਝ ਸਮਝਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੌਹਰੀ, ਬਿਜੇਸਿੰਗ, ਸਾਡੀ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਖੋਜ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ। ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕੈਂਪ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਖ਼ਤ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿ ਮੇਰੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਦੌਰਾਨ ਜੋ ਵੀ ਭੱਜਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇਗਾ, ਉਸਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

ਅਸੀਂ ਤੁਰ ਪਏ, ਮੰਗਸ਼ਾਨ ਨਦੀ ਦੇ ਰਸਤੇ ਦੇ ਉੱਪਰ ਵੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹੋਏ, ਜੋ ਉੱਚੀਆਂ ਚੱਟਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀ ਜੋ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਮੰਗਸ਼ਾਨ ਪਹਾੜ ਦੇ ਪੈਰਾਂ 'ਤੇ ਗਲੇਸ਼ੀਅਰ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਕੈਂਪ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਤਿੰਨ ਮੀਲ ਪੂਰਬ-ਦੱਖਣ-ਪੂਰਬ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀਆਂ। ਵੱਡੇ, ਤਿਲਕਣ ਵਾਲੇ ਪੱਥਰਾਂ ਉੱਤੇ ਤੁਰਨਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਪੈਰ ਲਗਾਤਾਰ ਫਿਸਲਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਚੱਟਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਫਸੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਗਿੱਟੇ ਤਣਾਅ ਅਤੇ ਸੱਟ ਲੱਗਦੀ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਿਰਾਸ਼ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜੋ ਬਗਾਵਤ ਦੇ ਕੰਢੇ 'ਤੇ ਜਾਪਦੇ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਕੋਟ ਵਿੱਚ ਸਿਲਾਈ ਹੋਈ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਰੁਪਏ (800 ਰੁਪਏ) ਦਾ ਭਾਰੀ ਬੋਝ ਕੈਂਪ ਵਿੱਚ ਛੱਡਣ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਮੈਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਹ ਰਕਮ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਰੱਖਦਾ

ਸੀ, ਨਾਲ ਹੀ ਆਪਣੀ ਰਾਈਫਲ, ਦੋ ਕੰਪਾਸ (ਇੱਕ ਪ੍ਰਿਜ਼ਮੈਟਿਕ ਅਤੇ ਇੱਕ ਚਮਕਦਾਰ), ਦੋ ਐਨੀਰੋਇਡ, ਇੱਕ ਅੱਧਾ-ਕ੍ਰੋਨੋਮੀਟਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਘੜੀ, ਅਤੇ ਲਗਭਗ ਤੀਹ ਰਾਈਫਲ ਕਾਰਤੂਸ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਸੰਯੁਕਤ ਭਾਰ ਕਾਫ਼ੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਖਾਸ ਦੁਪਹਿਰ ਨੂੰ ਇਹ ਮੇਰੀ ਤਾਕਤ ਲਈ ਲਗਭਗ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਪਹਾੜੀਆਂ ਦੀ ਲੜੀ ਵਿੱਚ ਉੱਪਰ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਯਾਤਰਾ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਅਣਗਿਣਤ ਚੈਨਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਦੀਆਂ ਦੀ ਪਿਘਲਦੀ ਬਰਫ਼ ਅਤੇ ਬਰਫ਼ ਨੇ ਢਿੱਲੇ ਪੱਥਰਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਡੂੰਘਾ ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜਿਸ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਦੋਵੇਂ ਪਹਾੜੀਆਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਸਨ, ਉੱਥੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੰਗਸ਼ਾਨ ਗਲੇਸ਼ੀਅਰ ਦੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਫਿੱਕੇ-ਹਰੇ ਬਰਫ਼ ਦੇ ਟੈਰੇਸ ਖੜ੍ਹੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉੱਪਰ ਪਹਾੜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਸਿਖਰ ਤੱਕ ਉੱਚੇ ਵੱਡੇ ਬਰਫ਼ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਸਨ। ਬੱਦਲਾਂ ਨੇ ਉੱਚੀਆਂ ਚੋਟੀਆਂ ਨੂੰ ਘੇਰ ਲਿਆ। ਸਾਫ਼ ਬਰਫ਼ ਨੇ ਲੰਬਕਾਰੀ ਲਕੀਰਾਂ ਦਿਖਾਈਆਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਦਾਣੇਦਾਰ ਸੀ। ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਅਧਾਰ, ਪਾਸਿਆਂ ਅਤੇ ਸਿਖਰ ਬਰਫ਼ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਘਣੀ ਪਰਤ ਨਾਲ ਢੱਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮੰਗਸ਼ਾਨ ਨਦੀ ਇਸ ਗਲੇਸ਼ੀਅਰ ਤੋਂ ਉੱਠਦੀ ਸੀ।

ਅਸੀਂ ਗਲੇਸ਼ੀਅਰ (ਸਮੁੰਦਰ ਤਲ ਤੋਂ 17,800 ਫੁੱਟ ਉੱਪਰ) ਨੂੰ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ, ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਉੱਤਰ ਵੱਲ ਮੁੜਦੇ ਹੋਏ, ਦੱਰੇ ਵੱਲ ਆਪਣੀ ਚੜ੍ਹਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਜਿਸ ਬਰਫ਼ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਸੰਘਰਸ਼ ਕੀਤਾ ਉਹ ਇੰਨੀ ਨਰਮ ਅਤੇ ਡੂੰਘੀ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਕਮਰ ਤੱਕ ਇਸ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬ ਗਏ। ਕਦੇ-ਕਦੇ ਬਰਫ਼ ਤੋਂ ਢਿੱਲੇ ਮਲਬੇ ਅਤੇ ਸੜੇ ਹੋਏ ਚੱਟਾਨਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਸਤ੍ਹਾ 'ਤੇ ਚੱਲਣ ਦੀ ਥਕਾਵਟ ਸਿਰਫ਼ ਹਾਵੀ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਢਿੱਲੇ, ਕੱਟੇ ਹੋਏ ਪੱਥਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅੱਧੀ ਦਰਜਨ ਪੌੜੀਆਂ ਚੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਲਗਭਗ ਆਪਣੇ ਅਸਲ ਰਵਾਨਗੀ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਖਿਸਕ ਜਾਂਦੇ ਸੀ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਿੱਲਦੇ ਹੋਏ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਬਰਫ਼ਬਾਰੀ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜੋ ਪਹਾੜ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ ਹੀ ਰੁਕਦਾ ਸੀ।

19,000 ਫੁੱਟ ਦੀ ਉਚਾਈ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਨਰਮ ਬਰਫ਼ 'ਤੇ ਤੁਰੇ, ਜਿਸਨੇ ਬਰਫ਼ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਨੂੰ ਡੂੰਘੀਆਂ ਤਰੇੜਾਂ ਅਤੇ ਤਰੇੜਾਂ ਨਾਲ ਢੱਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਰਸਤਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨਾ ਪਿਆ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਉਸ ਥਾਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਸਿਰਫ਼ ਚੰਦਰਮਾ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਨਾ ਸੀ।

ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਉੱਚੇ ਚੜ੍ਹੇ, ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜੀਬ ਥਕਾਵਟ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਣ ਲੱਗੀ ਜੋ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸੂਰਜ ਡੁੱਬਣ ਵੇਲੇ ਕਾਚੀ ਦੁਆਰਾ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਥਰਮਾਮੀਟਰ ਕੁਝ ਮਿੰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ 40° ਹੇਠਾਂ ਡਿੱਗ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਤਾਪਮਾਨ ਵਿੱਚ ਅਚਾਨਕ ਤਬਦੀਲੀ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ। ਅਸੀਂ ਅੱਗੇ ਵਧੇ, ਬਿਜੇਸਿੰਗ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਜਿਸਨੂੰ ਇੰਨੀ ਹਿੰਸਕ ਪਹਾੜੀ ਬਿਮਾਰੀ ਨੇ ਘੇਰ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ। ਡਾਕਟਰ ਵੀ, ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਆਦਮੀ, ਕਾਫ਼ੀ ਪੀੜਤ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ, ਉਸਦੇ ਪੈਰ ਸੀਸੇ ਵਰਗੇ ਹੋ ਗਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਹਰ ਇੱਕ ਦਾ ਭਾਰ ਇੱਕ ਟਨ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਚੁੱਕਣ ਜਾਂ ਹਿਲਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਸਾਰੀ ਊਰਜਾ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਸਾਹ ਲੈਣ ਲਈ ਤਰਸਯੋਗ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹਾਸ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਹ ਬਹਾਦਰੀ ਨਾਲ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਸੀਂ 20,500 ਫੁੱਟ ਦੀ ਉਚਾਈ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਇੱਥੇ ਉਹ ਥਕਾਵਟ ਅਤੇ ਦਰਦ ਨਾਲ ਘਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਹ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਜਾਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ। ਕਾਚੀ ਰਾਮ, ਰੋਂਗਬਾ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਅੱਗੇ ਵਧੇ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਵੀ ਪੀੜਤ ਸੀ, ਕਾਚੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੰਸਕ ਧੜਕਣ ਅਤੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਚੀ ਗੂੰਜ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਹਾਸਦਾ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲੜਖੜਾ ਗਿਆ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਡਿੱਗਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ। 21,000 ਫੁੱਟ ਦੀ ਉਚਾਈ 'ਤੇ ਉਹ ਬਰਫ਼ 'ਤੇ ਡਿੱਗ ਪਿਆ। ਉਹ ਤੁਰੰਤ ਸੌਂ ਗਿਆ, ਤੇਜ਼ ਸਾਹ ਲੈ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਘੁਰਾੜੇ ਮਾਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਹੱਥ ਅਤੇ ਪੈਰ ਬਰਫ਼ੀਲੇ ਠੰਡੇ

ਸਨ। ਮੈਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚਿੰਤਾ ਉਸ ਦੇ ਦਿਲ ਦੀ ਅਨਿਯਮਿਤ ਧੜਕਣ ਅਤੇ ਧੜਕਣ ਦੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਉਸਦੇ ਕੰਬਲ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵਾਟਰਪ੍ਰੂਫ਼ ਵਿੱਚ ਲਪੇਟ ਲਿਆ, ਅਤੇ, ਉਸਦੇ ਆਮ ਆਰਾਮ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ, ਮੈਂ ਡਾਕਟਰ (ਸ਼ਾਂਤ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਆਵਾਜ਼ ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਤੱਕ ਲਿਜਾ ਰਹੀ ਸੀ) ਨੂੰ ਚੀਕ ਕੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੀ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਰੋਂਗਬਾ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ, ਜੋ ਹੁਣ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਇਕਲੌਤਾ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਕੋਲ ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਬਚੀ ਸੀ।

ਅਚਾਨਕ ਇੱਕ ਸੰਘਣੀ ਧੁੰਦ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਘੇਰ ਲਿਆ, ਜਿਸਨੇ ਸਾਡੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਵੀ ਵਾਧਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। 21,000 ਫੁੱਟ ਦੀ ਉਚਾਈ 'ਤੇ ਕਾਚੀ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਉੱਪਰ ਚੜ੍ਹਨ ਲਈ ਬੇਤਾਬ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਸਾਡੇ ਫੇਫੜੇ ਫਟਣ ਵਾਲੇ ਸਨ, ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਦਿਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧੜਕਣ ਲੱਗੇ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਸਾਡੇ ਸਰੀਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਜਾਣ। ਥੱਕੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਅਟੱਲ ਸੁਸਤੀ ਦੇ ਭਾਰ ਹੇਠ ਦੱਬੇ ਹੋਏ, ਮੈਂ ਅਤੇ ਰੋਂਗਬਾ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਥਕਾਵਟ ਨਾਲ ਲਗਭਗ ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋ ਕੇ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਨਿਰੀਖਣ ਦਰਜ ਕੀਤੇ। ਉਚਾਈ 22,000 ਫੁੱਟ ਸੀ, ਰਾਤ ਦੇ 11 ਵਜੇ। ਇੱਕ ਤੇਜ਼, ਕੱਟਣ ਵਾਲੀ ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬੀ ਹਵਾ ਸੀ। ਠੰਡ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਸਹੀ ਤਾਪਮਾਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਕਾਚੀ ਡਿੱਗ ਪਿਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਜੇਬ ਵਿੱਚੋਂ ਆਪਣਾ ਥਰਮਾਮੀਟਰ ਕੱਢਣਾ ਭੁੱਲ ਗਿਆ ਸੀ। ਤਾਰੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਚਮਕਦਾਰ ਸਨ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਧੁੰਦ ਸਾਫ਼ ਹੋ ਗਈ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਪੈਨੋਰਾਮਾ ਉੱਤੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਚੰਦਰਮਾ ਚਮਕਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਜਾੜ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਸੀ, ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜੀਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਕਰਸ਼ਕ ਸੀ। ਰੇਂਜ ਦੇ ਉੱਤਰੀ ਢਲਾਨ 'ਤੇ ਬਰਫ਼ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦੱਖਣੀ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਇਸ ਉੱਚੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਹੇਠਾਂ, ਦੱਖਣ ਵੱਲ, ਬਰਫ਼ ਨਾਲ ਦੱਬੀਆਂ ਪਹਾੜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਸਨ, ਅਤੇ ਦੱਖਣ-ਪੱਛਮ ਅਤੇ ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬ ਵੱਲ ਉਸ ਤੋਂ ਵੀ ਉੱਚੀਆਂ ਚੋਟੀਆਂ ਸਨ ਜਿੱਥੇ ਮੈਂ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ। ਉੱਤਰ ਵੱਲ ਵਿਸ਼ਾਲ, ਉਦਾਸ ਤਿੱਬਤੀ ਪਠਾਰ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲਹਿਰਾਂ ਅਤੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਪਹਾੜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਸਨ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਰੇ ਬਰਫ਼ ਦੀਆਂ ਚੋਟੀਆਂ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਉੱਚੀ ਪਹਾੜੀ ਲੜੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਹੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਸਕਦੀ ਸੀ।

ਮੈਂ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਇਸ ਸੁੰਦਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਨੂੰ ਸੁੱਤੀ ਪਈ ਸੀ ਕਿ ਧੁੰਦ ਫਿਰ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉੱਠੀ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਭੂਤ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਦੇ ਦੇਖਿਆ। ਇੱਕ ਲੰਮਾ, ਗੂੜ੍ਹਾ ਚਿੱਤਰ ਧੁੰਦ ਦੇ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਪਰਦੇ ਵਿੱਚ ਲਪੇਟਿਆ ਇੱਕ ਚਮਕਦਾਰ ਚੱਕਰ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ। ਪ੍ਰਭਾਵ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸੀ। ਕੁਝ ਪਲਾਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਭੂਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮੇਰੇ ਵਰਗੇ ਲੱਛਣ ਹਨ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਇੱਕ ਗੋਲਾਕਾਰ ਚੰਦਰਮਾ ਸਤਰੰਗੀ ਪੀਂਘ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ, ਧੁੰਦ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੇ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਨੂੰ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਆਪਣੀਆਂ ਬਾਹਾਂ, ਮੇਰਾ ਸਰੀਰ, ਜਾਂ ਮੇਰਾ ਸਿਰ ਹਿਲਾਇਆ ਤਾਂ ਭੂਤ ਵਰਗੀ ਮੂਰਤੀ ਵੀ ਹਿੱਲ ਗਈ। ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ ਜਿਵੇਂ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਮਹਾਨ ਚਿੱਤਰ ਨੂੰ ਘੁੰਮਾਇਆ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜੀਬ ਗਤੀ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਜੋ ਮੈਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਮੈਂ ਇੱਕ ਭੂਤ ਦੇਖਿਆ, ਜਦੋਂ ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਿਆ, ਇਸਦੇ ਦੁਆਲੇ ਇੱਕ ਗੋਲਾਕਾਰ ਸਤਰੰਗੀ ਪੀਂਘ ਸੀ। ਚੰਦਰਮਾ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਸੀ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਤਰੰਗੀ ਪੀਂਘ ਦੇ ਰੰਗ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਵੱਖਰਾ ਸੀ।

ਰੋਂਗਬਾ ਥੱਕ ਕੇ ਡਿੱਗ ਪਿਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਫੇਫੜਿਆਂ 'ਤੇ ਅਸਾਧਾਰਨ ਦਬਾਅ ਨਾਲ ਇੰਨਾ ਬੇਹੋਸ਼ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਮੈਂ ਵੀ ਬਰਫ਼ 'ਤੇ ਡਿੱਗ ਪਿਆ। ਕੂਲੀ ਅਤੇ ਮੈਂ, ਤਰਸਯੋਗ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਬਦੇ ਹੋਏ, ਗਰਮ ਰਹਿਣ ਲਈ ਇੱਕੋ ਕੰਬਲ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ। ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਅਟੱਲ ਨੀਂਦ ਨਾਲ ਗ੍ਰਸਤ ਸੀ। ਮੈਂ ਇਸਦਾ ਸਖ਼ਤ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਮੇਰੀਆਂ ਪਲਕਾਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈਆਂ ਤਾਂ

ਉਹ ਲਗਭਗ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਇੰਝ ਹੀ ਰਹਿਣਗੀਆਂ। ਰੋਂਗਬਾ ਡੂੰਘੀ ਨੀਂਦ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਮੈਂ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਰੱਖਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਜੀਵਨਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਆਖਰੀ ਅਣੂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ। ਕੌੜੀ ਹਵਾ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਚੀਕਦੀ ਰਹੀ। ਉਹ ਚੀਕ ਅਜੇ ਵੀ ਮੇਰੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਗੂੰਜਦੀ ਹੈ! ਰੋਂਗਬਾ ਝੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਦੰਦਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕੁਰਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਅਚਾਨਕ ਕੰਬਣ ਨੇ ਦਿਖਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਬਹੁਤ ਦਰਦ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਉਸਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੰਬਲ ਦੇਣ ਲਈ ਇਹ ਇੱਕ ਆਮ ਦਾਨ ਜਾਪਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦੋਵਾਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਛੋਟਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਇਸਨੂੰ ਉਸਦੇ ਸਿਰ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਦੁੱਗਣੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਕੱਸ ਕੇ ਲਪੇਟ ਲਿਆ। ਮਿਹਨਤ ਮੇਰੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ। ਪੂਰੀ ਥਕਾਵਟ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਬਰਫ਼ 'ਤੇ ਡਿੱਗ ਪਿਆ। ਮੈਂ ਚਮਕਦੇ ਤਾਰਿਆਂ ਵੱਲ ਦੇਖਣ ਦੀ ਆਖਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ... ਮੇਰੀ ਨਜ਼ਰ ਮੱਧਮ ਪੈ ਗਈ...

ਇਹ ਅਰਧ-ਚੇਤਨਤਾ ਕਿੰਨੀ ਦੇਰ ਤੱਕ ਰਹੀ ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ। "ਇਹ ਬਹੁਤ ਭਿਆਨਕ ਹੈ! ਡਾਕਟਰ! ਕਾਚੀ!" ਮੈਂ ਬੋਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਮੇਰੀ ਆਵਾਜ਼ ਮੇਰੇ ਗਲੇ ਵਿੱਚ ਦੱਬੀ ਹੋਈ ਜਾਪਦੀ ਸੀ। ਕੀ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜੋ ਦੇਖਿਆ ਉਹ ਅਸਲੀ ਸੀ? ਬਰਫ਼ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਚਿੱਟੀ ਚਾਦਰ 'ਤੇ ਕਾਚੀ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰ ਬੇਚੈਨ ਪਏ ਸਨ, ਬਰਫ਼ ਦੀਆਂ ਮੂਰਤੀਆਂ ਵਾਂਗ, ਜਿਵੇਂ ਮੌਤ ਤੱਕ ਜੰਮ ਗਏ ਹੋਣ। ਆਪਣੇ ਸੁਪਨੇ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਸਖ਼ਤ ਸਨ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਗੋਡੇ ਟੇਕ ਦਿੱਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਅੱਧਾ ਘਬਰਾਹਟ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਬਿਜੇਸਿੰਗ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਲਈ ਮੁੜਿਆ, ਅਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਮੈਂ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ, ਜੀਵਨਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਸਾਰੀ ਭਾਵਨਾ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਜੰਮ ਗਈ ਜਾਪਦੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਬਰਫ਼ ਦੀ ਇੱਕ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸੁੰਗੜਦੀ ਕਬਰ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਦੇਖਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਾ ਕਿ ਮੈਂ ਵੀ ਜਲਦੀ ਹੀ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਵਾਂਗ ਜੰਮ ਕੇ ਮੌਤ ਤੱਕ ਜੰਮ ਜਾਵਾਂਗਾ। ਮੇਰੀਆਂ ਲੱਤਾਂ, ਮੇਰੀਆਂ ਬਾਹਾਂ, ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਰਫੀਲੀਆਂ ਸਨ। ਇੰਨੀ ਭਿਆਨਕ ਮੌਤ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ ਡਰ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ, ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਸੁਸਤੀ ਅਤੇ ਨੀਂਦ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਈ ਜੋ ਕਿ ਕੋਝਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕੀ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜਾਣ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੀ ਬਜਾਏ ਆਰਾਮ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਕੀ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਆਖਰੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ? ਹਰ ਪਲ ਬਰਫ਼ ਹੋਰ ਵੀ ਬੰਦ ਹੁੰਦੀ ਜਾਪ ਰਹੀ ਸੀ। ਮੇਰਾ ਦਮ ਘੁੱਟ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਮੈਂ ਚੀਕਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਰਫ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢਣ ਲਈ, ਜੋ ਮੈਨੂੰ ਕੁਚਲਦੀ ਜਾਪਦੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਇੱਕ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਛਾਲ ਮਾਰੀ। ਫਿਰ ਸਭ ਕੁਝ ਗਾਇਬ ਹੋ ਗਿਆ... ਜੰਮੀ ਹੋਈ ਕਾਚੀ, ਡਾਕਟਰ, ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਕਬਰ....

ਮੈਂ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਖੋਲ੍ਹੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਦ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਸੂਈਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਫਸ ਗਈਆਂ ਹੋਣ। ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬਰਫ਼ ਪੈ ਰਹੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਅਤੇ ਉਂਗਲਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਗੁਆ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਉਹ ਲਗਭਗ ਜੰਮ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਭਿਆਨਕ ਸੁਪਨੇ ਤੋਂ ਜਾਗਣ 'ਤੇ, ਮੈਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਉਤਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਰਫ਼ ਦੀ ਇੱਕ ਪਰਤ ਨਾਲ ਢੱਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਜਾਗਿਆ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬਰਫ਼ ਪੈ ਰਹੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੇਰੇ ਮੱਥੇ 'ਤੇ ਠੰਡੀ ਬਰਫ਼ ਸੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਮੇਰਾ ਬੁਰਾ ਸੁਪਨਾ ਆਇਆ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿ, ਜੇਕਰ ਅਚਾਨਕ ਕੰਬਣੀ ਨਾ ਹੁੰਦੀ ਜਿਸਨੇ ਮੈਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਜਾਗਦਾ।

ਮੈਂ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਉੱਠ ਕੇ ਬੈਠ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਆਪਣੇ ਹੇਠਲੇ ਅੰਗਾਂ ਨੂੰ ਰਗੜ ਕੇ ਅਤੇ ਕੁੱਟ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਮੈਂ ਰੋਂਗਬਾ ਨੂੰ ਜਗਾਇਆ, ਉਸਨੂੰ ਰਗੜਿਆ, ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਹਿਲਾਇਆ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਹਿੱਲਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਉਤਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ।

ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਉੱਚੇ ਪਹਾੜਾਂ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਨ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਹੈ, ਪਰ ਕੀ ਇਸਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਦੇ ਦੁਬਾਰਾ ਹੇਠਾਂ ਆਉਣ ਦੇ ਅਨੰਦ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ?

ਢਲਾਣ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਢਲਾਣ ਵਾਲੀ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਬਰਫ਼ ਉੱਤੇ ਲੰਬੇ-ਲੰਬੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਢਲਾਣਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜਿਆਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਢਿੱਲੇ ਪੱਥਰਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਸਮੂਹ ਦੀ ਇੱਕ ਬੋਲ਼ੇ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗਰਜ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ ਹੇਠਾਂ ਖਿਸਕ ਗਏ ਜੋ ਸਾਡੇ ਉਤਰਨ ਨਾਲ ਗਤੀ ਵਿੱਚ ਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜੇ ਵੀ ਬਰਫ਼ ਪੈ ਰਹੀ ਸੀ।

"ਹਾਏ!" ਮੈਂ ਰੋਂਗਬਾ ਨੂੰ ਕਿਹਾ। "ਉਹ ਕੀ ਹੈ?"

ਅਸੀਂ ਕੰਨਾਂ ਤੱਕ ਹੱਥ ਚੁੱਕ ਕੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸੁਣਿਆ।

"ਆਓ, ਆਓ, ਆਓ! ਜਲਦੀ ਆਓ! ਤੁਮਕਾ ਹੱਟੇ?" (ਆਓ, ਆਓ, ਆਓ! ਜਲਦੀ ਆ ਜਾਓ! ਤੁਸੀਂ ਕਿੱਥੇ ਹੋ?) ਹੇਠਾਂ ਤੋਂ ਇੱਕ ਹਲਕੀ, ਦੁਖੀ ਆਵਾਜ਼ ਚੀਕੀ।

ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਆਪਣੀਆਂ ਲੱਤਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕਾਬੂ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਾਡਾ ਉਤਰਾਅ-ਚੜ੍ਹਾਅ ਤੇਜ਼ ਸੀ। ਬਰਫ਼ਬਾਰੀ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਜੰਮੀ ਹੋਈ ਸੰਘਣੀ ਧੁੰਦ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬ ਗਏ ਜੋ ਸਾਡੀਆਂ ਹੱਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਿੰਨ੍ਹ ਗਈ।

ਡਾਕਟਰ ਦੀਆਂ ਬੇਚੈਨ ਚੀਕਾਂ ਤੋਂ ਸੇਧ ਲੈ ਕੇ, ਅਸੀਂ ਹੇਠਾਂ ਵੱਲ ਆਪਣਾ ਭਿਆਨਕ ਸਫ਼ਰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ। ਚੀਕਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਵਿਲਸਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਗਏ, ਜੋ ਅਜੇ ਵੀ ਬੇਵੱਸ ਸੀ।

ਉਹ ਸਾਡੇ ਬਾਰੇ ਬੇਚੈਨ ਸੀ, ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਲੰਬੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਦੌਰਾਨ ਅਸੀਂ ਹਾਰ ਗਏ ਸੀ।

ਅਸੀਂ ਕਾਚੀ ਨੂੰ ਲੱਭਿਆ ਅਤੇ ਲੱਭ ਲਿਆ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਗਰਮ ਕੰਬਲ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਵਾਟਰਪ੍ਰੂਫ਼ ਕੋਟ ਵਿੱਚ ਲਪੇਟਿਆ ਹੋਇਆ ਇੱਕ ਟੈਂਪ ਵਾਂਗ ਸੁੱਤਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਹੁਣ ਕਾਫ਼ੀ ਤਰੋਤਾਜ਼ਾ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਮਿਲ ਕੇ ਅਸੀਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਗੰਭੀਰ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਵੱਲ ਆਪਣੀ ਦੌੜ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਘੱਟ ਉਚਾਈ 'ਤੇ ਉਤਰਦੇ ਸੀ ਤਾਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਤੇ ਤਾਕਤ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਆ ਜਾਂਦੀ ਸੀ।

ਉਸੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪੱਥਰੀਲੀ ਵਾਦੀ ਵਿੱਚੋਂ ਅਸੀਂ ਸਵੇਰੇ ਕੈਂਪ ਪਹੁੰਚੇ। ਕੈਂਪ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਆਦਮੀਆਂ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਮਿਲਣ ਦੀ ਸਾਰੀ ਉਮੀਦ ਗੁਆ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਅਧਿਆਇ IV

ਜਾਸੂਸਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ

ਕੁਝ ਘੰਟਿਆਂ ਦਾ ਆਰਾਮ, ਇੱਕ ਦਿਲਕਸ਼ ਖਾਣਾ, ਅਤੇ ਸਵੇਰੇ 9 ਵਜੇ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸੀ, ਇਸ ਵਾਰ ਪੂਰੀ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਨਾਲ, ਸੌਂਖੇ ਲੁੰਪੀਆ ਦੱਰੇ ਉੱਤੇ। ਥਰਮਾਮੀਟਰ ਨੇ ਤੰਬੂ ਦੇ ਅੰਦਰ 40° ਦਰਜ ਕੀਤਾ। ਰਾਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਬਾਹਰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਾਪਮਾਨ 14° ਸੀ। ਅਸੀਂ ਪਹਾੜੀ ਲੜੀ ਦੇ ਪੈਰਾਂ 'ਤੇ ਕੁਤੀ ਨਦੀ ਦੇ ਪਿੱਛੇ-ਪਿੱਛੇ ਗਏ। ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹੈੱਡਲੈਂਡ ਨੂੰ ਘੇਰਨ 'ਤੇ, ਜਿੱਥੇ ਕੁਤੀ ਨਦੀ ਇੱਕ ਤੰਗ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਵਗਦੀ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਟੀਲੇ 'ਤੇ ਚੌਦਾਂ ਪੱਥਰ ਦੇ ਥੰਮ੍ਹ ਅਤੇ ਪਿਰਾਮਿਡ ਦੇਖੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਚਿੱਟੇ ਪੱਥਰ ਅਤੇ ਕੁਝ ਤਿੱਬਤੀ "ਉੱਡਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਵਾਂ" ਸਨ, ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਕੱਪੜੇ ਦੀਆਂ ਪੱਟੀਆਂ ਲਹਿਰਾਉਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਬਿੰਦੂ ਤੋਂ ਹੀ ਲੁੰਪੀਆ ਦੱਰੇ ਦੀ ਚੜ੍ਹਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ।

ਸਾਡਾ ਰਸਤਾ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਉੱਪਰ ਵੱਲ ਵਧਦਾ ਗਿਆ, ਪਹਿਲਾਂ ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮ ਵੱਲ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ, ਫਿਰ ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬ ਵੱਲ ਝੁਕਦਾ ਰਿਹਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਡੂੰਘੀ ਬਰਫ਼ ਨਾਲ ਢੱਕੇ ਇੱਕ ਸਮਤਲ ਬੇਸਿਨ 'ਤੇ 17,350 ਫੁੱਟ ਦੀ ਉਚਾਈ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵੱਡੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਦੇ ਅੱਗੇ ਵਧੇ ਸੀ, ਪਰ ਹਾਲਾਤ ਅਚਾਨਕ ਵਿਗੜ ਗਏ। ਜਿਸ ਲੰਬੀ ਚੁੱਪ ਕਤਾਰ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਮੈਂ ਮਾਰਚ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਕੁਲੀ ਆਪਣੇ ਗੋਡਿਆਂ ਤੱਕ ਬਰਫ਼ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬ ਗਿਆ, ਅਕਸਰ ਉਸਦੀ ਕਮਰ ਤੱਕ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਲੇ ਚਿਹਰੇ, ਪੱਗਾਂ ਵਿੱਚ ਕੱਸ ਕੇ ਗੋਲ ਲਪੇਟੇ ਹੋਏ, ਚਿੱਟੇ ਪਿਛੋਕੜ 'ਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਕੁਝ ਨੇ ਕੰਨਾਂ ਦੇ ਫਲੈਪਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਫਰ ਟੋਪੀਆਂ ਪਹਿਨੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਭੇਡਾਂ ਦੀ ਚਮੜੀ ਦੇ ਕੋਟ ਅਤੇ ਉੱਚੇ ਬੂਟ ਪਾਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੇ ਬਰਫ਼ ਦੇ ਐਨਕਾਂ ਪਹਿਨੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਭਾਰੀ ਬੋਝ ਵਾਲੇ ਆਦਮੀਆਂ ਦੇ ਇਸ ਚੁੱਪ ਜਲੂਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਿੱਠ 'ਤੇ ਵੇਖ ਕੇ, ਤਰਸਯੋਗ ਸਾਹਾਂ ਨਾਲ ਉੱਚਾ ਅਤੇ ਉੱਚਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕੋਈ ਵੀ ਬੇਚੈਨੀ ਨਾਲ ਸੋਚਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿੰਨੇ ਲੋਕ ਜ਼ਿੰਦਾ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਵਾਪਸ ਪਰਤਣਗੇ। ਧੋਖੇਬਾਜ਼ ਦਰਾਰਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹੋਏ, ਮੈਂ ਛੇ ਸੌ ਫੁੱਟ ਉੱਚੀ ਜਗ੍ਹਾ ਵੱਲ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਮੈਂ ਬਰਫ਼ ਤੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਸਾਫ਼ ਇੱਕ ਪਥਰੀਲੇ ਟਾਪੂ 'ਤੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਰੁਕਿਆ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਇੱਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਕੁਲੀ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਸਾਹ ਲੈਂਦਾ ਹੋਇਆ ਆਇਆ, ਉਸਨੇ ਆਪਣਾ ਭਾਰ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਚੁੱਪਚਾਪ ਇਸਦੇ ਕੋਲ ਬੈਠ ਗਿਆ। ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਨਾ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਹਿਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਲਈ ਇੱਕ ਵੀ ਨਿੰਦਿਆ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਸੀ। ਬਰਫ਼ ਪੈ ਰਹੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਸਭ ਕੁਝ ਗਿੱਲਾ ਅਤੇ ਠੰਡਾ ਸੀ। ਇਸ ਬਿੰਦੂ ਤੋਂ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਖੜ੍ਹੀ ਖਿੱਚ ਸੀ। ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਇੱਕ ਗਲੇਸ਼ੀਅਰ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਚਿਹਰਾ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਸੌ ਫੁੱਟ ਉੱਚੀ ਬਰਫ਼ ਦੀ ਇੱਕ ਢਲਾਣ ਵਾਲੀ ਕੰਧ ਸੀ। ਮੰਗਸ਼ਾਨ ਗਲੇਸ਼ੀਅਰ ਵਾਂਗ, ਇਹ ਸੁੰਦਰ ਸਾਫ਼ ਬਰਫ਼ ਦੇ ਖਿਤਿਜੀ ਪੱਧਰ ਵਿੱਚ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗੂੜ੍ਹੇ ਹਰੇ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਲੰਬਕਾਰੀ ਧਾਰੀਆਂ ਸਨ।

ਡਾਕਟਰ ਅਤੇ ਮੈਂ ਅੱਗੇ ਵਧੇ। ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਮਾਰਗਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਸਮਝ ਲਿਆ। ਬਹੁਤ ਥਕਾਵਟ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਉੱਚੀ ਢਲਾਣ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਗਏ। ਇੱਥੇ ਅਸੀਂ ਮੁਸ਼ਕਲ ਢਿੱਲੇ ਪੱਥਰਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਟੁਕੜੇ 'ਤੇ ਸੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਅੱਧੇ ਘੰਟੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਸੰਘਰਸ਼ ਕੀਤਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਸੀਂ 18,750 ਫੁੱਟ ਦੀ ਉੱਚਾਈ ਵਾਲੀ ਰੇਂਜ ਦੀ ਚੋਟੀ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਗਏ - ਜੋ ਕਿ ਦੱਰੇ ਤੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਉੱਚੀ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਆਦਮੀ ਗਲੇਸ਼ੀਅਰ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਰਸਤੇ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਵਧੇ ਸਨ।

ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬ ਤੋਂ ਹਵਾ ਤੇਜ਼ ਸੀ, ਅਤੇ ਠੰਢ ਤੇਜ਼ ਸੀ। ਇਸ ਉੱਚੇ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਤਿੱਬਤੀ ਪਠਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਸੁੰਦਰ ਪੰਛੀ-ਅੱਖ ਵਾਲਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਮਿਲਿਆ। ਹਿਮਾਲਿਆ ਦੇ ਤਿੱਬਤੀ ਪਾਸੇ ਬਰਫ਼ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਢੇਰ ਨੇ ਢੱਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਹਾੜਾਂ ਦੀ ਹੇਠਲੀ ਲੜੀ, ਜੋ ਸਾਡੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਲਗਭਗ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਫੁੱਟ ਹੇਠਾਂ, ਇੱਕ ਚੌੜੀ ਬੰਜਰ ਘਾਟੀ ਵਿੱਚ, ਦਰਮਾ ਯਾਂਕਤੀ ਨਾਮਕ ਇੱਕ ਨਦੀ ਵਗਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਨਦੀ ਉਸ ਮਹਾਨ ਨਦੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸਰੋਤ ਹੈ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸਤਲੁਜ ਦਾ ਨਾਮ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ ਕਿ ਮੈਂ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪਹਿਲਾ ਗੋਰਾ ਆਦਮੀ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਇਸਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਮਤਲ ਪਠਾਰ, ਨਦੀ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਅੱਠ ਸੌ ਫੁੱਟ ਉੱਪਰ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਰੇਲਵੇ ਬੰਨ੍ਹ ਵਰਗਾ, ਕਈ ਮੀਲ ਤੱਕ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਦੂਰ ਉੱਤਰ ਵੱਲ ਉੱਚੇ ਨੀਲੇ ਪਹਾੜਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲੜੀ ਸੀ ਜੋ ਬਰਫ਼ ਨਾਲ ਢੱਕੀ ਹੋਈ ਸੀ - ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਕੇਲਾਸ ਚੋਟੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਗੰਗਰੀ ਲੜੀ।

ਇਸ ਦੁਰਲੱਭ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਮਿਹਨਤ ਦੀ ਤੀਬਰਤਾ ਨੇ ਇੱਕ ਦਰਦਨਾਕ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ। ਠੰਡ ਅਤੇ ਥਕਾਵਟ ਤੋਂ ਥੱਕਿਆ ਹੋਇਆ, ਰੁਬਸੋ ਨਾਮਕ ਇੱਕ ਆਦਮੀ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਈਸਾਈ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਸੀ, ਨੂੰ ਕੜਵੱਲ ਲੱਗ ਗਈ। ਉਹ ਅਰਧ-ਬੇਹੋਸ਼ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਿਆ ਸੀ, ਉਸਦੇ ਦੰਦ ਚਕਰਾਉਂਦੇ ਸਨ, ਉਸਦੇ ਚਿਹਰੇ ਵਿਗੜ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਦਾਸ ਸਨ; ਉਸਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਡੁੱਬੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਅਤੇ ਬੇਜਾਨ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਚੱਟਾਨ ਦੀ ਪਨਾਹ ਹੇਠ ਚੁੱਕਿਆ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਮਲਿਆ, ਉਸਦੇ ਖੂਨ ਦੇ ਗੇੜ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਠੀਕ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਠੀਕ ਹੋ ਗਿਆ।

ਆਪਣੀ ਉੱਚੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਹੁਣ ਸਾਨੂੰ ਛੇ ਸੌ ਫੁੱਟ ਨੀਵੇਂ ਦੱਰੇ 'ਤੇ ਉਤਰਨਾ ਪਿਆ। ਅਸੀਂ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਚੱਟਾਨਾਂ ਅਤੇ ਢੇਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਰਸਤਾ ਬਣਾਇਆ। ਮੈਂ ਅੱਧ-ਜੰਮੀਆਂ ਉਂਗਲਾਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਚੱਟਾਨ ਨਾਲ ਚਿਪਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਮੈਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਤੋਂ ਦੁੱਖ ਦੀਆਂ ਚੀਕਾਂ ਸੁਣਾਈ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਬਰਫ਼ ਦੇ ਢਲਾਣ ਵਾਲੇ ਢਲਾਣ 'ਤੇ ਦੋ ਕੁਲੀ, ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਭਾਰਾਂ ਨਾਲ, ਆਪਣੇ ਪੈਰ ਗੁਆ ਚੁੱਕੇ ਸਨ, ਇੱਕ ਅਦਭੁਤ ਗਤੀ ਨਾਲ ਖਿਸਕ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਹ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਬੇਸਿਨ ਦੇ ਤਲ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ, ਜਿੱਥੇ ਉਤਰਾਈ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਣਇੱਛਤ ਸਮਰਸੌਲਟ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਾਰ ਹਰ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਉੱਡ ਗਏ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਉੱਠਦੇ ਦੇਖਿਆ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਰਾਹਤ ਮਿਲੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਲੜਖੜਾਇਆ, ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਮੁਰਦਾ ਵਾਂਗ ਪਿੱਛੇ ਡਿੱਗ ਪਿਆ। ਤਿਲਕਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੱਟਾਨਾਂ ਉੱਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਉਤਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਢਿੱਲੇ ਪੱਥਰਾਂ ਉੱਤੇ ਹੇਠਾਂ ਡਿੱਗਦੇ ਹੋਏ, ਮੈਂ ਦੱਰੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਇਹ ਸਮੁੰਦਰ ਤੋਂ 18,150 ਫੁੱਟ ਉੱਪਰ ਸੀ। ਦੋ ਝਿਜਕਣ ਵਾਲੇ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਸੀਬਤ ਵਿੱਚ ਕੁਲੀ ਦੀ ਰਾਹਤ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। ਉਸਨੂੰ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਭਾਰ ਨੂੰ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਤੱਕ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਮੈਂ ਸੀ। ਉਹ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਿੱਲ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਪਾਸੇ ਦਰਦ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਦੇ ਯੋਗ ਸੀ।

ਅਸੀਂ ਤਿੱਬਤੀ ਪਾਸੇ ਵਾਲੀ ਢਲਾਣ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਹੇਠਾਂ ਉਤਰੇ, ਤਾਂ ਜੋ ਤੇਜ਼ ਠੰਡੇ, ਹਵਾ ਵਾਲੇ ਦੱਰੇ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਬਚ ਸਕੀਏ। ਇੱਕ ਚੌੜੇ ਮੋੜ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਕਈ ਲੰਬੇ ਬਰਫ਼ ਦੇ ਬਿਸਤਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਨਦੀ ਦੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ, ਅਤੇ 16,900 ਫੁੱਟ ਦੀ ਉਚਾਈ 'ਤੇ ਬਰਫ਼ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਤੰਬੂ ਲਗਾਏ। ਉੱਥੇ ਕੋਈ ਲੱਕੜ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਨਾ ਯਾਕ ਜਾਂ ਪੋਨੀ ਗੋਬਰ, ਨਾ ਲਾਈਕੇਨ, ਨਾ ਕਾਈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਅੱਗ ਬਾਲ ਸਕੀਏ। ਮੇਰੇ ਆਦਮੀਆਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਉੱਚੀਆਂ ਉਚਾਈਆਂ 'ਤੇ ਠੰਡਾ ਭੋਜਨ ਖਾਣ ਨਾਲ, ਜਦੋਂ ਤਾਪਮਾਨ ਘੱਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ

ਮੌਤ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਭੋਜਨ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਰਹਿਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਰਾਤ ਆਈ, ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਹਵਾ ਤੇਜ਼ ਹਵਾਵਾਂ ਨਾਲ ਵਗਦੀ ਰਹੀ, ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਤੰਬੂਆਂ ਦੁਆਲੇ ਗਰਿੱਟ ਅਤੇ ਬਰਫ਼ ਦਾ ਢੇਰ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ। ਰਾਤ ਨੂੰ, ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਤੂਫ਼ਾਨ ਤੇਜ਼ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਢਿੱਲੇ ਹੋਏ ਖੰਭਿਆਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਈ ਵਾਰ ਆਪਣੇ ਫਲੈਪਿੰਗ ਕੈਨਵਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣਾ ਪਿਆ। ਜੰਮੀਆਂ ਰੱਸੀਆਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਬੰਨ੍ਹਣਾ ਬਰਫੀਲੇ-ਠੰਡੇ ਕੰਮ ਸੀ। ਸਵੇਰੇ 2 ਵਜੇ ਥਰਮਾਮੀਟਰ 12° ਤੱਕ ਹੇਠਾਂ ਆ ਗਿਆ; ਸਵੇਰੇ 9 ਵਜੇ, ਧੁੱਪ ਵਿੱਚ, ਇਹ 26° ਤੱਕ ਵੱਧ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਤੰਬੂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਾਡਾ ਤਾਪਮਾਨ 32° ਸੀ—ਠੰਢ-ਬਿੰਦੂ।

ਧੂੜ ਅਤੇ ਭਾਰੀ ਮੀਂਹ ਦੇ ਝੱਖੜ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਜਾਲ ਜਿੰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਪੈਕ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਦਮੀਆਂ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਵਧ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਦੇਖਿਆ, ਮੇਰੇ ਪੁਰਾਣੇ ਕੈਂਪ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਦੋ ਸੌ ਗਜ਼ ਦੂਰ, ਬਰਫ਼ ਵਿੱਚ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਦੋਹਰੀ ਲਾਈਨ। ਸਾਡੇ ਵੱਲ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਅਸਪਸ਼ਟ ਸਨ ਅਤੇ ਲਗਭਗ ਧੂੜ ਨਾਲ ਢੱਕੇ ਹੋਏ ਸਨ; ਉਲਟ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਫ਼ੀ ਨਵੇਂ ਲੱਗ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਦੀ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਤਿੱਬਤੀ ਦੁਆਰਾ ਛੱਡੇ ਗਏ ਸਨ। ਜਿੱਥੇ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਡੇ ਕੈਂਪ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਨੇੜੇ ਸਨ, ਬਰਫ਼ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਆਦਮੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਰਫ਼ 'ਤੇ ਸਿੱਧਾ ਲੇਟਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਸਾਡੀ ਜਾਸੂਸੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਡੇ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਆਦਮੀ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਤੋਂ ਡਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਹੁਣ ਸਾਰੇ ਬੇਚੈਨੀ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ 'ਤੇ ਝੁਕ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਅਜਨਬੀ ਇੱਕ ਡਾਕੂ (ਇੱਕ ਲੁਟੇਰਾ) ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਸਾਡੇ 'ਤੇ ਪੂਰੇ ਸਮੂਹ ਦੁਆਰਾ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਦੂਜਿਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਾਸੂਸ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਸਿਪਾਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਗਿਆਨਮਾ ਅਫਸਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਡੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਅਸ਼ੁਭ ਸ਼ਗਨ ਮੰਨਿਆ।

ਅਸੀਂ ਸਮਤਲ ਜਾਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਘੁੰਮਦੀ ਹੋਈ ਬੰਜਰ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਯਾਤਰਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਠੰਡੀ ਨਦੀ ਪਾਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਸਾਡੀ ਕਮਰ ਤੱਕ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਆਦਮੀ ਇੰਨੇ ਥੱਕ ਗਏ ਕਿ ਇੱਕ ਮੀਲ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਰੁਕਣਾ ਪਿਆ। ਇਸ ਬਿੰਦੂ ਦੀ ਉਚਾਈ 16,650 ਫੁੱਟ ਸੀ।

ਠੰਢ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਫਿਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਬਾਲਣ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਤੇਜ਼ ਹਵਾ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬਰਫ਼ ਪੈ ਰਹੀ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਢੋਹਣ ਵਾਲੇ, ਅੱਧੇ ਭੁੱਖੇ, ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਸੱਤੂ (ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਦਾ ਓਟਮੀਲ) ਖਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਪਰ ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ, ਇੱਕ ਰਾਜੀਪੂਤ, ਆਪਣੀ ਜਾਤ ਤੋੜੇ ਬਿਨਾਂ, ਕੱਪੜੇ ਉਤਾਰੇ ਬਿਨਾਂ ਆਪਣਾ ਭੋਜਨ ਨਹੀਂ ਖਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਉਸਨੂੰ ਆਪਣਾ ਆਖਰੀ ਭੋਜਨ ਖਾਧੇ ਦੋ ਦਿਨ ਹੋ ਗਏ ਸਨ, ਪਰ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਜਾਂ ਇੰਨੀ ਠੰਢ ਹੋਣ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਕੱਪੜੇ ਉਤਾਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਕੰਬਲ ਵਿੱਚ ਝੁਕ ਕੇ ਵਰਤ ਰੱਖਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ।

ਤੰਬੂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਤਾਪਮਾਨ 28° ਫਾਰਨਹੀਟ, ਜਾਂ ਜਮਾਅ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਸੀ। ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਇੱਕ ਫੁੱਟ ਬਰਫ਼ ਸੀ, ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬਰਫ਼ ਪੈ ਰਹੀ ਸੀ। ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ, ਨਿੱਘੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ, ਆਪਣੀ ਭੁੱਖ ਭੁੱਲਣ ਲਈ ਸੌਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।

ਦੋ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਬਾਅਦ ਮੌਸਮ ਸਾਫ਼ ਹੋ ਗਿਆ। ਅੱਧੇ ਭੁੱਖੇ ਕੁਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਆਏ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਆਪਣਾ ਖਾਣਾ ਪਕਾਉਣ ਲਈ ਬਾਲਣ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਿਹਾ, ਅਤੇ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਚਲੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਹ ਇੱਕ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸਮਾਂ ਸੀ। ਮੈਂ

ਤੁਰੰਤ ਆਪਣਾ ਟੈਲੀਸਕੋਪ ਲਿਆ ਅਤੇ ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਟਿੱਲੇ ਦੀ ਚੋਟੀ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ। ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ ਉਤਸੁਕ ਸੀ ਕਿ ਕੁਲੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਜਾਸੂਸੀ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੱਚਿਆਂ ਵਾਂਗ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਮੈਂ ਪਹਾੜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੇਖ ਸਕਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਇਹ ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ ਲੈ ਕੇ ਹੇਠਾਂ ਆਇਆ ਕਿ ਇੱਕ ਦਿਨ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਲੈ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਬਾਲਣ ਬਹੁਤ ਹੋਵੇਗਾ।

ਉਹ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਭਾਰ ਢੋਣ ਲਈ ਜਲਦੀ ਆਏ, ਅਤੇ ਉਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਅਸਾਧਾਰਨ ਊਰਜਾ ਨਾਲ ਚੱਲ ਪਏ ਜੋ ਮੈਂ ਦੱਸਿਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਨਦੀ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਉੱਚੇ, ਸਮਤਲ ਪਠਾਰ ਦੇ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਇੱਕ ਰਸਤਾ ਅਪਣਾਇਆ। ਇਹ ਬਰਫ਼ ਨਾਲ ਢੱਕਿਆ ਪਠਾਰ ਦੱਖਣ-ਪੱਛਮ ਤੋਂ ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬ ਤੱਕ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਰੇ ਉੱਤਰ ਵੱਲ ਕੁਝ ਉੱਚੀਆਂ, ਬਰਫ਼ੀਲੀਆਂ ਚੋਟੀਆਂ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਸਨ - ਪੂਰੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿ ਗਾਰਟੋਕ ਦੇ ਦੱਖਣ-ਪੂਰਬ ਵਿੱਚ ਉੱਚੀਆਂ ਚੋਟੀਆਂ। ਸਾਡੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਅਸੀਂ ਉੱਚੇ, ਖੜ੍ਹੇ ਪਹਾੜਾਂ ਨਾਲ ਘਿਰੇ ਹੋਏ ਸੀ, ਇੱਥੇ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਨਦੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਡਿੱਗ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਛੇ ਘੰਟਿਆਂ ਦੀ ਤੇਜ਼ ਮਾਰਚਿੰਗ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਲੈ ਗਈ ਜਿੱਥੇ ਕੁਝ ਲਾਈਕੇਨ ਅਤੇ ਝਾੜੀਆਂ ਉੱਗ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਅਚਾਨਕ ਜਰਮਨੀ ਦੇ ਕਾਲੇ ਜੰਗਲ ਜਾਂ ਯੋਸੇਮਾਈਟ ਘਾਟੀ ਵਿੱਚ ਉਤਰ ਜਾਂਦੇ ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਦੀਆਂ ਪੁਰਾਣੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਰੁੱਖ ਹੁੰਦੇ, ਤਾਂ ਸਾਡੀ ਖੁਸ਼ੀ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚਾ ਝਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਛੇ ਜਾਂ ਸੱਤ ਇੰਚ ਤੋਂ ਉੱਚਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਲੱਕੜ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਟੁਕੜਾ ਇੱਕ ਆਮ ਪੈਨਸਿਲ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਰ ਸੰਭਵ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਹੱਥ ਬਾਲਣ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੌਦਿਆਂ ਨੂੰ ਜੜ੍ਹੋਂ ਪੁੱਟਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਚਲੇ ਗਏ।

ਜਦੋਂ ਰਾਤ ਆਈ ਤਾਂ ਓਨੇ ਹੀ ਹੱਥ ਖਾਣਾ ਪਕਾਉਣ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝੇ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਂਡਿਆਂ ਤੋਂ ਭੁੱਖੇ ਕੁਲੀਆਂ ਦੇ ਮੂੰਹਾਂ ਤੱਕ ਉਪਲਬਧ ਭਾਫ਼ ਵਾਲਾ ਭੋਜਨ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਰਹੇ ਸਨ। ਕੈਂਪ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਰਾਜ ਸੀ। ਸਾਰੀਆਂ ਹਾਲੀਆ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਭੁੱਲ ਗਈਆਂ ਸਨ।

ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਉੱਠੇ ਤਾਂ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਹੈਰਾਨੀ ਸਾਡੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਦੋ ਤਿੱਬਤੀ ਭਿਖਾਰੀਆਂ ਦੇ ਭੇਸ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਕੈਂਪ ਵਿੱਚ ਆਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਠੰਡ ਅਤੇ ਭੁੱਖਮਰੀ ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਹੋਣ ਦਾ ਦਿਖਾਵਾ ਕੀਤਾ। ਮੈਂ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਖਾਣਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਬੂਲ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਜਾਸੂਸ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਿਆਨੇਮਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਗੋਰਾ ਆਦਮੀ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰ ਕਰ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਕੀ ਅਸੀਂ ਉਸਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਹੈ।

ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਸਵੇਰੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਕਰਨੇ ਸਨ, ਅਤੇ ਇਹ ਇੰਨੀ ਠੰਡ ਸੀ ਕਿ ਨਹਾਉਣਾ ਸੱਚਮੁੱਚ ਇੱਕ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੈਂ, ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ, ਇਸਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ, ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਈ। ਅਸੀਂ ਧੁੱਪ ਨਾਲ ਸੜ ਗਏ ਸੀ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਪੱਗਾਂ ਅਤੇ ਸਨੋ-ਐਨਸ਼ ਪਹਿਨੇ ਹੋਏ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਤਿੱਬਤੀ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਚਲੇ ਗਏ ਕਿ ਸਾਡੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਡਾਕਟਰ, ਉਸਦਾ ਭਰਾ, ਅਤੇ ਨੌਕਰਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਫ਼ਲਾ ਹੈ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਗੋਰਾ ਆਦਮੀ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਸੀ), ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਪਵਿੱਤਰ ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਝੀਲ ਅਤੇ ਕੈਲਾਸ ਪਹਾੜ ਦੀ ਯਾਤਰਾ 'ਤੇ ਹਾਂ।

ਆਦਮੀਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਮਜ਼ਾਕ ਸਮਝਿਆ, ਪਰ, ਫਿਰ ਵੀ, ਮੈਂ ਅਤੇ ਵਿਲਸਨ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਤੁਰੰਤ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਬੇਚੈਨੀ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕੀਤੀ। ਕੀ ਸਾਨੂੰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਪਹਾੜੀ ਲੜੀ ਉੱਤੇ

ਇੱਕ ਤੇਜ਼ ਮਾਰਚ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੰਗਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰਬ ਵੱਲ ਹਮਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਸਾਨੂੰ ਗਿਆਨਮਾ ਨੇਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?
ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਰਸਤੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਮੈਂ ਤੁਰੰਤ ਕੈਂਪ ਤੋੜਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਦਿੱਤਾ।

ਅਧਿਆਇ ਪੰਜ

ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵਾਪਸ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ

ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਰਸਤਾ ਉੱਤਰ ਤੋਂ ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬ ਵੱਲ ਬਦਲਿਆ, 16,600 ਫੁੱਟ ਤੱਕ ਵਧਿਆ। ਅਸੀਂ ਲਾਮਾ ਚੋਕਟੇਨ ਪਹੁੰਚੇ, ਇੱਕ ਤਿੱਬਤੀ ਗਾਰਡ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਪਾਸਾ। ਸਿਪਾਹੀ ਜਲਦੀ ਹੀ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲੇ, ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਚਿਸ ਦੇ ਤਾਲੇ। ਉਹ ਇੱਕ ਦੁਖੀ ਲੋਕ ਜਾਪਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਪੈਸੇ ਅਤੇ ਭੋਜਨ ਦੀ ਭੀਖ ਮੰਗੀ। ਆਦਮੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਤਨਖਾਹ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ, ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸ ਚੌਕੀ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੋਜਨ ਵੀ ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਟਿਊਨਿਕ ਚੀਥੜੇ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਹਰੇਕ ਆਦਮੀ ਨੇ ਕਮਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਤਲਵਾਰ ਫੜੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਵੀ, ਸਾਨੂੰ ਨੌਜਵਾਨ ਸਾਹਿਬ, ਗੋਰੇ ਆਦਮੀ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨੀ ਪਈ। ਘੋੜਿਆਂ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਸੰਦੇਸ਼ਵਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਟਕਲਾਕੋਟ ਤੋਂ ਜਲਦੀ-ਜਲਦੀ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਗਿਆਨਮਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਲੁੰਪੀਆ ਦੱਰੇ ਰਾਹੀਂ ਆਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਹੁੰਡੇਸ (ਤਿੱਬਤ ਦਾ ਤਿੱਬਤੀ ਨਾਮ) ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਨਾ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮੇਰੇ ਕਥਿਤ ਰੂਪ ਬਾਰੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਵਰਣਨ ਮੈਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਮਜ਼ੇਦਾਰ ਲੱਗਿਆ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਸਾਹਿਬ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਾਹ ਆਏ ਤਾਂ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਿਰ ਵੱਢ ਦੇਣਗੇ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੇਕ ਸੁਭਾਅ ਵਾਲੇ ਆਤਮਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤੋਂ ਇੰਨਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਕਿ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਰੁਪਏ ਵੰਡਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ।

"ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਾ ਦਿਓ, ਸਰ," ਕਾਚੀ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਕਿਹਾ। "ਇਹ ਬੰਦੇ ਡਾਕੂਆਂ ਦੇ ਦੋਸਤ ਹਨ। ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਪੈਸੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਸਾਡੇ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਮਲੇ ਦਾ ਵੱਡਾ ਖ਼ਤਰਾ ਹੋਵੇਗਾ।"

ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੋਹਫ਼ਾ ਦੇਣ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ।

"ਨਹੀਂ, ਜਨਾਬ," ਕਾਚੀ ਨੇ ਚੀਕਿਆ; "ਇਹ ਨਾ ਕਰੋ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਡੇ ਲਈ ਮੁਸੀਬਤ ਅਤੇ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਲਿਆਵੇਗਾ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਾਰ ਆਨੇ ਦੇ ਦਿਓ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗਾ।"

ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਕਮਾਂਡਿੰਗ ਅਫ਼ਸਰ ਨੇ ਇਹ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਆਪਣੀ ਫੈਲੀ ਹੋਈ ਹਥੇਲੀ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ। ਆਪਣੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ, ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਜੀਭ ਪੂਰੀ ਲੰਬਾਈ ਤੱਕ ਬਾਹਰ ਕੱਢੀ, ਸ਼ੁਕਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਵਿੱਚ ਦੋਵੇਂ ਹੱਥ ਹਿਲਾਏ, ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਬੇਢੰਗੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਝੁਕਿਆ। ਉਸਦੀ ਫਰ ਕੈਪ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹਟਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਇੱਕ ਤੋਹਫ਼ੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਸਮਾਰੋਹ ਸੀ ਜੋ ਅੱਠ ਸੈਂਟ ਤੋਂ ਕੁਝ ਘੱਟ ਸੀ।

ਇਸ ਜਗ੍ਹਾ ਤੋਂ ਮੈਂ ਇੱਕ ਸੁੰਦਰ ਨਜ਼ਾਰਾ ਦੇਖਿਆ। ਉੱਤਰ ਵੱਲ ਬੱਦਲ ਖਿੰਡ ਗਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਬਰਫ਼ ਨਾਲ ਢੱਕਿਆ ਪਵਿੱਤਰ ਕੈਲਾਸ ਪਹਾੜ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉੱਠਿਆ। ਇੱਕ ਮੰਦਰ ਦੀ ਸੁੰਦਰ ਛੱਤ ਤੋਂ ਉਲਟ, ਕੈਲਾਸ ਲੰਬੀ, ਚਿੱਟੇ-ਢੱਕੇ ਹੋਏ ਰੇਂਜ ਉੱਤੇ ਉੱਚਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਨੀਵੀਆਂ ਉਚਾਈਆਂ ਦੇ ਗਰਮ ਸਿਏਨਾ ਰੰਗ ਦੇ ਨਾਲ ਰੰਗਾਂ ਦੇ ਸੁੰਦਰ ਮਿਸ਼ਰਣ ਵਿੱਚ ਵਿਪਰੀਤ ਸੀ। ਕੈਲਾਸ ਗੰਗਰੀ ਲੜੀ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਚੋਟੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਲਗਭਗ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਫੁੱਟ ਉੱਚਾ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਸਦੇ ਪੱਧਰੀਕਰਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਿਨਾਰੇ ਅਤੇ ਛੱਤ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੇ, ਅਤੇ ਇਹ ਹਨੇਰੇ, ਬਰਫ਼ ਨਾਲ ਭਰੀ ਚੱਟਾਨ ਦੇ ਉਲਟ ਚਮਕਦਾਰ ਚਿੱਟੇ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਬਰਫ਼ ਦੀਆਂ ਖਿਤਿਜੀ ਪਰਤਾਂ ਨਾਲ ਢੱਕੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਤਿੱਬਤੀ, ਨੇਪਾਲੀ, ਸ਼ੋਕ, ਹੁਮਲੀ, ਜੁਮਲੀ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ, ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਇਸ ਪਹਾੜ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਰੇ ਚੰਗੇ ਦੇਵਤਿਆਂ,

ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਦੇਵਤਾ ਸ਼ਿਵ ਦਾ ਨਿਵਾਸ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਦਰਅਸਲ, ਇਸਦੇ ਅਧਾਰ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੈਤਾਨ "ਰਾਕਸ" ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਵ ਦੇ ਸਿੰਘਾਸਣ ਨੂੰ ਢਾਹਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਰੱਸੀਆਂ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਮੇਰੇ ਆਦਮੀ, ਸਿਰ ਢੱਕੇ ਹੋਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਪਵਿੱਤਰ ਚੋਟੀ ਵੱਲ ਮੁੜੇ ਹੋਏ, ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਵਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਮੱਥੇ ਤੱਕ ਉੱਚਾ ਕੀਤਾ, ਜੋਸ਼ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਆਪਣੇ ਗੋਡਿਆਂ 'ਤੇ ਝੁਕ ਗਏ, ਸਿਰ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਛੂਹਦੇ ਹੋਏ। ਮੇਰਾ ਲੁਟੇਰਾ ਚੇਲਾ, ਜੋ ਮੇਰੇ ਨੇੜੇ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ, ਨੇ ਜਲਦੀ ਨਾਲ ਫੁਸਫੁਸਾਇਆ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

"ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੇਵਤਿਆਂ ਨਾਲ ਦੋਸਤੀ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ," ਡਾਕੂ ਨੇ ਕਿਹਾ; "ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਕੈਲਾਸ ਅੱਗੇ ਮੱਥਾ ਨਹੀਂ ਟੇਕਿਆ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ 'ਤੇ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਆਵੇਗੀ। ਇਹ ਇੱਕ ਚੰਗੇ ਦੇਵਤੇ ਦਾ ਘਰ ਹੈ!" ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਸ਼ਰਧਾ ਭਰੀ ਹਵਾ ਨਾਲ ਚੋਟੀ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ।

ਉਸਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ, ਮੈਂ ਪਹਾੜ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸਲਾਮ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਦਮੀਆਂ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਦੀ ਨਕਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਚੋਕਟੇਨ ਜਾਂ ਓਬੋਸ (ਪੱਥਰ ਦੇ ਥੰਮ੍ਹਾਂ) ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਚਿੱਟਾ ਪੱਥਰ ਰੱਖਿਆ। ਇਸ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਸੈਂਕੜੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਓਬੋਸ, ਜਾਂ ਪੱਥਰਾਂ ਦੇ ਖੁਰਦਰੇ ਪਿਰਾਮਿਡ, ਉੱਚੇ ਰਸਤਿਆਂ ਉੱਤੇ, ਝੀਲਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਅਤੇ ਨਦੀਆਂ ਦੇ ਸਰੋਤ 'ਤੇ ਪਾਏ ਜਾਣੇ ਸਨ। ਮੈਂ ਲਾਮਾ ਚੋਕਟੇਨ ਵਾਂਗ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਇੰਨੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਦੇਖੇ ਸਨ। ਹਰ ਰਾਹਗੀਰ ਇਹਨਾਂ ਓਬੋਸ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਚਿੱਟਾ ਪੱਥਰ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਚੰਗੀ ਕਿਸਮਤ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲਾ ਸੀ।

ਪੱਥਰ ਦਾ ਬਣਿਆ ਗਾਰਡ-ਹਾਊਸ, ਤਿੱਬਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨਾਲੋਂ ਸੂਰਾਂ ਲਈ ਬਿਹਤਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਇੱਕ ਮੀਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅੱਗੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੂਰਜ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅਲੋਪ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਤੰਬੂ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਜਗ੍ਹਾ ਦੀ ਭਾਲ ਕੀਤੀ। ਪਾਣੀ ਦਾ ਕੋਈ ਨਾਮੋ-ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਸੁੱਕੀ ਨਾਲਾ ਦਾ ਪੱਥਰੀਲਾ ਤਲ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ ਜਦੋਂ ਸਾਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੇ ਵਹਾਅ ਦੀ ਇੱਕ ਹਲਕੀ ਜਿਹੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਉੱਚੀ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਹੁੰਦੀ ਗਈ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਪੱਥਰਾਂ ਦੇ ਤਲ ਉੱਤੇ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਇੱਕ ਨਰਮ ਬਰਫ਼-ਪਾਣੀ ਦੀ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਰਸਤੇ ਆਉਂਦੇ ਦੇਖਿਆ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪਹਾੜਾਂ ਦੀ ਬਰਫ਼, ਜੋ ਦਿਨ ਵੇਲੇ ਪਿਘਲ ਗਈ ਸੀ, ਹੁਣ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਅਸੀਂ ਖੜ੍ਹੇ ਸੀ। ਮੇਰਾ ਲੁਟੇਰਾ ਬਹੁਤ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਸੀ।

"ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਡੇ ਵੱਲ ਪਾਣੀ ਵਗ ਰਿਹਾ ਹੈ!" ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਫੈਲਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ। "ਤੁਹਾਡੀ ਕਿਸਮਤ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਹੋਵੇਗੀ! ਦੇਖੋ! ਦੇਖੋ! ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਕੈਂਪ ਲਈ ਪਾਣੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਦੀ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ! ਸਵਰਗ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਸੀਸ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਇਹ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਉਂਗਲਾਂ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਡੁਬੋਉਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਮੋਢਿਆਂ 'ਤੇ ਕੁਝ ਬੂੰਦਾਂ ਪਾਉਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਫਿਰ ਕਿਸਮਤ ਤੁਹਾਡੀ ਯਾਤਰਾ 'ਤੇ ਤੁਹਾਡਾ ਸਾਥ ਦੇਵੇਗੀ।"

ਮੈਂ ਇਸ ਤਿੱਬਤੀ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿੱਚ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਫਸ ਗਿਆ। ਅਸੀਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਉਂਗਲਾਂ ਡੁਬੋਈਆਂ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਪਿੱਠਾਂ ਉੱਤੇ ਪਾਣੀ ਛਿੜਕਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਲਸਨ, ਜਿਸਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲਿਆ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਭ ਬਕਵਾਸ ਸੀ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ "ਬਚਪਨ ਦੇ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ" ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਝੁਕੇਗਾ।

ਸਾਡੇ ਕੈਂਪ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਮਤਲ ਜਲੋੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ, ਲਗਭਗ ਦਸ ਮੀਲ ਲੰਬਾ ਅਤੇ ਚੌਦਾਂ ਚੌੜਾ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਝੀਲ ਦਾ ਬਿਸਤਰਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਦੂਰਬੀਨ ਨਾਲ ਮੈਂ ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਪਹਾੜੀ ਦੇ ਪੈਰਾਂ 'ਤੇ ਕਾਰਕੋ ਦਾ ਕੈਂਪਿੰਗ-ਗ੍ਰਾਊਂਡ ਦੇਖ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਉੱਥੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਤੰਬੂ ਸਨ। ਮੇਰੇ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਜਾਪਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਕਾਰ ਅਤੇ ਰੰਗ ਦੁਆਰਾ ਤੰਬੂਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾਮ ਤੋਂ ਜੌਹਰੀਆਂ ਦੇ ਬਣਾਏ, ਜੋ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਨਾਲ ਵਪਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਆਏ ਸਨ। ਕਾਰਕੋ ਤੋਂ ਪਰੇ ਉੱਤਰ ਵੱਲ ਪਾਣੀ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ, ਗਿਆਨਮਾ ਝੀਲ, ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਮਕਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਰੇ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੀਵੀਆਂ ਪਹਾੜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਹੋਰ ਬਰਫੀਲੀਆਂ ਚੋਟੀਆਂ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਸਨ।

ਕੈਂਪ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਛੇ ਮੀਲ ਤੱਕ ਮੈਦਾਨੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘੇ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਪਹਾੜੀਆਂ ਨਾਲ ਘਿਰੀ ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਘਾਟੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਗਏ, ਜਿਸਦਾ ਅਸੀਂ ਤਿੰਨ ਜਾਂ ਚਾਰ ਮੀਲ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੱਕ ਪਿੱਛਾ ਕੀਤਾ।

ਆਪਣੀ ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ ਅਸੀਂ ਕਿਆਂਗ (ਜੰਗਲੀ ਘੋੜੇ) ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਝੁੰਡ ਦੇਖੇ। ਉਹ ਸਾਡੇ ਨੇੜੇ ਆ ਗਏ। ਉਹ ਜ਼ੈਬਰਾ ਵਰਗੇ ਲੱਗਦੇ ਸਨ, ਸਿਵਾਏ ਇਸਦੇ ਕਿ ਉਹ ਹਲਕੇ ਭੂਰੇ ਰੰਗ ਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁੰਦਰ ਅਤੇ ਕੋਕੇਟਿਸ ਤਰੀਕੇ ਸਭ ਤੋਂ ਆਕਰਸ਼ਕ ਸਨ। ਮੂਲ ਨਿਵਾਸੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀ ਨੇੜਤਾ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਸਮਝਦੇ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਬੇਖ਼ਬਰ ਯਾਤਰੀ ਦੇ ਕਾਫ਼ੀ ਨੇੜੇ ਜਾ ਸਕਣ, ਅਤੇ ਫਿਰ, ਅਚਾਨਕ ਝਟਕੇ ਨਾਲ, ਇੱਕ ਭਿਆਨਕ ਡੰਗ ਮਾਰ ਸਕਣ।

ਇੱਕ ਪਹਾੜੀ ਲੜੀ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਘਾਹ ਵਾਲੀ ਸਮਤਲ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਉਤਰੇ ਜਿਸਦੇ ਉੱਤਰੀ ਪਾਸੇ ਇੱਕ ਝੀਲ ਸੀ। ਝੀਲ ਦੇ ਦੱਖਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਹਾੜੀ ਉੱਤੇ ਗਿਆਨਮਾ ਕਿਲ੍ਹਾ ਸੀ, ਇੱਕ ਆਦਿਮ, ਪੱਥਰ ਦਾ ਬੁਰਜ ਵਰਗਾ ਢਾਂਚਾ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਛੱਤ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇੱਕ ਤੰਬੂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਝੰਡੇ ਦੇ ਡੰਡੇ ਤੋਂ ਦੋ ਗੰਦੇ ਚਿੱਟੇ ਕੱਪੜੇ ਲਟਕ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਹ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਝੰਡੇ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਸਗੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਹਵਾ-ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸਨ। ਹੇਠਾਂ, ਪਹਾੜੀ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਦੋ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਵੱਡੇ ਕਾਲੇ ਤੰਬੂ ਅਤੇ ਪੱਥਰ ਦਾ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਸ਼ੈੱਡ ਸੀ। ਸੈਂਕੜੇ ਕਾਲੇ, ਚਿੱਟੇ ਅਤੇ ਭੂਰੇ ਯਾਕ [1] ਘਾਹ ਦੇ ਹਰੇ ਟੁਕੜਿਆਂ 'ਤੇ ਚਰ ਰਹੇ ਸਨ।

ਸਾਡੀ ਟੀਮ ਦੇ ਆਉਣ ਨਾਲ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਡਰਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਅਜੇ ਦੱਰੇ ਦੀ ਚੋਟੀ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚੇ ਸੀ ਕਿ ਕਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਘੰਟਾ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਵੱਜਣ ਲੱਗ ਪਿਆ, ਜਿਸਨੇ ਹਵਾ ਨੂੰ ਧਾਤੂ ਦੇ ਸੁਰਾਂ ਨਾਲ ਭਰ ਦਿੱਤਾ। ਇੱਕ ਗੋਲੀ ਚਲਾਈ ਗਈ। ਸਿਪਾਹੀ ਆਪਣੇ ਮਾਚਿਸ [2] ਵਾਲੇ ਇਧਰ-ਉਧਰ ਭੱਜੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਾਲੇ ਤੰਬੂਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਢਾਹ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਜਲਦੀ ਨਾਲ ਇਸਨੂੰ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤਾ। ਗੈਰੀਸਨ ਦੇ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇ ਨੇ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪਨਾਹ ਲਈ, ਲਗਭਗ ਭਗਦੜ ਵਾਂਗ। ਜਦੋਂ, ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਬਣਾ ਲਿਆ ਕਿ ਸਾਡਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਤਾਂ ਕੁਝ ਤਿੱਬਤੀ ਅਫ਼ਸਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਦਮੀਆਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ, ਸਾਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਕੰਬਦੇ ਹੋਏ ਆਏ। ਡਾਕਟਰ, ਨਿਹੱਥੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਅਤੇ ਮੈਂ ਕੁਲੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹੇ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਧੋਖੇਬਾਜ਼ ਹਮਲੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਸਮਾਨ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ, ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਡਰੇ ਹੋਏ

ਕੈਰੀਅਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਭਾਰ ਛੱਡ ਕੇ ਭੱਜਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਮਾਮਲਾ ਕਾਫ਼ੀ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਘਾਹ 'ਤੇ ਗਲੀਚੇ ਵਿਛੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਬੈਠ ਗਏ। ਤਿੱਬਤੀ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਘੰਟੇ ਦੀ ਥਕਾਵਟ ਭਰੀ ਗੱਲਬਾਤ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਹੀ ਗੱਲਾਂ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਦੁਹਰਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਮੂਲ ਨਿਵਾਸੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਸਾਹਿਬ, ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ, ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਵਾਪਸ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ, ਆਪਣੇ ਪਾਸੇ, ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਮੀਲ ਦੂਰ, ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਝੀਲ ਦੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਖਰਚਾ ਅਤੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਝੱਲੀ ਸੀ। ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਟੀਚੇ ਦੇ ਇੰਨੇ ਨੇੜੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਕਿਵੇਂ ਵਾਪਸ ਮੁੜ ਸਕਦੇ ਹਾਂ? ਅਸੀਂ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਹਟਦੇ ਸੀ, ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦੇ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣਗੇ।

ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਿਮਰਤਾ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਏ। ਸ਼ਾਇਦ ਡਰ ਕਾਰਨ ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਝ ਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਇਸਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਇਆ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਮੈਗਬਨ, ਜੋ ਕਿ ਗਿਆਨਮਾ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਜਨਰਲ-ਇਨ-ਚੀਫ਼ ਸੀ। ਉਸਦਾ ਨਿਮਰ ਸੁਭਾਅ, ਜਿਸਦਾ ਉਸਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਅਚਾਨਕ ਹੰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਗਿਆ।

"ਤੁਹਾਨੂੰ ਮੇਰਾ ਸਿਰ ਵੱਢਣਾ ਪਵੇਗਾ," ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਭਿਆਨਕ ਚਿਹਰੇ ਨਾਲ ਕਿਹਾ, "ਜਾਂ, ਸਗੋਂ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਸਿਰ ਵੱਢ ਦਿਆਂਗਾ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਦਮ ਅੱਗੇ ਵਧਾਵਾਂ।"

"ਮੇਰਾ ਸਿਰ ਵੱਢ ਦਿਓ!" ਮੈਂ ਚੀਕਿਆ, ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ 'ਤੇ ਛਾਲ ਮਾਰ ਕੇ ਆਪਣੀ ਰਾਈਫਲ ਵਿੱਚ ਕਾਰਤੂਸ ਮਾਰਿਆ।

"ਮੇਰਾ ਸਿਰ ਵੱਢ ਦਿਓ!" ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਨੇ ਦੁਹਰਾਇਆ, ਆਪਣੀ ਮਾਰਟੀਨੀ-ਹੈਨਰੀ ਨਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ।

"ਸਾਡੇ ਸਿਰ ਵੱਢ ਦਿਓ!" ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਕਿਹਾ, ਅਤੇ ਡਾ. ਵਿਲਸਨ ਦੇ ਦੋ ਈਸਾਈ ਸੇਵਕ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਵਿੰਚੈਸਟਰ ਅਤੇ ਦੋ ਗੋਰਖਾ ਕੁਕਰੀ (ਵੱਡੇ ਚਾਕੂ) ਫੜ ਰਹੇ ਸਨ।

"ਨਹੀਂ, ਨਹੀਂ, ਨਹੀਂ, ਨਹੀਂ! ਸਲਾਮ, ਸਲਾਮ, ਸਲਾਮ!" ਮੈਗਬਨ ਨੇ ਘਬਰਾਏ ਹੋਏ ਆਦਮੀ ਵਾਂਗ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਚੀਕਿਆ। "ਸਲਾਮ, ਸਲਾਮ," ਉਸਨੇ ਦੁਬਾਰਾ ਦੁਹਰਾਇਆ, ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਝੁਕ ਕੇ, ਜੀਭ ਬਾਹਰ ਕੱਢੀ, ਅਤੇ ਘਿਣਾਉਣੇ ਗੁਲਾਮੀ ਭਰੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਟੋਪੀ ਸਾਡੇ ਪੈਰਾਂ 'ਤੇ ਰੱਖੀ। "ਆਓ ਆਪਾਂ ਦੋਸਤਾਂ ਵਾਂਗ ਗੱਲ ਕਰੀਏ।"

ਮੈਗਬਨ ਦੇ ਆਦਮੀ, ਜੋ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨਾਲੋਂ ਬਹਾਦਰ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਇੱਕ ਆਮ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਘੁੰਮਦੇ ਰਹੇ, ਤਾਂ ਜੋ ਸਾਡੀ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਸਕਣ। ਦੂਜੇ ਵਿਚਾਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਉਹ ਇੰਨੀਆਂ ਪਰਦਿਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਉਹ ਉੱਠੇ। ਇੱਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਤਿੱਬਤੀ ਅੱਧਾ ਦਰਜਨ ਕਦਮ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਚਲੇ ਗਏ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਇਹ ਡਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਗਏ।

ਮੈਗਬਨ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਿਮਰ ਹੋ ਗਏ। ਅਸੀਂ ਦੋ ਘੰਟਿਆਂ ਤੱਕ ਦੋਸਤਾਨਾ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਬਹਿਸ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਕੋਈ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਿਆ। ਮੈਗਬਨ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰੇਗਾ, ਅਤੇ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਵਾਬ ਦੇ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਸਾਡੇ ਆਮ ਆਰਾਮ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦੇਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਉਸਦੇ ਤੰਬੂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਡੇਰਾ ਲਗਾਵਾਂਗੇ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਸਮਾਂ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਚਾਲ ਸਮਝੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਰਾਕਸਟਲ ਝੀਲ

ਦੇ ਉੱਤਰ ਵਿੱਚ ਬਾਰਕਾ, ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਾਰੇ ਗੁਆਂਢੀ ਕੈਂਪਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਪਾਹੀ ਭੇਜੇ ਜਾ ਸਕਣ। ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸ਼ੱਕ ਸਾਫ਼-ਸਾਫ਼ ਦੱਸੇ, ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਿੱਬਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਮੈਗਬਨ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਯਾਦ ਦਿਵਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਨ ਯਾਤਰੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਲੜਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਸੀ; ਕਿ ਮੈਂ ਉਸ ਤੋਂ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਆਦਮੀਆਂ ਤੋਂ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਲਈ ਦਸ ਗੁਣਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ ਸੀ; ਪਰ ਉਸੇ ਸਮੇਂ, ਕੋਈ ਵੀ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹੇ ਜਿਸਨੇ ਮੇਰੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਇੱਕ ਵਾਲ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਕੀਤੀ! ਮੈਗਬਨ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਦੋਸਤੀ ਦੀ ਸਹੁੰ ਖਾਧੀ, ਅਤੇ ਦੋਸਤਾਂ ਵਜੋਂ ਉਸਨੇ ਸਾਨੂੰ ਉਸਦੇ ਕੈਂਪ ਦੇ ਨੇੜੇ ਰਾਤ ਰੁਕਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਸੂਰਜ ਅਤੇ ਕੁੰਜੁਕ ਸਮ (ਤ੍ਰਿਏਕ) ਦੀ ਸਹੁੰ ਖਾ ਕੇ ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਸਹੁੰ ਖਾਧੀ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਉਸਨੇ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਨਿਮਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਦਾਈ ਲਈ ਅਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਗਿਆ।

ਡਾਕਟਰ ਅਤੇ ਮੈਂ ਸਾਹਮਣੇ ਬੈਠੇ ਸੀ। ਅੱਗੇ ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ, ਬ੍ਰਾਹਮਣ, ਅਤੇ ਦੋ ਈਸਾਈ ਸਨ। ਕੈਰੀਅਰ ਪਿੱਛੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਮੈਗਬਨ ਚਲਾ ਗਿਆ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਵੱਲ ਦੇਖਣ ਲਈ ਪਿੱਛੇ ਮੁੜਿਆ। ਕਿੰਨਾ ਵਧੀਆ ਨਜ਼ਾਰਾ ਸੀ! ਉਹ ਸਾਰੇ ਰੋ ਰਹੇ ਸਨ, ਹਰ ਆਦਮੀ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਮੂੰਹ ਲੁਕਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕਾਚੀ ਦੀਆਂ ਗੱਲ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਹੰਝੂ ਵਹਿ ਰਹੇ ਸਨ, ਡੋਲਾ ਰੋ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਲੁਟੇਰਾ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਦੂਜਾ ਤਿੱਬਤੀ, ਜੋ ਇਸ ਮੌਕੇ ਲਈ ਭੇਸ ਬਦਲ ਕੇ ਆਇਆ ਸੀ, ਆਪਣੇ ਭਾਰ ਪਿੱਛੇ ਲੁਕੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਭਾਵੇਂ ਸਥਿਤੀ ਗੰਭੀਰ ਸੀ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਡਰ 'ਤੇ ਹੱਸਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕ ਸਕਿਆ।

ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਤੰਬੂ ਲਗਾਏ। ਮੈਂ ਅੰਦਰ ਬੈਠਾ ਸੀ, ਆਪਣੇ ਯੰਤਰਾਂ ਨਾਲ ਲਏ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਡਾਇਰੀ ਲਿਖ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਾਚੀ ਅੰਦਰ ਆਇਆ, ਜ਼ਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਵਿੱਚ। ਉਹ ਇੰਨਾ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਜਾਪਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਬੋਲ ਸਕਦਾ ਸੀ।

"ਮਾਲਕ!" ਉਸਨੇ ਫੁਸਫੁਸਾਇਆ। "ਮਾਲਕ! ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਨੇ ਤੁਹਾਡੇ ਕੁਲੀਆਂ ਕੋਲ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਭੇਜਿਆ ਹੈ ਜੋ ਧਮਕੀ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਰਹੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦੇਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੜਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਹਨ।"

ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਇਸ ਏਜੰਟ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਕੁਲੀਆਂ ਨਾਲ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੈਗਬਨ ਦੇ ਹੋਰ ਦੂਤ ਸਾਡੇ ਕੈਂਪ ਵਿੱਚ ਅੱਗ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਸੁੱਕੇ ਗੋਬਰ ਦੇ ਢੇਰ ਲੈ ਆਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਦਮੀਆਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਮੈਗਬਨ ਦੇ ਨਵੇਂ ਦੋਸਤੀ ਦੇ ਐਲਾਨ ਦੁਬਾਰਾ ਦੱਸੇ। ਫਿਰ ਵੀ, ਤਿੱਬਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਮਦਦ ਲਈ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਹਰ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਿਪਾਹੀ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਨ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੇ ਦੇਖਿਆ। ਇੱਕ ਸੰਦੇਸ਼ਵਾਹਕ ਕਰਦਮ ਅਤੇ ਤਕਲਾਕੋਟ ਵੱਲ ਗਿਆ, ਦੂਜਾ ਬਾਰਕਾ ਵੱਲ ਵਧਿਆ, ਤੀਜਾ ਪੱਛਮ ਵੱਲ ਦੌੜਿਆ।

ਮੇਰੇ ਕੈਰੀਅਰ ਮੈਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ, ਅਣਦੇਖੇ, ਤੰਬੂ ਦੇ ਇੱਕ ਮੋਰੀ ਵਿੱਚੋਂ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਕੰਬਲ ਅਤੇ ਕੱਪੜੇ ਮੇਰੇ ਭਾਰ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਨ, ਸਮਾਨ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਵੰਡਣ ਅਤੇ ਮੇਰਾ ਸਮਾਨ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਸੁੱਟਣ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਗਿਆ, ਧੀਰਜ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੈਕ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਦਿਆਂਗਾ ਜੋ ਬਗਾਵਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਭੱਜਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇਗਾ।

ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰ ਇੱਕ ਦਿਲਕਸ਼ ਭੋਜਨ ਲਈ ਬੈਠੇ ਸੀ, ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਪਾਸੇ ਜੰਗ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਦਾ ਕੰਮ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਰਾਈਫਲਾਂ ਸਾਫ਼ ਕੀਤੀਆਂ, ਅਤੇ ਗੋਲਾ ਬਾਰੂਦ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਲੜਨ ਲਈ ਤਰਸ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਬ੍ਰਾਹਮਣ, ਜਿਸਦੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸੀ, ਠੰਡਾ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠਾ ਰਿਹਾ। ਉਹ ਇੱਕ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਸੀ, ਅਤੇ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਸਾਡੀ ਰੱਖਿਆ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਰਗਰਮ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਮੌਤ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਡਰਦਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਪਰਮਾਤਮਾ ਹੀ ਉਸਨੂੰ ਮਾਰ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮਾਚਿਸ ਇਕੱਠੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਗੋਲੀ ਨਹੀਂ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਸਨ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪਰਮਾਤਮਾ ਇਹ ਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਮਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬਗਾਵਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੀ ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇਗਾ? ਦੋਵੇਂ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ, ਚੰਗੇ ਈਸਾਈਆਂ ਵਾਂਗ, ਵਧੇਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਸਨ, ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਕੁਕਰੀਆਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਬਲੇਡਾਂ ਨੂੰ ਪੀਸਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਗੁਆਉਂਦੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰੇਜ਼ਰ ਵਾਂਗ ਤਿੱਖਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਜਦੋਂ ਹਨੇਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਕੈਂਪ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਗਾਰਡ ਤਾਇਨਾਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਜਿਹਾ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਤਿੱਬਤੀ ਲੋਕ ਮੌਕਾ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਉਹ ਸਾਡੇ ਟੈਂਟ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੇ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਟੈਂਟ ਦੇ ਬਾਹਰ ਪਹਿਰਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਅੰਦਰ ਵਾਲੇ ਆਪਣੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਲੋਡ ਕੀਤੀਆਂ ਰਾਈਫਲਾਂ ਨਾਲ ਲੇਟੇ ਰਹੇ। ਮੈਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਕਿ ਡਾਕਟਰ ਵਿਲਸਨ ਜਾਂ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਬੇਚੈਨ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਤਿੱਬਤੀ ਸਿਪਾਹੀ, ਆਪਣੇ ਬੇਢੰਗੇ ਮਾਚਿਸ ਦੇ ਤਾਲੇ, ਲੰਬੇ ਬਰਛੇ, ਅਤੇ ਗਹਿਣਿਆਂ ਨਾਲ ਜੜੇ ਤਲਵਾਰਾਂ ਅਤੇ ਖੰਜਰਾਂ ਨਾਲ, ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੁੰਦਰ ਸਨ।

ਫੁੱਟਨੋਟ:

[1] ਲੰਬੇ ਵਾਲਾਂ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਦਾ ਬਲਦ।

[2] ਫਿਊਜ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਮਸਕਟਾਂ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਬੈਰਲ ਨੂੰ ਟਿਕਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰੌਂਗ ਹੈ।

ਅਧਿਆਇ ਛੇਵਾਂ

ਇੱਕ ਉੱਚ ਤਿੱਬਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ

ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਸਾਨੂੰ ਦੂਰੋਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਘੋੜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਘੰਟੀਆਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਜਗਾਇਆ ਗਿਆ। ਤੰਬੂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਝਾਤੀ ਮਾਰਦਿਆਂ ਮੈਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਘੋੜਿਆਂ ਨਾਲ ਲੱਦੇ ਹੋਏ ਘੋੜਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲੰਬੀ ਕਤਾਰ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਚਸਾਂ ਅਤੇ ਬਰਛਿਆਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਕਈ ਸਵਾਰ ਸਿਪਾਹੀ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਗਾਰਡ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਹੇਠਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸਮਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਤੰਬੂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਇੱਕ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਝਾੜੂ ਮਾਰਿਆ, ਅਤੇ ਗਿਆਨਮਾ ਕਿਲ੍ਹੇ 'ਤੇ ਉਤਰ ਗਏ। ਹੋਰ ਸਿਪਾਹੀ ਅਤੇ ਸੰਦੇਸ਼ਵਾਹਕ ਲਗਾਤਾਰ ਸਾਰੀਆਂ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਤੋਂ ਸਮੂਹਾਂ ਵਿੱਚ ਆ ਰਹੇ ਸਨ। ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੇ ਨੇਤਾ, ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਨਾਲ, ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਲਾਮ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਸਾਨੂੰ ਸੁਨੇਹਾ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਨਵਾਂ ਆਇਆ, ਬਾਰਕਾ ਤਾਰਜੁਮ, ਸਾਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸਦਾ ਦਰਜਾ ਇੱਕ ਜਗੀਰੂ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਵਰਗਾ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਨਾਸ਼ਤਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਉਸ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹਾਂਗੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਉਸਨੂੰ ਬੁਲਾਵਾਂਗੇ। ਸਾਡੇ ਤਜਰਬੇ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਸਿਖਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਤਿੱਬਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨੀਵਾਂ ਸਮਝਣਾ ਬਿਹਤਰ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵਧੇਰੇ ਦੱਬੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਨਜਿੱਠਣ ਵਿੱਚ ਆਸਾਨ ਸਨ। ਗਿਆਰਾਂ ਵਜੇ, ਅਸੀਂ ਕਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੂਤ ਭੇਜਿਆ, ਇਹ ਕਹਿਣ ਲਈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਤਾਰਜੁਮ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਕੇ ਖੁਸ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਤੁਰੰਤ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਪੈਰੋਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਆਇਆ। ਉਹ ਇੱਕ ਸੁੰਦਰ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਸੀ ਜਿਸਨੇ ਚੀਨੀ ਸ਼ਕਲ ਦੇ ਹਰੇ ਰੇਸ਼ਮ ਦੇ ਲੰਬੇ ਕੋਟ ਵਿੱਚ ਪਹਿਨਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਵੱਡੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਉੱਪਰ ਵੱਲ ਨੂੰ ਮੋੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ, ਉਸਦੇ ਹੱਥ ਕੂਹਣੀ ਤੱਕ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਸਦੇ ਕੋਲ ਚੀਨੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਨੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਮਾਨ ਟੋਪੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਭਾਰੀ, ਲੰਬੇ ਕਾਲੇ ਬੂਟ ਪਹਿਨੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਤਲੀਆਂ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਵੱਡੇ ਨਹੁੰ ਸਨ। ਉਸਦਾ ਲੰਬਾ, ਫਿੱਕਾ, ਕੋਣੀ ਵਾਲਾ ਚਿਹਰਾ ਕਈ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਕਮਾਲ ਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਮਾਣਮੱਤਾ ਅਤੇ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਕੁਝ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸੀ, ਉਸਦੇ ਲੱਛਣ ਕਾਫ਼ੀ ਵਧੀਆ ਸਨ। ਲੰਬੇ ਵਾਲ ਉਸਦੇ ਮੋਢਿਆਂ ਤੱਕ ਢਿੱਲੇ ਘੁੰਗਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਡਿੱਗੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਸਦੇ ਖੱਬੇ ਕੰਨ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਕੰਨ ਦੀ ਮੁੰਦਰੀ ਲਟਕ ਰਹੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੈਲਾਕਾਈਟ ਗਹਿਣੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਲਟਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਆਪਣੀਆਂ ਘਬਰਾਹਟ ਵਾਲੀਆਂ ਉਂਗਲਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਤਿੱਬਤੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਰੋਲ ਫੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਰੁਮਾਲ ਵਜੋਂ ਵਰਤਦਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਉਹ ਕਿਸੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਨੱਕ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਵਜ੍ਹਾ ਸਾਫ਼ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਤਰਜੁਮ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਆਦਮੀ ਆਪਣੇ ਧਨੁਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਨ, ਅਤੇ, ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਾਂਗ, ਜੀਭਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਵਧੀਆ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਸੀ।

ਸਾਡੇ ਮੁੱਖ ਤੰਬੂ ਦੇ ਬਾਹਰ ਗਲੀਚੇ ਵਿਛਾਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਡਾਕਟਰ ਅਤੇ ਮੈਂ ਇੱਕ 'ਤੇ ਬੈਠ ਗਏ, ਤਰਜੁਮ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੇ 'ਤੇ ਬੈਠਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਉਸਦੇ ਚੇਲੇ ਉਸਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਬੈਠ ਗਏ। ਇਹ ਇੱਕ ਜਾਣਿਆ-ਪਛਾਣਿਆ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਤਿੱਬਤ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ "ਕੋਈ" ਹੋ, ਜਾਂ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਕਿ ਲੋਕ ਤੁਹਾਡੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨ, ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਸਿਰ 'ਤੇ

ਇੱਕ ਛਤਰੀ ਵਿਛਾ ਕੇ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ, ਸਦਾ-ਸਿਆਣੇ ਡਾਕਟਰ ਕੋਲ ਦੋ ਸਨ, ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਡੇ ਸਿਰਾਂ 'ਤੇ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੈਲੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਤਰਜੁਮ ਖੁਦ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਆਕਾਰ ਦੇ ਛਤਰੀ ਹੇਠ ਛਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਉਸਦੇ ਸਕੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਤਰਜੁਮ ਦੇ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਦੋਸਤੀ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸ਼ਬਦ ਨਿਕਲਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਆਦਮੀ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਯਕੀਨ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਝੂਠੇ ਸਨ, ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਸਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਸਾਡੇ ਵੱਲ ਸਿੱਧੇ ਮੂੰਹ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ। ਉਸਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਹਰ ਸਮੇਂ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਟਿਕੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਸਨ, ਅਤੇ ਉਹ ਇੱਕ ਅਣਸੁਖਾਵੇਂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬੋਲਦਾ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਉਹ ਆਦਮੀ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ, ਦੋਸਤ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕੋਈ ਦੋਸਤ, ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਲੋਡ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਰਾਈਫਲ ਆਪਣੀ ਗੋਦੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ।

ਲੰਬੇ, ਭਾਰੀ ਭਾਸ਼ਣਾਂ, ਬੇਢੰਗੇ ਤਾਰੀਫ਼ਾਂ, ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਕੋਮਲ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੋ ਉਹ ਸੋਚ ਸਕਦੇ ਸਨ, ਵਾਰ-ਵਾਰ ਨੱਕ ਵਗਣ ਅਤੇ ਉੱਚੀ ਖੰਘ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੋ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਦੋਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਪੁੱਛਦੇ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਕੀ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਮੇਰਾ ਸਬਰ ਲਗਭਗ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨ ਦੀ ਸਾਡੀ ਗੱਲਬਾਤ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਅਸੀਂ ਘੰਟਿਆਂ ਤੱਕ ਬਹਿਸ ਕੀਤੀ। ਅਸੀਂ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮੰਗੀ। ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣਗੇ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਰਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ, ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਅੱਠ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮੰਗੀ। ਉਹ (ਡਾਕਟਰ) ਖੁਦ ਬਾਕੀ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਗਿਆਨੇਮਾ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰਹੇਗਾ, ਨੇਕਨੀਤੀ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ। ਇਸ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਪਖੰਡੀ ਬਹਾਨਿਆਂ ਅਤੇ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਠੁਕਰਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਰਸਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਭ ਸਕਾਂਗੇ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਔਖਾ ਅਤੇ ਮੌਸਮ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਲੱਗੇਗਾ; ਕਿ ਲੁਟੇਰੇ ਸਾਡੇ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਆਦਿ। ਇਹ ਸਭ ਥਕਾਵਟ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਤਿੱਬਤੀ ਲੋਕ ਵੀ ਨਾਖੁਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ। ਮੈਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਕਟ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

ਮੈਂ ਰਾਈਫਲ ਨੂੰ ਅਜੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਗੋਦੀ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਫੜੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਪਰ ਮੈਂ ਉਸਦਾ ਮੂੰਹ ਤਰਜੁਮ ਵੱਲ ਮੋੜ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਆਪਣਾ ਹੱਥ ਟਰਿੱਗਰ ਵੱਲ ਖਿਸਕਾਇਆ। ਉਹ ਬੇਚੈਨ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਡਰ ਦੇ ਚਿੰਨ੍ਹ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ।

ਉਸਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ, ਹੁਣ ਤੱਕ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਟਿਕੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ, ਪਹਿਲਾਂ ਅਸਥਿਰ ਹੋ ਗਈਆਂ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਮੇਰੀ ਰਾਈਫਲ ਦੇ ਮੂੰਹ 'ਤੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਸਥਿਰ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਉਸਨੇ ਆਪਣਾ ਸਿਰ ਹਿਲਾ ਕੇ, ਸੱਜੇ ਜਾਂ ਖੱਬੇ, ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਮੈਂ ਹਥਿਆਰ ਨੂੰ ਉਸਦੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ। ਤਰਜੁਮ ਦੇ ਨੌਕਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਡਰ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਉਹ ਗਰੀਬ ਬੰਦਾ ਦੁਖੀ ਸੀ; ਉਸਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਦਾ ਸੁਰ, ਉੱਚੀ ਅਤੇ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇੱਕ ਪਲ ਪਹਿਲਾਂ, ਹੁਣ ਬਹੁਤ ਨਿਮਰ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਹੁਤ ਨਿਮਰਤਾ ਨਾਲ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ।

"ਮੈਂ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਚੰਗੇ ਲੋਕ ਹੋ," ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਡੂੰਘੇ ਝੁਕਣ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਹਲਕੀ ਜਿਹੀ ਫੁਸਫੁਸਾਈ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ। "ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਅੱਗੇ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਲਈ ਆਪਣੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜੇ

ਤੁਸੀਂ ਚਾਹੋ ਤਾਂ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਮੈਂ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ। ਤੁਹਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਅੱਠ ਪਵਿੱਤਰ ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਝੀਲ ਵੱਲ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਬਾਕੀ ਇੱਥੇ ਹੀ ਰਹਿਣਗੇ।"

ਆਪਣਾ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨਾ ਪਸੰਦ ਕਰੇਗਾ।

ਅਸੀਂ ਇਹ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਮੰਨ ਲਿਆ।

ਫਿਰ ਤਰਜੁਮ ਨੇ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਤਿੱਬਤੀ ਕੱਪੜੇ ਦਾ ਇੱਕ ਰੋਲ ਭੇਟ ਕੀਤਾ।

ਮੈਂ ਸਵੇਰੇ ਨਹਾ ਲਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਮੇਰਾ ਤੁਰਕੀ ਤੌਲੀਆ ਤੰਬੂ ਦੇ ਬਾਹਰ ਸੁੱਕਣ ਲਈ ਵਿਛਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਤਾਰਜੁਮ, ਜਿਸਨੇ ਸਾਡੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦਿਖਾਈ, ਇਸਦੇ ਗੰਢ ਵਾਲੇ ਕੱਪੜੇ ਵੱਲ ਇੱਕ ਖਾਸ ਸ਼ੌਕ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਇਸ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਤੌਲੀਆ ਨੌਜਵਾਨ ਦੀ ਪਿੱਠ 'ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਜਿਵੇਂ ਇਹ ਇੱਕ ਸ਼ਾਲ ਹੋਵੇ। ਮੈਂ ਤੁਰੰਤ ਇਸਨੂੰ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਤੋਹਫ਼ੇ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਇਸਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਕੋਈ ਸੀਮਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਰਿਸ਼ਤੇ, ਜੋ ਕੁਝ ਮਿੰਟ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਝ ਤਣਾਅਪੂਰਨ ਸਨ, ਹੁਣ ਸਭ ਤੋਂ ਦੋਸਤਾਨਾ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਹੋ ਗਏ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਤੰਬੂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਤਸੁਕਤਾ ਨਾਲ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ, ਬੇਅੰਤ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ। ਉਹ ਹੁਣ ਕਾਫ਼ੀ ਸੁਹਾਵਣੇ ਅਤੇ ਮਜ਼ੇਦਾਰ ਵੀ ਸਨ। ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਲਦੀ ਹੀ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕੀ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਕੁਝ ਹੈ; ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਕਦੇ ਵੀ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ, ਮੈਂ ਵਿਸਕੀ, ਵਾਈਨ ਜਾਂ ਬੀਅਰ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਸੀ; ਪਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨਾਲ, ਮੈਂ ਮਿਥਾਈਲੇਟਿਡ ਸਪਿਰਿਟ [3] ਦੀ ਇੱਕ ਬੋਤਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ (ਜਿਸਨੂੰ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਹਾਈਪਸੋਮੈਟ੍ਰਿਕਲ [4] ਉਪਕਰਣ ਵਿੱਚ ਬਾਲਣ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ)। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਪੀਤਾ, ਜ਼ਾਹਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸਦੇ ਗਲੇ ਵਿੱਚ ਜਲਣ ਵਾਲੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੋਰ ਵੀ ਮੰਗਿਆ। ਤਰਜੁਮ ਨੇ ਇੱਕ ਬਿਮਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਹ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਸੀ। ਡਾਕਟਰ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਇਲਾਜ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਛੋਟੇ ਤੋਹਫ਼ੇ ਮਿਲੇ। ਫਿਰ ਉਹ ਚਲੇ ਗਏ।

ਦੁਪਹਿਰ ਵੇਲੇ ਬਾਰਕਾ ਤਰਜੁਮ ਤੋਂ ਇੱਕ ਦੂਤ ਆਇਆ। ਉਸ ਕੋਲ ਸਾਡੇ ਲਈ ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ ਸੀ। ਤਰਜੁਮ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਮਝੀਏ ਕਿ, "ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਉਸ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਦਿਆਲੂ ਸੀ, ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਦੋਸਤ ਸਮਝਦਾ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਝੀਲ ਅਤੇ ਮਹਾਨ ਕੈਲਾਸ ਪਹਾੜ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਉਤਸੁਕ ਸੀ, ਅਤੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਆਉਣ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਖਰਚੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਸੀ, ਉਹ ਸਹਿਮਤ ਹੋਇਆ ਕਿ ਸਾਡੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅੱਠ ਜਣੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਵਿੱਤਰ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਜਾਣ। ਉਸ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣਾ ਅਸੰਭਵ ਸੀ, ਪਰ ਉਸਨੇ ਦੁਬਾਰਾ ਦੁਹਰਾਇਆ ਕਿ ਜੇ ਅਸੀਂ ਚਾਹੀਏ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।"

ਇਸ ਖ਼ਬਰ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੁਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕੈਲਾਸ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹਾਂ।

ਉਸੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਕੈਂਪ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਗੱਦਾਰ ਉਸ ਤੰਬੂ ਦੇ ਹੇਠੋਂ ਛੁਪ ਕੇ ਆਇਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਆਦਮੀ ਸੁੱਤੇ ਪਏ ਸਨ ਅਤੇ ਤਰਜੁਮ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਗਿਆ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਉਸਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਡਾਕਟਰ ਦਾ ਭਰਾ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹਿੰਦੂ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਹਾਂ। ਉਸਨੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੈਂ ਇੱਕ ਸਾਹਿਬ ਹਾਂ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਲਹਾਸਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਬਾਅਦ

ਵਿੱਚ ਜੋ ਮੈਂ ਸੁਣਿਆ, ਉਸ ਤੋਂ ਅਜਿਹਾ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਤਰਜੁਮ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੁਖਬਰ 'ਤੇ ਪੂਰਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ; ਪਰ, ਉਸਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਸ਼ੰਕੇ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਸਨੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੁਨੇਹਾ ਭੇਜਿਆ, ਸਾਨੂੰ ਉਸੇ ਰਸਤੇ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਿਸ ਰਸਤੇ ਅਸੀਂ ਆਏ ਸੀ।

"ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਡੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਸੱਚਮੁੱਚ ਕੋਈ ਸਾਹਿਬ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਲੁਕਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਜਾਣ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਸਿਰ ਲਹਾਸਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵੱਢ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਤੁਸੀਂ ਹੁਣ ਮੇਰੇ ਦੋਸਤ ਹੋ, ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿਓਗੇ।"

"ਤਰਜੁਮ ਨੂੰ ਦੱਸ ਦਿਓ," ਮੈਂ ਸੰਦੇਸ਼ਵਾਹਕ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, "ਕਿ ਉਹ ਮੇਰਾ ਦੋਸਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਦੋਸਤ ਵਾਂਗ ਸਮਝਾਂਗਾ।"

ਸਵੇਰੇ ਸਾਨੂੰ ਤੀਹ ਘੋੜਸਵਾਰ ਮਿਲੇ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਥਿਆਰਬੰਦ, ਸਾਡੇ ਤੰਬੂ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਸੌ ਗਜ਼ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਤਾਇਨਾਤ ਸਨ। ਆਪਣੇ ਡਰੇ ਹੋਏ ਆਦਮੀਆਂ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਅਤੇ ਇਸ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਨਾ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਸੀਬਤ ਲਿਆਵੇਗਾ। ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਅਪਣਾਉਣਾ ਬਿਹਤਰ ਸੀ।

ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਸੈਨਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਈ, ਡਾਕਟਰ, ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ, ਅਤੇ ਮੈਂ, ਰਾਈਫਲਾਂ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਫੜੀ, ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵੱਲ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਤੁਰ ਪਏ। ਸਾਡੇ ਪਿੱਛੇ ਕੰਬਦੇ ਕੁਲੀ ਆਏ। ਮੈਗਬਨ ਅਤੇ ਤਰਜੁਮ ਦੇ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਸਿਪਾਹੀ ਜਲਦੀ ਨਾਲ ਹੇਠਾਂ ਉਤਰ ਗਏ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਹਥਿਆਰ ਹੇਠਾਂ ਰੱਖ ਦਿੱਤੇ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲੜਨ ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਲੰਘ ਗਏ। ਮੈਗਬਨ ਮੇਰੇ ਪਿੱਛੇ ਭੱਜਿਆ। ਉਸਨੇ ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਪਲ ਰੁਕਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਕੋਟ ਦੇ ਢਿੱਲੇ ਤਹਿਆਂ ਤੋਂ ਸੁੰਦਰ ਕਢਾਈ ਵਾਲੇ ਕੱਪੜੇ ਦੇ ਬੂਟਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਜੋੜਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਮੈਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ:

"ਭਾਵੇਂ ਤੁਹਾਡਾ ਚਿਹਰਾ ਧੁੱਪ ਨਾਲ ਸੜਿਆ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਕਾਲਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਦ ਹੈ" (ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਹ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਪਰ ਮੈਂ ਬਰਫ਼ ਦੀਆਂ ਐਨਕਾਂ ਲਗਾਈਆਂ ਸਨ), "ਤੁਹਾਡੇ ਚਿਹਰੇ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਚੰਗੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਹੋ। ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਨੇਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਇਹ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਖ਼ਾਤਰ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸੀ, ਅਤੇ ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਦਿਲ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਦਮ ਪਿੱਛੇ ਖਿੱਚਦੇ ਦੇਖ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਹ ਬੂਟ ਭੇਟ ਕਰਨ ਦਿਓ, ਤਾਂ ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ ਪੈਰ ਤੁਹਾਡੀ ਜੱਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਦੇ ਲੰਬੇ ਅਤੇ ਔਖੇ ਸਫ਼ਰ 'ਤੇ ਦੁਖਦੇ ਨਾ ਹੋਣ।"

ਇਸਨੂੰ ਸਾਫ਼-ਸੁਥਰਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਤਰਕ ਕਰਨ ਦਾ ਢੰਗ ਅਜੀਬ ਸੀ। ਮੈਂ ਬੂਟ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਏ। ਮੈਗਬਨ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਗਾਰਡ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਝੁਕ ਕੇ ਸਲਾਮ ਕੀਤਾ।

ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੇ ਅਸੀਂ ਮੈਗਬਨ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਕਦਮ ਪਿੱਛੇ ਖਿੱਚਦੇ ਹੋਏ, ਪੱਛਮ-ਦੱਖਣ-ਪੱਛਮ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧੇ, ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਵਾਪਸ ਮੁੜਨ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਛੱਡਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ।

ਅਸੀਂ ਪਹਾੜੀ ਦੀ ਚੋਟੀ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਚਲੇ ਗਏ। ਮੇਰੇ ਆਦਮੀ ਢਲਾਣ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਚਲੇ ਗਏ, ਪਰ ਮੈਂ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਪੱਥਰ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਲੁਕਿਆ ਰਿਹਾ, ਆਪਣੀ ਦੂਰਬੀਨ ਨਾਲ ਗਿਆਨੇਮਾ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਲਈ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਮੇਰਾ ਆਖਰੀ ਆਦਮੀ ਦੱਰੇ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਗਾਇਬ ਹੋਇਆ, ਘੋੜਸਵਾਰ ਆਪਣੀ ਕਾਠੀ ਵਿੱਚ ਛਾਲ ਮਾਰ ਗਏ, ਅਤੇ ਧੂੜ ਦੇ ਬੱਦਲ

ਚੁੱਕਦੇ ਹੋਏ ਸਾਡੇ ਪਿੱਛੇ ਦੌੜ ਪਏ। ਇਹੀ ਸੀ ਜਿਸਦੀ ਮੈਨੂੰ ਉਮੀਦ ਸੀ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਦਮੀਆਂ ਨਾਲ ਦੁਬਾਰਾ ਜੁੜਨ ਲਈ ਜਲਦੀ ਕੀਤੀ। ਜਦੋਂ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਉਤਰਿਆ, ਮੈਂ ਦੁਬਾਰਾ ਆਪਣਾ ਦੂਰਬੀਨ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਪਹਾੜੀ ਦੀ ਅਸਮਾਨ ਰੇਖਾ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਜਿਸ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਹੁਣੇ ਉਤਰੇ ਸੀ। ਪੱਥਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚੱਟਾਨਾਂ ਉੱਤੇ ਲਗਭਗ ਤੀਹ ਸਿਰ ਝਾਕਦੇ ਹੋਏ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਸਿਪਾਹੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਤਰ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਸਾਡੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਦੀ ਜਾਸੂਸੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਮੈਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਹੋਈ ਕਿ ਉਹ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਸਾਡਾ ਪਿੱਛਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਰਾਈਫਲ ਅੱਠ ਸੌ ਗਜ਼ ਦੂਰ ਵੇਖੀ, ਸਿੱਧਾ ਲੇਟ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ 'ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਜਿਸਨੂੰ ਮੈਂ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਮੇਰੇ ਮੋਢੇ ਤੋਂ ਰਾਈਫਲ ਖੋਹ ਲਈ।

"ਤੁਹਾਨੂੰ ਗੋਲੀ ਨਹੀਂ ਚਲਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ," ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਆਮ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਲ ਕਿਹਾ; "ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਾਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।"

"ਮੈਂ ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਡਰਪੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਬਕ ਸਿਖਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।"

"ਇਹ ਸਭ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਹੈ। ਪਰ ਤਿੱਬਤ ਦਾ ਹਰ ਆਦਮੀ ਇੰਨਾ ਡਰਪੋਕ ਹੈ ਕਿ ਸਬਕ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ," ਵਿਲਸਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਟੱਲ ਸਿਆਣਪ ਨਾਲ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ।

ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਰਾਈਫਲ ਆਪਣੇ ਮੋਢੇ 'ਤੇ ਟਿਕਾ ਲਈ, ਅਤੇ ਉਸ ਮਹਾਨ ਕੰਮ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਮੇਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾਇਆ ਜੋ ਮੈਂ ਉਦੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸੀ।

ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮੀਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਫ਼ਰ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਭੂਤ-ਪ੍ਰੇਤ ਵਾਲਾ ਸਹਾਇਕ ਦੱਰਾ ਪਾਰ ਕਰ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਪਹਾੜੀ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹੇਠਾਂ ਆ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਰੁਕਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ। ਸਿਪਾਹੀ ਵੀ ਰੁਕ ਗਏ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰਬੀਨ ਰਾਹੀਂ ਦੇਖਿਆ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਗੱਲ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਆਦਮੀ ਉੱਤਰ ਵੱਲ ਪੂਰੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ ਸਵਾਰ ਹੋਏ, ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਟਰੈਕ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਲਈ। ਤਿੰਨ ਆਦਮੀ ਉੱਥੇ ਹੀ ਰਹੇ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਸਨ, ਅਤੇ ਬਾਕੀ, ਜਿਵੇਂ ਘਬਰਾਹਟ ਵਿੱਚ ਫਸੇ ਹੋਏ, ਦੁਬਾਰਾ ਪਹਾੜੀ 'ਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਚੜ੍ਹ ਗਏ ਅਤੇ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਅਲੋਪ ਹੋ ਗਏ।

ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਮਾਰਚ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਤਿੰਨ ਘੋੜਸਵਾਰ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮੀਲ ਦੱਖਣ ਵੱਲ, ਪਹਾੜੀਆਂ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ, ਇੱਕ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਚੱਲੇ। ਆਪਣੇ ਘੋੜਿਆਂ ਦੇ ਸਿਰਾਂ 'ਤੇ ਲੇਟ ਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਾਇਦ ਸੋਚਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਮਝ ਦੇ ਲੰਘ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਦੇਖ ਕੇ ਕਿ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਲਾਮਾ ਚੋਕਟੇਨ ਵਿਖੇ ਸਾਡੇ ਪੁਰਾਣੇ ਕੈਂਪ ਵੱਲ ਸੀ, ਉਹ ਸਾਡੀ ਲਾਈਨ ਛੱਡ ਕੇ ਸਾਡੇ ਅੱਗੇ-ਅੱਗੇ ਚੱਲ ਪਏ।

ਜਦੋਂ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਲਾਮਾ ਚੋਕਟੇਨ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਦੋ ਚਰਵਾਹੇ ਸਾਡਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਏ। ਫਿਰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਆਜੜੀ ਆਇਆ।

"ਸਾਡੀਆਂ ਭੇਡਾਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਹਨ," ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ। "ਅਸੀਂ ਭੁੱਖੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਗਰੀਬ ਹਾਂ। ਕੀ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਡੇਰੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਰੁਕ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਹ ਭੋਜਨ ਚੁੱਕ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਸੁੱਟ ਦਿਓਗੇ?"

"ਜ਼ਰੂਰ," ਮੈਂ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ। "ਪਰ ਯਾਦ ਰੱਖੋ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਾ ਚੁੱਕੋ।"

ਇਹ ਸਾਦੇ ਲੋਕ, ਇਹ ਸੋਚ ਕੇ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਆਪਣੇ ਘੋੜੇ ਲਾਮਾ ਚੋਕਟੇਨ ਗਾਰਡ-ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਛੱਡ ਗਏ ਸਨ, ਅਤੇ, ਚਰਵਾਹਿਆਂ ਦੇ ਭੇਸ ਵਿੱਚ, ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਦੋਸਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਸਾਡੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ। ਉਹ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਭੇਸ ਵਿੱਚ ਗਿਆਨੇਮਾ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸਿਪਾਹੀ ਸਨ।

ਹਿਮਾਲਿਆ ਵੱਲ ਸਾਡੇ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਦੇ ਹਰ ਕਦਮ 'ਤੇ ਮੇਰਾ ਦਿਲ ਭਾਰੀ ਹੁੰਦਾ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਨਵੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਪਰ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਮਲੇ ਸਨ।

ਕਿੰਨੀ ਵਾਰ ਮੇਰੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਚਕਨਾਚੂਰ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ! ਕਿੰਨੀ ਵਾਰ ਮੈਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਸਭ ਕੁਝ ਸਫਲਤਾ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ! ਹੁਣ ਚੀਜ਼ਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵਿਗੜ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਮੇਰੇ ਲਗਾਤਾਰ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਸਫਲਤਾ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਛੋਟੀਆਂ ਅਤੇ ਛੋਟੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਅਸਫਲਤਾ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੀ।

ਇਸ ਕੈਂਪ ਵਿੱਚ ਡਾਕੂ (ਬਰੂਹੇੜੀ), ਜਿਸਨੇ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਈ ਵਾਰ ਆਪਣਾ ਭੇਸ ਬਦਲਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਆਪਣੇ ਜਾਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਆਮ ਦਿਆਲਤਾ ਨਾਲ, ਉਸਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰਹਿਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਪਰ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਅਸੀਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦੇ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਇਹ ਆਦਮੀ ਸਾਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਡਾਕੂ ਬਣਨ ਲਈ ਛੱਡ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਡਾਕੂ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਲੈ ਕੇ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਉਸਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਬਹੁਤ ਅਜੀਬ ਸੀ। ਕੀ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕੁਝ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਸੀ, ਜਾਂ ਕੀ ਉਸਨੇ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਤੋਂ ਸੁਣਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਗੁਆਂਢ ਵਿੱਚ ਹਨ?

ਡਾਕੂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਪਿੱਠ 'ਤੇ ਕੰਬਲਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਬੰਡਲ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਆਦਮੀ, ਇਸ ਨਵੇਂ ਖ਼ਤਰੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ, ਮੈਨੂੰ ਇਸਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਲਈ ਆਏ। ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਟਿਕਾਈ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ:

"ਮੈਂ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਸਾਹਿਬ।"

"ਕਿੱਥੇ?" ਮੈਂ ਪੁੱਛਿਆ।

"ਮੇਰੇ ਇੱਥੇ ਨੇੜੇ ਦੋਸਤ ਹਨ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।"

"ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ, ਜਾਓ," ਮੈਂ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਰਾਈਫਲ ਚੁੱਕਦੇ ਹੋਏ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ।

ਉਸਦਾ ਭਾਰ ਉਸਦੇ ਮੋਢਿਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਉਤਰ ਗਿਆ ਜਿੰਨਾ ਸਮਾਂ ਉਸਨੂੰ ਇਸਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਲੱਗਿਆ। ਉਸਨੇ ਆਮ ਵਾਂਗ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਹੋਰ ਦੰਗਾਕਾਰੀ ਕੁਲੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਦਾਰੀ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ।

ਮੈਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸੁਣਿਆ ਕਿ ਇਸ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਦੋ ਦਿਨ ਬਾਅਦ, ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਟੋਲੇ ਨੇ ਸਰਹੱਦ ਨੇੜੇ ਵਪਾਰੀਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਟੋਲੇ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਇੱਕ ਹੋਰ ਦਰਦਨਾਕ ਵਾਪਸੀ ਯਾਤਰਾ! ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਮੀਲ ਗਏ ਅਤੇ ਇੱਕ ਤੇਜ਼ ਨਦੀ, ਸ਼ਿਰਲਾਂਗਡੂ ਦੇ ਕੰਢੇ ਡੇਰਾ ਲਾਇਆ। ਇਸ ਬਿੰਦੂ ਤੋਂ, ਕੁਝ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ, ਰਾਤ ਨੂੰ ਪਹਾੜੀ ਲੜੀ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਝੀਲ ਤੱਕ ਪਹਾੜਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਕੇ ਜਾਸੂਸਾਂ ਅਤੇ ਪਹਿਰੇਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਇਹ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਤੀਹ ਆਦਮੀਆਂ ਦੇ ਇੰਨੇ ਵੱਡੇ ਪੈਰੋਕਾਰ ਹੋਣ ਨਾਲ ਜੋਖਮ ਵਧਦਾ ਜਾਪਦਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਫੈਸਲਾ

ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਚਾਰ ਜਾਂ ਪੰਜ ਹੀ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਹੋਣ। ਇਕੱਲੇ ਜਾਣਾ ਅਸੰਭਵ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਫ਼ੀ ਭੋਜਨ ਲਿਜਾਣ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ, ਜੇਕਰ ਸਭ ਤੋਂ ਬੁਰਾ ਹਾਲ ਆਇਆ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਬਿਲਕੁਲ ਇਕੱਲੇ ਜਾਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਤੋਂ ਭੋਜਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

ਸਾਰੇ ਭਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਵਸਥਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਯੰਤਰਾਂ ਲਈ ਜਗ੍ਹਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੱਪੜੇ ਅਤੇ ਆਰਾਮ ਦੇ ਸਮਾਨ, ਭੋਜਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੁੰਦਰ ਚੀਜ਼ਾਂ, ਅਤੇ ਐਸ਼ੋ-ਆਰਾਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਪਿੱਛੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

ਵਿਗਿਆਨ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹਰੇਕ ਪੌਂਡ ਭਾਰ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਾਨੂੰ ਲਹਾਸਾ ਲਿਜਾਣ ਲਈ ਇੱਕ ਪੌਂਡ ਘੱਟ ਭੋਜਨ ਸੀ। ਹਰ ਉਹ ਚੀਜ਼ ਜੋ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਿੱਛੇ ਛੱਡਣੀ ਪਈ।

ਦੋ ਤਿੱਬਤੀ ਜਾਸੂਸ ਦੁਪਹਿਰ ਨੂੰ ਭਿਖਾਰੀਆਂ ਦੇ ਭੇਸ ਵਿੱਚ ਕੈਂਪ ਵਿੱਚ ਆਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖਾਣਾ ਮੰਗਿਆ ਅਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰਵੱਈਆ ਅਸਹਿਣਯੋਗ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਸੀ। ਇਹ ਸਾਡੇ ਲਈ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ। ਜੌਹਰੀ, ਬਿਜੇਸਿੰਗ, ਅਤੇ ਈਸਾਈ ਰਸੋਈਆ, ਰੁਬਸੋ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਲੜਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਕੇ ਮਾਰੇ ਅਤੇ ਲੱਤਾਂ ਮਾਰੀਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਦੀ ਵੱਲ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਖੜ੍ਹੀ ਖੱਡ ਵਿੱਚੋਂ ਹੇਠਾਂ ਧੱਕ ਦਿੱਤਾ; ਫਿਰ, ਕੈਂਪ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੋਰ ਆਦਮੀਆਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ, ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਪੱਥਰ ਸੁੱਟੇ।

ਫੁੱਟਨੋਟ:

[3] ਸ਼ੁੱਧ ਸ਼ਰਾਬ।

[4] ਅਧਿਆਇ I ਵੇਖੋ।

ਅਧਿਆਇ VII

ਇੱਕ ਦਿਲਚਸਪ ਰਾਤ ਦਾ ਸਫ਼ਰ

ਮੇਰੀ ਉਡਾਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਰਾਤ 9 ਵਜੇ ਦਾ ਸੀ। ਪੰਜ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਇਨਾਮ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਪਿੱਛੇ ਆਉਣ ਲਈ ਉਕਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿੱਚ ਗਿਆ। ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਖਮੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਅਪਾਹਜ ਸੀ, ਇੱਕ ਹੋਰ ਨੇ ਮਰਨ ਵਾਲਾ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ, ਬਾਕੀਆਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਜਾਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਾਰੇ ਡਰ ਅਤੇ ਠੰਡ ਨਾਲ ਕੰਬ ਰਹੇ ਸਨ।

"ਸਾਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿਓ, ਸਾਹਿਬ, ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਚਾਹੋ ਤਾਂ," ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ, "ਪਰ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਚੱਲਾਂਗੇ।"

ਸਵੇਰੇ 3 ਵਜੇ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਵੀ ਭਾਰ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਵਿਅਰਥ ਸਾਬਤ ਹੋਈਆਂ। ਮੈਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਛੱਡਣਾ ਪਿਆ।

ਮੇਰੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਨੇਰੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਉਸ ਠੰਡੇ ਅਤੇ ਉਦਾਸ ਦਰੇ ਵੱਲ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਾਰਚ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਮੈਂ ਤਿੱਬਤ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ ਸੀ!

"ਤੁਸੀਂ ਉਦਾਸ ਹੋ, ਮਿਸਟਰ ਲੈਂਡਰ," ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ।

ਮੈਂ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਹਰ ਕਦਮ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣਾ ਮੇਰੇ ਲਈ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਛੁਰਾ ਮਾਰਨ ਵਾਂਗ ਸੀ। ਮੇਰੀ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਇੱਛਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਾਂ, ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੇ ਚੰਗੇ ਦੋਸਤ, ਡਾਕਟਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਤੋਂ ਝਿਜਕ ਕੇ ਰੋਕਿਆ ਸੀ। ਮੇਰਾ ਖੂਨ ਉਬਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ ਕਾਇਰਤਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੇਰੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇੰਨਾ ਘਿਣਾਉਣਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਦੇਖਣਾ ਵੀ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ।

ਇਸ ਨਿਰਾਸ਼ਾਜਨਕ ਮਾਰਚ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅੱਗੇ-ਅੱਗੇ ਇਕੱਲਾ ਹੀ ਤੁਰ ਪਿਆ। ਖਸਤਾਹਾਲ ਰਸਤਾ ਛੋਟਾ ਅਤੇ ਆਸਾਨ ਜਾਪਦਾ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੈਂਪ ਲਈ ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਜਗ੍ਹਾ ਮਿਲ ਗਈ। ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਤੇ ਹਰ ਪਾਸੇ ਉੱਚੇ, ਬਰਫ਼ ਨਾਲ ਢਕੇ ਪਹਾੜ ਸਨ। ਸਾਹਮਣੇ ਉਹੀ ਲੁੰਪੀਆ ਦੱਰਾ ਸੀ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਮੈਂ ਤਿੱਬਤ ਵਿੱਚ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਮੇਰਾ ਹੌਸਲਾ ਬੁਲੰਦ ਸੀ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ ਸ਼ਹਿਰ ਲਹਾਸਾ ਵੱਲ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਸੀ। ਹੁਣ ਮੈਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਹਾੜਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਨਫ਼ਰਤ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ।

ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਹੋਵੇ ਕਿ ਤੂਫ਼ਾਨ ਉਦੋਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਉਦਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਕੀ ਤੂਫ਼ਾਨ ਆਉਣ 'ਤੇ ਕੋਈ ਉਦਾਸ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ, ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਸੱਚਮੁੱਚ ਬਹੁਤ ਉਦਾਸ ਸੀ, ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਤੰਬੂ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਹਵਾ, ਜੋ ਦੁਪਹਿਰ ਭਰ ਤੇਜ਼ ਸੀ, ਦਸ ਗੁਣਾ ਵੱਧ ਗਈ। ਬੱਦਲ ਕਾਲੇ ਅਤੇ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਹੋ ਗਏ, ਅਤੇ ਬਰਫ਼ ਜਲਦੀ ਹੀ ਖੰਭਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਡਿੱਗ ਪਈ।

"ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੇ ਹੋ?" ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ। "ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਗਰਬਯਾਂਗ ਵਾਪਸ ਜਾਣਾ ਬਿਹਤਰ ਹੈ, ਨਵੇਂ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਲਿਆਓ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰੋ।"

"ਨਹੀਂ, ਡਾਕਟਰ। ਮੈਂ ਇਸ ਪਿੱਛੇ ਵੱਲ ਵਧਦੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮਰ ਜਾਵਾਂਗਾ। ਮੈਂ ਅੱਜ ਰਾਤ ਇਕੱਲੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਸਫਲਤਾ ਮਿਲੇਗੀ। ਮੈਂ ਸੀਮਾ ਪਾਰ ਕਰਕੇ ਆਪਣਾ ਰਸਤਾ ਲੱਭ ਲਵਾਂਗਾ।"
"ਨਹੀਂ, ਨਹੀਂ, ਇਹ ਅਸੰਭਵ ਹੈ, ਮਿਸਟਰ ਲੈਂਡਰ!" ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਹੰਝੂ ਲੈ ਕੇ ਡਾਕਟਰ ਚੀਕਿਆ। "ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲਈ ਮੌਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"
ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਜਾਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਦ੍ਰਿੜ ਸੀ।
ਉਹ ਗਰੀਬ ਡਾਕਟਰ ਹੈਰਾਨ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਾ ਬਿਲਕੁਲ ਬੇਕਾਰ ਸੀ। ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਸਮਾਨ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਵਸਥਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤੰਬੂ ਵਿੱਚ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਪਿੱਠ 'ਤੇ ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਭਾਰ ਜਿੰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਹਲਕਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਮੇਰੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਯੰਤਰ, ਪੈਸੇ ਅਤੇ ਕਾਰਤੂਸ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੇਰੇ ਲਈ ਢੋਣ ਲਈ ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਭਾਰ ਸਨ।
ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਯਾਤਰਾ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਕਾਚੀ ਰਾਮ ਤੰਬੂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ। ਉਹ ਉਲਝਿਆ ਹੋਇਆ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ।
"ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ, ਸਰ?" ਉਸਨੇ ਪੁੱਛਿਆ। "ਡਾਕਟਰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਅੱਜ ਰਾਤ ਇਕੱਲੇ ਚਲੇ ਜਾਓਗੇ, ਪਹਾੜੀ ਲੜੀ ਪਾਰ ਕਰੋਗੇ, ਅਤੇ ਇਕੱਲੇ ਲਹਾਸਾ ਜਾਓਗੇ।"
"ਹਾਂ; ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ।"
"ਓ, ਜਨਾਬ, ਖ਼ਤਰੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਨ! ਤੁਸੀਂ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ।"
"ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ; ਪਰ ਮੈਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਂਗਾ।"
"ਓ, ਸਰ, ਫਿਰ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਆਵਾਂਗਾ।"
"ਨਹੀਂ, ਕਾਚੀ। ਤੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਦੁੱਖ ਹੋਵੇਗਾ। ਹੁਣ ਮੌਕਾ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਜਾ।"
"ਨਹੀਂ, ਜਨਾਬ; ਤੁਸੀਂ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਜਾਓਗੇ, ਮੈਂ ਜਾਵਾਂਗਾ। ਛੋਟੇ ਆਦਮੀ ਕਦੇ ਦੁੱਖ ਨਹੀਂ ਝੱਲਦੇ। ਜੇ ਉਹ ਦੁੱਖ ਝੱਲਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ। ਸਿਰਫ਼ ਮਹਾਨ ਆਦਮੀਆਂ ਦੇ ਦੁੱਖ ਹੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹਨ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਦੁੱਖ ਝੱਲਦੇ ਹੋ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਦੁੱਖ ਝੱਲਾਂਗਾ। ਮੈਂ ਆਵਾਂਗਾ।"
ਕਾਚੀ ਦੇ ਫ਼ਲਸਫ਼ੇ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਛੂਹ ਲਿਆ। ਉਹ ਜੋ ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ ਉਹੀ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਲੈਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।
ਇਹ ਕਿਸਮਤ ਦੀ ਗੱਲ ਸੀ। ਨੌਜਵਾਨ ਸ਼ੋਕਾ ਕੁਲੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਾਚੀ ਰਾਮ ਦੇ ਪੰਜ ਨਿੱਜੀ ਦੋਸਤ ਸਨ। ਕੈਂਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਉਹ ਅਕਸਰ ਅਜੀਬ ਪ੍ਰੇਮ-ਗੀਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਆਪਣੇ ਦਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਸੁੰਦਰ ਨੌਕਰਾਣੀਆਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਹਿਮਾਲਿਆ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਛੱਡ ਗਏ ਸਨ।
ਕਾਚੀ ਬਹੁਤ ਉਤੇਜਨਾ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਲਦੀ ਨਾਲ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਉਹ ਕੁਝ ਮਿੰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਆ ਗਿਆ।

"ਤੁਸੀਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਕੁਲੀਆਂ ਲਓਗੇ, ਸਰ?"
"ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗਾ।"
"ਓਹ, ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਆਵਾਂਗਾ," ਉਸਨੇ ਭਰੋਸੇ ਨਾਲ ਕਿਹਾ। "ਕੀ ਪੰਜ ਕੰਮ ਕਰਨਗੇ?"

"ਹਾਂ," ਮੈਂ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਬੁੜਬੁੜਾਇਆ।
ਮੇਰੇ ਸ਼ੱਕ ਨੂੰ ਝਟਕਾ ਲੱਗਾ ਜਦੋਂ ਕਾਚੀ ਵਾਪਸ ਆਇਆ, ਖੁਸ਼ ਹੋ ਕੇ, ਆਪਣੀ ਅਜੀਬ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਕਹਿੰਦਾ ਹੋਇਆ:
"ਪੰਜ ਸ਼ੋਕੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਸਰ। ਫਿਰ ਤੁਸੀਂ, ਸਰ, ਮੈਂ, ਸਰ, ਪੰਜ ਕੁਲੀ, ਸਰ, ਰਾਤ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਕਿਹੜੀ ਘੜੀ?"
"ਜੋਵ ਦੁਆਰਾ, ਕਾਚੀ," ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਰੁਕ ਨਾ ਸਕਿਆ, "ਤੂੰ ਇੱਕ ਚਲਾਕ ਮੁੰਡਾ ਹੈਂ!"
"'ਸਮਾਰਟ,' ਸਰ?" ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣ ਕੇ ਤਿੱਖੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛਿਆ। ਉਹ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚਿੰਤਤ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਸਪੈਲਿੰਗ ਦਾ ਸ਼ੌਂਕ ਸੀ। "'ਸਮਾਰਟ!' ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ? ਸਪੈਲਿੰਗ ਕਿਵੇਂ ਕਰੀਏ?"
"ਸ-ਮ-ਏ-ਆਰ-ਟੀ। ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ 'ਤੇਜ਼, ਬੁੱਧੀਮਾਨ।'"
"ਚਲਾਕ," ਉਸਨੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਦੁਹਰਾਇਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸਨੇ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਜੋ ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਕਾਚੀ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਛੋਟੀਆਂ-ਛੋਟੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇੱਕ ਮਹਾਨ ਕਿਰਦਾਰ ਸੀ। ਉਹ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਬੁੱਧੀਮਾਨ, ਤਿੱਖਾ, ਨੇਕ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਸਾਥੀ ਸੀ। ਉਸਦਾ ਕਦੇ ਨਾ ਹਾਰਨ ਵਾਲਾ ਚੰਗਾ ਹਾਸਾ-ਮਜ਼ਾਕ ਅਤੇ ਸਿੱਖਣ ਅਤੇ ਉਪਯੋਗੀ ਬਣਨ ਦੀ ਉਸਦੀ ਤੀਬਰ ਇੱਛਾ ਕਾਫ਼ੀ ਤਾਜ਼ਗੀ ਭਰਪੂਰ ਸੀ।
ਮੇਰੀ ਕਿਸਮਤ ਬਦਲ ਗਈ ਜਾਪਦੀ ਸੀ। ਕੁਝ ਮਿੰਟਾਂ ਬਾਅਦ ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ, ਬਿਲਕੁਲ ਅਣਜਾਣ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਆਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਤੰਬੂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ, ਅਤੇ ਘਿਣਾਉਣੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਿਹਾ:
"ਸ਼ੋਕਾ ਕੇਕੜਾ, ਸਾਹਿਬ! ਹੁਨਿਆ ਲੋਗ ਬੁਰਾ ਕੇਕੜਾ। ਹਜ਼ੂਰ, ਹਮ, ਦੋ ਆਦਮੀ ਜਲਦੀ ਲਹਾਸਾ ਗਿਆਓ।" (ਸ਼ੋਕਾ ਬੁਰੇ ਹਨ। ਹੁਨਿਆ ਬਹੁਤ ਬੁਰੇ ਹਨ। ਤੁਹਾਡੀ ਇੱਜ਼ਤ ਅਤੇ ਮੈਂ, ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਇਕੱਲੇ, ਜਲਦੀ ਹੀ ਲਹਾਸਾ ਜਾਵਾਂਗੇ)।

ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਿਮਰ ਅਤੇ ਉਪਯੋਗੀ ਆਦਮੀ ਸੀ ਜੋ ਆਉਣ ਲਈ ਉਤਸੁਕ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਮੌਤ ਦਾ ਕੋਈ ਡਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਗਰੀਬ ਆਦਮੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਕਿੰਨੇ ਸੱਚੇ ਸਨ, ਅਸੀਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂਗੇ।
ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਖੇਡ ਰੁਚੀ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ ਸੀ। ਉਸਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਉਦੋਂ ਪੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਰਾਈਫਲ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ 'ਤੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਕਦੇ ਵੀ ਨਿਸ਼ਾਨੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲੱਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੂੰ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਖ਼ਤ ਝਿੜਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਤਿੰਨ ਮੀਲ ਦੂਰ ਕਿਆਂਗ (ਜੰਗਲੀ ਘੋੜੇ) ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਈ ਕਾਰਤੂਸ ਬਰਬਾਦ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਮ ਕੰਮ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਪਣਾ ਖਾਣਾ ਬਣਾਉਣਾ ਜਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਰੱਖਣਾ, ਉਸਨੂੰ ਘਿਣਾਉਣਾ ਲੱਗਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।
ਮਾਨਸਿੰਗ, ਕੋਝੀ, ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਵਰਗੀ ਹੀ ਜਾਤ ਦਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਮੇਰੇ ਸੇਵਕ ਦਾ ਸੇਵਕ ਬਣ ਗਿਆ। ਦੋਵੇਂ ਹਿੰਦੂ ਲਗਾਤਾਰ ਝਗੜੇ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਲੜਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਦਿਲੋਂ ਉਹ ਸਭ ਤੋਂ ਚੰਗੇ ਦੋਸਤ ਸਨ। ਧਾਰਕ, ਵਾਅਦਿਆਂ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ, ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਮੁੱਕੇ ਮਾਰਦਾ ਰਿਹਾ, ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਸਮਰਥਕ ਨੂੰ ਸਾਡੀ ਨਵੀਂ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਖ਼ਤਰਿਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋ ਗਿਆ।
ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਅੱਠ ਵਜੇ ਤੱਕ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਪਿੱਛੇ ਆਉਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਮੇਰਾ ਬੇਅਰਰ, ਕਾਚੀ ਅਤੇ ਛੇ ਕੁਲੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

ਅਸੀਂ ਇਸ ਕੈਂਪ ਦਾ ਨਾਮ "ਸ਼ੈਤਾਨ ਦਾ ਕੈਂਪ" ਰੱਖਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਹਵਾ ਸੱਚਮੁੱਚ ਬਹੁਤ ਭਿਆਨਕ ਸੀ ਜੋ ਸਾਡੇ ਤੰਬੂਆਂ ਨੂੰ ਹਿਲਾ ਦਿੰਦੀ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਤੇਜ਼ ਤੂਫ਼ਾਨ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਆਸਰਾ-ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਰਫ਼ ਉੱਡ ਗਈ ਸੀ। ਰਾਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਹਵਾ ਦਾ ਕਹਿਰ ਵਧ ਗਿਆ। ਨਾ ਤਾਂ ਲੱਕੜ, ਗੋਬਰ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬਾਲਣ ਲਈ ਲਾਈਕਨ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਸਾਡੇ ਤੰਬੂ ਸਮੁੰਦਰ ਤਲ ਤੋਂ 16,900 ਫੁੱਟ ਉੱਪਰ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਰੇਂਜ ਦੀ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਫੁੱਟ ਦੀ ਹੋਰ ਚੜ੍ਹਾਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਜਿਹੇ ਮੌਸਮ ਵਿੱਚ ਚੜ੍ਹਾਈ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਸ ਗੁਣਾ ਵੱਧ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਤਿੱਬਤੀ ਪਹਿਰੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ, ਜੋ ਸਾਡੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਦੀ ਜਾਸੂਸੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤੂਫ਼ਾਨੀ ਰਾਤ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਡਾਕਟਰ ਨਾਲ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰਾ ਸਮਾਨ ਜੋ ਮੈਂ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਆਦਮੀਆਂ ਨੇ ਮੇਰਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਗਰਬਯਾਂਗ ਵਾਪਸ ਲੈ ਜਾਵੇ। ਉਸਨੂੰ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਦੁਪਹਿਰ ਤੱਕ ਸਾਡੇ ਸਾਰੇ ਤੰਬੂ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਜੋ ਤਿੱਬਤੀ ਲੋਕ ਇਹ ਸੋਚ ਸਕਣ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਪਨਾਹ ਲਈ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਲੰਮਾ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਮਾਰਚ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਮਿਲੇਗਾ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਜਾਣ ਸਕਣ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਤੰਬੂ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਆ ਸਕਾਂ। ਸਾਡੀ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਔਖਾ ਹੋਵੇ, ਅਸੀਂ ਛੋਟੇ ਟੈਂਟੇ ਡੀ'ਅਬਰੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਤੰਬੂ ਨਹੀਂ ਲਵਾਂਗੇ, ਜਿਸਦਾ ਭਾਰ ਲਗਭਗ ਚਾਰ ਪੌਂਡ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪਤਾ ਲੱਗਣ ਦੇ ਡਰੋਂ, ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਤੰਬੂ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਚਲੇ ਗਏ ਹਾਂ, ਉਹ ਜ਼ਰੂਰ ਸਾਡੀ ਭਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੇਣਗੇ। ਸਾਨੂੰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਲੰਬੀ ਦੂਰੀ ਤੈਅ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਆਮ ਯਾਤਰੀਆਂ ਵਾਂਗ, ਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸੀਮਾ ਦੇ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਦਿਨ ਵੇਲੇ ਜਿੰਨੀ ਸੌਂ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਜਿੰਨੀ ਸੌਂ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਇਕਾਂਤ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਲੁਕ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਅੱਗ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਛੱਡਣਾ ਪਿਆ ਕਿਉਂਕਿ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਚਾਈਆਂ 'ਤੇ ਬਾਲਣ ਲੱਭਣ ਦੇ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਮੌਕੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਿੱਥੇ ਸਾਨੂੰ ਕੈਂਪ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਹਰ ਕੋਈ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਗ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਅਤੇ ਧੂੰਏਂ ਦਾ ਇੱਕ ਥੰਮ੍ਹ ਬਹੁਤ ਦੂਰੀ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਦਿਨ ਅਤੇ ਰਾਤ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ। ਅਸੀਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਾਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਤਿੱਬਤੀ ਸਾਡੇ 'ਤੇ ਹੱਥ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਲੜਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸੀ, ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਲੈ ਕੇ ਭੱਜਣ ਦਾ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਮੌਕਾ ਸੀ। ਦਰਅਸਲ, ਸਾਰੇ ਪਾਸੇ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਸੀ ਕਿ ਸਾਡੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਸ਼ੈਤਾਨ ਦੇ ਕੈਂਪ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦੇ ਪਲ ਤੋਂ ਇੱਕ ਗਾਣੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸਨ।

ਅਸੀਂ ਜੋ ਕੁਝ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਸੀਂ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਮੂਰਖਤਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸਾਡੇ ਉੱਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਉਹ ਸੋਚਵਾਨ ਡਾਕਟਰ ਸਾਡੇ ਪਿਛਲੇ ਕੈਂਪ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਕੁਝ ਲਾਈਕੇਨ ਲਿਆਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਹੁਣ ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਰੋਟੀਆਂ (ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਦੇਸੀ ਫਲੈਟ ਬਰੈੱਡਾਂ) ਪਕਾਉਣ ਲਈ ਅੱਗ ਬਾਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਹਾਏ! ਚਾਰ ਘੰਟਿਆਂ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਮਾਚਿਸ ਦੇ ਚਾਰ ਪੂਰੇ ਡੱਬੇ ਅੱਗ ਦੀ ਦਿੱਖ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ।

ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਮੈਂ ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਅਤੇ ਕਾਚੀ ਨੂੰ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਲਈ ਭੇਜਿਆ। ਦੋ ਕੰਬਦੇ ਹੋਏ ਤੰਬੂ ਵਿੱਚ ਆ ਗਏ, ਬਾਕੀਆਂ ਨੂੰ ਜਗਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਮੈਂ ਖੁਦ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਾਰ ਕੋਲ ਲੈ ਗਿਆ। ਸਾਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਾਂਗ ਰੋ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਦੋਂ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਉਲਝਣ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਇੱਕ ਭਾਰ ਬਹੁਤ

ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਦੁਬਿਧਾ ਸੀ! ਸਾਡੀ ਉਡਾਣ ਲਈ ਸਭ ਕੁਝ ਤਿਆਰ ਅਤੇ ਅਨੁਕੂਲ ਸੀ। ਇਸ ਮੋੜ 'ਤੇ ਦੇਰੀ ਘਾਤਕ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਇੱਕ ਹੋਰ ਆਦਮੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਲੰਟੀਅਰ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿੱਚ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕੂਲੀਆਂ ਦੇ ਤੰਬੂ ਵਿੱਚ ਚੀਕਾਂ ਅਤੇ ਕਰਾਹਾਂ ਬਹੁਤ ਤਰਸਯੋਗ ਸਨ। ਤੁਸੀਂ ਸੋਚਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੇ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਸਨ, ਅਤੇ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਖਰੀ ਦੁੱਖ ਸੀ। ਇਹ ਸਭ ਇਸ ਡਰ ਕਾਰਨ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰੇ ਪਿੱਛੇ-ਪਿੱਛੇ ਜਾਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।
ਅਖੀਰ, ਧਮਕੀਆਂ ਅਤੇ ਵਾਅਦਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੌਹਰੀ, ਬੀਜੇਸਿੰਗ ਨੂੰ ਆਉਣ ਲਈ ਮਨਾ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਪਰ ਭਾਰ ਉਸ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ; ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਅੱਧਾ ਹੀ ਚੁੱਕ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਮੁਸੀਬਤ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਭਾਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਾਕੀ ਅੱਧਾ ਵੀ ਖੁਦ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਿਆ।
ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਹਰੀਕੇਨ-ਲੈਂਟਰਨ ਬੁਝਾ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਦੁਪਹਿਰ 2 ਵਜੇ, ਜਦੋਂ ਹਨੇਰੀ ਆਪਣੀ ਉਚਾਈ 'ਤੇ ਤੇਜ਼ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ, ਸਾਡੇ ਚਿਹਰਿਆਂ 'ਤੇ ਮਿੱਟੀ ਅਤੇ ਬਰਫ਼ ਨੂੰ ਕੰਡਿਆਂ ਵਾਂਗ ਧੱਕ ਰਹੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਹਵਾ ਅਤੇ ਠੰਢ ਸਾਡੀਆਂ ਹੱਡੀਆਂ ਦੇ ਗੁੱਦੇ ਤੱਕ ਕੱਟਣ ਵਾਲੀ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਅੰਦਰ ਜਾਪਦੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਕੁਝ ਚੁੱਪ ਆਦਮੀ, ਅੱਧੇ ਜੰਮੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਲੜਖੜਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਬਰਫੀਲੇ ਤੂਫ਼ਾਨ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੈਂਪ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਗਏ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਾੜੀ ਪਾਸੇ ਵੱਲ ਚਲੇ ਗਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਜਿੱਥੇ ਸਾਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਤਿੱਬਤੀ ਜਾਸੂਸ ਤਾਇਨਾਤ ਹਨ।
ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਭੱਜਣ ਲਈ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਢੁਕਵੀਂ ਰਾਤ ਨਹੀਂ ਚੁਣ ਸਕਦੇ ਸੀ। ਇੰਨਾ ਹਨੇਰਾ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੁਝ ਇੰਚ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਸੀ। ਡਾਕਟਰ, ਉਦਾਸ ਚੁੱਪ ਵਿੱਚ, ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਦੋ ਸੌ ਗਜ਼ ਤੱਕ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਤੰਬੂ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਉਹ ਮੇਰਾ ਹੱਥ ਫੜਨ ਲਈ ਰੁਕ ਗਿਆ। ਟੁੱਟੀ ਹੋਈ ਆਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇਕ ਆਦਮੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣਾ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਿਹਾ।
"ਤੁਹਾਡੀ ਯਾਤਰਾ ਦੇ ਖ਼ਤਰੇ," ਡਾ. ਵਿਲਸਨ ਨੇ ਫੁਸਫੁਸਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ, "ਇੰਨੇ ਵੱਡੇ ਅਤੇ ਇੰਨੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਨ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਪਰਮਾਤਮਾ ਹੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਠੰਡ, ਭੁੱਖ ਅਤੇ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਬਾਰੇ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ ਜੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਹਿਣੀਆਂ ਪੈਣਗੀਆਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਕੰਬਣ ਤੋਂ ਬਚ ਸਕਦਾ ਹਾਂ।"
"ਅਲਵਿਦਾ, ਡਾਕਟਰ," ਮੈਂ ਕਿਹਾ।
"ਅਲਵਿਦਾ," ਉਸਨੇ ਦੁਹਰਾਇਆ। "ਅਲਵਿਦਾ...." ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਉਸਨੂੰ ਠੁਕਰਾ ਗਈ। ਅਸੀਂ ਵੱਖ ਹੋ ਗਏ।
ਦੋ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਕਦਮ ਅੱਗੇ ਵਧੇ, ਅਤੇ ਹਨੇਰੇ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜਦੋਂ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਚੰਗੇ ਦੋਸਤ ਦੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਅਤੇ ਸੋਚ-ਸਮਝ ਕੇ ਯਾਦ ਆਇਆ ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਦਿਲ ਨੂੰ ਛੂਹ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਅਲਵਿਦਾ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਮੇਰੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉਦਾਸੀ ਨਾਲ ਗੂੰਜਣ ਲੱਗੇ।

ਲਹਾਸਾ ਵੱਲ ਯਾਤਰਾ ਭਿਆਨਕ ਤੀਬਰਤਾ ਨਾਲ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਕੰਨ, ਉਂਗਲਾਂ ਅਤੇ ਪੈਰਾਂ ਦੀਆਂ ਉਂਗਲਾਂ ਲਗਭਗ ਜੰਮ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਅਤੇ ਹਨੇਰੀ ਨਾਲ ਤੇਜ਼ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀ ਬਰਫ਼ ਸਾਡੇ ਚਿਹਰਿਆਂ 'ਤੇ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਟਕਰਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਸਾਡੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਦ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਅਸੀਂ ਸ਼ਾਇਦ ਅੰਨ੍ਹੇ ਹੋ ਗਏ ਸੀ ਜਿੰਨਾ ਅਸੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਰਸਤਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਬੋਲੇ ਅਤੇ ਥੱਕੇ ਹੋਏ ਅੱਗੇ ਵਧੇ,

ਪਹਾੜੀ ਕਿਨਾਰੇ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਉੱਚੇ ਅਤੇ ਉੱਚੇ ਹੁੰਦੇ ਗਏ। ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਵੱਡੀਆਂ ਉਚਾਈਆਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ, ਇਹ ਠੰਡਾ ਹੁੰਦਾ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਹਵਾ ਹੋਰ ਵੀ ਤੇਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਗਈ। ਹਰ ਕੁਝ ਮਿੰਟਾਂ ਬਾਅਦ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗਰਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਤਾਜ਼ਾ ਸਾਹ ਲੈਣ ਲਈ ਰੁਕਣ ਅਤੇ ਇਕੱਠੇ ਬੈਠਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪਿਆ। ਹਵਾ ਇੰਨੀ ਦੁਰਲੱਭ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਭਾਰੀ ਭਾਰ ਹੇਠ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦੇ ਸੀ।

ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਸੀਟੀ ਸੁਣੀ ਅਤੇ ਦੂਰ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਵਰਗੀਆਂ ਹਲਕੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ। ਮੇਰੇ ਆਦਮੀ ਮੇਰੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਗਏ, "ਡਾਕੂ! ਡਾਕੂ!" (ਲੜਕੇ! ਲੁਟੇਰੇ!) ਕਿਹਾ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਰਫ਼ 'ਤੇ ਸਿੱਧਾ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਰਾਈਫਲ ਲੋਡ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ, ਹਨੇਰੇ ਵਿੱਚ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਦੀ ਵਿਅਰਥ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਮੈਂ ਇੱਕ ਹੱਥ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਕੰਨ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰ ਲਿਆ। ਹਾਕ!... ਹਾਕ!... ਇੱਕ ਹੋਰ ਤਿੱਖੀ ਸੀਟੀ!

ਮੇਰੇ ਸ਼ੋਕੇ ਡਰ ਗਏ। ਆਵਾਜ਼ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤੋਂ ਆ ਰਹੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਤੁਰੰਤ ਆਪਣਾ ਰਸਤਾ ਬਦਲਿਆ, ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਅਤੇ ਸਥਿਰਤਾ ਨਾਲ ਉੱਪਰ ਵੱਲ ਵਧਦੇ ਰਹੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪਹਾੜ ਦੀ ਚੋਟੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਨ ਵੇਲੇ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ। ਅਜੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬਰਫ਼ ਪੈ ਰਹੀ ਸੀ। ਇੱਕ ਆਖਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਸਾਨੂੰ ਪਠਾਰ ਦੀ ਚੋਟੀ 'ਤੇ ਲੈ ਆਈ।

ਇੱਥੇ ਅਸੀਂ ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ। ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਥੱਕੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਭਾਰ ਬਰਫ਼ ਉੱਤੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਲੇਟ ਗਏ, ਗਰਮ ਰਹਿਣ ਲਈ ਸਾਰੇ ਉਪਲਬਧ ਕੰਬਲਾਂ ਦੇ ਢੇਰ ਲਗਾ ਦਿੱਤੇ।

ਅਧਿਆਇ ਅੱਠਵਾਂ

ਭੁੱਖੇ ਭਰੀੜੇ

ਦੁਪਹਿਰ 1 ਵਜੇ ਅਸੀਂ ਉੱਠੇ, ਚਮੜੀ ਤੱਕ ਭਿੱਜ ਗਏ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੂਰਜ, ਜੋ ਤੂਫਾਨ ਦੇ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਕਲਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਸਾਡੇ ਉੱਤੇ ਬਰਫ਼ ਦੀ ਮੋਟੀ ਪਰਤ ਨੂੰ ਪਿਘਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਐਨਰੋਇਡਜ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਕੈਂਪ ਦੀ ਉਚਾਈ 18,000 ਫੁੱਟ ਸੀ। ਦੱਖਣ-ਪੂਰਬ ਤੋਂ ਹਵਾ, ਚਾਕੂ ਵਾਂਗ ਕੱਟਦੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਇਸਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ, ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ, ਸਗੋਂ ਤਿੱਬਤ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਪੂਰੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਹਰ ਰੋਜ਼। ਇਹ ਹਵਾ ਹਰ ਦੁਪਹਿਰ ਇੱਕ ਵਜੇ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ ਅਤੇ ਨਿਯਮਤਤਾ ਨਾਲ ਵਗਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਅੱਠ ਵਜੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਕਈ ਵਾਰ ਘੱਟ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਕਸਰ ਹਵਾ, ਇਸ ਸਮੇਂ ਡਿੱਗਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਹਿੰਸਾ ਵਿੱਚ ਵਧਦੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਪੂਰੀ ਰਾਤ ਭਿਆਨਕ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਵਗਦੀ ਸੀ।

ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਅਸੀਂ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ, ਲੱਤਾਂ ਤੰਗ ਅਤੇ ਸਖ਼ਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਅਸਮਾਨ ਫਿਰ ਤੋਂ ਭਾਰੀ ਸਲੇਟੀ ਬੱਦਲਾਂ ਨਾਲ ਢੱਕ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਤਾਜ਼ੀ ਬਰਫ਼ ਡਿੱਗ ਪਈ। ਅੱਗ ਬੁਝਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ 70° (b.m.) ਦੇ ਇੱਕ ਕੋਰਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭੁੱਖੇ ਅਤੇ ਅੱਧੇ ਜੰਮੇ ਹੋਏ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਠੰਢੀ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚੋਂ ਆਪਣੀ ਕਮਰ ਤੱਕ ਤੁਰਦੇ ਗਏ, ਅਤੇ, ਛੇ ਮੀਲ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੱਕ ਲਗਾਤਾਰ ਉੱਚੇ ਅਤੇ ਉੱਚੇ ਚੜ੍ਹਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਪਠਾਰ ਦੇ ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬ ਵੱਲ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅਤੇ ਉੱਚੇ ਪਠਾਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਜਿੱਥੇ ਅਸੀਂ ਸਵੇਰੇ ਡੇਰਾ ਲਗਾਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੂਜੇ ਪਠਾਰ ਦੀ ਉਚਾਈ 18,960 ਫੁੱਟ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਉੱਚੇ ਮੇਜ਼-ਭੂਮੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਕਾਫ਼ੀ ਆਕਾਰ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਝੀਲਾਂ ਮਿਲ ਕੇ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਈ। ਬੱਦਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪਲ ਲਈ ਟੁੱਟਦਾ ਸੂਰਜ, ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਪਹਾੜਾਂ ਦੀਆਂ ਬਰਫ਼ ਨਾਲ ਢੱਕੀਆਂ ਚੋਟੀਆਂ 'ਤੇ ਚਮਕਿਆ, ਝੀਲਾਂ ਦੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਚਾਂਦੀ ਰੰਗ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਜੰਗਲੀ ਅਤੇ ਸੁੰਦਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ।

ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਭੁੱਖੇ ਅਤੇ ਥੱਕੇ ਹੋਏ ਸੀ ਕਿ ਸੁੰਦਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਹੀ ਸੋਚਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ, ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਜਗ੍ਹਾ ਲੱਭ ਲਈਏ ਜਿੱਥੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਥੱਕੇ ਹੋਏ ਸਰੀਰਾਂ ਨੂੰ ਆਰਾਮ ਦੇ ਸਕੀਏ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਪਠਾਰ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਉੱਚੀਆਂ ਪਹਾੜੀਆਂ ਦੀ ਛਤਰੀ ਹੇਠ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਡਿਪਰੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ। ਮੈਂ ਪਠਾਰ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬੀ ਪਾਸੇ ਘੱਟ ਉਚਾਈ 'ਤੇ ਉਤਰਨ ਲਈ ਉਤਸੁਕ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਸਾਨੂੰ ਬਾਲਣ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਮੇਰੇ ਆਦਮੀ, ਅੱਧੇ ਭੁੱਖੇ ਅਤੇ ਥੱਕੇ ਹੋਏ, ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਜਾਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਾਰ, ਹੁਣ ਗਿੱਲੇ ਹੋਏ, ਆਮ ਹਾਲਤਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਭਾਰੀ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਉਸ ਵੱਡੀ ਉਚਾਈ 'ਤੇ ਪਤਲੀ ਹਵਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਾਹ ਲੈ ਰਹੇ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਅਸੀਂ ਵੱਡੀ ਝੀਲ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪੂਰਬੀ ਚਾਦਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰੇ ਆਦਮੀ ਡਿੱਗ ਪਏ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਤ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਠੰਡਾ ਭੋਜਨ ਲੈਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗਾ। ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਦੇ ਮਾਰਚ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਤਾਕਤ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਖੁਆਇਆ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਵਾਅਦਾ ਕਰਕੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਰਨਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ, ਮੈਂ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਸਤੂ (ਆਟਾ) ਅਤੇ ਘੁਰ (ਮਿੱਠਾ ਪੇਸਟ) ਖਾਣ ਲਈ ਮਨਾ ਲਿਆ। ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ, ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ

ਮਿਸ਼ਰਣ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਖਾਧਾ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਠੰਡਾ ਪਾਣੀ ਪੀਤਾ, ਲਗਭਗ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਪੇਟ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ ਦਰਦ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਿਆ, ਜਿਸਦੀ ਉਹ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਰਾਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਦੇ ਰਹੇ।

ਤਜਰਬੇ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਰਬਤਾਰੋਹੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਖਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਬਹੁਤ ਉੱਚਾਈ 'ਤੇ ਠੰਡਾ ਭੋਜਨ ਖਾਣਾ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਾ ਖਾਣ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬੇਵਕਤੀ ਸਲਾਹ 'ਤੇ ਅਫ਼ਸੋਸ ਹੈ, ਜੇ ਦਿਆਲਤਾ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ। ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਗਰਮ ਜਾਂ ਠੰਡੇ ਭੋਜਨ ਤੋਂ ਕੋਈ ਵੱਖਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ, ਭਰਪੂਰ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ, ਉੱਚੀਆਂ ਉਚਾਈਆਂ 'ਤੇ, ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ, ਜਾਂ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਉਚਾਈ 'ਤੇ।

ਸੂਰਜ ਡੁੱਬਣ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਠੰਢ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ ਸੀ। ਅਜੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਬਰਫ਼ ਪੈ ਰਹੀ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਗਿੱਲੇ ਕੱਪੜੇ ਅਤੇ ਕੰਬਲ ਜੰਮਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਮੈਂ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਸਪਿਰਿਟ-ਲੈਂਪ ਜਗਾਇਆ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਇਕੱਠੇ ਬੈਠ ਗਏ, ਆਪਣੇ ਜੰਮੇ ਹੋਏ ਲਪੇਟਿਆਂ ਨਾਲ ਜਿੰਨਾ ਹੋ ਸਕੇ ਇੱਕ ਆਸਰਾ ਬਣਾਇਆ। ਮੈਂ ਅੱਗ 'ਤੇ ਕੁਝ ਸੰਘਣਾ ਬਰੋਥ ਪਕਾਉਣ ਦੀ ਵੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਪਰ, ਉੱਚਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਠੰਢ ਗੁਆਉਣ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਮਾਂ ਲੱਗਿਆ, ਇਸ ਨੂੰ ਉਬਲਣ ਵਿੱਚ ਲੱਗਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਨਹੀਂ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਗਰਮ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਅੱਗ ਬੁਝ ਗਈ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਦੁਬਾਰਾ ਲਾਟ ਨੂੰ ਜਗਾਉਣ ਲਈ ਵਾਈਨ ਦੇ ਹੋਰ ਸਪਿਰਿਟ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਖਾਣਾ ਪਕਾਉਣਾ ਛੱਡਣਾ ਪਿਆ, ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਰਾਤ ਠੰਢੀ ਅਤੇ ਠੰਢੀ ਹੁੰਦੀ ਗਈ, ਅਸੀਂ ਸੌਣ ਲਈ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਕੰਬਲਾਂ ਹੇਠ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਗਏ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸਮਾਨ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਾਲੀ ਕੰਧ ਬਣਾਈ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਆਦਮੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੰਬਲਾਂ ਨਾਲ ਢੱਕ ਲਿਆ, ਪਰ ਮੈਂ ਕਦੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੌਣ ਦੇ ਢੰਗ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾ ਸਕਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਘੁੱਟਦਾ ਜਾਪਦਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਪਣਾ ਸਿਰ ਢੱਕ ਕੇ ਸੌਂਦਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਵਧੇਰੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਸਾਹ ਲੈ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਹੈਰਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸੁਚੇਤ ਰਹਾਂ। ਮੇਰੇ ਆਦਮੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਕੁਰਲਾ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਕਰਾਹ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੰਦ ਬਕ-ਬਕ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਮੈਂ ਕਈ ਵਾਰ ਆਪਣੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਭਿਆਨਕ ਦਰਦ ਨਾਲ ਜਾਗਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਠੰਡ ਕਾਰਨ ਹੋਇਆ ਸੀ; ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵੀ ਦੁਖਦੀਆਂ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਪਲਕਾਂ ਬਰਫ਼ ਨਾਲ ਢੱਕੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਹਰ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਆਪਣੀਆਂ ਪਲਕਾਂ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਇੱਕ ਬੇਆਰਾਮ ਭਾਵਨਾ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਪਲਕਾਂ ਫਟੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹੋਣ। ਤੇਜ਼ ਠੰਡ ਵਿੱਚ ਢੱਕਣ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜੰਮ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਸਿੱਧੇ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਸਨ।

ਅਖੀਰ ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਿਆ। ਰਾਤ ਬੇਅੰਤ ਜਾਪ ਰਹੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਬੈਠਣ ਲਈ ਕੰਬਲ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਅਸਾਧਾਰਨ ਭਾਰ ਅਤੇ ਕਠੋਰਤਾ ਵਰਗਾ ਜਾਪਿਆ। ਕੋਈ ਹੈਰਾਨੀ ਨਹੀਂ! ਇਹ ਸਖ਼ਤ ਜੰਮਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਗੱਤੇ ਵਾਂਗ ਸਖ਼ਤ ਸੀ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਫੁੱਟ ਮੋਟੀ ਬਰਫ਼ ਦੀ ਪਰਤ ਨਾਲ ਢੱਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਰਾਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਥਰਮਾਮੀਟਰ 24° ਤੱਕ ਹੇਠਾਂ ਚਲਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਗਾਉਣਾ ਔਖਾ ਸੀ। ਉਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਰਫ਼ ਹੇਠ ਦੱਬੇ ਹੋਏ ਸਨ।

"ਉਤਾ! ਉਤਾ! ਉਤਾ!" (ਉੱਠੋ! ਉੱਠੋ! ਉੱਠੋ!) ਮੈਂ ਆਵਾਜ਼ ਮਾਰੀ, ਇੱਕ-ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਹਿਲਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਬਲਾਂ ਤੋਂ ਬਰਫ਼ ਸਾਫ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ।

"ਬੈਰੋਫ ਬਾਹੂਟ" (ਬਹੁਤ ਬਰਫ਼ ਹੈ), ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ, ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਕੰਬਲ ਦੇ ਬਾਹਰ ਆਪਣਾ ਨੱਕ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਮਲੀਆਂ, ਸਾਡੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਬਰਫ਼ ਦੀ ਚਿੱਟੀ ਚਮਕ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਹੋਏ। "ਸਲਾਮ, ਸਾਹਿਬ," ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ, ਜਦੋਂ, ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਹੈਰਾਨੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਸਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦੇਖਿਆ, ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਆਪਣਾ ਹੱਥ ਸੁੰਦਰਤਾ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਮੱਥੇ ਤੱਕ ਚੁੱਕਿਆ।
ਬਾਕੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ। ਕਾਚੀ, ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਾਂਗ, ਜਾਗਣ ਵਾਲਾ ਸਭ ਤੋਂ ਆਖਰੀ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ।
"ਓਹ, ਕਾਚੀ," ਮੈਂ ਚੀਕਿਆ, "ਉੱਠ!"
"ਓਹ, ਬਾਹੀਓਂ!" (ਓਹ, ਪਿਤਾ ਜੀ!) ਉਸਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਫੈਲਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਉਬਾਸੀ ਲਈ। ਅੱਧੀ ਸੁੱਤੀ, ਅੱਧੀ ਜਾਗਦੀ, ਉਸਨੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਵੇਖਿਆ ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਸੁਸਤੀ ਵਿੱਚ, ਅਸੰਗਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਬੁੜਬੁੜਾਉਂਦਾ ਹੋਇਆ।
"ਸ਼ੁਭ ਸਵੇਰ, ਸਰ। ਓ... ਬਹੁਤ ਬਰਫ਼ ਪੈ ਗਈ ਹੈ। ਓ... ਦੇਖੋ, ਸਰ, ਦੋ ਕਿਆਂਗ! ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ 'ਕਿਆਂਗ' ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?"

"ਜੰਗਲੀ ਘੋੜਾ।"
"'ਜੰਗਲੀ' ਤੂੰ w-i-l-d ਲਿਖਦਾ ਹੈਂ?"
"ਹਾਂ।"
ਇੱਥੇ ਨੋਟ-ਬੁੱਕ ਉਸਦੇ ਸਿਰਹਾਣੇ ਹੇਠੋਂ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜੀਬ ਜੀਵ, ਇਹ ਸ਼ੋਕਾ! ਔਸਤ ਯੂਰਪੀਅਨ, ਅੱਧਾ ਭੁੱਖਾ ਅਤੇ ਜੰਮਿਆ ਹੋਇਆ, ਅਜਿਹੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸਪੈਲਿੰਗ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸੋਚੇਗਾ।
ਬੇਚਾਰਾ ਮਾਨਸਿੰਗ, ਕੋੜ੍ਹੀ, ਬਹੁਤ ਦੁਖੀ ਸੀ। ਉਹ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਤਰਸਯੋਗ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੁਰਲਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣਾ ਇੱਕ ਰੈਪਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਤੇਜ਼ ਠੰਡ ਕਾਰਨ ਉਸਦਾ ਖੂਨ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸਦਾ ਚਿਹਰਾ ਸਲੇਟੀ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤ ਸੀ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਦੁੱਖ ਕਾਰਨ ਡੂੰਘੀਆਂ ਲਾਈਨਾਂ ਉੱਕਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਉਸਦੇ ਪੈਰ ਇੰਨੇ ਜੰਮ ਗਏ ਸਨ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਲੱਗਿਆ।
ਫਿਰ ਸ਼ੋਕਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੇ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਬਰਫ਼ ਅਜੇ ਵੀ ਡਿੱਗ ਰਹੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬ ਵੱਲ ਚੱਲ ਪਏ। ਇੱਕ ਮੀਲ ਸਮਤਲ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਅਣਸੁਖਾਵੇਂ, ਢਿੱਲੇ ਢੇਰ ਅਤੇ ਤਿੱਖੇ ਚੱਟਾਨਾਂ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਢਲਾਣ ਉਤਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਤਰੱਕੀ ਤੇਜ਼ ਪਰ ਦਰਦਨਾਕ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਦੂਰਬੀਨ ਰਾਹੀਂ ਹੇਠਾਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਮੈਂ ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬ ਵੱਲ ਘਾਟੀ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਹੇਠਾਂ ਝਾੜੀਆਂ ਅਤੇ ਲਾਈਕਨ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਤੰਬੂ ਅਤੇ ਕੁਝ ਭੇਡਾਂ ਵੀ ਵੇਖੀਆਂ। ਇਹ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣਾ ਰਸਤਾ ਬਦਲਣਾ ਪਿਆ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਦਿਖਾਈ ਨਾ ਦੇਣ। ਅਸੀਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪਠਾਰ ਦੀ ਚੋਟੀ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਗਏ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਸਿਖਰ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਅਣਜਾਣ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗਏ, ਇੱਕ ਹੋਰ ਪੂਰਬੀ ਰਸਤਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ। ਸੂਰਜ ਡੁੱਬਣ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਬਿੰਦੂ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਉਤਰਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਅਸੀਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਦੇ ਨਦੀ ਪਾਰ ਕਰ ਲਈ। ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਡਿਪਰੈਸ਼ਨ ਚੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਂ ਪਿਘਲੀ ਹੋਈ ਬਰਫ਼ ਦੇ ਤਲਾਅ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ, ਉੱਥੇ ਆਪਣਾ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਤੰਬੂ ਲਗਾਇਆ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਅੱਗ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਲਾਈਕਨ ਅਤੇ ਝਾੜੀਆਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਕਲੇ, ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਆਦਮੀ ਕੈਂਪ ਵਿੱਚ ਬਾਲਣ ਦੇ ਕਈ ਭਾਰ ਲੈ ਗਿਆ। ਇੱਕ ਪਲ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਤਿੰਨ ਵੱਡੀਆਂ ਅੱਗਾਂ ਬਲ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਰਾਤ ਦਾ ਖਾਣਾ ਬਣਾ ਸਕੇ ਅਤੇ

ਆਪਣੀਆਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨੂੰ ਭਾਫ਼ ਵਾਲੀ ਚਾਹ ਨਾਲ ਭਰ ਕੇ ਡੁੱਬਾ ਸਕੇ, ਸਗੋਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਕੱਪੜੇ ਅਤੇ ਕੰਬਲ ਵੀ ਸੁਕਾ ਸਕੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗਾਂ ਦੀ ਗਰਮੀ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਜੋ ਰਾਹਤ ਮਿਲੀ ਉਹ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਅਤੇ ਦੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਗਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਮੁੱਠੀ ਭਰ ਸੱਤੂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਠੋਸ ਭੋਜਨ ਸੀ ਜੋ ਅਸੀਂ ਪਿਛਲੇ ਅਠਤਾਲੀ ਘੰਟਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਖਾਧਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਵੀਹ ਮੀਲ ਸਫ਼ਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਦਾ ਭਾਰ ਔਸਤਨ ਸੱਠ ਪੌਂਡ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ।

ਅਸੀਂ ਹੁਣ 16,500 ਫੁੱਟ ਦੀ ਉਚਾਈ 'ਤੇ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਸਾਡੇ ਠੰਡੇ ਅਤੇ ਉੱਚੇ ਕੈਂਪਿੰਗ-ਗ੍ਰਾਊਂਡਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਫ਼ੀ ਨੀਵਾਂ ਜਾਪਦਾ ਸੀ। ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਸੁਹਾਵਣੀ ਸੀ, ਅਤੇ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੇਰਾ ਸਬੰਧ ਸੀ, ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਸਭ ਤੋਂ ਡੂੰਘੇ ਉਦਾਸੀ ਤੋਂ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਖੁਸ਼ੀ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬ ਵੱਲ, ਇੱਕ ਉੱਚਾ ਪਹਾੜ ਸੀ। - ਪੂਰਬ ਵੱਲ ਦੋ ਪਹਾੜੀ ਲੜੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਤੰਗ ਘਾਟੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇੱਕ ਨਦੀ ਮੰਗਸ਼ਾਨ ਪਹਾੜ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੁੰਦਰ ਖੱਡ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਦੀ ਸੀ।

ਮੇਰੇ ਲਈ ਪੂਰਬ ਵੱਲ ਘਾਟੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕਲ, ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਸਾਨੂੰ ਤਿੱਬਤੀਆਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਮਿਲ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਨਾਰੀ ਖੋਰਸੁਮ ਪ੍ਰਾਂਤ ਦੇ ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਪਿਆ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਕਿਉਂਕਿ ਮੇਰੇ ਸ਼ੋਕਾ ਕਾਫ਼ੀ ਡਰੇ ਹੋਏ ਜਾਪਦੇ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਘੁੰਮਦੇ ਦੇਸ਼ ਉੱਤੇ ਅੱਧਾ ਮੀਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਗਏ ਸੀ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਦਮੀਆਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਿਜ਼ਮੈਟਿਕ ਕੰਪਾਸ ਨਾਲ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨ ਲਈ ਰੁਕਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਮੇਰੇ ਵਾਹਕ ਅਚਾਨਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਡਿੱਗ ਪਏ ਅਤੇ ਹੱਥਾਂ ਅਤੇ ਗੋਡਿਆਂ 'ਤੇ ਰੀਂਗਦੇ ਹੋਏ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਲੱਗ ਪਏ।

"ਡਾਕੂ! ਡਾਕੂ!" (ਲੁਟੇਰੇ! ਲੁਟੇਰੇ!) ਉਹ ਫੁਸਫੁਸਾਏ, ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚਿਆ।

ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਸਾਡਾ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਕਈ ਡਾਕੂ, ਜੋ ਕਿ ਮਾਚਿਸਾਂ ਅਤੇ ਤਲਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਸਨ, ਸਾਡੇ ਵੱਲ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਆ ਰਹੇ ਸਨ। ਮੇਰਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਹ ਤਜਰਬਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਸਭ ਤੋਂ ਭੈੜਾ ਕੰਮ ਭੱਜਣਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਡਰਦੇ ਹੋ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਮਾਨਲਿਚਰ ਰਾਈਫਲ ਲੋਡ ਕੀਤੀ। ਮੇਰੇ ਬੈਰੀਅਰ ਨੇ ਮਾਰਟੀਨੀ-ਹੈਨਰੀ ਨਾਲ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਕੀਤਾ। ਮੈਂ ਸ਼ੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਭਾਰ ਹੇਠਾਂ ਬੈਠਣ ਅਤੇ ਚੁੱਪ ਰਹਿਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਅਤੇ ਮੇਰਾ ਬੈਰੀਅਰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨੇੜੇ ਆ ਰਹੇ ਬੈਂਡ ਵੱਲ ਤੁਰ ਪਏ, ਜੋ ਹੁਣ ਸੌ ਗਜ਼ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਦੂਰ ਹੈ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੁਕਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਡੀਆਂ ਚੇਤਾਵਨੀਆਂ ਵੱਲ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਵੱਲ ਹੋਰ ਵੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਆ ਗਏ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ੋਕਾ ਵਪਾਰੀ ਹਾਂ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਆਸਾਨ ਸ਼ਿਕਾਰ ਲੱਭਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਮਲੇ ਦੀ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਭਜਾਉਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਕਾਫ਼ੀ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ, ਉਹ ਸਾਡੇ 'ਤੇ ਹਰ ਪਾਸਿਓਂ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਵੱਖ ਹੋ ਗਏ।

"ਦੁਸ਼ੂ! ਦੁਸ਼ੂ!" (ਵਾਪਸ ਜਾਓ! ਵਾਪਸ ਜਾਓ!) ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਚੀਕਿਆ, ਆਪਣੀ ਰਾਈਫਲ ਆਪਣੇ ਮੋਢੇ 'ਤੇ ਚੁੱਕੀ ਅਤੇ ਨੇਤਾ 'ਤੇ ਸਥਿਰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ। ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਨੇ ਦੂਜੇ ਆਦਮੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨਾਲ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਕੀਤਾ।

ਇਸਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਚੰਗਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਿਆ ਜਾਪਦਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਇੱਕ ਹਾਸੋਹੀਣਾ ਸਲਾਮ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਗਏ, ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਅਤੇ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੁਝ ਦੂਰੀ ਤੱਕ ਪਿੱਛਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਸਤੇ ਤੋਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਜਾ ਸਕੀਏ। ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੇੜੇ ਦੇ ਇੱਕ ਟਿੱਲੇ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ, ਅਤੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਾਥੀ ਸਨ, ਨਾਲ ਹੀ ਲਗਭਗ ਤਿੰਨ ਹਜ਼ਾਰ ਭੇਡਾਂ, ਸ਼ਾਇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਖਰੀ ਡਕੈਤੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ। ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਰਸਤੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਜਾਣ ਲਈ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਆਪਣੀਆਂ ਭੇਡਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਭਜਾ ਕੇ, ਉਹ ਉਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਚਲੇ ਗਏ ਜਿਸ ਵੱਲ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋ ਗਏ, ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਸ਼ੋਕਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਖਰੀ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਡਰ ਤੋਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਠੀਕ ਹੋ ਗਏ ਸਨ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਯਾਤਰਾ 'ਤੇ ਚੱਲ ਪਏ, ਦੋ ਪਹਾੜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਤੰਗ ਘਾਟੀ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਜਿਸਦਾ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਉਣ-ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਇਹ ਗੱਲ ਨਦੀ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਕਈ ਕੈਂਪਿੰਗ-ਗ੍ਰਾਊਂਡਾਂ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੀ ਸੀ। ਸਵੇਰ ਦੀ ਸਾਡੀ ਸਫਲਤਾ ਨੇ ਸਾਡਾ ਹੌਂਸਲਾ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਮਾਰਚ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਪਾਣੀ ਦੇ ਵਹਾਅ ਦੇ ਖੱਬੇ ਕੰਢੇ ਵੱਲ ਚੱਲ ਪਏ। ਇੱਕ ਉੱਚੀ ਚੜ੍ਹਾਈ ਸਾਨੂੰ 16,400 ਫੁੱਟ ਦੀ ਉਚਾਈ 'ਤੇ ਇੱਕ ਪਠਾਰ 'ਤੇ ਲੈ ਗਈ, ਜਿੱਥੋਂ ਸਾਨੂੰ ਬਰਫ਼ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਇੱਕ ਵਧੀਆ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਮਿਲਿਆ, ਜੋ ਮੰਗਸ਼ਾਨ ਪਹਾੜ ਤੋਂ ਲਿਪੂ ਦੱਰੇ ਤੱਕ ਪੂਰਬ ਤੋਂ ਪੱਛਮ ਤੱਕ ਚੱਲਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬ ਵੱਲ, ਨਿਮੋ ਨਾਂਗਿਲ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਉੱਚੀਆਂ ਚੋਟੀਆਂ, 25,360 ਫੁੱਟ, 22,200 ਫੁੱਟ, 22,850 ਫੁੱਟ, 22,670 ਫੁੱਟ ਉੱਚੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਪਠਾਰ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਢਲਾਣ ਵਾਲਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਕਈ ਡੂੰਘੀਆਂ ਦਰਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਟੁੱਟਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜੋ ਪਾਣੀ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨੂੰ ਗੱਕੋਨ ਨਦੀ ਵਿੱਚ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਇਸ ਪਠਾਰ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਨਦੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਇੱਕ ਟ੍ਰੈਕ ਗਿਆਨੇਮਾ ਤੋਂ ਕਰਦਮ ਅਤੇ ਡੋਗਮਾਰ ਰਾਹੀਂ ਟਕਲਾਕੋਟ ਤੱਕ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਟ੍ਰੈਕ ਮੰਗਸ਼ਾਨ ਤੱਕ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਇਸ ਸਥਾਨ ਦੇ ਦੱਖਣ-ਦੱਖਣ-ਪੱਛਮ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਪਠਾਰ ਦਾ ਕਿਨਾਰਾ ਸਮੁੰਦਰ ਤਲ ਤੋਂ 15,800 ਫੁੱਟ ਉੱਪਰ ਸੀ, ਅਤੇ ਨਦੀ 550 ਫੁੱਟ ਨੀਵੀਂ ਸੀ।

ਇਹ ਸਾਡੇ ਲਈ ਇੱਕ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਜਗ੍ਹਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਬਚ ਨਿਕਲਿਆ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸਿਪਾਹੀ ਅਤੇ ਜਾਸੂਸ ਸਾਰੇ ਰਸਤਿਆਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਭਾਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋਣਗੇ। ਇਹ ਰਸਤਾ, ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਉਣ-ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਹੋਰ ਵੀ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਣ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤਣੀ ਪਈ। ਤਿੱਬਤ ਵਿੱਚ ਮਾਹੌਲ ਇੰਨਾ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਚਲਦੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਤੱਕ ਸਾਫ਼ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਦੂਰਬੀਨ ਰਾਹੀਂ ਹਰ ਜਗ੍ਹਾ ਦੇਖਿਆ, ਪਰ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤਾ, ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਅੱਗੇ ਵਧੇ। ਮੇਰੇ ਆਦਮੀਆਂ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਨਦੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਉਤਰਨਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਸਾਨੂੰ ਘੱਟ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੀ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਪਹੁੰਚੇ ਸੀ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਹੇਠਾਂ ਘਾਟੀ ਤੋਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਸੁਣੀਆਂ।

ਆਪਣੇ ਪੇਟ ਦੇ ਭਾਰ ਰੇਂਗਦੇ ਹੋਏ, ਮੈਂ ਅਤੇ ਮੇਰਾ ਮਾਲਕ ਪਠਾਰ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਉੱਤੇ ਝਾਤੀ ਮਾਰੀ। ਲਗਭਗ ਪੰਜ ਸੌ ਫੁੱਟ ਹੇਠਾਂ ਇੱਕ ਤਿੱਬਤੀ ਡੇਰਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਈ ਯਾਕ ਅਤੇ ਘੋੜੇ ਚਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਧਿਆਨ ਦੇ, ਮੈਂ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦਾ ਰਿਹਾ। ਉੱਥੇ ਕਈ ਸਿਪਾਹੀ ਸਨ, ਸ਼ਾਇਦ ਉੱਥੇ ਮੇਰੀ ਭਾਲ ਵਿੱਚ ਤਾਇਨਾਤ ਸਨ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਜਾਸੂਸੀ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਨਾਲ

ਕੁਝ ਗਿਆਨੇਮਾ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਲਿਆ। ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਜਗ੍ਹਾ ਚੁਣਨਾ ਸਮਝਦਾਰੀ ਸਮਝੀ ਜਿੱਥੇ ਅਸੀਂ ਰਾਤ ਆਉਣ ਤੱਕ ਲੁਕ ਸਕੀਏ। ਹਨੇਰਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਨਦੀ (15,250 ਫੁੱਟ) 'ਤੇ ਉਤਰੇ, ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਉੱਚੀਆਂ ਚੱਟਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਤੰਗ ਖੱਡ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੁਕੀ ਹੋਈ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚੇ, ਜਿੱਥੇ ਅਸੀਂ ਰੁਕ ਗਏ। ਆਪਣੇ ਆਦਮੀਆਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ-ਪਿੱਛੇ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਚੱਟਾਨ ਤੋਂ ਚੱਟਾਨ ਤੱਕ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਕੁਦਰਤੀ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਮਿਲਿਆ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਬੋਲਡਰ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਕੈਂਪਿੰਗ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਜਗ੍ਹਾ ਜਾਪਦੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਤੰਬੂ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਰਾਤ ਨੂੰ ਅਚਾਨਕ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਸਾਰਾ ਸਮਾਨ ਦੱਬਣ ਦੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤੀ। ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਰੁਕਾਵਟ ਦੇ, ਸਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਲੁਕਾਉਣ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਭੱਜਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸਾਨੂੰ ਮੌਕਾ ਮਿਲਦਾ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਪਣੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਲਈ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਆ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਸਭ ਕੁਝ ਸੁਚਾਰੂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਦਰਦਨਾਕ ਖੋਜ ਹੋਈ। ਮੇਰੇ ਲਈ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਮੇਰੀ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰੋ ਜਦੋਂ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਭੋਜਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਵੱਡੇ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਦਸ ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਭੋਜਨ ਲੈਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਡਾਕਟਰ, ਜਿਸਨੂੰ ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰ ਸਾਡੇ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਬਿਤਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸੀ। ਹੁਣ, ਕਿਸੇ ਅਣਜਾਣ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ, ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਇੱਕ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਖਾਣੇ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਭੋਜਨ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਸਿਰਫ਼ ਕੁਝ ਦਾਣੇ ਲੂਣ ਬਚੇ ਸਨ।

"ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਨਾਲ ਕੀ ਕੀਤਾ ਹੈ?" ਮੈਂ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਪੁੱਛਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਤੁਰੰਤ ਮੇਰੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਕਿ ਮੇਰੇ ਕੈਰੀਅਰ ਗਲਤ ਖੇਡ ਰਹੇ ਸਨ। ਮੈਂ ਹਰੇਕ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੌਂਡ ਲੂਣ ਲੈਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

"ਹਾਂ, ਸਾਹਿਬ; ਪਰ ਅਸੀਂ ਇਸਨੂੰ ਲੈਣਾ ਭੁੱਲ ਗਏ," ਆਦਮੀਆਂ ਨੇ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ।

ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਝੱਲੀਆਂ ਗਈਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਅਤੇ ਥਕਾਵਟ, ਅਤੇ ਸਰਵੇਖਣ, ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫੀ, ਸਕੈਚਿੰਗ ਅਤੇ ਲਿਖਣ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਅਸਾਧਾਰਨ ਬੇਅਰਾਮੀ ਅਤੇ ਜੋਖਮ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਅਤੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਆਪਣੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿਗੜਦਾ ਦੇਖਣਾ ਮੇਰੇ ਲਈ ਸੱਚਮੁੱਚ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਝਟਕਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਅਜੇ ਵੀ ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਜਾਂ ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਯਾਤਰਾ 'ਤੇ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਮੈਨੂੰ ਤਾਜ਼ਾ ਸਪਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਸੀ। ਦੁਬਾਰਾ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਹਾਰ ਮੰਨਣ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਜਾਂ ਤਿੱਬਤੀ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਫੜੇ ਜਾਣ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਮੈਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਬਚਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਰੀਰਕ ਦਰਦ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਮੈਂ ਕਈ ਵਾਰ ਮਾਨਸਿਕ ਤਣਾਅ ਵਿੱਚ ਪੀੜਤ ਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਬਿਮਾਰ ਅਤੇ ਉਦਾਸ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਨੈਤਿਕ ਦੁੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰੀਰਕ ਬੇਅਰਾਮੀ ਜੋੜਨ ਲਈ, ਮੈਂ ਗੱਕੋਨ ਨਦੀ ਦੇ ਪਾਰ ਪੱਥਰ ਤੋਂ ਪੱਥਰ ਤੱਕ ਅਰਧ-ਹਨੇਰੇ ਵਿੱਚ ਛਾਲ ਮਾਰਦੇ ਹੋਏ ਫਿਸਲ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਲਗਭਗ ਚਾਰ ਫੁੱਟ ਬਰਫ਼-ਠੰਡੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਡਿੱਗ ਪਿਆ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਹਵਾ ਤੇਜ਼ ਸੀ। ਹਨੇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਥਰਮਾਮੀਟਰ 26° ਤੱਕ ਹੇਠਾਂ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਗਿੱਲੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬੈਠਾ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਇੰਨਾ ਠੰਡਾ ਅਤੇ ਥੱਕ ਗਿਆ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਾ ਕਿ ਮੈਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਿੱਗਣ ਵਾਲਾ ਹਾਂ। ਤੇਜ਼ ਬੁਖਾਰ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਲਗਭਗ ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋ ਗਿਆ। ਮੇਰੇ ਦੰਦਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਅਤੇ ਮੇਰਾ ਤਾਪਮਾਨ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਮੇਰੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਵੱਡੀਆਂ ਜਾਪ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਅਸਫਲਤਾ ਅਟੱਲ ਜਾਪਦੀ ਸੀ, ਮੇਰੀ ਸਥਿਤੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾਜਨਕ ਸੀ।

ਅਚਾਨਕ ਮੇਰੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਯੋਜਨਾ ਚਮਕ ਉੱਠੀ। ਮੇਰੇ ਚਾਰ ਆਦਮੀ ਭੇਸ ਬਦਲ ਕੇ, ਦੋ ਵਪਾਰੀਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਦੋ ਭਿਖਾਰੀਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਟਕਲਾ ਕਿਲ੍ਹੇ (ਸਥਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟਕਲਾ ਖਾਰ ਜਾਂ ਟਕਲਾਕੋਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਵਿੱਚ ਚਲੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਤੋਂ ਭੋਜਨ ਖਰੀਦਣ। ਅਸੀਂ, ਕੈਂਪ ਵਿੱਚ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਲੁਕੇ ਰਹਾਂਗੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ, ਕੁਝ ਕੁਦਰਤੀ ਝਿਜਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਚਾਰ ਸ਼ੋਕੀਆਂ ਨੇ ਦਲੇਰਾਨਾ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣ ਦਾ ਬੀੜਾ ਚੁੱਕਿਆ। ਖੋਜ ਦਾ ਮਤਲਬ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਆਪਣੇ ਸਿਰਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇਗਾ, ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਰਹਿਮ ਤਸੀਹਿਆਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਦਮੀਆਂ ਨੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਮੈਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦਿੱਤਾ, ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਖਾਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਹਿੰਮਤ ਅਤੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਦਾ ਸਿਹਰਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ।

ਰਾਤ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਆਦਮੀ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੰਗੇ ਸਨ। ਤਿੱਬਤੀ ਸੈਨਿਕਾਂ ਤੋਂ ਹੈਰਾਨ ਹੋਣ ਦੇ ਡਰੋਂ ਅਸੀਂ ਸੌਂਦੇ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਸ਼ੋਕਾ ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਅਤੇ ਵਹਿਸ਼ੀ ਤਿੱਬਤੀ ਤਸੀਹਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਸੁਣਦੇ ਹੋਏ ਘੰਟੇ-ਦਰ-ਘੰਟੇ ਬਿਤਾਉਂਦੇ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਉਦੋਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰੇ ਲਈ ਕੀ ਸਟੋਰ ਹੈ। ਸਵੇਰੇ-ਸਵੇਰੇ, ਜਦੋਂ ਰੌਸ਼ਨੀ ਹੋਈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਕੈਂਪ ਦੇ ਨੇੜੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਬਿੱਛੂ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਬਾਲ ਕੇ, ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦਿਲਕਸ਼ ਭੋਜਨ ਬਣਾਇਆ, ਜੇ ਕਾਫ਼ੀ ਸੁਆਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਬੇਲੋੜੇ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੇ ਸਨ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਆਪਣੀ ਕਾਂਟੇਦਾਰ ਖੁਰਾਕ ਵਿੱਚ ਸੁਆਦ ਅਤੇ ਪਾਚਨ ਸ਼ਕਤੀ ਜੋੜਨ ਲਈ ਨਮਕ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਕਾਫ਼ੀ ਖੁਸ਼ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਦੁੱਗਣੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਮਿਰਚ ਮਿਲਾ ਕੇ ਘਾਟ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਜਾਣ ਕੇ ਰਾਹਤ ਮਿਲੀ ਕਿ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਿੱਛੂ ਸਾਡੇ ਕੈਂਪ ਦੇ ਨੇੜੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਸਾਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਭੁੱਖ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਮਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਅਧਿਆਇ ਨੌਵਾਂ

ਬਗਾਵਤ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼

ਮੇਰੇ ਆਦਮੀਆਂ ਲਈ ਸਾਰਾ ਭੋਜਨ ਹੁਣ ਚਾਰ ਪੌਂਡ ਆਟਾ, ਦੋ ਪੌਂਡ ਚੌਲ ਅਤੇ ਦੋ ਪੌਂਡ ਸੱਤੂ ਤੱਕ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਕਲਾਕੋਟ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਲੰਬਾ ਅਤੇ ਥਕਾਵਟ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਾਡੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਬਿੱਛੂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਲਈ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਡੱਬਾਬੰਦ ਸਮੱਗਰੀ ਸੀ, ਪਰ ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾੜੇ ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਰੱਖਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਮੈਨੂੰ ਡਰ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰੇ ਲਈ ਸਟੋਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

ਮੈਂ ਚਾਰ ਸ਼ੋਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਭੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਤਿੱਬਤੀ ਕਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਦਾਖਲ ਹੋਣ, ਅਤੇ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਇੱਕ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਥੋੜ੍ਹੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਖਰੀਦਣ। ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਭਾਰ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਮਾਤਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਸਾਡੇ ਕੈਂਪ ਲਈ ਵਾਪਸ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਬਾਕੀਆਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਮਾਰਚਾਂ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਸੀ। ਇੱਕ ਦਿੱਤੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਉਹ ਸਾਰੇ ਚਾਰੇ ਦੁਬਾਰਾ ਮਿਲਣਗੇ ਅਤੇ ਇਕੱਠੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਆਉਣਗੇ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭੇਸਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਦਿਲਚਸਪ ਕੰਮ ਸੀ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਵਾਰ-ਵਾਰ ਅਲਵਿਦਾ ਅਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਚਾਰੇ ਦੂਤ ਆਪਣੇ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਕੰਮ 'ਤੇ ਚਲੇ ਗਏ। ਸਾਡੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਸਾਰੇ ਸ਼ਾਂਤ ਜਾਪ ਰਹੇ ਸਨ, ਇੰਨੇ ਸ਼ਾਂਤ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਛੇਵੇਂ ਅਤੇ ਨਕਲੀ ਦੂਰੀ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਖਗੋਲ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਸਾਡੇ ਕੈਂਪ ਦੇ ਉੱਤਰ ਵੱਲ ਦੱਰੇ 'ਤੇ ਸੌ ਤੋਂ ਵੱਧ ਯਾਕਾਂ ਦਾ ਝੁੰਡ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਸਾਡੇ ਵੱਲ ਵਧਿਆ। ਕੀ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ? ਕੀ ਤਰਜੁਮ ਦੇ ਆਦਮੀ ਆ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ? ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਗੁਆਉਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਯੰਤਰ ਅਤੇ ਕੰਬਲ ਜਲਦੀ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਲੁਕਾਏ ਗਏ। ਸਾਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਰੁਕ ਗਏ ਜਾਨਵਰਾਂ ਵੱਲ ਵਧਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਪੱਥਰ ਸੁੱਟੇ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਗਲੀ ਨਾਲੇ ਵਿੱਚੋਂ ਭਜਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਲੁਕਣ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਦੇ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸੀ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ, ਦੱਰੇ ਦੀ ਚੋਟੀ 'ਤੇ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਕਈ ਤਿੱਬਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਯਾਕਾਂ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਭਜਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਤਿੱਬਤੀ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਕੁਝ ਸੌ ਗਜ਼ ਹੇਠਾਂ ਲੰਘੇ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਡੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਅਣਜਾਣ ਸਨ। ਉਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲੱਭ ਰਹੇ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਅਕਸਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਝੁਕਦੇ ਸਨ।

ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ ਮੈਂ ਗਿਆਨੇਮਾ ਸੜਕ 'ਤੇ ਘੁੰਮਣ ਗਿਆ, ਇਸ ਉਮੀਦ ਵਿੱਚ ਕਿ ਮੈਂ ਅਣਦੇਖੇ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਾਂਗਾ ਜੋ ਤਕਲਾਕੋਟ ਨੂੰ ਜਾਂਦੇ ਅਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਮੈਂ ਕੋਈ ਸਿਪਾਹੀ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ। ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਟੋਲਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਭੇਡਾਂ ਅਤੇ ਯਾਕਾਂ ਨੂੰ ਭਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਇੱਕ ਦਿਲਚਸਪ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਸੀ। ਡਾਕੂ ਘੋੜਿਆਂ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਸਨ, ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਨੇਤਾ ਦੀ ਬੜੀ ਚਲਾਕੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਸਨ ਜਦੋਂ, ਇੱਕ ਉੱਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ-ਚੱਕਰ ਨੂੰ ਘੁੰਮਾਉਣਾ ਬੰਦ ਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਸਨੇ ਹੁਕਮ ਬੁੜਬੁੜਾਉਂਦੇ ਹੋਏ। ਉਹ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧੇ, ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਮਰਦ ਆਪਣੇ ਘੋੜਿਆਂ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਸਨ। ਆਦਮੀਆਂ ਕੋਲ ਮਾਚਿਸ ਅਤੇ ਤਲਵਾਰਾਂ ਸਨ। ਹਰੇਕ ਘੋੜੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਵਾਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਾਠੀ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਖਾਣੇ ਦੀਆਂ ਥੈਲੀਆਂ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਮੈਂ ਚੱਟਾਨਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਤੋਂ ਲੰਬੇ ਜਲੂਸ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ,

ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਆਖਰੀ ਘੋੜਸਵਾਰ, ਜੋ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਸਿਰਫ ਵੀਹ ਗਜ਼ ਦੂਰ ਸੀ, ਬਾਕੀ ਕਾਫ਼ਲੇ ਦੇ ਨਾਲ ਭੱਜ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕੁਝ ਰਾਹਤ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਕਦਮਾਂ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਸੋਚ ਕੇ ਕਿ ਇਹ ਕੈਂਪ ਇੰਨਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿੰਨਾ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੋਚਿਆ ਸੀ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਦਮੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ, ਇੱਕ ਮੋਟਾ ਮੋਰਚਾ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਇੱਕ ਕੰਧ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ, ਜੋ ਉਸ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਦੀ ਚੱਟਾਨ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸੀ ਜਿਸਦੇ ਹੇਠਾਂ ਅਸੀਂ ਰਹਿੰਦੇ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਿਲ੍ਹਿਆਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਲੰਘਦੇ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਤੋਂ ਛੁਪਾਇਆ, ਅਤੇ ਰਾਤ ਦੇ ਹਮਲੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿਲ੍ਹੇ ਵਜੋਂ ਵਰਤੋਂ ਯੋਗ ਸਨ। ਸਾਡੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਸਾਡੇ ਕੈਂਪ ਦੇ ਉੱਪਰ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਦੱਬੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ।

ਇੱਕ ਹੋਰ ਲੰਮਾ, ਉਦਾਸ ਦਿਨ ਬੀਤ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਆਖਰੀ ਲੂਣ ਵਰਤ ਲਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਦਿਨ ਸਿਰਫ਼ ਬਿੱਛੂਆਂ 'ਤੇ, ਅਤੇ ਤੀਜਾ ਦਿਨ ਅਤੇ ਚੌਥਾ ਦਿਨ ਉਸੇ ਖੁਰਾਕ 'ਤੇ! ਅਸੀਂ ਬਿੱਛੂਆਂ ਤੋਂ ਕਿੰਨੇ ਬਿਮਾਰ ਹੋ ਗਏ ਸੀ! ਦਿਨ ਬੇਅੰਤ ਜਾਪਦੇ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ, ਆਪਣੇ ਕੈਂਪ ਦੇ ਉੱਪਰ ਇੱਕ ਚੋਟੀ 'ਤੇ ਲੇਟਿਆ ਹੋਇਆ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਟੈਲੀਸਕੋਪ ਨਾਲ ਗੈਕੋਨ ਨਦੀ ਦੇ ਉੱਪਰ ਲੰਬੇ ਪਠਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਸੰਦੇਸ਼ਵਾਹਕਾਂ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿੱਚ ਘੰਟਿਆਂ-ਬੱਧੀ ਸਕੈਨ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਹਰ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਦੂਰੋਂ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਦਿਲ ਉਛਲ ਪਿਆ, ਪਰ ਆਪਣੇ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਉਹ ਜੋਗਪਾ (ਡਾਕੂ), ਜਾਂ ਡੋਗਪਾ (ਤਸਕਰਾਂ ਦੇ ਖਾਨਾਬਦੋਸ਼ ਕਬੀਲੇ), ਜਾਂ ਗਿਆਨਮਾ ਅਤੇ ਗਾਰਟੋਕ ਦੇ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਹਮਲਿਸ ਜਾਂ ਜੁਮਲਿਸ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਕਲੇ। ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਸਮਾਂ ਬੀਤਦਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸੰਦੇਸ਼ਵਾਹਕ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਸਨ, ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਾਰੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ। ਕੀ ਉਹ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸਘਾਤ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਕਦੇ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਆਉਣਗੇ? ਜਾਂ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੋਂਗ ਪੇਨ (ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਮਾਲਕ) ਦੁਆਰਾ ਫੜ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਕੈਦ ਅਤੇ ਤਸੀਹੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ?

ਮੇਰੇ ਭਾਰਤੀ ਨੌਕਰ ਨੇ ਹੋਰ ਬਿੱਛੂ ਖਾਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕੋ ਚੀਜ਼ ਲਗਾਤਾਰ ਖਾਣ ਨਾਲੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਾ ਖਾਣਾ ਬਿਹਤਰ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਦਸ ਦਿਨ ਵਰਤ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸੌਣ ਨਾਲ ਭੋਜਨ ਦੀ ਕਮੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗਾ।

ਮੇਰਾ ਕਿਲਾਬੰਦ ਨਿਵਾਸ ਸਵੇਰ ਵੇਲੇ ਕਾਫ਼ੀ ਆਰਾਮਦਾਇਕ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਇਸ ਉੱਤੇ ਸੂਰਜ ਚਮਕਦਾ ਸੀ। ਅਕਸਰ ਜਦੋਂ ਚੱਟਾਨ ਕਾਫ਼ੀ ਗਰਮੀ ਸੋਖ ਲੈਂਦਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਇੰਨਾ ਗਰਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਦਿਨ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇਸਨੂੰ ਛੱਡਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਥਰਮਾਮੀਟਰ 120°, 122°, ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ 124° ਤੱਕ ਦਰਜ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਦੁਪਹਿਰ 1 ਵਜੇ ਤੋਂ ਰਾਤ ਦੇ ਦਸ ਵਜੇ ਤੱਕ ਦੱਖਣ-ਪੂਰਬ ਤੋਂ ਇੱਕ ਕੌੜੀ ਹਵਾ ਵਗਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਡੀਆਂ ਹੱਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧਾ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦੀ ਜਾਪਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਹਵਾ ਇੰਨੀ ਠੰਢੀ ਸੀ ਕਿ ਤਾਪਮਾਨ ਅਚਾਨਕ 60° ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਹੋ ਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਸੂਰਜ ਪਹਾੜਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਗਾਇਬ ਹੋ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਰਾਤ ਨੂੰ 40°, 34° ਅਤੇ 32° ਤੱਕ ਡਿੱਗਦਾ ਰਿਹਾ। ਇੱਕ ਰਾਤ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਇੱਕ ਭਿਆਨਕ ਹਨੇਰੀ ਅਤੇ ਬਰਫ਼ਬਾਰੀ ਆਈ। ਹਵਾ ਦੀ ਇੰਨੀ ਤਾਕਤ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਇਸਦੀ ਛਤਰੀ ਹੇਠ ਸੌਂਦੇ ਸੀ ਤਾਂ ਸਾਡੀ ਕੰਧ ਸਾਡੇ ਉੱਤੇ ਉੱਡ ਗਈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਘੰਟਿਆਂ ਲਈ ਅਸੀਂ ਆਰਾਮ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਉਹ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਉਣੇ ਪਏ।

ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਖਾਣੇ ਲਈ ਬਿੱਛੂ ਇਕੱਠੇ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ ਜਦੋਂ ਸਾਨੂੰ ਘੋੜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਘੰਟੀਆਂ ਦੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਆਉਣ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਅਸੀਂ ਜਲਦੀ ਅੱਗ ਬੁਝਾ ਦਿੱਤੀ, ਆਪਣੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਲੁਕਾ ਲਈਆਂ, ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਬੁਲਵਾਰਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਜਲਦੀ ਤੁਰ ਪਏ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਰਾਈਫਲ ਫੜ ਲਈ। ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਨੇ ਮਾਰਟੀਨੀ ਲੱਦੀ। ਇੱਕ ਸ਼ੋਕਾ, ਜੋ

ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਸਾਡੇ ਕਿਲ੍ਹੇ ਵਾਲੇ ਨਿਵਾਸ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਸੀ, ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕੁਝ ਚੱਟਾਨਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਛੁਪਾ ਲਿਆ। ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ! ਅੱਧੀ ਦਰਜਨ ਸਿਪਾਹੀ, ਮਾਚਿਸਾਂ ਨਾਲ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਲਾਲ ਝੰਡੇ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੁਝ ਗਜ਼ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਪਹਾੜੀ 'ਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਢੰਗ ਨਾਲ ਘੁੰਮ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਮੈਨੂੰ ਲੱਭ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਰ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਦੇਖਿਆ, ਪਰ ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਵੱਲ ਨਹੀਂ ਮੋੜੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਲੁਕਾਇਆ ਸੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਇੱਕ ਘਾਟੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਯੂਰਪੀਅਨ ਤੰਬੂ ਦੇਖਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਅਤੇ ਕਦੇ ਸੁਪਨੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੋਚਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉੱਥੇ ਹੋਵਾਂਗੇ ਜਿੱਥੇ ਅਸੀਂ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਰਾਈਫਲਾਂ ਨਾਲ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਢੱਕ ਲਿਆ, ਪਰ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਗੋਲੀ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਸਵਾਰ ਹੋ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਘੋੜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਘੰਟੀਆਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਮੱਧਮ ਹੁੰਦੀ ਗਈ ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਦੱਰੇ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਗਾਇਬ ਹੋ ਗਏ। ਇਹ ਘੋੜਸਵਾਰ ਸ਼ਾਇਦ ਤਾਰਜੁਮ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਰਸਤੇ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਿਪਾਹੀ ਸਨ। ਉਹ ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਮਾਲਕ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਸਨ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ।

ਅਸੀਂ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਦਾ ਨਾਮ "ਟੈਰਰ ਕੈਂਪ" ਰੱਖਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਥੇ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਹੋਏ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਤਜਰਬੇ ਭਿਆਨਕ ਸਨ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਥੱਕਿਆ ਹੋਇਆ ਦਿਨ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਆਪਣੇ ਅੰਤ ਵੱਲ ਵਧ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਸੰਦੇਸ਼ਵਾਹਕਾਂ ਦੇ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦੋ ਆਦਮੀ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਕਰਦਮ ਜਾਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਏ, ਜੋ ਕਿ ਕੁਝ ਮੀਲ ਦੂਰ ਇੱਕ ਬਸਤੀ ਸੀ। ਉੱਥੇ ਉਹ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਤੋਂ ਭੋਜਨ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦਾ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਇੱਕ ਦੋਸਤ ਸੀ। ਉਹ ਉਸ ਤੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਭੋਜਨ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਦਿਨ ਹੋਰ ਜਾ ਸਕੀਏ।

ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੇ ਭੇਸ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਭੇਸ ਧਾਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਖ਼ਤ ਮਾਰਚ ਕਾਰਨ ਟੁੱਟ-ਭੱਜ ਰਹੇ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਆਦਮੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਅਤੇ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਦੂਰ ਰਹੇ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਦੇਰ ਰਾਤ ਵਾਪਸ ਆਏ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਦੱਸਣ ਲਈ ਇੱਕ ਮਜ਼ੇਦਾਰ ਕਹਾਣੀ ਸੀ। ਡੋਗਪਾਸ ਦੇ ਇੱਕ ਕਬੀਲੇ ਨੂੰ ਮਿਲੇ, ਉਹ ਦਲੇਰੀ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੈਂਪ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ, ਭੋਜਨ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਡੋਗਪਾਸ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਇਤਫਾਕਨ ਮੇਰੇ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਲੈਂਡੋ ਪਲੇਨਕੀ (ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ) ਤਿੱਬਤ ਵਿੱਚ ਆਦਮੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਫੌਜ ਲੈ ਗਿਆ ਹੈ। ਤਕਲਾਕੋਟ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਉਤਸ਼ਾਹ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਕੋਲ ਤਿੱਬਤੀ ਸਿਪਾਹੀ ਉਸਦੇ ਨੇੜੇ ਹੋਣ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਦਿੱਖ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਅਜੀਬ ਸ਼ਕਤੀ ਸੀ। ਤਿੱਬਤ ਵਿੱਚ ਕਈ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਉਸਦੇ ਬਾਰੇ ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੂੰ ਫੜਨ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਪਾਹੀ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਸਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਕਈ ਵਾਰ ਲੱਭੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਲੱਭਿਆ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਇਸ ਅਜੀਬ ਹਮਲਾਵਰ ਨੂੰ ਫੜਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਦਰਿਆਵਾਂ ਪਾਰ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਪਾਣੀ ਉੱਤੇ ਤੁਰਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਪਹਾੜਾਂ ਉੱਤੇ ਉੱਡਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੀ, ਤਕਲਾਕੋਟ ਤੋਂ ਲਹਾਸਾ (ਸੋਲ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਯਾਤਰਾ) ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਤਿੱਬਤ ਦੇ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਗਾਰਟੋਕ ਵੱਲ ਜਲਦੀ ਨਾਲ ਸੰਦੇਸ਼ਵਾਹਕ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਨ।

ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਪਹਾੜਾਂ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ ਨਦੀਆਂ ਪਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਦੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਇਹ ਮੇਰਾ ਬਿਰਤਾਂਤ, ਅਤੇ ਹੁਣ ਮੈਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ, ਮੈਨੂੰ ਲਗਭਗ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਲੱਗਿਆ। ਮੈਂ ਖੁਸ਼ ਸੀ ਕਿ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਲੌਕਿਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਸਿਹਰਾ ਦਿੱਤਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਬਹੁਤ ਨੇੜੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਸੀ।

ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਲੰਬੇ ਦਿਨ ਸਾਡੇ ਸੰਦੇਸ਼ਵਾਹਕਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਬਾਰੇ ਦਰਦਨਾਕ ਚਿੰਤਾ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਏ। ਸਾਨੂੰ ਡਰ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੜ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਿਰ ਕਲਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਕਿਲ੍ਹੇ ਵੱਲ ਚਲੇ ਗਏ ਸੀ। ਰਾਤ ਦੇ 10 ਵਜੇ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਥੱਕੇ ਹੋਏ ਸੀ ਅਤੇ ਅੰਦਰ ਜਾਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸੀ। ਨਦੀ ਦੇ ਤਲ 'ਤੇ ਸਾਡੀ ਅੱਗ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਬੁਝ ਰਹੀ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਮੌਤ ਵਾਂਗ ਸ਼ਾਂਤ ਅਤੇ ਚੁੱਪ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਅਚਾਨਕ ਪੌੜੀਆਂ ਆਉਣ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਸੁਣੀਆਂ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਕੰਧ ਦੇ ਤੰਗ ਖੁੱਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਝਾਤੀ ਮਾਰਦੇ ਹੋਏ ਸੁਣਿਆ। ਕੀ ਇਹ ਤਿੱਬਤੀ ਸਾਡੀ ਨੀਂਦ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਜਾਂ ਕੀ ਉਹ ਮੇਰੇ ਆਦਮੀ ਆਖ਼ਰਕਾਰ ਵਾਪਸ ਆ ਰਹੇ ਸਨ?

ਅਸੀਂ ਉਸ ਖੱਡ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਜਿੱਥੋਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਸਨ - ਹਾਂ, ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਦਮਾਂ ਦੀਆਂ ਹਲਕੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਮੂਰਤੀਆਂ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਕੈਂਪ ਵਿੱਚ ਆਈਆਂ। ਅਸੀਂ ਫਿਰ ਵੀ ਮੱਧਮ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਸਕੇ ਕਿ ਉਹ ਸਾਡੇ ਦੂਤ ਸਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

"ਕੁਆਨ ਹੈ?" (ਕੌਣ ਹੈ?) ਮੈਂ ਚੀਕਿਆ।

"ਡੋਲਾ!" ਇੱਕ ਆਵਾਜ਼ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ। ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਦਿਲੋਂ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਸਾਡੀ ਖੁਸ਼ੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੇਰ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਆਦਮੀਆਂ ਨੇ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਕਾਫ਼ੀ ਥੱਕੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਡਰੇ ਹੋਏ ਜਾਪਦੇ ਸਨ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਰੋਂਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਪੈਰਾਂ ਨੂੰ ਜੱਫੀ ਪਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਗੰਭੀਰ, ਉਹ ਖ਼ਬਰ ਸੀ ਜੋ ਉਹ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਸਨ।

"ਤੁਹਾਡੇ ਦਿਨ ਗਿਣ ਲਏ ਗਏ ਹਨ, ਸਰ!" ਅਖੀਰ ਡੋਲਾ ਚੀਕੀ। "ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਜ਼ਿੰਦਾ ਨਿਕਲਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ!... ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਾਰ ਦੇਣਗੇ! ਤਕਲਾਕੋਟ ਦਾ ਜੋਂਗ ਪੇਨ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਤੁਹਾਡਾ ਸਿਰ ਕੱਟਣਾ ਪਵੇਗਾ।"

"ਇੰਨਾ ਅੱਗੇ ਨਾ ਦੇਖ, ਡੋਲਾ," ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਦਿਲਾਸਾ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ। "ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸ, ਤੂੰ ਤਕਲਾਕੋਟ ਕਿਵੇਂ ਪਹੁੰਚੀ?"

"ਓ ਸਾਹਿਬ, ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੀ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ। ਸਾਨੂੰ ਸੜਕ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਦੁੱਖ ਝੱਲਣਾ ਪਿਆ। ਮਾਰਚ ਲੰਬੇ ਅਤੇ ਸਖ਼ਤ ਸਨ, ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਖਾਣਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਦੋ ਦਿਨ ਦਿਨ-ਰਾਤ ਤੁਰਦੇ ਰਹੇ, ਰਸਤੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹੇ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਤਾਂ ਲੁਕ ਜਾਂਦੇ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਤਿੱਬਤੀ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਪਹਾੜੀ ਦੇ ਪੈਰਾਂ 'ਤੇ ਨੇਪਾਲ ਤੋਂ ਆਏ ਸ਼ੋਕਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਤੰਬੂ ਵੇਖੇ। ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਖੇਤਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ੋਕਾ ਨੂੰ ਤਿੱਬਤ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇੱਕ ਗਾਰਡ ਦਿਨ-ਰਾਤ ਤਿੱਖੀ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਦੋ ਫਕੀਰ, ਜੋ ਪਵਿੱਤਰ ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਝੀਲ ਦੀ ਯਾਤਰਾ 'ਤੇ ਸਨ, ਖ਼ਤਰੇ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ, ਲਿਪੂ ਦੱਰਾ ਪਾਰ ਕਰ ਗਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਤਕਲਾਕੋਟ ਵੱਲ ਵਧੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਫੜ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ

ਤੁਹਾਡੇ ਭੇਸ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ, ਸਰ। ਕਿਉਂਕਿ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਪੱਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਭੇਸ ਬਦਲਿਆ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਕੌਣ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਗਭਗ ਮੌਤ ਦੇ ਘਾਟ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੀ ਬਣਿਆ ਅਸੀਂ ਜਾਣ ਨਹੀਂ ਸਕੇ। ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੱਰੇ ਰਾਹੀਂ ਤਿੱਬਤ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਹੋ, ਅਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਲੱਭਣ ਲਈ ਹਰ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਿਪਾਹੀ ਭੇਜੇ ਗਏ ਹਨ।

"ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਅਸੀਂ ਤਕਲਾਕੋਟ ਪਹੁੰਚੇ," ਡੋਲਾ ਨੇ ਰੋਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, "ਸਾਡੇ 'ਤੇ ਝਪਟ ਪਈ, ਸਾਨੂੰ ਕੁੱਟਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜੌਹਰੀ ਵਪਾਰੀ ਦੱਸਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਭੋਜਨ ਦੀ ਕਮੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਭੋਜਨ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਤਕਲਾਕੋਟ ਆਏ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਕੁੱਟਿਆ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਬੁਰਾ ਸਲੂਕ ਕੀਤਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਤੁਹਾਡਾ ਦੋਸਤ ਜ਼ਨੀਰਾਮ, ਚੋਂਗੁਰ (ਨੇਪਾਲ ਵਿੱਚ) ਦਾ ਮੁੱਖ ਪਿੰਡ ਦਾ ਆਦਮੀ, ਸਾਡੀ ਮਦਦ ਲਈ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਲਈ ਤੀਹ ਰੁਪਏ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਫਿਰ ਸਾਨੂੰ ਤਿੱਬਤੀ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰਾਖੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਸਦੇ ਤੰਬੂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਅਸੀਂ ਉਸ ਤੋਂ ਗੁਪਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਖਰੀਦਦਾਰੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਮਾਨ ਪੈਕ ਕੀਤਾ। ਰਾਤ ਨੂੰ ਜ਼ਨੀਰਾਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋ ਗਿਆ ਜੋ ਸਾਡੀ ਰਾਖੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਆਪਣੇ ਤੰਬੂ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੋਕਤੀ ਪੀਣ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਨਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਨਾ ਹੋ ਗਏ। ਇੱਕ-ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਚਾਰੇ ਆਪਣਾ ਭਾਰ ਲੈ ਕੇ ਭੱਜਣ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋ ਗਏ। ਤਿੰਨ ਰਾਤਾਂ ਲਈ ਅਸੀਂ ਦਿਨ ਵੇਲੇ ਲੁਕ ਕੇ ਲਗਾਤਾਰ ਵਾਪਸ ਮਾਰਚ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਆ ਗਏ ਹਾਂ, ਸਰ।"

ਡੋਲਾ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਮਿੰਟ ਲਈ ਰੁਕੀ।

"ਸਰ," ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ, "ਸਾਨੂੰ ਤਕਲਾਕੋਟ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੈਨਿਕ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹਰ ਜਗ੍ਹਾ ਲੱਭ ਰਹੇ ਹਨ। ਲਹਾਸਾ ਅਤੇ ਸਿਗਾਟਜ਼, [5] ਤੋਂ ਹੋਰ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਜੋਂਗ ਪੇਨ ਨੇ ਜਲਦੀ ਨਾਲ ਸੰਦੇਸ਼ਵਾਹਕ ਭੇਜੇ ਹਨ। ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਹਨ, ਸਰ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਹਾਸਾ ਤੋਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਫੜਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਹਨ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਜਦੋਂ ਚਾਹੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਦਿੱਖ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਭੂਤ-ਪ੍ਰੇਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਵਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਜੋ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਫੜੇ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਤਰਸ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗਾ। ਤੁਹਾਡਾ ਸਿਰ ਕਲਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੋਂਗ ਪੇਨ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਗੁੱਸੇ ਹੈ, ਤੁਹਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਗਰਬਯਾਂਗ ਤੋਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਬੇਤੁਕੇ ਸੰਦੇਸ਼ਾਂ ਕਾਰਨ। ਉਸਨੇ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਾ ਜਾਂ ਮੁਰਦਾ ਵਾਪਸ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਜੋ ਵੀ ਤੁਹਾਡਾ ਸਿਰ ਲਿਆਵੇਗਾ ਉਸਨੂੰ ਪੰਜ ਸੌ ਰੁਪਏ ਦਾ ਇਨਾਮ ਮਿਲੇਗਾ।"

"ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰਾ ਸਿਰ ਇੰਨਾ ਕੀਮਤੀ ਹੈ!" ਮੈਂ ਚੀਕਣ ਤੋਂ ਬਚ ਨਾ ਸਕਿਆ। "ਮੈਂ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਰੱਖਾਂਗਾ।"

ਤਿੱਬਤ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਸੌ ਰੁਪਏ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਦੌਲਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇੰਨੀ ਰਕਮ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ ਇੱਕ ਅਮੀਰ ਆਦਮੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਮੇਰੇ ਆਦਮੀਆਂ ਨੇ ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਸਮਝਿਆ।

ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਸਮਾਨ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਸਨ, ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਸਾਰੇ ਸ਼ੋਕਾ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੁਕੇ ਕਿ ਖ਼ਤਰਾ ਇੰਨਾ ਵੱਡਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੈਨੂੰ ਉੱਥੇ ਹੀ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ

ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਅਪੀਲਾਂ ਬੇਕਾਰ ਹਨ। ਮੈਂ ਬਸ ਇਹ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਕੈਂਪ ਛੱਡਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਦਸ ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਸਮਾਨ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਨ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਉਦਾਸ ਅਤੇ ਬੁੜਬੁੜਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਸ਼ੋਕ ਕਿਲ੍ਹੇ ਵਾਲੇ ਕੋਨੇ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਨਾਲੇ ਵੱਲ ਚਲੇ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਉੱਥੇ ਸੌਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਹੋਇਆ। ਮੈਂ ਸੌਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦਾ ਅਤੇ ਸੁਣਦਾ ਬੈਠ ਗਿਆ। ਮੇਰਾ ਭਾਰਤੀ ਨੌਕਰ ਆਪਣੇ ਕੰਬਲ ਵਿੱਚ ਲਪੇਟਿਆ, ਅਤੇ, ਆਮ ਵਾਂਗ, ਜਲਦੀ ਹੀ ਸੌਂ ਗਿਆ। ਸ਼ੋਕੀਆਂ ਨੇ ਅੱਗ ਬਾਲੀ, ਇਸਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਬੈਠ ਗਏ, ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਇਕੱਠੇ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਸਭਾ ਕੀਤੀ। ਗਰਮ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨਾਲੋਂ ਉੱਚੀ ਬੋਲੇ। ਰਾਤ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਂਤ ਸੀ, ਅਤੇ ਜਗ੍ਹਾ ਆਵਾਜ਼ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਨੁਕੂਲ ਸੀ, ਮੈਂ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਸੁਚੇਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਜਲਦੀ ਹੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਮੇਰਾ ਸਿਰ ਵੇਚਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ... ਹਾਂ ... ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਵੰਡਣ ਲਈ!

ਉਹ ਆਦਮੀ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆ ਗਏ, ਅਤੇ ਇੰਨੀ ਹੌਲੀ ਜਿਹੀ ਬੋਲੇ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਹੋਰ ਕੁਝ ਸੁਣਾਈ ਨਾ ਦਿੱਤਾ। ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਾਰੀ-ਵਾਰੀ ਇੱਕ ਹੱਥ ਦੂਜੇ ਦੇ ਉੱਪਰ ਇੱਕ ਸੋਟੀ ਨਾਲ ਰੱਖਿਆ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸਦਾ ਅੰਤ ਨਾ ਹੋ ਗਿਆ; ਫਿਰ ਹਰੇਕ ਆਦਮੀ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗੁਆਂਢੀ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਉਸੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਿਆ; ਸ਼ੋਕੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਅਜੀਬ ਕਿਸਮ ਦੀ ਲਾਟ ਭੜਾਅ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸਮਤ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੇ ਗਏ ਆਦਮੀ ਨੇ ਇੱਕ ਭਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਗੋਰਖਾ ਚਾਕੂ ਕੱਢਿਆ, ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮਿਆਨ ਹਟਾ ਦਿੱਤੀ। ਮੈਨੂੰ ਉਹ ਪਲ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯਾਦ ਹੈ ਜਦੋਂ ਆਦਮੀ, ਆਪਣੇ ਚਿਹਰੇ ਚਮਕਦੀ ਅੱਗ ਦੀ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਲਾਟ ਨਾਲ ਚਮਕਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਰੇ ਮੇਰੇ ਏਰੀ ਵੱਲ ਵੇਖ ਰਹੇ ਸਨ। ਕੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦਰਾਰ ਤੋਂ ਜਿਸਦੇ ਪਿੱਛੇ ਮੈਂ ਗੋਡੇ ਟੇਕਿਆ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਵਿਗੜੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਭਿਆਨਕ ਜਾਪਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੁਣਿਆ ਕਿ ਕੀ ਅਸੀਂ ਸੁੱਤੇ ਹੋਏ ਹਾਂ। ਫਿਰ ਇੱਕ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਸਾਰੇ ਆਪਣੇ ਕੰਬਲਾਂ ਵਿੱਚ ਲਪੇਟ ਕੇ, ਆਪਣੇ ਸਿਰਾਂ ਅਤੇ ਸਰੀਰਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਢੱਕ ਰਹੇ ਸਨ। ਇੱਕ ਚਿੱਤਰ ਜਿਸਨੂੰ ਮੈਂ ਹੁਣ ਦੇਖ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਅੱਗ ਕੋਲ ਬੈਠਾ ਰਿਹਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸੋਚ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਕਦੇ-ਕਦੇ ਉਸਨੇ ਆਪਣਾ ਸਿਰ ਮੇਰੇ ਕਿਲ੍ਹੇ ਵੱਲ ਮੋੜਿਆ ਅਤੇ ਸੁਣਿਆ। ਅਖੀਰ ਉਹ ਉੱਠਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ ਨਾਲ ਅੱਗ ਨੂੰ ਬੁਝਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਇੱਕ ਪਿਆਰੀ ਰਾਤ ਸੀ, ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਲਾਲ ਲਾਟ ਬੁਝਾਈ ਗਈ, ਤਾਰੇ ਡੂੰਘੇ ਨੀਲੇ ਅਸਮਾਨ ਵਿੱਚ ਹੀਰਿਆਂ ਵਾਂਗ ਚਮਕਣ ਲੱਗ ਪਏ।

ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਰਾਈਫਲ ਦੀ ਬੈਰਲ ਕੰਧ 'ਤੇ ਟਿਕਾ ਦਿੱਤੀ, ਮੇਰੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਹੇਠਾਂ ਕਾਲੇ ਚਿੱਤਰ 'ਤੇ ਟਿਕੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਨੀਵਾਂ ਹੋ ਕੇ, ਗੱਦਾਰ ਕੁਝ ਗਜ਼ ਉੱਪਰ ਮੇਰੇ ਘਰ ਵੱਲ ਕਦਮ-ਦਰ-ਕਦਮ ਰੀਂਗਦਾ ਹੋਇਆ ਆਇਆ, ਹਰ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਪੱਥਰ ਘੁੰਮਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਸੁਣਨ ਲਈ ਰੁਕਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਹੁਣ ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਗਜ਼ ਦੂਰ ਸੀ। ਉਹ ਝਿਜਕਦਾ ਜਾਪਦਾ ਸੀ। ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਕੇ, ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਉੱਠਣ ਲਈ ਤਿਆਰ, ਮੈਂ ਆਪਣੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਕੰਧ ਦੇ ਉੱਪਰ ਟਿਕਾਈਆਂ। ਮੈਂ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਲਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੈਂ ਬੇਸਬਰੇ ਹੋ ਗਿਆ।

ਮੈਂ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਉੱਠਿਆ, ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਰਾਈਫਲ ਫੜੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਮੈਂ ਕੰਧ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਆਪਣਾ ਸਿਰ ਚੁੱਕਿਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਵਾਲੇ ਆਦਮੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਾਇਆ। ਮੈਂ ਬਿਨਾਂ ਸਮਾਂ ਗੁਆਏ ਆਪਣੀ ਮਾਨਲਿਚਰ ਰਾਈਫਲ ਦਾ ਮੂੰਹ ਉਸਦੇ ਚਿਹਰੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਰੱਖਿਆ। ਹੈਰਾਨ ਸ਼ੋਕਾ ਨੇ ਆਪਣਾ ਚਾਕੂ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ, ਆਪਣੇ ਗੋਡਿਆਂ 'ਤੇ ਬੈਠ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਮਾਫੀ ਮੰਗੀ। ਉਸਨੇ ਮੇਰੀ ਰਾਈਫਲ ਦੇ ਬੱਟ ਨਾਲ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਰ ਕੀਤਾ। ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ

ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਤ ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਹੋਰ ਗੜਬੜ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਦੋ ਆਦਮੀਆਂ ਨੇ ਕੈਂਪ ਅਤੇ ਉਜਾੜ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੱਭ ਲਿਆ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕ ਲਿਆ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਿਆ, ਅਤੇ ਰਾਤ ਆਪਣੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਅਤੇ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ।

ਫੁੱਟਨੋਟ:

[5] ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਨਕਸ਼ਿਆਂ 'ਤੇ "ਸ਼ਿਗਾਟਜ਼ੇ" ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅਧਿਆਇ ਦਸਵਾਂ

ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਅਤੇ ਡਾਕੂਆਂ ਵਿਚਕਾਰ

ਟੈਰਰ ਕੈਂਪ ਦੇ ਉੱਪਰ ਪਹਾੜੀ ਉੱਤੇ ਆਪਣੀ ਆਖਰੀ ਸਕਾਊਟਿੰਗ ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਟੈਲੀਸਕੋਪ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ, ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਤਿੰਨ ਮੀਲ ਉੱਤਰ ਵੱਲ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਗਾਰਡ ਦਾ ਡੇਰਾ ਦੇਖਿਆ ਸੀ।

ਸਵੇਰੇ ਅਸੀਂ ਉਸ ਸਾਮਾਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਹਿੱਸਾ ਪੁੱਟਿਆ ਜੋ ਅਸੀਂ ਦੱਬਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕੀਤੀ। ਮੇਰੇ ਇੱਕ ਆਦਮੀ, ਜਿਸਦਾ ਨਾਮ ਨੱਟੂ ਸੀ, ਅੱਗੇ ਆਇਆ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਝੀਲ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਇਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਸੁਕ ਜਾਪਦਾ ਸੀ, ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਦਿਨ ਵੇਲੇ ਮਾਰਚ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਇਸ ਆਦਮੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਨਾਲਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਮੈਂ ਉਸ ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਹੈਰਾਨ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸ਼ੋਕ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ। ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਮੈਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਨੱਟੂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਲੈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਮੈਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਨੂੰ ਰੋਕਣ 'ਤੇ, ਸ਼ੋਕੀਆਂ ਨੇ ਬਗਾਵਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ, ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਭਾਰ ਹੇਠਾਂ ਰੱਖ ਕੇ ਭੱਜਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਨੇ ਜਲਦੀ ਹੀ ਤੰਗ ਨਾਲੇ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰਸਤਾ ਰੋਕ ਲਿਆ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਲਟ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਭੱਜਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਤਮ ਸਮਰਪਣ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਉੱਥੇ ਹੀ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਬੂਲ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਤਿੱਬਤੀ ਗਾਰਡ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਤਸ਼ੱਦਦ ਦੀ ਭਿਆਨਕਤਾ ਤੋਂ ਬਚ ਸਕਣ। ਰਾਤ ਨੂੰ ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਦਮੀਆਂ ਤੋਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਦਿਆਲੂ ਸੀ, ਧੋਖੇਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਇਹ ਆਖਰੀ ਕੰਮ ਮੇਰੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਇੱਕ ਡੰਡਾ ਵਰਤਿਆ, ਜੋ ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦਿੱਤਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਿੱਠ ਅਤੇ ਲੱਤਾਂ 'ਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ - ਨੱਟੂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਆਗੂ ਸੀ।

ਇੱਕ ਉੱਚੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਨ 'ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਖੋਜ ਹੋਈ। ਸਾਡੇ ਉੱਤਰ ਵੱਲ ਗਾਰਡ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪੂਰਬ ਅਤੇ ਪੱਛਮ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਸਾਡਾ ਰਸਤਾ ਤਿੱਬਤੀ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਦਿਨ ਵੇਲੇ ਬਿਨਾਂ ਦੇਖੇ ਜਾਣ ਦੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੈਂ ਦੱਖਣ ਵੱਲ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਦਮੀਆਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਕੌਂਸਲ ਕੀਤੀ, ਹੁਣ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਕਿਸਮਤ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਉਹ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਮਾਇਮ ਦੱਰੇ (ਲਹਾਸਾ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸੜਕ 'ਤੇ) ਤੱਕ ਜਾਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ, ਜਿੱਥੇ ਅਸੀਂ ਸੋਚਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪੰਦਰਾਂ ਤੋਂ ਅਠਾਰਾਂ ਮਾਰਚਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਉਹ ਮੇਰੇ ਲਈ ਯਾਕ ਅਤੇ ਭੋਜਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨਾ ਸੀ।

ਜਿਸ ਪਹਾੜੀ 'ਤੇ ਮੈਂ ਚੜ੍ਹਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਤੋਂ ਮੈਂ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਕਦਮ ਰੱਖੇ ਸਨ। ਰਾਤ ਨੂੰ, ਆਪਣੇ ਚਮਕਦਾਰ ਕੰਪਾਸ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਪਹਾੜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਗਿਆਨਮਾ-ਤਕਲਾਕੋਟ ਟਰੈਕ ਤੋਂ ਔਸਤਨ 1500 ਫੁੱਟ ਦੀ ਉਚਾਈ 'ਤੇ ਲੈ ਗਿਆ।

ਰਾਤ ਹਨੇਰੀ ਅਤੇ ਤੂਫ਼ਾਨੀ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਅੱਗੇ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆਈ, ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਫਿਸਲਣ ਵਾਲੀ ਸੀ। ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਤਿਲਕਣ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਮੁਸ਼ਕਲ ਭਰੇ ਢਿੱਲੇ ਪੱਥਰਾਂ ਉੱਤੇ ਪੈਰ ਰੱਖ ਦਿੱਤੇ। ਅਸੀਂ ਅੱਗੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸੀਂ ਢਲਾਣ ਦੇ ਕੋਣ ਤੋਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦੇ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਖੱਡ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਯਾਤਰਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਹੇਠਾਂ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਛਾਣ ਸਕੇ ਸਿਵਾਏ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਚਮਕਦਾਰ ਲਕੀਰ ਦੇ, ਬਹੁਤ ਹੇਠਾਂ - ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਦਰਿਆ।

ਮੈਂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਚਮਕ ਨੂੰ ਸਮਝਾ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ। ਇਹ ਤਾਰਿਆਂ ਜਾਂ ਚੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਸਮਾਨ ਬੱਦਲਵਾਈ ਸੀ। ਨਦੀ ਦਾ ਰੰਗ ਇੱਕ ਅਜੀਬ ਹਰਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਡਿਸਚਾਰਜ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਰਗਾ ਸੀ। ਵਧੇਰੇ ਖਤਰਨਾਕ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਚਾਰ-ਚਾਰ 'ਤੇ ਲੰਬੀ ਦੂਰੀ ਤੱਕ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ ਅਸੀਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਪੱਥਰਾਂ ਦੀ ਢਲਾਣ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਡਿੱਗਣ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਸਕਦੇ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਲ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਲੱਗਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅਸਾਧਾਰਨ ਉਚਾਈ ਦੀ ਇੱਕ ਖੱਡ ਉੱਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਤੁਰਨਾ ਇੰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਅਤੇ ਦਰਦਨਾਕ ਸੀ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਲਗਭਗ ਤਿੰਨ ਮੀਲ ਜਾਣ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ ਚਾਰ ਘੰਟੇ ਲੱਗ ਗਏ। ਅਸੀਂ ਇੰਨੇ ਥੱਕੇ ਹੋਏ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਲੇਟਣਾ ਅਤੇ ਆਰਾਮ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ, ਠੰਡ ਨਾਲ ਕੰਬਦੇ ਹੋਏ। ਸਾਡੇ ਹੱਥ ਤਿੱਖੇ ਪੱਥਰਾਂ ਕਾਰਨ ਹੋਏ ਕੱਟਾਂ ਤੋਂ ਖੂਨ ਵਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ। ਗਰੀਬ ਮਾਨਸਿੰਗ, ਕੋੜ੍ਹੀ, ਲਾਪਤਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਉਸ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਭਾਰ ਹੇਠ ਕੁਰਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਹ ਲਗਾਤਾਰ ਠੋਕਰ ਖਾ ਕੇ ਡਿੱਗ ਪਿਆ। ਦੋ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਲ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਇੱਕ ਘੰਟੇ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਲੱਭਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ। ਫਿਰ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਅਤੇ ਸ਼ੋਕਾ ਡੋਲਾ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। ਇੱਕ ਘੰਟੇ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਵੇਂ ਵਾਪਸ ਆਏ, ਬਦਕਿਸਮਤ ਕੁਲੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਆਏ। ਗਰੀਬ ਆਦਮੀ ਦੇ ਹੱਥ ਅਤੇ ਪੈਰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੱਟੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਵਿੱਚ ਦਰਦ ਇੰਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਹੁਣ ਸਿੱਧਾ ਖੜ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਥਕਾਵਟ ਕਾਰਨ ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਡਿੱਗ ਪਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਮੌਕਾ ਸੀ ਕਿ ਹਨੇਰੇ ਵਿੱਚ ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਆਪਣੇ ਬੇਹੋਸ਼ ਸਰੀਰ ਨਾਲ ਟਕਰਾ ਗਿਆ। ਉਸਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਸਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਮੇਰੇ ਲਈ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲਾ ਹੁੰਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਮੇਰਾ ਬਿਸਤਰਾ ਅਤੇ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫਿਕ ਕੈਮਰੇ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਬਰਫ਼ਬਾਰੀ ਅਤੇ ਮੀਂਹ ਪੈਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਠੰਢ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਚੜ੍ਹਦੇ ਰਹੇ, ਮੈਂ ਅਤੇ ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਗਰੀਬ ਕੋੜ੍ਹੀ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ। ਮਾਰਚ ਜਲਦੀ ਹੀ ਘੱਟ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਗਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਪਿਘਲਦੀ ਬਰਫ਼ ਦੀ ਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਉਦਾਸੀ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਹਵਾ ਤੋਂ ਪਨਾਹ ਮਿਲੀ, ਜੋ ਬਰਫ਼ਬਾਰੀ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਚਿਹਰਿਆਂ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਧੱਕ ਰਹੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਲਗਭਗ ਤਿੰਨ ਮੀਲ ਹੋਰ ਤੈਅ ਕੀਤੇ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਤੂਫ਼ਾਨ ਲੰਘ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਾਹੌਲ ਸਾਫ਼ ਹੋ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਦੱਰੇ (17,000 ਫੁੱਟ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉੱਚਾ) 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਇੱਕ ਉਤਸੁਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗਤ ਘਟਨਾ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਵੱਡੇ ਤਾਰੇ ਅਤੇ ਗ੍ਰਹਿ, ਇੱਕ ਚਮਕਦਾਰ ਚਮਕ ਦੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਸੀ, ਅਸਮਾਨ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ ਅਤੇ ਅਚਾਨਕ ਝਟਕਿਆਂ ਨਾਲ ਘੁੰਮਦੇ ਜਾਪਦੇ ਸਨ, ਇੱਕ ਚੱਕਰ ਦੇ ਛੋਟੇ ਚਾਪਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਤੇ ਹਰ ਵਾਰ ਆਪਣੀ ਆਮ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਆ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਪ੍ਰਭਾਵ ਇੰਨਾ ਅਜੀਬ ਸੀ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਮੇਰੀ ਨਜ਼ਰ

ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਗਲਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਮੇਰੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਉਹੀ ਘਟਨਾ ਦੇਖੀ। ਹੋਰ ਵੀ ਉਤਸੁਕ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਦੂਰੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਤਾਰਿਆਂ ਦਾ ਭਰਮ ਪਹਾੜੀ ਲੜੀ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਗਾਇਬ ਹੋ ਕੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਦੂਰੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆਕਾਸ਼ੀ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਦੋਲਨ ਘੱਟ ਤੇਜ਼ ਸਨ, ਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਚਾਪ ਦਾ ਕੋਣ ਸਾਡੇ ਸਿਰਾਂ ਦੇ ਉੱਪਰ ਤਾਰਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਲੱਭੇ ਗਏ ਨਾਲੋਂ ਲਗਭਗ ਦੁੱਗਣਾ ਮਾਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਦੇ ਦੋਲਨ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਕੁਝ ਪਲਾਂ 'ਤੇ, ਇੰਨੇ ਤੇਜ਼ ਸਨ ਕਿ ਤਾਰਾ ਖੁਦ, ਆਪਣੀ ਆਮ ਦਿੱਖ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਅਸਮਾਨ ਦੇ ਡੂੰਘੇ-ਨੀਲੇ ਪਿਛੋਕੜ 'ਤੇ ਰੌਸ਼ਨੀ ਦੀ ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਲਕੀਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਅਜੀਬ ਆਪਟੀਕਲ ਭਰਮ, ਜੋ ਤੂਫਾਨ ਦੇ ਦੂਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਰਿਹਾ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਦੋਲਨ ਘੱਟ ਹਿੰਸਕ ਹੋ ਗਏ, ਅਤੇ ਤਾਰੇ ਅਤੇ ਗ੍ਰਹਿ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਆਮ ਸਥਿਰਤਾ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਬਹੁਤ ਚਮਕ ਅਤੇ ਸੁੰਦਰਤਾ ਨਾਲ ਚਮਕਦੇ ਹਨ।

ਅਸੀਂ ਦੱਰਾ ਪਾਰ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਸਿੱਧੇ ਇਸਦੇ ਉੱਤਰੀ ਪਾਸੇ ਰੁਕ ਗਏ। ਮੇਰੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਦਰਦ ਹੋਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੈਰ ਬਹੁਤ ਭਿਆਨਕ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਾਪਮਾਨ 12° ਫਾਰਨਹੀਟ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਤੰਬੂ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਸੌਣ ਲਈ ਗਏ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਅਤੇ ਸਵਰਗ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਕੰਬਲ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਸਵੇਰੇ ਉੱਠੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਥਰਮਾਮੀਟਰ 30° ਤੱਕ ਵੱਧ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਸੰਘਣੀ ਧੁੰਦ ਵਿੱਚ ਘਿਰੇ ਹੋਏ ਸੀ, ਜਿਸਨੇ ਸਾਨੂੰ ਹੱਡੀਆਂ ਦੇ ਮਿੱਝ ਤੱਕ ਠੰਢਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮੇਰੀਆਂ ਮੁੱਛਾਂ, ਪਲਕਾਂ ਅਤੇ ਵਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬਰਫ਼ ਲਟਕ ਰਹੀ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਗੱਲ੍ਹ ਅਤੇ ਨੱਕ ਬਰਫ਼ ਦੀ ਪਤਲੀ ਪਰਤ ਨਾਲ ਢੱਕੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਸਾਹ ਦੇ ਮੇਰੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਜੰਮਣ ਅਤੇ ਜੰਮਣ ਕਾਰਨ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਰਾਤ ਨੂੰ ਉੱਚੀਆਂ ਪਹਾੜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਉੱਪਰ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਮਾਰਚ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਾਹਸ ਅਤੇ ਬਚਣ ਦੇ ਮੌਕੇ ਸਨ। ਮਿੱਟੀ ਅਤੇ ਬਰਫ਼ ਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਤੂਫ਼ਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਸੀਮਾ ਪਾਰ ਕਰਦੇ ਸੀ, ਰਾਤ ਨੂੰ ਯਾਤਰਾ ਕਰਦੇ ਸੀ ਅਤੇ ਦਿਨ ਵੇਲੇ ਲੁਕਦੇ ਸੀ, ਹਮੇਸ਼ਾ ਵੱਡੀਆਂ ਉਚਾਈਆਂ 'ਤੇ ਡੇਰਾ ਲਾਉਂਦੇ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਕਾਫ਼ੀ ਨਿਰੋਗਤਾ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘੇ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਰਾਕਸਟਲ, ਜਾਂ ਡੇਵਿਲਜ਼ ਲੇਕ ਵੱਲ ਲੈ ਗਿਆ। ਇੱਕ ਦਿਨ, 17,550 ਫੁੱਟ ਦੀ ਉਚਾਈ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਦੋ ਵੱਡੀਆਂ ਚਾਦਰਾਂ, ਲਾਫਾਨ-ਚੋ ਅਤੇ ਮਾਫਾਨ-ਚੋ ਦਾ ਇੱਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਤਿੱਬਤੀ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਰਾਕਸਟਲ ਅਤੇ ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਝੀਲਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਝੀਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਵੱਲ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਤੀਜ਼ੇ, ਪਵਿੱਤਰ ਕੈਲਾਸ ਪਹਾੜ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਗੰਗਰੀ ਲੜੀ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਸਾਰੀਆਂ ਬਰਫੀਲੀਆਂ ਚੋਟੀਆਂ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 2000 ਫੁੱਟ ਉੱਚਾ ਸੀ। ਇਹ ਲੜੀ ਲਗਭਗ ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮ ਤੋਂ ਦੱਖਣ-ਪੂਰਬ ਤੱਕ ਫੈਲੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਲਾਮਾ ਚੋਕਟੇਨ ਤੋਂ ਪਹਾੜ ਦੇ ਅਧਾਰ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੀ ਪੱਟੀ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਦੰਤਕਥਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸ਼ਿਵ ਦੇ ਇਸ ਸਿੰਘਾਸਣ ਨੂੰ ਢਾਹ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਰਾਕਾਂ (ਸ਼ੈਤਾਨ) ਦੀ ਰੱਸੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ।

ਟਾਈਜ਼, ਮਹਾਨ ਪਵਿੱਤਰ ਚੋਟੀ, ਆਪਣੀ ਵਿਲੱਖਣ ਸ਼ਕਲ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਦਿਲਚਸਪ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸੀ। ਇਹ ਇੱਕ ਮੰਦਰ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਛੱਤ ਵਰਗੀ ਸੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਵਕਰਾਂ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਸੀ। ਟਾਈਜ਼ ਕੋਨੀ ਸੀ - ਬੇਆਰਾਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਨੀ। ਇਸਦੀ ਉਚਾਈ, ਇਸਦੇ ਅਧਾਰ ਦਾ ਸਪਸ਼ਟ ਰੰਗ, ਅਤੇ ਇਸਦੀਆਂ ਢਲਾਣਾਂ ਨੂੰ ਢੱਕਣ ਵਾਲੀ ਬਰਫ਼ ਦੇ ਸਮੂਹ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਲੱਖਣ ਆਕਰਸ਼ਣ ਦਿੱਤਾ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਚੰਭੇ ਵਾਲਾ ਲੱਗਿਆ - ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਉਸ ਬਿੰਦੂ ਤੋਂ ਜਿੱਥੋਂ ਮੈਂ ਇਸਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿੱਥੋਂ ਇਸਦਾ ਪੂਰਾ ਚਿਹਰਾ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਬੱਦਲ

ਹੇਠਾਂ ਆ ਗਏ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਸ਼ਕਲ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ, ਤਾਂ ਟਾਈਜ਼ ਇੱਕ ਚਿੱਤਰਕਾਰ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤਾ। ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਇਸਨੂੰ ਸੁੰਦਰ ਸਮਝਿਆ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਨ ਵੇਲੇ, ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਲਾਲ ਅਤੇ ਪੀਲੇ ਰੰਗ ਦੇ ਨਾਲ, ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਪੱਥਰੀਲਾ ਪੁੰਜ ਚਮਕਦਾਰ ਸੋਨੇ ਦੀ ਪਿੱਠਭੂਮੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਦੂਰਬੀਨ ਨਾਲ ਮੈਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਛਾਣ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੂਰਬ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ, ਉਸ ਅਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨੂੰ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਹਾੜ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਚੱਕਰ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੁਝ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸਦੇ ਦੁਆਲੇ ਬਰਫੀਲੇ ਕਿਨਾਰੇ 'ਤੇ ਮਾਰਚ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਅਧਾਰ ਦੇ ਉੱਪਰ ਹੈ, ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸੇ ਗਏ ਚੱਟਾਨ ਦੇ ਗੂੜ੍ਹੇ ਪੱਟੀ ਦੇ ਉੱਪਰ। ਦੱਖਣ-ਪੱਛਮ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ, ਇੱਕ ਨੀਵੀਂ ਚੋਟੀ ਦੀ ਸਿਖਰ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਓਬੋ (ਪੱਥਰ ਦਾ ਇੱਕ ਪਿਰਾਮਿਡ) ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਟਾਈਜ਼ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਇਸਨੂੰ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਇੱਕ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹੋਏ ਕੁਝ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਵਾਂ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਕਰਨਾ ਆਮ ਗੱਲ ਹੈ। ਜਿੰਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੱਟੜ ਲੋਕ ਯਾਤਰਾ ਨੂੰ ਸੱਪ ਵਾਂਗ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਹਰ ਕਦਮ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਸਿੱਧਾ ਲੇਟ ਕੇ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਦੂਸਰੇ ਇਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਅਤੇ ਗੋਡਿਆਂ 'ਤੇ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਪਿੱਛੇ ਵੱਲ ਤੁਰਦੇ ਹਨ।

ਟਾਈਜ਼, ਜਾਂ ਕੈਲਾਸ, ਦੀ ਉਚਾਈ 21,830 ਫੁੱਟ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਪੱਛਮ ਵਿੱਚ ਨੰਦੀਫੂ, 19,440 ਫੁੱਟ ਹੈ। ਪਵਿੱਤਰ ਪਹਾੜ ਦੇ ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮ ਵਿੱਚ 20,460 ਫੁੱਟ, 19,970 ਫੁੱਟ ਅਤੇ 20,280 ਫੁੱਟ ਉੱਚੀਆਂ ਹੋਰ ਚੋਟੀਆਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਇਸ ਪੈਨੋਰਾਮਾ ਨੂੰ ਸਕੈਚ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਇੱਕ ਬਰਫੀਲਾ ਤੇਂਦੂਆ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੁੰਦਰਤਾ ਨਾਲ ਘਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਇੱਕ ਥਾਰ (ਪਹਾੜੀ ਬੱਕਰੀ) 'ਤੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਵਾਰ ਸ਼ਿਕਾਰ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਕਿੰਨੇ ਵੀ ਕੀਆਂਗ (ਜੰਗਲੀ ਘੋੜਾ) ਦੇਖੇ। ਸਾਨੂੰ ਰੇਹੜੀ ਮਿਲੀ, ਜੋ ਕਿ 17,000 ਫੁੱਟ ਜਿੰਨੀ ਉੱਚਾਈ 'ਤੇ ਵਧ-ਫੁੱਲ ਰਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਉਸੇ ਉਚਾਈ 'ਤੇ ਪੀਲੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਸੀ। 19,000 ਫੁੱਟ 'ਤੇ ਮੈਂ ਛੋਟੀਆਂ ਚਿੱਟੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਲੀਆਂ ਤਿਤਲੀਆਂ ਦੇ ਦੋ ਜੋੜੇ ਫੜੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉੱਡਣ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆ ਰਹੀ ਸੀ।

ਝੀਲਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨਮੀ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਜਾਪਦਾ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਸੂਰਜ ਡੁੱਬਿਆ ਸੀ, ਇੱਕ ਭਾਰੀ ਤ੍ਰੇਲ ਪਈ, ਜਿਸਨੇ ਸਾਡੇ ਕੰਬਲ ਅਤੇ ਕੱਪੜੇ ਭਿੱਜ ਦਿੱਤੇ। ਅਸੀਂ 16,550 ਫੁੱਟ ਦੀ ਉਚਾਈ 'ਤੇ ਇੱਕ ਤੰਗ, ਦਲਦਲੀ ਨਾਲੀ ਵਿੱਚ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਆਖਰੀ ਪਹਾੜੀ ਲੜੀ ਤੋਂ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹੇਠਾਂ ਉਤਰੇ ਸੀ। ਲੜੀ ਦੀ ਸਿਖਰ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਡੇਵਿਲਜ਼ ਲੇਕ ਦੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਤੋਂ ਧੂੰਏਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਥੰਮ੍ਹ ਉੱਠਦੇ ਦੇਖੇ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਬਹੁਤ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਖਾਣਾ ਪਕਾਇਆ। ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਨੂੰ, ਵਧੇਰੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਕੈਂਪ ਪਠਾਰ ਦੀ ਚੋਟੀ 'ਤੇ ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਲਿਆ। ਅਸੀਂ ਸਵੇਰੇ ਡੇਵਿਲਜ਼ ਝੀਲ ਦੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਨੀਲੀ ਚਾਦਰ ਦੇ ਉੱਪਰ ਇਸਦੇ ਸੁੰਦਰ ਟਾਪੂਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਸਫ਼ਰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ।

"ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ, ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਉਹ ਟਾਪੂ ਦੇਖਦੇ ਹੋ?" ਨੱਟੂ ਨੇ ਝੀਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੰਜਰ ਚੱਟਾਨ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ। "ਇਸ 'ਤੇ," ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ, "ਇੱਕ ਸੰਨਿਆਸੀ ਲਾਮਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਸੰਤ ਆਦਮੀ। ਉਹ ਉੱਥੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇਕੱਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਉਸਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਲਗਭਗ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੱਛੀਆਂ ਅਤੇ ਕਦੇ-

ਕਦੇ ਹੰਸ ਦੇ ਆਂਡੇ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਸਰਦੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਝੀਲ ਜੰਮ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿਨਾਰੇ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਸਥਾਪਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਤਸਾਂਬਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਉਸ ਕੋਲ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਲੱਕੜ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਡੇਵਿਲਜ਼ ਝੀਲ 'ਤੇ ਨਾ ਤਾਂ ਕਿਸ਼ਤੀਆਂ ਹਨ, ਨਾ ਹੀ ਬੇੜੇ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਤਰੀਕਾ ਹੈ। ਸੰਨਿਆਸੀ ਇੱਕ ਗੁਫਾ ਵਿੱਚ ਸੌਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੁੱਧ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਬਾਹਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।"

ਅਗਲੀ ਰਾਤ, ਜਦੋਂ ਸਭ ਕੁਝ ਸ਼ਾਂਤ ਸੀ, ਉੱਤਰ ਵੱਲੋਂ ਵਗਦੀ ਇੱਕ ਹਵਾ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਸੰਨਿਆਸੀ ਦੀਆਂ ਟੁੱਟੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਚੀਕਾਂ, ਹਲਕੀ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ, ਸੁਣਾਈਆਂ।

"ਉਹ ਕੀ ਹੈ?" ਮੈਂ ਸ਼ੋਕਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ।

"ਇਹ ਸਾਧੂ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਰ ਰਾਤ ਉਹ ਚੱਟਾਨ ਦੀ ਚੋਟੀ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉੱਥੋਂ ਬੁੱਧ ਮਹਾਨ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਵਾਂ ਕਰਦਾ ਹੈ।"

"ਉਸਨੇ ਕਿਵੇਂ ਕੱਪੜੇ ਪਾਏ ਹੋਏ ਹਨ?" ਮੈਂ ਪੁੱਛਿਆ।

"ਛਿੱਲਾਂ ਵਿੱਚ।"

ਦੁਪਹਿਰ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਮਜ਼ੇਦਾਰ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ। ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਨਾਲੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਆਦਮੀ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ, ਸੈਂਕੜੇ ਯਾਕ ਅਤੇ ਭੇਡਾਂ, ਅਤੇ ਲਗਭਗ ਤੀਹ ਘੋੜੇ ਸਨ।

ਸ਼ੋਕਾ ਘਬਰਾ ਗਏ, ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੁਟੇਰੇ ਐਲਾਨ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਕਾਚੀ ਦਾ ਇੱਕ ਸਿਧਾਂਤ ਸੀ ਕਿ ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਮਾਨਦਾਰ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਪਛਾਣਨ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਸੁਣਿਆ ਜਾਵੇ। ਉਸਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਲੁਟੇਰੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਆਪਣੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਚੀਕਦੇ ਸਨ, ਅਤੇ ਚੋਣਵੀਂ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਮੀਰ ਤਿੱਬਤੀ ਨਰਮੀ ਅਤੇ ਸੁਚੱਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬੋਲਦੇ ਸਨ। ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਸਾਨੂੰ ਆਵਾਜ਼ ਦੇ ਸੁਰ ਦੁਆਰਾ ਪਤਾ ਲੱਗਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੌਣ ਹਨ ਅਤੇ ਕੀ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਮੇਰੇ ਸ਼ੋਕਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਉਤਸੁਕ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਯਾਤਰਾ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਤਿੱਬਤੀ ਕੈਂਪ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਣਾ ਪਵੇਗਾ ਜਾਂ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਪਹਾੜ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਦੱਖਣ ਵੱਲ ਮਾਰਚ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਮੁਸ਼ਕਲ, ਥਕਾਵਟ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਸੀਂ ਰਾਤ ਆਉਣ ਤੱਕ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕੀਤਾ, ਆਪਣੇ ਹੇਠਾਂ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਣਦੇਖੇ, ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰਿਵਾਜ ਹੈ, ਸੂਰਜ ਡੁੱਬਣ 'ਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਤੰਬੂਆਂ ਵਿੱਚ ਚਲੇ ਗਏ। ਆਪਣੇ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਛੱਡ ਕੇ, ਮੈਂ ਰਾਤ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੈਂਪ ਵਿੱਚ ਰੀਂਗਦਾ ਹੋਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇੱਕ ਤੰਬੂ ਵਿੱਚ ਝਾਤੀ ਮਾਰੀ। ਉਹ ਆਦਮੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਸਨ, ਵਿਚਕਾਰ ਅੱਗ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਟੂਵਿੰਗ ਚਾਹ ਦੇ ਦੋ ਭਾਂਡੇ ਸਨ। ਇੱਕ ਬੁੱਢੇ ਆਦਮੀ ਨੇ ਮੰਗੋਲੀਆਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਅੱਗ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਕੋਣੀ ਗੱਲ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਹੱਡੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅਤੇ ਝੁਰੜੀਆਂ ਵਾਲੇ ਮੱਥੇ 'ਤੇ ਪਾਏ ਗਏ ਭਾਰੀ ਪਰਛਾਵਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ-ਚੱਕਰ ਨੂੰ ਖੱਬੇ ਤੋਂ ਸੱਜੇ ਘੁੰਮਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਇੱਕ ਮਕੈਨੀਕਲ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਆਮ ਓਮਨੇ ਮਨੀ ਪਦਮੇ ਹੁਨ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜੋ ਸ਼ਬਦ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਤੋਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਕਮਲ ਦੇ ਫੁੱਲ ਤੋਂ ਬੁੱਧ ਦੇ ਪੁਨਰ ਜਨਮ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸਦਾ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਰਥ ਹੈ, "ਹੇ ਪਰਮਾਤਮਾ, ਕਮਲ ਦੇ ਫੁੱਲ ਤੋਂ ਉੱਭਰਦਾ ਰਤਨ।" ਦੋ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਹੋਰ

ਆਦਮੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਮੈਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਹੇਠਾਂ ਝੁਕ ਰਹੇ ਸਨ, ਪੈਸੇ ਗਿਣ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਨਿਰਮਾਣ ਦੀਆਂ ਕਈ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਜੋ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸ਼ੋਕਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।
ਬਿਨਾਂ ਦੇਖੇ ਲੰਘਣ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕਾ ਲੱਭਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਦਮੀਆਂ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਤਿੱਬਤੀ ਕੈਂਪ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਾਇਆ। ਅਸੀਂ ਕੈਂਪ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਮੀਲ ਅੱਗੇ ਵਧੇ। ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਜਗ੍ਹਾ ਚੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿੱਥੇ ਅਸੀਂ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਖੋਜ ਦੇ ਡਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਆਰਾਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਸਮਾਨ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕੁਝ ਘੰਟਿਆਂ ਦੀ ਨੀਂਦ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਨ ਵੇਲੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਕੈਂਪ ਨੂੰ ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਨਾਲ ਘਿਰਿਆ ਦੇਖ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਰਹਿ ਗਏ। ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ ਦੇ ਸਾਡੇ ਦੋਸਤ ਸਾਡੇ ਪਗਡੰਡੀਆਂ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਅਤੇ, ਸਾਨੂੰ ਸ਼ੋਕਾ ਵਪਾਰੀ ਸਮਝ ਕੇ, ਹੁਣ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਸੁਹਾਵਣੀ ਲੁੱਟ ਲਈ ਆਏ ਸਨ। ਨੇੜੇ ਆਉਣ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਨਿੱਘਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤੁਰੰਤ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣਾ ਮਾਣਯੋਗ ਨਾਲੋਂ ਤੇਜ਼ ਸੀ।
ਅਸੀਂ ਡੇਵਿਲਜ਼ ਲੇਕ ਦੇ ਕੰਢੇ ਵੱਲ ਇੱਕ ਤੰਗ ਘਾਟੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਰਸਤਾ ਬਣਾਇਆ, ਪਾਣੀ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਅੱਧਾ ਮੀਲ ਦੂਰ ਆਪਣਾ ਭੋਜਨ ਪਕਾਉਣ ਲਈ ਰੁਕੇ। ਇਸ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਮੈਂ ਲੰਬਕਾਰ ਲਈ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤੇ, ਉਬਾਲ-ਬਿੰਦੂ ਥਰਮਾਮੀਟਰਾਂ ਨਾਲ ਸਹੀ ਉਚਾਈ ਵੀ। ਪਾਣੀ 185° 'ਤੇ ਉਬਾਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਵਾਯੂਮੰਡਲ ਦਾ ਤਾਪਮਾਨ 64° ਫਾਰਨਹੀਟ ਸੀ।
ਮੈਂ ਹੁਣੇ ਹੀ ਆਪਣੇ ਯੰਤਰਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੈਕ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਦਮੀਆਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਧੁੱਪ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧਾ ਲੇਟਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਕੁਝ ਹਿੱਲਦਾ ਦੇਖਿਆ ਹੈ। ਉੱਪਰ ਛਾਲ ਮਾਰਦੇ ਹੋਏ, ਮੈਂ ਇੱਕ ਦ੍ਰਿੜ ਤਿੱਬਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਕੁਝ ਗਜ਼ ਦੂਰ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਚੋਰੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੇਖਿਆ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਮੇਰੀ ਰਾਈਫਲ ਖੋਹਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ। ਉਹ ਕਾਫ਼ੀ ਤੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਮੇਰੇ ਮਾਨਲਿਚਰ ਦੇ ਬੱਟ ਨਾਲ ਇੱਕ ਵਧੀਆ ਵਾਰ ਮਿਲਿਆ। ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਪਛਾਣ ਲਿਆ; ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਸਵੇਰੇ ਦੇਖਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਸਾਡਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਸਾਡਾ ਜਾਸੂਸੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਹੈਰਾਨੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਰਹਿਮ ਦੀ ਭੀਖ ਮੰਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਡਾਕੂ ਨੇ, ਮੰਨੀ ਗਈ ਮਾਸੂਮੀਅਤ ਦੇ ਇੱਕ ਮਜ਼ੇਦਾਰ ਅੰਦਾਜ਼ ਨਾਲ, ਸਾਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਸਦੇ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਤੰਬੂ ਵਿੱਚ ਰਾਤ ਬਿਤਾਓ। ਉਹ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਸ਼ਾਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਉਣਗੇ, ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ। ਡਾਕੂਆਂ ਦੀ ਮਹਿਮਾਨ ਨਿਵਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਸੱਦਾ ਠੁਕਰਾ ਦਿੱਤਾ। ਲੁਟੇਰਾ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹਿੱਲਿਆ ਅਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਅਸੀਂ ਸ਼ੈਤਾਨ ਦੀ ਝੀਲ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਆਪਣੀ ਯਾਤਰਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ। ਸਾਡੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਸੈਂਕੜੇ ਖਰਗੋਸ਼ ਉੱਗ ਪਏ। ਉਹ ਇੰਨੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਨ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਰਾਈਫਲ ਨਾਲ ਗੋਲੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਤੂਸਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸੰਕੇਤ ਸਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਪਿਛਲੇ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਝੀਲ ਦਾ ਪੱਧਰ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ।
ਦਿਨ ਵੇਲੇ ਮਾਰਚ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਡਾ ਸਾਹਮਣਾ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਨਾਲ ਹੋਇਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਡੋਗਪਾ ਸਨ, ਕੁਝ ਜੋਗਪਾ, ਦੋਵੇਂ ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਦੇ ਖਾਨਾਬਦੋਸ਼ ਟੋਲੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਨੇੜੇ ਆਉਂਦੇ ਦੇਖਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਭੇਡਾਂ ਅਤੇ ਯਾਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੱਗੇ ਭਜਾ ਕੇ ਭੱਜ ਗਏ। ਅਸੀਂ ਦੋ ਤਿੱਬਤੀ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ, ਬਹੁਤ ਗੰਦੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਕਾਲੇ ਮਲਮ ਨਾਲ ਮਲੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਚਮੜੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਫਟਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭੇਡਾਂ ਦੀ ਚਮੜੀ ਦੇ ਲੰਬੇ ਕੱਪੜੇ ਪਾਏ ਹੋਏ ਸਨ, ਘਿਸੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਗੰਦੇ ਸਨ। ਝੁਰੜੀਆਂ ਵਾਲੇ ਵਾਲ

ਇੰਨੇ ਨਾ ਧੋਤੇ ਗਏ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇੱਕ ਭਿਆਨਕ ਬਦਬੂ ਆਉਂਦੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਸਾਡੇ ਨੇੜੇ ਨਾ ਆਉਣ।

ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਤਿੱਬਤੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਦੀ ਰਾਈਫਲ ਉਸਦੇ ਹੱਥੋਂ ਖੋਹਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਨੇ ਉਸ ਤੋਂ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਮਾਰ ਕੁੱਟ ਕੀਤੀ ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ ਭੁੱਲਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਨੂੰ ਦਿਨ ਦੇ ਬਾਕੀ ਸਮੇਂ ਲਈ ਇਕੱਲੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਨੇ ਇੱਕ ਕਾਲੇ ਬਘਿਆੜ 'ਤੇ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜੋ ਕੈਂਪ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆਇਆ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਝੀਲ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਸੌ ਫੁੱਟ ਉੱਪਰ, ਪਹਾੜ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ, ਵਿਸ਼ਾਲ ਜੀਵਾਸ਼ਮਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਪਰਤ ਮਿਲਿਆ, ਜਿਸਨੂੰ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਕਾਰ ਅਤੇ ਭਾਰ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਮੈਂ ਪੁੱਟ ਕੇ ਬਾਹਰ ਲਿਜਾਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ।

ਸਾਨੂੰ ਲਗਭਗ ਯਕੀਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਡੇ 'ਤੇ ਹਰ ਸਮੇਂ ਕਈ ਜੋਗਪਾ ਸਾਡੀ ਜਾਸੂਸੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਅਤੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਸੁੱਤੇ ਪਏ ਅਜਨਬੀਆਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਨਪਸੰਦ ਆਦਤ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਧਾਰਨ ਚਾਲ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ। ਸੂਰਜ ਡੁੱਬਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਸੀਂ ਡੇਰਾ ਲਾਉਣ ਦਾ ਦਿਖਾਵਾ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਅੱਗ ਬਾਲੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗੇ ਕਿ ਅਸੀਂ ਰਾਤ ਲਈ ਰੁਕੇ ਹਾਂ, ਹਨੇਰਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅੱਗ ਬਲਦੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ। ਕਈ ਮੀਲ ਤੁਰਦੇ ਅਤੇ ਠੋਕਰ ਖਾਂਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਨੂੰ ਆਖਰਕਾਰ ਪਹਾੜੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਉੱਚੀ ਜਗ੍ਹਾ ਮਿਲੀ, ਜਿੱਥੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸਮਝਦੇ ਸੀ। ਰਾਤ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬਰਫ਼ ਪਈ, ਅਤੇ ਆਮ ਵਾਂਗ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਮੁੱਛਾਂ, ਪਲਕਾਂ ਅਤੇ ਵਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬਰਫ਼ ਲਟਕਦੇ ਹੋਏ ਜਾਗੇ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਸੱਚਮੁੱਚ ਖੁਸ਼ ਅਤੇ ਤੰਦਰੁਸਤ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਸੀ।

ਇਹ ਮੇਰੀ ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤੀ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਕਈ ਬਿੰਦੂਆਂ ਤੋਂ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾ ਲਿਆ ਕਿ ਰਾਕਸ ਅਤੇ ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਝੀਲਾਂ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਉੱਚਾਈ ਨਿਰੰਤਰ ਸੀ, ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਝੀਲਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗਤ ਸੰਚਾਰ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਲਗਭਗ ਅੱਧੇ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਦਬਾਅ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਉੱਚਾਈ ਦੀ ਔਸਤ ਉਚਾਈ 1000 ਫੁੱਟ ਹੈ - ਇੱਕ ਤੱਥ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਝੀਲਾਂ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਚੈਨਲ ਦੁਆਰਾ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਚੋਟੀ ਨੂੰ ਕੱਟਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਮੂਲ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਝੀਲਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗਤ ਸੰਚਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉੱਚਾਈ ਵਿੱਚ ਉਦਾਸੀ ਇਹ ਸੰਭਵ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਚੋਟੀ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਉੱਚਾਈ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਨੀਵਾਂ ਬਿੰਦੂ ਝੀਲਾਂ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸੌ ਫੁੱਟ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ।

ਅਧਿਆਇ ਗਿਆਰ੍ਹਵਾਂ

ਅਜੀਬ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ

ਰਾਕਸਟਲ ਦੇ ਕੰਢੇ ਤੋਂ ਨਿਕਲਣ ਤੋਂ ਠੀਕ ਪਹਿਲਾਂ ਮੇਰੀ ਕਿਸਮਤ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਰਹੀ। ਸਾਨੂੰ ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਮੂਹ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਓਵਰਟੇਕ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਦੂਰਬੀਨ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਵੱਲ ਆਉਂਦੇ ਦੇਖਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਲਗਭਗ ਵੀਹ ਯਾਕ ਚਲਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਲੁਟੇਰੇ ਘੋੜਿਆਂ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਡੇਢ ਮੀਲ ਅੱਗੇ ਸੀ, ਅਤੇ ਡੇਵਿਲਜ਼ ਲੇਕ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਹਾੜੀ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਸਾਡੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਭਿਆਨਕ ਗਤੀ ਨਾਲ ਆਉਂਦੇ ਦੇਖਿਆ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਾਡੇ ਪਿੱਛੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਰੁਕਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਆਦਮੀ ਡਰ ਗਏ।

ਹਾਈਵੇਅਮੈਨਾਂ ਦਾ ਟੋਲਾ ਨੇੜੇ ਆਇਆ, ਯਾਕਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਾਡੇ ਵੱਲ ਇੱਕ ਕਤਾਰ ਵਿੱਚ ਦੌੜੇ, ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਆਦਮੀ, ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿੰਗ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਡਰ ਨਾਲ ਅਧਰੰਗੀ ਹੋ ਗਏ।

ਲੁਟੇਰੇ ਹੁਣ ਸੌ ਗਜ਼ ਦੂਰ ਸਨ। ਇੱਕ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਲੋਡਿਡ ਰਾਈਫਲ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੈਮਰਾ ਲੈ ਕੇ, ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ, ਇਹ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਕਿ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਦੇ ਮੈਚਲਾਕਾਂ ਨਾਲ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਿਊਜ਼ ਬਾਲਣ ਅਤੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਾਂ ਲੱਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਘੋੜੇ 'ਤੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾਉਣਾ ਲਗਭਗ ਅਸੰਭਵ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਭਾਰੀ ਅਤੇ ਬੋਝਲ ਸਨ।

ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਟਵਿਨ-ਲੈਂਸ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫਿਕ ਉਪਕਰਣ ਵਿੱਚ ਫੋਕਸ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕੀਤਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਲਿਆ। ਮੈਂ ਤਸਵੀਰ ਉਦੋਂ ਖਿੱਚੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਤੀਹ ਗਜ਼ ਦੂਰ ਸਨ, ਉਤਰਨ ਦੀ ਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਘੋੜਿਆਂ ਉੱਤੇ ਘੁੰਮ ਰਹੇ ਸਨ। ਕੈਮਰਾ, ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਲਦੀ ਹੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਡਿੱਗ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਰਾਈਫਲ ਮੋਢੇ 'ਤੇ ਆ ਗਈ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਥਿਆਰ ਹੇਠਾਂ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਆਪਣੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਬਲ ਦੇਣ ਲਈ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਮੈਨਲਿਚਰ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ।

ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਨਿਮਰ ਭੀੜ ਕਿਤੇ ਵੀ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਸਿਰਫ਼ ਉਦੋਂ ਹੀ ਬਹਾਦਰ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਹਿੰਮਤ ਕਰਨਾ ਆਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਮਾਚਿਸ ਦੇ ਤਾਲੇ ਜਲਦੀ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੋਢਿਆਂ ਤੋਂ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਹਿਣਿਆਂ ਨਾਲ ਜੜੀਆਂ ਤਲਵਾਰਾਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਡਾਕੂ ਆਪਣੇ ਗੋਡਿਆਂ ਭਾਰ ਡਿੱਗ ਪਏ, ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀਆਂ ਟੋਪੀਆਂ ਲਾਹ ਕੇ, ਸਲਾਮੀ ਅਤੇ ਅਧੀਨਗੀ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਜੀਭਾਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢੀਆਂ। ਮੈਂ ਉਸ ਹਾਸੋਹੀਣੇ ਰਵੱਈਏ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੋਟੋ ਖਿੱਚੇ ਬਿਨਾਂ ਨਾ ਰਹਿ ਸਕਿਆ।

ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ, ਜਿਸਨੂੰ ਸਾਮਾਨ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਮਾਨਸਿੰਗ ਨੂੰ ਇੰਚਾਰਜ ਬਣਾਇਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਹੁਣ ਉਹ ਮਾਰਟੀਨੀ-ਹੈਨਰੀ ਰਾਈਫਲ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਔਰਤ, ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ, ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ। ਉਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਦਮੀਆਂ ਦੀ ਕਾਇਰਤਾ 'ਤੇ ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਪਸੰਦ ਆਈ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਘੋੜੇ ਤੋਂ ਛਾਲ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ, ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੇ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਸ਼ਬਦ ਬੋਲੇ, ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਗੋਡੇ ਟੇਕਣ ਵਾਲੇ ਆਦਮੀਆਂ 'ਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਮੁੱਠੀਆਂ ਹਿਲਾਈਆਂ, ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਝੱਗ ਕੱਢਦੇ ਹੋਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਥੁੱਕਿਆ। ਇਸ

ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਾਈਵੇਅਮੈਨਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਗਾਲਾਂ ਕੱਢਦੇ ਹੋਏ, ਉਸਨੇ ਮੇਰੇ ਸਮਾਨ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਤੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਤਰੀਕਾ ਦਿਖਾਇਆ; ਪਰ ਉਸਦੀ ਬੋਲੀ ਦਾ ਅਧੀਨ ਭੀੜ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਿਆ।

ਮੈਂ ਉਸ ਕੋਲ ਗਿਆ, ਉਸਦੀ ਪਿੱਠ 'ਤੇ ਥੱਪੜ ਮਾਰਿਆ, ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਰੁਪਿਆ ਦਿੱਤਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜੀਭ ਫੜ ਲਵੇ। ਉਸਨੇ ਸਿੱਕਾ ਫੜਿਆ, ਅਤੇ ਚਾਂਦੀ ਨੂੰ ਚਮਕਾਉਣ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚਮੜੀ ਦੇ ਕੋਟ 'ਤੇ ਰਗੜਿਆ। ਉਹ ਤੁਰੰਤ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋ ਗਈ, ਅਤੇ ਸਿੱਕੇ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਰਗੜਦੀ ਰਹੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਚਮਕਦਾਰ ਨਾ ਹੋ ਗਿਆ, ਉਸਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਗ ਵਰਗੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਉੱਚੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ, ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵੱਲ ਦੇਖਿਆ, ਅਤੇ ਧੰਨਵਾਦ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਜੀਭ ਬਾਹਰ ਕੱਢੀ।

ਕਾਚੀ ਅਤੇ ਡੋਲਾ, ਜੋ ਤਿੱਬਤੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦੇ ਸਨ, ਨੂੰ ਹੁਣ ਮੇਰੇ ਲਈ ਡਾਕੂਆਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ; ਪਰ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਸ਼ੋਕਾ ਇੰਨੇ ਡਰੇ ਹੋਏ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਤੁਰਨਾ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਪਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਬੋਲਣਾ ਤਾਂ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਦੇਖ ਕੇ ਕਿ ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਿਆਨਕ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿੰਨੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਬੂ ਵਿੱਚ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਗਏ।

"ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਯਾਕ ਅਤੇ ਕੁਝ ਟੱਟੂ ਵੇਚਣ," ਮੈਂ ਕਿਹਾ। "ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਕੀਮਤ ਦਿਆਂਗਾ।"

"ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਜੇ ਤਰਜੁਮ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਵੱਢ ਦੇਵੇਗਾ। ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਯਾਕ ਵੇਚਣਗੇ।"

"ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ। ਉਹ ਕਿੰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ?"

"ਦੋ ਸੌ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਰੁਪਏ। ਪਰ," ਡੋਲਾ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ, "ਜਨਾਬ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਾਲੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਦਿਓ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਧੀਆ ਯਾਕ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦਸ ਤੋਂ ਸੋਲਾਂ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਹੈ।"

ਤਿੰਨ ਜਾਂ ਚਾਰ ਘੰਟਿਆਂ ਦੀ ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਡਾਕੂ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਦੋ ਸੌ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਚਾਲੀ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਘੱਟ ਗਏ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਵੀਹ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇ ਇਸ ਅੰਕੜੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ, ਅਸੀਂ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਯਾਕ ਮੇਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਕਾਫ਼ੀ ਦੋਸਤਾਨਾ ਬਣ ਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਪੈਕ-ਕਾਠੀ ਅਤੇ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਉਤਸੁਕਤਾਵਾਂ ਵੀ ਵੇਚੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਚਾਹ ਅਤੇ ਤਸਾਂਬਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਅੱਗੜੀ ਔਰਤ ਕੋਲ ਅਜੇ ਵੀ ਮੇਰੇ ਸਮਾਨ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਣ ਦਾ ਇੱਕ ਅਜੀਬ ਤਰੀਕਾ ਸੀ। ਮੇਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ ਉਸਦੀ ਤਾਂਘ ਉਦੋਂ ਵਧਦੀ ਜਾਪਦੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਮੈਨੂੰ ਯਾਕਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦੇ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਪੈਸਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਉਹ ਇੱਕ ਅੱਖ ਮੇਰੇ ਸਾਮਾਨ 'ਤੇ ਰੱਖਦੀ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਦੋਵੇਂ ਉੱਥੇ ਹੀ ਰੱਖ ਲਏ। ਮੈਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਕਿ ਮੇਰੀ ਰਾਈਫਲ ਕਦੇ ਵੀ ਮੇਰੇ ਹੱਥੋਂ ਨਾ ਜਾਵੇ, ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਕਦੇ ਪਿੱਛੇ ਤੋਂ ਮੇਰੇ ਨੇੜੇ ਨਾ ਆਵੇ।

ਅਸੀਂ ਪੈਸੇ ਗਿਣੇ, ਲਗਭਗ ਪੰਜਾਹ ਰੁਪਏ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਖਰੀਦਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਸਾਡੇ ਹਰੇਕ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਹਰੇਕ ਸਿੱਕੇ ਨੂੰ ਘੁੰਮਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਵਜਾਇਆ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਪੂਰੀ ਰਕਮ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਸਿੱਕੇ ਵਾਪਸ ਭੇਜੇ ਗਏ ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਗਿਣੇ ਗਏ, ਤਾਂ ਜੋ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਤਿੱਬਤ ਵਿੱਚ ਸਮਾਂ ਪੈਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਗਿਣਨ, ਦੁਬਾਰਾ ਗਿਣਨ ਅਤੇ ਵਜਾਉਣ

ਵਿੱਚ ਦੋ ਘੰਟੇ ਹੋਰ ਲੱਗ ਗਏ। ਦੋ ਯਾਕ ਆਖਰਕਾਰ ਸਾਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੇ ਗਏ - ਇੱਕ, ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ, ਲੰਬੇ ਵਾਲਾਂ ਵਾਲਾ ਕਾਲਾ ਜਾਨਵਰ, ਬੇਚੈਨ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ; ਦੂਜਾ ਬਰਾਬਰ ਕਾਲਾ, ਮਜ਼ਬੂਤ, ਅਤੇ ਵਾਲਾਂ ਵਾਲਾ, ਪਰ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕੋਮਲ।
ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੜਨ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਝੁੰਡ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਨਾਸਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਰੱਸੀਆਂ ਪਾਉਣ ਲਈ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਿੱਠ 'ਤੇ ਕਾਠੀ ਬੰਨ੍ਹਣ ਲਈ, ਇਹ ਸਾਰੇ ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਸਨ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਨਵੇਂ ਲੋਕਾਂ ਵਜੋਂ ਸਿੱਖਣੇ ਪੈਂਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਸੀ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਸਫਲ ਹੋਣ ਤੱਕ ਸੰਘਰਸ਼ ਕੀਤਾ।
ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਵੱਖ ਹੋਏ, ਮੈਂ ਅਤੇ ਲੁਟੇਰੇ ਚੰਗੇ ਦੋਸਤ ਸੀ। ਡਾਕੂਆਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ। ਮੈਂ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ ਤਿੱਬਤ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਨਾਲੋਂ ਕਿਸੇ ਡਾਕੂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰਾਂਗਾ।
ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮੈਨੂੰ ਅਫ਼ਸੋਸ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ ਜੋਗਪਾ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਖਤਮ ਹੋਈ, ਕਿਉਂਕਿ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਲੁਟੇਰੇ ਸਨ, ਪਰ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰ ਦਿਲਚਸਪ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਸਲੀ ਅਤੇ ਉਤਸੁਕ ਪਹਿਰਾਵਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਢੰਗ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਸਾਧਾਰਨ ਪਰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਮਝਦਾਰ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦਾ ਢੰਗ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਸੱਚਮੁੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਤਾਜ਼ਗੀ ਭਰੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਹਿਰਾਵਾ ਤਿੱਬਤ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਆਦਮੀਆਂ ਨੇ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਟ ਅਤੇ ਟੋਪੀਆਂ ਪਹਿਨੀਆਂ ਸਨ, ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਸਹੂਲਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਕੋਈ ਵੀ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਕੱਪੜੇ ਨਹੀਂ ਪਹਿਨੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਰਾਵੇ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਨੇ ਤੇਂਦੁਏ ਦੀ ਚਮੜੀ ਨਾਲ ਸਜਾਇਆ ਹੋਇਆ ਇੱਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਕੋਟ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਕੋਲ ਇੱਕ ਲੰਮਾ, ਸਲੇਟੀ ਉੱਨੀ ਚੋਗਾ ਸੀ ਜੋ ਇੱਕ ਡਰੈਸਿੰਗ-ਗਾਊਨ ਵਰਗਾ ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਕਮਰ-ਬੈਂਡ ਦੁਆਰਾ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਤੀਜੇ ਨੇ ਭੇਡ ਦੀ ਚਮੜੀ ਦੇ ਢਿੱਲੇ ਕੱਪੜੇ ਪਹਿਨੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਜਿਸਦੇ ਅੰਦਰ ਉੱਨ ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ ਚੌਥਾ ਇੱਕ ਗੂੜ੍ਹੇ-ਲਾਲ ਰੰਗ ਦੇ ਟਿਊਨਿਕ ਵਿੱਚ ਸਜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚਮੜੇ ਦੀ ਇੱਕ ਪੇਟੀ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਲੋਹੇ ਵਿੱਚ ਜੜੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਬੈਲਟ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸੂਈ-ਕੈਸ, ਟਿੰਡਰ-ਥੈਂਚ ਅਤੇ ਸਟੀਲ, ਇੱਕ ਗੋਲੀ-ਥੈਂਚ ਅਤੇ ਬੈਗ, ਅਤੇ ਆਬਨੂਸ, ਸਟੀਲ ਅਤੇ ਚਾਂਦੀ ਦੀ ਫਿਲਿਗਰੀ ਦੀ ਮਿਆਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਸੁੰਦਰ ਖੰਜਰ ਲਟਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜੋਗਪਾ, ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਤਿੱਬਤੀ ਆਦਮੀਆਂ ਵਾਂਗ, ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਤਲਵਾਰ ਪਹਿਨਦੇ ਸਨ। ਭਾਵੇਂ ਕੋਟ ਲੰਮਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਛੋਟਾ, ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਢਿੱਲਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਮਰ 'ਤੇ ਫੁੱਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਵਿੱਚ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦੇ ਕਈ ਕਟੋਰੇ (ਪੂ-ਕੁਸ), ਨਸਵਾਰ-ਡੱਬਾ, ਪੈਸਿਆਂ ਦੇ ਕਈ ਥੈਲੇ, ਤਸਾਂਬਾ ਅਤੇ ਚਾਹ ਦੀਆਂ ਇੱਟਾਂ ਹੋ ਸਕਣ। ਇਹ ਇਸ ਰਿਵਾਜ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਤਿੱਬਤੀ ਆਦਮੀ, ਜਦੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੇਖੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਬਹੁਤ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੰਦੇ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਕੁਝ ਹਲਕੇ ਜਿਹੇ ਬਣੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਦਿਨ ਵੇਲੇ ਤਿੱਬਤੀ ਇੱਕ ਬਾਂਹ ਅਤੇ ਛਾਤੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨੰਗੇ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਸਨ, ਇੱਕ ਬਾਂਹ ਲਟਕਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਅਭਿਆਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਤਿੱਬਤ ਵਿੱਚ ਦਿਨ ਗਰਮ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਰਾਤਾਂ ਠੰਡੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ, ਦੱਖਣ-ਪੱਛਮੀ ਤਿੱਬਤ ਵਿੱਚ ਸੂਰਜ ਡੁੱਬਣ ਵੇਲੇ ਥਰਮਾਮੀਟਰ ਵਿੱਚ ਗਿਰਾਵਟ ਕਈ ਵਾਰ 80° ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ 100° ਤੱਕ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਤਿੱਬਤੀ ਲੋਕ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਪਣੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੌਂਦੇ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਰਾਤ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਜੰਮਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕੱਪੜੇ ਤੇਜ਼ ਧੁੱਪ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਾਰੀ ਅਤੇ ਗਰਮ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਸਧਾਰਨ ਉਪਾਅ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਬੈਠਣ ਵੇਲੇ ਦੋਵੇਂ ਬਾਹਾਂ ਨੂੰ ਸਲੀਵਜ਼ ਤੋਂ ਖਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਛਾਤੀ ਅਤੇ ਪਿੱਠ ਨੰਗੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ; ਪਰ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ

ਵੇਲੇ, ਇੱਕ ਬਾਂਹ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੱਬੀ, ਅੰਦਰ ਖਿਸਕ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਕੋਟ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਭਾਰੀ ਸਮਾਨ ਨੂੰ ਡਿੱਗਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਜੋਗਪਾਵਾਂ ਦੀ ਪਾਚਨ ਕਿਰਿਆ ਚੰਗੀ ਸੀ, ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਾਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਯਾਕਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹ ਤਸਾਂਬਾ, ਚੂਰਾ (ਪਨੀਰ) ਅਤੇ ਚਾਹ ਦੇ ਸੁਆਦੀ ਭੋਜਨ ਲਈ ਬੈਠ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੋਟ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਲੱਕੜੀ ਅਤੇ ਧਾਤ ਦੇ ਪੂ-ਕੁਸ (ਕਟੋਰੇ) ਕੱਢੇ, ਅਤੇ ਜਲਦੀ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਸਾਂਬਾ ਨਾਲ ਭਰ ਦਿੱਤਾ, ਇਸ ਉੱਤੇ ਆਮ ਵਾਂਗ, ਮੱਖਣ ਅਤੇ ਨਮਕ ਮਿਲਾ ਕੇ ਭਾਫ਼ ਵਾਲੀ ਚਾਹ ਡੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤੀ। ਆਪਣੀਆਂ ਗੰਦੀਆਂ ਉਂਗਲਾਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਟੋਰੇ ਵਿੱਚ ਮਿਸ਼ਰਣ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਹਿਲਾਇਆ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇੱਕ ਪੇਸਟ ਨਹੀਂ ਬਣ ਗਿਆ, ਜਿਸਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਗੇਂਦ ਵਿੱਚ ਰੋਲ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਖਾਧਾ। ਇਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਦੁਹਰਾਈ ਗਈ। ਹਰ ਵਾਰ, ਦੁਬਾਰਾ ਭਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਕਟੋਰੇ ਨੂੰ ਜੀਭ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਪੁ-ਕੁ ਘੁੰਮਾ ਕੇ ਸਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਖਾਣੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੂਰਜ ਦੀ ਗਰਮੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੁਝ ਕੱਪੜੇ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੋਨੇ, ਚਾਂਦੀ ਅਤੇ ਤਾਂਬੇ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਲੇ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਹੋਏ ਸਨ।

ਡਾਕੂਆਂ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ, ਭਾਵੇਂ ਸੁੰਦਰ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੰਗਲੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਖਾਸ ਸੁਹਜ ਸੀ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਤਿੱਬਤੀ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਉਲਟ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੰਦ ਚੰਗੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰੰਗ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੂੜ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਿਰਫ਼ ਕਾਲਾ ਮਲਮ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲ੍ਹਾਂ, ਨੱਕ ਅਤੇ ਮੱਥੇ 'ਤੇ ਮਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸਲ ਨਾਲੋਂ ਗੂੜ੍ਹਾ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸ਼ੁੱਭ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿਯਮਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਅਤੇ ਮੂੰਹ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਨਾਲ ਭਰੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਅਣਗਿਣਤ ਛੋਟੀਆਂ ਪਲੇਟਾਂ ਵਿੱਚ ਮਰੋੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਉੱਪਰ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਲਾਲ ਪੱਗ ਪਲੇਟਾਂ ਨੂੰ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉੱਚਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੱਥੇ ਨੂੰ ਸਜਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਪਲੇਟਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਤਾਰ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਲੇਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਦਾ ਸਿਰਾ ਇਸਦੇ ਨੇੜਲੇ ਗੁਆਂਢੀ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਮੈਲਾਕਾਈਟ ਨਾਲ ਜੜੇ ਸੋਨੇ ਦੇ ਵੱਡੇ ਕੰਨਾਂ ਦੇ ਮੁੰਦਰੇ ਪਹਿਨੇ ਹੋਏ ਸਨ।

ਬੱਚੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਨ, ਅਤੇ ਵੱਡਿਆਂ ਵਾਂਗ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਅੱਠ ਜਾਂ ਦਸ ਸਾਲ ਦੀ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਆਪਣੀਆਂ ਪੇਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਤਲਵਾਰਾਂ ਬੰਨ੍ਹਦੇ ਸਨ।

ਇੱਕ ਟੋਕਰੀ ਵਿੱਚ ਜਿਸਨੂੰ ਇੱਕ ਯਾਕ ਉੱਤੇ ਲੱਦਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਮੈਂ ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਬੱਚਾ ਦੇਖਿਆ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਮਾਂ ਡਰ ਕੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਲੈ ਗਈ, ਅਤੇ ਉਸ ਗਰੀਬ ਛੋਟੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਨੂੰ ਧੋਤਾ ਅਤੇ ਮਲਿਆ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਚਮੜੀ ਦੁਖਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਅਜਨਬੀਆਂ ਨੇ ਛੂਹਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਮਰ ਗਏ।

ਉਹ ਆਦਮੀ ਵੀ ਓਨੇ ਹੀ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਚੌਲ ਖਰੀਦਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਸੰਭਾਲਣ ਦਿੰਦੇ ਸਨ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਮੇਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਹਰ ਵਾਰ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਦੇ ਸਨ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਚੌਲਾਂ ਦੀ ਥੈਲੀ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਲਈ ਆਪਣਾ ਹੱਥ ਵਧਾਉਂਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਮੈਨੂੰ ਇਸਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮੁੱਠੀ ਚੌਲ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਮੁੱਠੀ ਭਰ ਹੀ ਖਰੀਦਿਆ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇਹ ਚੰਗਾ ਸੀ, ਮੈਂ ਫਿਰ ਬਾਕੀ ਖਰੀਦ ਲਿਆ।

ਉਸੇ ਦੁਪਹਿਰ ਅਸੀਂ ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਵੱਲ ਲਗਭਗ ਅੱਧਾ ਮੀਲ ਚੱਲੇ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਲੁਟੇਰੇ ਨੇ ਘੇਰ ਲਿਆ, ਜਿਸਨੂੰ ਅਸੀਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਪਹਿਲਾਂ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਹ ਸਾਡੇ ਵੱਲ ਸਵਾਰ ਹੋ ਗਿਆ, ਜ਼ਾਹਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਉਤਸ਼ਾਹ ਵਿੱਚ। ਘੋੜੇ ਤੋਂ ਉਤਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਤਲਵਾਰ ਕੱਢੀ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਇੱਕ ਯਾਕ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਇੰਨੀ ਅਜੀਬ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਪਦੀ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਸਦੇ ਇਰਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸਕੇ। ਉਸਨੇ ਸਾਨੂੰ ਚੀਕਿਆ ਕਿ ਉਸਦਾ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਉਸਨੂੰ ਜਾਣ ਦਿੱਤਾ। ਉਸਨੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਯਾਕ ਨੂੰ ਪਛਾੜ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ, ਬਦਕਿਸਮਤ ਜਾਨਵਰ ਨਾਲ ਸੰਘਰਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਜਾਨਵਰ ਦੀ ਗਰਦਨ ਦੁਆਲੇ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਸਿਰ ਉਸਦੇ ਸਿੰਗਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਕਾਫ਼ੀ ਚਿੰਤਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਡਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਨਿਕਾਸ ਜਾਨਵਰ ਦਾ ਗਲਾ ਕੱਟਣ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਚਕਮਾ ਸੀ। ਮੇਰੀ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਨੌਜਵਾਨ ਜੋਗਪਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੰਦਾਂ ਨਾਲ ਯਾਕ ਦੇ ਵਾਲਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਟੁਕੜਾ ਫੜ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਪਾੜਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਦਕਿਸਮਤ ਚੌਗੁਣਾ ਆਪਣੇ ਸਤਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਝੰਜੋੜਨ ਲਈ ਬੇਤਾਬ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਖੀਰ ਵਾਲ ਝੜ ਗਏ, ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਕੱਸੇ ਹੋਏ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਲਟਕਦੇ ਹੋਏ, ਜੋਗਪਾ ਨੇ ਜਾਨਵਰ ਦਾ ਸਿਰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਤਲਵਾਰ ਲਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਅੱਗੇ ਉਸਦੀ ਪੂਛ 'ਤੇ ਵਾਰ ਕੀਤਾ।

ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਹੁਣ ਦਖ਼ਲ ਦੇਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਉਸ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਪਿਗਨੀ ਤੋਂ ਫੜ ਲਿਆ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਵਾਰੀ ਵਿੱਚ ਡਰੇ ਹੋਏ ਯਾਕ ਦੀ ਪੂਛ ਨਾਲ ਚਿਪਕ ਗਿਆ, ਜੋ ਕਿ, ਝੁਕਦਾ ਹੋਇਆ, ਸਾਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਣਸੁਖਾਵੀਂ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਖਿੱਚਦਾ ਰਿਹਾ।

ਜੋਗਪਾ ਨੇ ਸਾਡੀ ਪਾਗਲ ਉਡਾਣ ਵਿੱਚ, ਯਾਕ ਦੇ ਰੇਸ਼ਮੀ ਵਾਲਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਲੰਮਾ ਤਾਲਾ ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ। ਇਸਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹ ਕਾਫ਼ੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਜਾਪਦਾ ਸੀ, ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਤਲਵਾਰ ਮਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਈ। ਉਸਨੇ ਜਲਦੀ ਨਾਲ ਚੋਰੀ ਹੋਏ ਤਾਲੇ ਆਪਣੇ ਕੋਟ ਵਿੱਚ ਲੁਕਾ ਲਏ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਸਾਡੇ ਵੱਲ ਨੀਵੇਂ ਝੁਕਦੇ ਹੋਏ, ਆਪਣੀ ਜੀਭ ਬਾਹਰ ਕੱਢੀ, ਅਤੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਜਾਨਵਰ ਨਾਲ ਵਿਦਾ ਹੋਣ ਵੇਲੇ ਅਜਿਹੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਹੀਂ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਤਾਂ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਜ਼ਰੂਰ ਆਵੇਗੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਘਟਨਾ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ। ਜੋਗਪਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਚਲਾ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਪੱਥਰੀਲੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚੋਂ ਆਪਣੀ ਯਾਤਰਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਉਸ ਪਹਾੜੀ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚੇ ਜੋ ਇਸਦੇ ਪਾਰ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਵਿੱਚ ਦੋ ਝੀਲਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡ ਦਿੱਤਾ। ਅਸੀਂ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਗਏ, 16,450 ਫੁੱਟ ਤੱਕ ਵਧਦੇ ਹੋਏ। ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਪਹਾੜੀ ਸੱਚਮੁੱਚ ਦੋ ਝੀਲਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਫੈਲੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਮੈਂ ਇਸਦੀ ਲੰਬਾਈ ਦੇ ਅੱਧੇ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸੈਰ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਉੱਤਰੀ ਹਿੱਸਾ ਦੱਖਣੀ ਨਾਲੋਂ ਕੁਝ ਨੀਵਾਂ ਜਾਪਦਾ ਸੀ; ਪਰ ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਦੋ ਚਾਦਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਦਬਾਅ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਿਸਦਾ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਹਰ ਜਗ੍ਹਾ ਝੀਲਾਂ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੋਂ ਕਈ ਸੌ ਫੁੱਟ ਉੱਪਰ ਜਾਪਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਬਰਬਾਦ ਹੋਇਆ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਰਾਤ ਹੋਈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਅਜੇ ਵੀ ਪਹਾੜੀ 'ਤੇ ਹੀ ਸੀ।

ਆਪਣੇ ਕੈਂਪਿੰਗ-ਗ੍ਰਾਊਂਡ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਪਹਾੜੀ 'ਤੇ ਪੰਦਰਾਂ ਕਾਲੇ ਤੰਬੂ ਦੇਖੇ। ਪੂਰਬ ਵੱਲ, ਝੀਲ ਦੇ ਕੰਢੇ, ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਗੋਂਬਾ, ਜਾਂ ਲਾਮੇਸਰੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੰਦਰ ਅਤੇ ਕਈ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਘਰ ਸਨ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਗੋਂਬਾ ਵਿਚਕਾਰ ਦੂਰੀ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਸਿਰਫ਼ ਅੱਠ ਮੀਲ ਲਗਾਇਆ, ਇੱਕ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਗੱਲ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਨੂੰ ਉਮੀਦ ਸੀ ਕਿ ਉੱਥੇ ਤਾਜ਼ਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਮਿਲਣਗੇ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਯਾਤਰਾ 'ਤੇ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣਗੇ। ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਗਿਆਨਮਾ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ

ਬਾਹਰ ਸੀ, ਨਾਲ ਹੀ ਬਾਰਕਾ ਤਰਜੁਮ ਅਤੇ ਟਾਕਲਾਕੋਟ ਦੇ ਜੋਂਗ ਪੇਨ ਵਰਗੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਵੀ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਰਾਤ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਭੋਜਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕੀਏ, ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਜਲਦੀ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕੀਏ, ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਪਿੱਛਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਫੜੇ ਜਾਣ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਘੱਟ ਹੋਵੇਗਾ। ਸ਼ੋਕਾ ਫਿਰ ਤਿੱਬਤੀ ਬਸਤੀ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੇ ਵਿਚਾਰ 'ਤੇ ਡਰ ਨਾਲ ਕੰਬ ਰਹੇ ਸਨ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਰਾਤ ਟਕਰ ਗੋਂਬਾ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਪਹੁੰਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸਾਡੇ ਹੇਠਾਂ ਦੋ ਵੱਡੀਆਂ ਝੀਲਾਂ ਸਨ। ਇਸ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ 'ਤੇ ਇੱਕ ਆਖਰੀ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੇ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਿਆ। ਡੇਵਿਲਜ਼ ਝੀਲ, ਇਸਦੇ ਟੁੱਟੇ ਹੋਏ, ਤੇਜ਼ ਕਿਨਾਰਿਆਂ, ਇਸਦੇ ਪੱਥਰੀਲੇ ਟਾਪੂਆਂ ਅਤੇ ਫੈਲੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਾਇਦੀਪਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਮੈਨੂੰ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਝੀਲ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਨਮੋਹਕ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ, ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮਹਾਦੇਵਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਚੰਗੇ ਦੇਵਤੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਾਣੀ ਬਰਾਬਰ ਨੀਲਾ ਅਤੇ ਨਿਰਮਲ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਰੇਕ ਝੀਲ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਲਈ ਉਹੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਗੰਗਰੀ ਲੜੀ ਸੀ, ਮਾਨਸਰੋਵਰ, ਬ੍ਰਹਮਾ ਦੀ ਰਚਨਾ, ਇਸਦੇ ਗੁਆਂਢੀ ਵਾਂਗ ਅਜੀਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿਲਚਸਪ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਵਿੱਚ ਇਸਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਤੋਂ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਉੱਗਦੀਆਂ ਕੋਈ ਵੀ ਖੱਡਾਂ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਹ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਅੰਡਾਕਾਰ ਸੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦੇ। ਪਾਣੀ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੀਆਂ ਪਹਾੜੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਪੱਥਰੀਲੀ, ਤਿਰਛੀ ਮੈਦਾਨ ਸੀ, ਸਿਵਾਏ ਉਸ ਰਿਜ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋ ਇਸਨੂੰ ਰਾਕਸਟਲ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਇਸਦਾ ਤੱਟ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਖ਼ਤ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਸੀ।

ਝੀਲ ਦੇ ਦੱਖਣ ਵੱਲ ਬਰਫ਼ ਨਾਲ ਢੱਕੀਆਂ ਉੱਚੀਆਂ ਚੋਟੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲੜੀ ਸੀ, ਜਿੱਥੋਂ ਕਈ ਨਦੀਆਂ ਵਗਦੀਆਂ ਸਨ। ਜਿੱਥੋਂ ਅਸੀਂ ਖੜ੍ਹੇ ਸੀ, ਉੱਥੋਂ ਅਸੀਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਕਸਟਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਿ ਝੀਲ ਦਾ ਪੱਧਰ ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਉਸ ਤੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤੀਹ ਫੁੱਟ ਉੱਚਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਇਸਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਛੋਟੇ, ਗੋਲ, ਨਿਰਵਿਘਨ ਪੱਥਰਾਂ ਦਾ ਤਿਰਛਾ ਤਲ, ਜੋ ਪਾਣੀ ਦੀ ਰੇਖਾ ਤੋਂ ਡੇਢ ਤੋਂ ਦੋ ਮੀਲ ਤੱਕ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਬੂਤ ਸੀ ਕਿ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਉਸ ਬਿੰਦੂ ਤੱਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਝੀਲ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਘੱਟ ਰਹੀ ਸੀ।

ਝੀਲ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਲਾਮਿਆਂ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਕਈ ਡਿੱਗਦੇ-ਢਹਿਦੇ ਸ਼ੈੱਡ ਸਨ। ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੋਂਬਾ (ਮੱਠ) ਅਤੇ ਇੱਕ ਮੰਦਰ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣਾ ਸੀ - ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਟਕਰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ।

ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਲਾਮਾ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਗੋਂਬਾ ਅਤੇ ਸਰਾਏ (ਤੀਰਥ ਯਾਤਰੀਆਂ ਲਈ ਆਰਾਮ ਘਰ) ਝੀਲ ਦੇ ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਪਰ ਮੈਂ ਇਸ ਬਿਆਨ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਖੁਦ ਇਸਦੀ ਯਾਤਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਤੋਂ ਇਸਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿਰੋਧੀ ਸੀ।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡੇਵਿਲਜ਼ ਲੇਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਚਾਨਕ ਬਦਲ ਗਈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੌਸਮ ਅਤੇ ਤਾਪਮਾਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬਹੁਤ ਬਦਲਾਅ ਆਇਆ। ਰਾਕਸਤਲ ਉੱਤੇ ਅਸੀਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇੱਕ ਸੁੰਦਰ ਨੀਲਾ ਅਸਮਾਨ ਦੇਖਿਆ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਉੱਤੇ ਭਾਰੀ ਕਾਲੇ ਬੱਦਲ ਉੱਪਰੋਂ ਲਟਕੇ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਮੀਂਹ ਪੈਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਹਵਾ ਕੁਝ ਮਿੰਟਾਂ ਲਈ ਮੀਂਹ ਨੂੰ ਉਡਾਉਂਦੀ ਰਹੀ, ਅਤੇ ਪਾਣੀ 'ਤੇ ਰੌਸ਼ਨੀ ਦੇ ਸੁੰਦਰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਖੇਡਦੇ ਰਹੇ। ਤਾਜ਼ੇ ਬੱਦਲਾਂ, ਗਰਜ ਦੇ ਤੇਜ਼ ਫਟਣ ਨਾਲ, ਜਲਦੀ ਹੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਨੂੰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਉਦਾਸ ਅਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ਾਜਨਕ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ।

ਰਾਕਸਤਲ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਨਾਲੋਂ ਰਿੱਜ ਦੇ ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗਰਮੀ ਸੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਨਮੀ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਹਵਾ ਸਾਹ ਲੈਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸੰਘਣੀ ਜਾਪਦੀ ਸੀ, ਕਰਿਸਪ ਅਤੇ ਹਲਕੀ ਹੋਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਡੇਵਿਲਜ਼ ਲੇਕ ਦੇ ਕੰਢੇ ਸੀ। ਦਰਅਸਲ, ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਹ ਸੋਚਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਤੂਫ਼ਾਨਾਂ ਦਾ ਵੀ ਘਰ ਸੀ।

ਅਸੀਂ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ ਦੋ ਮੀਲ ਉਤਰੇ, ਅਤੇ ਲੰਗਾ ਸਾਂਗਪੋ, ਜਾਂ ਲੰਗਾ ਨਦੀ ਦੇ ਇੱਕ ਤੇਜ਼ ਡੈਲਟਾ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕੀਤਾ; ਫਿਰ ਇੱਕ ਹੋਰ, ਇੱਕ ਮੀਲ ਦੂਰ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਦੀਆਂ ਸਿੱਧੇ ਬਰਫ਼ ਤੋਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਸਨ, ਪਾਣੀ ਬਹੁਤ ਠੰਡਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਤਿੰਨ ਜਾਂ ਚਾਰ ਫੁੱਟ ਡੂੰਘਾ ਸੀ, ਦਿਨ ਵੇਲੇ ਬਰਫ਼ ਅਤੇ ਬਰਫ਼ ਪਿਘਲਣ ਕਾਰਨ।

ਅਧਿਆਇ ਬਾਰ੍ਹਵਾਂ

ਲਾਮਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ

ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਅਸੀਂ ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਦੇ ਕੰਢੇ ਪਹੁੰਚੇ, ਭਾਰੀ ਬੱਦਲਾਂ ਨੇ, ਜੋ ਸਾਡੇ ਸਿਰਾਂ ਉੱਤੇ ਲਟਕ ਰਹੇ ਸਨ, ਮੀਂਹ ਦੇ ਇੰਨੇ ਤੇਜ਼ ਵਹਾਅ ਵਰ੍ਹਾ ਦਿੱਤੇ ਕਿ ਇੱਕ ਪਲ ਵਿੱਚ ਹੀ ਅਸੀਂ ਚਮੜੀ ਤੱਕ ਭਿੱਜ ਗਏ। ਅਸੀਂ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਤੁਰ ਰਹੇ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੇ ਭਾਰੀ ਭਾਰ ਹੁਣ ਦੋ ਯਾਕਾਂ ਉੱਤੇ ਸਨ। ਰਾਤ ਕਾਫ਼ੀ ਵੱਧ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਹਨੇਰਾ ਇੰਨਾ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਿਰਫ਼ ਕੁਝ ਇੰਚ ਹੀ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਇੰਚ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਤੁਰ ਰਹੇ ਸੀ। ਦੱਖਣ-ਪੂਰਬੀ ਹਵਾ ਨੇ ਮੀਂਹ ਅਤੇ ਗੜੇ ਸਾਡੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਅਤੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇੰਨੀ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੇ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਦਰਦ ਹੋਇਆ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਗਿੱਲੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਠੰਢੇ ਪਏ ਸੀ, ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਦੰਦ ਚੀਕ ਰਹੇ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਤੁਰ ਪਏ। ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਝੀਲ 'ਤੇ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਇੱਕ ਚਮਕਦਾਰ ਚਮਕ ਚਮਕਦੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗਰਜ ਦੀ ਇੱਕ ਭਿਆਨਕ ਟੱਕਰ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੁਝ ਸਕਿੰਟਾਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਦੌਰਾਨ ਜੋ ਕੁਝ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਸੀ ਉਸਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਟਕਰ ਪਿੰਡ ਅਤੇ ਗੋਂਬਾ ਵੱਲ ਆਪਣਾ ਰਸਤਾ ਬਣਾਇਆ।

ਮੀਂਹ ਨਾਲ ਭਰੀਆਂ ਨਦੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸੀ। ਪਾਣੀ ਝੁਕੇ ਹੋਏ ਤਲ 'ਤੇ ਇੰਨਾ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਗ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ 'ਤੇ ਟਿਕੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਕੁਝ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇੰਨੇ ਗਿੱਲੇ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਜੁੱਤੇ ਅਤੇ ਕੱਪੜੇ ਉਤਾਰਨ ਦੀ ਵੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਕੱਪੜੇ ਅਤੇ ਸਭ ਕੁਝ ਛਿੜਕਿਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਦੀਆਂ ਦੇ ਪਾਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਸੀਂ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ। ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਕਮਰਾਂ ਦੇ ਉੱਪਰ ਜੰਮੇ ਹੋਏ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਗਏ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਕੰਕਰ ਅਤੇ ਪੱਥਰੀਲੀ ਢਲਾਣ 'ਤੇ ਬੇਅੰਤ ਮੀਲ ਚੱਲਦੇ ਰਹੇ। ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਿੱਥੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਤੂਫ਼ਾਨ ਹਰ ਮਿੰਟ ਹੋਰ ਵਿਗੜਦਾ ਜਾਪਦਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਵੱਡੇ ਪੱਥਰਾਂ ਅਤੇ ਬੋਲਡਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਠੋਕਰ ਖਾਂਦੇ ਰਹੇ, ਅਤੇ ਤਿਲਕਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੱਟਾਨਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ 'ਤੇ ਡਿੱਗ ਪਏ। ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਅਸੀਂ ਚਿੱਕੜ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਗੋਡਿਆਂ ਤੱਕ ਡੁੱਬ ਗਏ, ਜੋ ਸਾਡੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿੱਚ ਢੇਰ ਵਿੱਚ ਫਸ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੀਸੇ ਵਾਂਗ ਭਾਰੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮੀਂਹ ਸੀ ਜੋ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਸੀ।

"ਕੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪੂਰਾ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਝੀਲ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦਾ ਘਰ ਹੈ?" ਮੈਂ ਕਾਚੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ। "ਕਿਉਂ, ਡੇਵਿਲਜ਼ ਝੀਲ 'ਤੇ ਵੀ ਸਾਡਾ ਮੌਸਮ ਇਸ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸੀ।"

"ਹਾਂ, ਜਨਾਬ," ਕਾਚੀ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ। "ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਦੇਵਤਿਆਂ ਨੂੰ ਗੁੱਸਾ ਦਿਵਾਉਂਦੇ ਹੋ, ਅਤੇ ਇਸੇ ਲਈ ਉਹ ਤੁਹਾਡੀ ਤਰੱਕੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਗਰਜ, ਗੜੇ ਅਤੇ ਮੀਂਹ ਭੇਜਦੇ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾ ਰਹੇ ਹੋ, ਜਨਾਬ।"

"ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ, ਕਾਚੀ। ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਨਹੀਂ ਵਰ੍ਹ ਸਕਦਾ।"

ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਸਾਨੂੰ ਕੁਝ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਿੱਥੇ ਹਾਂ; ਫਿਰ ਵੀ ਅਸੀਂ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਰਹੇ।

"ਕੀ ਅਸੀਂ ਗੋਂਬਾ ਪਾਰ ਕਰ ਗਏ ਹਾਂ? ਕੀ ਅਸੀਂ ਅਜੇ ਤੱਕ ਇਸ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚੇ?" ਇਹ ਸਵਾਲ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਪੁੱਛੇ। ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਸੀ ਕਿ ਜਿਸ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਜਾ ਰਹੇ ਸੀ, ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਇੱਕ ਘੰਟੇ ਦੇ ਟ੍ਰੈਵਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚੇ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਲਗਭਗ ਨੌਂ ਮੀਲ ਲੰਘ ਗਏ

ਹਾਂ। ਮੈਂ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਸ਼ੋਕਾ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚੇ, ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਦੁਬਾਰਾ ਅੱਗੇ ਵਧੇ।

ਅਸੀਂ ਅਜੇ ਪੰਜ ਸੌ ਗਜ਼ ਹੀ ਗਏ ਸੀ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਕੁੱਤੇ ਦੀ ਹਲਕੀ, ਦੂਰ ਦੀ, ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਸਵਾਗਤਯੋਗ ਭੌਂਕਣ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮ ਤੋਂ ਆਇਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਇਹ ਟਕਰ ਤੋਂ ਹੀ ਆਵੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਦੱਖਣ ਵੱਲ ਚਲੇ ਗਏ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅਸੀਂ ਹਨੇਰੇ ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ ਗੁਆ ਦਿੱਤਾ। ਚੀਕਾਂ ਸੁਣ ਕੇ, ਅਸੀਂ ਜਲਦੀ ਨਾਲ ਬਸਤੀ ਵੱਲ ਆਪਣੇ ਕਦਮ ਵਧਾਏ। ਅਚਾਨਕ ਪਹਿਲੇ ਕੁੱਤੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਹ ਹੋਰ ਲੋਕ ਆ ਗਏ, ਸਾਰੇ ਗੁੱਸੇ ਅਤੇ ਸ਼ੋਰ-ਸ਼ਰਾਬੇ ਵਾਲੇ ਸਨ; ਪਰ ਭਾਵੇਂ ਸਾਨੂੰ ਆਵਾਜ਼ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਇਹ ਇੰਨਾ ਹਨੇਰਾ ਅਤੇ ਤੂਫ਼ਾਨੀ ਸੀ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕੀ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਿੱਟੀ ਦੀਆਂ ਝੌਂਪੜੀਆਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਾਇਆ ਤਾਂ ਹੀ ਅਸੀਂ ਯਕੀਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਖ਼ਰਕਾਰ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਹਾਂ।

ਉਦੋਂ ਰਾਤ ਦੇ 2 ਤੋਂ 3 ਵਜੇ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸੀ। ਮੀਂਹ ਅਜੇ ਵੀ ਮੋਹਲੇਧਾਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਵਸਨੀਕਾਂ ਦੇ ਸਾਨੂੰ ਪਨਾਹ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਟੈਂਟ ਡੀ'ਅਬਰੀ ਨੂੰ ਰੱਖਣਾ ਬਿਲਕੁਲ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੇ ਸਾਮਾਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਗਿੱਲੇ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸਨ।

ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਇੰਨੀ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਖੜਕਾਇਆ ਕਿ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੁਦ ਹੀ ਢਹਿਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਇਹ ਇੱਕ ਆਸਰਾ-ਘਰ ਸੀ, ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਸਰਾਂ, ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਸੀ, ਸਾਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ। ਨਾਟੂ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਇਸ ਝੀਲ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਰਸਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਸੀ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਘਰ ਵੱਲ ਲੈ ਗਿਆ।

"ਤੁਸੀਂ ਡਾਕੂ ਹੋ," ਅੰਦਰੋਂ ਇੱਕ ਉੱਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਆਈ, "ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ।"

"ਨਹੀਂ, ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਹਾਂ," ਅਸੀਂ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। "ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਖੋਲ੍ਹੋ। ਅਸੀਂ ਅਮੀਰ ਲੋਕ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਵਾਂਗੇ, ਅਤੇ ਸਭ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਾਂਗੇ।"

"ਮਿੱਡੂ, ਮਿੱਡੂ!" (ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਨਹੀਂ!) "ਤੁਸੀਂ ਲੁਟੇਰੇ ਹੋ। ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹਾਂਗਾ।"

ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਹ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਅਤੇ ਡੋਲਾ ਨੇ ਦੁਬਾਰਾ ਦਰਵਾਜ਼ੇ 'ਤੇ ਇੰਨੀ ਹੌਲੀ ਜਿਹੀ ਠੋਕਰ ਮਾਰੀ ਕਿ ਬੋਲਟ ਨੇ ਰਸਤਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ। ਅਗਲੇ ਹੀ ਪਲ ਦਸ ਅਜਨਬੀ ਗਰਮ ਅੱਗ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਬੈਠੇ ਸਨ ਜੋ ਸੁੱਕੇ ਇਮਲੀ ਅਤੇ ਗੋਬਰ ਦੀ ਲਾਟ ਨਾਲ ਆਪਣੀਆਂ ਸੁੰਗੜੀਆਂ, ਭਿੱਜੀਆਂ ਛਿੱਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਕਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ - ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਡਾਕਟਰ - ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਇਆ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸਾਡਾ ਕੋਈ ਬੁਰਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਉਸਦੇ ਹੱਥ ਦੀ ਹਥੇਲੀ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਸਿੱਕੇ ਮਿਲੇ। ਫਿਰ ਵੀ, ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ, ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਜਾ ਕੇ ਸੌਂ ਜਾਈਏ। ਉਸਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਖਾਲੀ ਝੌਂਪੜੀ ਸੀ।

ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਏ, ਤਾਂ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਲੈ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਬਾਕੀ ਰਾਤ ਉੱਥੇ ਬਿਤਾਈ - ਜਾਂ, ਸਗੋਂ, ਸਵੇਰ ਵੇਲੇ।

ਸਾਡਾ ਘਰ ਪੱਥਰਾਂ ਅਤੇ ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ ਬਣਿਆ ਇੱਕ ਮੰਜ਼ਿਲਾ ਫਲੈਟ-ਛੱਤ ਵਾਲਾ ਘਰ ਸੀ। ਦੋ ਕਮਰੇ ਸਨ - ਪਹਿਲੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਸੀ, ਦੂਜੇ ਵਿੱਚ ਛੱਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਰਗਾਕਾਰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਵਾਦਾਰੀ, ਰੋਸ਼ਨੀ ਅਤੇ ਅੱਗ

ਦੇ ਧੁੰਏਂ ਲਈ ਤੀਹਰੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇੱਕ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਮਰੇ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਿੱਧੇ ਹੇਠਾਂ ਬਲਦੀ ਸੀ। ਛੱਤ ਨੂੰ ਸਹਾਰਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਬੀਮ ਅਤੇ ਛੱਤਾਂ ਹਿਮਾਲਿਆ ਦੇ ਭਾਰਤੀ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਲਿਆਂਦੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਪੱਛਮੀ ਤਿੱਬਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਲੱਕੜ ਨਹੀਂ ਸੀ।
ਇਸ ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਇੱਕ ਨੌਜਵਾਨ, ਅੱਧਾ-ਪਾਗਲ ਲਾਮਾ ਸੀ, ਜੋ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਜੋ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਮੂੰਹ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਵੱਲ ਦੇਖਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ, ਕਾਫ਼ੀ ਸਮੇਂ ਤੱਕ। ਉਹ ਨਿਮਰ ਅਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਉਹ ਸਵੇਰੇ ਸਾਡੇ ਸਾਮਾਨ ਨੂੰ ਸੁਕਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ, ਜਦੋਂ ਵੀ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਮੰਗਦੇ ਸੀ, ਉਹ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਭੱਜ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਹੀ ਲਿਆਉਂਦਾ ਸੀ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।
ਰਾਤ ਦੇ ਭਾਰੀ ਤੂਫ਼ਾਨ ਨੇ ਸਾਡੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਭਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਫਰਸ਼ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਕੋਨਾ ਬਾਕੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਸੁੱਕਾ ਸੀ। ਉੱਥੇ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਇਕੱਠੇ ਸੌਂਦੇ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਰਾਵਾਂ ਦਾ ਸਫਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਫਰਸ਼ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਛੋਟੇ ਜਾਨਵਰ, ਪਾਣੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ, ਕਮਰੇ ਦੇ ਉੱਚੇ ਹਿੱਸੇ ਵੱਲ ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਸਨੂੰ ਅਸੀਂ ਵੀ ਚੁਣਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਸਾਡੇ ਸਾਰੇ ਹੋਰ ਦੁੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੁਸੀਬਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਸਾਨੂੰ ਕੀੜਿਆਂ ਦੇ ਝੁੰਡ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਨਿਗਲ ਲਿਆ। ਇਹ, ਸੱਚਮੁੱਚ, ਇੱਕ ਭਿਆਨਕ ਕੀਟ ਸੀ, ਅਤੇ ਜਿਸ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ, ਸਗੋਂ ਜਦੋਂ ਵੀ ਅਸੀਂ ਤਿੱਬਤੀ ਕੈਂਪਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਰੁਕਦੇ ਸੀ, ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ਯੋਗ ਪੀੜਾ ਝੱਲਣੀ ਪਈ।
ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਸਵੇਰੇ ਉੱਠੇ ਤਾਂ ਕਮਰਾ ਤਿੱਬਤੀ ਆਦਮੀਆਂ, ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜੋ ਚੰਗੇ ਸੁਭਾਅ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਦੋਸਤਾਨਾ ਲੱਗ ਰਹੇ ਸਨ।
"ਟਾਂਗਾ ਚੂਚਾ!" (ਅੱਧੇ ਰੁਪਏ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਚਾਂਦੀ ਦਾ ਸਿੱਕਾ) ਇੱਕ ਬੁੱਢੀ ਔਰਤ ਚੀਕਦੀ ਸੀ, ਜਿਸਨੇ ਮੇਰੀ ਨੱਕ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਇੱਕ ਸੁੱਕੀ ਮੱਛੀ ਰੱਖੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਵਿੱਚ ਫੜੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਇਸਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਖੁਸ਼ ਬਣਾਵੇਗੀ। ਦੂਸਰੇ, ਲਾਲ ਕੱਪੜੇ ਦੇ ਟੁਕੜਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਲਪੇਟੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਬ੍ਰੋਚ, ਅੰਗੂਠੀਆਂ ਅਤੇ ਕੰਨਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁੰਦਰੀਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗਹਿਣੇ, ਪਿੱਤਲ ਜਾਂ ਚਾਂਦੀ ਦੇ, ਮੈਲਾਕਾਈਟ ਨਾਲ ਜੜੇ ਹੋਏ ਸਨ।
"ਗੁਰਮੋਹ ਸਮ! " (ਤਿੰਨ ਰੁਪਏ!), "ਦੀਉ, ਦੀਉ, ਦੀਉ!" (ਹਾਂ, ਹਾਂ, ਹਾਂ!), "ਕਰੂਗਾ ਨੀ!" (ਦੋ ਦੋ-ਆਨੇ ਦੇ ਟੁਕੜੇ!), "ਗਿਉਟ-ਚੇਕੇ!" (ਚਾਰ-ਆਨੇ ਦਾ ਟੁਕੜਾ!), ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਹਰੇਕ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਕੀਮਤ ਪੁਕਾਰੀ, ਸਾਰੇ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਆਪਣੇ ਸਮਾਨ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਵਿੱਚ।
ਗਹਿਣੇ ਸਥਾਨਕ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਸਨ। ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੈਲਾਕਾਈਟ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਜੜੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਪਰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੱਥਰਾਂ ਨੂੰ ਫੜਨ ਲਈ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਦੀ ਪੇਸਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਗਹਿਣੇ ਕਿੰਨੇ ਵੀ ਸੁੰਦਰ ਹੋਣ, ਉਹ ਜਲਦੀ ਹੀ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦੇ ਸਨ।

ਕੰਨਾਂ ਦੀਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਰੋਚਾਂ ਨਾਲੋਂ ਬਿਹਤਰ ਬਣੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਦਿਲਚਸਪ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਲ ਅਤੇ ਵਧੇਰੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਵਾਲੀ, ਫਲੈਟ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਸੁਹਜ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਮੁੱਢਲੇ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਨਾਲ ਸਜਾਏ ਗਏ ਸਨ।
ਸਵੇਰੇ ਕਈ ਲਾਮੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਆਏ, ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ; ਦਰਅਸਲ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਲਾਮੇਸਰੀ ਅਤੇ ਮੰਦਰ ਜਾਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਬਿਮਾਰੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਡਾਕਟਰ ਮੰਨਦੇ ਸਨ, ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਕਰ ਸਕਾਂ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਵਾਹ

ਲਾਉਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ। ਮੈਨੂੰ ਲਾਮੇਸਰੀ ਜਾਣ ਦਾ ਇਹ ਵਿਲੱਖਣ ਮੌਕਾ ਮਿਲ ਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ। ਲਾਮਿਆਂ ਨਾਲ ਇਸ ਦੋਸਤਾਨਾ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦੌਰਾਨ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਰਾਈਫਲ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਲਈ। ਤਿੱਬਤੀ ਲੋਕ ਇੰਨੇ ਦੋਸਤਾਨਾ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਭਰੇ ਹੋਏ, ਹਨੇਰੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆਇਆ, ਜਿਸਦੇ ਅੱਗੇ ਅਤੇ ਪਿੱਛੇ ਉਤਸੁਕ ਮੂਲ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਭੀੜ ਸੀ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੇਖਿਆ। ਰਾਤ ਦੇ ਤੂਫ਼ਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਨੂੰ ਪੂਰੀ ਉਮੀਦ ਸੀ ਕਿ ਮੌਸਮ ਸਾਫ਼ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਚਮਕਦਾਰ ਨੀਲਾ ਅਸਮਾਨ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਸਾਡੀ ਕਿਸਮਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਉੱਤੇ ਫਿਰ ਤੋਂ ਧਮਕੀ ਭਰੇ ਬੱਦਲ ਲਟਕ ਰਹੇ ਸਨ। ਪਵਿੱਤਰ ਝੀਲ ਦਾ ਪਾਣੀ, ਹਵਾ ਦੁਆਰਾ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਹਿਲਾਇਆ ਗਿਆ, ਬੀਚ 'ਤੇ ਸੁੰਦਰਤਾ ਨਾਲ ਧੋਤਾ ਗਿਆ। ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿੰਗ, ਦੋ ਹਿੰਦੂ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕੱਪੜੇ ਦੇ, ਇੱਕ ਲੰਗੋਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਝੀਲ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਬੈਠ ਗਏ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਜੌਹਰੀ, ਬਿਜੇਸਿੰਗ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਮੁੰਨਵਾਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਆਪਣਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਰੇਜ਼ਰ ਵਰਤਦੇ ਦੇਖਿਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਕੁਝ ਨਾਰਾਜ਼ ਸੀ। ਮੈਂ ਇਹ ਯਾਦ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਗੁੱਸੇ ਨੂੰ ਦਬਾਇਆ ਕਿ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧਰਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦੀ ਤੱਥ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਪਾਪਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਦੋ ਹਿੰਦੂ ਸੇਵਕ, ਕੈਲਾਸ ਪਹਾੜ ਵੱਲ ਮੂੰਹ ਕਰਕੇ, ਇੰਨੀ ਜੋਸ਼ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਲਈ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਨਹਾਇਆ, ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਝੀਲ ਦੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਛਾਲ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ। ਠੰਡ ਨਾਲ ਕੰਬਦੇ ਹੋਏ, ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਦਿਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਚਾਂਦੀ ਦਾ ਰੁਪਿਆ ਕੱਢਿਆ, ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਦੇਵ ਨੂੰ ਭੇਟ ਵਜੋਂ ਝੀਲ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ। ਫਿਰ, ਬਿਨਾਂ ਵਾਲਾਂ ਅਤੇ ਸਿਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੱਪੜੇ ਪਾਏ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਸਲਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਆਏ, ਹੁਣ ਖੁਸ਼ ਅਤੇ ਪਵਿੱਤਰ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ।

"ਸ਼ਿਵ, ਸਾਰੇ ਦੇਵਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹਾਨ, ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਦੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ!" ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਨੇ ਕਾਵਿਕ ਮੂਡ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ। "ਮੈਂ ਇਸਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਮੈਂ ਪੀਤਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਮਹਾਨ ਕੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਹੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਾਪਾਂ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਸਵਰਗ ਜਾਵਾਂਗਾ।"

"ਜੇ ਅਸੀਂ ਲਹਾਸਾ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਜਾਈਏ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਹੋਵੇਗੀ," ਸ਼ੱਕੀ ਮਾਨਸਿੰਗ ਨੇ ਬੁੜਬੁੜਾਇਆ, ਜੋ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ।

ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ, ਜੋ ਧਾਰਮਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਕਾਰ ਸਨ, ਨੇ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਉਹੀ ਹਿੰਦੂ ਤੀਰਥ ਯਾਤਰੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਗੁਆ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਸ਼ਿਵ ਨੂੰ ਬਲੀਦਾਨ ਵਜੋਂ ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਜਾਣ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਮੁੰਨਵਾਏ ਸਨ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਉੱਚ ਜਾਤੀ ਦੇ ਹੁੰਦੇ, ਤਾਂ ਯਾਤਰਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੀ ਜੱਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਆਉਣ 'ਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਨੂੰ ਦਾਅਵਤ 'ਤੇ ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਸੀ। ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਜਿਸਨੇ ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਸਦਾ ਹਰ ਕੋਈ ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਉਸਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਅਤੇ ਈਰਖਾ ਕਰਦੀ ਸੀ।

ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਝੀਲ ਲਗਭਗ ਛਿਆਲੀ ਮੀਲ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਹੈ। ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਦੀ ਇੱਕ ਮਹਾਨ ਅਵਸਥਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਰੇਖਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੈਦਲ ਇੱਕ ਕੋਰਾ, ਜਾਂ ਚੱਕਰ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਯਾਤਰਾ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚਾਰ ਤੋਂ ਸੱਤ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਯਾਤਰਾ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਆਮ ਪਾਪਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ

ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ; ਦੋ ਵਾਰ ਚੱਕਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਤਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ; ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਇਮਾਨਦਾਰ ਅਤੇ ਚੰਗਾ ਵਿਅਕਤੀ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗਾ ਜਿਸਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ, ਮਾਂ, ਭਰਾ ਜਾਂ ਭੈਣ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਹੈ। ਕੁਝ ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਆਪਣੇ ਗੋਡਿਆਂ ਭਾਰ ਯਾਤਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ; ਦੂਸਰੇ ਹਰ ਕਦਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਲੇਟ ਕੇ ਦੂਰੀ ਪੂਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਕਥਾ ਅਨੁਸਾਰ, ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੋ ਵੀ ਇਸ ਦੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰੇਗਾ, ਉਹ ਮਹਾਦੇਵ ਦੇ ਸਵਰਗ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਕਰੇਗਾ! ਭਾਵੇਂ ਉਸਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ, ਪਵਿੱਤਰ ਝੀਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਡੁਬਕੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਆਤਮਾ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ!

ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਧੋ ਕੇ ਸ਼ੁੱਧ ਕਰ ਲਿਆ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਰਾਈਫਲ ਲੈ ਕੇ ਮੇਰੇ ਪਿੱਛੇ-ਪਿੱਛੇ ਗੋਂਬਾ ਵਿੱਚ ਜਾਵੇ। ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਨਾ ਕਰਨ ਕਰਕੇ, ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ ਇਸ਼ਨਾਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਤੈਰਾਕੀ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਣ ਦਾ ਲਾਲਚ ਬਹੁਤ ਸੀ। ਲਾਮਾ ਇੰਨੇ ਨਿਮਰ ਸਨ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਧੋਖੇਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਡਰ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਆਪਣੇ ਲਈ ਕੁਝ ਕਿਸਮਤ ਲਿਆਉਣ ਲਈ, ਮੈਂ ਝੀਲ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸਿੱਕੇ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੇ।

ਵੱਡੀ ਵਰਗਾਕਾਰ ਇਮਾਰਤ, ਜਿਸਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਲਾਲ ਰੰਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਸੁਨਹਿਰੀ ਤਾਂਬੇ ਦਾ ਚਪਟਾ ਗੁੰਬਦ ਪਾਣੀ ਦੇ ਕੰਢੇ ਉੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਗੰਭੀਰ ਸਾਦਗੀ ਵਿੱਚ ਸੁੰਦਰ ਅਤੇ ਸੁੰਦਰ ਦੋਵੇਂ ਸੀ।

ਅੰਦਰੋਂ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਵਾਂ, ਘੰਟੀਆਂ ਦੀ ਝਣਕਾਰ ਅਤੇ ਝਾਂਜਰਾਂ ਦੀ ਗੂੰਜ ਦੀਆਂ ਡੂੰਘੀਆਂ, ਉੱਚੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਢੋਲ ਵਜਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਇੱਕ ਖੋਖਲੀ ਆਵਾਜ਼ ਦਿੰਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਅਤੇ ਅਚਾਨਕ ਘੰਟੀ 'ਤੇ ਛੂਹਣ ਨਾਲ ਹਵਾ ਕੰਬਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸੁਰਾਂ ਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ ਝੀਲ ਦੇ ਉੱਪਰ ਲਿਜਾਂਦੇ ਸਮੇਂ ਅਲੋਪ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਅਤੇ ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਲਾਮੇਸਰੀ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ, ਤਾਂ ਵੱਡਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ, ਜਿਸਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤੁਰੰਤ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਵਿਹੜੇ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਜਿਸਦੇ ਤਿੰਨ ਪਾਸੇ ਥੰਮ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ ਗੈਲਰੀਆਂ ਦੇ ਦੋ ਪੱਧਰ ਸਨ।

ਇਹ ਲਹਪ੍ਰਾਂਗ, ਜਾਂ ਲਾਮਾ ਦਾ ਘਰ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਬਿਲਕੁਲ ਸਾਹਮਣੇ ਲਹਾ ਕਾਂਗ, ਜਾਂ ਮੰਦਰ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਫਰਸ਼ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਪੰਜ ਫੁੱਟ ਉੱਚਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਦੁਆਰ 'ਤੇ, ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਇੱਕ, ਵਿਹੜੇ ਸਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਢੋਲ ਦੇ ਨਾਲ, ਦੋ ਲਾਮਾ ਬੈਠੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਸਨ, ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ-ਚੱਕਰ ਅਤੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਾਲਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਮਣਕੇ ਉਹ ਹਰ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਦਲਦੇ ਸਨ। ਸਾਡੇ ਆਉਣ 'ਤੇ ਭਿਕਸ਼ੂਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਵਾਂ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਤੇ ਢੋਲ ਵਜਾ ਕੇ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਜਾਏ। ਗੋਂਬਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਗੜਬੜ ਜਾਪਦੀ ਸੀ। ਲਾਮਾ ਬੁੱਢੇ ਅਤੇ ਜਵਾਨ ਆਪਣੇ ਕਮਰਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਭੱਜੇ ਅਤੇ ਭੱਜੇ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਈ ਚਿੱਬੀ, ਜਾਂ ਨਵੇਂ (ਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵੀਹ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਮੁੰਡੇ) ਆਪਣੇ ਚਿਹਰਿਆਂ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਸਪੈਂਸ ਅਤੇ ਉਤਸੁਕਤਾ ਦੇ ਭਾਵਾਂ ਨਾਲ ਉੱਪਰਲੇ ਵਰਾਂਡੇ ਦੀ ਰੇਲਿੰਗ ਨੂੰ ਕਤਾਰਬੱਧ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਲਾਮਿਆਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਲਈ ਇੱਕ ਜਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਨੂੰ ਸੁਚੇਤ ਰਹਿਣ ਦੀ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ, ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਮੰਦਰ ਦੇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਦੁਆਰ 'ਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਲਾਮਾ ਦੇ ਢੋਲ 'ਤੇ ਕੁਝ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਸਿੱਕੇ ਰੱਖੇ, ਸਤਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਜੁੱਤੇ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤੇ, ਅਤੇ - ਭਿਕਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਈ - ਚੁੱਪਚਾਪ ਪੂਜਾ ਘਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਚਾਂਦੀ ਨੂੰ

ਦੇਖ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਹੋਇਆ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਮੇਰੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ, ਲਾਮਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵਿਹੜੇ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਗਿਣਤੀ ਸੀ, ਗਤੀਹੀਣ ਅਤੇ ਮੂਕ ਰਹੇ। ਉੱਚ ਲਾਮਾ, ਜਾਂ ਮੱਠ ਦਾ ਪਿਤਾ ਸੁਪੀਰੀਅਰ, ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਨੀਵਾਂ ਹੋ ਕੇ ਅੱਗੇ ਆਇਆ। ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਅੰਗੂਠਾ ਦੂਜੇ ਦੇ ਉੱਪਰ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਜੀਭ ਬਾਹਰ ਕੱਢੀ ਤਾਂ ਜੋ ਮੰਦਰ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਮੂਹਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਦੇਵਤਿਆਂ ਜਾਂ ਪਵਿੱਤਰ ਬੋਧੀ ਨਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਮੂਰਤੀਆਂ ਦੀ ਮੇਰੀ ਫੇਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿਖਾਈ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਚਿੱਤਰ ਲਗਭਗ ਪੰਜ ਫੁੱਟ ਉੱਚੇ ਸਨ, ਬਾਕੀ ਲਗਭਗ ਤਿੰਨ ਫੁੱਟ। ਕੁਝ ਲੱਕੜ ਤੋਂ ਉੱਕਰੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਦੇ ਅਤੇ ਗਹਿਣੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਤੇ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਕਲਾਤਮਕ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੁਝ ਸੋਨੇ ਦੀ ਧਾਤ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਬੈਠਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਕੁਝ ਖੜ੍ਹੇ ਖੜ੍ਹੇ ਚਿੱਤਰ ਸਨ। ਉਹ ਨੀਲੇ, ਲਾਲ, ਚਿੱਟੇ ਅਤੇ ਪੀਲੇ ਰੰਗ ਦੇ ਸਜਾਵਟੀ ਜਾਂ ਸਾਦੇ ਚੌਂਕ 'ਤੇ ਆਰਾਮ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਚੀਨੀ ਦੋ-ਖੰਭਾਂ ਵਾਲੀ ਟੋਪੀ ਪਹਿਨਦੇ ਸਨ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਚੀਜ਼ਾਂ, ਲੱਕੜ ਦੀ ਨੱਕਾਸ਼ੀ ਅਤੇ ਮੂਰਤੀਆਂ ਦੇ ਖੁਰਦਰੇ ਚਿੱਤਰਾਂ ਨਾਲ ਸਜਾਏ ਗਏ ਸਥਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਹਨਾਂ ਮੂਰਤੀਆਂ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲੰਮਾ ਸ਼ੈਲਫ ਸੀ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ, ਹਰ ਆਕਾਰ ਦੇ ਚਮਕਦਾਰ ਪਿੱਤਲ ਦੇ ਭਾਂਡਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਤਸਾਂਬਾ, ਸੁੱਕੇ ਮੇਵੇ, ਚੂਰਾ, ਕਣਕ ਅਤੇ ਚੌਲਾਂ ਦੇ ਚੜ੍ਹਾਵੇ ਸਨ, ਜੋ ਲਾਮਿਆਂ ਦੁਆਰਾ, ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਤਾਂ ਨੂੰ ਭੇਟ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਜੌਂ ਦੇ ਕੁਝ ਕੰਨਾਂ ਨੂੰ ਮੱਖਣ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਕਲ ਪੱਤਿਆਂ ਨਾਲ ਸਜਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਲਾਲ, ਨੀਲਾ ਅਤੇ ਪੀਲਾ ਰੰਗ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਮੰਦਰ ਦੀ ਛੱਤ ਲਾਲ ਉੱਨੀ ਕੱਪੜੇ ਨਾਲ ਢਕੀ ਹੋਈ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲਾਮਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਨੇ ਜਾਂਦੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੀ ਸੀ। ਇਸ 'ਤੇ ਰੇਸ਼ਮ, ਉੱਨ ਅਤੇ ਸੂਤੀ ਦੇ ਸੈਂਕੜੇ ਟੁਕੜੇ ਲਟਕਦੇ ਸਨ, ਜੋ ਸਾਰੇ ਰੰਗਾਂ ਦੇ ਸਨ। ਛੱਤ ਨੂੰ ਲੱਕੜ ਦੇ ਥੰਮ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹਾਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਮੰਦਰ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਚਤੁਰਭੁਜ ਬਣਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬਲਸਟ੍ਰੇਡ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਈ ਮੂਰਤੀਆਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਲੰਘਣ ਲਈ ਖੱਬੇ ਤੋਂ ਸੱਜੇ ਇੱਕ ਚੱਕਰ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਦੁਆਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੰਧ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੰਦਿਰ ਵਿੱਚ ਉਰਘਿਨ, ਜਾਂ ਕੁੰਜੁਕ-ਚਿਕ (ਇਕੱਲਾ ਰੱਬ) ਸੀ। ਇਸਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਦੀ ਵੇਦੀ ਉੱਤੇ ਗਲੀਚੇ ਨਾਲ ਢੱਕੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਜੋ ਹੋਰ ਮੂਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਚੜ੍ਹਾਏ ਗਏ ਦਾਨਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਰਪੂਰ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੀ ਸੀ।

ਲਾਮਾ ਨੇ ਇਸ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਿਆਂ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਦੇਵਤਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸਨੂੰ ਨਮਸਕਾਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸੰਗ੍ਰਹਿ-ਬਕਸੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਭੇਟ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਲਾਮਾ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪਸੰਦ ਆਇਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਤੁਰੰਤ ਇੱਕ ਪਵਿੱਤਰ-ਜਲ ਦਾ ਐਮਫੋਰਾ ਲਿਆਇਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ "ਦੋਸਤੀ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਦੇ ਲੰਬੇ ਪਰਦੇ" [6] ਲਟਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਹੱਥਾਂ ਦੀਆਂ ਹਥੇਲੀਆਂ 'ਤੇ ਕੁਝ ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ ਤਰਲ ਡੋਲ੍ਹਿਆ। ਫਿਰ, ਪਰਦੇ ਦੀ ਇੱਕ ਪੱਟੀ ਬਣਾ ਕੇ, ਉਸਨੇ ਇਸਨੂੰ ਖੁਸ਼ਬੂ ਨਾਲ ਗਿੱਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਦਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਪਣੇ ਗੋਡਿਆਂ 'ਤੇ ਘੁੰਮਦੇ ਹਨ, ਪਰ, ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਪੱਖਪਾਤ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ, ਮੈਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਮ ਵਿੱਚ ਰੋਮੀਆਂ ਵਾਂਗ ਕਰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਮੈਂ ਇੱਥੇ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਨੁਕਸਾਨ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਉੱਚ ਲਾਮਾ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਚਿੱਤਰਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਮੁੱਠੀ ਭਰ ਚੌਲ ਸੁੱਟੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਬੁਲਾਇਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ

ਮੈਂ ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਪਰ, ਹਾਏ! ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਸਰਾਏ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਜਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਗਜ਼ 'ਤੇ ਲਿਖ ਸਕਦਾ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਮੇਰੀ ਯਾਦਾਸ਼ਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਮੱਠ ਤੋਂ ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਦੁਆਰ ਸੀ।

ਪਿੱਤਲ ਦੇ ਕਟੋਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਲਦੀਆਂ ਲਾਈਟਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬੱਤੀਆਂ ਪਿਘਲੇ ਹੋਏ ਮੱਖਣ ਨਾਲ ਖੁਆਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਕੇਂਦਰੀ ਚਤੁਰਭੁਜ ਵਿੱਚ ਫਰਸ਼ 'ਤੇ ਖਿੰਡੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਰੇਸ਼ੇਦਾਰ ਛਿੱਲ ਤੋਂ ਬਣੇ ਨਿਰਵਿਘਨ ਪੀਲੇ ਤਿੱਬਤੀ ਕਾਗਜ਼ 'ਤੇ ਛਪੀਆਂ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਆਇਤਾਕਾਰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪਈਆਂ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਛੋਟੇ ਢੋਲ ਅਤੇ ਝਾਂਜਰ ਸਨ। ਮੈਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਡਬਲ ਢੋਲ ਮਨੁੱਖੀ ਖੋਪੜੀਆਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹਿੱਸਿਆਂ ਤੋਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੇਰਾ ਧਿਆਨ ਲਾਮਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਰੋਹਾਂ ਦੌਰਾਨ ਪਹਿਨੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਅਜੀਬ ਹੈੱਡ-ਗੇਅਰ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਢੋਲ ਵਜਾਉਣ ਅਤੇ ਝਾਂਜਰਾਂ ਦੀ ਟੱਕਰ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਜਾਪ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਉਹ ਰੰਗੇ ਦੀਆਂ ਬੰਸਰੀਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਆਵਾਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਹੱਥਾਂ ਦੀਆਂ ਘੰਟੀਆਂ ਵਜਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਘੰਟਾ ਵਜਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਕਈ ਵਾਰ ਇੰਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਵਾਂ ਖੁਦ ਸੁਣੀਆਂ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ। ਲਾਮਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਵਿਲੱਖਣ ਅਤੇ ਰਹੱਸਮਈ ਨਾਚਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਾਸਕ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਲਾਮੇ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੱਖਣ ਅਤੇ ਨਮਕ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਚਾਹ ਪੀਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਕੱਪਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਘਟੀਆ ਕ੍ਰਮ ਦੇ ਲਾਮਾ ਦੁਆਰਾ ਸੇਵਕਾਂ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਲਿਆਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਮੰਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਘੰਟੇ-ਦਰ-ਘੰਟੇ ਬਿਤਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਰੇ ਦੇਵਤਿਆਂ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਪਰਮਾਤਮਾ, ਸਾਰੇ ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਅਵਤਾਰ, ਇੱਕ ਤ੍ਰਿਏਕ, ਕੁੰਜੁਕ-ਸੁਮ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ, ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਲੀਨ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਕੁੰਜੁਕ-ਸੁਮ, ਜਿਸਦਾ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ "ਤਿੰਨ ਦੇਵਤੇ।" ਕੁਝ ਲੋਕ ਇਸਨੂੰ ਤੱਤਾਂ - ਹਵਾ, ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਅੱਗ - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਤਿੱਬਤੀ ਮਨ ਵਿੱਚ ਭਾਸ਼ਣ, ਦਾਨ, ਅਤੇ ਤਾਕਤ ਜਾਂ ਜੀਵਨ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹਨ। ਬੁੱਧ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹਾਨ ਬਿੰਦੂ ਹੈ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਲਈ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ। ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਘੱਟ ਹੀ ਅਭਿਆਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। "ਕਜਾਰ" ਨਾਮਕ ਲਗਭਗ ਅੱਠ ਸੌ ਖੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਤਿੱਬਤੀ ਇੱਕ ਸਵਰਗ (ਦੇਵਾ ਤਸੇਮਬੋ) ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਮਨੁੱਖੀ ਹੋਂਦ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੈ, ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਵਰਗ ਅਨੰਤ ਭਲਾਈ ਦੇ ਦੇਵਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਸਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਦੀ ਮਦਦ ਅਣਗਿਣਤ ਚੇਲੇ ਚੰਚੂਬ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਜੀਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਖੁਸ਼ੀ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਕਈ ਵਿਚਕਾਰਲੇ ਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਉਹ ਇੱਕ ਨਰਕ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਪਾਪੀਆਂ ਦੀਆਂ ਆਤਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗ ਅਤੇ ਬਰਫ਼ ਦੁਆਰਾ ਤਸੀਹੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

"ਰੱਬ ਸਭ ਕੁਝ ਦੇਖਦਾ ਅਤੇ ਜਾਣਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਹਰ ਜਗ੍ਹਾ ਹੈ," ਲਾਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਪਰ ਅਸੀਂ ਉਸਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦੇ! ਸਿਰਫ਼ ਚੰਚੂਬ ਹੀ ਉਸਨੂੰ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਗੱਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।"

"ਕਿਹੜੇ ਬੁਰੇ ਗੁਣ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?" ਮੈਂ ਹਾਈ ਲਾਮਾ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ, ਜੋ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਬੋਲਦੇ ਸਨ।

"ਲਗਜ਼ਰੀ, ਹੰਕਾਰ ਅਤੇ ਈਰਖਾ," ਉਸਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ।
"ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਕਦੇ ਸੰਤ ਬਣਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਰਦੇ ਹੋ?" ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ।
"ਹਾਂ, ਮੈਨੂੰ ਉਮੀਦ ਹੈ; ਪਰ ਇੱਕ ਸੰਤ ਬਣਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅਸ਼ੁੱਧ ਆਤਮਾ ਦੇ ਪੰਜ ਸੌ ਆਵਾਸ ਕਰਨੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ।"
ਫਿਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਅਚਾਨਕ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਜਾਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਉਸਨੇ ਮੇਰਾ ਹੱਥ ਅਚਾਨਕ ਫੜ ਲਿਆ ਅਤੇ ਮੇਰੀਆਂ ਉਂਗਲਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਨੇ ਹੈਰਾਨੀ ਦੇ ਦੋ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਸ਼ਬਦ ਬੁੜਬੁੜਾਇਆ। ਉਸਦਾ ਚਿਹਰਾ ਗੰਭੀਰ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਗੰਭੀਰ ਵੀ ਹੋ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਅਜੀਬ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਦਤਮੀਜ਼ੀ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਇਆ। ਮੰਦਰ ਤੋਂ ਭੱਜਦੇ ਹੋਏ, ਉਹ ਦੂਜੇ ਲਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਖੋਜ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣ ਗਿਆ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਕੁਝ ਵੀ ਸੀ। ਉਹ ਉਸਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਗਏ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਅਤੇ ਹਾਵ-ਭਾਵ ਤੋਂ ਇਹ ਸਾਫ਼ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਹੈਰਾਨ ਸਨ।
ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਅਜੀਬ ਮੂਰਤੀਆਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਛੱਡ ਕੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿੱਚ ਆਇਆ, ਤਾਂ ਹਰ ਲਾਮਾ ਮੇਰਾ ਹੱਥ ਦੇਖਣਾ ਅਤੇ ਛੂਹਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਵਿੱਚ ਅਚਾਨਕ ਤਬਦੀਲੀ ਮੇਰੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਉਤਸੁਕਤਾ ਦਾ ਸਰੋਤ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਬਾਅਦ ਇਸਦਾ ਅਸਲ ਕਾਰਨ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਿਆ।

ਫੁੱਟਨੋਟ:

[6] ਕਟਾ (ਦੋਸਤੀ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਦਾ ਪਰਦਾ) - ਤਿੱਬਤ ਵਿੱਚ ਹਰ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਦੋਸਤਾਨਾ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਜਾਲੀਦਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਲੰਮਾ ਟੁਕੜਾ।

ਅਧਿਆਇ ਬਾਰ੍ਹਵਾਂ

ਮੱਠਾਂ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ

ਮੱਠ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਮਿਆਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਦਵਾਈ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕੀ ਮੈਂ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਨੌਜਵਾਨ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਫੌਜ ਦੇ ਨਾਲ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰ ਕਰ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਤਕਲਾਕੋਟ ਦੇ ਜੋਂਗ ਪੇਨ ਨੇ ਹਰਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਨੇਤਾ ਅਤੇ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਸਿਰ ਕਲਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ। ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ ਕਿ ਤਕਲਾਕੋਟ ਦੇ ਜੋਂਗ ਪੇਨ ਨੇ ਰਿੱਛ ਨੂੰ ਫੜਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰਿੱਛ ਦੀ ਚਮੜੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਚਿਹਰੇ ਦਾ ਰੰਗ, ਜੋ ਧੁੱਪ ਨਾਲ ਸੜ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਧੋਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੇ ਕਾਰਨ ਲਾਮਿਆਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਡਾਕਟਰ ਸਮਝ ਲਿਆ। ਮੈਂ ਕੋਈ ਭੇਸ ਨਹੀਂ ਪਹਿਨਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਝੀਲ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਯਾਤਰਾ 'ਤੇ ਹਾਂ। ਉਹ ਇਹ ਜਾਣਨ ਲਈ ਉਤਸੁਕ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੇ ਕਿ ਕੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਜਾਦੂ ਵਿਗਿਆਨ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਦਵਾਈ ਨਾਲ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਮੈਂ, ਜੋ ਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਨਾਲੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦਾ ਸੀ, ਨੇ ਗੱਲਬਾਤ ਨੂੰ ਖੁਦ ਲਾਮਿਆਂ 'ਤੇ ਹੀ ਮੋੜ ਦਿੱਤਾ।

ਲਾਲ, ਪੀਲੇ, ਚਿੱਟੇ ਅਤੇ ਕਾਲੇ ਲਾਮਿਆਂ ਦੇ ਸੰਪਰਦਾਵਾਂ ਹਨ। ਲਾਲ ਲਾਮਿਆਂ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਪੁਰਾਣੇ ਅਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੀਲੇ ਲਾਮੇ, ਗੇਲੁਪਕਾ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਹਨ, ਪਰ ਇੰਨੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਚਿੱਟੇ ਲਾਮੇ ਅਤੇ ਕਾਲੇ ਲਾਮੇ, ਜੁਲਿਨਬਾ, ਮੱਠਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰੀਗਰ ਹਨ। ਉਹ ਪੇਂਟਿੰਗ, ਛਪਾਈ, ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਭਾਂਡੇ ਅਤੇ ਮੰਦਰਾਂ ਦੀ ਸਜਾਵਟ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਹ ਦੂਜੇ ਲਾਮਿਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਰਸੋਈਏ, ਚਰਵਾਹੇ, ਪਾਣੀ-ਵਾਹਕ, ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਆਖਰੀ, ਪਰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਨਹੀਂ, ਫਾਂਸੀ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਪਯੋਗੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਲਾਮਸੀਰੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਮੀਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਤਿੱਬਤੀ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਨਸਲ ਹਨ, ਅਤੇ ਲਾਮੇ ਅਗਿਆਨੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਪੈਸੇ ਵਸੂਲਣ ਵਿੱਚ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਲਾਮੇ ਵਪਾਰੀ ਹਨ। ਉਹ ਇੱਕ ਤੇਜ਼ ਪੈਸਾ-ਉਧਾਰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇੱਕ ਉੱਚ ਵਿਆਜ ਵਸੂਲਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕਰਜ਼ਾ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਖੁਦ ਮੱਠ ਦਾ ਗੁਲਾਮ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲਾਮਿਆਂ ਦੇ ਭਰਪੂਰ ਚਿਹਰੇ, ਕੁਝ ਅਪਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਸਰੀਰਕ ਤੰਗੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੁੱਖ ਨਹੀਂ ਝੱਲਣ ਦਿੰਦੇ। ਉਹ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਵਿਲਾਸਤਾ ਦੀ ਇੱਕ ਸੁਚਾਰੂ ਅਤੇ ਆਰਾਮਦਾਇਕ ਹੋਂਦ ਜੀਉਂਦੇ ਹਨ।

ਵੱਡੀਆਂ ਲਾਮਾਸੀਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਲਾਨਾ ਸਰਕਾਰੀ ਭੱਤਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੇ ਚੜ੍ਹਾਵੇ ਤੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਰਕਮ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੈਸੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਤਿੱਬਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਧਾਰਮਿਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਤਿੱਬਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਭ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਲੋਕ, ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਅਤੇ ਲਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਗਰੀਬ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਭਿਕਸ਼ੂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਏਜੰਟ

ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਚਰਬੀ 'ਤੇ ਵਧਦੇ-ਫੁੱਲਦੇ ਹਨ। ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਗਿਆਨਤਾ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਆਮ ਆਦਮੀ ਮਿਲਦਾ ਹੋਵੇ ਜੋ ਪੜ੍ਹ ਜਾਂ ਲਿਖ ਸਕਦਾ ਹੋਵੇ।

ਲਾਮਾਸੀਰੀਜ਼ ਅਤੇ ਲਾਮਾ, ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ, ਸਾਰੇ ਟੈਕਸਾਂ ਅਤੇ ਬਕਾਏ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਮੁਕਤ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਲਾਮਾ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਭਰ ਲਈ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਸਾਂਬਾ, ਚਾਹ ਦੀਆਂ ਇੱਟਾਂ ਅਤੇ ਨਮਕ ਦਾ ਭੱਤਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਲਾਮਾ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਦਰਜਿਆਂ ਤੋਂ ਭਰਤੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਮਾਨਦਾਰ ਲੋਕ, ਕਾਤਲ, ਚੋਰ, ਧੋਖੇਬਾਜ਼ - ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਉਤਸੁਕਤਾ ਨਾਲ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤਿੱਬਤ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਪੁਰਸ਼ ਮੈਂਬਰ ਮੱਠ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਿਕਸ਼ੂ ਹਰੇਕ ਘਰ ਜਾਂ ਤੰਬੂ-ਘਰ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਤਿਕਥਨੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਤਿੱਬਤ ਵਿੱਚ ਮਰਦ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਅੱਧੇ ਮੈਂਬਰ ਲਾਮਾ ਹਨ।

ਹਰੇਕ ਮੱਠ ਵਿੱਚ ਲਾਮਾ, ਚਿੱਬੀ, [7] ਅਤੇ ਅਗਿਆਨੀ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਲਾਮਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਨੀਵਾਂ ਦਰਜਾ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਉੱਚ ਲਾਮਿਆਂ ਦੇ ਗੁਲਾਮ ਸਨ। ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਆਪਣੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਾਂਗ ਕੱਪੜੇ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਸਾਫ਼-ਮੁੰਨੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਮੱਠ ਦਾ ਸਾਰਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ; ਪਰ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਨੌਕਰ ਹਨ, ਅਤੇ ਲਾਮਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਿੱਧਾ, ਸਰਗਰਮ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੇ। ਚਿੱਬੀ ਨਵੇਂ ਹਨ। ਉਹ ਜਵਾਨੀ ਵਿੱਚ ਲਾਮਸੇਰੀ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਲਗਾਤਾਰ ਵੱਡੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਕਬਾਲ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਘਟੀਆ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਉੱਚ ਤੱਕ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇੱਕ ਚਿੱਬੀ ਲਾਮਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਸ਼ਬਦ "ਮਹਾ-ਪੁਜਾਰੀ" ਹੈ। ਇਹ ਚਿੱਬੀ ਅਜੀਬ ਧਾਰਮਿਕ ਰਸਮਾਂ ਵਿੱਚ ਛੋਟੇ ਹਿੱਸੇ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲਾਮਾ, ਛਿੱਲਾਂ ਅਤੇ ਭਿਆਨਕ ਮਾਸਕ ਪਹਿਨ ਕੇ, ਘੰਟੀਆਂ, ਸਿੰਗਾਂ, ਬੰਸਰੀ, ਝਾਂਜਰਾਂ ਅਤੇ ਢੋਲ ਦੇ ਅਜੀਬ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸਾਧਾਰਨ ਰੂਪਾਂ ਨਾਲ ਗਾਉਂਦੇ ਅਤੇ ਨੱਚਦੇ ਹਨ।

ਹਰੇਕ ਵੱਡੇ ਮੱਠ ਦੇ ਮੁਖੀ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਮਹਾਨ ਲਾਮਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਲਹਾਸਾ ਦੇ ਦਲਾਈ ਲਾਮਾ ਨਾਲ ਉਲਝਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਮਰ ਆਤਮਾ ਇੱਕ ਸਰੀਰ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਲਾਮਾ ਮੱਠ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਖਾਂਦੇ, ਪੀਂਦੇ ਅਤੇ ਸੌਂਦੇ ਹਨ, ਗ੍ਰੈਂਡ ਲਾਮਾ ਦੇ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਨਾਲ, ਜਿਸ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਲਈ ਇੱਕ ਕਮਰਾ ਹੈ। ਹਰ ਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ "ਚੰਦ" ਲਈ ਉਹ ਇੱਕ ਸਖ਼ਤ ਇਕਾਂਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰਪਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਚੌਵੀ ਘੰਟੇ ਵਰਤ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਸਿਰਫ਼ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਮੱਖਣ-ਚਾਹ ਦੇ ਨਾਲ, ਵਰਤ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਜ਼ਿੰਦਾ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਭੋਜਨ ਖਾਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੁੰਘਣਾ ਅਤੇ ਥੁੱਕਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ - ਤਿੱਬਤੀ ਆਦਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦੋ ਸਭ ਤੋਂ ਆਮ ਆਦਤਾਂ।

ਲਾਮਿਆਂ ਕੋਲ ਅਪੂਰਣਤਾ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਦਾਅਵਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਸਤਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਖੁਆਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਹਿਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਲਾਮਿਆਂ ਨੂੰ, ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਬੁੱਧੀਮਾਨ, ਪਰ ਅਣਮਨੁੱਖੀ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਬੇਰਹਿਮ ਜ਼ਾਲਮ ਅਤੇ ਬੇਇੱਜ਼ਤ

ਵੀ ਪਾਇਆ। ਇਹ ਮੇਰਾ ਆਪਣਾ ਅਨੁਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੈਂ ਵੀ ਇਹੀ ਗੱਲ ਦੱਬੇ-ਕੁਚਲੇ ਮੂਲ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਤੋਂ ਸੁਣੀ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਜੂਲੇ ਨੂੰ ਝਾੜਨ ਦੇ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਬਿਹਤਰ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ।

ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਸ ਪੂਰਨ ਅਗਿਆਨਤਾ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਲਾਮਾ ਬਹੁਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਜੀਬ ਕਲਾਵਾਂ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਉਹ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ, ਕਤਲਾਂ ਅਤੇ ਚੋਰੀਆਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ, ਨਦੀਆਂ ਨੂੰ ਵਗਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਲ ਦੇ ਨੋਟਿਸ 'ਤੇ ਤੂਫਾਨ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੁਝ ਰਸਮਾਂ, ਬੁਰੀਆਂ ਆਤਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਭਜਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਬਿਮਾਰੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਲਾਮਾ ਹਿਪਨੋਟਿਕ ਪ੍ਰਯੋਗਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਹਰ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਧੀਨ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇਖਣ ਦੇਣ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚਦੇ ਹਨ ਜੋ ਅਸਲੀਅਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬੁੱਧ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀਆਂ ਅਕਸਰ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਹਨ, ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕੱਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵੇਖੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਭੂਤਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਰਤਾਂਤ ਸਧਾਰਨ-ਦਿਮਾਗੀ ਮੂਲ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਡਰਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਬੁਰੀਆਂ ਆਤਮਾਵਾਂ ਨਾਲ ਵਧੇਰੇ ਨੇੜਿਓਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਅਗਿਆਨੀ ਮੱਠ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਜੋ ਵੀ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਪੈਸਾ ਹੋਵੇ, ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਅਜੀਬ ਲਾਮਾ ਨਾਚਾਂ ਵਿੱਚ ਮੈਸਮੇਰਿਜ਼ਮ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅਜੀਬ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਅਤੇ ਰਵੱਈਏ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਨ੍ਰਿਤਕ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਤਪ੍ਰੇਰਕ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਡਿੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਮਰੇ ਹੋਏ ਵਾਂਗ ਸਖ਼ਤ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਵੱਡੀਆਂ ਲਾਮਾ ਲੜੀਵਾਰਾਂ ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲਾਮਾ ਮੂਰਤੀਕਾਰਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਬਾਹਰਲੇ ਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਜੋ ਚੱਟਾਨਾਂ, ਚੱਟਾਨਾਂ, ਪੱਥਰਾਂ, ਜਾਂ ਸਿੰਗਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜਿਆਂ 'ਤੇ ਸਦੀਵੀ ਸ਼ਿਲਾਲੇਖ, "ਓਮਨੇ ਮਨੀ ਪਦਮੇ ਹੁਨ" ਉੱਕਰਿਆ ਜਾ ਸਕੇ, ਜੋ ਕਿ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅਜੀਬ ਅਤੇ ਸੁੰਦਰ ਸਥਾਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਾੜੀ ਦੱਰਿਆਂ 'ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੇ ਬਿੰਦੂ, ਵਿਸ਼ਾਲ ਬਾਊਲਡਰ, ਨਦੀਆਂ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਚੱਟਾਨਾਂ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਜਗ੍ਹਾ ਜਿੱਥੇ ਮਨੀ ਦੀਵਾਰ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਉਹ ਸਥਾਨ ਹਨ ਜੋ ਇਹਨਾਂ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੁਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਕਮਲ ਦੇ ਫੁੱਲ ਤੋਂ ਬੁੱਧ ਦੇ ਪੁਨਰ ਜਨਮ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਾਦੂਈ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਉੱਕਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ-ਪਹੀਏ, ਉਹ ਮਕੈਨੀਕਲ ਉਪਕਰਣ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਿੱਬਤੀ ਲੋਕ ਪਾਣੀ, ਹਵਾ ਅਤੇ ਹੱਥ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਦੇਵਤੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਵੀ ਲਾਮਾ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਵੱਡੇ, ਪਾਣੀ ਦੁਆਰਾ ਹਿਲਾਏ ਗਏ, ਇੱਕ ਧਾਰਾ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਜਾਂ ਉੱਪਰ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਵੱਡੇ ਸਿਲੰਡਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਿੱਬਤੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ-ਪੁਸਤਕ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਵਗਦੇ ਪਾਣੀ ਦੁਆਰਾ ਘੁੰਮਦੇ ਹਨ। ਹਵਾ-ਸ਼ਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਹਿਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਵਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਕੱਪੜੇ ਦੀਆਂ ਲੰਬੀਆਂ ਪੱਟੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਵਾਂ ਅਕਸਰ ਛਾਪੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਗਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਕੱਪੜੇ ਦੀਆਂ ਇਹ ਪੱਟੀਆਂ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਲਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਘੁੰਮਦੇ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ-ਪਹੀਏ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਚਾਂਦੀ ਜਾਂ ਤਾਂਬੇ ਦੇ ਬਣੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਘਰੇਲੂ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਸਿਲੰਡਰ ਲਗਭਗ ਛੇ ਇੰਚ ਉੱਚੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਧਰੁਵਾਂ 'ਤੇ ਘੁੰਮਦੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਵਾਂ ਦੇ ਰੋਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ, ਮਸ਼ੀਨ ਦੇ ਉੱਪਰ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਿੰਗ ਨੋਬ ਦੁਆਰਾ, ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ

ਗਤੀ ਵਿੱਚ ਸੈੱਟ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਿਲੰਡਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਰਗਾਕਾਰ ਖੁੱਲਣ ਰਾਹੀਂ ਅੰਦਰ ਘੁੰਮਦੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਤਿੱਬਤ ਵਿੱਚ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ-ਚੱਕਰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਾਂਬੇ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਈ ਵਾਰ ਪਿੱਤਲ ਦਾ, ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਚਾਂਦੀ ਦਾ। ਸਿਲੰਡਰ ਦੇ ਦੋ ਚੱਲਣਯੋਗ ਢੱਕਣ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ-ਰੋਲ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਿੱਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਲੋਹੇ ਦੀ ਰਾਡ ਵਾਲਾ ਹੈਂਡਲ ਸਿਲੰਡਰ ਅਤੇ ਰੋਲ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰੋਂ ਲੰਘਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਨੋਬ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੀ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਿਲੰਡਰ ਨੂੰ ਘੇਰਨ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਰਿੰਗ, ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਲਟਕਦੀ ਚੇਨ ਅਤੇ ਭਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ, ਜਦੋਂ ਹੱਥ ਦੇ ਝਟਕੇ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਹੀਏ ਨੂੰ ਇੱਕ ਘੁੰਮਣ ਵਾਲੀ ਗਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਖੱਬੇ ਤੋਂ ਸੱਜੇ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। "ਓਮਨੇ ਮਨੀ ਪਦਮੇ ਹੁਨ," ਜਾਂ ਸਿਰਫ਼ "ਮਨੀ, ਮਨੀ," ਸ਼ਬਦ ਦੁਹਰਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਪਹੀਆ ਗਤੀ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਪਹੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਵਾਂ ਛਾਪਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਹੱਥ ਨਾਲ ਲਿਖੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਮੈਲਾਕਾਈਟ, ਜੇਡ, ਹੱਡੀ, ਜਾਂ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਅੰਗੂਠੇ ਵਰਗੇ ਸੁਹਜ ਅਕਸਰ ਉਸ ਭਾਰ ਅਤੇ ਚੇਨ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਚੱਕਰ ਨੂੰ ਘੁੰਮਣ ਦੀ ਗਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ-ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਹਰ ਤਿੱਬਤੀ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਪਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਰ ਲਾਮਾ ਕੋਲ ਇੱਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਈਰਖਾ ਨਾਲ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਨਬੀਆਂ ਲਈ ਅਸਲੀ ਖਰੀਦਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਮਾਲਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜੋ ਕਿ ਰੋਮਨ ਕੈਥੋਲਿਕਾਂ ਵਾਂਗ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਹਰੇਕ ਮਣਕੇ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ, ਲਾਮਿਆਂ ਕੋਲ ਇੱਕ ਪਿੱਤਲ ਦਾ ਸਾਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਦੀਆਂ ਹਥੇਲੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮਰੋੜਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਢਾਈ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਇੰਚ ਲੰਬਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਗੋਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਦੋਵਾਂ ਹੱਥਾਂ ਦੇ ਖੋਖਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਫੜਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਤਿੱਬਤ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੋਰ ਬੋਧੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ, ਨਨਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਲਾਮਾਸੀਰੀ ਵੀ ਹਨ। ਨਨੀਆਂ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਕਰਸ਼ਕ ਹਨ, ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਮੁੰਨਵਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਜਾਦੂ-ਟੂਣਾ ਅਤੇ ਜਾਦੂ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲਾਮਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਨਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੀਵਾਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਨਨਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਨਨਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਲਾਮਾਸੀਰੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਅਨੈਤਿਕ ਹਨ, ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਉਹ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਇੱਕ ਨੀਵੀਂ ਕਿਸਮ ਹਨ।

ਸਿਰਫ਼ ਲਾਮਾ ਹੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਲ ਦੇ ਕੁਝ ਖਾਸ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਾਧਾਰਨ ਆਜ਼ਾਦੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਉਹ ਹਨ ਜੋ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਡੀਆਂ ਤੋਂ ਸੰਗੀਤਕ ਯੰਤਰ ਅਤੇ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦੇ ਭਾਂਡੇ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕਲਾ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਖੋਪੜੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਕੱਪ, ਸਾਂਬਾ ਕਟੋਰੇ, ਅਤੇ ਸਿੰਗਲ ਅਤੇ ਡਬਲ ਢੋਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉੱਪਰਲੀ ਬਾਂਹ, ਪੱਟ ਦੀ ਹੱਡੀ ਅਤੇ ਸ਼ਿਨ-ਹੱਡੀ ਦੀ ਹੱਡੀ ਨੂੰ ਤੁਰ੍ਹੀਆਂ ਅਤੇ ਪਾਈਪਾਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਖਾਸ ਲਾਮਾ ਮਨੁੱਖੀ ਖੂਨ ਦਾ ਸੁਆਦ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ ਮਰਦਾਂ ਦੀਆਂ ਖੋਪੜੀਆਂ ਤੋਂ ਬਣੇ ਕੱਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੀਂਦੇ ਹਨ।

ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਗੋਂਬਾ ਛੱਡਿਆ - ਮੇਰੇ ਨਵੇਂ ਦੋਸਤ, ਲਾਮਾ, ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਝੁਕ ਰਹੇ ਸਨ - ਮੈਂ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮ ਕੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਉੱਥੇ ਕੀ ਕੁਝ ਸੀ।

ਪਿੰਡ ਦੇ ਪੂਰਬੀ ਸਿਰੇ 'ਤੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਮਿੱਟੀ ਅਤੇ ਪੱਥਰ ਦੇ ਕਈ ਡਿੱਗਦੇ-ਡੁੱਲਦੇ ਚੋਕਟੇਨ ਇੱਕ ਕਤਾਰ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹੇ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ ਢਾਂਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਰਗਾਕਾਰ ਅਧਾਰ ਸੀ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਮੋਲਡਿੰਗ ਸੀ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਉੱਪਰਲੀ ਸਜਾਵਟ

ਸੀ ਜਿਸਦੇ ਉੱਪਰ ਇੱਕ ਸਿਲੰਡਰ ਕਾਲਮ ਸੀ। ਹਰੇਕ ਵਿੱਚ ਹੱਡੀ, ਕੱਪੜੇ, ਜਾਂ ਧਾਤ ਦਾ ਇੱਕ ਟੁਕੜਾ, ਅਤੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ, ਜੋ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਮਹਾਨ ਆਦਮੀ ਜਾਂ ਸੰਤ ਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਿੱਚੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਸਨ। ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਸਸਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਰਾਖ ਨੂੰ ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਭਾਂਡੇ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਚੋਕਟੇਨ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਰਾਖ ਨੂੰ ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ ਇੱਕ ਪੇਸਟ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਇੱਕ ਤਗਮੇ ਵਿੱਚ ਸਮਤਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਬੁੱਧ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇੱਕ ਮੋਲਡ ਤੋਂ ਮੋਹਰ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਜਾਂ ਇੱਕ ਨੋਕਦਾਰ ਸੰਦ ਨਾਲ ਉੱਕਰੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ।

ਟਕਰ ਦੇ ਘਰਾਂ ਦਾ ਅੰਦਰਲਾ ਹਿੱਸਾ ਬਾਹਰਲੇ ਹਿੱਸੇ ਨਾਲੋਂ ਵਧੀਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਰੇਕ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਜਗ੍ਹਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੰਧ ਵਾਲਾ ਵਿਹੜਾ ਸੀ। ਕੰਧ ਦੇ ਉੱਪਰਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਘਰ ਦੀ ਸਮਤਲ ਛੱਤ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ, ਬਾਲਣ ਲਈ ਇਮਲੀ ਦੇ ਢੇਰ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਵਿਹੜੇ ਵਿੱਚ ਰਾਤ ਨੂੰ ਭੇਡਾਂ ਅਤੇ ਬੱਕਰੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਕਮਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਮਨੁੱਖ ਸਾਰੇ ਵਰਣਨ ਤੋਂ ਪਰੇ ਰੰਦੇ ਸਨ। ਮੱਠ ਦੇ ਉੱਪਰ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਹਰੇਕ ਘਰ ਦੇ ਉੱਪਰ ਸੈਂਕੜੇ ਉਡਾਣ ਭਰੀਆਂ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਵਾਂ ਸਨ। ਲੋਕ, ਹੱਸਦੇ ਅਤੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ, ਛੱਤਾਂ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਸਾਨੂੰ ਦੇਖ ਰਹੇ ਸਨ।

ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਸੈਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਲਗਭਗ ਪੰਜਾਹ ਜਾਂ ਸੱਠ ਆਦਮੀ ਮਾਚਿਸਾਂ ਅਤੇ ਤਲਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੇ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ, ਪਰ ਕਾਚੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਇਆ, ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਸਿਪਾਹੀ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਪਰ ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਸਮੂਹ ਲਗਭਗ ਅੱਧਾ ਮੀਲ ਦੂਰ ਡੇਰਾ ਲਗਾ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਲਾਮਿਆਂ ਨਾਲ ਦੋਸਤਾਨਾ ਸਬੰਧ ਸਨ। ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਜੋਂ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਰਾਈਫਲ ਲੋਡ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਭੀੜ ਵਿੱਚ ਭਗਦੜ ਮਚਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਪਿੱਛਾ ਘਬਰਾਹਟ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਕੀਤਾ। ਸਾਰੇ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਵਾਂਗ, ਉਹ ਇੱਕ ਦੁਖੀ ਸਮੂਹ ਸਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸ਼ੋਰ ਸੀ।

ਸਵੇਰੇ-ਸਵੇਰੇ ਮੈਂ ਭੋਜਨ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਦੋ ਮੋਟੀਆਂ ਭੇਡਾਂ ਅਤੇ ਲਗਭਗ ਚਾਰ ਸੌ ਪੰਜਾਹ ਪੌਂਡ ਭੋਜਨ - ਆਟਾ, ਚੌਲ, ਸਾਂਬਾ, ਘੁਰ (ਮਿੱਠਾ ਪੇਸਟ), ਖੰਡ, ਨਮਕ ਅਤੇ ਮੱਖਣ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਕਈ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਸਪਲਾਈ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹੋਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬੁੱਧੀ ਦਾ ਇੱਕ ਸ਼ੋਕਾ ਵਪਾਰੀ ਵੀ ਸੀ, ਜਿਸਨੇ ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਘੰਟੇ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਸਾਡੇ ਦਸ ਆਦਮੀਆਂ ਦੇ ਪੱਚੀ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਖਾਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਭੋਜਨ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਦੇਖਿਆ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਆਦਮੀ ਚਲੇ ਗਏ, ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਦੋ ਸ਼ੋਕਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਭੱਜੇ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਉਤੇਜਿਤ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਲਗਭਗ ਦੋ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਘੰਟਿਆਂ ਬਾਅਦ ਵਪਾਰੀ ਵਾਪਸ ਆਏ, ਸਹੁੰ ਖਾਧੀ ਕਿ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਇੱਕ ਔਂਸ ਵੀ ਭੋਜਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦਾ। ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਹ ਆਦਮੀ ਝੂਠ ਬੋਲ ਸਕਦੇ ਸਨ ਉਹ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸੀ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਸ਼ੋਕਾਵਾਂ ਨੂੰ ਝਿੜਕਿਆ, ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸਘਾਤ ਦਾ ਮੇਰਾ ਸ਼ੱਕ ਸਹੀ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾ ਦੇਵਾਂਗਾ।

ਸ਼ੋਕਾ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬੇਪਛਾਣ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਦੇ ਡਰ ਕਾਰਨ, ਹੁਣ ਫਿਰ ਤੋਂ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਜਿਸ ਪਲ ਤੋਂ ਮੈਂ ਵਰਜਿਤ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਮੈਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿੰਨਾ ਕਿ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਤੋਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣ ਦੇਣ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾਇਆ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਇਹ ਲੋਕ ਮੇਰੀਆਂ

ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਅਤੇ ਤੰਗੀਆਂ ਲਈ ਖੜ੍ਹੇ ਸਨ ਜੋ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਆਦਮੀ ਸਹਿ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਢੁਕਵਾਂ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਕਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਸਮਾਨ ਦੇ ਸਰਹੱਦੀ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਵਾਪਸ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਬੀੜਾ ਚੁੱਕਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਫੋਟੋਆਂ, ਨਸਲੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ, ਆਦਿ ਸਨ। ਇਹ ਵਾਅਦਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੂਰਾ ਹੋਇਆ। ਫਿਰ ਬੇਅੰਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਮੈਂ ਪੰਜ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਦਸ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਾਨ ਖਰੀਦਣ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਿਆ।

ਸਾਰੀ ਪਾਰਟੀ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਅਤੇ ਪੌਣੇ ਮੀਲ ਦੂਰ ਗਈ, ਜਿੱਥੇ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮੀਲ ਪੱਛਮ ਵੱਲ ਡਿੱਗਦੇ ਪੰਕੂ ਗੋਂਬਾ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ, ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਵਿਛੋੜੇ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ ਰੁਕੇ, ਜੋ ਕਿ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਣਦੇਖੇ ਸਨ। ਮੈਂ ਅਕਸ਼ਾਂਸ਼ ਅਤੇ ਰੇਖਾਂਸ਼ ਲਈ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤੇ। ਹਾਈਪਸੋਮੈਟ੍ਰਿਕਲ ਉਪਕਰਣ ਦਾ ਪਾਣੀ 185° ਫਾਰਨਹੀਟ 'ਤੇ ਉਬਲ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਝੀਲ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੋਂ ਪੰਜਾਹ ਫੁੱਟ ਉੱਪਰ, ਹਵਾ ਦਾ ਤਾਪਮਾਨ 76° ਸੀ ਅਤੇ ਘੰਟਾ ਸਵੇਰੇ 10 ਵਜੇ ਸੀ।

ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਦੱਖਣ ਵੱਲ ਇੱਕ ਉੱਚੀ ਬਰਫ਼ ਦੀ ਲੜੀ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਸੀ, ਜੋ ਲਗਭਗ ਦੱਖਣ-ਪੱਛਮ ਤੋਂ ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬ ਤੱਕ ਫੈਲੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਨਿਮੋ ਨਾਮਜ਼ਿਲ ਚੋਟੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਸੀ।

ਜਦੋਂ ਸਭ ਕੁਝ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਪੰਜ ਸ਼ੇਰਪੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਚੀ ਅਤੇ ਡੋਲਾ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਮੈਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ, ਸੂਰਜ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸਹੁੰ ਖਾ ਕੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਸਭ ਤੋਂ ਪਵਿੱਤਰ ਮੰਨਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ।

ਜੌਹਰੀ ਦੇ ਬਿਜੇਸਿੰਗ ਅਤੇ ਨਾਟੂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਮਾਇਉਮ ਦੱਰੇ ਤੱਕ ਜਾਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਏ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੇਰੀ ਪਾਰਟੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਹੁਣ ਸਿਰਫ਼ ਪੰਜ ਆਦਮੀਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਰਹਿ ਗਈ।

ਫੁੱਟਨੋਟ:

[7] ਚਿੱਬਿਸ —ਜਿਸਨੂੰ ਅਕਸਰ ਚਬਿਸ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅਧਿਆਇ XIV

ਇੱਕ ਹੋਰ ਆਫ਼ਤ

ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਘਟੀ ਹੋਈ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬ ਵੱਲ ਚੱਲ ਪਿਆ, ਤਾਂ ਸਭ ਕੁਝ ਠੀਕ ਹੋਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਪਹਿਲਾਂ ਝੀਲ ਦੇ ਪਾਰ ਤਿੰਨ-ਪੰਜ ਮੀਲ ਤੱਕ ਚੱਲਿਆ, ਫਿਰ ਬਾਰਾਂ ਮੀਲ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੱਕ ਪੂਰਬੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਬੰਜਰ ਪਹਾੜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹਿਆ। ਯਾਤਰਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਰੁਕਾਵਟ ਦੇ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਚਾਰ ਆਦਮੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਜੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਲੱਗ ਰਹੇ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਉਤਰੇ ਜਿੱਥੇ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਘਾਹ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਕੈਂਪਿੰਗ-ਗ੍ਰਾਊਂਡ 'ਤੇ ਆ ਕੇ ਜਿਸਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਾਲੀ ਕੰਧ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਠਹਿਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਰਾਤ ਲਈ ਆਰਾਮਦਾਇਕ ਬਣਾਇਆ, ਤੇਜ਼ ਹਵਾ ਅਤੇ ਗੜੇ ਅਤੇ ਮੀਂਹ ਦੇ ਲੰਘਦੇ ਤੂਫਾਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਜਿਸਨੇ ਸਾਨੂੰ ਚਮੜੀ ਤੱਕ ਭਿੱਜ ਦਿੱਤਾ। ਰਾਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਥਰਮਾਮੀਟਰ 34° ਤੱਕ ਹੇਠਾਂ ਚਲਾ ਗਿਆ।

ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਨ ਵੇਲੇ ਮੈਂ ਇੱਕ ਉੱਚੀ ਪਹਾੜੀ ਦੀ ਚੋਟੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਖੋਜ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਿੱਥੋਂ ਮੈਂ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਪੰਛੀਆਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਨਜ਼ਾਰਾ ਲੈ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਲਈ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੀ ਕਿ ਪਹਾੜੀਆਂ ਅਤੇ ਪਹਾੜਾਂ ਦੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਣ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਆਸਾਨ ਤਰੀਕਾ ਕਿਹੜਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਸਾਡੇ ਉੱਤਰ ਵੱਲ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਨਦੀ ਦੀ ਸਹੀ ਦਿਸ਼ਾ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਵੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਵਿੱਚ ਛੱਡਦੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਇਕੱਲਾ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਮੀਲ ਦੀ ਚੜ੍ਹਾਈ ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਪਹਾੜੀ ਦੀ ਚੋਟੀ 'ਤੇ ਲੈ ਗਈ, ਜੋ ਕਿ 16,480 ਫੁੱਟ ਉੱਚੀ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਮੈਂ ਯੋਗ ਸੀ।

ਉਹ ਸਭ ਪਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਮੈਂ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਕੈਂਪ ਵਾਪਸ ਆਇਆ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ 73° 30' ਦੇ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧੇ, 16,450 ਫੁੱਟ ਉੱਚੇ ਦੱਰੇ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਹਾੜੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਾਇਆ, ਜਿਸਦੀ ਚੋਟੀ ਇੱਕ ਕਿਲ੍ਹੇ ਵਰਗੀ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਉਡਾਣ ਭਰੀਆਂ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਵਾਂ ਲਹਿਰਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਪਹਾੜੀ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ ਵੀਹ ਘੋੜੇ ਚਰ ਰਹੇ ਸਨ।

ਆਪਣੇ ਟੈਲੀਸਕੋਪ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਮੈਂ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਕਿ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਲ੍ਹਾ ਜਾਪਦਾ ਸੀ ਉਹ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਕੰਮ ਸੀ। ਜ਼ਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਉੱਥੇ ਕੋਈ ਵੀ ਲੁਕਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਘੋੜਿਆਂ ਨੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਪਿਆ। ਦਰਅਸਲ, ਅਗਲੀ ਪਹਾੜੀ ਨੂੰ ਘੇਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਘਾਹ ਵਾਲੀ ਘਾਟੀ ਵਿੱਚ ਕਈ ਕਾਲੇ ਤੰਬੂਆਂ, ਦੋ ਸੌ ਯਾਕਾਂ ਅਤੇ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਭੇਡਾਂ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਦੇਖਿਆ। ਅਸੀਂ ਪਹਾੜੀ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਰਹੇ। ਅਸੀਂ ਇਸਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਗਏ, ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਘਾਟੀ ਵਿੱਚ ਉਤਰ ਗਏ। ਨਦੀ ਨੇ ਇਸ ਘਾਟੀ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਅਰਧ-ਚੱਕਰ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ, ਦੱਖਣੀ ਪਹਾੜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਨੇੜੇ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੱਖਣ-ਪੂਰਬ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਸਹਾਇਕ ਨਦੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਈ। ਇਹ ਸਹਾਇਕ ਨਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਜਾਪਦੀ ਸੀ ਜਿਸਨੂੰ ਮੈਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣਿਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਚਾਰ ਮੀਲ ਤੱਕ ਇਸਦੇ ਰਸਤੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਪਾਇਆ ਕਿ ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੀ ਇੱਛਾ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੱਖਣ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਲੈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਮਤਲ ਪਠਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਕਦਮਾਂ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣਾ ਪਿਆ।

ਦੋ ਤਿੱਬਤੀ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ, ਮੈਂ ਬੇਅੰਤ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇੱਕ ਝੁੰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮੋਟੀ ਭੇਡ ਖਰੀਦੀ ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅੱਗੇ ਚਲਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਮਾਦਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਸੀ ਦੇ ਗੁਲੇਲ ਸਨ। ਜਿਸ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨਾਲ ਉਹ ਪੱਥਰ ਸੁੱਟ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ 'ਤੇ ਮਾਰ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ, ਉਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸੀ। ਕੁਝ ਤਾਂਬੇ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੁਨਰ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ, ਆਪਣੇ ਝੁੰਡ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭੇਡ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ, ਭਾਵੇਂ ਤੀਹ ਜਾਂ ਚਾਲੀ ਗਜ਼ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਵੀ। ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਤਰਨਾਕ ਜੀਵਾਂ ਤੋਂ ਦੇਸ਼ ਬਾਰੇ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਗਿਆਨਤਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ।

"ਅਸੀਂ ਨੌਕਰ ਹਾਂ," ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਪਤਾ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਇੱਜੜ ਦੀ ਹਰੇਕ ਭੇਡ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ, ਅਤੇ ਬੱਸ ਇੰਨਾ ਹੀ। ਸਾਡਾ ਮਾਲਕ, ਜਿਸਦੇ ਅਸੀਂ ਗੁਲਾਮ ਹਾਂ, ਸਭ ਕੁਝ ਜਾਣਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਦੀਆਂ ਕਿੱਥੋਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਗੋਂਬਾਸ ਦੇ ਰਸਤੇ। ਉਹ ਇੱਕ ਮਹਾਨ ਰਾਜਾ ਹੈ।"

"ਅਤੇ ਉਹ ਕਿੱਥੇ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ?" ਮੈਂ ਪੁੱਛਿਆ।

"ਉੱਥੇ, ਦੋ ਮੀਲ ਦੂਰ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਧੂੰਆਂ ਅਸਮਾਨ ਵੱਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ।"

ਇਸ "ਮਹਾਨ ਰਾਜੇ" ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਜਾਣਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਲਾਲਚ ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਪਤਾ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਸ਼ਾਇਦ ਉਸਨੂੰ ਸਾਨੂੰ ਭੋਜਨ ਵੇਚਣ ਲਈ ਮਨਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਸਾਡੀ ਬਹੁਤ ਮਦਦ ਕਰਨਗੇ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਦੌਰਾ ਦਿਲਚਸਪ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੈਂ ਜੋਖਮ ਲੈਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

ਅਸੀਂ ਧੂੰਏਂ ਦੇ ਕਈ ਥੰਮ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਵਧੇ ਜੋ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉੱਠ ਰਹੇ ਸਨ, ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਕਾਲੇ ਤੰਬੂਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਕੈਂਪ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚੇ। ਸਾਡੇ ਆਉਣ ਨਾਲ ਹੰਗਾਮਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਆਦਮੀ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਬਹੁਤ ਉਤਸ਼ਾਹ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਤੰਬੂਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਬਾਹਰ ਭੱਜੇ।

"ਜੋਗਪਾਸ! ਜੋਗਪਾਸ!" (ਲੁੱਟੇ ਹੋਏ! ਲੁਟੇਰੇ!) ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੈਂਪ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਚੀਕਿਆ। ਇੱਕ ਪਲ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਚਿਸ ਦੇ ਤਾਲੇ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਏ, ਅਤੇ ਤੰਬੂਆਂ ਦੇ ਬਾਹਰ ਰਹਿ ਗਏ ਕੁਝ ਆਦਮੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਤਲਵਾਰਾਂ ਕੱਢ ਲਈਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੇਢੰਗੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਫੜ ਲਿਆ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਲਈ ਫੜਿਆ ਜਾਣਾ ਸਾਡੇ ਲਈ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਅਨੁਭਵ ਸੀ। ਜੰਗ ਵਰਗੀ ਫੌਜ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਖੜ੍ਹੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰਿਆਂ 'ਤੇ ਡਰੇ ਹੋਏ ਹਾਵ-ਭਾਵਾਂ ਤੋਂ ਅਜੀਬ ਉਲਟ ਸੀ। ਦਰਅਸਲ, ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਅਤੇ ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਅੱਗੇ ਵਧੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਟੀਲ ਨੂੰ ਮਿਆਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਮਾਚਿਸ ਦੇ ਤਾਲੇ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਡੀ ਸਲਾਹ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਬੈਠਣ ਲਈ ਗਲੀਚੇ ਕੱਢੇ। ਆਪਣੇ ਡਰ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹ ਸੁਹਾਵਣੇ ਹੋਣ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਤਸੁਕ ਸਨ।

"ਕਿਉਲਾ ਗੁੰਗੇ ਗੋਜ਼ਈ ਦੇਵਾ ਲਬੋਦੁ" (ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਚੰਗੇ ਕੱਪੜੇ ਹਨ)। ਮੈਂ ਸਰਦਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਚਾਪਲੂਸੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਗੱਲਬਾਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ।

"ਲਾਸੋ, ਲੇਹ" (ਹਾਂ, ਸਰ), ਤਿੱਬਤੀ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, ਜ਼ਾਹਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੈਰਾਨ, ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਹਿਰਾਵੇ ਵੱਲ ਹਾਸੋਹੀਣੇ ਮਾਣ ਨਾਲ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਉਸਦਾ ਜਵਾਬ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਦਮੀ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣਾ ਉੱਤਮ ਸਮਝਦਾ ਸੀ। ਜੇ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਜਾਂ ਨੀਵਾਂ ਸਮਝਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਲੇਹ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਲੱਸੋ ਕਹਿੰਦਾ।

"ਕਿਉਲਾ ਟੁਕੁ ਤਕਾ ਜ਼ਾਂਦੋ?" (ਤੁਹਾਡੇ ਕਿੰਨੇ ਬੱਚੇ ਹਨ?) ਮੈਂ ਦੁਬਾਰਾ ਜੁੜ ਗਿਆ।
"ਨੀ" (ਦੋ)।
"ਚੁਵੇਨ ਬੋਗਪੇ, ਤਸਾਂਬਾ, ਚੋਨ ਵੋਨ ì?" (ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਆਟਾ ਵੇਚੋਗੇ ਜਾਂ ਤਸਾਂਬਾ?)
"ਮਿੱਡੂ" (ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ) ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਸੱਜੇ ਹੱਥ ਦੀ ਉੱਪਰਲੀ ਹਥੇਲੀ ਨਾਲ ਕਈ ਤੇਜ਼ ਅਰਧ-ਗੋਲਾਕਾਰ ਹਰਕਤਾਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ।
ਇਹ ਤਿੱਬਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਭ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਕੇਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਲਗਭਗ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਿਰ ਦੀ ਗਤੀ ਦੀ ਬਜਾਏ "ਨਹੀਂ" ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਨਾਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
"ਕੇਰਨ ਗਾ ਨਾਡੌਂਗ?" (ਤੁਸੀਂ ਕਿੱਥੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹੋ?) ਉਸਨੇ ਉਤਸੁਕਤਾ ਨਾਲ ਮੈਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ।
"ਨਹਗਰੰਗ ਨੇ ਕੋਰੋਂ!" (ਮੈਂ ਇੱਕ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਹਾਂ!) "ਲੁੰਗਬਾ ਕੋਰਘੇਨ ਨੇਹ ਜੇਲਘੇਨ" (ਮੈਂ ਪਵਿੱਤਰ ਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ)।
"ਗੋਪ੍ਰੀਆ ਜ਼ਾਲਦੋ। ਚੱਕਜ਼ਲ ਵੈਂਰਟਜ਼ੇ। ਤਸਾਂਬਾ ਮਿੱਡੂ। ਬੋਗਪੇ ਮਿੱਡੂ, ਗੁਰਮ ਮਿੱਡੂ, ਦੀਏ ਮਿੱਡੂ, ਕਸੂਰ ਮਿੱਡੂ" (ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਗਰੀਬ ਹਾਂ। ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਸੁਣੋ। ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਨਾ ਤਾਂ ਤਸਾਂਬਾ ਹੈ, ਨਾ ਆਟਾ ਹੈ, ਨਾ ਮਿੱਠਾ ਪੇਸਟ ਹੈ, ਨਾ ਚੌਲ ਹੈ, ਨਾ ਸੁੱਕਾ ਮੇਵਾ ਹੈ)।
ਇਹ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਝੂਠ ਹੈ। ਮੈਂ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਉੱਥੇ ਹੀ ਬੈਠਾ ਰਹਾਂਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੈਨੂੰ ਭੋਜਨ ਨਹੀਂ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਮੈਂ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਸਿੱਕੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਤਿੱਬਤ ਵਿੱਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਸਾਧਨ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਛੋਟੀਆਂ ਮੁੱਠੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਨੇ ਸਹੁੰ ਖਾਧੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਵੇਚਣ ਲਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਣ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਸਬਰ ਦੀ ਪਰਖ ਦੇ ਨਾਲ, ਲਗਭਗ ਵੀਹ ਪੌਂਡ ਭੋਜਨ ਖਰੀਦਣ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਪਲ ਪੈਸੇ ਸੌਂਪੇ ਗਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਵੰਡ ਬਾਰੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਝਗੜਾ ਹੋ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਉਹ ਲਗਭਗ ਹੱਥੋਪਾਈ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਲਾਲਚ ਅਤੇ ਲਾਲਚ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਗੁਣ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਰਜੇ ਦੇ ਤਿੱਬਤੀ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੇ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਸਿੱਕੇ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਘਟੀਆ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਭੀਖ ਮੰਗਣ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।
ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਦਮੀ ਬਹੁਤ ਸੋਹਣੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੱਕ ਚਪਟੇ, ਚੌੜੇ, ਉੱਚੇ ਗਲ੍ਹ-ਹੱਡੀਆਂ, ਅਤੇ ਛੋਟੀਆਂ, ਤਿਰਛੀਆਂ (ਸਿਰਫ਼ ਕੱਟੀਆਂ) ਸਨ, ਵਿੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਲ ਲਾਲ ਕੱਪੜੇ ਦੇ ਟੁਕੜਿਆਂ, ਹਾਥੀ ਦੰਦ ਦੇ ਡਿਸਕਾਂ ਅਤੇ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਸਿੱਕਿਆਂ ਨਾਲ ਸਜਾਏ ਹੋਏ ਲੰਬੇ ਸੂਰ-ਪੂਛਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁੰਦੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਲਗਭਗ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਆਮ ਗੂੜ੍ਹੇ-ਲਾਲ ਰੰਗ ਦਾ ਕੋਟ ਪਹਿਨਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਹੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਬਾਹਾਂ ਲਟਕੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ, ਅਤੇ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਕਟੋਰੇ, ਨਸਵਾਰ-ਬੌਕਸ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਵਰਤੋਂ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਲੈਣ ਲਈ ਕਮਰ 'ਤੇ ਖਿੱਚੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਸਾਰੇ ਗਹਿਣਿਆਂ ਨਾਲ ਜੜੇ ਤਲਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਸਨ।
ਉਹ ਇੱਕ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਸਨ, ਸਾਡੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਸਾਡੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਾਲ ਦੇਖ ਰਹੇ ਸਨ। ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੱਡੇ, ਮੋਟੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਇੰਨੀ ਕਾਇਰਤਾ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕਦੇ ਦੇਖੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਯੂਰਪੀਅਨ ਨੂੰ ਇਹ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕਲਪਨਾਯੋਗ ਜਾਪਦਾ ਸੀ। ਸਿਰਫ਼ ਅੱਖਾਂ ਚੁੱਕਣਾ ਹੀ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਡਰ ਕੇ ਭੱਜਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸੀ। ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਜਿਸਨੇ ਡਰ ਤੋਂ ਕੰਬਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਬਿਨਾਂ ਡਰੇ ਹੋਣ ਦਾ ਦਿਖਾਵਾ ਕੀਤਾ, ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ

ਗਲੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਨੇ ਹੋਏ ਗਹਿਣਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਹਾਸੋਹੀਣੀ ਘਬਰਾਹਟ ਦਿਖਾਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਛਾਤੀਆਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਨਾਲ ਲਟਕਦੇ ਸਜਾਵਟੀ ਡੱਬੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਜਾਵਟੀ ਡੱਬਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵੱਡੇ ਵਿੱਚ ਬੁੱਧ ਦੀ ਇੱਕ ਮੂਰਤੀ ਸੀ, ਬਾਕੀ ਸਿਰਫ਼ ਖਾਲੀ ਪਿੱਤਲ ਜਾਂ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਡੱਬੇ ਸਨ।

ਜਦੋਂ ਰਾਤ ਹੋਈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਡੇਰਾ ਲਾਉਣਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ। ਅਸੀਂ ਦੂਰ ਚਲੇ ਗਏ, ਆਪਣੇ ਯਾਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੱਗੇ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਨਵੀਆਂ ਖਰੀਦੀਆਂ ਭੇਡਾਂ ਨੂੰ ਘਸੀਟਦੇ ਹੋਏ। ਅਸੀਂ ਢਾਈ ਮੀਲ ਤੁਰ ਪਏ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਇੱਕ ਡਿਪਰੈਸ਼ਨ (16,050 ਫੁੱਟ) ਵਿੱਚ ਰੁਕ ਗਏ, ਜਿੱਥੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਹਵਾ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਆਸਰਾ ਸੀ, ਜੋ ਬਹੁਤ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਵਗਦੀ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਉੱਤਰ ਤੋਂ ਦੱਖਣ ਵੱਲ ਫੈਲੇ ਕਾਫ਼ੀ ਉੱਚੇ ਪਹਾੜਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਲੜੀ ਸੀ। ਇੱਕ ਖੱਡ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਧਾਰਾ ਵਗਦੀ ਸੀ। ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਸੀਂ ਇਸਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸੀ, ਪਰ ਸਵੇਰੇ ਇੱਕ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਰਾਤ ਦੀ ਠੰਡ ਬਰਫ਼ ਦੇ ਪਿਘਲਣ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦਿੰਦੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਨਦੀ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਘੱਟ ਜਾਂਦੀ। ਦਿਨ ਵੇਲੇ ਭਾਰੀ ਬਾਰਿਸ਼ ਹੋਈ ਸੀ। ਸੂਰਜ ਡੁੱਬਦੇ ਹੀ ਨਿਯਮਤ ਮੀਂਹ ਪੈ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਆਸਰਾ-ਤੰਬੂ ਲਗਾਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਕੁਝ ਘੰਟਿਆਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਪਿਆ, ਜਿਸ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਬੇਸਿਨ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਇਸਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਇੱਕ ਨਿਯਮਤ ਤਲਾਅ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਿੱਥੇ ਪਾਣੀ ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਭਰਦਾ ਸੀ, ਉੱਥੇ ਹਵਾ ਇੰਨੀ ਉੱਚੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਇੰਨੀ ਗਿੱਲੀ ਸੀ ਕਿ ਸਾਡੇ ਤੰਬੂ ਨੂੰ ਉੱਪਰ ਰੱਖਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਖੂੰਟੀਆਂ ਨਹੀਂ ਟਿਕ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ। ਰਾਤ ਦੇ ਘੰਟੇ ਲੰਬੇ ਜਾਪਦੇ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਵਾਟਰਪ੍ਰੂਫ਼ ਵਿੱਚ ਘੁੱਟ ਕੇ ਲਪੇਟੇ ਹੋਏ ਸੀ, ਪੈਰ, ਹੱਥ ਅਤੇ ਕੰਨ ਲਗਭਗ ਜੰਮ ਗਏ ਸਨ। ਸਵੇਰ ਵੇਲੇ ਤੂਫ਼ਾਨ ਦੇ ਘੱਟਣ ਦੇ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਅੱਗ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਸਕੇ ਸੀ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਅੱਗ ਲਗਾ ਸਕਦੇ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਠੰਡੇ, ਭੁੱਖੇ ਅਤੇ ਦੁਖੀ ਸੀ। ਥਰਮਾਮੀਟਰ 36° ਤੱਕ ਹੇਠਾਂ ਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੁਪਹਿਰ ਤੱਕ, ਮੀਂਹ ਅਜੇ ਵੀ ਤੇਜ਼ ਵਹਾਅ ਨਾਲ ਵਰ੍ਹ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਸਾਫ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਯਾਕ ਲੱਦੇ ਅਤੇ ਬਰਫ਼ ਨਾਲ ਢੱਕੇ ਪਹਾੜਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਖੱਡ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਗਏ। ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਉਸ ਸਹਾਇਕ ਨਦੀ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕੀਤਾ ਜਿਸਨੂੰ ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਪਿੱਛਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਦੇ ਸੱਜੇ ਕੰਢੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧੇ।

ਅਸੀਂ ਇੰਨੇ ਥੱਕੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਗਿੱਲੇ ਹੋਏ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਨੇੜੇ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਚੱਟਾਨ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ, ਜਿਸ ਦੇ ਪਥਰੀਲੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਧੀਰਜਵਾਨ ਲਾਮਾ ਮੂਰਤੀਕਾਰ ਨੇ ਵੱਡੇ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅੱਖਰ ਉੱਕਰੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਰੁਕ ਗਏ। ਇੱਥੇ ਖੱਡ ਬਹੁਤ ਤੰਗ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬਾਊਲਰ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਇੱਕ ਸੁੱਕੀ ਜਗ੍ਹਾ ਮਿਲੀ, ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਂ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਦੋਵੇਂ ਸ਼ੋਕਾ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੂਰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਚੱਟਾਨ ਦੀ ਪਨਾਹ ਹੇਠ ਚਲੇ ਗਏ। ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਕੁਦਰਤੀ ਜਾਪਦਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਯੰਤਰਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸ਼ੋਕਾਵਾਂ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਪਨਾਹ ਵਾਲੇ ਬਾਊਲਰ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਬੈਗ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਡੱਬੇ ਵਾਲੇ ਮੀਟ ਦੇ ਭੰਡਾਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਸਾਡੇ ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਨ। ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਮੀਂਹ ਪੈਂਦਾ ਰਿਹਾ, ਹਵਾ ਗੂੰਜਦੀ ਰਹੀ। ਅਸੀਂ ਦੁਬਾਰਾ ਅੱਗ ਨਹੀਂ ਬਾਲ ਸਕੇ। ਥਰਮਾਮੀਟਰ 38° ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਨਹੀਂ ਡਿੱਗਿਆ, ਪਰ ਸਾਡੀ ਭਿੱਜੀ ਹਾਲਤ ਕਾਰਨ ਠੰਡ ਤੇਜ਼ ਲੱਗ ਰਹੀ ਸੀ। ਦਰਅਸਲ, ਅਸੀਂ ਇੰਨੇ ਠੰਢੇ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਖਾਣ ਦਾ ਹੌਂਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਸੁੱਕੀ ਜਗ੍ਹਾ ਵਿੱਚ ਝੁਕ ਕੇ ਅਤੇ ਭੋਜਨ ਦਾ ਸੁਆਦ ਲਏ ਬਿਨਾਂ, ਅਸੀਂ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਸੌਂ ਗਏ। ਤਿੱਬਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਗੂੜ੍ਹੀ ਨੀਂਦ ਆਈ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਜਾਗਿਆ ਤਾਂ ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਤੂਫਾਨ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਨਾਟੂ ਅਤੇ ਬੀਜੇਸਿੰਗ ਆਦਮੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਭਾਰਾਂ ਨਾਲ ਭੱਜ ਗਏ ਸਨ। ਮੈਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਅੱਧੇ ਵਹਿ ਗਏ ਹੋਏ ਮਿਲੇ, ਉਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੋਂ ਅਸੀਂ ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ ਆਏ ਸੀ। ਬਦਮਾਸ਼ ਭੱਜ ਗਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਘੱਟ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣਾ ਸੀ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਮੇਰੇ ਦੋ ਹਿੰਦੂ ਨੌਕਰਾਂ ਲਈ ਸਾਰਾ ਸਮਾਨ, ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਰੱਸੀ, ਟਾਂਕੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਨਾ ਲੈ ਜਾਂਦੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਹਰ ਮੋੜ 'ਤੇ ਗੁਆਉਣਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦਾ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਕੋਈ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੀਹ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਸੇਵਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਹੁਣ ਅਠਾਈ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਹੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਰਹੇ: ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਅਤੇ ਕੋੜ੍ਹੀ ਮਾਨਸਿੰਗ!

ਮੌਸਮ ਬਹੁਤ ਭਿਆਨਕ ਰਿਹਾ। ਮੇਰੇ ਆਦਮੀਆਂ ਲਈ ਨਾ ਖਾਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬਾਲਣ! ਮੈਂ ਦੋ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਇਕੱਲਾ ਰਹਿਣ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੇਰਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਨ ਦੇ ਖ਼ਤਰਿਆਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

"ਸਰ, ਅਸੀਂ ਸ਼ੋਕੇ ਨਹੀਂ ਹਾਂ," ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਸਨ। "ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਮਰ ਗਏ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਮਰਾਂਗੇ। ਅਸੀਂ ਮੌਤ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਡਰਦੇ। ਸਾਨੂੰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੁੱਖ ਝੱਲਦੇ ਦੇਖ ਕੇ ਦੁੱਖ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਸਰ, ਪਰ ਸਾਡੀ ਕੋਈ ਪਰਵਾਹ ਨਾ ਕਰੋ। ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ਼ ਗਰੀਬ ਲੋਕ ਹਾਂ, ਇਸ ਲਈ ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

ਇਸ ਆਖਰੀ ਆਫ਼ਤ ਨੇ, ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਸਨੇ ਮੈਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦ੍ਰਿੜ ਰਹਿਣ ਲਈ ਦ੍ਰਿੜ ਬਣਾਇਆ। ਘਾਹ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿੱਚ ਭਟਕ ਰਹੇ ਯਾਕਾਂ ਨੂੰ ਫੜਨ ਲਈ ਦੂਰ ਭੱਜਣਾ ਕੋਈ ਸੌਖਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੱਭ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਮੁੱਢਲੇ ਕੈਂਪਿੰਗ-ਪਲੇਸ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਲੈ ਜਾਣਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਿੱਠ 'ਤੇ ਪੈਕ-ਕਾਠੀ ਬੰਨ੍ਹਣਾ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਯੰਤਰਾਂ ਅਤੇ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫਿਕ ਪਲੇਟਾਂ ਦੇ ਭਾਰੀ ਟੀਨ-ਕਤਾਰ ਵਾਲੇ ਕੇਸ ਬੰਨ੍ਹਣਾ। ਇਹ ਕੰਮ ਦਿਨ ਦੇ ਕੰਮ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੇਰੀ ਡਾਇਰੀ ਲਿਖਣਾ, ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨਾ, ਸਕੈਚ ਕਰਨਾ, ਫੋਟੋਆਂ ਖਿੱਚਣਾ, ਕੈਮਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਲੇਟਾਂ ਬਦਲਣਾ, ਕਦੇ-ਕਦੇ ਨੈਗੇਟਿਵ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨਾ, ਸਰਵੇਖਣ ਕਰਨਾ, ਰਾਈਫਲਾਂ, ਰਿਵਾਲਵਰ ਸਾਫ਼ ਕਰਨਾ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਪੈਕ-ਕਾਠੀ 'ਤੇ ਭਾਰੀ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼, ਸਾਡੀ ਥੱਕੀ ਹੋਈ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਸਾਡੀ ਤਾਕਤ 'ਤੇ ਇੱਕ ਭਾਰੀ ਟੈਕਸ ਸੀ। ਯਾਕਾਂ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪ ਬੇਚੈਨੀ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਭਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ੋਕਾ ਭਰਗੌੜਿਆਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਰੱਸੀ ਅਤੇ ਚਮੜੇ ਦੇ ਪੱਟੀਆਂ ਚੋਰੀ ਕਰ ਲਈਆਂ ਸਨ। ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਰੱਸੇ ਦੇ ਟੁਕੜਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇੰਨਾ ਲੰਬਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਘੇਰੇ ਨਾਲ ਆਖਰੀ ਗੰਢ ਬਣਾ ਸਕੇ। ਨਾ ਤਾਂ ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮਾਨਸਿੰਗ ਵਿੱਚ ਇੰਨੀ ਤਾਕਤ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇਸਨੂੰ ਖਿੱਚ ਸਕੇ ਅਤੇ ਜੋੜ ਸਕੇ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਾਕ ਨੂੰ ਸਿੰਗਾਂ ਤੋਂ ਫੜਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਜੋ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਖਿੱਚ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਸਨੂੰ ਸਥਿਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਾਲ ਸਫਲ ਹੋਇਆ, ਅਤੇ ਉੱਠਣ ਹੀ ਵਾਲਾ ਸੀ ਕਿ ਯਾਕ ਦੇ ਸਿੰਗ ਦਾ ਇੱਕ ਭਿਆਨਕ ਝਟਕਾ ਮੇਰੇ ਸੱਜੇ ਕੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਇੰਚ ਪਿੱਛੇ ਖੋਪੜੀ ਵਿੱਚ ਲੱਗਿਆ ਅਤੇ ਮੇਰਾ ਸਿਰ ਅੱਡੀਆਂ ਉੱਤੇ ਘੁੰਮਦਾ ਰਿਹਾ। ਮੈਂ ਕਈ ਪਲਾਂ ਲਈ ਹੈਰਾਨ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਠੀਕ ਹੋ ਗਿਆ, ਪਰ ਮੇਰੇ ਸਿਰ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਹਿੱਸਾ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਸੁੱਜਿਆ ਅਤੇ ਦੁਖਦਾ ਰਿਹਾ।

ਅਸੀਂ ਦਰਿਆ ਦੇ ਸੱਜੇ ਕੰਢੇ 'ਤੇ ਲਾਲ ਪਹਾੜੀਆਂ ਅਤੇ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਉੱਚੇ ਬਰਫ਼ੀਲੇ ਪਹਾੜਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮ ਅਤੇ ਪੂਰਬ-ਦੱਖਣ-ਪੂਰਬ ਵੱਲ ਅੱਗੇ ਵਧੇ, ਜਿਸਨੂੰ ਅਸੀਂ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਦੇਖਦੇ ਸੀ ਜਦੋਂ ਮੀਂਹ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਮਾਨ ਸਾਫ਼ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਬੱਦਲਾਂ ਦੇ ਪਲ ਭਰ ਲਈ ਉੱਠਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ ਬਾਰਿਸ਼ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਮਾਰਚ ਕਰਨਾ ਔਖਾ ਅਤੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਗਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਡੂੰਘੇ ਚਿੱਕੜ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬ ਰਹੇ ਸੀ। ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਸਾਨੂੰ ਅਚਾਨਕ ਦਰਿਆ ਦੀ ਘਾਟੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਲਗਭਗ ਸੌ ਪੰਜਾਹ ਸਿਪਾਹੀ ਪੂਰੀ ਦੌੜ ਵਿੱਚ ਸਾਡਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮਿਲੇ। ਅਸੀਂ ਅੱਗੇ ਵਧੇ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਹਾੜੀ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋ ਕੇ, ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਰਸਤਾ ਬਦਲ ਲਿਆ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਪਹਾੜੀ ਲੜੀ ਦੀ ਚੋਟੀ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਗਏ। ਮੇਰੇ ਦੋ ਆਦਮੀ ਯਾਕਾਂ ਸਮੇਤ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਲੁਕ ਗਏ। ਮੈਂ ਪਹਾੜੀ ਦੀ ਚੋਟੀ 'ਤੇ ਸਿੱਧਾ ਲੇਟਿਆ ਰਿਹਾ, ਆਪਣੇ ਦੂਰਬੀਨ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਜਾਸੂਸੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਅੱਗੇ ਵਧੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘੋੜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਘੰਟੀਆਂ ਦੀ ਗੂੰਜ ਉਸ ਸੁੰਨਸਾਨ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਕੰਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਹਾਵਣੀ ਲੱਗ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਹ ਸੋਚ ਕੇ ਕਿ ਅਸੀਂ ਦਰਿਆ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਰਸਤਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਤੋਂ ਪਰੇ ਚਲੇ ਗਏ ਜਿੱਥੋਂ ਅਸੀਂ ਰਸਤਾ ਛੱਡਿਆ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਫੜਨ ਦੀ ਕਾਹਲੀ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਹਾੜੀ ਉੱਤੇ ਸਾਡੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਏ।

ਫਿਰ ਤੋਂ ਤੇਜ਼ ਮੀਂਹ ਪੈਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ 17,000 ਫੁੱਟ ਦੀ ਉਚਾਈ 'ਤੇ ਡੇਰਾ ਲਾਈ ਬੈਠੇ ਰਹੇ, ਸਾਡਾ ਸਾਮਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਉਡਾਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸੀ। ਰਾਤ ਬਹੁਤ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਬਤੀਤ ਹੋਈ। ਮੈਂ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਰਾਈਫਲ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਫੜੀ ਬੈਠਾ ਰਿਹਾ, ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਸਵੇਰ ਹੋਈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸੱਚਮੁੱਚ ਖੁਸ਼ ਸੀ। ਮੀਂਹ ਰੁਕ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਇੱਕ ਚਿੱਟੇ ਧੁੰਦ ਵਿੱਚ ਘਿਰੇ ਹੋਏ ਸੀ ਜਿਸਨੇ ਸਾਨੂੰ ਠੰਡਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਥੱਕ ਗਿਆ ਸੀ। ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਨੂੰ ਸੌਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਤਿੱਖੀ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਣ ਦਾ ਕੰਮ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

"ਹਜ਼ੂਰ, ਹਜ਼ੂਰ, ਜਲਦੀ ਆਪਾ ਬੰਦੂਕ!" (ਸਰ, ਸਰ, ਜਲਦੀ, ਤੁਹਾਡੀ ਰਾਈਫਲ!) ਮੇਰੇ ਨੌਕਰ ਨੇ ਬੁੜਬੁੜਾਇਆ, ਮੈਨੂੰ ਜਗਾਇਆ। "ਕੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਘੰਟੀਆਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ?"

ਟਨਕਿੰਗ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਪਿੱਛਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੇੜੇ ਆ ਰਹੇ ਸਨ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ। ਗੁਆਉਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਬਚਣਾ ਅਸੰਭਵ ਜਾਪਦਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਭੱਜਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਅਤੇ ਮੈਂ ਆਪਣੀਆਂ ਰਾਈਫਲਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਸੀ, ਮਾਨਸਿੰਗ ਆਪਣੇ ਗੋਰਖਾ ਚਾਕੂ ਨਾਲ। ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਉਣ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ। ਧੁੰਦ ਵਿੱਚੋਂ ਸਲੇਟੀ, ਭੂਤ ਵਰਗੀਆਂ ਮੂਰਤੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਲੰਮਾ ਜਲੂਸ ਨਿਕਲਿਆ, ਹਰ ਇੱਕ ਟੱਟੂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਐਡਵਾਂਸ-ਗਾਰਡ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਰੁਕਿਆ; ਮੀਂਹ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿਰਫ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧੋਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਸਾਨੂੰ ਪਹਾੜੀ ਦੀ ਚੋਟੀ 'ਤੇ ਦੇਖ ਕੇ, ਉਹ ਰੁਕ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹੰਗਾਮਾ ਹੋਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਾਚਿਸ ਦੇ ਤਾਲੇ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤੇ, ਦੂਜਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਤਲਵਾਰਾਂ ਕੱਢੀਆਂ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉੱਪਰ ਇੱਕ ਚੱਟਾਨ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਦੇਖ ਰਹੇ ਸੀ।

ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਝਿਜਕਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਚਾਰ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ।

"ਤੁਸੀਂ ਇੱਕ ਮਹਾਨ ਰਾਜਾ ਹੋ," ਇੱਕ ਨੇ ਆਪਣੀ ਉੱਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਚੀਕਿਆ, "ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਹ ਤੋਹਫ਼ੇ ਤੁਹਾਡੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ।" ਉਸਨੇ ਕੁਝ ਛੋਟੇ ਬੈਗਾਂ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜੋ ਬਾਕੀ ਤਿੰਨ ਆਦਮੀ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। "ਗੈਲਬੋ! ਚਕਜ਼ਲ! ਚਕਜ਼ਲ!" (ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਲਾਮ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਰਾਜਾ!)

ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਬਿਤਾਈ ਗਈ ਭਿਆਨਕ ਰਾਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਨੂੰ ਸ਼ਾਹੀ ਤੋਂ ਸਿਵਾ ਕੁਝ ਵੀ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਪਰ ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ, ਮੂਲ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨਾਲ ਸਤਿਕਾਰ ਅਤੇ ਨਿਮਰਤਾ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਵਾਂ।

ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚਾਰ ਆਦਮੀ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਲਗਭਗ ਦੋ ਸੌ ਗਜ਼ ਦੂਰ ਕਿਸੇ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਜਾਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਇਹ ਕੀਤਾ - ਜੰਗ ਵਰਗਾ ਰਵੱਈਆ ਅਪਣਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੇਰੇ ਲਈ ਕੁਝ ਹੈਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਾਚਿਸ ਦੇ ਤਾਲੇ ਸਭ ਤੋਂ ਨਿਮਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਖੇ, ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਤਲਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਿਆਨ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ। ਚਾਰੇ ਅਫ਼ਸਰ ਨੇੜੇ ਆਏ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਸਾਡੇ ਕਾਫ਼ੀ ਨੇੜੇ ਆਏ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਥੈਲਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸਮੱਗਰੀ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਿਆ। ਉੱਥੇ ਤਸਾਂਬਾ, ਆਟਾ, ਚੂਰਾ (ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਦਾ ਪਨੀਰ), ਗੁਰਮ (ਮਿੱਠਾ ਪੇਸਟ), ਮੱਖਣ ਅਤੇ ਸੁੱਕੇ ਮੇਵੇ ਸਨ। ਅਫ਼ਸਰ ਆਪਣੇ ਨਮਸਤੇ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਟੋਪੀਆਂ ਉਤਾਰ ਕੇ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਜੀਭਾਂ ਆਪਣੇ ਮੂੰਹੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢੀਆਂ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਖਿੱਚਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤੋਕਚਿਮ ਤਰਜੁਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੇਰੀ ਸਿਹਤ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਜੋ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਦੋਸਤ ਸਮਝਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤਰਜੁਮ, ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਸਨ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਹਫ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੁਣ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਕਟਾ, ਜਾਂ "ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਦੋਸਤੀ ਦਾ ਸਕਾਰਫ਼" ਦਿੱਤਾ, ਪਤਲੇ ਰੇਸ਼ਮ ਵਰਗੇ ਜਾਲੀਦਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਲੰਮਾ ਟੁਕੜਾ, ਜਿਸਦਾ ਸਿਰਾ ਇੱਕ ਝਾਲ ਵਿੱਚ ਕੱਟਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਤਿੱਬਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਟਾ ਹਰ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੇ ਨਾਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ ਇੱਕ ਬੁਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਆਪਣੇ ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਕਟਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉੱਚ ਲਾਮਾ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੂੰ ਕਟਾ ਵੇਚਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸਕਾਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਲਾਮੇਸਰੀ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀਜਨਕ ਭੇਟ ਛੱਡਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਦੋਸਤ ਨੂੰ ਮੌਖਿਕ ਸੁਨੇਹਾ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਕਟਾ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਲਾਮਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਰੇਸ਼ਮ ਜਾਲੀਦਾਰ ਦੇ ਛੋਟੇ ਟੁਕੜੇ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬੰਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਮਹਿਮਾਨ ਨੂੰ ਕਟਾ ਨਾ ਦੇਣਾ ਜਾਂ ਭੇਜਣਾ ਚੰਗੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਮਾਮੂਲੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ।

ਮੈਂ ਤਰਜੁਮ ਦੀ ਦਿਆਲਤਾ ਲਈ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਨ ਲਈ ਜਲਦੀ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਸੰਦੇਸ਼ਵਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਗੁਣਾ ਚਾਂਦੀ ਦੀ ਰਕਮ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ। ਆਦਮੀ ਸੁਹਾਵਣੇ ਅਤੇ ਦੋਸਤਾਨਾ ਲੱਗ ਰਹੇ ਸਨ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਮੇਰੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਗਰੀਬ ਮਾਨਸਿੰਗ, ਇੰਨਾ ਸਾਰਾ ਭੋਜਨ ਦੇਖ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਸੀ, ਭੁੱਖ ਦੀ ਪੀੜ ਨੂੰ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਰੋਕ ਸਕਿਆ। ਸ਼ਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਸਨੇ ਆਪਣਾ ਮੂੰਹ ਮੁੱਠੀ ਭਰ ਆਟਾ, ਪਨੀਰ ਅਤੇ ਮੱਖਣ ਨਾਲ ਭਰ ਲਿਆ। ਇਸ ਨਾਲ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਹੋਇਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਭੁੱਖੇ ਮਰ ਰਹੇ ਹੋਵਾਂਗੇ, ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਆਮ ਚਲਾਕੀ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਡੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

"ਤਰਜੁਮ," ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਸੰਦੇਸ਼ਵਾਹਕ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਵਾਪਸ ਆਓ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਮਹਿਮਾਨ ਬਣੋ। ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭੋਜਨ ਦੇਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਵਾਪਸ ਚਲੇ ਜਾਓਗੇ।"
"ਧੰਨਵਾਦ," ਮੈਂ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ; "ਅਸੀਂ ਤਰਜੁਮ ਦਾ ਭੋਜਨ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ, ਨਾ ਹੀ ਅਸੀਂ ਵਾਪਸ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਉਸਦੀ ਦਿਆਲਤਾ ਲਈ ਬਹੁਤ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਯਾਤਰਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਾਂਗੇ।"
"ਫਿਰ," ਇੱਕ ਨੌਜਵਾਨ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਤਿੱਬਤੀ ਨੇ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਕਿਹਾ, "ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਯਾਤਰਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਤੋਹਫ਼ੇ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਵਾਂਗੇ।"
"ਅਤੇ ਤੇਰਾ ਕਾਟਾ!" ਮੈਂ ਫਿਰ ਜੁੜ ਗਿਆ, ਪਹਿਲਾਂ ਮੱਖਣ ਦਾ ਵੱਡਾ ਗੋਲਾ ਉਸਦੀ ਛਾਤੀ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਟੇ, ਸਾਂਬਾ, ਪਨੀਰ, ਫਲ, ਆਦਿ ਦੇ ਛੋਟੇ ਥੈਲੇ, ਇੱਕ ਮਿੰਟ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੁੰਦਰਤਾ ਨਾਲ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਨ।
ਇਸ ਅਚਾਨਕ ਹੋਈ ਬੰਬਾਰੀ ਨੇ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਪਾਊਡਰ ਕੋਟ, ਵਾਲਾਂ ਅਤੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਨਾਲ, ਜਿੰਨਾ ਹੋ ਸਕੇ ਭੱਜ ਗਏ। ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ, ਜੋ ਕਿ ਹਮੇਸ਼ਾ ਬਿਜਲੀ ਵਾਂਗ ਤੇਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਇਹ ਮਾਰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਆਪਣੀ ਰਾਈਫਲ ਦੇ ਬੱਟ ਨਾਲ ਇੱਕ ਰਾਜਦੂਤ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਗੋਲ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਵਾਰ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੇਢੰਗੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉੱਠ ਕੇ ਭੱਜਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਸੀ।

ਸਾਡੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ, ਮਾਨਸਿੰਗ ਨੇ ਆਪਣੇ ਖਾਣੇ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਪਾਇਆ, ਪਰ ਜੋ ਕੁਝ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਉਸ ਤੋਂ ਬੇਪਰਵਾਹ ਹੋ ਕੇ, ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਖਿੰਡੇ ਹੋਏ ਫਲ, ਪਨੀਰ ਅਤੇ ਮੱਖਣ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਚੁੱਕ ਲਏ, ਅਤੇ ਬੁੜਬੁੜਾਇਆ ਕਿ ਇੰਨੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਚੰਗੇ ਖਾਣੇ ਨੂੰ ਸੁੱਟਣਾ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਹੈ।
ਸਿਪਾਹੀ, ਜੋ ਦੂਰੋਂ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੜਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਦੇਖ ਰਹੇ ਸਨ, ਨੇ ਜਲਦੀ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਨੂੰ ਸਮਝਦਾਰੀ ਸਮਝੀ। ਆਪਣੇ ਘੋੜਿਆਂ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ, ਉਹ ਪਹਾੜੀ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਵੱਲ ਭੱਜਦੇ ਰਹੇ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਨਦੀ ਦੀ ਘਾਟੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਧੁੰਦ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਏ। ਰਾਜਦੂਤ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਘੋੜਿਆਂ ਨਾਲ ਦੁਬਾਰਾ ਜੁੜਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸਨ, ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ ਪੈਦਲ ਚੱਲੇ, ਦੁਰਲੱਭ ਹਵਾ ਅਤੇ ਖੁਰਦਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ।
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦੁੱਖ ਦੀਆਂ ਚੀਕਾਂ, ਸਿਰਫ਼ ਡਰ ਕਾਰਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਸਲ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਸੀ, ਨੇ ਉਸ ਨਫ਼ਰਤ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਆਦਮੀ ਹੁਣ ਤੱਕ ਤਿੱਬਤੀ ਸੈਨਿਕਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਖਦੇ ਸਨ।
ਇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਸੱਚਮੁੱਚ ਹਾਸੋਹੀਣਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਦਿਲੋਂ ਹੱਸ ਪਏ।
ਜਦੋਂ ਤਿੱਬਤੀ ਨਜ਼ਰਾਂ ਤੋਂ ਓਹਲੇ ਹੋ ਗਏ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਅਤੇ ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਨੇ ਆਪਣਾ ਮਾਣ ਸੰਭਾਲਿਆ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿੰਗ ਨੂੰ ਸੁੱਕੀਆਂ ਖਜੂਰ, ਖੁਰਮਾਨੀ, ਚੂਰਾ, ਮੱਖਣ ਅਤੇ ਗੁੜ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕੀਤੀ। ਫਿਰ, ਆਪਣੇ ਯਾਕ ਲੱਦ ਕੇ, ਅਸੀਂ ਅੱਗੇ ਵਧੇ।

ਅਧਿਆਇ XV

ਤਿੱਬਤੀ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

ਸਾਡੀ ਕਿਸਮਤ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਵੇਰ ਤੱਕ ਮੌਸਮ ਤੂਫਾਨੀ ਰਿਹਾ, ਅਤੇ ਦੁਪਹਿਰ ਨੂੰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਮੀਂਹ ਪੈ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦਿਲਚਸਪ ਅਤੇ ਇਕਸਾਰ ਸਲੇਟੀ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘੇ। ਦੱਖਣ-ਪੱਛਮ ਤੋਂ ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬ ਤੱਕ ਫੈਲੀਆਂ ਬਰਫ਼ ਦੀਆਂ ਚੋਟੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲੜੀ। ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਕਾਫ਼ੀ ਡੂੰਘੀ ਅਤੇ ਠੰਡੀ ਨਦੀ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘੇ, ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 17,450 ਫੁੱਟ ਉੱਚੇ ਇੱਕ ਦੱਰੇ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹੇ। ਕਈ ਤਿੱਬਤੀ ਲੋਕ ਕਈ ਹਜ਼ਾਰ ਭੇਡਾਂ ਦੇ ਝੁੰਡਾਂ ਨਾਲ ਨਜ਼ਰ ਆਏ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਚ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ।

ਜਿਸ ਥਾਂ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਇਸਨੂੰ ਪਾਰ ਕੀਤਾ, ਉੱਥੇ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਇੱਕ ਸੁੰਦਰ ਮੋੜ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਲਹਿਰਾਉਂਦੇ ਅਤੇ ਬੰਜਰ ਦੇਸ਼ ਉੱਤੇ 17,550 ਫੁੱਟ ਦੀ ਉਚਾਈ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹੇ, ਜਿੱਥੇ ਸਾਨੂੰ ਕਈ ਛੋਟੀਆਂ ਝੀਲਾਂ ਮਿਲੀਆਂ। ਉਸ ਦਿਨ ਮੀਂਹ ਵਿੱਚ ਸਾਢੇ ਚੌਦਾਂ ਮੀਲ ਤੁਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਘਾਟੀ ਵਿੱਚ ਉਤਰ ਗਏ। ਇੱਥੇ ਸਾਨੂੰ ਰਾਤ ਲਈ ਆਰਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਜਗ੍ਹਾ ਲੱਭਣ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆਈ। ਮੈਦਾਨ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਦਲਦਲ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਈ ਝੀਲਾਂ ਅਤੇ ਤਲਾਅ ਸਨ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਹਰ ਜਗ੍ਹਾ ਚਿੱਕੜ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬ ਗਏ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਸਾਰੇ ਬਿਸਤਰੇ ਅਤੇ ਕੱਪੜੇ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਭਿੱਜ ਗਏ ਸਨ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ ਪਿਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਿੱਥੇ ਰੁਕਦੇ ਹਾਂ, ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਉੱਤਰ ਵੱਲ ਇੱਕ ਘਾਟੀ ਨੂੰ ਕੱਟਦੀ ਇੱਕ ਨਦੀ ਦੇ ਕੰਢੇ ਆਪਣਾ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਤੰਬੂ ਲਗਾਇਆ। ਘਾਟੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੂਰਬੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਫੈਲਦੇ ਹੋਏ, ਪਿਰਾਮਿਡ ਵਰਗੇ ਆਕਾਰ ਦੇ ਪਹਾੜਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲੜੀ ਉੱਠੀ, ਬਰਫ਼ ਨਾਲ ਢੱਕੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਲਗਭਗ ਬਰਾਬਰ ਉਚਾਈ ਦੇ ਸਨ। ਦੱਖਣ ਵੱਲ ਉੱਚੀਆਂ ਚੋਟੀਆਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬਰਫ਼ ਸੀ। ਜਿਸ ਘਾਟੀ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਡੇਰਾ ਲਗਾਇਆ ਸੀ ਉਹ 17,450 ਫੁੱਟ ਦੀ ਉਚਾਈ 'ਤੇ ਸੀ। ਠੰਡ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ।

ਰਾਤ ਨੂੰ ਭਰੀਆਂ ਬਾਲਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮੀਂਹ ਪਿਆ, ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਟੈਂਟੇ ਡੀ'ਅਬਰੀ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਆਸਰਾ ਦਿੱਤਾ। ਅਸੀਂ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਪਏ ਸੀ। ਦੁਨੀਆ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਖਾਈਆਂ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਤੰਬੂ ਵਿੱਚ ਵਗਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ। ਦਰਅਸਲ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕੋਈ ਅਤਿਕਥਨੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰੀ ਘਾਟੀ ਇੱਕ ਤੋਂ ਕਈ ਇੰਚ ਡੂੰਘੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਇੱਕ ਚਾਦਰ ਸੀ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਅਸੀਂ ਠੰਡ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪੀੜਤ ਸੀ, ਥਰਮਾਮੀਟਰ ਰਾਤ 8 ਵਜੇ 26° ਤੱਕ ਡਿੱਗ ਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਦੱਖਣ-ਪੂਰਬੀ ਹਵਾ ਤੇਜ਼ ਵਗਣ ਲੱਗੀ। ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਮੀਂਹ, ਬਰਫ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਰਲਿਆ ਹੋਇਆ, ਪਿਆ, ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਭਾਰੀ ਬਰਫ਼ਬਾਰੀ ਆਈ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸਮਾਨ ਦੇ ਉੱਪਰ ਝੁਕ ਕੇ ਪਏ ਰਹੇ, ਤਾਂ ਜੋ ਜੰਮੇ ਹੋਏ ਪਾਣੀ 'ਤੇ ਨਾ ਲੇਟ ਸਕੀਏ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਸਵੇਰੇ ਉੱਠੇ ਤਾਂ ਬਰਫ਼ ਦੇ ਭਾਰ ਕਾਰਨ ਸਾਡਾ ਤੰਬੂ ਅੱਧਾ ਢਹਿ ਗਿਆ ਸੀ। ਦਿਨ ਵੇਲੇ ਤਾਪਮਾਨ ਵੱਧ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬਾਰਿਸ਼ ਦੁਬਾਰਾ ਹੋਈ, ਇਸ ਲਈ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਮਾਰਚ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਚਿੱਕੜ, ਬਰਫ਼ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਮਿਸ਼ਰਣ ਵਿੱਚ ਕਈ ਇੰਚ ਡੂੰਘੇ ਡੁੱਬ ਗਏ। ਸਾਨੂੰ ਤਿੰਨ ਦਰਿਆਵਾਂ ਪਾਰ ਕਰਨੀਆਂ ਪਈਆਂ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਪੰਜ ਝੀਲਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨਾ ਪਿਆ।

ਇਸ ਉਦਾਸ ਮਾਰਚ ਦੇ ਸੱਤ ਮੀਲ ਨੇ ਸਾਨੂੰ 17,500 ਫੁੱਟ ਉੱਚੀ ਇੱਕ ਸ਼ੰਕੂਦਾਰ ਪਹਾੜੀ ਦੇ ਪੈਰਾਂ 'ਤੇ (17,380 ਫੁੱਟ) ਡੇਰਾ ਲਾਇਆ ਹੋਇਆ ਦੇਖਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ ਦੇ ਤਜਰਬੇ ਦੀ ਲਗਭਗ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਦੁਹਰਾਈ ਹੋਈ। ਥਰਮਾਮੀਟਰ 32°

'ਤੇ ਹੇਠਾਂ ਸੀ, ਪਰ ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਅੱਠ ਵਜੇ ਹਵਾ ਘੱਟ ਗਈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿਸਮਤ ਨੇ ਚਾਹਿਆ, ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸੂਰਜ ਨਿਕਲਿਆ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਸੁੱਕਣ ਲਈ ਫੈਲਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਗਏ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਵਾਂ ਅਨੁਭਵ ਸੀ।

ਸਾਡੇ ਦੋ ਯਾਕ ਗਾਇਬ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਮੈਂ ਕੈਂਪ ਦੇ ਉੱਪਰ ਪਹਾੜੀ ਦੀ ਚੋਟੀ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਦੂਰਬੀਨ ਨਾਲ ਮੈਦਾਨ ਦੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ। ਦੋਵੇਂ ਜਾਨਵਰ ਕੁਝ ਦੂਰ ਸਨ, ਘੋੜਿਆਂ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਦਸ ਜਾਂ ਬਾਰਾਂ ਆਦਮੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਲਗਭਗ ਪੰਜ ਸੌ ਭੇਡਾਂ ਦਾ ਝੁੰਡ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਤੋਂ ਮੈਂ ਪਛਾਣ ਲਿਆ ਕਿ ਇਹ ਅਜਨਬੀ ਲੁਟੇਰੇ ਸਨ। ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੈਂ ਤੁਰੰਤ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ, ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿੰਗ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਕੈਂਪ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੜ ਲਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਮਾਰਚ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦੇਖਿਆ, ਤਾਂ ਉਹ ਭੱਜਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧੇ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੁਕਣ ਲਈ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਚੀਕਿਆ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵੱਲ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਰਾਈਫਲ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤੀ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਸਿਰਫ਼ ਧਮਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੋਚਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਾ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾ ਦਿੱਤੀ ਹੁੰਦੀ। ਉਹ ਰੁਕ ਗਏ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਕਾਫ਼ੀ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਦੋ ਯਾਕ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਬਾਰਾਂ ਆਦਮੀ ਸਨ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਡਰਦੇ ਸਨ। ਆਪਣੇ ਘੋੜਿਆਂ ਤੋਂ ਉਤਰ ਕੇ, ਉਹ ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਜਾਪਦੇ ਸਨ।
ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਾਚਿਸ ਦੇ ਫਿਊਜ਼ ਨੂੰ ਬਾਲਣ ਲਈ ਚਕਮਾ ਅਤੇ ਸਟੀਲ ਕੱਢਦੇ ਦੇਖਿਆ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀ ਪਾਰੀ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਉਹ ਮੇਰੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾ ਸਕਣ, ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਰਾਈਫਲ ਦੇ ਥੁੱਕ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਸਭ ਤੋਂ ਨੇੜੇ ਦੇ ਆਦਮੀ ਦੇ ਪੇਟ 'ਤੇ ਇੱਕ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਵਾਰ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਢਹਿ ਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੈਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਆਦਮੀ ਦੇ ਸੱਜੇ ਕੰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਾਰ ਕੀਤਾ ਜਿਸਨੇ ਆਪਣੇ ਮਾਚਿਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਫੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਟਿੰਡਰ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਉਸਦੇ ਚਕਮਾ ਅਤੇ ਸਟੀਲ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸੀ। ਉਹ ਵੀ ਲੜਖੜਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬੇਢੰਗੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਡਿੱਗ ਪਿਆ।
"ਚੱਕਜ਼ਲ, ਚੱਕਜ਼ਲ! ਚੱਕਜ਼ਲ ਵੌਰਟਜ਼ੀ!" (ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਲਾਮ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਲਾਮ ਕਰਦੇ ਹਾਂ! ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਸੁਣੋ!) ਤੀਜੇ ਲੁਟੇਰੇ ਨੇ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਨਾਲ, ਅਤੇ ਆਤਮ ਸਮਰਪਣ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਅੰਗੂਠੇ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਉੱਪਰ ਵੱਲ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ।
"ਚੱਕਜ਼ਲ!" (ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਲਾਮ ਕਰਦਾ ਹਾਂ!) ਮੈਂ ਮੈਨਲਿਚਰ ਰਾਈਫਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਾਰਤੂਸ ਪਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ।
"ਮਿੱਡੂ, ਮਿੱਡੂ!" (ਨਹੀਂ, ਨਹੀਂ!) ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ, ਤੁਰੰਤ ਆਪਣੇ ਹਥਿਆਰ ਰੱਖ ਦਿੱਤੇ।
ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਦਮੀਆਂ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਤੀਹ ਪੌਂਡ ਤਸਾਂਬਾ ਅਤੇ ਅੱਠ ਪੌਂਡ ਮੱਖਣ ਖਰੀਦਿਆ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੈਂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਲਿਜਾਣ ਲਈ ਕਿਹਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੈਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮੁਸ਼ਕਲ ਦੇ ਆਪਣੇ ਯਾਕ ਕੱਢੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿੰਗ ਚਾਹ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅੱਗ ਬਾਲ ਰਹੇ ਸਨ।
ਦੁਪਹਿਰ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਜਦੋਂ ਸਾਡੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਗਰਮ ਧੁੱਪ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ ਸੁੱਕ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਅਸਮਾਨ ਬੱਦਲਵਾਈ ਹੋ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਤੇਜ਼ ਮੀਂਹ ਪੈਣ ਲੱਗਾ। ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਾਫ਼ੀ ਸ਼ੱਕ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਮੈਨੂੰ ਪੂਰਬ ਵੱਲ ਕੁਝ ਮੀਲ ਦੂਰ ਇੱਕ ਦੱਰੇ ਤੋਂ

ਲੰਘਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਨਦੀ ਦੇ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਚੱਲ ਕੇ ਪਹਾੜਾਂ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਉਲਟ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਉਹ ਸਾਰੇ ਡਰੇ ਹੋਏ ਜਾਪਦੇ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਪੌਂਡ ਭੋਜਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਭੇਡ ਵੇਚਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਨ। ਮੈਂ ਪਹਿਲੇ ਦੱਸੇ ਗਏ ਰਸਤੇ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਪਹਿਲਾਂ ਸਮਤਲ ਪਠਾਰ ਦੇ ਨਿਰੰਤਰਤਾ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਰਸਤਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਫਿਰ ਲਹਿਰਾਉਂਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੱਰੇ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋ ਝੀਲਾਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ। ਚੜ੍ਹਾਈ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਸਾਨ ਸੀ, ਬਰਫ਼ ਦੇ ਉੱਪਰ। ਅਸੀਂ ਨਦੀ ਦੇ ਪਿੱਛੇ-ਪਿੱਛੇ ਗਏ, ਜੋ ਦੱਰੇ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਉਤਰਦੀ ਸੀ। ਲਗਭਗ ਅੱਧੇ ਰਸਤੇ 'ਤੇ, ਪਿੱਛੇ ਮੁੜ ਕੇ ਦੇਖਣ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਅੱਠ ਸਿਪਾਹੀ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਦੌੜਦੇ ਵੇਖੇ। ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕੀਤਾ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਉਹ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਆਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਮ ਸੇਵਾਦਾਰਾਨਾ ਸਲਾਮ ਕੀਤਾ, ਆਪਣੇ ਹਥਿਆਰ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਰੱਖ ਕੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲੜਨ ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਲੰਬੀ, ਦੋਸਤਾਨਾ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋਈ, ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਲਈ ਆਪਣੀ ਦੋਸਤੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੋਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸਘਾਤ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਸੀ, ਹੋਰ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਤੰਬੂਆਂ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਲਈ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਨਮਾਨਿਤ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਵਜੋਂ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਸਾਡੇ 'ਤੇ ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਐਸ਼ੋ-ਆਰਾਮ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਰ੍ਹਾਉਣਗੇ ਜੋ ਮਨੁੱਖੀ ਮਨ ਕਲਪਨਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਐਸ਼ੋ-ਆਰਾਮ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਚੂਰਾ, ਪਨੀਰ, ਮੱਖਣ, ਯਾਕ ਦਾ ਦੁੱਧ ਅਤੇ ਤਸਾਂਬਾ ਦੇ ਤੋਹਫ਼ੇ ਪਾਏ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਾਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਘੋੜੇ ਵੇਚ ਦੇਣਗੇ। ਵਰਣਨ ਬਹੁਤ ਚਮਕਦਾਰ ਸੀ। ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਦੀ ਬੋਲੀ ਦੀ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਿਲੋਂ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਯਾਤਰਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਮੌਜੂਦਾ ਦੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸਹਿਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਫੜਨਾ ਆਸਾਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜੇ ਕੁਝ ਵੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਲਈ ਮੇਰਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਦਰਅਸਲ, ਉਹ ਆਪਣੀ ਹੈਰਾਨੀ ਨੂੰ ਛੁਪਾ ਨਹੀਂ ਸਕੇ ਕਿ ਮੈਂ ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਆਦਮੀਆਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇੰਨੀ ਦੂਰ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਛੋਟੇ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਦੋਸਤਾਨਾ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵੱਖ ਹੋ ਗਏ। ਅਸੀਂ ਦੱਰੇ (18,480 ਫੁੱਟ) ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਗਏ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਲਗਭਗ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਫੁੱਟ ਹੇਠਾਂ, ਸਮਤਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਇੱਕ ਝੀਲ ਦੇਖ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਮੈਂ ਗੁੰਕਯੋ ਮੰਨਿਆ। ਇਸ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਦਮੀਆਂ ਅਤੇ ਯਾਕਾਂ ਨੂੰ ਦੱਰੇ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬ ਵਿੱਚ 19,000 ਫੁੱਟ ਉੱਚੀ ਚੋਟੀ ਤੋਂ ਖੋਜ ਕਰਨ ਲਈ ਗਿਆ। ਬਹੁਤ ਬਰਫ਼ ਸੀ। ਚੜ੍ਹਾਈ ਔਖੀ ਅਤੇ ਥਕਾਵਟ ਵਾਲੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਉੱਚੀ ਚੋਟੀ ਨੇ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ, ਇਸ ਲਈ, ਪਹਿਲਾਂ ਹੇਠਾਂ ਉਤਰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਫਿਰ ਦੁਬਾਰਾ ਚੜ੍ਹਦੇ ਹੋਏ, ਮੈਂ ਇਸ ਦੂਜੇ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਿਆ, ਅੰਤ ਵਿੱਚ 20,000 ਫੁੱਟ ਦੀ ਉਚਾਈ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਇੱਕ ਵਧੀਆ ਪੰਛੀ-ਅੱਖ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਉੱਤਰ ਵੱਲ ਇੱਕ ਲੰਮੀ ਬਰਫ਼ ਦੀ ਲੜੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਸਿੱਧੇ ਹੇਠਾਂ ਮੈਂ ਪਾਣੀ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਇਸਦੇ ਸਿੱਧੇ ਉੱਪਰ ਬਣ ਰਹੇ ਧੁੰਦ ਅਤੇ ਬੱਦਲਾਂ ਅਤੇ ਪਹਾੜਾਂ ਦੀਆਂ ਹੇਠਲੀਆਂ ਢਲਾਣਾਂ 'ਤੇ ਘਾਹ ਤੋਂ।

ਇੱਕ ਪਹਾੜੀ ਲੜੀ ਮੇਰੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਝੀਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਲੁਕਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਉੱਚੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਦਮੀਆਂ ਨਾਲ ਦੁਬਾਰਾ ਜੁੜ ਗਿਆ। ਡੂੰਘੀ, ਨਰਮ ਬਰਫ਼ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਦੱਰੇ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਆਪਣਾ ਮਾਰਚ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਹੇਠਾਂ ਮੈਦਾਨ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਪੰਜ ਸੌ ਫੁੱਟ ਉੱਚੀ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਤੰਬੂ ਲਗਾਇਆ, ਜਿੱਥੇ ਪਹਾੜੀ ਪਾਸੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਖੱਡ ਬਣ ਗਈ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਮੈਂ ਹੁਣ ਬਹੁਤ ਉੱਚੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਦਾ ਆਦੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, 20,000 ਫੁੱਟ ਦੀ ਚੜ੍ਹਾਈ ਨੇ ਇੱਕ ਖਾਸ ਥਕਾਵਟ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਰਾਤ ਦੀ ਚੰਗੀ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਖੁਸ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

ਮਾਨਸਿੰਗ ਅਤੇ ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ, ਕੁਝ ਖਾਣਾ ਖਾ ਕੇ, ਗੂੜ੍ਹੀ ਨੀਂਦ ਸੌਂ ਗਏ, ਪਰ ਮੈਂ ਉਦਾਸ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜੀਬ ਜਿਹੀ ਬੇਚੈਨੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਸੀ ਕਿ ਰਾਤ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਆਵੇਗੀ।

ਅਸੀਂ ਤਿੰਨੋਂ ਆਪਣੇ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਤੰਬੂ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਬਾਹਰ ਕੋਈ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਮੇਰੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂ ਆਇਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਕੋਈ ਆਵਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੁਣੀ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਖੁਦ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਉਤਸੁਕਤਾ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਰਾਈਫਲ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਤੰਬੂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਝਾਤੀ ਮਾਰੀ, ਅਤੇ ਕਈ ਕਾਲੀਆਂ ਮੂਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਵੱਲ ਆਉਂਦੇ ਦੇਖਿਆ। ਇੱਕ ਪਲ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਨੰਗੇ ਪੈਰਾਂ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਭੱਜ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਉੱਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਚੀਕ ਰਿਹਾ ਸੀ, "ਪਿਲਾ ਤੇਦਾਨ ਤੇਦਾਨ!" (ਬਾਹਰ ਦੇਖੋ, ਬਾਹਰ ਦੇਖੋ!) ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਭੂਤ ਵਰਗੇ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਭਗਦੜ ਮਚ ਗਈ। ਜ਼ਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਚੱਟਾਨਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਲੁਕੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਘਬਰਾਹਟ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘੇਰ ਲਿਆ ਤਾਂ ਭੱਜਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਭੂਤਾਂ ਨਾਲੋਂ ਦੁੱਗਣੀ ਜਾਂ ਤਿੱਗਣੀ ਸੀ ਜੋ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਉਂਦੇ ਦੇਖੇ ਸਨ। ਇੱਕ ਪਲ ਤੇ ਹਰ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਕਾਲੇ ਭੂਤ ਨਿਕਲਦੇ ਜਾਪਦੇ ਸਨ, ਸਿਰਫ਼, ਭੂਤਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਠੋਸ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਾਰੀ ਬੂਟਾਂ ਨਾਲ ਉੱਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਕੀਤੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਉਲਝਣ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹੀ ਢਲਾਣ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਅਤੇ ਖੱਡ ਵਿੱਚੋਂ ਭੱਜ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਹ ਹੇਠਾਂ ਪਹਾੜੀ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਘੁੰਮੇ ਅਤੇ ਗਾਇਬ ਹੋ ਗਏ।

ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਰੀਂਗ ਕੇ ਫਿਰ ਤੰਬੂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਗਿਆ ਤਾਂ ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿੰਗ, ਸਿਰ ਲਪੇਟ ਕੇ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਆਪਣੇ ਕੰਬਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਜੇ ਵੀ ਘੁਰਾੜੇ ਮਾਰ ਰਹੇ ਸਨ!

ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੇਰੀ ਰਾਤ ਬਿਨਾਂ ਨੀਂਦ ਦੇ ਲੰਘੀ, ਇਸ ਡਰ ਤੋਂ ਕਿ ਅਣਚਾਹੇ ਸੈਲਾਨੀ ਵਾਪਸ ਆ ਜਾਣਗੇ। ਅਸੀਂ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਲੱਭ ਲਿਆ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਹ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਏ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕੇ ਕਿ ਪਿਛਲੀ ਦੁਪਹਿਰ ਦੇ ਸਾਡੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਹਰ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਅਜਿਹੀ ਅਕਲਪਿਤ ਕਾਇਰਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਪਿਆ। ਦਰਅਸਲ, ਮੂਲ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਡਰ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਫੇਰੀਆਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਜਾਂ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦੇਣਾ ਵੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਅਸੀਂ ਆਮ ਵਾਂਗ ਚੱਲਦੇ ਰਹੇ, ਮੈਦਾਨ ਵੱਲ ਉਤਰਦੇ ਹੋਏ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਅੱਧਾ ਰਸਤਾ ਪਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਦੂਰਬੀਨ ਨਾਲ ਪਹਾੜੀਆਂ ਨੂੰ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਘੁੰਮਾਇਆ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ।

"ਉਹ ਇੱਥੇ ਹਨ!" ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਨੇ ਚੀਕਿਆ, ਜਿਸਦੀ ਨਜ਼ਰ ਮੇਰੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਪਹਾੜੀ ਦੀ ਚੋਟੀ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਿੱਥੇ ਚੱਟਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, ਕਈ ਸਿਰ ਝਾਂਕਦੇ ਹੋਏ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅੱਗੇ ਵਧੇ। ਫਿਰ ਉਹ ਆਪਣੀ ਲੁਕਣ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਏ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਲੰਬੀ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਪਹਾੜੀ ਤੋਂ ਉਤਰਦੇ ਹੋਏ ਦੇਖਿਆ, ਆਪਣੇ ਘੋੜਿਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਘੋੜਿਆਂ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋਏ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਰਾਹ 'ਤੇ ਆ ਗਏ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਗੂੜ੍ਹੇ-ਲਾਲ ਕੋਟ, ਜਾਂ ਭੂਰੇ ਅਤੇ ਪੀਲੇ ਚਮੜੀ ਦੇ ਚੋਲੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੰਗਾਂ ਦੀਆਂ ਟੋਪੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਸੁੰਦਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਸਨ। ਕੁਝ ਨੇ ਸੋਨੇ ਦੀ ਗੁੰਦਾਈ ਵਾਲੇ ਚਮਕਦਾਰ-ਲਾਲ ਕੋਟ ਅਤੇ ਚੀਨੀ ਟੋਪੀਆਂ ਪਹਿਨੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਨ। ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੇ ਮੈਚਲਾਕ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਲਾਲ ਜਾਂ ਚਿੱਟੇ ਝੰਡੇ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਨੇ ਬੰਜਰ ਪਹਾੜੀਆਂ ਅਤੇ ਬਰਫ਼ ਦੇ ਉਦਾਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੰਗ ਦਾ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਅਹਿਸਾਸ ਦਿੱਤਾ। ਘੋੜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਘੰਟੀਆਂ ਦੀ ਗੂੰਜ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੁੱਪ, ਗੈਰ-ਪ੍ਰਾਹੁਣਚਾਰੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਇਕਸਾਰਤਾ ਨੂੰ ਜੀਵਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਤਿੱਬਤੀ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਤਿੰਨ ਸੌ ਗਜ਼ ਹੇਠਾਂ ਉਤਰ ਗਏ। ਇੱਕ ਬੁੱਢਾ ਆਦਮੀ, ਆਪਣੀ ਮਾਚਿਸ ਅਤੇ ਤਲਵਾਰ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਸੁੱਟ ਕੇ, ਸਾਡੇ ਵੱਲ ਬੇਚੈਨੀ ਨਾਲ ਤੁਰਿਆ। ਅਸੀਂ ਉਸਦਾ ਸਵਾਗਤ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਕੀਤਾ। ਉਸਨੇ ਸਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦਿੱਤਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਅਜੀਬ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਸੀ।

"ਮੈਂ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਦੂਤ ਹਾਂ," ਉਸਨੇ ਜਲਦੀ ਨਾਲ ਕਿਹਾ, "ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਜੇ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਾਂ ਤਾਂ ਆਪਣਾ ਗੁੱਸਾ ਮੇਰੇ ਉੱਤੇ ਨਾ ਸੁੱਟੋ। ਮੈਂ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੇ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣਾਉਂਦਾ ਹਾਂ, ਜੋ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਣ ਦੇ ਡਰੋਂ ਆਉਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਲਹਾਸਾ ਵਿਖੇ ਖ਼ਬਰ ਮਿਲੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੋਂ ਅਸੀਂ ਆਏ ਹਾਂ, ਕਿ ਇੱਕ ਪਲੇਂਕੀ (ਇੱਕ ਅੰਗਰੇਜ਼) ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਆਦਮੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਤਿੱਬਤ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਿਹਾ। ਸਾਨੂੰ ਉਸਨੂੰ ਫੜਨ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਉਸਦੇ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਗਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੋ?"

"ਨਹੀਂ," ਮੈਂ ਸੁੱਕੇ ਜਿਹੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ। "ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਲਹਾਸਾ ਤੋਂ ਆਉਣ ਲਈ ਕਈ ਮਹੀਨੇ ਲੱਗ ਗਏ ਹੋਣਗੇ," ਮੈਂ ਅਗਿਆਨਤਾ ਦਾ ਦਿਖਾਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ।

"ਓ ਨਹੀਂ! ਸਾਡੇ ਘੋੜੇ ਚੰਗੇ ਹਨ," ਉਸਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, "ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਜਲਦੀ ਆ ਗਏ ਹਾਂ।"

"ਚਿਕ, ਨੀ, ਸੁਮ, ਸ਼ੀ, ਨਗਾ, ਦੋ, ਦਿਉ, ਘੀਹ, ਗੁ, ਚੁ, ਚੱਕ ਚਿਕ, ਚੱਕ ਨੀ," ਤਿੱਬਤੀ ਨੇ ਬਾਰਾਂ ਤੱਕ ਗਿਣਿਆ, ਝੁਕ ਕੇ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਸਿਰ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਝੁਕਾਇਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸਦੇ ਵਿਚਾਰ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਲਈ, ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਆਪਣਾ ਹੱਥ ਉੱਪਰ ਫੜਿਆ, ਅੰਗੂਠਾ ਹਥੇਲੀ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਉਂਗਲ ਹੇਠਾਂ ਮੋੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਹਰੇਕ ਨੰਬਰ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅੰਗੂਠੇ ਕਦੇ ਵੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ। "ਲਮ ਚੱਕ ਨੀ ਨਿਮਾਨ" (ਬਾਰਾਂ ਦਿਨ), ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ, "ਕੀ ਅਸੀਂ ਸੜਕ 'ਤੇ ਹਾਂ। ਸਾਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਵਾਪਸ ਨਾ ਆਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਪਲੇਂਕੀ ਨੂੰ ਫੜ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੇ। ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ," ਉਸਨੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਾਲ ਪੁੱਛਿਆ - "ਤੁਹਾਨੂੰ ਲਾਡਾਕ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨਾ ਸਮਾਂ ਲੱਗਿਆ ਹੈ?"

ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਮੇਰੇ ਚਿਹਰੇ ਤੋਂ ਦੇਖ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਸ਼ਾਇਦ ਇੰਨਾ ਸੜਿਆ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਰੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸੀ। ਬੁੱਢੇ ਆਦਮੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਜਿਰ੍ਹਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੀ ਮੈਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਰਵੇਖਣ ਕਰਨ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਇੱਕ

ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਸਰਵੇਅਰ ਹਾਂ, ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਜੱਦੀ ਕੱਪੜੇ ਪਲੇਂਕੀ (ਯੂਰਪੀਅਨ) ਕੱਪੜੇ ਪਾਉਣ ਲਈ ਕਿਉਂ ਛੱਡ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਉਸਨੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕੀ ਮੈਂ ਪਲੇਂਕੀ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚੋਂ ਨਹੀਂ ਹਾਂ।
"ਕੇਰਨ ਗਾ ਨਾਦੋ ਅੰਗ?" (ਤੁਸੀਂ ਕਿੱਥੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹੋ?) ਉਸਨੇ ਪੁੱਛਿਆ।
"ਨ੍ਹਗਰੰਗ ਨੇ ਕੋਰੋਂ ਲਾਮਾ ਜੇਹਲਹੁਓਂਗ" (ਮੈਂ ਇੱਕ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਹਾਂ, ਮੱਠਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ)।
"ਕੇਰਨ ਮੀ ਜਪੋਦੁ" (ਤੁਸੀਂ ਇੱਕ ਚੰਗੇ ਆਦਮੀ ਹੋ)।

ਉਸਨੇ ਮੈਨੂੰ ਗੁੰਕਿਓ ਝੀਲ ਦਾ ਰਸਤਾ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਇੰਨਾ ਜ਼ੋਰ ਪਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਮੰਨ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਦੋ ਸੌ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਪਿੱਛੇ-ਪਿੱਛੇ ਆਉਂਦੇ ਦੇਖਿਆ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ, ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਅਸੀਂ ਦੋਸਤ ਬਣਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਫੌਜ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।
"ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਦੋਸਤ ਹੋ, ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਇਕੱਲੇ ਆ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਵਾਂਗੇ," ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ। "ਪਰ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹੋ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੀ ਫੌਜ ਨਾਲ ਇੱਥੇ ਇੱਕੋ ਵਾਰ ਲੜਾਂਗੇ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਆਉਣ ਦੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਤੋਂ ਬਚਾਵਾਂਗੇ।"
ਤਿੱਬਤੀ, ਉਲਝਣ ਅਤੇ ਝਿਜਕਦਾ ਹੋਇਆ, ਆਪਣੇ ਆਦਮੀਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਲਈ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅੱਠਾਂ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਆਇਆ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਸਦੀ ਫੌਜ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਉਲਟ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਭੱਜ ਗਿਆ।
ਅਸੀਂ ਮੈਦਾਨ ਪਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਪਹਾੜੀ ਲੜੀ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ, ਜਿਸਨੂੰ ਅਸੀਂ 17,450 ਫੁੱਟ ਉੱਚੇ ਦੱਰੇ ਤੋਂ ਪਾਰ ਕੀਤਾ। ਫਿਰ, ਆਪਣਾ ਰਸਤਾ ਬਦਲਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਹੇਠਾਂ ਉਤਰੇ ਅਤੇ ਕਈ ਪਹਾੜੀਆਂ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹੇ, ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੱਖਣ-ਪੂਰਬ ਤੋਂ ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮ ਤੱਕ ਫੈਲੀ ਵੱਡੀ ਗੁੰਕਯੋ ਝੀਲ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਘਾਹ ਵਾਲੀ ਘਾਟੀ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ। 68° ਫਾਰਨਹੀਟ ਦੇ ਤਾਪਮਾਨ ਦੇ ਨਾਲ, ਹਾਈਪਸੋਮੈਟ੍ਰਿਕਲ ਉਪਕਰਣ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ 8.30 ਵਜੇ 183° 3-1/2' 'ਤੇ ਉਬਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਝੀਲ ਅਸਾਧਾਰਨ ਸੁੰਦਰਤਾ ਵਾਲੀ ਸੀ, ਉੱਚੇ ਬਰਫੀਲੇ ਗੰਗਰੀ ਪਹਾੜ ਇਸਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਨੀਵੇਂ ਉੱਠ ਰਹੇ ਸਨ। ਦੱਖਣੀ ਪਾਸੇ ਉੱਚੀਆਂ ਪਹਾੜੀਆਂ ਨੇ ਇੱਕ ਜੰਗਲੀ ਅਤੇ ਸੁੰਦਰ ਪਿਛੋਕੜ ਬਣਾਇਆ, ਪਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਬੰਜਰ ਅਤੇ ਉਜਾੜ। ਝੀਲ ਦੇ ਦੂਜੇ ਸਿਰੇ 'ਤੇ, ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮ ਵੱਲ, ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਘੇਰਦੇ ਨੀਵੇਂ ਪਹਾੜ ਸਨ।
ਅਸੀਂ 16,455 ਫੁੱਟ ਦੀ ਉਚਾਈ 'ਤੇ ਡੇਰਾ ਲਾਇਆ। ਤਿੱਬਤੀ ਸੈਨਿਕਾਂ ਨੇ ਲਗਭਗ ਪੰਜਾਹ ਗਜ਼ ਦੂਰ ਆਪਣਾ ਤੰਬੂ ਲਗਾਇਆ।

ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਤਿੱਬਤੀ ਮੇਰੇ ਕੈਂਪ ਵਿੱਚ ਆਏ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਲਾਭਦਾਇਕ ਬਣਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਬਾਲਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਤਿੱਬਤੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਲਈ ਚਾਹ ਬਣਾਈ। ਉਹ ਲਾਮਿਆਂ, ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸ਼ਾਸਕਾਂ, ਨੂੰ ਨਫ਼ਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਇਹਨਾਂ ਪੰਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਉਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਲਾਮਿਆਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਸਾਰਾ ਪੈਸਾ ਲੈ ਲਿਆ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਬੇਈਮਾਨ, ਜ਼ਾਲਮ ਅਤੇ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤਿੱਬਤ ਵਿੱਚ ਹਰ ਆਦਮੀ ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਿਪਾਹੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਹਰ ਕੋਈ ਲਾਮਿਆਂ ਦਾ ਸੇਵਕ ਸੀ। ਨਿਯਮਤ ਫੌਜ ਦੇ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਤਸਾਂਬਾ, ਚਾਹ ਅਤੇ ਮੱਖਣ ਦੀਆਂ ਇੱਟਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਨਹੀਂ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਵਾਰੀ ਲਈ ਘੋੜੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ।

ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਯਾਤਰਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੋਸਟ-ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੇ ਰੀਲੇਅ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੋਜਨ, ਕਾਠੀ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਹੱਕ ਸੀ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਕੈਂਪ ਤੱਕ ਲਿਜਾਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੀ। ਹਥਿਆਰ (ਤਲਵਾਰ ਅਤੇ ਮਾਚਿਸ) ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਦਮੀਆਂ ਕੋਲ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਕਦੇ-ਕਦੇ, ਵੱਡੇ ਕਸਬਿਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲਹਾਸਾ ਅਤੇ ਸਿਗਾਟਜ਼, ਵਿੱਚ ਲਾਮਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਬਾਰੂਦ ਅਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਹਥਿਆਰ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲਹਾਸਾ ਅਤੇ ਸਿਗਾਟਜ਼ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਤਿੱਬਤੀ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਮਾਚਿਸ ਦੇ ਤਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦਾ ਮਾਣ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਲੱਕੜ ਦੇ ਰੈਸਟ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਜੋ ਨਿਸ਼ਾਨੇਬਾਜ਼ ਨੂੰ ਸਥਿਰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ, ਮੈਂ ਕਦੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਚੈਂਪੀਅਨ ਸ਼ਾਟਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨੇ 'ਤੇ ਲੱਗਦੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ। ਖੇਡ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕਤਾ ਲਈ, ਤਿੱਬਤੀ ਸੈਨਿਕਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਸੀਸੇ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਜਾਂ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਆਪਣੇ ਮਾਚਿਸ ਦੇ ਤਾਲਿਆਂ ਦੇ ਬੈਰਲਾਂ ਨੂੰ ਕੰਕਰਾਂ ਨਾਲ ਭਰਨਾ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ। ਬਾਰੂਦ ਇੰਨਾ ਦੁਰਲੱਭ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਘੱਟ ਹੀ ਨਿਸ਼ਾਨੇ 'ਤੇ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਦੇ ਸਨ।

ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਨ ਵੇਲੇ ਗੁੰਕਿਓ ਦਾ ਨਜ਼ਾਰਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸੀ, ਬਰਫ਼ ਨਾਲ ਢਕੇ ਪਹਾੜ ਸੋਨੇ ਅਤੇ ਲਾਲ ਰੰਗ ਵਿੱਚ ਰੰਗੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਝੀਲ ਦੇ ਸ਼ਾਂਤ ਪਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਛੋਟੇ ਤੋਂ ਛੋਟੇ ਵੇਰਵੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਤ ਹੁੰਦੇ ਸਨ।

ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਯਾਕਾਂ ਨੂੰ ਲੱਦਿਆ, ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਨੇ ਸਾਡੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਮਾਇਅਮ ਦੱਰੇ ਵੱਲ ਚੱਲ ਪਏ, ਇੱਕ ਨਦੀ ਦੇ ਪਿੱਛੇ-ਪਿੱਛੇ ਜੋ ਗੁੰਕਿਓ ਝੀਲ ਵਿੱਚ ਡਿੱਗਦੀ ਹੈ।

ਘਾਟੀ ਤੰਗ ਸੀ, ਅਤੇ ਕਈ ਤਿੱਖੇ ਮੋੜ ਸਨ। ਭਾਵੇਂ ਉਚਾਈ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਸੀ, ਪਰ ਘਾਹ ਦੀ ਬਹੁਤਾਤ ਸੀ। ਹਰਿਆਲੀ ਅੱਖਾਂ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਤਾਜ਼ਗੀ ਦਿੰਦੀ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਬਰਫ਼, ਲਾਲ ਰੰਗ ਦੇ ਬੰਜਰ ਪਹਾੜਾਂ ਅਤੇ ਮਾਰੂਥਲ ਵਰਗੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਥੱਕੇ ਹੋਏ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਬੇਸਿਨ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚੇ ਜਿੱਥੇ, ਨਦੀ ਦੇ ਉਲਟ ਕੰਢੇ, ਪੱਥਰਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਉੱਚੀ ਕੰਧ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਤਿੱਬਤੀ ਕੈਂਪਿੰਗ ਗਰਾਊਂਡ ਸੀ। ਇਸਦੇ ਪਿੱਛੇ ਮੈਂ ਧੂੰਆਂ ਉੱਠਦਾ ਦੇਖ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਮੈਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਹੋਇਆ ਕਿ ਲੋਕ ਲੁਕੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਸਾਡੇ ਤਿੱਬਤੀ ਦੋਸਤਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਇਰਾਦੇ ਪੁੱਛੇ, ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਰੁਕ ਕੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਚਾਹ ਪੀਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਖਾ ਲਏ ਹਨ, ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਾਂਗਾ।

"ਜੇ ਤੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਤੈਨੂੰ ਮਾਰ ਦੇਵਾਂਗੇ!" ਇੱਕ ਸਿਪਾਹੀ ਚੀਕਿਆ, ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਆ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਡੀ ਨਿਮਰਤਾ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

"ਨਗਾ ਸਮਗੀ ਗਾਂਤਾ ਇੰਦਾਹ" (ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਕਿਰਪਾ ਕਰੋ), ਮੈਂ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਸ਼ਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨਾਲ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ।

"ਜੇ ਤੂੰ ਇੱਕ ਕਦਮ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਤੇਰਾ ਸਿਰ ਵੱਢ ਦੇਵਾਂਗੇ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਤੈਨੂੰ ਸਾਡਾ ਸਿਰ ਵੱਢਣਾ ਪਵੇਗਾ!" ਦੋ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਨੰਗੀਆਂ ਗਰਦਨਾਂ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਚੀਕਿਆ।

"ਤਪਤਿਹ ਮਿੱਡੂ" (ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਛੋਟਾ ਚਾਕੂ ਨਹੀਂ ਹੈ), ਮੈਂ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, ਕਾਫ਼ੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ, ਅਤੇ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਨਾਲ, ਤਿੱਬਤੀ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਹੱਥ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮਾਉਂਦੇ ਹੋਏ।

ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰਾ ਕੀ ਕਰੀਏ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਉਸ ਦੱਰੇ ਵੱਲ ਵਧਿਆ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਸੈਂਕੜੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਵਾਂ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਲਹਿਰਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਮੈਂ ਨਿਮਰਤਾ ਨਾਲ ਜੀਭ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਿਹਾ, ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਦੋਵੇਂ ਹੱਥ,

ਹਥੇਲੀਆਂ ਉੱਪਰ ਵੱਲ, ਆਪਣੇ ਮੱਥੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਤਿੱਬਤੀ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿੱਚ ਹਿਲਾ ਕੇ। ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਟੋਪੀਆਂ ਉਤਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਨਿਮਰਤਾ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਗੋਡਿਆਂ ਭਾਰ ਝੁਕਾ ਕੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਨੇੜੇ ਰੱਖ ਕੇ ਸਲਾਮ ਕੀਤਾ।

ਅਸੀਂ ਮੈਦਾਨ ਪਾਰ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਦੱਰੇ ਉੱਤੇ ਆਪਣਾ ਰਸਤਾ ਬਣਾਇਆ। ਸਿਖਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਟ੍ਰੈਕ ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ, ਲਦਾਕ ਤੋਂ ਲਹਾਸਾ ਤੱਕ ਹਾਈਵੇਅ ਗਾਰਟੋਕ ਰਾਹੀਂ, ਰਾਕਸਟਲ, ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਅਤੇ ਗੁੰਕਯੋ ਝੀਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰੀ ਪਾਸੇ ਦੇ ਨਾਲ। ਦੱਰੇ ਉੱਤੇ ਹੀ ਰੱਸੀਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕਈ ਖੰਭੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਜਿੱਥੋਂ ਉਡਾਣ-ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਵਾਂ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਗੂੰਜਦੀਆਂ ਸਨ। ਓਬੋਸ, ਜਾਂ ਪੱਥਰਾਂ ਦੇ ਟਿੱਲੇ, ਖੜ੍ਹੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ ਓਬੋਸ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸਲੈਬ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਚਿੱਟੇ ਸਨ, ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ "ਓਮਨੇ ਮਨੀ ਪਦਮੇ ਹੁਨ" ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਯੱਕ, ਬੱਕਰੀ ਅਤੇ ਭੇਡਾਂ ਦੀਆਂ ਖੋਪੜੀਆਂ ਓਬੋਸ ਦੇ ਨਾਲ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਉਪਰੋਕਤ ਚਾਰ ਸ਼ਬਦ ਹੱਡੀਆਂ 'ਤੇ ਉੱਕਰੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਮਾਰੇ ਗਏ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੇ ਖੂਨ ਨਾਲ ਲਾਲ ਰੰਗੇ ਹੋਏ ਸਨ।

ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਉੱਚੇ ਦੱਰੇ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਬਲੀਦਾਨ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜੇਕਰ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਲਾਮਾ ਨੇੜੇ ਹੋਵੇ। ਮਾਰੇ ਗਏ ਜਾਨਵਰ ਦਾ ਮਾਸ ਮੌਜੂਦ ਲੋਕ ਖਾਂਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਪਾਰਟੀ ਵੱਡੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਦਾਅਵਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨੱਚਦੇ ਅਤੇ ਗਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਓਬੋਸ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਰਿਆਂ ਜਾਂ ਪਹਾੜੀਆਂ ਦੀਆਂ ਚੋਟੀਆਂ 'ਤੇ। ਕੋਈ ਵੀ ਤਿੱਬਤੀ ਕਦੇ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਓਬੋ 'ਤੇ ਚਿੱਟਾ ਪੱਥਰ ਰੱਖੇ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ।

ਅਧਿਆਇ XVI

ਪਵਿੱਤਰ ਪ੍ਰਾਂਤ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਗੋਰਾ ਆਦਮੀ

ਮਾਇਮ ਦੱਰਾ (17,500 ਫੁੱਟ), ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕੋਈ ਗੋਰਾ ਆਦਮੀ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਿਆ, ਤਿੱਬਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹਾਨ ਮੀਲ ਪੱਥਰ ਹੈ। ਮਹਾਨ ਸਾਂਗਪੂ, ਜਾਂ ਬ੍ਰਹਮਪੁੱਤਰ ਨਦੀ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ, ਨਾ ਸਿਰਫ ਇਸਦੇ ਦੱਖਣ-ਪੂਰਬੀ ਢਲਾਣਾਂ 'ਤੇ ਉੱਗਦਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਨਾਰੀ-ਖੋਰਸਮ (ਮਾਇਮ ਦੱਰੇ ਦੇ ਪੱਛਮ ਵਿੱਚ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪਹਾੜੀ ਅਤੇ ਝੀਲ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਲੱਦਾਕ ਤੱਕ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਪ੍ਰਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਯੂਟਜ਼ਾਂਗ, ਤਿੱਬਤ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਾਂਤ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਬ੍ਰਹਮਪੁੱਤਰ ਦੀ ਘਾਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਦੱਰੇ ਦੇ ਪੂਰਬ ਵੱਲ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਲਈ ਲਹਾਸਾ ਹੈ। ਤਿੱਬਤੀ ਵਿੱਚ ਯੂ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ "ਮੱਧ"। ਇਹ ਇਸ ਪ੍ਰਾਂਤ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਤਿੱਬਤ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਮਾਇਮ ਦੇ ਉੱਤਰ ਵਿੱਚ ਡੋਕਟੋਲ ਪ੍ਰਾਂਤ ਹੈ।

ਮੈਂ ਸਾਡੇ ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬ ਵੱਲ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦੱਰੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਯਾਤਰਾ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਹੁਣੇ ਹੀ ਮਾਇਮ ਦੱਰੇ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਦਮੀਆਂ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਆਇਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਸਾਡੇ ਪਿੱਛੇ ਛੱਡੇ ਗਏ ਕਈ ਤਿੱਬਤੀ ਸਿਪਾਹੀ ਸਾਡੇ ਵੱਲ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਆਏ। ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੇਤਾ ਨੇ ਦੱਰੇ ਤੋਂ ਪਰੇ ਘਾਟੀ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਚੀਕਿਆ: "ਉਹ ਉੱਥੋਂ ਲਹਾਸਾ ਇਲਾਕਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਵਰਜਦੇ ਹਾਂ!"

ਮੈਂ ਉਸਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵੱਲ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਅੱਗੇ ਦੋ ਯਾਕਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਮੈਂ ਸਾਰੇ ਪਵਿੱਤਰ ਪ੍ਰਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਵਿੱਤਰ - "ਰੱਬ ਦੀ ਧਰਤੀ" ਵਿੱਚ ਕਦਮ ਰੱਖਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਇਸਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਅਸੀਂ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਦੱਰੇ ਦੇ ਪੂਰਬੀ ਪਾਸੇ ਵੱਲ ਉਤਰੇ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਿਪਾਹੀ, ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਕੇ, ਸਾਨੂੰ ਦੇਖ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਹ ਇੱਕ ਸੁੰਦਰ ਨਜ਼ਾਰਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਅਸਮਾਨ ਰੇਖਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਓਬੋਸ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਖੜ੍ਹੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਹਿਣਿਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਤਲਵਾਰਾਂ 'ਤੇ ਸੂਰਜ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਚਮਕ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਚਿਸ ਦੇ ਲਾਲ ਝੰਡੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਰਾਂ ਦੇ ਉੱਪਰ ਉੱਡਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਤਾਰਾਂ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਲਹਿਰਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹ ਅਲੋਪ ਹੋ ਗਏ।

ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਨਾਲੀ, ਸਿਰਫ਼ ਛੇ ਇੰਚ ਚੌੜੀ, ਉਸ ਘਾਟੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਪੱਥਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵਗਦੀ ਸੀ ਜਿਸਦੇ ਅਸੀਂ ਪਿੱਛੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸੀ, ਅਤੇ ਜਲਦੀ ਹੀ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਪਹਾੜਾਂ ਦੀ ਬਰਫ਼ ਪਿਘਲਣ ਕਾਰਨ ਹੋਰ ਨਾਲੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁੱਜ ਗਈ। ਇਹ ਮਹਾਨ ਬ੍ਰਹਮਪੁੱਤਰ ਦਾ ਇੱਕ ਸਰੋਤ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਦੁਨੀਆ ਦੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀਆਂ ਨਦੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਰੋਤਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਲਾ ਪਹਿਲਾ ਗੋਰਾ ਆਦਮੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕੁਝ ਮਾਣ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ, ਅਤੇ ਇਸ ਪਵਿੱਤਰ ਨਦੀ ਦੇ ਉੱਪਰ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖਾਸ ਬਚਕਾਨਾ ਖੁਸ਼ੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਇੰਨੀ ਵੱਡੀ ਚੌੜਾਈ ਵਾਲੀ ਹੈ, ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਦੁਆਰਾ ਪੈਰਾਂ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹਾ ਵੱਖਰਾ ਕਰਕੇ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸਦੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਪੀਤਾ ਜਿੱਥੇ ਇਸਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਫਿਰ, ਦੱਖਣ-ਪੂਰਬ ਵੱਲ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਾਨਬੱਧ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਚੱਲਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਘਾਹ ਵਾਲੀ ਘਾਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਕੋਮਲ ਝੁਕਾਅ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਉਤਰਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ।

ਮਾਇਅਮ ਦੱਰੇ ਦੇ ਪੱਛਮੀ ਅਤੇ ਦੱਖਣ-ਪੂਰਬੀ ਪਾਸਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮੌਸਮ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਅਸਾਧਾਰਨ ਸੀ। ਪੱਛਮੀ ਪਾਸੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਗੜਿਆਂ, ਮੀਂਹ ਅਤੇ ਬਰਫ਼ ਦੇ ਹਿੰਸਕ ਤੂਫ਼ਾਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਨਮੀ ਦਿਨ ਵੇਲੇ ਵੀ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਠੰਡਾ ਬਣਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਮਿੱਟੀ ਅਸਾਧਾਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਲਦਲੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਬਾਲਣ ਜਾਂ ਘਾਹ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਜਿਸ ਪਲ ਦੱਰੇ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਹਲਕੇ, ਸੁਹਾਵਣੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਸਾਡੇ ਉੱਪਰ ਇੱਕ ਸੁੰਦਰ ਗੂੜ੍ਹਾ ਨੀਲਾ ਅਸਮਾਨ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਯਾਕਾਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਘਾਹ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਗਾਂ ਲਈ ਘੱਟ ਝਾੜੀਆਂ ਮਿਲੀਆਂ। ਸਾਡੇ ਸਾਰੇ ਦੁੱਖਾਂ ਅਤੇ ਤੰਗੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸੱਚਮੁੱਚ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਧਰਤੀ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਗਏ ਹਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਜਲਦੀ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਮੁਸੀਬਤ ਦੀ ਉਮੀਦ ਸੀ, ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਅਫ਼ਸੋਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿੱਧੇ ਵਰਜਿਤ ਧਰਤੀ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਰਜਿਤ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਮਾਰਚ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਮਨ੍ਹਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਬ੍ਰਹਮਪੁੱਤਰ ਨਦੀ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਛੋਟੀਆਂ ਬਰਫ਼ ਨਾਲ ਭਰੀਆਂ ਸਹਾਇਕ ਨਦੀਆਂ ਸਾਡੇ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਖੜ੍ਹੇ ਪਹਾੜਾਂ ਤੋਂ ਉਤਰਦੀਆਂ ਸਨ। ਜਿੱਥੇ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਦੱਖਣ ਵੱਲ ਮੁੜੀ, ਉੱਥੇ ਚੌਥੀ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਹਾਇਕ ਨਦੀ, ਜੋ ਪਾਣੀ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਉੱਤਰ-ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬ ਤੋਂ ਇੱਕ ਖੱਡ ਵਿੱਚੋਂ ਹੇਠਾਂ ਆ ਗਈ।

ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਦੀਆਂ ਦੇ ਜੰਕਸ਼ਨ ਦੇ ਨੇੜੇ, ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਦੇ ਸੱਜੇ ਕੰਢੇ, 16,620 ਫੁੱਟ ਦੀ ਉਚਾਈ 'ਤੇ ਡੇਰਾ ਲਗਾਇਆ। ਮਾਇਮ ਦੱਰੇ ਤੋਂ ਪਹਾੜਾਂ ਦੀ ਗੰਗਰੀ ਲੜੀ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਖਣ-ਪੂਰਬੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਫਿਰ ਪੂਰਬ ਵੱਲ, ਹਿਮਾਲਿਆ ਦੀ ਉੱਚ ਦੱਖਣੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਲਗਭਗ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਇੱਕ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਬ੍ਰਹਮਪੁੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਕੱਟਿਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਮੈਦਾਨ ਸੀ। ਨਦੀ ਦੇ ਦੱਖਣੀ ਪਾਸੇ ਨਦੀ ਦੇ ਰਸਤੇ ਅਤੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਬਰਫੀਲੀਆਂ ਚੋਟੀਆਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਛੋਟੀਆਂ ਪਹਾੜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਬ੍ਰਹਮਪੁੱਤਰ ਦੇ ਉੱਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਾਫ਼ੀ ਉਚਾਈ ਵਾਲੀਆਂ ਕੋਈ ਚੋਟੀਆਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀਆਂ ਸਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਭੂਗੋਲਿਕ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦੀ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦੀਆਂ ਦੱਖਣੀ ਢਲਾਣਾਂ ਨੇ ਲਹਾਸਾ ਤੱਕ ਪਵਿੱਤਰ ਨਦੀ ਦੇ ਉੱਤਰੀ ਜਲ-ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਸੀ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਲੜੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਘਿਰੀ ਘਾਟੀ ਤਿੱਬਤ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਸੰਘਣੀ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ। ਘਾਹ ਭਰਪੂਰ ਸੀ, ਅਤੇ ਬਾਲਣ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਬ੍ਰਹਮਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਸਹਾਇਕ ਨਦੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਈ ਤਿੱਬਤੀ ਕੈਂਪਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਯਾਕ, ਭੇਡਾਂ ਅਤੇ ਬੱਕਰੀਆਂ ਚਰਦੀਆਂ ਵੇਖੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ। ਲੱਦਾਕ ਤੋਂ ਲਹਾਸਾ ਤੱਕ ਕਾਫ਼ਲਿਆਂ ਦਾ ਵਪਾਰਕ ਰਸਤਾ ਇਸ ਘਾਟੀ ਦੇ ਪਿੱਛੇ-ਪਿੱਛੇ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਅਤੇ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿੱਬਤ ਆਇਆ ਸੀ, ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ ਕਿ, ਭਾਵੇਂ ਮੈਂ ਵੱਡੇ ਜੋਖਮ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹਾਂ, ਮੈਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸੰਘਣੀ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਜਾਣ ਨਾਲੋਂ ਬਿਹਤਰ ਆਪਣੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸੌਂਦੇ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਉਮੀਦ ਸੀ ਕਿ ਸਿਪਾਹੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਸਾਡੇ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਕੇ ਸਾਡੀ ਤਰੱਕੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਗੇ, ਪਰ ਸਭ ਕੁਝ ਸ਼ਾਂਤ ਸੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਸਾਡੇ ਯਾਕ ਢਿੱਲੇ ਪੈ ਗਏ, ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸਵੇਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ

ਵਾਪਸ ਲਿਆਉਣ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆਈ। ਉਹ ਤੈਰ ਕੇ ਨਦੀ ਪਾਰ ਕਰ ਗਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਮੀਲ ਚਲੇ ਗਏ ਸਨ।

ਰਾਤ ਬਹੁਤ ਠੰਢੀ ਸੀ, ਥਰਮਾਮੀਟਰ 32-1/2° ਤੱਕ ਡਿੱਗ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਤੰਬੂ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਹਮਲੇ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸੀ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨ ਦੇ ਲੰਬੇ ਮਾਰਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਥੱਕੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਠੰਢੇ ਸੀ। ਦੱਖਣ-ਪੱਛਮੀ ਹਵਾ ਵਗ ਰਹੀ ਸੀ। ਨਦੀ ਪਾਰ ਕਰਨਾ, ਯਾਕਾਂ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੈਂਪ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਲਿਆਉਣਾ ਔਖਾ ਕੰਮ ਸੀ; ਫਿਰ, ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਥੱਕੇ ਹੋਏ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਭਾਰ ਚੁੱਕਣਾ।

ਅਸੀਂ ਸੱਜੇ ਕੰਢੇ ਵਾਲੀ ਨਦੀ ਦੇ ਪਿੱਛੇ-ਪਿੱਛੇ ਚੱਲੇ। ਇਹ ਬੰਜਰ ਪਹਾੜੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਘੁੰਮਦੀ-ਫਿਰਦੀ ਰਹੀ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ-ਚੌਥਾਈ ਮੀਲ ਚੌੜੀ ਅਤੇ ਡੇਢ ਮੀਲ ਲੰਬੀ ਘਾਹ ਵਾਲੀ ਘਾਟੀ ਵਿੱਚੋਂ ਵਗਦੀ ਰਹੀ। ਫਿਰ ਇਹ ਇੱਕ ਤੰਗ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਦੀ ਰਹੀ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਦੋ ਮੀਲ ਚੌੜੀ ਇੱਕ ਲਹਿਰਾਉਂਦੀ ਘਾਹ ਵਾਲੀ ਘਾਟੀ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਦੀ ਰਹੀ। ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਭਿਆਨਕ ਗਰਜਦੇ ਤੂਫ਼ਾਨ ਵਿੱਚ ਫਸ ਗਏ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗੜੇ ਅਤੇ ਮੀਂਹ ਪਿਆ। ਇਹ ਇੱਕ ਤੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਨੁਭਵ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਬ੍ਰਹਮਪੁੱਤਰ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਸਹਾਇਕ ਨਦੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੀ। ਨਦੀ ਇੰਨੀ ਸੁੱਜੀ ਹੋਈ, ਤੇਜ਼ ਅਤੇ ਡੂੰਘੀ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਉਲਝਣ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ। ਉਹ ਤੈਰ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਸਨ, ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਇੰਨਾ ਠੰਡਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਛਾਲ ਮਾਰਨ ਨਾਲ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਝਟਕਾ ਲੱਗਦਾ ਸੀ। ਗੁਆਚਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਨਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਧ ਰਹੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਤੂਫ਼ਾਨ ਵਿਗੜਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਹਰ ਪਲ ਵਧਦੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਕੱਪੜੇ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਰਾਈਫਲਾਂ ਆਦਿ ਨਾਲ ਯਾਕਾਂ ਦੇ ਪੈਕ-ਕਾਠੀ 'ਤੇ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸਨੂੰ ਅਸੀਂ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ। ਇਹ ਜਾਨਵਰ ਚੰਗੇ ਤੈਰਾਕ ਸਨ। ਵਹਾਅ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੌ ਗਜ਼ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੇਠਾਂ ਲੈ ਗਿਆ, ਪਰ ਸਾਡੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਉਹ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚੋਂ ਦੂਜੇ ਕੰਢੇ 'ਤੇ ਭੱਜ ਗਏ। ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿੰਗ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਤੈਰਾਕੀ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੱਚਮੁੱਚ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਖਰੀ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਹੱਥ ਫੜ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਦੀ ਵਿੱਚ ਲੈ ਗਿਆ। ਅਸੀਂ ਬਾਰਾਂ ਗਜ਼ ਦੂਰ ਹੀ ਗਏ ਸੀ, ਪਾਣੀ ਸਾਡੀਆਂ ਗਰਦਨਾਂ ਤੱਕ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਅਟੱਲ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ। ਅਸੀਂ ਤਿੰਨੋਂ ਵਹਿ ਗਏ। ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿੰਗ, ਆਪਣੀ ਘਬਰਾਹਟ ਵਿੱਚ, ਮੇਰੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਨਾਲ ਘੁੱਟ ਕੇ ਫੜੇ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਖਿੱਚ ਲਿਆ। ਮੈਂ ਆਪਣੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਤੈਰਿਆ। ਅਸੀਂ ਕਈ ਵਾਰ ਸਤ੍ਹਾ 'ਤੇ ਆਏ ਅਤੇ ਫਿਰ ਦੁਬਾਰਾ ਡੁੱਬ ਗਏ, ਮੇਰੇ ਬੇਸਹਾਰਾ ਸਾਥੀਆਂ ਦੇ ਭਾਰੀ ਭਾਰ ਕਾਰਨ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਸਖ਼ਤ ਸੰਘਰਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਰੰਟ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਦੂਜੇ ਕੰਢੇ 'ਤੇ ਵਹਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿੱਥੇ ਅਸੀਂ ਜਲਦੀ ਨਾਲ ਧੋਖੇਬਾਜ਼ ਨਦੀ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਆਏ। ਅਸੀਂ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਦੋ ਸੌ ਗਜ਼ ਹੇਠਾਂ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਅਸੀਂ ਨਦੀ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਸੀ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇੰਨਾ ਗੰਦਾ ਪਾਣੀ ਨਿਗਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਤਿੰਨੋਂ ਬਿਮਾਰ ਹੋ ਗਏ। ਇਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਥੱਕ ਗਏ। ਕਿਉਂਕਿ ਤੂਫ਼ਾਨ ਦੇ ਰੁਕਣ ਦੇ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੇ, ਅਸੀਂ 16,320 ਫੁੱਟ ਦੀ ਉਚਾਈ 'ਤੇ, ਉੱਥੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਨਦੀ ਦੇ ਖੱਬੇ ਕੰਢੇ 'ਤੇ ਡੇਰਾ ਲਾ ਲਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਾਨੂੰ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਗਰਮ ਭੋਜਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਪਰ ਇੰਨੀ ਤੇਜ਼ ਬਾਰਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਅੱਗ ਬਾਲਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਰਾਤ ਮੈਂ ਚਾਕਲੇਟ ਦਾ ਇੱਕ ਟੁਕੜਾ ਹੀ ਖਾਧਾ। ਮੇਰੇ ਆਦਮੀਆਂ ਨੇ ਯੂਰਪੀਅਨ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਭੋਜਨ ਖਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਜਾਤ ਤੋੜਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕੁਝ ਵੀ ਨਾ ਖਾਣਾ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ।

ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਤੰਬੂ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਸੁੱਤੇ ਪਏ ਸੀ, ਲਗਭਗ ਗਿਆਰਾਂ ਵਜੇ, ਜਦੋਂ ਬਾਹਰ ਇੱਕ ਆਵਾਜ਼ ਆਈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਲੋਕ ਪੱਥਰਾਂ ਨਾਲ ਠੋਕਰ ਖਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਇੱਕ ਪਲ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਰਾਈਫਲ ਲੈ ਕੇ ਬਾਹਰ ਸੀ, ਅਤੇ

ਆਮ "ਪਲਾਡੋ!" (ਚਲੇ ਜਾਓ!) ਚੀਕਿਆ, ਹਨੇਰੇ ਕਾਰਨ ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਪਰ ਗੁਲੇਲਾਂ ਤੋਂ ਸੁੱਟੇ ਗਏ ਕਈ ਪੱਥਰ ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਲੰਘ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਤੰਬੂ 'ਤੇ ਵੱਜਿਆ। ਇੱਕ ਕੁੱਤਾ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਭੌਂਕਿਆ। ਮੈਂ ਇੱਕ ਗੋਲੀ ਚਲਾਈ, ਜਿਸਦਾ ਸਾਡੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਦੇ ਜਲਦੀ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਦਾ ਚੰਗਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਿਆ। ਕੁੱਤਾ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਭੌਂਕਦਾ ਰਿਹਾ। ਸਵੇਰੇ, ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਖਾਣਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਤਿੱਬਤੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਉਸਨੂੰ ਪਿਆਰ ਦੇ ਆਮ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ "ਚੋਚੂ, ਚੋਚੂ" ਕਿਹਾ, ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਪੈਰਾਂ ਨਾਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਗੜਿਆ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਜਾਣਦਾ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਮਾਨਸਿੰਗ ਦੇ ਕੋਲ ਲੇਟ ਗਿਆ, ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ ਇੱਕ ਖਾਸ ਪਸੰਦ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਕੁੱਤਾ ਕਦੇ ਵੀ ਸਾਡਾ ਕੈਂਪ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ, ਅਤੇ ਹਰ ਜਗ੍ਹਾ ਸਾਡਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਾਡੇ 'ਤੇ ਔਖਾ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਆਇਆ।

ਨਦੀ ਦੱਖਣ ਵੱਲ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੁੜ ਰਹੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਇਸਨੂੰ ਛੱਡਣ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੇ ਕੈਂਪ ਦੇ ਪੂਰਬ-ਦੱਖਣ-ਪੂਰਬ ਵੱਲ ਇੱਕ ਦੱਰੇ ਉੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਰਸਤੇ ਦੇ ਹਲਕੇ ਜਿਹੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਨ। ਮੈਂ ਇਸ ਰਸਤੇ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕੀਤਾ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮੈਨੂੰ ਸੈਂਕੜੇ ਘੋੜਿਆਂ ਦੇ ਖੁਰਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਮਿਲੇ, ਜੋ ਹੁਣ ਲਗਭਗ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧੋਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਰਸਤਾ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਮਾਇਮ ਦੱਰੇ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮਿਲੇ ਸੀ।

17,750 ਫੁੱਟ ਉੱਚੇ ਦੱਰੇ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਉੱਠ ਕੇ, ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਘਾਟੀ ਵੇਖੀ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਬੰਜਰ ਪਹਾੜੀਆਂ ਖਿੰਡੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਦੱਖਣ ਵੱਲ ਅਸੀਂ ਲਗਭਗ ਦਸ ਮੀਲ ਚੌੜਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਮੈਦਾਨ ਦੇਖਿਆ, ਜਿਸਦੇ ਅੱਗੇ ਬਰਫ਼ ਦੀਆਂ ਚੋਟੀਆਂ ਉੱਗ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਪਹਾੜੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮਨੀ ਦੀਵਾਰ ਸੀ। ਇਸ ਬਾਅਦ ਵਾਲੀ ਖੋਜ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਮੈਂ ਲਹਾਸਾ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸੜਕ 'ਤੇ ਹਾਂ। ਉੱਤਰ-ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮ ਵੱਲ ਲਗਭਗ ਅੱਠ ਮੀਲ ਦੂਰ ਉੱਚੀਆਂ ਬਰਫ਼ ਦੀਆਂ ਚੋਟੀਆਂ ਸਨ, ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਅੱਗੇ ਵਧੇ, ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਉੱਚੀ ਪਹਾੜੀ ਲੜੀ ਮਿਲੀ, ਜਿਸਦੇ ਪਿੱਛੇ ਤਿੰਨ ਮੀਲ ਹੋਰ ਵੀ ਉੱਚੀਆਂ ਚੋਟੀਆਂ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਪਾਣੀ ਰਹਿਤ ਮੈਦਾਨ ਦੇ ਅੱਧੇ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਸਫ਼ਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਦੂਰ ਪਹਾੜੀ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਤੋਂ ਕਈ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਅਤੇ ਮੈਚਲਾਕ ਆਉਂਦੇ-ਜਾਂਦੇ ਵੇਖੇ। ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਉਹ ਸਾਡੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਲਈ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਬਾਹਰ ਆਏ, ਫਿਰ ਪਹਾੜੀ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਵਾਪਸ ਚਲੇ ਗਏ। ਅਸੀਂ ਅੱਗੇ ਵਧੇ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਅਜੇ ਅੱਧਾ ਮੀਲ ਦੂਰ ਸੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਲੁਕਣ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਧੂੜ ਦੇ ਬੱਦਲ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਸਾਡੇ ਅੱਗੇ ਦੌੜ ਗਏ। 16,200 ਫੁੱਟ ਉੱਚੀ ਪਹਾੜੀ ਤੋਂ, ਜਿਸ ਦੇ ਉੱਪਰੋਂ ਰਸਤਾ ਲੰਘਿਆ ਸੀ, ਸਾਨੂੰ ਲਗਭਗ ਅੱਠ ਮੀਲ ਦੂਰ ਬਹੁਤ ਉੱਚੀਆਂ ਬਰਫੀਲੀਆਂ ਚੋਟੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਘਾਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੱਟੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪਹਾੜੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲੜੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਨਦੀ ਵਗਦੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇਸਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਥਾਂ 'ਤੇ ਪਾਰ ਕੀਤਾ ਜਿੱਥੇ ਧਾਰਾ ਪੱਚੀ ਗਜ਼ ਦੇ ਪਾਰ ਸੀ। ਪਾਣੀ ਸਾਡੀ ਕਮਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਸਾਨੂੰ ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਨੀ ਕੰਧ ਮਿਲੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੱਥਰਾਂ 'ਤੇ ਵੱਡੇ ਸ਼ਿਲਾਲੇਖ ਸਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਵਾ ਤੇਜ਼ ਸੀ ਅਤੇ ਕੱਟ ਰਹੀ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਕੰਧ ਨੂੰ ਰਾਤ ਲਈ ਪਨਾਹ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ। ਅਸੀਂ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਬਰਫੀਲੀ ਹਿਮਾਲੀਅਨ ਲੜੀ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਸੀ। ਹੇਠਲੀਆਂ ਪਹਾੜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਕੈਂਪ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮੀਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਜਿਸ ਨਦੀ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਹੁਣੇ ਪਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਉਹ ਬ੍ਰਹਮਪੁੱਤਰ ਵਿੱਚ ਵਗਦੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ 15,700 ਫੁੱਟ ਦੀ ਉਚਾਈ 'ਤੇ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਸੂਰਜ ਡੁੱਬਣ ਵੇਲੇ ਸਾਫ਼-ਸਾਫ਼ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਈ ਕਾਲੇ ਤੰਬੂ ਵੇਖੇ। ਅਸੀਂ ਲਗਭਗ ਸੱਠ ਗਿਣੇ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਮੀਲ ਦੂਰ ਗਿਣਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸੈਂਕੜੇ ਕਾਲੇ ਯਾਕ ਸਨ।

ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਨ ਵੇਲੇ, ਸਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਈ, ਤੰਬੂ ਅਤੇ ਯਾਕ ਗਾਇਬ ਹੋ ਗਏ ਸਨ; ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ, ਉਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਮਾਰਚ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜਿੱਥੇ ਅਸੀਂ ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਸੀ, ਸਾਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਾਨ ਮਿਲਿਆ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਮ੍ਰਿਗਜ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਲਗਭਗ ਚੌਦਾਂ ਮੀਲ ਦੂਰ, ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮ ਤੋਂ ਦੱਖਣ-ਪੂਰਬ ਤੱਕ ਫੈਲੀ ਰੇਂਜ ਦੇ ਪੈਰਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਘਾਹ ਵਾਲੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ 72° (ਚੁੰਬਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ) ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਉੱਚੀਆਂ ਬਰਫ਼ ਵਾਲੀਆਂ ਚੋਟੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਅਸੀਂ ਅੱਸੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਾਲੇ ਤੰਬੂਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਤਿੱਬਤੀ ਕੈਂਪ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ। ਅਸੀਂ ਉਸ ਸਮੇਂ 15,650 ਫੁੱਟ ਦੀ ਉਚਾਈ 'ਤੇ ਸੀ। ਕੈਂਪ ਬ੍ਰਹਮਪੁੱਤਰ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਹਾਇਕ ਨਦੀ ਦੇ ਕੰਢੇ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਜੋ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਚੌੜੀ ਵਕਰ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੈਂਪ ਦੇ ਪੱਛਮ ਵੱਲ ਲੰਘਦੀ ਸੀ। ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮ, ਉੱਤਰ ਅਤੇ ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬ ਵੱਲ ਪਹਾੜਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਖੜ੍ਹੀ ਸੀ ਜਿਸਨੂੰ ਮੈਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦੇਖਿਆ ਸੀ। ਇਸਦੀਆਂ ਚੋਟੀਆਂ ਦੀ ਉਚਾਈ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਘੱਟ ਅਤੇ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਗਈ, ਇੰਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਿ "ਪਹਾੜੀ ਲੜੀ" ਦਾ ਨਾਮ ਇਸਦੇ ਲਈ "ਪਹਾੜੀ ਲੜੀ" ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਢੁਕਵਾਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਭਾਵ, ਜੇਕਰ ਉਸ ਪਠਾਰ ਦੀ ਉਚਾਈ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਹ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸਦੇ ਪਿੱਛੇ, ਬਰਫ਼ ਨਾਲ ਢੱਕੀਆਂ ਟੋਪੀਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਉੱਚੀਆਂ ਚੋਟੀਆਂ ਸਨ।

ਸਾਨੂੰ ਖਾਣੇ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਦਲੇਰੀ ਨਾਲ ਡੇਰੇ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋਏ। ਸਾਡੇ ਪਹੁੰਚਣ ਨਾਲ ਹੰਗਾਮਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਸਾਡੇ ਅੱਗੇ ਯਾਕ ਅਤੇ ਭੇਡਾਂ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਨਾਲ ਭਜਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਆਦਮੀ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਆਪਣੇ ਤੰਬੂਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਦੇ-ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਜ਼ਾਹਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਉਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ। ਅੱਠ ਜਾਂ ਦਸ ਆਦਮੀ ਝਿਜਕਦੇ ਹੋਏ ਅੱਗੇ ਆਏ, ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਤੰਬੂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਚਾਹ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੱਦਾ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗਾ, ਪਰ ਡੇਰੇ ਦੇ ਪਾਰ ਚਲਾ ਗਿਆ, ਲਗਭਗ ਤਿੰਨ ਸੌ ਗਜ਼ ਦੂਰ ਰੁਕਿਆ। ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਅਤੇ ਮੈਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਤੰਬੂਆਂ 'ਤੇ ਕਾਲਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਦੌਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ, ਭੋਜਨ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕਿ, ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਤੰਬੂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਡਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਲਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਜਾਲ ਵਿੱਚ ਫਸਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸੀ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੋਲਿੰਗਚੋ ਜਾਂ ਗੁਰ (ਤੰਬੂ) ਦੀ ਸਾਡੀ ਫੇਰੀ ਕਾਫ਼ੀ ਦਿਲਚਸਪ ਸੀ। ਤੰਬੂ ਖੁਦ ਚਲਾਕੀ ਨਾਲ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਸਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਕਾਲੇ ਰੰਗ ਦੇ ਤੰਬੂ, ਯਾਕ ਦੇ ਵਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬੁਣੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਜਿਸਦੀ ਕੁਦਰਤੀ ਚਿਕਨਾਈ ਨੇ ਕੱਪੜੇ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਪਾਣੀ-ਰੋਧਕ ਬਣਾਇਆ। ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮੋਟੇ ਪਦਾਰਥ ਦੇ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਟੁਕੜੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਸਿਰੇ 'ਤੇ ਦੋ ਖੰਭਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹਾਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਤੰਬੂ ਦੇ ਉੱਪਰਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਉੱਪਰ ਇੱਕ ਆਇਤਾਕਾਰ ਛੇਤਛਾੜ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਧੂੰਆਂ ਨਿਕਲਦਾ ਸੀ। ਵੱਡੇ ਤੰਬੂਆਂ ਦਾ ਅਧਾਰ ਛੇ-ਪਾਸੜ ਸੀ। ਛੱਤ, ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਛੇ ਜਾਂ ਸੱਤ ਫੁੱਟ ਦੀ ਉਚਾਈ 'ਤੇ, ਉੱਚੇ ਕਾਂਟੇ ਵਾਲੇ ਖੰਭਿਆਂ ਉੱਤੇ ਲੰਘਦੀਆਂ ਲੰਬੀਆਂ ਰੱਸੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੱਸ ਕੇ ਖਿੱਚੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਰੇ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਤੰਬੂ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਨੇੜੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੱਕੜ ਅਤੇ ਲੋਹੇ ਦੇ ਖੰਭਿਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਇਸਦੇ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਮਹਾਨ ਪਠਾਰ ਦੀਆਂ ਕੱਟਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹਵਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਹਰੇਕ ਤੰਬੂ ਦੇ ਬਾਹਰ ਚਿੱਟੇ ਉੱਡਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਚਾਰ ਲੰਬੇ ਖੰਭੇ ਖੜ੍ਹੇ ਸਨ - ਕੰਪਾਸ ਦੇ ਹਰੇਕ ਬਿੰਦੂ ਲਈ ਇੱਕ। ਵੱਡੇ ਤੰਬੂਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਹਵਾ, ਮੀਂਹ ਅਤੇ ਬਰਫ਼ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਲਈ ਦੋ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਫੁੱਟ ਉੱਚੀ ਇੱਕ ਕੰਧ ਸੀ। ਇਹ ਕੰਧਾਂ ਸੁੱਕੇ ਗੋਬਰ ਤੋਂ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਜੋ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬਾਲਣ ਵਜੋਂ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਦੋ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਸਨ, ਇੱਕ ਤੰਬੂ

ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਸਿਰਿਆਂ 'ਤੇ। ਹਵਾ ਵੱਲ ਮੂੰਹ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲੂਪਾਂ ਅਤੇ ਲੱਕੜ ਦੇ ਬੋਲਟਾਂ ਨਾਲ ਬੰਦ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਤਿੱਬਤੀ ਜਨਮ ਤੋਂ ਹੀ ਖਾਨਾਬਦੋਸ਼ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੌਸਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣਾ ਨਿਵਾਸ ਬਦਲਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਯਾਕਾਂ ਅਤੇ ਭੇਡਾਂ ਲਈ ਚਰਾਉਣ ਲਈ ਜਗ੍ਹਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਆਰਾਮਦਾਇਕ ਕਿਵੇਂ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਆਪਣੇ ਤੰਬੂ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਉਹ ਆਪਣੇ ਲਈ ਇੱਕ ਗੋਲਿੰਗ, ਜਾਂ ਮਿੱਟੀ ਅਤੇ ਪੱਥਰ ਦੀ ਚੁੱਲ੍ਹਾ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਲਗਭਗ ਤਿੰਨ ਫੁੱਟ ਉੱਚੀ, ਚਾਰ ਜਾਂ ਪੰਜ ਫੁੱਟ ਲੰਬੀ ਅਤੇ ਡੇਢ ਫੁੱਟ ਚੌੜੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋ, ਤਿੰਨ, ਜਾਂ ਵੱਧ ਸਾਈਡ ਵੈਂਟੀਲੇਟਰ ਅਤੇ ਡਰਾਫਟ-ਹੋਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਚਾਲ ਨਾਲ ਉਹ ਸੁੱਕੇ ਗੋਬਰ ਦੇ ਬਲਨ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅੱਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਬਾਲਣ ਹੈ। ਇਸ ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਦੇ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਕਈ ਰਾਕਾਂਗਾਂ (ਵੱਡੇ ਪਿੱਤਲ ਦੇ ਭਾਂਡੇ ਅਤੇ ਕਟੋਰੇ) ਨੂੰ ਫਿੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਜਗ੍ਹਾ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਟਾਂ ਦੀ ਚਾਹ, ਪਹਿਲਾਂ ਪੱਥਰ ਜਾਂ ਲੱਕੜ ਦੇ ਮੋਰਟਾਰ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁੱਟੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਉਬਾਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਲੰਬੇ ਪਿੱਤਲ ਦੇ ਚਮਚੇ ਨਾਲ ਹਿਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਪੋਰਟੇਬਲ ਲੋਹੇ ਦਾ ਸਟੈਂਡ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੰਬੂ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਗਰਮ ਭਾਂਡੇ ਰੱਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗ ਤੋਂ ਹਟਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਟੰਕਸਜ਼ੁਮ ਜਾਂ ਡੋਂਗਬੋ ਹੈ, ਇੱਕ ਬੇਲਨਾਕਾਰ ਲੱਕੜ ਦਾ ਚੂਰਨ, ਜੋ ਚਾਹ ਨੂੰ ਮੱਖਣ ਅਤੇ ਨਮਕ ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਲੱਕੜ ਦੇ ਕੱਪਾਂ ਜਾਂ ਕਟੋਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪੁਕੂ, ਫਰੂਹ, ਜਾਂ ਕੈਰੀਅਲ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਚਾਹ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਸਾਂਬਾ ਖਾਧਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਮਿਸ਼ਰਣ ਘੱਟ ਜਾਂ ਘੱਟ ਗੰਦੀਆਂ ਉਂਗਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਪੇਸਟ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪੇਸਟ ਵਿੱਚ ਮੱਖਣ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਮਿਲਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਚੂਰਾ (ਪਨੀਰ) ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਵੀ। ਅਮੀਰ ਲੋਕ (ਅਧਿਕਾਰੀ) ਆਟਾ ਅਤੇ ਚੌਲ, ਜੋ ਉਹ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਚੀਨ ਤੋਂ ਆਯਾਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਕਸੂਰ, ਜਾਂ ਘਟੀਆ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦੇ ਸੁੱਕੇ ਮੇਵੇ (ਖਜੂਰਾਂ ਅਤੇ ਖੁਰਮਾਨੀ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਚੌਲਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸੂਪ ਵਿੱਚ ਉਬਾਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਟੁਪਕਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਲਗਜ਼ਰੀ ਚੀਜ਼ ਸਿਰਫ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਹੀ ਖਾਧੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਗਿਮਾਕਾਰਾ (ਖੰਡ) ਅਤੇ ਸ਼ੈਲਕਾਰਾ (ਚਿੱਟੀ ਖੰਡ) ਵਰਗੀਆਂ ਹੋਰ ਪਿਆਰੀਆਂ ਸੁਆਦੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵੀ ਖਾਧੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਤਿੱਬਤੀ ਮਾਸ ਦੇ ਸ਼ੌਕੀਨ ਹਨ, ਪਰ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਲੋਕ ਇਸਨੂੰ ਖਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜੰਗਲੀ ਸ਼ਿਕਾਰ, ਯਾਕ ਅਤੇ ਭੇਡਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਭੋਜਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਾਸ ਅਤੇ ਹੱਡੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕੜਾਹੀ ਵਿੱਚ ਨਮਕ ਅਤੇ ਮਿਰਚ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਉਬਾਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਕੈਂਪ ਦੇ ਵਾਸੀ ਨਿਮਰ ਅਤੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਨ, ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੋਸਤੀ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਖਾਣਾ ਵੇਚਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਇਸ ਦਲੀਲ 'ਤੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਲਈ ਵੀ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਮਰਦਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਇੱਕ ਘੇਰਾ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਕੈਂਪ ਵਿੱਚ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਬਾਕੀ ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਤਿੱਬਤ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਈ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕਾਂਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਵਰਜਿਤ ਧਰਤੀ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਹੀ ਤਰੀਕਾ ਹੈ। ਉਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਇਹ ਅਨੁਪਾਤ, ਇੱਕ ਮੋਟੇ ਅੰਦਾਜ਼ੇ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਦੋਸਤਾਨਾ ਲਾਮਾ ਦੇ ਸਿਆਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਤ ਹੈ, ਆਬਾਦੀ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਔਰਤ ਲਈ ਪੰਦਰਾਂ ਤੋਂ ਵੀਹ ਮਰਦਾਂ

ਤੱਕ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਤਿੱਬਤ ਵਿੱਚ ਨਿਰਪੱਖ ਲਿੰਗ ਪੁਰਸ਼ ਬਹੁਗਿਣਤੀ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਲਗਾਤਾਰ ਲਾਮਿਆਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਖੇਡਦਾ ਹੈ।

ਤਿੱਬਤੀ ਔਰਤ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਔਰਤ ਹੋਵੇ, ਚਰਵਾਹੀ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਕੁੰਭਧਾਰੀ ਹੋਵੇ, ਉਸਨੂੰ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਦਰਅਸਲ, ਇਹ ਮੇਰੀ ਕਿਸਮਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੀ ਸੋਹਣੀ-ਸੁਨੱਖੀ ਔਰਤ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੈਂ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਦੇਖੀਆਂ ਜੋ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਬਦਸੂਰਤ ਸਨ। ਜਨਮ ਤੋਂ ਹੀ ਇਕੱਠੀ ਹੋਈ ਗੰਦਗੀ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋ ਸਾਬਣ, ਰਗੜਨ ਜਾਂ ਨਹਾਉਣ ਨਾਲ ਅਡੋਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ; ਨੱਕ, ਗੱਲ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਮੱਥੇ ਨੂੰ ਕਾਲੇ ਮਲਮ ਨਾਲ ਮਲ ਕੇ ਚਮੜੀ ਨੂੰ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਫਟਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ; ਅਤੇ ਕਦੇ ਨਾ ਬਦਲੇ ਗਏ ਕੱਪੜਿਆਂ ਤੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੀ ਕੋਝਾ ਗੰਧ ਦੇ ਨਾਲ, ਤਿੱਬਤੀ ਔਰਤ, ਆਪਣੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਯੂਰਪੀਅਨ ਲਈ ਘਿਣਾਉਣੀ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਨਫ਼ਰਤ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਕੋਲ ਅਜੇ ਵੀ, ਇੱਕ ਦੂਰੀ 'ਤੇ, ਆਪਣਾ ਇੱਕ ਖਾਸ ਸੁਹਜ ਹੈ। ਉਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੁਰਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਭਾਰੀ ਭਾਰ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਆਦੀ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਖੋਪੜੀ ਉਸਦੇ ਮੋਢਿਆਂ 'ਤੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟਿਕੀ ਹੁੰਦੀ ਜੇਕਰ ਗਰਦਨ ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ ਅਤੇ ਮੋਟੀ ਨਾ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਸੁੰਦਰ ਹੋਣ ਲਈ। ਉਸਦੇ ਸਰੀਰ ਅਤੇ ਅੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਮਾਸਪੇਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਤਾਕਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਕਸਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਦੀ ਘਾਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੋਟੀ ਹੋਣ ਵੱਲ ਝੁਕਾਅ ਰੱਖਦੀ ਹੈ।

ਤਿੱਬਤੀ ਔਰਤ ਤਿੱਬਤੀ ਮਰਦ ਨਾਲੋਂ ਉੱਤਮ ਹੈ। ਉਹ ਉਸ ਨਾਲੋਂ ਬਿਹਤਰ ਦਿਲ, ਵਧੇਰੇ ਦਲੇਰ ਅਤੇ ਵਧੀਆ ਚਰਿੱਤਰ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ, ਜਦੋਂ ਮਰਦ, ਸਾਰੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਡਰਪੋਕ, ਸਾਡੇ ਆਉਣ 'ਤੇ ਭੱਜ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਔਰਤਾਂ ਤੰਬੂਆਂ ਦੀ ਇੰਚਾਰਜ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਸਨ, ਅਤੇ, ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਠੰਢੇ ਜਾਂ ਇਕੱਠੇ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਪਰ ਉਹ ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਇੱਜ਼ਤ ਦਿਖਾਏ ਬਿਨਾਂ ਮਿਲਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਸਨ।

ਤਿੱਬਤੀ ਕੈਂਪ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਸਾਰੇ ਦੋਸਤਾਨਾ ਸਨ, ਔਰਤਾਂ ਮਰਦਾਂ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਸ਼ਰਮੀਲੀਆਂ ਜਾਪਦੀਆਂ ਸਨ, ਅਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਅਤੇ ਨਿਰੰਤਰ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਸਾਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਤਸਾਂਬਾ ਅਤੇ ਮੱਖਣ ਵੇਚਣ ਲਈ ਵੀ ਮਨਾ ਲਿਆ।

ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਤਿੱਬਤੀ ਨੌਜਵਾਨ ਵਿਆਹ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਦੇ ਨਾਲ, ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਦੀ ਔਰਤ ਦੇ ਤੰਬੂ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉੱਥੇ ਉਸਦਾ ਸਵਾਗਤ ਉਸਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇੱਛਤ ਸੱਦੇ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦੇ ਆਉਣ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿੱਚ ਗਲੀਚਿਆਂ ਅਤੇ ਚਟਾਈਆਂ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਆਮ ਸ਼ਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਅਤੇ ਨਮਸਕਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਨੌਜਵਾਨ ਦਾ ਪਿਤਾ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਵੱਲੋਂ, ਜਵਾਨ ਔਰਤ ਦਾ ਹੱਥ ਮੰਗਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਜਵਾਬ ਅਨੁਕੂਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲਾ ਆਪਣੀ ਮੰਗੇਤਰ ਦੇ ਮੱਥੇ 'ਤੇ ਯਾਕ ਮੱਖਣ ਦਾ ਇੱਕ ਵਰਗਾਕਾਰ ਢੇਰ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਉਸ ਲਈ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਰਸਮ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਮੱਖਣ ਵਾਲਾ ਜੋੜਾ ਆਦਮੀ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਜਿੱਥੇ ਨੇੜੇ ਕੋਈ ਮੰਦਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਬੁੱਧ ਅਤੇ ਸੰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਮੂਰਤੀਆਂ ਅੱਗੇ ਕਟਾ, ਭੋਜਨ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਰੱਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਮੰਦਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਘੁੰਮਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਮੰਦਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਸਭ ਤੋਂ ਨੇੜਲੀ ਪਹਾੜੀ ਦਾ

ਚੱਕਰ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ, ਜੇਕਰ ਪਹਾੜੀ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਤੰਬੂ ਦਾ ਚੱਕਰ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਹਮੇਸ਼ਾ ਖੱਬੇ ਤੋਂ ਸੱਜੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਰਸਮ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਬਲੀਆਂ ਨਾਲ ਦੁਹਰਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਪਿਆਲਾ ਅਤੇ ਆਮ ਦਾਅਵਤ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਤੀ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਤੰਬੂ ਵਿੱਚ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਫੁੱਟਨੋਟ:

[8] ਮੈਂ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਯਾਤਰਾ 'ਤੇ ਬ੍ਰਹਮਪੁੱਤਰ ਨਦੀ ਦੇ ਦੂਜੇ ਸਰੋਤ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ।

ਅਧਿਆਇ XVII

ਨਦੀ 'ਤੇ ਆਫ਼ਤ

ਸਵੇਰੇ ਆਪਣੇ ਤੰਬੂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹੰਗਾਮਾ ਦੇਖਿਆ। ਮਾਚਿਸ ਦੇ ਤਾਲੇ ਵਾਲੇ ਕਈ ਘੋੜਸਵਾਰ ਆ ਗਏ ਸਨ। ਹੋਰ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ। ਉਹ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਜਾਪਦੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਖਾਣਾ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖੀ। ਲਗਭਗ ਦੋ ਸੌ ਆਦਮੀ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੁੰਦਰ ਕੱਪੜੇ ਪਾਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਹ ਚੰਗੇ ਘੋੜਸਵਾਰ ਸਨ, ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਵੱਲ ਇੱਕ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਚੰਗੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਉਹ ਰੁਕੇ ਅਤੇ ਸਵਾਰ ਤੋਂ ਉਤਰ ਗਏ। ਆਗੂ ਅੱਗੇ ਆਏ, ਇੱਕ ਸੁੰਦਰ ਭੇਡ ਦੀ ਚਮੜੀ ਵਾਲਾ ਕੋਟ ਪਹਿਨੇ ਬਾਕੀਆਂ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਮਾਰਚ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸਦਾ ਰਵੱਈਆ ਹੰਕਾਰੀ ਸੀ। ਆਮ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਹ ਕਾਫ਼ੀ ਨੇੜੇ ਆਇਆ, ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਆਪਣੀ ਮੁੱਠੀ ਹਿਲਾਉਂਦਾ ਹੋਇਆ।

"ਕੀਉ ਮਹਲਾ ਲੋਕਨਾ ਨਾ ਰਹਿ ਕਿਸਮਤ ਟਿਬਾ ਟਾਂਗਨ" (ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਵਾਪਸ ਜਾਓਗੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇੱਕ ਬੱਕਰੀ ਜਾਂ ਭੇਡ ਦਿਆਂਗਾ), ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ।

"ਕੀ ਡੋਨਾ ਨਾਗਾ ਡੀ ਟੈਂਗੋਨ!" (ਅਤੇ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਵਾਪਸ ਚਲੇ ਜਾਓ!) ਮੇਰਾ ਤੁਰੰਤ ਜਵਾਬ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੈਂ ਅਚਾਨਕ ਉਸਨੂੰ ਮੋਢੇ ਤੋਂ ਸਿੱਧਾ ਇੱਕ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਲੇਟ ਗਿਆ।

ਫੌਜ, ਜੋ ਆਪਣੀ ਆਮ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ, ਇੱਕ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਦੂਰੀ ਤੋਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਰਹੀ ਸੀ, ਨੇ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ। ਅਫ਼ਸਰ ਚੀਕਦਾ ਹੋਇਆ ਭੱਜ ਗਿਆ। ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਨੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਇੰਨੀ ਘਿਣਾਉਣੀ ਕਾਇਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇੰਨੀਆਂ ਆਸਾਨ ਸਫਲਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵਧਾਈਆਂ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਹੋਰ ਵੀ ਲਾਪਰਵਾਹ ਹੋ ਗਏ। ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਖਾਣਾ ਖਾਧਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸੋਚਿਆ।

ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਦਿਨ ਸਾਨੂੰ ਫਿਰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਜਿਹੜੇ ਸਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਸਨ ਉਹ ਡਰਦੇ ਮਾਰੇ ਆਪਣੇ ਕਾਲੇ ਤੰਬੂਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚਲੇ ਗਏ। ਡੇਰੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਆਤਮਾ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਦਰਜ ਕੀਤੇ, ਕਾਲੇ ਤੰਬੂਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦਾ ਸਕੈਚ ਬਣਾਇਆ, ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਡਾਇਰੀ ਲਿਖੀ। ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਸਫ਼ਰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ।

ਸਾਡੀ ਤਰੱਕੀ ਹੁਣ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਸਾਨ ਸੀ, ਇੱਕ ਚੌੜੇ ਘਾਹ ਵਾਲੇ ਮੈਦਾਨ ਦੇ ਨਾਲ। ਅਸੀਂ ਦੱਖਣ-ਪੂਰਬ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧੇ, 20° (b.m.) 'ਤੇ ਇੱਕ ਉੱਚੀ ਬਰਫ਼ੀਲੀ ਚੋਟੀ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬ ਵੱਲ ਪਹਾੜੀ ਲੜੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨੀਵਾਂ ਦੱਰਾ ਦੇਖਿਆ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਹੁਤ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਉੱਚੀ ਲੜੀ ਖੜ੍ਹੀ ਸੀ। ਇੱਕ ਇਕੱਲੀ ਪਹਾੜੀ ਦੇ ਪੈਰਾਂ 'ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਲੰਬਾਈ ਦੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮਨੀ ਕੰਧ ਮਿਲੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਪੱਥਰਾਂ, ਹੱਡੀਆਂ ਦੇ ਟੁਕੜਿਆਂ, ਖੋਪੜੀਆਂ ਅਤੇ ਸਿੰਗਾਂ 'ਤੇ ਹਰ ਉਮਰ ਅਤੇ ਆਕਾਰ ਦੇ ਅਣਗਿਣਤ ਸ਼ਿਲਾਲੇਖ ਸਨ। ਹੋਰ ਅੱਗੇ, ਦੱਖਣ ਵੱਲ, ਤਿੰਨ ਛੋਟੀਆਂ ਪਹਾੜੀਆਂ ਅਤੇ ਦੋ ਵੱਡੀਆਂ ਸਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਡੇਰੇ 'ਤੇ ਭੇਜਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਉਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਵਧੇ ਸਨ ਜਿਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸੀ। ਦਰਅਸਲ, ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘੋੜਿਆਂ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ 'ਤੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸੀ।

ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਨਦੀ ਅਤੇ ਕਈ ਨਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਹਰ ਵਾਰ ਆਪਣੇ ਜੁੱਤੇ ਅਤੇ ਕੱਪੜੇ ਉਤਾਰ ਕੇ ਤੁਰਨਾ ਇੰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਕੱਪੜੇ ਯਾਕਾਂ 'ਤੇ ਬੰਨ੍ਹਦੇ ਸੀ, ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੁਪਹਿਰ ਨੰਗੇ ਪੈਰੀਂ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਲੰਗੋਟੀ ਪਹਿਨ ਕੇ, ਫਕੀਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿੱਚ ਯਾਤਰਾ ਕਰਦੇ ਸੀ। [9]

ਸੂਰਜ ਬਹੁਤ ਗਰਮ ਸੀ, ਜ਼ਮੀਨ ਦਲਦਲੀ ਸੀ, ਹਵਾ ਸੰਘਣੀ ਸੀ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਅਤੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੱਛਰਾਂ ਨਾਲ ਭਰੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਜਲਦੀ ਹੀ ਸਿਰ ਤੋਂ ਪੈਰਾਂ ਤੱਕ ਕੱਟਣ ਨਾਲ ਢੱਕ ਗਏ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਬਹੁਤ ਜਲਣ ਹੋਈ। 15,600 ਫੁੱਟ ਦੀ ਉਚਾਈ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਨਦੀ ਦੇ ਸੱਜੇ ਕੰਢੇ 'ਤੇ ਰੁਕ ਕੇ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਜਗ੍ਹਾ ਦਾ ਨਾਮ "ਮੱਛਰ ਕੈਂਪ" ਰੱਖਿਆ। ਸੂਰਜ ਡੁੱਬਣ ਵੇਲੇ ਮੱਛਰਾਂ ਦੇ ਝੁੰਡ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਦੁਖੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਜਿਸ ਪਲ ਸੂਰਜ ਗਾਇਬ ਹੋਇਆ, ਥਰਮਾਮੀਟਰ 33° 'ਤੇ ਡਿੱਗ ਗਿਆ, ਮੱਛਰ ਗਾਇਬ ਹੋ ਗਏ, ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਰਾਤ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਨ ਰਹੀ।
ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਘਰ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਮੀਲ ਦੱਖਣ ਵੱਲ ਇੱਕ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ ਕਈ ਘੋੜਸਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਉਂਦੇ ਦੇਖਿਆ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਡੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਬਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।
ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਨਾਲੇ ਦਾ ਪਾਣੀ ਇੰਨਾ ਸਾਫ਼ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਫਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਲਾਲਚ ਨੂੰ ਰੋਕ ਨਾ ਸਕੇ, ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਕੱਪੜੇ ਧੋ ਕੇ ਧੁੱਪ ਵਿੱਚ ਸੁਕਾਉਣ ਲਈ ਵਿਛਾਏ, ਫਿਰ ਆਪਣੇ ਚਿਹਰੇ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਸਾਬਣ ਨਾਲ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਫ਼ ਕੀਤਾ, ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਲਗਜ਼ਰੀ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਇੰਨੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਸੀ।
ਜਦੋਂ ਮੈਂ—ਤੌਲੀਏ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ—ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਧੁੱਪ ਵਿੱਚ ਸੁਕਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ। ਮੈਂ 211° (b.m.) 'ਤੇ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਉੱਚੀ ਬਰਫ਼ੀਲੀ ਚੋਟੀ ਦਰਜ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਨੀਵੀਂ 213° 30' 'ਤੇ ਇੱਕ ਸੁੰਦਰ ਪਹਾੜੀ ਲੜੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਗਈ। ਮੈਦਾਨ ਦੇ ਹਰ ਪਾਸੇ ਪਹਾੜ ਸਨ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਉੱਚੀ ਚੋਟੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਇੱਕ ਵਾਰ ਬੇਅਰਿੰਗ ਲਈ ਸੀ, 20° (b.m.) 'ਤੇ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬ ਵੱਲ ਪਹਾੜੀ ਲੜੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਰਾਮ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੰਗ ਘਾਟੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਰੇ ਉੱਚੇ ਬਰਫ਼ੀਲੇ ਪਹਾੜ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਘਾਹ ਵਾਲੇ ਮੈਦਾਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇੱਕ ਲੰਮਾ ਮਾਰਚ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਬ੍ਰਹਮਪੁੱਤਰ ਦੇ ਕੰਢੇ ਡੇਰਾ ਲਾਇਆ, ਉੱਥੇ ਇੱਕ ਚੌੜੀ, ਡੂੰਘੀ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਧਾਰਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਸੈਂਕੜੇ ਕਿਆਂਗ ਅਤੇ ਹਿਰਨ ਦੇਖੇ। ਸੂਰਜ ਡੁੱਬਣ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਕੈਂਪ ਵਿੱਚ ਤਾਜ਼ਾ ਮਾਸ ਵਾਪਸ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਾੜੀਆਂ ਵੱਲ ਸੈਰ ਕੀਤੀ। ਮੈਂ ਹਿਰਨ ਦੇ ਝੁੰਡ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕੀਤਾ। ਜਦੋਂ ਕੈਂਪ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਪੰਜ ਮੀਲ ਦੂਰ ਸੀ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਰਾਤ ਹੋ ਗਈ, ਅਤੇ ਹਨੇਰੇ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸੀ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆਈ। ਉਹ ਅੱਗ ਨਹੀਂ ਬਾਲ ਸਕੇ ਸਨ, ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਗੂੜ੍ਹੀ ਨੀਂਦ ਸੌਂ ਗਏ ਸਨ, ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੀਆਂ ਕਾਲਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਕੈਂਪ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਖੋਖਲਾ ਚੁਣਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਸੈਂਕੜੇ ਸਮਾਨ ਡਿਪਰੈਸ਼ਨ ਸਨ, ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਸਹੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨਾ ਆਸਾਨ ਨਹੀਂ ਸੀ।
ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ, ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਕਾਫ਼ੀ ਦੇਰ ਤੱਕ ਚੀਕਿਆ, ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਨੇ ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਲਈ। ਉਸਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਕੇ, ਮੈਂ ਵਾਪਸ ਆ ਗਿਆ। ਸਵੇਰੇ ਅਸੀਂ ਬ੍ਰਹਮਪੁੱਤਰ ਦੇ ਦੂਜੇ ਕੰਢੇ 'ਤੇ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਮੀਲ ਦੂਰ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਡੇਰਾ ਦੇਖਿਆ। ਨਦੀ ਸਾਡੇ ਲਈ ਪਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ ਸੀ, ਜਾਂ ਅਸੀਂ ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਭੋਜਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ

ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਰ ਗਏ ਹੋਵਾਂਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਪਾਣੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪਾਸੇ ਹਰ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕਾਲੇ ਤੰਬੂ ਵੇਖੇ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਨਦੀ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਵਾਧੂ ਮੁਸ਼ਕਲ ਅਤੇ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਸਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ, ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਲੰਘਦੇ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਤੋਂ ਇੱਕ ਬੱਕਰੀ ਖਰੀਦਣ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅੱਗੇ ਕਈ ਹਜ਼ਾਰ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਝੁੰਡ ਚਲਾਇਆ। ਸਾਨੂੰ ਅੱਗ ਬਾਲਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸੁੱਕਾ ਬਾਲਣ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ, ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਅਗਲੇ ਕੈਂਪ ਤੱਕ ਜਾਨਵਰ ਦੇ ਨਾਲ ਮਾਨਸਿੰਗ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ, ਜਿੱਥੇ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਦਾਅਵਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰੱਖਿਆ।

ਬ੍ਰਹਮਪੁੱਤਰ ਦੇ ਇੱਥੇ ਕਈ ਝੀਲਾਂ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅੰਤ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਝੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਮੈਦਾਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਯਮਤ ਦਲਦਲ ਬਣਾ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਨਦੀ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਚੌੜਾ ਅਤੇ ਡੂੰਘਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਸਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਨਾਲੋਂ ਇਸਦੇ ਪਿੱਛੇ ਚੱਲਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਰਸਤੇ ਤੋਂ ਕੁਝ ਹਟਣਾ ਪਿਆ ਜਿਸਦਾ ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਪਾਲਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਕਈ ਮੀਲ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਚਿੱਕੜ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬ ਗਏ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਗੋਡਿਆਂ ਤੱਕ ਚਿੱਕੜ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬ ਗਏ, ਜਾਂ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘੇ। ਨਰਮ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਟੁਕੜੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਘਾਹ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਪਾਣੀ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਉੱਠੇ ਸਨ, ਪਰ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਡਿੱਗ ਪਏ।

ਮੈਦਾਨ ਦਾ ਸਾਰਾ ਉੱਤਰੀ ਹਿੱਸਾ ਬਹੁਤ ਦਲਦਲੀ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਯਾਕਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਮੁਸੀਬਤ ਦਾ ਕੋਈ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਅਚਾਨਕ ਨਰਮ ਚਿੱਕੜ ਦੇ ਟੋਇਆਂ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬ ਗਏ, ਤਾਂ ਉਹ ਘਬਰਾ ਗਏ, ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਜੱਦੋਜਹਿਦ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਵਾਰ ਆਪਣੇ ਪੈਕ-ਕਾਠੀ ਅਤੇ ਭਾਰ ਝਾੜ ਦਿੱਤੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਸਹੀ ਰੱਸੀਆਂ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹ ਨਹੀਂ ਸਕੇ ਸੀ। ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਅਤੇ ਮੈਂ ਬੇਚੈਨ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਏ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਪਹਾੜੀਆਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ, ਜ਼ਮੀਨ ਨੇ ਢਲਾਣ ਦਿਖਾਈ, ਅਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਸੁੱਕੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਉੱਤਰ ਵੱਲ ਰੇਂਜ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਧੂੰਏਂ ਦੇ ਥੰਮ੍ਹ ਉੱਠਦੇ ਦੇਖੇ। ਅਸੀਂ ਹੋਰ ਦੋ ਮੀਲ ਚੱਲੇ, ਥੱਕੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਗੰਦੇ, ਸਾਡੇ ਕੱਪੜੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਇੰਨਾ ਸਾਬਣ ਅਤੇ ਸਮਾਂ ਧੋਣ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਇਆ ਸੀ, ਦੁਬਾਰਾ ਚਿੱਕੜ ਦੇ ਛਿੱਟਿਆਂ ਨਾਲ ਗੰਦੇ।

"ਮਾਨਸਿੰਗ ਅਤੇ ਬੱਕਰੀ ਕਿੱਥੇ ਹਨ?" ਮੈਂ ਹਿੰਦੂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ।

"ਉਹ ਦਲਦਲ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਪਿੱਛੇ ਹੀ ਰਿਹਾ। ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਬੱਕਰੀ ਨੂੰ ਨਾਲ ਘਸੀਟਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਥੱਕ ਗਿਆ ਸੀ।"

ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਦੂਰਬੀਨ ਨਾਲ ਪਹਾੜੀ ਤੋਂ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਨ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਚਿੰਤਤ ਸੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਗਰੀਬ ਆਦਮੀ ਦਾ ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਾ ਮਿਲੇ। ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ 'ਤੇ ਗੁੱਸਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੇ ਲਾਪਤਾ ਹੋਣ ਦਾ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਤਿੱਬਤੀ ਸਨ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਮੈਨੂੰ ਡਰ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਾਕਤਵਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਮੈਂ ਫਿਰ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਕਿ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸੀ, ਉਹ ਸ਼ਾਇਦ ਕਿਸੇ ਡੂੰਘੇ ਚਿੱਕੜ ਦੇ ਟੋਏ ਵਿੱਚ ਦੱਬਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਾ ਮਿਲੇ। ਮੈਂ ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਨੂੰ ਯਾਕਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਭਾਲ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਮੁੜਿਆ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਮੀਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੀਲ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਆਇਆ, ਚਿੱਕੜ ਦੀ ਦਲਦਲ ਵਿੱਚੋਂ ਅੱਧਾ ਪਾਰ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਗਰੀਬ ਕੁਲੀ ਦਾ ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ, ਮੈਂ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਖੋਜ ਲਗਭਗ ਛੱਡ

ਹੀ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਮੇਰੀ ਨਜ਼ਰ ਨੇ ਅੱਧਾ ਮੀਲ ਦੂਰ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਹਿਲਦੇ ਹੋਏ ਦੇਖਿਆ। ਇਹ ਬੱਕਰੀ ਸੀ, ਬਿਲਕੁਲ ਇਕੱਲੀ। ਮੈਂ ਡੁੱਬਦੇ ਦਿਲ ਨਾਲ ਇਸਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕੀਤਾ।

ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਉਹ ਗਰੀਬ ਕੁਲੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਬੇਹੋਸ਼ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਬੇਹੋਸ਼ ਸੀ, ਸਿੱਧਾ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਚਿੱਕੜ ਵਿੱਚ ਅੱਧਾ ਡੁੱਬਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਉਸਨੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤ ਕੇ ਉਸ ਰੱਸੀ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹ ਲਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਬੱਕਰੀ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਬਾਂਹ ਨਾਲ ਕੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਮੈਨੂੰ ਮਾਨਸਿੰਗ ਦੇ ਠਿਕਾਣੇ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਸੀ, ਸਾਡੇ ਕੀਮਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਬਚਾਅ ਦੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਦੂਰ। ਕੁਝ ਰਗੜਨ ਅਤੇ ਝੰਜੋੜਨ ਨਾਲ ਮੈਂ ਉਸ ਗਰੀਬ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ, ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਆ ਗਏ। ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਤਰਬਾਰ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚੇ, ਜੋ ਕਿ ਪਹਾੜੀ ਲੜੀ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਤਿੱਬਤੀ ਡੇਰਾ ਹੈ।

ਸਾਡੇ ਆਉਣ ਦੀ ਚੇਤਾਵਨੀ, ਪਹਿਲਾਂ ਕਈ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੇ ਸਾਡੇ ਵੱਲ ਭੌਂਕਣ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਫਿਰ ਇੱਕ ਸਥਾਨਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ, ਜੋ ਗੜਬੜ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਤੰਬੂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਝਾਤੀ ਮਾਰਨ ਦਾ ਸਾਹਸ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਨੇ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਵਿੱਚ ਆਮ ਦਹਿਸ਼ਤ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

"ਗਿਗਰੀ ਡੁਕ! ਗਿਗਰੀ ਡੁਕ! ਜੋਗਪਾ, ਜੋਗਪਾ!" (ਖ਼ਤਰਾ! ਖ਼ਤਰਾ! ਮਦਦ ਕਰੋ, ਲੁਟੇਰੇ, ਲੁਟੇਰੇ!) ਤਿੱਬਤੀ ਨੇ ਚੀਕਿਆ, ਆਪਣੇ ਤੰਬੂ ਵਿੱਚੋਂ ਬੇਚੈਨੀ ਨਾਲ ਭੱਜਿਆ। ਕੁਝ ਸਕਿੰਟਾਂ ਬਾਅਦ ਕਾਲੇ ਚਿੱਤਰ ਹਰ ਜਗ੍ਹਾ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ, ਆਪਣੇ ਤੰਬੂਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਦੇ ਅਤੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦੇ। ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਤਿੱਬਤ ਦੇ ਰਿਵਾਜਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕੈਂਪ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸੂਰਜ ਡੁੱਬਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਥੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇ। ਜੋ ਲੋਕ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਅਚਾਨਕ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਚੰਗੇ ਇਰਾਦਿਆਂ ਦਾ ਸਿਹਰਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ - ਕਤਲ, ਡਕੈਤੀ, ਜਾਂ ਜਬਰਦਸਤੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੁਝ ਨਹੀਂ। ਮੈਂ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮੇਰਾ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਤਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਡਰ ਇੰਨਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਸੁਣਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ।

ਦੋ ਬੁੱਢੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਦੁੱਧ ਦੀ ਬਾਲਟੀ ਲੈ ਕੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਆਈਆਂ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਪੈਰਾਂ 'ਤੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀਆਂ, ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਈ ਜਦੋਂ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਚਾਂਦੀ ਦਾ ਰੁਪਿਆ ਭੁਗਤਾਨ ਵਿੱਚ ਮਿਲਿਆ। ਇਹ ਗੜਬੜ ਦੇ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਨ ਹੱਲ ਵੱਲ ਪਹਿਲਾ ਕਦਮ ਸੀ। ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਾਂਤੀ ਬਹਾਲ ਹੋ ਗਈ, ਅਤੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਜੇ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਮਰਤਾ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਇਆ।

ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ, ਇੱਥੇ ਵੀ ਅਸੀਂ ਭੋਜਨ ਖਰੀਦਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ, ਮੂਲ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਭੋਜਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਾਤ ਨੂੰ ਥਰਮਾਮੀਟਰ 26° ਤੱਕ ਡਿੱਗ ਗਿਆ। ਸਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਠੰਡ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਈ। ਅਸੀਂ ਮੂਲ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਤੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਗੋਬਰ ਖਰੀਦਿਆ ਅਤੇ ਸਵੇਰੇ ਅੱਗ ਬਾਲੀ। ਬੱਕਰੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਅਸੀਂ ਮਾਰਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਯਾਕ ਦੇ ਦੁੱਧ 'ਤੇ ਦਾਅਵਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਕੈਂਪ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਥਕਾਵਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੰਗਾ ਖਾਣਾ ਖਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਆਮ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਖੁਸ਼ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ।

ਤਰਬਾਰ ਤੋਂ ਨਿਕਲਣ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਦੇਰ ਲਈ ਨਦੀ ਦੇ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਚੱਲੇ। ਇਹ ਇੱਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਦਿਨ ਸੀ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਦੱਖਣ-ਪੱਛਮ ਵੱਲ ਵਿਸ਼ਾਲ ਉੱਚੇ ਪਹਾੜੀ ਲੜੀ ਦੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਸੀ। ਉੱਚੀਆਂ ਚੋਟੀਆਂ ਲਗਭਗ ਸਾਰੀਆਂ ਪਿਰਾਮਿਡਾਂ ਵਰਗੀਆਂ ਸਨ। ਮੈਂ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਚਤੁਰਭੁਜ ਚੋਟੀ ਦੇਖੀ ਜਿਸਨੂੰ ਮੈਂ ਮਾਊਂਟ ਐਵਰੈਸਟ ਮੰਨਿਆ। ਇਸਦੇ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਿਰਾਮਿਡ ਵਰਗੀ ਚੋਟੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤ ਉੱਚੀ ਸੀ, ਪਰ ਇਸਦੇ ਗੁਆਂਢੀ ਜਿੰਨੀ ਉੱਚੀ ਅਤੇ ਸੁੰਦਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੈਂ ਪੂਰਬ-ਦੱਖਣ-ਪੂਰਬ ਵੱਲ ਇੱਕ ਆਮ ਰਸਤਾ ਅਪਣਾਇਆ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਦੀ, ਜਿਸਦਾ ਅਸੀਂ ਘੱਟ ਜਾਂ ਘੱਟ ਪਿੱਛਾ ਕਰਦੇ ਸੀ, ਹੁਣ ਦੱਖਣ-ਦੱਖਣ-ਪੂਰਬ ਵੱਲ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਮੋੜ ਦੱਸਦੀ ਸੀ, ਮੈਂ ਇਸਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਲੰਘੇ, ਸਾਡੀਆਂ ਗਰਦਨਾਂ ਤੱਕ ਪਾਣੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦਲਦਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਪਾਇਆ, ਪਿਛਲੇ ਦਿਨ ਦੇ ਅਨੁਭਵ ਦੀ ਦੁਹਰਾਓ ਦੇ ਨਾਲ।

ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਅਸੀਂ ਵੱਡੀ ਨਦੀ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਸਹਾਇਕ ਨਦੀਆਂ ਪਾਰ ਕੀਤੀਆਂ, ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਫ਼ੀ ਚੌੜੀਆਂ ਅਤੇ ਡੂੰਘੀਆਂ। ਫਿਰ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਮੁੱਖ ਨਦੀ ਪਾਰ ਕਰਨੀ ਪਈ, ਜਿੱਥੇ ਕਾਫ਼ੀ ਡੂੰਘਾਈ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਸੀ। ਨਦੀ ਮੈਦਾਨ ਨੂੰ ਜ਼ਿੱਗਜ਼ੈਗ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪਾਰ ਕਰਦੀ ਸੀ, ਅਤੇ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਇਸਦੇ ਕਿਨਾਰਿਆਂ 'ਤੇ ਚੱਲਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯਾਤਰਾ ਨੂੰ ਦੁੱਗਣਾ ਜਾਂ ਤਿੱਗਣਾ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸੀ, ਇਹ ਸਾਡੇ ਲਈ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਰਸਤਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਸਿੱਧੀ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਜਿੰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਇਸ ਮਹਾਨ ਨਦੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪਾਇਆ, ਜੋ ਹੁਣ ਹੋਰ ਬਰਫ਼ ਨਾਲ ਭਰੀਆਂ ਨਦੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁੱਜੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸਰੀਰ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਦੁਪਹਿਰ ਦਾ ਸਮਾਂ ਵੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਪਾਣੀ ਆਪਣੇ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਕਈ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਪਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਇਹ ਅਸੰਭਵ ਪਾਇਆ। ਮੈਂ ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਘੱਟ ਪਾਣੀ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਯਾਕ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦੇ ਸਨ। ਮੈਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ, ਜਦੋਂ ਵੀ ਮੈਂ ਟਰੈਕ ਗੁਆ ਦਿੰਦਾ ਸੀ, ਮੈਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਇਸ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟਰੈਕ ਤੋਂ ਦੂਰ ਭਜਾ ਦਿੱਤਾ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਝਿਜਕ ਦਿਖਾਈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਹ ਹਾਈਵੇਅ 'ਤੇ ਹੋਣ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਰਹੇ। ਇੱਥੇ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵੀ ਟਰੈਕ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਆਖਰੀ ਖਾਨਾਬਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਭੇਡਾਂ, ਘੋੜਿਆਂ ਅਤੇ ਯਾਕਾਂ ਨਾਲ, ਘਾਹ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਨਦੀ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਅੱਧਾ ਮੀਲ ਦੂਰ ਪੰਜਾਹ ਜਾਂ ਸੱਠ ਤੰਬੂਆਂ ਦਾ ਡੇਰਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸੈਂਕੜੇ ਯਾਕ ਅਤੇ ਭੇਡਾਂ ਚਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ।

ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਮੇਰੇ ਦੋ ਯਾਕ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੈਂ ਆਮ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਹੁਸ਼ਿਆਰੀ ਨਾਲ ਤੁਰਦੇ ਦੇਖਿਆ, ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿੰਗ ਨੂੰ ਭਾਰ ਉਤਾਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਝੁਕ ਗਏ, ਅਤੇ ਸਿੱਧੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਚਲੇ ਗਏ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਮੋੜਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ, ਮਾਨਸਿੰਗ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਪੱਥਰ ਸੁੱਟਿਆ, ਜਿਸਦਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਵਹਾਅ ਤੇਜ਼ ਸੀ, ਅਤੇ ਨਦੀ ਦਾ ਤਲ ਇੰਨਾ ਨਰਮ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਡੁੱਬ ਗਏ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਤ੍ਹਾ 'ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਏ ਤਾਂ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਹੇਠਾਂ ਵੱਲ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਤੈਰਨ ਲਈ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧਦੀ ਚਿੰਤਾ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ। ਉਹ ਕਾਫ਼ੀ ਬੇਵੱਸ ਜਾਪਦੇ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਨਦੀ ਦੇ ਕੰਢੇ 'ਤੇ ਹਫਦੇ ਹੋਏ ਭੱਜੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ

ਭਜਾਉਣ ਲਈ ਚੀਕਾਂ ਮਾਰਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਵਹਾਅ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਤੈਰਦੇ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਬੇਵੱਸ ਰਹਿਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੇਤਾਬ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਚ, ਦੋਵੇਂ ਯਾਕ ਵਿਚਕਾਰ-ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਹਿੰਸਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟਕਰਾ ਗਏ। ਟੱਕਰ ਕਾਰਨ ਛੋਟੇ ਯਾਕ ਦਾ ਪੈਕ-ਕਾਠੀ ਅਤੇ ਭਾਰ ਉਲਟ ਗਿਆ। ਜਾਨਵਰ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੰਤੁਲਿਤ ਅਤੇ ਰੁਕਾਵਟ ਬਣ ਗਿਆ, ਡੁੱਬ ਗਿਆ ਅਤੇ ਹਵਾ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੋ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਦੁਬਾਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਆ। ਇਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਇੱਕ ਭਿਆਨਕ ਪਲ ਸੀ। ਭਾਰ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਕੱਪੜੇ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਛਾਲ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ। ਮੈਂ ਜਾਨਵਰ ਕੋਲ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਤੈਰ ਕੇ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਮਿਹਨਤ ਦੇ, ਉਸਨੂੰ ਕਿਨਾਰੇ 'ਤੇ ਖਿੱਚ ਲਿਆ, ਲਗਭਗ ਦੋ ਸੌ ਗਜ਼ ਦੂਰ ਵਹਾਅ ਵੱਲ। ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਸਾਹ ਚੜ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ; ਪਰ, ਅਫ਼ਸੋਸ! ਸਾਮਾਨ ਨੂੰ ਫੜਨ ਵਾਲੀਆਂ ਰੱਸੀਆਂ ਨੇ ਰਸਤਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਕਾਠੀ ਅਤੇ ਭਾਰ ਗਾਇਬ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਨੁਕਸਾਨ ਮੇਰੇ ਲਈ ਇੱਕ ਭਿਆਨਕ ਝਟਕਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਸਾਮਾਨ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਨਦੀ ਵਿੱਚ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਡੁਬਕੀ ਲਗਾ ਕੇ ਬਹੁਤ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ। ਜਿੱਥੇ ਮੈਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਣ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਸੀ, ਉਹ ਪਾਣੀ ਵੀਹ ਫੁੱਟ ਤੋਂ ਵੱਧ ਡੂੰਘਾ ਸੀ। ਨਦੀ ਦਾ ਤਲ ਨਰਮ ਚਿੱਕੜ ਦਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਭਾਰਾਂ ਦੇ ਭਾਰ ਕਾਰਨ ਉਹ ਡੁੱਬ ਜਾਂਦੇ ਅਤੇ ਡੁੱਬ ਜਾਂਦੇ।

ਇੰਨੀਆਂ ਉੱਚੀਆਂ ਉਚਾਈਆਂ 'ਤੇ ਗੋਤਾਖੋਰੀ ਕਰਨ ਨਾਲ ਇੱਕ ਅਜੀਬ ਅਤੇ ਕੋਝਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ। ਜਿਸ ਪਲ ਮੈਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਣੀ ਹੇਠ ਸੀ, ਮੈਨੂੰ ਇੰਝ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ ਜਿਵੇਂ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਭਿਆਨਕ ਭਾਰ ਹੇਠ ਦੱਬਿਆ ਹੋਇਆ ਹਾਂ ਜੋ ਮੈਨੂੰ ਕੁਚਲ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਜੇ ਮੇਰੇ ਉੱਪਰ ਅਤੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਤਰਲ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸੀਸੇ ਦਾ ਇੱਕ ਪੁੰਜ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਇਹ ਭਾਰੀ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਮੇਰੇ ਸਿਰ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇੰਝ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ ਜਿਵੇਂ ਮੇਰੀ ਖੋਪੜੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਈਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੇਚ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਮੇਰੇ ਮੰਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਧੜਕਣ ਲਗਭਗ ਅਸਹਿ ਸੀ। ਆਮ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਇੱਕ ਮਿੰਟ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਾਣੀ ਹੇਠ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹਾਂ, ਪਰ ਇੰਨੀਆਂ ਉੱਚੀਆਂ ਉਚਾਈਆਂ 'ਤੇ ਮੈਂ ਕਦੇ ਵੀ ਪੰਦਰਾਂ ਜਾਂ ਵੀਹ ਸਕਿੰਟਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਹਰ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਹੇਠਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਇਆ, ਹਵਾ ਲਈ ਹਾਫਾਂ ਮਾਰਦਾ, ਮੇਰਾ ਦਿਲ ਭਿਆਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧੜਕਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਫੇਫੜੇ ਇੰਝ ਜਾਪਦੇ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਫਟਣ ਵਾਲੇ ਹੋਣ।

ਮੈਂ ਇੰਨਾ ਥੱਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੋ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਮੈਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਯਾਕ ਨੂੰ ਉਤਾਰਿਆ, ਅਤੇ ਫਿਰ, ਬੇਅੰਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ, ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਭਜਾ ਦਿੱਤਾ। ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਰੁਕਾਵਟ ਦੇ, ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਤੈਰਾਕ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਦੋਵੇਂ ਯਾਕ ਕਰੰਟ ਨਾਲ ਤੈਰ ਕੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿੰਗ, ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਕੱਪੜੇ ਆਪਣੇ ਮੋਢਿਆਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਬੰਡਲ ਵਿੱਚ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ, ਜਾਨਵਰਾਂ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਗਏ, ਅਤੇ, ਕੁਝ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਰਸਤੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੇਰੇ ਪਾਸੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਅਸੀਂ ਡੇਰਾ ਲਾਇਆ। ਮੇਰੇ ਆਦਮੀਆਂ ਨੇ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਗੁਆਚੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਸੋਗ ਮਨਾਇਆ। ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਮੈਂ ਭਾਰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਤਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਅਸਫਲ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਸਾਰੇ ਡੱਬੇ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਬੰਧ, ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਜੋ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਹੋਰ ਭੋਜਨ ਸੀ, ਚਾਂਦੀ ਦੇ 800 ਰੁਪਏ, ਮੇਰਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ, ਕੱਪੜੇ ਬਦਲਣੇ, ਜੁੱਤੇ, ਮੇਰਾ ਹਰੀਕੇਨ ਲੈਂਟਰ, ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਚਾਕੂ, ਰੇਜ਼ਰ, ਆਦਿ ਰੱਖ ਲਏ।

ਸਾਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਲੱਕੜ ਦਾ ਪੈਕ-ਕਾਠੀ ਹੀ ਮਿਲਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਲਗਭਗ ਛੇ ਸੌ ਗਜ਼ ਹੇਠਾਂ ਕੰਢੇ 'ਤੇ ਵਹਿ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸਾਡੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਤਿੱਬਤ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਖਾਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਬੋਲਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕੱਪੜੇ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਬੂਟ ਜਾਂ ਜੁੱਤੀ ਸੀ, ਸਿਵਾਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੋ ਅਸੀਂ ਪਹਿਨੇ ਸਨ, ਜੋ ਟੁਕੜੇ-ਟੁਕੜੇ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ। ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਜੋ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਗੋਲਾ-ਬਾਰੂਦ ਬਚਿਆ ਸੀ, ਉਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਈ ਵਾਰ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਪਿਆ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਮਾਮੂਲੀ ਦੁਸ਼ਮਣ, ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਚਾਹੋ, ਫਿਰ ਵੀ ਆਖ਼ਰਕਾਰ ਦੁਸ਼ਮਣ।

ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਸੋਚ ਕੇ ਕੁਝ ਦਿਲਾਸਾ ਮਿਲਿਆ ਕਿ ਮੇਰੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਯੰਤਰਾਂ, ਨੋਟਸ, ਸਕੈਚ, ਨਕਸ਼ੇ, ਅਤੇ ਸੋਨੇ ਅਤੇ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਾਲੇ ਵਾਟਰਟਾਈਟ ਕੇਸ ਬਚ ਗਏ ਸਨ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੇਰਾ ਸਵਾਲ ਸੀ, ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਮੌਜੂਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਕੀਮਤੀ ਸਮਝਦਾ ਸੀ।

ਅਸੀਂ ਭੁੱਖੇ, ਥੱਕੇ ਹੋਏ, ਪੈਰਾਂ ਵਿੱਚ ਫਟੀਆਂ ਹੋਈਆਂ, ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਜਿੰਨਾ ਹੋ ਸਕੇ ਖੁਸ਼ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਮੁਸੀਬਤਾਂ 'ਤੇ ਹੱਸੇ। ਅਸੀਂ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਸੋਹੀਣੇ ਤਰੀਕਿਆਂ 'ਤੇ ਹੱਸੇ। ਅਸੀਂ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਅਤੇ ਹਰ ਕਿਸੇ 'ਤੇ ਹੱਸੇ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ 'ਤੇ ਹੱਸੇ। ਪਰ ਦਿਨ ਲੰਬੇ ਜਾਪਦੇ ਸਨ। ਭਾਵੇਂ ਵਰਤ ਰੱਖਣ ਨਾਲ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਅੰਦਰੋਂ ਤੇਜ਼ ਦਰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭੋਜਨ ਦੀ ਘਾਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸਹਿ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਕਹਿਣ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਇੱਕ ਭੋਜਨ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਭੋਜਨ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਲੰਬੇ ਅੰਤਰਾਲਾਂ ਦੇ ਆਦੀ ਹੋ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਤੀਜੇ ਦਿਨ ਦੇ ਵਰਤ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਭੋਜਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਉਤਸੁਕ ਸੀ। ਪਹਾੜ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਕਾਲੇ ਤੰਬੂਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ, ਸਾਡੇ ਰਸਤੇ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਚਾਰ ਮੀਲ ਦੂਰ, ਅਸੀਂ ਭੁੱਖੇ ਜਲਦੀ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ। ਅਸੀਂ ਯਾਕ ਦੇ ਦੁੱਧ ਦੀਆਂ ਦੋ ਬਾਲਟੀਆਂ ਖਰੀਦੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮੈਂ ਉੱਥੇ ਪੀਤਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਖੁਦ, ਦੂਜਾ ਆਪਣੇ ਦੋ ਨੌਕਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ। ਸਾਨੂੰ ਇਹੀ ਸਭ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਵੇਚਣਗੇ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਫਿਰ ਅੱਗੇ ਵਧੇ, ਸਥਿਰ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ, ਅਤੇ, ਜੇ ਕੋਈ ਵੱਡੀ ਉਚਾਈ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਤੇਜ਼ ਤਰੱਕੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਆਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ। ਅਸੀਂ ਸੁਹਾਵਣੇ ਅਤੇ ਅਣਸੁਖਾਵੇਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ, ਪਰ, ਭਾਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਢੰਗ ਸ਼ਿਸ਼ਟਾਚਾਰੀ ਸੀ ਜਾਂ ਉਲਟ, ਸਾਨੂੰ ਪਿਆਰ ਜਾਂ ਪੈਸੇ ਲਈ ਕਿਤੇ ਵੀ ਭੋਜਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਿਆ।

ਗਰੀਬ ਮਾਨਸਿੰਗ ਅਤੇ ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੌਂਸਲੇ ਬੁਲੰਦ ਰੱਖਣ ਲਈ ਮੇਰੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਉਹੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਹੌਂਸਲੇ ਬੁਲੰਦ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਹੁਣ ਬਹੁਤ ਭਿਆਨਕ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਠੰਡੇ, ਥੱਕੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਭੁੱਖੇ, ਗਰੀਬ ਬਦਮਾਸ਼ਾਂ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਤਾਕਤ ਬਚੀ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਲੇ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੱਟੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਦੁਖਦੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਬਹਾਦਰ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਲਈ ਜਿੰਨਾ ਦੁੱਖ ਝੱਲਣਾ ਪਿਆ, ਉਹ ਦੇਖ ਕੇ ਮੇਰਾ ਦਿਲ ਸੱਚਮੁੱਚ ਰੋ ਪਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਕੋਈ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਿਆ; ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਵੀ ਨਿੰਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

"ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਭਾਵੇਂ ਅਸੀਂ ਦੁੱਖ ਝੱਲੀਏ ਜਾਂ ਮਰ ਵੀ ਜਾਈਏ," ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ, "ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਾਂਗੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚ ਚੱਲਣ ਦੀ ਤਾਕਤ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਰਹਾਂਗੇ, ਭਾਵੇਂ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ।"

ਮੈਨੂੰ ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਦੀ ਰਾਈਫਲ ਉਤਾਰਨੀ ਪਈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਹੁਣ ਇਸਨੂੰ ਚੁੱਕਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦਿਨ ਬੀਤਦੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਸੁਸਤ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਣ ਲੱਗਾ, ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਖਾਣਾ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਮਿਲਦਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਰੀਰਕ ਦਰਦ ਹੋਇਆ। ਇਹ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰੀ ਥਕਾਵਟ ਨੇ ਬੁਖਾਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਸਿਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਜੀਬ ਭਾਵਨਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਮੇਰੀ ਬੁੱਧੀ, ਜੋ ਕਦੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਚਮਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਹੁਣ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਮੇਰੀ ਸੁਣਨ ਸ਼ਕਤੀ ਵੀ ਘੱਟ ਗਈ। ਮੈਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਮੇਰੀ ਤਾਕਤ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਘੱਟ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਦੀਵੇ ਦੀ ਲਾਟ ਵਿੱਚ ਤੇਲ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਘਬਰਾਹਟ ਵਾਲੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਤਣਾਅ ਨੇ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਾ ਰੱਖਿਆ। ਮੈਂ ਮਸ਼ੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੁਰਦਾ ਰਿਹਾ।

ਅਸੀਂ ਲਗਭਗ ਅੱਸੀ ਕਾਲੇ ਤੰਬੂਆਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਗਾਰਡ-ਹਾਊਸ ਦੇ ਡੇਰੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ। ਅਸੀਂ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੁੱਖੇ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਦੋ ਆਦਮੀਆਂ ਦੀ ਮਾੜੀ ਹਾਲਤ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਬਿਲਕੁਲ ਅਸੰਭਵ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਵਾਰੀ ਲਈ ਘੋੜੇ ਦੇਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੈਰ ਇੰਨੇ ਦੁਖਦੇ ਸਨ ਕਿ, ਮੇਰੇ ਪਿੱਛੇ ਆਉਣ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਹ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ।

ਮੂਲ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਸਾਡਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਘੋੜੇ, ਕੱਪੜੇ ਅਤੇ ਸਮਾਨ ਵੇਚਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ। ਅਸੀਂ ਬਸਤੀ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਦੋ ਮੀਲ ਦੂਰ ਡੇਰਾ ਲਾਇਆ। ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਕਈ ਵਿਅਕਤੀ ਮੇਰੇ ਤੰਬੂ 'ਤੇ ਆਏ, ਆਟਾ, ਮੱਖਣ ਅਤੇ ਤਸਾਂਬਾ ਦੇ ਤੋਹਫ਼ੇ ਲੈ ਕੇ ਆਏ, ਨਾਲ ਹੀ ਕਟਾ, ਦੋਸਤੀ ਦੇ ਪਰਦੇ ਵੀ ਸਨ। ਮੈਂ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤੋਹਫ਼ਿਆਂ ਦੇ ਬਦਲੇ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਜਾਂ ਚਾਰ ਗੁਣਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ। ਅੰਡੋ ਨਾਮ ਦਾ ਇੱਕ ਆਦਮੀ, ਜਿਸਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗੌਰਖਾ ਦੱਸਿਆ, ਪਰ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਦਾ ਪਹਿਰਾਵਾ ਪਹਿਨਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਸਾਡੇ ਤੰਬੂ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆਇਆ, ਅਤੇ ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਕਈ ਘੋੜੇ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ। ਉਸਨੇ ਸਾਨੂੰ ਲਹਾਸਾ ਪਹੁੰਚਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਭੋਜਨ ਵੇਚਣ ਦਾ ਵੀ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ। ਆਪਣੀ ਨੇਕ ਨਿਹਚਾ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ, ਉਹ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ, ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਬਾਕੀ ਰਹਿਣ ਦੇਵੇਗਾ।

ਫਿਰ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਲਾਮਾ ਮਿਲਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਸੱਭਿਅਕ ਅਤੇ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਸਾਨੂੰ ਮੱਖਣ ਅਤੇ ਚੂਰਾ (ਪਨੀਰ) ਭੇਟ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਲਕੱਤਾ ਤੱਕ ਯਾਤਰਾ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਗਾਰਟੋਕ ਤੋਂ ਲਹਾਸਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਟੱਟੂ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਉਸਨੂੰ ਚਾਰ ਜਾਂ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਥੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਸੀ। ਹੋਰ ਲਾਮਿਆਂ ਅਤੇ ਆਦਮੀਆਂ ਨੇ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆਏ ਸਨ, ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਲਹਾਸਾ ਤੋਂ ਆਏ ਸਨ।

ਆਮ ਵਾਂਗ, ਮੂਲ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਡੇਰੇ ਦਾ ਨਾਮ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸੰਜਮ ਦਿਖਾਇਆ, ਕੁਝ ਇਸਨੂੰ ਟੋਕਸਮ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ, ਕੁਝ ਇਸਨੂੰ ਟਾਡਚੂ। ਸਾਡੇ ਉੱਤਰ ਵੱਲ ਪਹਾੜੀ ਲੜੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨੀਵਾਂ ਦਰਾ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਤੋਂ ਜਿੰਨਾ ਚਾਹਿਆ ਦੇਖ ਚੁੱਕਾ ਸੀ, ਮੇਰਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ, ਜੇਕਰ ਮੈਂ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਾਨ ਅਤੇ ਘੋੜੇ ਖਰੀਦਣ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ, ਤਾਂ ਇਸ ਦਰੇ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਕੇ ਪਵਿੱਤਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵੱਲ ਵਧਾਂ, ਪਹਾੜੀ ਲੜੀ ਦੇ ਉੱਤਰੀ ਪਾਸੇ ਇੱਕ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਚੱਲਦੇ ਹੋਏ। ਲਹਾਸਾ

ਨੂੰ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਹਾਈਵੇਅ ਇੰਨਾ ਸੰਘਣਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ। ਮੈਂ ਯੂਰਪੀਅਨ ਪਹਿਰਾਵੇ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਲਹਾਸਾ ਤੋਂ ਕੁਝ ਮੀਲ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਨਹੀਂ। ਫਿਰ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਦੋ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਇਕਾਂਤ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਛੁਪਾ ਕੇ ਛੱਡ ਦਿਆਂਗਾ, ਅਤੇ ਭੇਸ ਬਦਲ ਕੇ, ਮੈਂ ਰਾਤ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਇਕੱਲਾ ਹੀ ਦਾਖਲ ਹੋ ਜਾਵਾਂਗਾ। ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਆਸਾਨ ਹੁੰਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਲਹਾਸਾ ਦੇ ਕੋਈ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਖੰਡਰ ਵਾਲੀ ਕੰਧ ਹੈ।

ਮੈਂ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਕੱਪੜੇ ਅਤੇ ਬੂਟ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਯੋਗ ਸੀ। ਇੱਕ ਤਿੱਬਤੀ ਲਈ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਜੋ ਪਿਗਟੇਲ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਉਹ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਯਾਕਾਂ ਦੇ ਰੇਸ਼ਮੀ ਵਾਲਾਂ ਨਾਲ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਬੋਲ਼ਾ ਅਤੇ ਗੂੰਗਾ ਹੋਣ ਦਾ ਦਿਖਾਵਾ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਤਿੱਬਤੀ ਭਾਸ਼ਾ ਇੰਨੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਬੋਲ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਮੂਲ ਨਿਵਾਸੀ ਲਈ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਾਂ।

ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਖਾਣਾ ਉਮੀਦ ਅਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਸੌਣ ਲਈ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੇਖਿਆ।

ਫੁੱਟਨੋਟ:

[9] ਧਾਰਮਿਕ ਕੱਟੜਪੰਥੀ।

ਅਧਿਆਇ XVIII

ਕੈਪਚਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

ਰਾਤ ਨੂੰ ਮੈਂ ਕਈ ਵਾਰ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਸੁਣੀਆਂ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਤੰਬੂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਕੇ ਗੜਬੜ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਗਿਆ, ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਨਾ ਮਿਲਿਆ। ਇਹ ਮੇਰਾ ਰਾਤ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਮਹੱਤਵ ਦਿੰਦਾ ਸੀ।

ਸਵੇਰੇ ਅੰਡੇ ਅਤੇ ਦੋ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਤਿੱਬਤੀ ਸਾਨੂੰ ਭੋਜਨ ਅਤੇ ਘੋੜੇ ਵੇਚਣ ਲਈ ਆਏ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਦੋ ਨੌਕਰ ਆਪਣੀ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਖਰੀਦਣ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝੇ ਹੋਏ ਸੀ, ਮੈਂ ਕਈ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮੂਹਾਂ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਦੇਖਿਆ। ਕੁਝ ਉੱਨ ਕੱਤਦੇ ਸਨ, ਕੁਝ ਨੇ ਤਸਾਂਬਾ ਅਤੇ ਆਟੇ ਦੀਆਂ ਥੈਲੀਆਂ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੁਝ ਨੇ ਕਈ ਘੋੜਿਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੱਕ ਚੱਲਣ ਲਈ ਭੋਜਨ ਖਰੀਦਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਸਵਾਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੇਰੇ ਨੌਕਰ ਅਤੇ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਅਣਕਿਆਸੀ ਕਿਸਮਤ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਸੀ, ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖਾਂ ਅਤੇ ਤੰਗੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਨੂੰ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਭਰਪੂਰਤਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਜਿਸਦੀ ਅਸੀਂ ਇੱਛਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸੀ। ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿੰਗ, ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀ ਸਨ, ਜਾਨਵਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ 'ਤੇ ਖੁਸ਼ ਸਨ, ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਘੋੜੇ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋਏ ਅਤੇ ਫਿਰ ਆਪਣੇ ਲਈ ਇੱਕ ਹੋਰ। ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਨੇ ਇੱਕ ਸੁੰਦਰ ਜਾਨਵਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਕੇ, ਖਰੀਦ-ਪੈਸੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਨੂੰ ਇਸਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ। ਕਿਸੇ ਗਲਤ ਖੇਡ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਮੋਢੇ 'ਤੇ ਰਾਈਫਲ ਲਟਕਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜੀਵੰਤ ਘੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਅਜ਼ਮਾਉਣਾ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਮੈਂ ਬਿਨਾਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ, ਆਪਣੇ ਤੰਬੂ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਸੌ ਗਜ਼ ਦੂਰ, ਜਿੱਥੇ ਬੇਚੈਨ ਜਾਨਵਰ ਨੂੰ ਮੇਰੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੂਲ ਨਿਵਾਸੀ ਮੇਰੇ ਪਿੱਛੇ-ਪਿੱਛੇ ਚੱਲ ਪਏ, ਪਰ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਮ ਗੱਲ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘੋੜਾ ਖਰੀਦਦਾ ਹੈ, ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੋਚਿਆ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਪਿੱਠ ਪਿੱਛੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਰੱਖ ਕੇ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ, ਮੈਨੂੰ ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯਾਦ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਉਸਦੀ ਪਸੰਦ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਮੇਰੇ ਪਿੱਛੇ ਭੀੜ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਲੋਕ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਚੁਣੇ ਗਏ ਘੋੜੇ ਦੀ ਉੱਤਮਤਾ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਬੇਲੋੜੀ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਮੈਂ ਘੋੜੇ ਦੀਆਂ ਅਗਲੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਝੁਕਿਆ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਅਚਾਨਕ ਮੈਨੂੰ ਕਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਪਿੱਛੇ ਤੋਂ ਫੜ ਲਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਗਰਦਨ, ਗੁੱਟ ਅਤੇ ਲੱਤਾਂ ਤੋਂ ਫੜ ਲਿਆ, ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਸੰਘਰਸ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਲੜਿਆ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਕੁਝ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੂੰ ਹਿਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪੈਰ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ; ਪਰ ਦੂਸਰੇ ਭੱਜ ਕੇ ਆਏ, ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਲਗਭਗ ਤੀਹ ਆਦਮੀਆਂ ਨੇ ਘੇਰ ਲਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਹਰ ਪਾਸਿਓਂ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਚਿੰਬੜੇ ਰਹੇ, ਅਤੇ ਮੇਰੀਆਂ ਬਾਹਾਂ, ਲੱਤਾਂ ਅਤੇ ਸਿਰ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਫੜਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋ ਗਏ। ਥੱਕੇ ਹੋਏ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਵਾਰ ਹੇਠਾਂ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਹਰ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪੈਰ ਵਾਪਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ। ਮੈਂ ਆਪਣੀਆਂ ਮੁੱਠੀਆਂ, ਪੈਰਾਂ, ਸਿਰ ਅਤੇ ਦੰਦਾਂ ਨਾਲ ਕੌੜੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਲੜਿਆ। ਹਰ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਇੱਕ ਹੱਥ ਜਾਂ ਲੱਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੰਜੇ ਤੋਂ ਛੁਡਵਾਇਆ, ਮੈਂ ਸੱਜੇ ਅਤੇ ਖੱਬੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਮਾਰਿਆ ਜਿੱਥੇ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਡਰਪੋਕਤਾ, ਇੰਨੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ,

ਸੱਚਮੁੱਚ ਵਰਣਨ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸੀ। ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਕਾਰਨ ਸੀ, ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਤਾਕਤ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਬਚਿਆ ਸੀ, ਕਿ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਭਗ ਵੀਹ ਮਿੰਟਾਂ ਲਈ ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਕਰ ਸਕਿਆ। ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਕੱਪੜੇ ਪਾਟ ਗਏ ਸਨ। ਹਰ ਪਾਸਿਓਂ ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਲੰਬੀਆਂ ਰੱਸੀਆਂ ਸੁੱਟੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇੰਨਾ ਫਸ ਗਿਆ ਕਿ ਮੇਰੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਆ ਗਈ। ਇੱਕ ਰੱਸੀ ਜਿਸਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਮੇਰੀ ਗਰਦਨ ਦੁਆਲੇ ਮਰੋੜਿਆ, ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਿੱਤ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਸਿਰਿਆਂ ਤੋਂ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਖਿੱਚਿਆ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਲੜਾਈ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਸਾਹ ਲੈ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਹ ਲੈ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰਾ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਲਈ ਖਿੱਚ-ਧੂਹ ਕੀਤੀ। ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਾ ਜਿਵੇਂ ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਮੇਰੇ ਸਿਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਮੇਰਾ ਦਮ ਘੁੱਟ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੇਰੀ ਨਜ਼ਰ ਧੁੰਦਲੀ ਹੋ ਗਈ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੱਸ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਘਸੀਟਿਆ ਗਿਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਟੱਕਰਾਂ ਮਾਰੀਆਂ, ਲੱਤਾਂ ਮਾਰੀਆਂ, ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਭਾਰੀ ਮੇਖਾਂ ਵਾਲੇ ਬੂਟਾਂ ਨਾਲ ਮੈਨੂੰ ਮਿੱਧਿਆ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੈਂ ਹੈਰਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਗਿਆ। ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰੀਆਂ ਗੁੱਟਾਂ ਨੂੰ ਮੇਰੀ ਪਿੱਠ ਪਿੱਛੇ ਕੱਸ ਕੇ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤਾ; ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰੀਆਂ ਕੂਹਣੀਆਂ, ਮੇਰੀ ਛਾਤੀ, ਮੇਰੀ ਗਰਦਨ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਗਿੱਟੇ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤੇ। ਮੈਂ ਇੱਕ ਕੈਦੀ ਸੀ!

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਚੁੱਕਿਆ ਅਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ। ਬਹਾਦਰ ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਪੰਦਰਾਂ ਜਾਂ ਵੀਹ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਅਪਾਹਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਸ 'ਤੇ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਬਹਾਦਰੀ ਨਾਲ ਲੜਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ, ਮੇਰੇ ਵਾਂਗ, ਉਸਨੂੰ ਉਲਝਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ, ਹੇਠਾਂ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਰੱਸੀਆਂ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਆਪਣੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੌਰਾਨ ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਪੁਕਾਰਦੇ ਸੁਣਿਆ: "ਬੰਦੂਕ, ਬੰਦੂਕ, ਮਾਨਸਿੰਗ; ਜਲਦੀ, ਬੰਦੂਕ!" (ਰਾਈਫਲ, ਰਾਈਫਲ, ਮਾਨਸਿੰਗ; ਜਲਦੀ, ਮੇਰੀ ਰਾਈਫਲ!) ਪਰ, ਅਫ਼ਸੋਸ, ਗਰੀਬ ਮਾਨਸਿੰਗ ਕੋੜ੍ਹੀ, ਕਮਜ਼ੋਰ ਅਤੇ ਥੱਕਿਆ ਹੋਇਆ ਕੁਲੀ, ਚਾਰ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਭੜਕਿਆ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਸਭ ਤੋਂ ਭਿਆਨਕ ਡਾਕੂ ਹੋਵੇ। ਮਾਨਸਿੰਗ ਇੱਕ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਸੀ; ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਵੀ ਬੁਰਾ ਸਲੂਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਕੁੱਟਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕੱਸ ਕੇ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਗਿਆ। ਲੜਾਈ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤਿੱਖੀ ਸੀਟੀ ਨੇ ਚਾਰ ਸੌ [10] ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਸਿਪਾਹੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ
ਸਾਡੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਘਾਤ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ, ਅਣਗਿਣਤ ਰੇਤ ਦੀਆਂ ਪਹਾੜੀਆਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਖੱਡਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲੁਕੇ ਹੋਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਇੱਕ ਸਥਿਤੀ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਾਚਸਾਂ ਨਾਲ ਢੱਕ ਦਿੱਤਾ।
ਹੁਣ ਸਭ ਕੁਝ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ, ਇੱਕ ਅਪਰਾਧੀ ਵਾਂਗ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ, ਮੈਂ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਮੇਰੇ ਆਦਮੀਆਂ ਦਾ ਕੀ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਮੈਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਭੁੱਖੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਦੋ ਅੱਧ-ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਨੌਕਰਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਜ ਸੌ ਆਦਮੀ, [11] ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘੋਰ ਵਿਸ਼ਵਾਸਘਾਤ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣਾ ਪਿਆ; ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸਿਪਾਹੀ ਲਹਾਸਾ ਅਤੇ ਸਿਗਾਟਜ਼ (ਸ਼ਿਗਾਟਜ਼) ਤੋਂ ਚੁਣੇ ਗਏ ਸੈਨਿਕ ਸਨ, ਜੋ ਸਾਡੀ ਤਰੱਕੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਫੜਨ ਲਈ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਨ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਨਫ਼ਰਤ ਦੀ ਮੁਸਕਰਾਹਟ ਨੂੰ ਦਬਾ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਡਿੱਗ ਪਏ ਸੀ।

ਮੇਰਾ ਖ਼ੂਨ ਉਦੋਂ ਉਬਾਲੇ ਖਾਂਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ, ਲਾਮਾ ਦੇ ਹੁਕਮ 'ਤੇ, ਜਿਸਨੇ ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ ਸਾਡਾ ਦੋਸਤ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਕਈ ਆਦਮੀ ਅੱਗੇ ਵਧੇ ਅਤੇ ਸਾਡੀਆਂ ਜੇਬਾਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਮੌਜੂਦ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਲੁੱਟ ਲਿਆ। ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸਮਾਨ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਘੜੀਆਂ ਅਤੇ ਕ੍ਰੋਨੋਮੀਟਰ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਟਿੱਕ ਟਿੱਕ ਕਰਨ ਨਾਲ ਉਤਸੁਕਤਾ ਅਤੇ ਚਿੰਤਾ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੋਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘੁੰਮਾਇਆ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੱਕ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਟਿੱਕ ਟਿੱਕ ਕਰਨਾ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਦਿੰਦੇ। ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ "ਮ੍ਰਿਤਕ" ਐਲਾਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਕੰਪਾਸ ਅਤੇ ਐਨਰੋਇਡ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਘੜੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ, ਜਲਦੀ ਹੀ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੇ ਗਏ, ਕਿਉਂਕਿ "ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜਾਨ ਨਹੀਂ ਸੀ।" ਸਾਡੀਆਂ ਰਾਈਫਲਾਂ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦਿਖਾਈ ਗਈ, ਜੋ ਸਾਡੇ ਬਿਸਤਰੇ 'ਤੇ ਪਈਆਂ ਸਨ ਜਦੋਂ ਤੰਬੂ ਢਾਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਡਰ ਸੀ ਕਿ ਕਿਤੇ ਰਾਈਫਲਾਂ ਅਚਾਨਕ ਨਾ ਫਟ ਜਾਣ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਮੇਰੇ ਭਰੋਸੇ 'ਤੇ ਸੀ (ਜਿਸ ਨੇ ਸਾਡੇ ਬੰਦੀ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦਸ ਗੁਣਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਾਵਧਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ) ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੋਡ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਲਿਆ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਇੱਕ ਸੋਨੇ ਦੀ ਅੰਗੂਠੀ ਸੀ ਜੋ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਇਸਨੂੰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮੰਗੀ। ਆਪਣੇ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਸੁਭਾਅ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜਾਦੂਈ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਰੀ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਛੜੀਆਂ।

ਨੇਰਬਾ ਨਾਮ ਦੇ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਨੂੰ, ਜਿਸਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਦੁੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ, ਨੂੰ ਅੰਗੂਠੀ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਇਸਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਕਦੇ ਨਾ ਦੇਖਣ। ਇਹ ਦਿਲ ਦਹਿਲਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਤਿੰਨ ਕੈਦੀ ਗਾਰਡਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬੰਨ੍ਹੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਫੜੇ ਹੋਏ ਬੈਠੇ ਸੀ, ਇਹ ਦੇਖ ਕੇ ਕਿ ਲਾਮਾ ਅਤੇ ਅਫਸਰ ਸਾਡੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇੰਨੀ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਸੰਭਾਲ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਗਭਗ ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਖਰਾਬ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਛੂਹਿਆ ਸੀ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਤਸੁਕਤਾ ਉਦੋਂ ਘਿਣਾਉਣਾ ਸੀ ਜਦੋਂ, ਉਸ ਕੋਟ ਦੀਆਂ ਜੇਬਾਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ 'ਤੇ ਜੋ ਮੈਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਪਹਿਨਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਜਿਸਨੂੰ ਮੈਂ ਉਸ ਸਵੇਰ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਸਿੱਕੇ ਮਿਲੇ, ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਅੱਠ ਸੌ ਰੁਪਏ। ਅਫਸਰਾਂ, ਲਾਮਾ ਅਤੇ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੇ ਪੈਸੇ ਲਈ ਇੱਕ ਹਥਿਆਇਆ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਆਰਡਰ ਦੁਬਾਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਸਿੱਕੇ ਹੀ ਬਚੇ ਜਿੱਥੇ ਰਕਮ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਇੱਕ ਬੋਝ ਵਿੱਚੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਹੋਰ ਪੈਸੇ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਨਾਲ ਮਿਲੇ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਉਤਸੁਕਤਾ ਜਗਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਭਾਰਤ-ਰਬੜ ਦਾ ਸਿਰਹਾਣਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉੱਡ ਗਿਆ ਸੀ। ਭਾਰਤ-ਰਬੜ ਦੀ ਨਰਮ, ਨਿਰਵਿਘਨ ਬਣਤਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਆ ਰਹੀ ਸੀ। ਇੱਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਗੱਲ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੱਦੇ 'ਤੇ ਰਗੜਿਆ, ਇਸਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਸੁਹਾਵਣੇ ਅਹਿਸਾਸ 'ਤੇ ਚੀਕਦੇ ਹੋਏ। ਪਿੱਤਲ ਦੇ ਪੇਚ ਨਾਲ ਖੇਡਦੇ ਹੋਏ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਗੱਦੀ ਫੁੱਲੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਮੋੜ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਕੈਦ ਹੋਈ ਹਵਾ ਨੇ ਇੱਕ ਚੀਕਣ ਵਾਲੀ ਆਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਰਸਤਾ ਲੱਭ ਲਿਆ। ਇਸ ਨਾਲ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਦਹਿਸ਼ਤ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਦਿਮਾਗ ਇਸ ਚੀਕਣ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬੁਰਾ ਸ਼ਗਨ ਸਮਝਦੇ ਸਨ। ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੈਂ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਘਟਨਾ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਹਿਮਾਂ-ਭਰਮਾਂ 'ਤੇ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਜਿੰਨਾ ਹੋ ਸਕੇ ਮੂਲ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਡਰਾਇਆ।

ਤਿੱਬਤੀ ਲੋਕ, ਮੇਰੇ ਵਾਟਰ-ਟਾਈਟ ਕੇਸਾਂ, ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫਿਕ ਪਲੇਟਾਂ ਅਤੇ ਸਕੈਚਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਘਟਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕੁਝ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਤੋਂ ਇੰਨੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਜਾਪਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਲਦੀ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਸੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੈਗਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਕੰਬਲਾਂ ਵਿੱਚ ਲਪੇਟਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਯਾਕਾਂ 'ਤੇ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਬਸਤੀ ਦੇ ਗਾਰਡ-ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰੱਸੀਆਂ ਦੇ ਸਿਰੇ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਸਾਡੀਆਂ ਗਰਦਨਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਠੀ ਦੇ ਖੰਭਿਆਂ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਦੇ ਸਨ, ਅਤੇ, ਸਾਡੇ ਪੈਰਾਂ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਘੋੜਿਆਂ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹੇ ਅਤੇ ਚੀਕਾਂ, ਚੀਕਾਂ ਅਤੇ ਜਿੱਤ ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਮਾਚਿਸ ਦੇ ਤਾਲੇ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਬਸਤੀ ਵਿੱਚ ਘਸੀਟਦੇ ਹੋਏ ਚਲੇ ਗਏ।

ਬਸਤੀ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ, ਸਾਡੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੇਰੇ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਆਖਰੀ ਸ਼ਬਦ ਸਨ: "ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਭਾਵੇਂ ਕੁਝ ਵੀ ਕਰਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਨਾ ਦੇਖਣ ਦਿਓ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਦੁਖੀ ਹੋ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰਾ ਕਹਿਣਾ ਮੰਨਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ। ਸਾਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤੰਬੂਆਂ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ।

ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਤੰਬੂ ਵਿੱਚ ਘਸੀਟਿਆ ਗਿਆ, ਜਿਸਦੇ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਸਿਪਾਹੀ ਪਹਿਰਾ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਸਨ, ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਢੰਗ ਅਤੇ ਬੋਲੀ ਵਿੱਚ ਰੁੱਖੇ ਸਨ। ਮੈਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਅਤੇ ਨਿਮਰਤਾ ਨਾਲ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾਇਆ। ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਈ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਏਸ਼ੀਆਈ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਉਣ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਂਤ ਅਤੇ ਠੰਡਾ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਮੈਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਕਟ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਰਹਿਮ ਵਿਵਹਾਰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦੁਆਰਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਤੰਬੂ ਬੰਦ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਮੈਂ ਬਾਹਰ ਕੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕਿਆ, ਪਰ ਮੈਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਇੱਧਰ-ਉੱਧਰ ਭੱਜਣ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਗਏ, ਅਤੇ ਤੰਬੂ ਦੇ ਕੋਲੋਂ ਲੰਘਦੇ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੇ ਘੋੜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਘੰਟੀਆਂ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਟਨ-ਟਨ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਇਹ ਜਗ੍ਹਾ ਹਫੜਾ-ਦਫੜੀ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ। ਮੈਂ ਤੰਬੂ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਸਿਪਾਹੀ ਅੰਦਰ ਆਇਆ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ।

"ਉਹ ਉਸਦਾ ਸਿਰ ਵੱਢ ਦੇਣਗੇ," ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ। ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਮੁੜ ਕੇ, ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਗਰਦਨ 'ਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖ ਕੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ।

"ਨਿਕੁਤਜ਼ਾ" (ਠੀਕ ਹੈ), ਮੈਂ ਸੁੱਕੇ ਹੋਏ ਲਹਿਜੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ।

ਇਹ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਤਿੱਬਤੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਗੋਡਿਆਂ ਭਾਰ ਡਿੱਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੰਝੂਆਂ, ਰੋਣ-ਪਿੱਟਣ ਅਤੇ ਭਰਪੂਰ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਰਹਿਮ ਦੀ ਭੀਖ ਮੰਗਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਹੈਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਤਿੱਬਤੀ ਮੇਰੇ ਜਵਾਬ ਤੋਂ ਕੁਝ ਹੈਰਾਨ ਸਨ। ਉਹ ਉਲਝਣ ਵਿੱਚ ਜਾਪਦੇ ਸਨ ਕਿ ਇਸਦਾ ਕੀ ਕਰੀਏ। ਮੈਨੂੰ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਝਿਜਕ ਨਾਲ ਬਾਹਰ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ।

ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਮੈਨੂੰ ਕੈਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨੀਲੇ ਗਹਿਣਿਆਂ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਚਿੱਟਾ ਤੰਬੂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਸੈਂਕੜੇ ਸਿਪਾਹੀ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀ ਸਨ - ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੁੰਦਰ ਦ੍ਰਿਸ਼।

ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਨੇੜੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ, ਮੈਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਤੰਬੂ ਦਾ ਅਗਲਾ ਹਿੱਸਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੀ। ਅੰਦਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲਾਲ ਲਾਮੇ ਖੜ੍ਹੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਮੁੰਨੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਲੰਬੇ ਉੱਨੀ ਟਿਊਨਿਕ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਤੰਬੂ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਵੀਹ ਗਜ਼ ਦੂਰ ਸੀ ਤਾਂ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਰੋਕ ਲਿਆ। ਮੇਰੇ ਗੁੱਟ, ਕੂਹਣੀਆਂ ਅਤੇ ਛਾਤੀ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੱਟਣ ਵਾਲੀਆਂ ਰੱਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਰੱਸੀਆਂ ਜੋੜੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਅਤੇ ਬਾਕੀਆਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਖ਼ਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਅੱਗੇ ਵਧ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਲਾਮਿਆਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਲਿਜਾਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਧੱਕ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਮੈਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਨਾ ਦੇਖ ਸਕਾਂ। ਮੈਂ ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਨੂੰ ਉੱਚੀ, ਗੁੱਸੇ ਭਰੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਦੇ ਸੁਣਿਆ, ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਮੇਰਾ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ। ਅੱਗੇ ਮੈਂ ਭੀੜ ਤੋਂ ਜੰਗਲੀ ਚੀਕਾਂ ਸੁਣੀਆਂ, ਫਿਰ ਇੱਕ ਮੁਰਦਾ ਚੁੱਪ। ਕੁਝ ਪਲਾਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਡਰ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਸੁਣਿਆ - ਹਾਂ, ਇਹ ਇੱਕ ਕੋੜੇ ਦੀ ਤੇਜ਼ ਆਵਾਜ਼ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੇਰੇ ਗਰੀਬ ਨੌਕਰ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਆ ਰਹੀ ਸੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।

ਮੈਂ ਸਟਰੋਕ ਗਿਣੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਰਦਨਾਕ ਆਵਾਜ਼ ਅਜੇ ਵੀ ਮੇਰੀ ਯਾਦਦਾਸ਼ਤ 'ਤੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਸਥਿਰਤਾ ਨਾਲ ਇੱਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ, ਵੀਹ, ਤੀਹ, ਚਾਲੀ, ਅਤੇ ਪੰਜਾਹ ਤੱਕ ਡਿੱਗਦੇ ਗਏ। ਫਿਰ ਇੱਕ ਵਿਰਾਮ ਹੋਇਆ।

ਹੁਣ ਕਈ ਸਿਪਾਹੀ ਮੇਰੇ ਲਈ ਆਏ। ਮੈਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ, ਫਿਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਿੰਸਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਧੱਕਿਆ ਗਿਆ।

ਤੰਬੂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਉੱਚੀ ਸੀਟ 'ਤੇ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਬੈਠਾ ਸੀ ਜਿਸਨੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪੀਲੇ ਰੰਗ ਦੇ ਕਾਫ਼ੀ ਪੈਂਟ ਅਤੇ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਪੀਲਾ ਕੋਟ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਿਸਦੇ ਬਾਹਾਂ ਵਗਦੀਆਂ ਸਨ। ਉਸਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਚਾਰ-ਨੁਕੀਲੀ ਟੋਪੀ ਸੀ, ਸਾਰਾ ਸੁਨਹਿਰੀ, ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਤਿੰਨ ਵੱਡੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਪੇਂਟ ਕੀਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਉਹ ਜਵਾਨ ਦਿਖਣ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਉਸਦਾ ਸਿਰ ਸਾਫ਼-ਸੁਥਰਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੇ ਦਰਜੇ ਦਾ ਲਾਮਾ ਸੀ, ਇੱਕ ਗ੍ਰੈਂਡ ਲਾਮਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪੋਂਬੋ, ਜਾਂ ਸੂਬੇ ਦਾ ਗਵਰਨਰ, ਜਿਸ ਕੋਲ ਇੱਕ ਜਗੀਰੂ ਰਾਜੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਸਨ। ਉਸਦੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ, ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਲਾਲ ਲਾਮਾ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ ਜਿਸਨੇ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਦੋ-ਹੱਥੀ ਤਲਵਾਰ ਫੜੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਪਿੱਛੇ, ਅਤੇ ਪਾਸਿਆਂ 'ਤੇ, ਕਈ ਹੋਰ ਲਾਮਾ, ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸਿਪਾਹੀ ਸਨ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਮੈਂ ਚੁੱਪ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣਾ ਸਿਰ ਉੱਚਾ ਰੱਖਿਆ, ਦੋ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਲਾਮਾ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਭੱਜੇ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਗੋਡੇ ਟੇਕਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਗੋਡਿਆਂ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਮੈਂ ਖੜ੍ਹਾ ਰਹਿਣ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋ ਗਿਆ।

ਪੋਂਬੋ, ਜੋ ਮੇਰੇ ਅੱਗੇ ਗੋਡੇ ਟੇਕਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਹਿੰਸਕ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ; ਪਰ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਕਲਾਸੀਕਲ ਤਿੱਬਤੀ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਸਿਰਫ਼ ਬੋਲਚਾਲ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਮੈਨੂੰ ਉਸਦਾ ਇੱਕ ਵੀ ਸ਼ਬਦ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਮੈਂ ਨਿਮਰਤਾ ਨਾਲ ਉਸਨੂੰ ਇੰਨੇ ਵਧੀਆ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਮੇਰੇ ਲਈ ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਨ।

ਇਸ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਉਹ ਮਹਾਨ ਆਦਮੀ ਹੈਰਾਨ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਆਪਣੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਭੌਂਕ ਨਾਲ, ਉਸਨੇ ਮੈਨੂੰ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਦੇਖਣ ਲਈ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ। ਸਿਪਾਹੀ ਅਤੇ ਲਾਮਾ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਹੋ ਗਏ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਸਿੱਧਾ ਪਿਆ ਦੇਖਿਆ, ਕਮਰ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ, ਲਾਮਾ ਅਤੇ ਫੌਜੀ ਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਕਤਾਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ। ਦੋ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਲਾਮਾ, ਉਸਦੇ ਹਰ ਪਾਸੇ ਇੱਕ, ਉਸਨੂੰ ਸੀਸੇ ਨਾਲ ਭਾਰੇ ਹੋਏ ਗੰਢਾਂ ਵਾਲੇ ਚਮੜੇ ਦੇ ਥੌਂਗਾਂ ਨਾਲ ਦੁਬਾਰਾ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲੱਗੇ, ਉਸਦੀ ਕਮਰ ਤੋਂ ਪੈਰਾਂ ਤੱਕ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਬਾਹਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਸਟਰੋਕਾਂ 'ਤੇ ਪਏ ਹੋਏ। ਉਹ ਸਾਰੇ ਖੂਨ ਵਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਹਰ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਉਸਦੀ ਜ਼ਖਮੀ ਚਮੜੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਡਿੱਗਦਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਦੁੱਖ ਇੰਨਾ ਵੱਡਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸਨੇ ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦਰਦ ਦਿੱਤਾ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਛੁਰਾ ਮੇਰੀ ਛਾਤੀ ਵਿੱਚ ਫਸ ਜਾਵੇ, ਪਰ ਮੈਂ ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਣੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਪੂਰਬੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇੰਨੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਆਦਮੀ ਲਈ ਕੋਈ ਤਰਸ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਉਸਦੇ ਤਸੀਹੇ ਨੂੰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਵਾਪਰਨ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ 'ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਨੇੜੇ ਦੇ ਲਾਮਾ ਮੇਰੇ ਨੱਕ ਹੇਠ ਆਪਣੀਆਂ ਮੁੱਠੀਆਂ ਹਿਲਾ ਕੇ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਮੇਰੀ ਵਾਰੀ ਅੱਗੇ ਆਵੇਗੀ। ਮੈਂ ਮੁਸਕਰਾਇਆ ਅਤੇ ਆਮ "ਨਿਕੁਟਜ਼ਾ, ਨਿਕੁਟਜ਼ਾ" (ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ, ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ) ਦੁਹਰਾਇਆ।
ਪੋਬੋ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਅਫ਼ਸਰ ਹੈਰਾਨ ਸਨ। ਮੈਂ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਦੇਖ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਪੋਬੋ, ਇੱਕ ਔਰਤ ਵਰਗਾ, ਨਾਬਾਲਗ, ਸੁੰਦਰ ਵਿਅਕਤੀ, ਲਗਭਗ ਹਿਸਟਰੀਕਲ ਢੰਗ ਨਾਲ, ਹਿਪਨੋਟਿਕ ਪ੍ਰਯੋਗਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਵਿਸ਼ਾ ਜਾਪਦਾ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਇਹ ਸੋਚਣ ਦਾ ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਕਾਰਨ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦੇਖਾਂਗੇ, ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਕਸਰ ਜਾਦੂਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ 'ਤੇ ਟਿਕਿਆ ਰਿਹਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਟ੍ਰਾਂਸ ਵਿੱਚ, ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋ ਮਿੰਟਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ।
ਉਸ ਆਦਮੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਅਤੇ ਅਚਾਨਕ ਤਬਦੀਲੀ ਆਈ। ਉਸਦੀ ਆਵਾਜ਼, ਜੋ ਕੁਝ ਪਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਗੁੱਸੇ ਵਾਲੀ ਸੀ, ਹੁਣ ਨਰਮ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿਆਲੂ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਲਾਮਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਝੱਗ ਭਰੇ ਗੁੱਸੇ ਤੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਸ਼ਾਂਤ ਲੇਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਦੇ ਦੇਖ ਕੇ ਚਿੰਤਤ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਫੜ ਲਿਆ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਉਸਦੀ ਨਜ਼ਰ ਤੋਂ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਲੈ ਗਏ ਜਿੱਥੇ ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਫਿਰ ਮੈਨੂੰ ਗੋਡੇ ਟੇਕਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਮੈਨੂੰ ਪੋਬੋ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬੈਠਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।
ਦੋ ਲਾਮਿਆਂ ਨੇ ਮੇਰੀਆਂ ਨੋਟ-ਬੁੱਕਾਂ ਅਤੇ ਨਕਸ਼ੇ ਦਿਖਾਏ, ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਲੱਗੇ, ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ, ਜੇ ਮੈਂ ਸੱਚ ਬੋਲਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਕੋੜੇ ਮਾਰ ਕੇ ਸਿਰ ਕਲਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
ਮੈਂ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੈਂ ਸੱਚ ਬੋਲਾਂਗਾ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਜਾਂ ਨਾ ਦੇਣ।
ਲਾਲ ਰੰਗ ਦੇ ਰੇਸ਼ਮੀ ਕੋਟ ਪਹਿਨੇ ਹੋਏ, ਕਾਲਰ 'ਤੇ ਸੋਨੇ ਦੀ ਕਢਾਈ ਕੀਤੀ ਹੋਈ, ਲਾਮਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ, ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਵਹਿਸ਼ੀ, ਜਿਸਨੇ ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਨੂੰ ਕੋਰੜੇ ਮਾਰਨ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ "ਮੇਰੇ ਨੌਕਰ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਤਿੱਬਤ ਦੇ ਪਾਰ ਦੀ ਸੜਕ ਦਿਖਾਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਨਕਸ਼ੇ ਅਤੇ ਸਕੈਚ ਬਣਾਏ ਸਨ।" ਜੇ ਮੈਂ ਇਹ ਕਿਹਾ, ਤਾਂ

ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਛੱਡਣ ਅਤੇ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਭੇਜਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸਨ, ਇਹ ਵਾਅਦਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਹੈ। ਉਹ ਮੇਰੇ ਨੌਕਰ ਦਾ ਸਿਰ ਵੱਢ ਦੇਣਗੇ, ਬੱਸ ਇੰਨਾ ਹੀ, ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਨਿੱਜੀ ਸੱਟ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਈ ਜਾਵੇਗੀ।
ਮੈਂ ਲਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਮੈਂ ਇਕੱਲਾ ਹੀ ਨਕਸ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਸਕੈਚਾਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ, ਅਤੇ ਵਰਜਿਤ ਧਰਤੀ ਤੱਕ ਆਪਣਾ ਰਸਤਾ ਲੱਭਣ ਲਈ। ਮੈਂ ਕਈ ਵਾਰ, ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੁਹਰਾਇਆ ਕਿ ਮੇਰਾ ਨੌਕਰ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਤਿੱਬਤ ਤੱਕ ਮੇਰਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਕੇ ਸਿਰਫ਼ ਮੇਰੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਹੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ, ਮੇਰੇ ਦੋ ਨੌਕਰਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ।
ਇਸ 'ਤੇ ਲਾਮਾ ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੇ ਆਪਣੀ ਘੋੜੀ ਦੇ ਬੱਟ-ਐਂਡ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਵਾਰ ਕੀਤਾ। ਮੈਂ ਇਸ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਦਿਖਾਵਾ ਕੀਤਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਖੋਪੜੀ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਦਰਦ ਹੋ ਗਿਆ।
"ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਤੈਨੂੰ ਅਤੇ ਤੇਰੇ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਕੁੱਟਾਂਗੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਤੂੰ ਉਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਦਿੰਦਾ ਜੋ ਅਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ!" ਲਾਮਾ ਨੇ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਕਿਹਾ।
"ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਚਾਹੋ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਹਰਾ ਸਕਦੇ ਹੋ," ਮੈਂ ਭਰੋਸੇ ਨਾਲ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, "ਪਰ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਸਾਨੂੰ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਇਹ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਵੇਗਾ। ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੀ ਚਮੜੀ ਲਾਹ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਤੁਸੀਂ ਸਾਨੂੰ ਲਹੂ-ਲੁਹਾਣ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਸਾਨੂੰ ਦਰਦ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ।"
ਅੰਡੋ, ਗੱਦਾਰ, ਜੋ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੋਲਦਾ ਸੀ, ਸਾਡੀ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਆਉਂਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਦੁਭਾਸ਼ੀਏ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਤਿੱਬਤੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬਾਰੇ ਜਿੰਨਾ ਪਤਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਆਦਮੀ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ, ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਜਿੰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਹ ਮੇਰੇ ਗਰੀਬ ਨੌਕਰ ਨੂੰ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਕੁੱਟਦੇ ਰਹੇ। ਆਪਣੀ ਪੀੜ ਵਿੱਚ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਚੱਕ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਹਰ ਵਾਰ ਉਸ 'ਤੇ ਚਮੜੀ ਅਤੇ ਮਾਸ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਪਾੜ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਨੇ ਬਹਾਦਰੀ ਨਾਲ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ। ਉਸਦੇ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਰਹਿਮ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲੀ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਸੱਚ ਬੋਲਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੁਝ ਕਹਿਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਲਾਮਾ ਅਤੇ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਮੈਂ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦੇ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਲ ਬੈਠਾ ਰਿਹਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ, ਮੇਰੀ ਉਦਾਸੀਨਤਾ 'ਤੇ ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ, ਸੈਨਿਕਾਂ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਘਸੀਟ ਕੇ ਲੈ ਜਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਦੁਬਾਰਾ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਲੈ ਗਏ, ਜਿੱਥੋਂ ਮੈਂ ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰ ਰਹੇ ਲਾਮਾ ਦੀਆਂ ਗੁੱਸੇ ਭਰੀਆਂ ਚੀਕਾਂ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਗਰੀਬ ਨੌਕਰ 'ਤੇ ਅਜੇ ਵੀ ਕੋੜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਭਿਆਨਕ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਣ ਸਕਦਾ ਸੀ।
ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੀਂਹ ਪੈਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਹ ਸਾਡੇ ਲਈ ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਤਿੱਬਤ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚੀਨ ਵਿੱਚ, ਮੀਂਹ ਦਾ ਲੋਕਾਂ ਉੱਤੇ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਤਲੇਆਮ ਨੂੰ ਵੀ ਮੀਂਹ ਬੰਦ ਹੋਣ ਤੱਕ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਉਸ ਦਿਨ ਵੀ ਇਹੀ ਹਾਲ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਪਹਿਲੀਆਂ ਬੂੰਦਾਂ ਡਿੱਗੀਆਂ, ਸਿਪਾਹੀ ਅਤੇ ਲਾਮਾ ਇੱਥੇ, ਉੱਥੇ, ਅਤੇ ਤੰਬੂਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਰ ਥਾਂ ਭੱਜੇ। ਮੈਨੂੰ ਜਲਦੀ ਨਾਲ ਬਸਤੀ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਦੂਰ ਵਾਲੇ ਤੰਬੂ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨਾਲ ਭਰ ਗਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਮੈਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ।

ਫੁੱਟਨੋਟ:

[10] ਲਾਮਿਆਂ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸੰਖਿਆ ਸੀ।

[11] ਲਾਮਿਆਂ, ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਅਤੇ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰਨਾ।

ਅਧਿਆਇ XIX

ਮੌਤ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ

ਇੱਕ ਉੱਚ ਦਰਜੇ ਦਾ ਅਫ਼ਸਰ ਤੰਬੂ ਦੇ ਦੂਜੇ ਸਿਰੇ 'ਤੇ ਪੈਰਾਂ 'ਤੇ ਪੈਰ ਰੱਖ ਕੇ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਸੋਨੇ ਅਤੇ ਤੇਂਦੁਏ ਦੀ ਚਮੜੀ ਨਾਲ ਸਜਾਇਆ ਹੋਇਆ ਇੱਕ ਸੁੰਦਰ ਗੂੜ੍ਹਾ ਲਾਲ ਰੰਗ ਦਾ ਟਿਊਨਿਕ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਚੀਨੀ ਆਕਾਰ ਦੇ ਲੰਬੇ ਕਾਲੇ ਅਤੇ ਲਾਲ ਚਮੜੇ ਦੇ ਬੂਟ ਪਹਿਨੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਸਦੀ ਪੇਟੀ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੁੰਦਰ ਤਲਵਾਰ ਲੰਘਾਈ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚਾਂਦੀ ਦੀ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਮਿਆਨ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਰਲ ਅਤੇ ਮੈਲਾਚਾਈਟ ਦੇ ਵੱਡੇ ਟੁਕੜੇ ਜੜੇ ਹੋਏ ਸਨ।

ਇਹ ਆਦਮੀ, ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਹ ਤੋਂ ਸੱਠ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਬੁੱਧੀਮਾਨ, ਸੁਧਰਿਆ ਹੋਇਆ, ਇਮਾਨਦਾਰ, ਚੰਗੇ ਸੁਭਾਅ ਵਾਲਾ ਚਿਹਰਾ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਹ ਮੇਰਾ ਦੋਸਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਦਰਅਸਲ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਿਪਾਹੀ ਅਤੇ ਲਾਮਾ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਉਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ਯੋਗ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾੜੇ ਸਨ, ਇਸ ਅਫਸਰ ਨੇ ਹੀ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਕੁਝ ਸ਼ਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦਿਖਾਇਆ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਜਗ੍ਹਾ ਬਣਾਈ, ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਉੱਥੇ ਬੈਠਣ ਲਈ ਕਿਹਾ।

"ਮੈਂ ਇੱਕ ਸਿਪਾਹੀ ਹਾਂ," ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਮਾਣਮੱਤੇ ਲਹਿਜੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ, "ਲਾਮਾ ਨਹੀਂ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਦਮੀਆਂ ਨਾਲ ਲਹਾਸਾ ਤੋਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਨ ਆਇਆ ਹਾਂ। ਤੁਸੀਂ ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਕੈਦੀ ਹੋ। ਤੁਸੀਂ ਕੋਈ ਡਰ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।"

ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ, ਉਸਨੇ ਆਪਣਾ ਸਿਰ ਝੁਕਾਇਆ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਮੱਥੇ ਮੇਰੇ ਮੱਥੇ ਨੂੰ ਛੂਹਿਆ, ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਜੀਭ ਬਾਹਰ ਕੱਢੀ। ਫਿਰ ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਸੀ ਕਿ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਹੋਰ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਦੋਸਤਾਨਾ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਰੂਪੁਨ (ਇੱਕ ਜਨਰਲ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਦਾ ਦਰਜਾ) ਹੈ। ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਅਤੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਬਾਰੇ ਸਭ ਕੁਝ ਸਮਝਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਉਸਨੇ ਮੇਰੀਆਂ ਦੱਸੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦਿਖਾਈ। ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਮੈਨੂੰ ਤਿੱਬਤ ਦੇ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਬਾਰੇ ਦਿਲਚਸਪ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਤਿੱਬਤ ਵਿੱਚ ਹਰ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਯੁੱਧ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਡਿਊਟੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇੱਕ ਸਿਪਾਹੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮਤ ਫੌਜ ਲਈ ਸਾਰੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਮੁੰਡੇ ਸਤਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਭਰਤੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਚੰਗੀ ਘੋੜਸਵਾਰੀ ਤਿੱਬਤੀ ਸਿਪਾਹੀ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾਯੋਗ ਗੁਣਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ, ਅਤੇ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬੇਅੰਤ ਆਗਿਆਕਾਰੀ। ਰੂਪੁਨ ਨੇ ਤਿੱਬਤੀ ਮੈਚਲਾਕ ਦੀ ਸਹੁੰ ਖਾਧੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਪਯੋਗੀ ਹਥਿਆਰ ਮੰਨਦਾ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਕਾਫ਼ੀ ਪਾਊਡਰ ਸੀ, ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਜੈਕਟਾਈਲ ਵਜੋਂ ਵਰਤ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਕੰਕਰ, ਮਿੱਟੀ, ਜਾਂ ਮੇਖਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੀਸੇ ਦੀ ਗੋਲੀ ਵਾਂਗ ਵਧੀਆ ਕੰਮ ਕੀਤਾ।

ਉਸਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਲਹਾਸਾ ਅਤੇ ਸਿਗਾਟਜ਼ (ਸ਼ਿਗਾਟਜ਼) ਵਿਖੇ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਤਿੱਬਤੀ ਆਦਮੀਆਂ ਕੋਲ ਮਾਚਿਸ ਦੇ ਲਾਕ ਸਨ। ਬਾਰੂਦ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਨਮਕੀਨ ਅਤੇ ਗੰਧਕ ਨਾਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਰੂਪੁਨ, ਇਹ ਦੇਖ ਕੇ ਕਿ ਮੈਂ ਤਿੱਬਤੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਸੀ, ਮੈਨੂੰ ਤਿੱਬਤੀ ਫੌਜ ਦੇ ਕਈ ਗ੍ਰੇਡਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਸਿਖਾਉਣ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ, ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਬੱਚਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਟਚੁ-ਪੁਨ ਸਭ ਤੋਂ ਹੇਠਲਾ ਗ੍ਰੇਡ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਅਧੀਨ ਸਿਰਫ਼ ਦਸ ਆਦਮੀ ਸਨ; ਫਿਰ ਕੀਤਸਾਂਬਾ-ਪੁਨ ਜਾਂ ਕੀਆ-ਪੁਨ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਸੌ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੀ ਕਮਾਂਡ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਆਇਆ; ਅਤੇ ਤੁੰਗ-ਪੁਨ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਦਾ ਮੁਖੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਹੀ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਗਿਣਤੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਅਕਸਰ "ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਕਮਾਂਡਰ" ਕੋਲ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤਿੰਨ ਜਾਂ ਚਾਰ ਸੌ ਆਦਮੀ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਤੁੰਗ-ਪੁਨ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਰੂਪੁਨ ਆਇਆ, ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸਹਾਇਕ-ਜਨਰਲ; ਫਿਰ ਦਹ-ਪੁਨ, ਜਾਂ ਮਹਾਨ ਅਧਿਕਾਰੀ; ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਮੈਗ-ਪੁਨ (ਜਾਂ ਮੈਗ-ਬਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ), ਜਨਰਲ-ਇਨ-ਚੀਫ਼।

ਇਹਨਾਂ ਜਰਨੈਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਗਿਆਨਮਾ ਵਿਖੇ ਕਰ ਲਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੇਰੇ ਮੁਖਬਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਨੂੰ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਹਾਦਰੀ, ਕਾਠੀ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਾਕਤ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਚੁਣੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਮੈਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਹੁਦੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ, ਲਾਮਿਆਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੇਠ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਆਦਮੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਨਿਲਾਮੀ ਦੁਆਰਾ ਵੇਚੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ।

ਰੂਪੁਨ ਵਿੱਚ ਹਾਸੇ-ਮਜ਼ਾਕ ਦੀ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ ਭਾਵਨਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਰਾਈਫਲ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਸੀ ਤਾਂ ਤਿੱਬਤੀ ਸਿਪਾਹੀ ਕਿੰਨੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਭੱਜ ਗਏ ਸਨ। ਉਹ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਬਰਾਬਰ ਸੀ, ਅਤੇ ਉੱਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ: "ਹਾਂ, ਮੈਂ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਭੱਜੇ ਸਨ, ਪਰ ਇਹ ਡਰ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ।" ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੈਂ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ, ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੰਨੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਭੱਜਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਰੂਪੁਨ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੋਇਆ, ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਵਿਅੰਗ 'ਤੇ ਹੱਸ ਪਿਆ। ਉਸਨੇ ਮੇਰੀ ਪਿੱਠ ਥਪਥਪਾਈ, ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਸਹੀ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਮੈਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਦੇਖ ਕੇ ਦੁਖੀ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ। ਉਸਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਹੁਕਮ ਮਿਲੇ ਸਨ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਖਾਣਾ ਨਾ ਦੇਵੇ ਜਾਂ ਮੇਰੇ ਬੰਧਨ ਨਾ ਖੋਲ੍ਹੇ।

ਸਿਪਾਹੀ, ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਕਠੋਰ ਅਤੇ ਰੁੱਖੇ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਸਨ, ਨੇ ਰੂਪੁਨ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦੋਸਤਾਨਾ ਗੱਲਬਾਤ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਸੁਣਿਆ, ਇਹ ਅਭਿਆਸ ਤਿੱਬਤ ਵਿੱਚ ਕੈਦੀ ਅਤੇ ਕੈਦੀ ਵਿਚਕਾਰ ਆਮ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਮੁਖੀ ਦੀ ਮਿਸਾਲ 'ਤੇ ਚੱਲਦੇ ਹੋਏ, ਉਹ ਵੀ ਕਾਫ਼ੀ ਦਿਆਲੂ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਬਣ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਹੇਠਾਂ ਇੱਕ ਗੱਦੀ ਰੱਖੀ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹਾ ਹੋਰ ਆਰਾਮਦਾਇਕ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ।

ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਰੂਪੁਨ ਨੂੰ ਪੋਂਬੋ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਗਾਰਡ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਆਦਮੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਭੀੜ ਨੇ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਬਦਤਰ ਤਬਦੀਲੀ ਸੀ। ਨਵੇਂ ਆਏ ਲੋਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਖ਼ਤ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਤੰਬੂ ਵਿੱਚ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਸਨਮਾਨਜਨਕ ਸੀਟ ਤੋਂ ਖਿੱਚ ਕੇ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਗੋਬਰ ਦੇ ਢੇਰ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਬਾਲਣ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ।

"ਇਹ ਪਲੇਨਕਿਸ ਲਈ ਜਗ੍ਹਾ ਹੈ!" ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਚੀਕਿਆ, "ਤੰਬੂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ।"

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਮੈਂ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਪੈਰ ਦੁਬਾਰਾ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤੇ। ਮੇਰੇ ਗੋਡਿਆਂ ਦੁਆਲੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਰੱਸੀ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਰੱਸੀਆਂ ਦੇ ਸਿਰੇ ਲੰਬੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਿਪਾਹੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਤਿੱਬਤੀ ਤੰਬੂ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਹਿੱਸਾ ਕਦੇ ਸਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਜਗ੍ਹਾ ਜਿੱਥੇ ਮੈਂ ਰਾਤ ਲਈ ਆਰਾਮ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਸਭ ਤੋਂ ਗੰਦੀ ਸੀ। ਇੰਨੀ ਕੱਸ ਕੇ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਰੱਸੀਆਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਖਾਈ ਕੱਟ ਦਿੱਤੀ, ਸੌਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਬਾਹਰ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਜਲਦੀ ਹੀ ਕੀੜਿਆਂ ਨਾਲ ਢੱਕ ਗਿਆ, ਜੋ ਤੰਬੂ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੀ ਕੈਦ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ, ਜਾਂ ਪੱਚੀ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਕੀੜੇ ਤੋਂ ਅਣਕਿਆਸੇ ਤਸੀਹੇ ਝੱਲਣੇ ਪਏ। ਸਿਪਾਹੀ, ਆਪਣੀਆਂ ਤਲਵਾਰਾਂ ਖਿੱਚ ਕੇ, ਤੰਬੂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੇਰੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਸਨ। ਹੋਰ ਸਿਪਾਹੀ ਬਾਹਰ ਤਾਇਨਾਤ ਸਨ।

ਰਾਤ ਅਜੀਬ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਭਰੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਬਾਹਰ ਦੂਰੋਂ ਚੀਕਾਂ ਸੁਣਾਈ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਅਤੇ ਤੰਬੂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਿਸੇ ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਗਦੇ ਰੱਖਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਅਜੇ ਵੀ ਉੱਥੇ ਹਾਂ।

ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਰੂਪੁਨ ਵਾਪਸ ਆਇਆ। ਮੈਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਬਹੁਤ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਮੱਖਣ ਨਾਲ ਭਰੇ ਪਿੱਤਲ ਦੇ ਕਟੋਰੇ ਵਿੱਚ ਬਲਦੀ ਹੋਈ ਅੱਗ ਅਤੇ ਬੱਤੀ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਉਸਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਦੇਖ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਜਿਸ ਦਿਆਲਤਾ ਨਾਲ ਉਸਨੇ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਦੇਖਿਆ, ਉਸ ਤੋਂ ਮੈਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਮੈਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਗੰਭੀਰ ਖ਼ਬਰ ਹੈ। ਮੈਂ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਗੰਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿੱਥੇ ਮੈਨੂੰ ਸੈਨਿਕਾਂ ਨੇ ਬੇਸਹਾਰਾ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਤੰਬੂ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਆਰਾਮਦਾਇਕ ਅਤੇ ਸਾਫ਼ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ। ਫਿਰ ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਸਿਪਾਹੀ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਲਈ ਇੱਕ ਕੰਬਲ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ। ਅੱਗੇ, ਮੇਰੀ ਹੈਰਾਨੀ ਲਈ, ਉਹ ਬਹੁਤ ਸਖ਼ਤ ਹੋ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਮੇਰੇ ਬੰਧਨਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਕਾਫ਼ੀ ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਆ ਗਿਆ, ਮੈਨੂੰ ਇੰਨੀ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਣ ਲਈ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਝਿੜਕਿਆ, ਅਤੇ ਗੰਢਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ, ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਚੀਜ਼ ਜੋ ਮੈਨੂੰ ਅਸੰਭਵ ਲੱਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਤਾਕਤ ਵਰਤਣ ਦਾ ਦਿਖਾਵਾ ਕੀਤਾ, ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਹੈਰਾਨ ਹੋਇਆ ਕਿ ਮੇਰੇ ਬੰਧਨ ਸੱਚਮੁੱਚ ਢਿੱਲੇ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ। ਫਿਰ ਉਸਨੇ ਮੈਨੂੰ ਜਲਦੀ ਹੀ ਭਾਰੀ ਕੰਬਲ ਨਾਲ ਢੱਕ ਦਿੱਤਾ।

ਸਿਪਾਹੀ ਵੱਡੇ ਤੰਬੂ ਦੇ ਦੂਜੇ ਸਿਰੇ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਮਾਮੂਲੀ ਗੱਲ 'ਤੇ ਉੱਚੀ-ਉੱਚੀ ਬਹਿਸ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਰੂਪਨ, ਹੇਠਾਂ ਝੁਕਿਆ ਹੋਇਆ, ਅਤੇ ਕੰਬਲ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਲੁਕਾਉਣ ਦਾ ਦਿਖਾਵਾ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ, ਫੁਸਫੁਸਾਇਆ:

"ਤੇਰਾ ਸਿਰ ਕੱਲ੍ਹ ਵੱਢਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਰਾਤ ਨੂੰ ਭੱਜ ਜਾ। ਬਾਹਰ ਕੋਈ ਸਿਪਾਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

ਉਹ ਚੰਗਾ ਆਦਮੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੇਰੀ ਉਡਾਣ ਲਈ ਸਭ ਕੁਝ ਤਿਆਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਬੱਤੀ ਬੁਝਾ ਦਿੱਤੀ, ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਸੌਂ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਸਾਰੇ ਆਦਮੀ ਸੌਂ ਗਏ ਸਨ, ਤਾਂ ਤੰਬੂ ਦੇ ਹੇਠੋਂ ਖਿਸਕ ਕੇ ਚੋਰੀ ਕਰਕੇ ਭੱਜ ਜਾਣਾ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਸਾਨ ਹੁੰਦਾ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਰੱਸੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਲਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਹੋਰ ਬੰਧਨਾਂ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ; ਪਰ ਇਹ ਸੋਚ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੋ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਦੇ ਰਹਿਮ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨੇ ਮੇਰੇ ਭੱਜਣ ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ। ਰੂਪੁਨ, ਇਹ ਦੇਖ ਕੇ ਉੱਠਿਆ ਕਿ ਗਾਰਡ ਸੁੱਤੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਮੇਰੇ ਨੇੜੇ ਦੁਬਾਰਾ ਲੇਟ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬੁੜਬੁੜਾਇਆ:

"ਨੇਲਨ, ਨੇਲਨ; ਪੈਲਾਡੋ " (ਉਹ ਸੁੱਤੇ ਪਏ ਹਨ; ਜਾਓ)।
ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਚੰਗੀ ਸੀ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਆਕਰਸ਼ਕ ਸੀ, ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਦਮੀਆਂ ਨਾਲ ਹੀ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਖਾਲੀ ਕਰਕੇ, ਮੈਂ ਰਾਤ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਨੀਂਦ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਸਵੇਰ ਹੋਈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਦੁਬਾਰਾ ਰੱਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾ ਲਏ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਨੂੰ ਡਰ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਰੂਪਨ ਉੱਤੇ ਮੇਰੇ ਹੱਥ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਮੇਰੇ ਕਾਰਨ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ।
ਰੂਪਨ, ਜੋ ਬਹੁਤ ਨਿਰਾਸ਼ ਜਾਪਦਾ ਸੀ, ਨੇ ਮੇਰੇ ਗੁੱਟਾਂ ਦੁਆਲੇ ਰੱਸੀਆਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤਾ। ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਨਾਰਾਜ਼ ਜਾਪਦਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਉਸ ਮੌਕੇ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਜੋ ਉਸਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਸਨੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਵਧਦੇ ਸਤਿਕਾਰ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਇਆ। ਉਸਨੇ ਆਪਣਾ ਲੱਕੜ ਦਾ ਕਟੋਰਾ ਵੀ ਕੱਢਿਆ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸਨੇ ਰਕਸ਼ਾਂਗ ਤੋਂ ਭਾਫ਼ ਵਾਲੀ ਚਾਹ ਨਾਲ ਭਰਿਆ, ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਮੇਰੇ ਮੂੰਹ ਤੱਕ ਚੁੱਕਿਆ ਤਾਂ ਜੋ ਮੈਂ ਪੀ ਸਕਾਂ।
ਇਹ ਜਾਣ ਕੇ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿੰਨਾ ਪਿਆਸਾ ਅਤੇ ਭੁੱਖਾ ਹਾਂ, ਇਸ ਨੇਕ ਆਦਮੀ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਪਿਆਲਾ ਭਰਿਆ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੇਰੀ ਪਿਆਸ ਨਹੀਂ ਬੁਝ ਗਈ, ਸਗੋਂ ਉਸਨੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਤਸਾਂਬਾ ਅਤੇ ਮੱਖਣ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਮਿਲਾਏ, ਜੋ ਉਸਨੇ ਫਿਰ ਆਪਣੀਆਂ ਉਂਗਲਾਂ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਭਰ ਦਿੱਤੇ।
ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਸੱਚਮੁੱਚ ਦਿਲ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਵਾਲਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਵੇਂ, ਦਿਆਲਤਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੋ ਕੇ, ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੇ ਉਸਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਦੀ ਨਕਲ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ, ਇੱਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ, ਮੁੱਠੀ ਭਰ ਤਸਾਂਬਾ ਅਤੇ ਚੂਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖਾਸ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਂ ਇੰਨਾ ਭੁੱਖਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਭੋਜਨ ਸੁਆਦੀ ਲੱਗਦਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਦੋ ਰਾਤਾਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦਿਨ ਬਿਨਾਂ ਭੋਜਨ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਅਤੇ, ਲੜਾਈ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਮੇਰੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦਿਲਚਸਪ ਤਜ਼ਰਬਿਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਮੇਰੀ ਭੁੱਖ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ ਸੀ।
ਜਿਸ ਨਿਮਰਤਾ ਅਤੇ ਹਮਦਰਦੀ ਨਾਲ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਰੂਪੁਨ, ਸਗੋਂ ਸਿਪਾਹੀ ਵੀ ਹੁਣ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਏ, ਉਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ ਕਿ ਮੇਰਾ ਅੰਤ ਨੇੜੇ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿੰਗ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਨਾ ਮਿਲਣ ਦਾ ਦੁੱਖ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੀ ਢਿੱਲ-ਮੱਠ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਡਰਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕੁਝ ਭਿਆਨਕ ਵਾਪਰਿਆ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ, ਭਾਵੇਂ ਮੇਰੇ ਜੇਲ੍ਹਰ ਦੋਸਤਾਨਾ ਸਨ, ਮੈਂ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਸਗੋਂ ਜੋ ਕੁਝ ਆਇਆ ਉਸਨੂੰ ਬੇਸ਼ੱਕ ਮੰਨਣ ਦਾ ਦਿਖਾਵਾ ਕੀਤਾ। ਮੈਂ ਦਿਨ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਹਿੱਸਾ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਜੀਵੰਤ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਇਆ, ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਭਟਕਾਉਣ ਲਈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਤਿੱਬਤੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ।

ਅਧਿਆਇ XX

ਇੱਕ ਭਿਆਨਕ ਸਵਾਰੀ

ਦੁਪਹਿਰ ਵੇਲੇ ਇੱਕ ਸਿਪਾਹੀ ਤੰਬੂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ, ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਭਾਰੀ ਹੱਥ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਮੋਢੇ 'ਤੇ ਵਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਚੀਕਿਆ:

"ਓਏ!" (ਇਹ ਇੱਕ ਤਿੱਬਤੀ ਵਿਸਮਿਕ ਚਿੰਨ੍ਹ ਹੈ ਜੋ ਹਮੇਸ਼ਾ ਗੱਲਬਾਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਖ਼ਤ ਵਰਗ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ "ਇੱਥੇ ਦੇਖੋ" ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ।)

"ਓਏ!" ਉਸਨੇ ਦੁਹਰਾਇਆ; "ਸੂਰਜ ਡੁੱਬਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੈਨੂੰ ਕੋੜੇ ਮਾਰੇ ਜਾਣਗੇ, ਤੇਰੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਲੱਤਾਂ ਤੋੜ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਉਹ ਤੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਸਾੜ ਦੇਣਗੇ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਤੇਰਾ ਸਿਰ ਵੱਢ ਦੇਣਗੇ!"

ਉਹ ਆਦਮੀ, ਜੋ ਕਾਫ਼ੀ ਗੰਭੀਰ ਜਾਪਦਾ ਸੀ, ਨੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਹਰੇਕ ਵਾਕ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਢੁਕਵੇਂ ਇਸ਼ਾਰੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਮੈਂ ਉਸ 'ਤੇ ਹੱਸ ਪਿਆ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਮਜ਼ਾਕ ਵਾਂਗ ਸਮਝਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੋਇਆ, ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਇੰਨਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਜਾਪਦਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਮੈਨੂੰ ਡਰਾਉਣ ਲਈ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਿਪਾਹੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੇ ਤੰਬੂ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਦੋਸਤਾਨਾ ਗਾਰਡ ਉੱਤੇ ਉਦਾਸੀ ਛਾ ਗਈ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੌਸਲਾ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਹੱਸਾਂਗਾ। ਜ਼ਰੂਰ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਆਦਮੀ ਤੰਬੂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਬਾਹਰ ਭੱਜੇ ਅਤੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਫੁਸਫੁਸਾਏ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਹ ਹੋਰ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦੇਣਗੇ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਜਵਾਬ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਪਾਇਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਕੀਤੇ ਕਿ ਹੁਣ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੁੱਲ੍ਹ ਬੰਦ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਲਗਭਗ ਅੱਧੇ ਘੰਟੇ ਬਾਅਦ, ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋਸ਼ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਤੰਬੂ ਵਿੱਚ ਭੱਜਿਆ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਗਾਰਡਾਂ ਨੂੰ ਮੈਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਕੀਤਾ, ਮੇਰੇ ਬੰਧਨਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਸਖ਼ਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਛਾਤੀ ਅਤੇ ਬਾਹਾਂ ਦੁਆਲੇ ਵਾਧੂ ਰੱਸੀਆਂ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਨੂੰ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਘਰ ਵੱਲ ਮਾਰਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ। ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਸਿਪਾਹੀ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀ ਬਾਹਰ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਗਏ। ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਨਸਿੰਗ, ਕੱਸ ਕੇ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ, ਨੂੰ ਉਸੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਆਪਣੇ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਦੇਖ ਕੇ ਮੇਰੀ ਖੁਸ਼ੀ ਇੰਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਵਿੱਚੋਂ ਝਾਕਦੀ ਭੀੜ ਦੇ ਅਪਮਾਨ ਵੱਲ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਲਾਮਾ ਮੁਸਕਰਾਉਂਦੇ ਚਿਹਰੇ ਨਾਲ ਅੰਦਰ ਆਇਆ, ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਮੈਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ ਹੈ।

"ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਇੱਥੇ ਘੋੜੇ ਹਨ," ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ, "ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਲੈ ਜਾਵਾਂਗੇ, ਪਰ ਪੋਂਬੋ ਅੱਜ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵਿਰੋਧ ਨਾ ਕਰੋ। ਆਓ ਆਪਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਗੁੱਟ ਦੁਆਲੇ ਰੱਸੀਆਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਹੇ ਦੀਆਂ ਹੱਥਕੜੀਆਂ ਨਾਲ ਬਦਲ ਦੇਈਏ।"

ਇੱਥੇ ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਭਾਰੀ ਜੋੜਾ ਮੈਨੇਕਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਿਸਨੂੰ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਕੋਟ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਛੁਪਾ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।

"ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਉਸਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿੱਚ ਲੈ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਪਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਪਹਿਨੋਗੇ। ਫਿਰ ਤੁਸੀਂ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਵੋਗੇ। ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸੂਰਜ ਅਤੇ ਕੁੰਜੁਕ-ਸੁਮ ਦੀ ਸਹੁੰ ਖਾਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਦਿਆਲੂ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਾਂਗੇ।"
ਮੈਂ ਵਿਰੋਧ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ, ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਵਧੇਰੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਗਰਦਨ ਦੁਆਲੇ ਇੱਕ ਸਲਾਈਡਿੰਗ ਗੰਢ ਪਾ ਦਿੱਤੀ; ਫਿਰ ਮੈਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਰਿੰਗ ਮੇਰੇ ਦੁਆਲੇ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਮੂੰਹ ਦੇ ਭਾਰ ਲੇਟਾਇਆ, ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਫੜਿਆ ਜਦੋਂ ਉਹ ਮੇਰੇ ਗੁੱਟ ਦੁਆਲੇ ਰੱਸੀਆਂ ਖੋਲ੍ਹਦੇ ਸਨ। ਲੋਹੇ ਦੀਆਂ ਬੇੜੀਆਂ, ਇੱਕ ਭਾਰੀ ਜ਼ੰਜੀਰ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਬਦਲ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੇਢੰਗੇ ਤਾਲੇ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਲੱਗਿਆ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਰੇ ਤਿਆਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਪੈਰਾਂ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤਾ।
ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਦੁਬਾਰਾ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਇਆ, ਅਤੇ ਇਹ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਖਾਲੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਨਾਲ ਭਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਪਲੇਂਕੀ (ਇੱਕ ਅੰਗਰੇਜ਼) ਵਜੋਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਥੁੱਕਿਆ ਅਤੇ ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਚਿੱਕੜ ਸੁੱਟਿਆ। ਲਾਮਿਆਂ ਨੇ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਮਾੜਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ। ਜਿਸਨੇ ਸਹੁੰ ਖਾਧੀ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੈਂ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਹੱਥਕੜੀ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਸਮਰਪਣ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੁਰਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਉਹ ਮੇਰੇ ਤਸੀਹੇ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸੀ ਅਤੇ ਭੀੜ ਨੂੰ ਹੋਰ ਬੇਰਹਿਮੀ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਤਸੁਕ ਸੀ।
ਅਚਾਨਕ ਭੀੜ ਦਾ ਧਿਆਨ ਕਈ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਅਤੇ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰੁਪੁਨ ਦੇ ਆਉਣ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ। ਉਹ ਉਦਾਸ ਜਾਪ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸਦਾ ਚਿਹਰਾ ਭਿਆਨਕ ਪੀਲਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਟਿਕਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਧੀਮੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, ਉਸਨੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਵੇ।
ਕੁਝ ਪਲਾਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਅੰਦਰ ਆਇਆ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਪਹਿਲਾਂ ਕਮਰੇ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰਕੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਤਿੱਬਤੀ ਬਣਤਰਾਂ ਦੀ ਛੱਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਰਗਾਕਾਰ ਅਪਰਚਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹਵਾਦਾਰ ਅਤੇ ਰੋਸ਼ਨੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।
ਰੂਪਨ ਨੇ ਦਇਆ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਵਜੋਂ ਆਪਣਾ ਮੱਥੇ ਮੇਰੇ ਮੱਥੇ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਦਾਸੀ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਸਿਰ ਹਿਲਾਇਆ।

"ਹੁਣ ਕੋਈ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਹੈ," ਉਸਨੇ ਫੁਸਫੁਸਾਇਆ; "ਅੱਜ ਰਾਤ ਤੇਰਾ ਸਿਰ ਵੱਢ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਲਾਮਾ ਬੁਰੇ ਹਨ। ਮੇਰਾ ਦਿਲ ਦੁਖ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਭਰਾ ਵਰਗਾ ਹੈਂ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਦੁਖੀ ਹਾਂ..."
ਉਸ ਚੰਗੇ ਬੁੱਢੇ ਆਦਮੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨਾ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਕੀਤੇ ਕਿ ਉਹ ਹੁਣ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਸ 'ਤੇ ਮੇਰਾ ਦੋਸਤ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਭੀੜ ਫਿਰ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਗਈ। ਲਾਮਾ ਅਤੇ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਘਸੀਟ ਲਿਆ। ਕੁਝ ਚਰਚਾ ਹੋਈ ਕਿ ਮੇਰੀਆਂ ਹੱਥਕੜੀਆਂ ਦੀ ਚਾਬੀ ਕਿਸ ਕੋਲ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜੋ ਆਪਣੀ ਪੋਨੀ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਲਹਾਸਾ ਵੱਲ ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ ਭੱਜ ਗਿਆ।
ਉਦੋਂ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣਾਈ ਦਿੱਤੀ ਜੋ ਮੈਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ, ਦੁਖੀ ਸੁਰ ਵਿੱਚ ਪੁਕਾਰ ਰਹੀ ਸੀ:
"ਹਜ਼ੂਰ, ਹਜ਼ੂਰ, ਹਮ ਮੁਰਗੀਆਗਾ!" (ਸਰ, ਸਰ, ਮੈਂ ਮਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ!) ਆਪਣਾ ਸਿਰ ਉਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਮੋੜਦੇ ਹੋਏ ਜਿੱਥੋਂ ਇਹ ਦਰਦਨਾਕ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਪਿੱਠ ਪਿੱਛੇ ਬੰਨ੍ਹੇ ਹੋਏ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੇਟ ਦੇ ਭਾਰ ਘਸੀਟਦੇ ਹੋਏ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਦੂਜੇ ਕਮਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਵੱਲ ਵੇਖਿਆ। ਉਸਦਾ ਮਾੜਾ ਚਿਹਰਾ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਪਛਾਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਇਸ 'ਤੇ ਇੰਨੀ ਭਿਆਨਕ ਪੀੜਾ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਨ।
ਮੈਂ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਸਹਿ ਸਕਿਆ। ਆਪਣੇ ਗਾਰਡਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੋਢਿਆਂ ਨਾਲ ਧੱਕ ਕੇ, ਮੈਂ ਉਸ ਗਰੀਬ ਬਦਕਿਸਮਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਉਸ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਹੀ ਵਾਲਾ ਸੀ ਤਾਂ ਸਿਪਾਹੀ ਮੇਰੇ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹ ਆਏ, ਮੈਨੂੰ ਫੜ ਲਿਆ, ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੇ ਪੈਰਾਂ ਤੋਂ ਚੁੱਕ ਕੇ, ਇੱਕ ਟੱਟੂ ਦੀ ਪਿੱਠ 'ਤੇ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ।
ਹੁਣ ਮੈਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਭੈੜਾ ਡਰ ਸੀ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਬਹਾਦਰ ਨੌਕਰ ਨੂੰ ਚੀਕ ਕੇ ਹੌਂਸਲਾ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਤਕਲਾਕੋਟ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਉਸਨੂੰ ਮੇਰੇ ਪਿੱਛੇ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਹ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਵੱਲ ਭੱਜਣ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਦਾ ਆਖਰੀ ਕਣ ਵੀ ਥੱਕ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਉਸਨੂੰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੜ ਲਿਆ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਜੋ ਅਸੀਂ ਹੋਰ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਾ ਕਰ ਸਕੀਏ। ਕੁਲੀ, ਮਾਨਸਿੰਗ, ਨੂੰ, ਆਪਣੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਨੂੰ ਖੰਭਾਂ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ, ਨੰਗੀ ਪਿੱਠ ਵਾਲੇ ਟੱਟੂ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ।
ਜਿਸ ਟੱਟੂ ਉੱਤੇ ਮੈਨੂੰ ਸੁੱਟਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸਦੀ ਕਾਠੀ ਵਰਣਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ। ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਉੱਚੀ ਪਿੱਠ ਵਾਲੀ ਕਾਠੀ ਦਾ ਲੱਕੜ ਦਾ ਫਰੇਮ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਮੈਕਸੀਕਨ ਕਾਠੀ। ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੇ ਬਿੰਦੂ ਤੋਂ ਪੰਜ ਜਾਂ ਛੇ ਤਿੱਖੇ ਲੋਹੇ ਦੇ ਸਪਾਈਕ ਖਿਤਿਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਮੈਂ ਤਸੀਹੇ ਦੇ ਇਸ ਔਜ਼ਾਰ 'ਤੇ ਬੈਠਾ ਸੀ, ਮੈਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਪਾਈਕ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਬੈਠਾ ਸੀ, ਪਰ ਸਪਾਈਕ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕਮਰ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਹੇਠਾਂ ਪਿੱਛੇ ਫੜ ਲਿਆ।
ਮੇਰੇ ਗਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਬੰਦੂਕਾਂ ਅਤੇ ਤਲਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਵੀਹ ਜਾਂ ਤੀਹ ਘੋੜਸਵਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ ਚੱਲ ਪਏ। ਮੇਰੇ ਅੱਗੇ ਸਵਾਰ ਇੱਕ ਘੋੜਸਵਾਰ ਨੇ ਮੇਰੇ ਟੱਟੂ ਨੂੰ ਰੱਸੀ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੇਰੇ ਹੱਥ ਮੇਰੀ ਪਿੱਠ ਪਿੱਛੇ ਜਕੜੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਕਈ ਮੀਲ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਯਾਤਰਾ ਕੀਤੀ।
ਕਾਠੀ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਿਆਨਕ ਸਪਾਈਕਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਸਵਾਰੀ ਇੰਨੀ ਮਾੜੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਸੀ। ਜਿਸ ਟੱਟੂ 'ਤੇ ਮੈਂ ਸਵਾਰ ਸੀ ਉਹ ਇੱਕ ਜੋਸ਼ੀਲਾ ਜਾਨਵਰ ਸੀ, ਅਤੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਉਤਸੁਕ ਅਤੇ ਦਿਲਚਸਪ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਪੀਲੀਆਂ ਰੇਤ ਦੀਆਂ ਪਹਾੜੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਦੋ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਸੌ ਫੁੱਟ ਉੱਚੀਆਂ ਸਨ, ਕੁਝ ਵੀਹ ਜਾਂ ਤੀਹ ਫੁੱਟ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਰੇਤ ਪਾਣੀ ਨਾਲੋਂ ਹਵਾ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋਈ ਜਾਪਦੀ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਵੀ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰਾ ਬੇਸਿਨ, ਵਿਸ਼ਾਲ ਧਾਰਾ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਉੱਚਾ ਨਹੀਂ, ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਣੀ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬ੍ਰਹਮਪੁੱਤਰ ਦੇ ਉੱਤਰ ਵੱਲ ਪਹਾੜੀ ਲੜੀ ਅਤੇ ਨਦੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਾਰੀ ਜਗ੍ਹਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰੇਤ ਦੇ ਟਿੱਲਿਆਂ ਨਾਲ ਢੱਕੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਕੁਝ ਖਾਸ ਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਿੱਥੇ ਮਿੱਟੀ ਬਹੁਤ ਦਲਦਲੀ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਸਾਡੇ ਟੱਟੂ ਡੁੱਘੇ, ਨਰਮ ਚਿੱਕੜ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬ ਗਏ। ਅਸੀਂ ਕਈ ਨਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਛਿੜਕ ਗਏ ਅਤੇ ਕਈ ਤਾਲਾਬਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕੀਤਾ। ਇੱਕ ਪਹਾੜੀ ਦੀ ਚੋਟੀ ਤੋਂ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਲੈ ਗਏ ਸਨ, ਮੈਂ ਦੇਖ

ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਪਹਾੜੀਆਂ ਨਦੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਘੇਰੇ ਅਤੇ ਉਚਾਈ ਦੀਆਂ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਉੱਤਰ ਵੱਲ ਪਹਾੜੀ ਲੜੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆਉਂਦੇ ਗਏ ਛੋਟੇ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਹੁੰਦੇ ਗਏ। ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਪੂਰਬੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਗਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਆਕਾਰ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ।

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਹੁਣ ਯਾਤਰਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਸਹੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਰੇਤ ਕਿੱਥੋਂ ਆਈ ਸੀ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰਨ ਨਾਲ ਮੈਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਰੇਤ ਦੱਖਣ ਤੋਂ ਪਹੁੰਚਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਡਿਪਰੈਸ਼ਨ ਅਤੇ ਲਹਿਰਾਂ ਵਰਗੇ ਢਲਾਣਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ (ਲਗਭਗ) ਉੱਤਰ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਯਾਤਰਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਪੂਰਾ ਯਕੀਨ ਸੀ ਕਿ ਰੇਤ ਉੱਥੇ ਹਵਾ ਦੁਆਰਾ ਜਮ੍ਹਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਇਸਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੈਦਾਨੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਹਿਮਾਲਿਆ ਲੜੀ ਉੱਤੇ ਲੈ ਗਈ ਸੀ।

ਮੇਰੇ ਗਾਰਡ ਨੇ ਉਸ ਉੱਚੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਛਾਣਬੀਣ ਕੀਤੀ ਜਿੱਥੇ ਅਸੀਂ ਚੜ੍ਹੇ ਸੀ। ਦੂਰ ਪੂਰਬ ਵੱਲ, ਅਸੀਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਘੋੜਸਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਧੂੜ ਦੇ ਬੱਦਲ ਚੁੱਕਦੇ ਦੇਖਿਆ। ਪਹਾੜੀ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਉਤਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਡੇ ਘੋੜੇ ਨਰਮ ਰੇਤ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਨਵੇਂ ਆਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਪਏ, ਪਹਾੜੀ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਕੁਝ ਸਖ਼ਤ ਸੀ।

ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਅਣਸੁਖਾਵੀਂ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ ਮੀਲਾਂ ਤੋਂ ਮੀਲਾਂ ਤੱਕ ਸਫ਼ਰ ਕੀਤਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚੇ ਜਿੱਥੇ, ਇੱਕ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਖਿੱਚਿਆ ਹੋਇਆ, ਉਹ ਘੋੜਸਵਾਰ ਸੀ ਜਿਸਨੂੰ ਅਸੀਂ ਪਹਾੜੀ ਦੀ ਚੋਟੀ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਇਸਦੇ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਸੁੰਦਰ ਨਜ਼ਾਰਾ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਦਰਦ ਜੋ ਮੈਂ ਸਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਸ ਖੁਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਘਟਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜੋ ਮੈਨੂੰ ਸੁੰਦਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਵਿਚਕਾਰ ਲਗਭਗ ਸੌ ਲਾਲ ਲਾਮਾ ਸਨ, ਬੈਨਰਾਂ ਵਾਲੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਅਜੀਬ ਫਲੈਟ ਫੁੱਲਦਾਰ ਟੋਪੀਆਂ ਨਾਲ ਢੱਕੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਬਰਾਬਰ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਸਿਪਾਹੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਆਪਣੇ ਸਲੇਟੀ, ਲਾਲ ਅਤੇ ਕਾਲੇ ਟਿਊਨਿਕਾਂ ਵਿੱਚ ਸਨ - ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਲਗਭਗ ਦੋ ਸੌ ਘੋੜਸਵਾਰ।

ਪੋਬੋ, ਆਪਣੇ ਪੀਲੇ ਕੋਟ ਅਤੇ ਪੈਂਟ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਅਜੀਬ ਨੋਕਦਾਰ ਟੋਪੀ ਵਿੱਚ, ਲਾਮਿਆਂ ਅਤੇ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੀ ਭੀੜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਟੱਟੂ 'ਤੇ ਬੈਠਾ ਸੀ।

ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਸ ਨਵੀਂ ਭੀੜ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚਿਆ, ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਘੋੜਸਵਾਰ ਨੇ ਰੱਸੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸਨੇ ਮੇਰੀ ਘੋੜੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਘੋੜਸਵਾਰ ਨੂੰ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਕੋੜੇ ਮਾਰੇ ਗਏ ਅਤੇ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਭੱਜਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮੇਰੇ ਗਾਰਡ ਦੇ ਸਿਪਾਹੀ ਲਗਾਮ ਲਗਾ ਕੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਹੋ ਗਏ। ਘੋੜਸਵਾਰ ਪੋਬੋ ਵੱਲ ਭੱਜ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਮੈਂ ਉਸਦੇ ਨੇੜੇ ਤੋਂ ਲੰਘਿਆ, ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਜਿਸਦਾ ਨਾਮ ਮੈਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਉਹ ਨੇਰਬਾ (ਟੇਕਚਿਮ ਤਰਜੁਮ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਸਕੱਤਰ) ਸੀ, ਗੋਡੇ ਟੇਕ ਗਿਆ, ਅਤੇ, ਆਪਣੇ ਮਾਚਿਸ ਦੇ ਤਾਲੇ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਸਹਾਰੇ 'ਤੇ ਰੱਖ ਕੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾ ਦਿੱਤੀ।

ਭਾਵੇਂ ਨੇਰਬਾ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਚੈਂਪੀਅਨ ਸ਼ਾਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਮੈਚਲਾਕ ਦੇ ਮੂੰਹ ਤੋਂ ਮੇਰੇ ਤੱਕ ਦੀ ਦੂਰੀ ਚਾਰ ਗਜ਼ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਗੋਲੀ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਖੁੰਝ ਗਈ, ਮੇਰੇ ਖੱਬੇ ਕੰਨ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘ ਗਈ। ਸ਼ਾਇਦ ਜਿਸ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ ਮੇਰਾ ਜਾਨਵਰ ਅੱਗੇ ਵਧ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਬਚਾਇਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਨਿਸ਼ਾਨੇਬਾਜ਼ ਸਥਿਰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਿਆ। ਇੰਨੇ ਨੇੜੇ ਤੋਂ ਮੈਚਲਾਕ ਦੀ ਅਚਾਨਕ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਹੈਰਾਨ ਮੇਰਾ ਟੱਟੂ ਡਰ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਅਤੇ ਡੁੱਬਣ ਲੱਗ

ਪਿਆ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਸੀਟ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਰਿਹਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਾਠੀ ਵਿੱਚ ਸਪਾਈਕਸ ਮੇਰੀ ਰੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਡੀ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਟ ਰਹੇ ਸਨ।

ਹੁਣ ਕਈ ਘੋੜਸਵਾਰ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਮੇਰੇ ਟੱਟੂ ਨੂੰ ਫੜ ਲਿਆ। ਮੇਰੇ ਤਸੀਹਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦਿਲਚਸਪ ਗਿਣਤੀ ਲਈ ਤਿਆਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਾਮਾਂ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਖੇਡ ਵਰਗਾ ਸੀ, ਪਰ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਾਲ ਸਹੁੰ ਖਾਧੀ ਕਿ, ਭਾਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਕੁਝ ਵੀ ਕੀਤਾ, ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦੇਖ ਕੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਦੇਵਾਂਗਾ ਕਿ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਦੁੱਖ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮੈਂ ਦਿਖਾਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਪਾਈਕਸ ਮੇਰੀ ਰੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਡੀ ਤੋਂ ਮਾਸ ਪਾੜ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਪੋਂਬੋ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲੈ ਗਏ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿੰਨਾ ਖੂਨ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਇੰਨੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਟੱਟੂ ਦੀ ਸਵਾਰੀ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਉਸਨੂੰ ਉਲਝਣ ਵਿੱਚ ਪਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।
ਹੁਣ ਯਾਕ ਦੇ ਵਾਲਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਰੱਸੀ, ਲਗਭਗ ਚਾਲੀ ਜਾਂ ਪੰਜਾਹ ਗਜ਼ ਲੰਬੀ, ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇੱਕ ਸਿਰੇ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਘੁਮੰਡ ਮੇਰੀਆਂ ਹੱਥਕੜੀਆਂ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਸਿਰਾ ਇੱਕ ਘੋੜਸਵਾਰ ਦੁਆਰਾ ਫੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਦੁਬਾਰਾ ਆਪਣੇ ਜੰਗਲੀ ਕੈਰੀਅਰ 'ਤੇ ਚੱਲ ਪਏ, ਇਸ ਵਾਰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਗਾਰਡ, ਸਗੋਂ ਪੋਂਬੋ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਾਰੇ ਆਦਮੀ ਵੀ ਸਨ। ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਵਾਰ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਲਈ ਪਿੱਛੇ ਮੁੜੇ ਬਿਨਾਂ ਨਾ ਰਹਿ ਸਕਿਆ। ਕਾਫਲਾ ਇੱਕ ਅਜੀਬ ਅਤੇ ਸੁੰਦਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਸੀ, ਘੋੜਸਵਾਰ ਆਪਣੇ ਕਈ ਰੰਗਾਂ ਦੇ ਪਹਿਰਾਵੇ, ਲਾਲ ਝੰਡਿਆਂ ਵਾਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੈਚਲਾਕ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਹਿਣਿਆਂ ਨਾਲ ਜੜੀਆਂ ਤਲਵਾਰਾਂ, ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਉੱਡ ਰਹੇ ਸਾਰੇ ਰੰਗਾਂ ਦੇ ਲੰਬੇ ਰਿਬਨਾਂ ਵਾਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੈਨਰ - ਸਾਰੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਘੋੜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਘੰਟੀਆਂ ਦੇ ਬੋਲੇ ਦਿਨ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਦੌੜ ਰਹੇ ਸਨ, ਚੀਕ ਰਹੇ ਸਨ, ਚੀਕ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਸਿਸਕ ਰਹੇ ਸਨ।
ਸਾਡੀ ਗਤੀ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ, ਇੱਕ ਘੋੜਸਵਾਰ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਮੇਰੇ ਘੋੜੇ ਨੂੰ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਕੁੱਟ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਤੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਜਿਸ ਘੋੜਸਵਾਰ ਨੇ ਰੱਸੀ ਫੜੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਉਸਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕਾਠੀ ਤੋਂ ਖਿੱਚਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇਸ ਉਮੀਦ ਵਿੱਚ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਸਵਾਰ ਕਾਫਲੇ ਦੁਆਰਾ ਮੈਨੂੰ ਮਿੱਧਿਆ ਜਾਂਦਾ ਵੇਖਾਂ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਸੀਟ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਝੁਕਾਇਆ, ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਨੂੰ ਰੱਸੀ ਨਾਲ ਹਿੰਸਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਿੱਛੇ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ, ਮੇਰੇ ਹੱਥਾਂ ਅਤੇ ਗੰਢਾਂ ਦਾ ਮਾਸ ਹਥਕੜੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ੰਜੀਰੀ ਦੁਆਰਾ ਹੱਡੀ ਤੱਕ ਰਗੜ ਗਿਆ। ਹਰ ਖਿੱਚ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਸਪਾਈਕਾਂ ਨਾਲ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਅਤੇ ਡੂੰਘੇ ਜ਼ਖ਼ਮ ਦਿੱਤੇ। ਰੱਸੀ ਨੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਅਚਾਨਕ ਰਸਤਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ। ਦੂਜੇ ਸਿਰੇ 'ਤੇ ਖਿੱਚਣ ਵਾਲਾ ਸਿਪਾਹੀ ਬੇਢੰਗੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘੋੜੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਖੁਦ ਅਚਾਨਕ ਝਟਕੇ ਨਾਲ ਲਗਭਗ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਮਨੋਰੰਜਕ ਘਟਨਾ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਸਾਥੀ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀ ਭੜਕਾਈ, ਇੱਕ ਖੁਸ਼ੀ ਜਿਸਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਮਨਾਂ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਇੱਕ ਮਾੜੇ ਸ਼ਗਨ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ।
ਜਦੋਂ ਮੇਰੇ ਟੱਟੂ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਘੋੜਸਵਾਰ ਦੇ ਭੱਜਦੇ ਘੋੜੇ ਨੂੰ ਵੀ, ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਡਰ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਇਆ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਜੋ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਗੇ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਣਗੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਰੱਸੀ ਨੂੰ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਗੰਢਾਂ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ,

ਅਤੇ, ਕੁਝ ਮਿੰਟਾਂ ਦੇ ਰੁਕਾਵਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਭਿਆਨਕ ਦੌੜ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ, ਮੈਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਅੱਗੇ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ।

ਆਪਣੀ ਯਾਤਰਾ ਦੇ ਅੰਤ ਵੱਲ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਰੇਤਲੀ ਪਹਾੜੀ ਦੇ ਮੋੜ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਣਾ ਪਿਆ, ਇਸ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਤਲਾਅ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦਾ ਰਸਤਾ ਬਹੁਤ ਤੰਗ ਸੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਸਿਪਾਹੀ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਜੋ ਘਾਤ ਵਿੱਚ ਤਾਇਨਾਤ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਹੱਥ ਗੋਲਾਬਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸੀ। ਟੱਟੂ ਰੇਤ ਵਿੱਚ ਡੂੰਘਾ ਡੁੱਬ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਚੱਲ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ, ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਜਗ੍ਹਾ ਨੂੰ ਚੁਣਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਉਸ ਤੋਂ ਕੁਝ ਕਦਮ ਦੂਰ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਆਦਮੀ ਨੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾਈ; ਪਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿਸਮਤ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਇਸ ਦੂਜੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨੇ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਅਛੂਤਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ।

ਨਰਮ ਰੇਤ ਤੋਂ ਬਚ ਕੇ, ਅਤੇ ਸਖ਼ਤ ਜ਼ਮੀਨ ਲੱਭ ਕੇ, ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਤੇਜ਼ ਸਫ਼ਰ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਪਿੱਛੇ ਤੋਂ ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਕਈ ਤੀਰ ਚਲਾਏ ਗਏ। ਕੁਝ ਬਹੁਤ ਨੇੜੇ ਤੋਂ ਲੰਘੇ, ਪਰ ਇੱਕ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਘਟਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਭਰੀ ਇੱਕ ਬੇਅੰਤ ਸਵਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੂਰਜ ਡੁੱਬਣ ਦੇ ਨੇੜੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਮੰਜ਼ਿਲ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ।

ਇੱਕ ਪਹਾੜੀ ਦੇ ਸਿਰੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਲਾਮੇਸਰੀ ਸੀ। ਇਸਦੇ ਪੈਰਾਂ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਬਣਤਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਪੋਬੋ ਦਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਤੰਬੂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਜਗ੍ਹਾ ਦਾ ਨਾਮ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੈਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪਤਾ ਲਗਾ ਸਕਿਆ, ਨਾਮਜ ਲੈਕੇ ਗਾਲਸ਼ੀਓ ਜਾਂ ਗਯਾਤਸ਼ੋ ਸੀ।

ਫੁੱਟਨੋਟ:

[12] ਤਸੀਹੇ ਦਾ ਇੱਕ ਰੂਪ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲੱਤਾਂ ਨੂੰ ਲੱਕੜ ਦੇ ਦੋ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਲੱਕੜ ਦੇ ਲੱਕੜ ਉੱਤੇ ਰੱਖਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਫਿਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤੇਜ਼ ਹਥੌੜੇ ਨਾਲ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਝਟਕਾ ਦੇ ਕੇ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅਧਿਆਇ XXI

ਜਲਾਦ

ਦੋ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਬੰਦਿਆਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕਾਠੀ ਤੋਂ ਮੋਟਾ ਜਿਹਾ ਲਾਹ ਦਿੱਤਾ। ਮੇਰੀ ਰੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਡੀ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ ਦਰਦ ਸੀ। ਮੈਂ ਇੱਕ ਪਲ ਲਈ ਆਰਾਮ ਮੰਗਿਆ। ਮੇਰੇ ਕੈਦੀਆਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਰੁਕਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਧੱਕਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੇਰਾ ਸਿਰ ਇੱਕ ਪਲ ਵਿੱਚ ਵੱਢ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਇਆ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਇਸ਼ਾਰੇ ਕੀਤੇ ਕਿ ਮੇਰਾ ਸਿਰ ਵੱਢ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਲਾਮਿਆਂ ਅਤੇ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੀ ਭੀੜ ਦੁਆਰਾ ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਪਮਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਮੈਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵੱਲ ਧੱਕਿਆ ਗਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਤੰਬੂ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਸੀ। ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਪ੍ਰਿਜ਼ਮ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵਿੱਚ ਲੱਕੜ ਦਾ ਇੱਕ ਲੰਮਾ ਲੱਕੜ ਦਾ ਲੱਕੜ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਤਿੱਖੇ ਕਿਨਾਰੇ 'ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕਈ ਆਦਮੀਆਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਸਰੀਰ ਤੋਂ ਫੜ ਲਿਆ ਜਦੋਂ ਕਿ ਚਾਰ ਜਾਂ ਪੰਜ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਾਂਝੀ ਤਾਕਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮੇਰੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਨੂੰ ਚੌੜਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਦਰਦਨਾਕ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਫਿੱਟ ਕਰਕੇ, ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਪੈਰਾਂ ਨੂੰ ਯਾਕ-ਵਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਰੱਸੀਆਂ ਨਾਲ ਲੱਕੜ ਦੇ ਲੱਕੜ ਨਾਲ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤਾ। ਕਈ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਰੱਸੀਆਂ ਨੂੰ ਖਿੱਚਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਉਹ ਇੰਨੇ ਕੱਸੇ ਹੋਏ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਗਿੱਟਿਆਂ ਅਤੇ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਕਈ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਮੇਰੀ ਚਮੜੀ ਅਤੇ ਮਾਸ ਨੂੰ ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕੱਟ ਤਿੰਨ ਇੰਚ ਲੰਬੇ ਸਨ। [13] ਜਦੋਂ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਨਰਬਾ ਨਾਮ ਦਾ ਆਦਮੀ, ਜਿਸਦਾ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾਈ ਸੀ, ਅੱਗੇ ਆਇਆ, ਅਤੇ ਫਿਰ, ਮੇਰੇ ਪਿੱਛੇ ਜਾ ਕੇ, ਮੇਰੇ ਸਿਰ ਦੇ ਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਫੜ ਲਿਆ। ਮੇਰੇ ਵਾਲ ਲੰਬੇ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪੰਜ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੱਟੇ ਗਏ ਸਨ।

ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸੀ। ਪੋਬੋ ਦੇ ਤੰਬੂ ਕੋਲ ਇੱਕ ਕਤਾਰ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ ਉਹ ਸਭ ਤੋਂ ਭਿਆਨਕ ਵਹਿਸ਼ੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੈਂ ਕਦੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ, ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ, ਘਿਣਾਉਣਾ ਵਿਅਕਤੀ, ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਹੱਡੀਆਂ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਗੋਲਾ ਵਾਲਾ ਹੰਗਾਮਾ ਫੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ; ਦੂਜੇ ਨੇ ਧਨੁਸ਼ ਅਤੇ ਤੀਰ ਫੜੇ ਹੋਏ ਸਨ; ਤੀਜੇ ਨੇ ਦੋ ਹੱਥਾਂ ਵਾਲੀ ਵੱਡੀ ਤਲਵਾਰ ਫੜੀ ਹੋਈ ਸੀ; ਹੋਰਨਾਂ ਨੇ ਤਸੀਹੇ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਿਆਨਕ ਯੰਤਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ। ਭੀੜ, ਮੇਰੇ ਖੂਨ ਦੀ ਪਿਆਸੀ, ਇੱਕ ਅਰਧ-ਚੱਕਰ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੀ ਹੋ ਗਈ, ਜਿਸਨੇ ਮੇਰੇ ਲਈ ਤਸੀਹੇ ਦੇ ਔਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਪਰੇਡ ਦੇਖਣ ਲਈ ਜਗ੍ਹਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਜੋ ਮੇਰੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਵੱਲ ਘੁੰਮ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਕਈ ਲਾਮਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਔਜ਼ਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹਿਲਾਇਆ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਉਹ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।

ਤਿੰਨ ਲਾਮਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਤੰਬੂ ਦੇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਦੁਆਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਸਨ। ਇੱਕ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਸਿੰਗ ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਵਜਾਉਣ 'ਤੇ, ਉੱਚੀ, ਗਰਜਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਨਿਕਲਦੀਆਂ ਸਨ। ਉਸਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਕੋਲ ਢੋਲ ਸੀ, ਦੂਜੇ ਕੋਲ ਛੈਣੇ। ਕੁਝ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਾਥੀ ਲਗਾਤਾਰ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਘੰਟਾ ਵਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਿਸ ਪਲ ਮੈਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਉਤਾਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ੈਤਾਨੀ ਸੰਗੀਤ ਦੀਆਂ ਬੋਲ਼ੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਸਾਰੀ ਘਾਟੀ ਵਿੱਚ ਗੂੰਜਣ ਲੱਗੀਆਂ, ਅਤੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਹਿਸ਼ਤ ਭਰ ਗਈ।

ਇੱਕ ਲੋਹੇ ਦੀ ਡੰਡੀ ਜਿਸਦੇ ਲੱਕੜ ਦੇ ਹੈਂਡਲ ਨੂੰ ਲਾਲ ਕੱਪੜੇ ਵਿੱਚ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਇੱਕ ਬ੍ਰੇਜ਼ੀਅਰ ਵਿੱਚ ਗਰਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪੋਂਬੋ, ਜਿਸਨੇ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਨਕਲੀ ਝੱਗ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣਾ ਗੁੱਸਾ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਰੱਖਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਗਲਪਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆ। ਇੱਕ ਲਾਮਾ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਤਸੀਹੇ ਦਾ ਔਜ਼ਾਰ (ਤਾਰਾਮ) ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਹੁਣ ਗਰਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੋਂਬੋ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਹੈਂਡਲ ਤੋਂ ਫੜ ਲਿਆ।

"ਨਗਾਘੀ ਕਿਊ ਮੇਹ ਟੈਕਸਨ!" (ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਸਾੜ ਦਿਆਂਗੇ!) ਲਾਮਿਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਨੇ ਚੀਕਿਆ।
ਪੋਂਬੋ ਭਿਆਨਕ ਔਜ਼ਾਰ ਲਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੋਇਆ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਵਧਿਆ। ਉਹ ਝਿਜਕਦਾ ਜਾਪਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਸਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਲਾਮਾ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਕਿਹਾ, ਆਦਮੀ ਦਾ ਹੱਥ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਵਧਾਇਆ।
"ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਲਈ ਆਏ ਹੋ" (ਜੋ ਮੈਂ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨ ਕਿਹਾ ਸੀ ਉਸ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ - ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਇੱਕ ਯਾਤਰੀ ਅਤੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਸੀ, ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਲਈ ਆਇਆ ਸੀ)। "ਤਾਂ ਫਿਰ, ਇਹ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਹੈ!" ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਿਆਨਕ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਪੋਂਬੋ ਨੇ ਆਪਣਾ ਹੱਥ ਉੱਚਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਲਾਲ-ਗਰਮ ਲੋਹੇ ਦੀ ਪੱਟੀ ਨੂੰ ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਅਤੇ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਇੰਚ ਦੂਰ ਰੱਖਿਆ, ਅਤੇ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਮੇਰੀ ਨੱਕ ਨੂੰ ਛੂਹ ਰਿਹਾ ਸੀ।
ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਅ ਹੀ ਮੈਂ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਰੱਖੀਆਂ, ਪਰ ਗਰਮੀ ਇੰਨੀ ਤੇਜ਼ ਸੀ ਕਿ ਇੰਝ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਖੱਬੀ ਅੱਖਾਂ, ਸੁੱਕ ਰਹੀਆਂ ਹੋਣ ਅਤੇ ਮੇਰਾ ਨੱਕ ਝੁਲਸ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ।
ਭਾਵੇਂ ਸਮਾਂ ਬੇਅੰਤ ਜਾਪਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਗਰਮ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਪੱਟੀ ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਤੀਹ ਸਕਿੰਟਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੰਬਾ ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਲੰਮਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਆਪਣੀਆਂ ਦੁਖਦੀਆਂ ਪਲਕਾਂ ਚੁੱਕੀਆਂ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਸਭ ਕੁਝ ਲਾਲ ਧੁੰਦ ਵਾਂਗ ਦੇਖਿਆ। ਮੇਰੀ ਖੱਬੀ ਅੱਖ ਭਿਆਨਕ ਦਰਦਨਾਕ ਸੀ, ਅਤੇ ਹਰ ਕੁਝ ਸਕਿੰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਇਸਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਇਸਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨੂੰ ਧੁੰਦਲਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੋਵੇ। ਸੱਜੀ ਅੱਖ ਨਾਲ ਮੈਂ ਅਜੇ ਵੀ ਕਾਫ਼ੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਸਿਵਾਏ ਇਸਦੇ ਕਿ ਸਭ ਕੁਝ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਆਮ ਰੰਗ ਦੀ ਬਜਾਏ ਲਾਲ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਫਿਰ ਗਰਮ ਲੋਹਾ ਹੇਠਾਂ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਕੁਝ ਕਦਮ ਦੂਰ ਗਿੱਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਝੁਲਸ ਰਿਹਾ ਸੀ।
ਮੇਰੀ ਸਥਿਤੀ ਈਰਖਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਨੂੰ ਚੌੜਾ ਕਰਕੇ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ, ਮੇਰੀ ਪਿੱਠ, ਹੱਥ ਅਤੇ ਲੱਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਖੂਨ ਵਗ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਨਜ਼ਰ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਘੰਟੀ, ਢੋਲ, ਝਾਂਜਿਆਂ ਅਤੇ ਸਿੰਗਾਂ ਦੀ ਬੋਲ਼ੀ, ਪਾਗਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ; ਭੀੜ ਦੁਆਰਾ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਥੁੱਕਿਆ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਨਰਬਾ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੇ ਵਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇੰਨਾ ਕੱਸ ਕੇ ਫੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਮੇਰੀ ਖੋਪੜੀ ਤੋਂ ਮੁੱਠੀ ਭਰ ਪਾੜ ਦਿੱਤੇ। ਮੈਂ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ਾਂਤ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਉੱਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਅਗਲੇ ਦੁੱਖਾਂ ਲਈ ਤਿਆਰੀਆਂ ਦੀ ਬੇਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਉਡੀਕ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ।
"ਮੀਅਮਤਾ ਨਾਨੀ ਸੇਹਕੋ!" (ਉਸਨੂੰ ਰਾਈਫਲ ਨਾਲ ਮਾਰ ਦਿਓ!) ਇੱਕ ਉੱਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਚੀਕਿਆ।
ਹੁਣ ਇੱਕ ਸਿਪਾਹੀ ਇੱਕ ਮਾਚਿਸ ਦਾ ਤਾਲਾ ਲੱਦ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਬੈਰਲ ਵਿੱਚ ਇੰਨੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਬਾਰੂਦ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਜਿਸਨੇ ਵੀ ਇਸਨੂੰ ਗੋਲੀ ਚਲਾਈ ਉਸਦਾ ਸਿਰ ਉੱਡ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਇੱਕ ਖਾਸ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਇਸਨੂੰ ਪੋਂਬੋ ਨੂੰ ਸੌਂਪਦੇ ਦੇਖਿਆ। ਉਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਹਥਿਆਰ ਦਾ ਪਾਸਾ ਮੇਰੇ

ਮੱਥੇ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਜਿਸਦੀ ਥੁੱਕ ਅਸਮਾਨ ਵੱਲ ਸੀ। ਫਿਰ ਇੱਕ ਸਿਪਾਹੀ, ਹੇਠਾਂ ਝੁਕਿਆ, ਫਿਊਜ਼ੀ 'ਤੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉੱਚੀ ਰਿਪੋਰਟ ਆਈ, ਜਿਸਨੇ ਮੇਰੇ ਸਿਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਝਟਕਾ ਦਿੱਤਾ। ਓਵਰਲੋਡ ਮਾਚਿਸ ਦਾ ਤਾਲਾ ਪੋਬੋ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਸਾਫ਼ ਉੱਡ ਗਿਆ, ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਈ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹੱਸਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ। ਮੈਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਰ ਯਤਨ ਦੀ ਭਿਆਨਕ ਅਸਫਲਤਾ ਨੇ ਭੀੜ ਨੂੰ ਗੁੱਸੇ ਦੀ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤਾ।

"ਤਾ ਕੋਸਾਤੋਂ, ਤਾ ਕੋਸਾਤੋਂ!" (ਉਸਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿਓ, ਮਾਰ ਦਿਓ!) ਮੇਰੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਭਿਆਨਕ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਗੂੰਜ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। "ਨਗਾਲਾ ਮੰਗਬੋ ਸ਼ਿਦਕ ਮਜੀਦਨ!" (ਅਸੀਂ ਉਸਨੂੰ ਡਰਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ!) "ਤਾ ਕੋਸਾਤੋਂ, ਤਾ ਕੋਸਾਤੋਂ!" (ਉਸਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿਓ, ਮਾਰ ਦਿਓ!) ਸਾਰੀ ਵਾਦੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਿਆਨਕ ਚੀਕਾਂ ਨਾਲ ਗੂੰਜ ਰਹੀ ਸੀ।

ਹੁਣ ਪੋਬੋ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਦੋ-ਹੱਥਾਂ ਵਾਲੀ ਤਲਵਾਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਜਿਸਨੇ ਇਸਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਿਆਨ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਲਿਆ। "ਉਸਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿਓ, ਮਾਰ ਦਿਓ!" ਭੀੜ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਚੀਕਿਆ, ਜੱਲਾਦ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਅੱਗੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਝਿਜਕਦਾ ਜਾਪਦਾ ਸੀ।

ਮੈਂ ਇਸ ਪਲ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਲਈ ਸੰਭਾਲਿਆ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਚਾਹੁਣ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਮਾਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਜੇ ਮੈਂ ਅੱਜ ਮਰ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਉਹ ਸਾਰੇ ਕੱਲ੍ਹ ਮਰ ਜਾਣਗੇ - ਇੱਕ ਅਸਵੀਕਾਰਨਯੋਗ ਤੱਥ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਇੱਕ ਦਿਨ ਮਰਨਾ ਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਲ ਲਈ ਠੰਢਾ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ; ਪਰ ਭੀੜ ਵਿੱਚ ਉਤਸ਼ਾਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਉਹ ਪੋਬੋ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋ ਗਏ। ਉਸਦਾ ਚਿਹਰਾ ਕਾਫ਼ੀ ਅਣਪਛਾਤਾ ਹੋ ਗਿਆ, ਅਜਿਹਾ ਉਸਦਾ ਉਤਸ਼ਾਹ ਸੀ। ਉਹ ਪਾਗਲਾਂ ਵਾਂਗ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਲਾਮਾ ਨੇੜੇ ਆਇਆ ਅਤੇ ਜੱਲਾਦ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਪਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸਦੇ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਝੱਗ ਨਿਕਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਇੱਕ ਲਾਮਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਤਲਵਾਰ ਫੜੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਬਾਂਹ ਨੂੰ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਕੋਟ ਦੀ ਇੱਕ ਬਾਂਹ ਉੱਪਰ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਲਾਮਿਆਂ ਨੇ ਦੂਜੀ ਉਸ ਲਈ ਉੱਪਰ ਕੀਤੀ। ਫਿਰ ਉਹ ਹੌਲੀ, ਸੋਚ-ਸਮਝ ਕੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕਦਾ ਹੋਇਆ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਵਧਿਆ, ਚਮਕਦਾਰ, ਤਿੱਖੇ ਬਲੇਡ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਘੁੰਮਾਉਂਦਾ ਹੋਇਆ, ਆਪਣੀਆਂ ਨੰਗੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਫੈਲਾ ਕੇ।

ਨਰਬਾ ਨਾਂ ਦਾ ਆਦਮੀ, ਜੋ ਅਜੇ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਵਾਲਾਂ ਤੋਂ ਫੜੀ ਬੈਠਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਮੇਰੀ ਗਰਦਨ ਮੋੜ ਦੇਵੇ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ, ਆਪਣਾ ਸਿਰ ਸਿੱਧਾ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਮੱਥੇ ਉੱਚਾ ਰੱਖਣ ਦਾ ਪੱਕਾ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਮਾਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਸੱਚ ਹੈ, ਜੇ ਉਹ ਚਾਹੁਣ ਤਾਂ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਟੁਕੜੇ-ਟੁਕੜੇ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਦਾ ਆਖਰੀ ਐਟਮ ਨਹੀਂ ਗੁਆ ਦਿੰਦਾ, ਇਹ ਬਦਮਾਸ਼ ਮੈਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਝੁਕਾਉਣਗੇ ਨਹੀਂ। ਮੈਂ ਮਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ, ਪਰ ਇਹ ਪੋਬੋ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਨੀਵਾਂ ਦੇਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਜੱਲਾਦ, ਜੋ ਹੁਣ ਮੇਰੇ ਨੇੜੇ ਸੀ, ਨੇ ਆਪਣੇ ਘਬਰਾਏ ਹੋਏ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਤਲਵਾਰ ਫੜੀ, ਇਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੋਢੇ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਚੁੱਕਿਆ। ਫਿਰ ਉਸਨੇ ਇਸਨੂੰ ਮੇਰੀ ਗਰਦਨ ਤੱਕ ਹੇਠਾਂ ਲਿਆਂਦਾ, ਜਿਸਨੂੰ ਉਸਨੇ ਬਲੇਡ ਨਾਲ ਛੂਹਿਆ, ਦੂਰੀ ਨੂੰ ਮਾਪਣ ਲਈ, ਇੱਕ ਸਾਫ਼, ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਵਾਰ ਲਈ। ਫਿਰ, ਇੱਕ ਕਦਮ ਪਿੱਛੇ ਹਟਦੇ ਹੋਏ, ਉਸਨੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਤਲਵਾਰ ਦੁਬਾਰਾ ਉੱਚੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਵਾਰ ਕੀਤਾ। ਤਲਵਾਰ ਮੇਰੀ ਠੋਡੀ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਮੇਰੀ ਗਰਦਨ ਦੇ ਨੇੜੇ ਤੋਂ ਲੰਘ ਗਈ, ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਛੂਹਿਆ ਨਹੀਂ। ਮੈਂ ਨਾ ਝਿਜਕਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬੋਲਿਆ। ਮੇਰੀ ਉਦਾਸੀਨਤਾ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਲਗਭਗ

ਡਰਾਉਣ ਦੇ ਬਿੰਦੂ ਤੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਆਪਣਾ ਸ਼ੈਤਾਨੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਬੇਚੈਨ ਜਾਪਦਾ ਸੀ; ਪਰ ਭੀੜ ਦੀ ਬੇਸਬਰੀ ਅਤੇ ਅਸ਼ਾਂਤੀ ਆਪਣੇ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਨੇੜੇ ਆਏ ਲਾਮਾ ਪਾਗਲਾਂ ਵਾਂਗ ਇਸ਼ਾਰੇ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਸਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਚੱਲਣ ਲਈ ਕਿਹਾ।

ਜ਼ਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਜਲਾਦ ਨੇ ਮੇਰੇ ਸਿਰ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਵੀ ਉਹੀ ਵਾਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਵਾਰ ਬਲੇਡ ਇੰਨਾ ਨੇੜੇ ਤੋਂ ਲੰਘਿਆ ਕਿ ਬਿੰਦੂ ਮੇਰੀ ਗਰਦਨ ਤੋਂ ਅੱਧੇ ਇੰਚ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਹਰ ਚੀਜ਼ ਮੇਰੇ ਅੰਤ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ; ਪਰ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਅਜੀਬ ਸੀ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਹਰ ਸਮੇਂ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਜਾਨ ਬਚ ਜਾਵੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਚਣ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਜਾਪਦੀਆਂ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਅਫ਼ਸੋਸ ਸੀ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰੇ ਮਾਪਿਆਂ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਮਿਲੇ ਬਿਨਾਂ ਮਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿੱਥੇ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ ਮਰਿਆ ਸੀ। ਤਿੱਬਤ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੇਰੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਤਜ਼ਰਬਿਆਂ, ਦੁੱਖਾਂ ਅਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਆਪਣੇ ਖ਼ਤਰੇ ਦਾ ਇੰਨਾ ਅਹਿਸਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਜਿੰਨਾ ਮੈਨੂੰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਜੇਕਰ ਮੈਨੂੰ, ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਮੇਰੇ ਆਰਾਮਦਾਇਕ ਲੰਡਨ ਕੁਆਰਟਰਾਂ ਤੋਂ ਸਿੱਧੇ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਘਸੀਟਿਆ ਜਾਂਦਾ।

ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਅਜਿਹਾ ਸੀ ਜਿਸਨੂੰ ਮੈਂ ਭੁੱਲਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ, ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਲਈ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਸਾਰਾ ਮਾਮਲਾ ਸੁੰਦਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਭ ਤੋਂ ਭਿਆਨਕ ਸਮਾਰੋਹਾਂ ਦਾ ਵੀ ਆਪਣਾ ਕਲਾਤਮਕ ਪੱਖ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਖਾਸ, ਵਾਧੂ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਸੱਚਮੁੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸੀ।

ਅਜਿਹਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤਿੱਬਤ ਵਿੱਚ ਕਈ ਵਾਰ ਸਿਰ ਕੱਟਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਲਵਾਰ ਦੀ ਅਣਸੁਖਾਵੀਂ ਕਸਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਿੰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਦੁਖੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਵੱਡੀ ਤਲਵਾਰ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਵਿੱਚ ਜੱਲਾਦ ਦੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਹੁਨਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਕੁਝ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਪਤਾ ਲੱਗਾ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੀਜੇ ਵਾਰ 'ਤੇ ਪੀੜਤ ਦਾ ਸਿਰ ਕਲਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਲਾਮਾ ਅਜੇ ਵੀ ਮੇਰੇ ਸਿਰ ਲਈ ਰੌਲਾ ਪਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਪਰ ਪੋਂਬੋ ਨੇ ਇਸ ਵਾਰ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨਾਲ ਸਟੈਂਡ ਲਿਆ, ਅਤੇ ਫਾਂਸੀ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਉਸਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਜਾਪਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਚੀਕਦੇ, ਚੀਕਦੇ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਭਿਆਨਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਸ਼ਾਰੇ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਪੋਂਬੋ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਅੱਧੇ-ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ, ਅੱਧੇ-ਡਰਾਏ ਹੋਏ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਟਿਕਾਈਆਂ ਰੱਖੀਆਂ, ਅਤੇ ਹਿੱਲਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਇੱਕ ਉਤੇਜਿਤ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ, ਇਸ ਬਰਬਰਤਾ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, ਮੇਰਾ ਕੁਲੀ ਮਾਨਸਿੰਗ ਆ ਗਿਆ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਨੰਗੀ ਪਿੱਠ ਵਾਲੀ ਪੋਨੀ ਤੋਂ ਕਈ ਵਾਰ ਡਿੱਗ ਪਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਸ ਆਦਮੀ ਨੇ ਮੇਰੇ ਵਾਲ ਫੜੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਹੁਣ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪਕੜ ਛੱਡ ਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਧੱਕਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਪਿੱਛੇ ਡਿੱਗ ਪਿਆ, ਅਤੇ ਮੇਰੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨਸਾਂ 'ਤੇ ਦਰਦਨਾਕ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ। ਮਾਨਸਿੰਗ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੱਟ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਦਰਦ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਨਾਲ ਲੱਕੜ ਦੇ ਉਸੇ ਲੱਕੜ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੈਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਮੇਰੇ ਕੁਲੀ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦੇਣਗੇ। ਇੱਕ ਬੇਰਹਿਮ ਲਾਮਾ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਗਲ਼ੇ ਤੋਂ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੜ ਲਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਬੈਠਣ

ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉੱਪਰ ਧੱਕਿਆ ਗਿਆ। ਮੇਰੇ ਸਿਰ ਅਤੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕੱਪੜਾ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਜੋ ਮੈਂ ਨਾ ਦੇਖ ਸਕਾਂ ਕਿ ਉਹ ਕੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਗਰੀਬ ਮਾਨਸਿੰਗ ਨੂੰ ਤਰਸਯੋਗ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਰਾਹਦੇ ਸੁਣਿਆ, ਫਿਰ ਇੱਕ ਮਰੀ ਹੋਈ ਚੁੱਪ ਛਾ ਗਈ। ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ, ਪਰ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ, ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਭਿਆਨਕ ਦੁਚਿੱਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੌਣੇ ਘੰਟੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਰਿਹਾ, ਜਦੋਂ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਸਿਰ ਤੋਂ ਕੱਪੜਾ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਕੁਲੀ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਿਆ ਦੇਖਿਆ, ਲੱਕੜ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਲਗਭਗ ਬੇਹੋਸ਼, ਪਰ, ਰੱਬ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰ ਹੈ, ਅਜੇ ਵੀ ਜ਼ਿੰਦਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ, ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਲਾਮਾ ਨੇ ਆਪਣਾ ਹੱਥ ਉਸਦੇ ਮੂੰਹ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਜਵਾਬ ਨਾ ਦੇ ਸਕੇ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੂਜੇ ਹੱਥ ਨਾਲ, ਲਾਮਾ ਨੇ ਉਸਦੀ ਗਰਦਨ ਨੂੰ ਇੰਨੀ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਦਬਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਲਗਭਗ ਉਸਦਾ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਿਆਨਕ ਅਜ਼ਮਾਇਸ਼ਾਂ ਦੌਰਾਨ ਮਾਨਸਿੰਗ ਦੀ ਠੰਡਕ ਅਤੇ ਬਹਾਦਰੀ ਸੱਚਮੁੱਚ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸੀ।

ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸਾਡੀ ਫਾਂਸੀ ਸਿਰਫ਼ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਤੱਕ ਲਈ ਟਾਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਆਉਣ ਤੱਕ ਤਸੀਹੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਣ।

ਕਈ ਲਾਮਾ ਅਤੇ ਸਿਪਾਹੀ ਸਾਡੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਖੜ੍ਹੇ ਸਾਡਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਮੈਂ ਇਸ ਮੌਕੇ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਘਮੰਡੀ ਲਾਮਾ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਕੁਝ ਪੀਣ ਲਈ ਕਿਹਾ।

"ਓਰਚੇਹ, ਓਰਚੇਹ ਨਗਾ ਦੱਪਾ ਤੁਗੁ ਦੂਹ, ਚੁਏਨ ਦੇਹ, ਡਾਂਗ, ਯਾਕ, ਗੁਰਮ, ਤਚਾ, ਤਸੰਬਾ ਪਿਨ!" (ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਭੁੱਖ ਲੱਗੀ ਹੈ; ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਚਾਵਲ, ਯਾਕ ਮੀਟ, ਘੁਰ, ਚਾਹ, ਅਤੇ ਓਟਮੀਲ ਦਿਓ!) ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਤਿੱਬਤੀ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛਿਆ।

"ਹਮ ਮੁਰ, ਮਹਾਰਾਜਾ!" (ਮੈਨੂੰ ਮੱਖਣ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਮਹਾਰਾਜ!) ਮਾਨਸਿੰਗ ਵਿੱਚ ਪਾਓ, ਅੱਧਾ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਅੱਧਾ ਤਿੱਬਤੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ।

ਭੋਜਨ ਲਈ ਇਹ ਕੁਦਰਤੀ ਵਰਤੋਂ ਸਾਡੇ ਤਸੀਹਿਆਂ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦਿੰਦੀ ਜਾਪਦੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਦੁਆਲੇ ਇੱਕ ਘੇਰਾ ਬਣਾ ਲਿਆ, ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਹੱਸ ਪਏ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੈਂ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿੰਗ, ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਭੁੱਖੇ, ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਦਰਦਨਾਕ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਬੰਨ੍ਹੇ ਹੋਏ ਸੀ।

ਦਿਨ ਹੁਣ ਢਲ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਤਸੀਹੇ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸਾਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਕਿ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਾਡੇ ਸਿਰ ਸਾਡੇ ਸਰੀਰਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਦਰਦ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਖਾਣਾ ਨਾ ਦਿੰਦੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਸ਼ਾਇਦ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਭੁੱਖ ਨਾਲ ਮਰ ਚੁੱਕੇ ਹੁੰਦੇ।

ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਕੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ, ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ। ਕਈ ਲਾਮਾ, ਜੋ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੇਰਹਿਮ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਿਸਨੇ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨ ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਦੇ ਕੋਰੜੇ ਮਾਰਨ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਸੀ, ਹੁਣ ਕਾਫ਼ੀ ਨਿਮਰ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਏ। ਦੋ ਲਾਮਾ ਮੱਠ ਵਿੱਚ ਭੇਜੇ ਗਏ, ਅਤੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਤਸਾਂਬਾ ਦੇ ਥੈਲੇ ਅਤੇ ਉਬਲਦੀ ਚਾਹ ਦੇ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਰਕਸੰਗ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਆ ਗਏ। ਮੈਂ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕਦੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਭੋਜਨ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਿਆ ਹੋਵੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਲਾਮਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਧੋਤੀਆਂ ਉਂਗਲਾਂ ਨਾਲ ਭੋਜਨ ਨੂੰ ਇੰਨੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਗਲੇ ਵਿੱਚ ਭਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰਾ ਦਮ ਘੁੱਟ ਦਿੱਤਾ।

"ਖਾਓ, ਜਿੰਨਾ ਹੋ ਸਕੇ ਖਾਓ," ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਦਾਸੀ ਨਾਲ ਕਿਹਾ, "ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਤੁਹਾਡਾ ਆਖਰੀ ਖਾਣਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।"
ਅਤੇ ਮੈਂ ਖਾਧਾ, ਅਤੇ ਤਸਾਂਬਾ ਨੂੰ ਮੱਖਣ ਵਾਲੀ ਚਾਹ ਨਾਲ ਧੋਤਾ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਾਕਸਾਂਗ ਵਿੱਚੋਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਪਾਈ।
ਮਾਨਸਿੰਗ, ਜਿਸਦਾ ਧਰਮ ਉਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜਾਤੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਛੂਹਿਆ ਗਿਆ ਭੋਜਨ ਖਾਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਆਖਰਕਾਰ ਲੱਕੜ ਦੇ ਕਟੋਰੇ ਵਿੱਚੋਂ ਭੋਜਨ ਚੱਟਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਮੈਂ ਖੁਦ ਵੀ ਇਸ ਭੋਜਨ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲੈਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮਾਣ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਮੇਰਾ ਨਿਮਰ "ਓਰਚੇਹ, ਓਰਚੇਹ ਟਚੁਏਨ ਮਾਂਗਬੋ ਤੇਰੋਕਚੀ!" (ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਹੋਰ ਦਿਓ!) ਲਾਮਿਆਂ ਦੀ ਅਸਵੀਕਾਰਤਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ, ਅਤੇ ਸਦੀਵੀ ਨਕਾਰਾਤਮਕਤਾ, "ਮਿੱਡੂ, ਮਿੱਡੂ" ਬਾਹਰ ਲਿਆਇਆ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਅਜੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਭੁੱਖਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੀਮਤੀ ਭੋਜਨ ਨੂੰ ਬਰਬਾਦ ਨਾ ਕਰ ਸਕਾਂ। ਲਾਗੂ ਕਰਨ 'ਤੇ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਨੇ ਲੱਕੜ ਦੇ ਕਟੋਰੇ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਮੂੰਹ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਾਇਆ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਸਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਫ਼ ਚੱਟਿਆ ਜਿਵੇਂ ਇਸਦੀ ਕਦੇ ਵਰਤੋਂ ਹੀ ਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ।
ਦਿਨ ਭਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਬਿਹਤਰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਸੀ। ਘੱਟ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਉਣਾ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਰਾਹਤ ਸੀ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਕੁਝ ਪਲਾਂ ਲਈ ਹੁੰਦਾ, ਜਦੋਂ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਸੀ, ਸਾਡੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ।
ਮੱਠ ਤੋਂ ਇੱਕ ਲਾਮਾ ਆਇਆ ਅਤੇ ਸੱਜੇ-ਖੱਬੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ। ਜਗ੍ਹਾ ਫਿਰ ਹੰਗਾਮਾ ਹੋ ਗਈ। ਸਾਡੇ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਫੜ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਮੇਰੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਜਲਦੀ ਹੀ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਕੁਝ ਆਦਮੀਆਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਦੇਰ ਲਈ ਫੜ ਲਿਆ। ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਚੁੱਕਿਆ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੈਂ ਪ੍ਰਿਜ਼ਮੈਟਿਕ ਲੱਕੜ ਦੇ ਕੱਟਣ ਵਾਲੇ ਕਿਨਾਰੇ 'ਤੇ ਸਿੱਧਾ ਨਹੀਂ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ; ਦੋ ਆਦਮੀਆਂ ਨੇ ਇੱਕ ਲੱਤ ਫੜ ਲਈ ਅਤੇ ਦੋ ਦੂਜੀ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਿੰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਵੱਖ ਕੀਤਾ। ਫਿਰ ਮੇਰੇ ਪੈਰਾਂ ਅਤੇ ਗਿੱਟਿਆਂ ਦੁਆਲੇ ਰੱਸੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰੱਸੀ ਵਜਾਈ ਗਈ, ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਲੱਕੜ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।
ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਾਰ ਮੇਰੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਵੱਲ ਧੱਕਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧੇ ਤਾਂ ਮੇਰੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਦੀਆਂ ਮਾਸਪੇਸ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦਰਦ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਇਸਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਸਕਾਂ, ਲਾਮਿਆਂ ਨੇ, ਜੋ ਹੁਣ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਭਿਆਨਕ ਸਨ, ਮੇਰੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਤੋਂ ਮੇਰੇ ਹੱਥੀਂ ਫੜੇ ਹੋਏ ਹੱਥਾਂ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਖਿੱਚ ਲਿਆ ਅਤੇ ਹੱਥਕੜੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ੰਜੀਰੀ ਨਾਲ ਇੱਕ ਰੱਸੀ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤੀ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰੱਸੀ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਪਿੱਛੇ ਇੱਕ ਉੱਚੀ ਚੌਂਕੀ ਦੇ ਉੱਪਰ ਇੱਕ ਮੋਰੀ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਾਇਆ, ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਖਿੱਚ ਕੇ, ਮੇਰੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉੱਪਰ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਕਿ, ਜੇ ਮੈਂ ਘੱਟ ਲਚਕੀਲਾ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦੀਆਂ। ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਰੀ ਤਾਕਤ ਇਕੱਠੀ ਹੋ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਟੁਕੜੇ-ਟੁਕੜੇ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਇੰਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਖਿੱਚ ਸਕੀ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰੱਸੀ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਅੱਧਾ ਲਟਕਿਆ ਰਿਹਾ, ਅਤੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰੇ ਅੰਗਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਹੱਡੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਕਟਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸਰੀਰ ਦਾ ਭਾਰ ਜੋ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟਿਕਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਮੈਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ, ਹਰ ਪਲ ਇਸ ਭਿਆਨਕ ਤਸੀਹੇ ਦੇ ਦੁੱਖ ਨੂੰ ਵਧਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਰੈਕ ਦਾ ਇੱਕ ਮੁੱਢਲਾ ਰੂਪ ਸੀ।

ਮਾਨਸਿੰਗ ਵੀ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਟਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਪੈਰ ਉਸ ਲੱਕੜ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹੇ ਹੋਏ ਸਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਆਪਣੇ ਪੈਰ ਬੱਝੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਪਰ ਇੰਨੇ ਚੌੜੇ ਨਹੀਂ।

ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਦਰਦ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ ਸੀ, ਲੱਤਾਂ ਅਤੇ ਬਾਹਾਂ ਦੇ ਨਸਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖਿੱਚ ਸੀ, ਅਤੇ ਰੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਡੀ ਇੰਨੀ ਝੁਕੀ ਹੋਈ ਸੀ ਕਿ ਲਗਭਗ ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਟੁੱਟ ਗਈ ਸੀ। ਮੋਢੇ ਦੇ ਬਲੇਡ, ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ, ਰੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਡੀ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਵੱਲ ਦਬਾਉਂਦੇ ਸਨ, ਅਤੇ ਲੰਬਰ ਰੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਡੀ ਦੇ ਨਾਲ ਭਿਆਨਕ ਦਰਦ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਜਿੱਥੇ ਖਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਮਾਨਸਿੰਗ ਦੀ ਗਰਦਨ ਤੋਂ ਮੇਰੀ ਗਰਦਨ ਤੱਕ ਇੱਕ ਰੱਸੀ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਾਡੀਆਂ ਗਰਦਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਸਹਿਜ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਫੈਲਾਉਣਾ ਸੀ।

ਤੇਜ਼ ਮੀਂਹ ਪੈਣ ਲੱਗਾ। ਸਾਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਸਾਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਫੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਕੱਪੜੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਚੀਥੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਪੇਟ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਹ ਭਿੱਜ ਗਏ ਸਨ। ਅੱਧੇ ਨੰਗੇ ਅਤੇ ਜ਼ਖਮੀ, ਅਸੀਂ ਵਾਰੀ-ਵਾਰੀ ਠੰਢ ਨਾਲ ਸੁੰਨ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਬੁਖਾਰ ਨਾਲ ਸੜ ਰਹੇ ਸੀ। ਇੱਕ ਗਾਰਡ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਘੇਰ ਲਿਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਦੋ ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਕੁੱਤੇ ਖੰਭਿਆਂ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਡੀ ਬਚਣ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਇੰਨਾ ਭਰੋਸਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਾਰੀ ਕੰਬਲ ਆਪਣੇ ਸਿਰਾਂ 'ਤੇ ਲਪੇਟ ਲਏ ਅਤੇ ਸੌਂ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੇ ਨੀਂਦ ਵਿੱਚ ਹਿਲ ਕੇ ਆਪਣੀ ਤਲਵਾਰ ਕੰਬਲ ਦੇ ਬਾਹਰ ਧੱਕ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕੱਸ ਕੇ ਲਪੇਟਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸਨੇ ਮੈਨੂੰ ਬਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ।

ਦੋ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਬਾਅਦ ਰਾਤ ਹਨੇਰੀ ਹੋ ਗਈ। ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਦੇ ਅਸਾਧਾਰਨ ਕੋਮਲ ਸੁਭਾਅ ਕਾਰਨ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਸੱਜੇ ਹੱਥ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਹੱਥਕੜੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋ ਗਿਆ, ਅਤੇ, ਇੱਕ ਘੰਟੇ ਦੇ ਲਗਭਗ ਗੁਪਤ ਅਤੇ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਕੰਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਂ ਮਾਨਸਿੰਗ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲੀ ਰੱਸੀ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਣ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਫੁਸਫੁਸਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਉੱਠੇ ਅਤੇ ਤਲਵਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੈਰ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਧੱਕੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੈਂ ਉਸ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ। ਜੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਜਲਦੀ ਹੀ ਆਪਣੇ ਬੰਧਨ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿੰਗ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲੇ ਬੰਧਨ ਕੱਟ ਸਕਦਾ ਹਾਂ, ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਇੱਕ ਹਥਿਆਰ ਲੈ ਕੇ ਅਸੀਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਇੱਕ ਦਲੇਰਾਨਾ ਹਮਲਾ ਕਰਾਂਗੇ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਾਨਸਿੰਗ ਚੁਸਤੀ ਦਾ ਚੈਂਪੀਅਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਜ਼ਾਦ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿੱਚ, ਗਰੀਬ ਕੁਲੀ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸਖ਼ਤ ਲੱਤਾਂ ਨੂੰ ਬੇਢੰਗੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹਿਲਾਇਆ। ਚੌਕਸ ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਕੁੱਤਿਆਂ ਨੇ ਇਸਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ, ਅਤੇ ਭੌਂਕ ਕੇ ਅਲਾਰਮ ਦਿੱਤਾ। ਗਾਰਡ ਇੱਕ ਪਲ ਵਿੱਚ ਉੱਠ ਗਏ। ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਾਂਗ ਡਰੇ ਹੋਏ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਜਲਦੀ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ, ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਬੰਧਨਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਈਟਾਂ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਚਲੇ ਗਏ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਤੂਫਾਨੀ ਰਾਤ ਦੇ ਹਨੇਰੇ ਤੋਂ ਬਚ ਕੇ, ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਹੱਥ ਲੋਹੇ ਦੀ ਹਥਕੜੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬਦਲਣ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲਿਆਉਣਾ ਇਸਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸੀ, ਪਰ ਮੈਂ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਇਹ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਿਆ। ਜੋ ਆਦਮੀ ਮੱਠ ਗਏ ਸਨ ਉਹ ਲਾਈਟਾਂ ਲੈ ਕੇ ਵਾਪਸ ਆਏ। ਮੈਂ ਗੂੜ੍ਹੀ ਨੀਂਦ ਦਾ ਦਿਖਾਵਾ ਕੀਤਾ: ਇੱਕ ਸੰਭਾਵਤ ਚੀਜ਼ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਸਰੀਰ ਦੀ ਹਰ ਹੱਡੀ ਨੂੰ ਇੰਝ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਇਹ ਟੁੱਟ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਹਰ ਅੰਗ ਅੱਧਾ ਸੁੰਨ ਅਤੇ ਜੰਮ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਹਰ ਨਸਾਂ ਇੰਨੀ ਤਣਾਅਪੂਰਨ ਹੋਵੇ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਦਰਦ ਨਾਲ ਪਾਗਲ ਕਰ ਦੇਵੇ!

ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਨੇ ਮਾਨਸਿੰਗ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਦੁਆਲੇ ਬੰਨ੍ਹ ਖੋਲ੍ਹੇ ਹੋਏ ਪਾਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਹੱਥਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਰੱਸੀਆਂ ਅਜੇ ਵੀ ਮੇਰੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਕੱਟ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਾਨਸਿੰਗ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜੇ ਵੀ ਪਿੱਛੇ ਵਾਲੀ ਖੰਭੇ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹੇ ਹੋਏ ਪਾਇਆ।

ਤਿੱਬਤੀ ਇਸ ਰਹੱਸਮਈ ਘਟਨਾ 'ਤੇ ਇੰਨੇ ਹੈਰਾਨ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਡਰ ਗਏ। ਉਹ ਮਦਦ ਲਈ ਪੁਕਾਰਦੇ ਹੋਏ ਜੋਸ਼ ਨਾਲ ਚੀਕਣ ਲੱਗੇ। ਇੱਕ ਪਲ ਵਿੱਚ ਹੀ ਅਲਾਰਮ ਵੱਜਿਆ, ਆਦਮੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਭੀੜ ਸਾਡੇ ਵੱਲ ਦੌੜ ਪਈ, ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਤਲਵਾਰਾਂ ਖਿੱਚ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਘੇਰ ਲਿਆ। ਇੱਕ ਆਦਮੀ, ਜੋ ਬਾਕੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਬਹਾਦਰ ਸੀ, ਨੇ ਮਾਨਸਿੰਗ ਨੂੰ ਕੋਰੜੇ ਨਾਲ ਕੁਝ ਕੱਟ ਦਿੱਤੇ, ਸਾਨੂੰ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਰੱਸੀਆਂ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤਾਂ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਉੱਥੇ ਹੀ ਸਿਰ ਵੱਢ ਦੇਣਗੇ। ਕੁਲੀ ਨੂੰ ਫਿਰ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੱਸ ਕੇ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਫੁੱਟਨੋਟ:

[13] ਕੁਝ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਬਾਅਦ ਡਾਕਟਰ ਵਿਲਸਨ ਦੁਆਰਾ ਮਾਪਿਆ ਗਿਆ।

ਅਧਿਆਇ XXII

ਇੱਕ ਮਨਮੋਹਕ ਜ਼ਿੰਦਗੀ

ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਜੋਂ, ਮੇਰੇ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿੰਗ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਰੋਸ਼ਨੀ ਰੱਖੀ ਗਈ, ਅਤੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜੇ ਵੀ ਤੇਜ਼ ਮੀਂਹ ਪੈ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਨੇ ਰੌਸ਼ਨੀ ਨੂੰ ਬੁਝਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸਾਡੇ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਕੈਨਵਸ ਸ਼ੈਲਟਰ ਰੱਖਿਆ। ਸਵੇਰੇ ਛੇ ਜਾਂ ਸੱਤ ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਮਾਨਸਿੰਗ ਦੇ ਪੈਰ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਏ, ਪਰ ਉਸਦੇ ਹੱਥ ਨਹੀਂ। ਮੈਂ ਉਸੇ ਬੇਆਰਾਮ ਅਤੇ ਦਰਦਨਾਕ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਘੰਟੇ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਅਤੇ ਥੱਕੇ ਹੋਏ ਬੀਤ ਗਏ। ਮੇਰੀਆਂ ਲੱਤਾਂ, ਮੇਰੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਅਤੇ ਹੱਥ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਕਾਫ਼ੀ ਬੇਜਾਨ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਪਹਿਲੇ ਛੇ ਜਾਂ ਸੱਤ ਘੰਟਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਮੈਨੂੰ ਰੈਕ 'ਤੇ ਲਿਟਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੈਨੂੰ ਹੋਰ ਕੋਈ ਅਸਲ ਦਰਦ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਸੁੰਨ ਹੋਣਾ ਮੇਰੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਹਰ ਅੰਗ ਵਿੱਚ ਫੈਲ ਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੈਨੂੰ ਹੁਣ ਇੱਕ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਜ਼ਿੰਦਾ ਸਿਰ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅਜੀਬ ਅਹਿਸਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ।

ਹੁਣ ਸਵੇਰ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਦਿਨ ਅਜੀਬ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਸੂਰਜ ਅਸਮਾਨ ਵਿੱਚ ਉੱਚਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਪੋਂਬੋ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲਾਮਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਮੱਠ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਉਤਰਿਆ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਤੰਬੂ ਵਿੱਚ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ, ਮੇਰੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਯੰਤਰਾਂ ਦੇ ਡੱਬੇ ਬਾਹਰ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਅਤੇ ਖੋਲ੍ਹੇ ਗਏ, ਸਿਪਾਹੀ ਅਤੇ ਲਾਮਾ ਹਰ ਚੀਜ਼ 'ਤੇ ਉਤਸੁਕਤਾ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦਾ ਇੱਕ ਮਜ਼ੇਦਾਰ ਮਿਸ਼ਰਣ ਦਿਖਾ ਰਹੇ ਸਨ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਛੂਹਿਆ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਹਰੇਕ ਯੰਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਾਰੇ ਸਮਝਾਉਣਾ ਪਿਆ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੁਸ਼ਕਲ ਮਾਮਲਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਗਿਆਨਤਾ ਅਤੇ ਤਿੱਬਤੀ ਦੇ ਮੇਰੇ ਸੀਮਤ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਜੋ ਮੈਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਵਿਗਿਆਨਕ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਸੇਕਸਟੈਂਟ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸ਼ੱਕ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਹਾਈਪਸੋਮੈਟ੍ਰਿਕਲ ਉਪਕਰਣ, ਪਿੱਤਲ ਦੀਆਂ ਟਿਊਬਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸਦੇ ਥਰਮਾਮੀਟਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਜਿਸਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਸਮਝਿਆ। ਫਿਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਅਣਵਿਕਸਿਤ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫਿਕ ਪਲੇਟਾਂ ਆਈਆਂ, ਡੱਬੇ ਦੇ ਬਾਅਦ ਡੱਬੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਿਨ-ਦਿਹਾੜੇ ਖੋਲ੍ਹਿਆ, ਕੁਝ ਪਲਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਾਰੇ ਕੀਮਤੀ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜੋ ਮੈਂ ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਏ ਸਨ। ਪੋਂਬੋ, ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ, ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਪਲੇਟਾਂ ਰੌਸ਼ਨੀ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਆਉਣ 'ਤੇ ਪੀਲੇ ਰੰਗ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਗਈਆਂ।

"ਇਹ ਕਿਉਂ?" ਉਸਨੇ ਪੁੱਛਿਆ।

"ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਜੋ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ, ਉਸ ਲਈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੁੱਖ ਝੱਲਣਾ ਪਵੇਗਾ।"

ਪੋਂਬੋ ਨੇ ਆਪਣੀ ਚੁੱਕੀ ਹੋਈ ਪਲੇਟ ਨੂੰ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਟੋਆ ਪੁੱਟਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਪਲੇਟਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਦੱਬ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਿਪਾਹੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਲੇਟਾਂ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਤੋਂ ਘਿਣਾਉਂਦੇ ਜਾਪਦੇ ਸਨ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਝਿੜਕਿਆ ਅਤੇ ਕੁੱਟਿਆ ਜਾਣਾ ਪਿਆ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਉਹ ਮੰਨਣ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ ਨਾਲ, ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਡੱਬਿਆਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਧੱਕ ਦਿੱਤਾ, ਜਿੱਥੇ, ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਚਿੱਕੜ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਡੂੰਘਾ ਟੋਆ ਪੁੱਟਿਆ। ਉੱਥੇ ਕਈ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦਾ ਮੇਰਾ ਕੀਮਤੀ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫਿਕ ਕੰਮ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ ਢੱਕ ਗਿਆ।

ਹੁਣ ਮੇਰਾ ਪੇਂਟ-ਬਾਕਸ ਆਇਆ ਜਿਸਦੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਰੰਗਾਂ ਦੇ ਕੇਕ ਸਨ।

"ਤੁਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਕੀ ਕਰਦੇ ਹੋ?" ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਆਏ ਲਾਮਾ ਨੇ ਚੀਕ ਕੇ ਕਿਹਾ, ਨੁਕਸਾਨ ਰਹਿਤ ਰੰਗਾਂ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ।
"ਮੈਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਪੇਂਟ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।"
"ਨਹੀਂ, ਤੁਸੀਂ ਝੂਠ ਬੋਲ ਰਹੇ ਹੋ। 'ਪੀਲੇ' ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਸੋਨਾ ਕਿੱਥੇ ਹੈ, ਅਤੇ 'ਨੀਲੇ' ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਪਤਾ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹੋ ਕਿ ਮੈਲਾਕਾਈਟ ਕਿੱਥੇ ਹੈ।"
ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹ ਦੇਣਗੇ ਤਾਂ ਮੈਂ, ਆਪਣੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਠੀਕ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਤਸਵੀਰ ਬਣਾਵਾਂਗਾ।
ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ ਮੈਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਛੱਡਣਾ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ।
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਰਾ ਧਿਆਨ ਹੁਣ ਚਾਂਦੀ ਅਤੇ ਸੋਨੇ ਦੀ ਕਾਫ਼ੀ ਰਕਮ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੈਕ-ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਪੋਂਬੋ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇੱਕ ਵੀ ਸਿੱਕਾ ਚੋਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।
ਮੈਂ ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਲਾਮੇਸਰੀ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸੌ ਰੁਪਏ ਦੀ ਭੇਟ ਚੜ੍ਹਾਈ। ਮੈਂ ਪੋਂਬੋ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਮੇਰੀ ਮਾਰਟੀਨੀ-ਹੈਨਰੀ ਰਾਈਫਲ ਨੂੰ ਤੋਹਫ਼ੇ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰੇ, ਜੋ ਮੈਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪਸੰਦ ਆਈ।
ਦੋਵੇਂ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲਾਮੇਸਰੀ ਬਹੁਤ ਅਮੀਰ ਸੀ, ਅਤੇ ਪੋਂਬੋ ਦੀ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਜੋਂ ਸਥਿਤੀ ਉਸਨੂੰ ਰਾਈਫਲ ਰੱਖਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ, ਪੋਂਬੋ ਨੇ ਇਸ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦੀ ਪੂਰੀ ਕਦਰ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਮੇਰਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਇਆ।
ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਹ ਬਦਮਾਸ਼ ਆਪਣੇ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਸਲੀਕੇਦਾਰ ਸਨ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਅਤੇ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦੇ ਮਿਸ਼ਰਣ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਇੱਕ ਪਲ ਦੇ ਨੋਟਿਸ 'ਤੇ ਦੂਜੇ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਚਾਲੂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ।
ਉਹ ਹੁਣ ਇੱਕ ਪਾਣੀ-ਰੋਧਕ ਕੇਸ ਦੀ ਤਹਿ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਸਨ। ਪੋਂਬੋ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸ਼ੱਕ ਨਾਲ ਇੱਕ ਉਤਸੁਕ ਚਪਟਾ ਲੇਖ ਕੱਢਿਆ।
"ਉਹ ਕੀ ਹੈ?" ਉਸਨੇ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਦੇ ਹੋਏ ਪੁੱਛਿਆ।
ਮੇਰੀ ਨਜ਼ਰ ਇੰਨੀ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇੰਨੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਮੈਂ ਸਾਫ਼-ਸਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਸਕਿਆ ਕਿ ਇਹ ਕੀ ਸੀ; ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਮੇਰੀ ਨੱਕ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਿਲਾਇਆ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਪਛਾਣ ਲਿਆ ਕਿ ਇਹ ਮੇਰਾ ਲੰਮਾ-ਗੁੰਮਰਾਹਕੁੰਨ ਬਾਥ-ਸਪੰਜ ਸੀ, ਸੁੱਕਾ ਅਤੇ ਚਪਟਾ, ਜਿਸਨੂੰ ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਨੇ ਆਪਣੀ ਆਮ ਪੈਕਿੰਗ ਯੋਗਤਾ ਨਾਲ, ਡੱਬੇ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਸਟੋਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫਿਕ ਪਲੇਟਾਂ ਦੇ ਭਾਰੀ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਢੇਰ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸਪੰਜ, ਇੱਕ ਵੱਡਾ, ਹੁਣ ਇੱਕ ਇੰਚ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਮੋਟਾਈ ਵਿੱਚ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਉੱਤੇ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਤੋਂ ਭਾਰ ਪਿਆ ਸੀ।
ਤਿੱਬਤੀ ਇਸ ਨਵੀਂ ਖੋਜ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਹੈਰਾਨ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਸਪੰਜ ਨਹੀਂ ਦੇਖੇ ਸਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੁਣਿਆ ਸੀ। ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਟਿੰਡਰ ਵਰਗਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਸਿਆਣੇ ਲਾਮਿਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਫਟ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਛੂਹਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।
ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਤਸੁਕਤਾ ਪੂਰੀ ਹੋ ਗਈ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਮੇਰੇ ਨੇੜੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਤਲਾਅ ਵਿੱਚ ਡਿੱਗ ਪਿਆ। ਇਹ ਮੇਰੇ ਜੇਲ੍ਹਰਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣ ਦਾ ਇੱਕ ਸੁਨਹਿਰੀ ਮੌਕਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਸਪੰਜ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਸੰਬੋਧਿਤ

ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ, ਮੰਤਰ ਬੋਲਣ ਦਾ ਦਿਖਾਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। ਲਾਮਾ ਅਤੇ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਮੇਰੇ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਅਸਾਧਾਰਨ ਵਿਵਹਾਰ ਵੱਲ ਜਲਦੀ ਹੀ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਸਪੰਜ ਨਾਲ ਉੱਚੀ ਅਤੇ ਉੱਚੀ ਬੋਲਿਆ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਦਹਿਸ਼ਤ ਨੂੰ ਛੁਪਾ ਨਹੀਂ ਸਕੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਨਮੀ ਨੂੰ ਸੋਖਣ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਆਮ ਆਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸੁੱਜ ਗਿਆ।

ਤਿੱਬਤੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਇਸ ਅਣਜਾਣ ਘਟਨਾ 'ਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ, ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਘਬਰਾ ਗਏ ਕਿ ਉਹ ਮੇਰੀਆਂ ਜਾਦੂਈ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਮੰਨ ਰਹੇ ਸਨ। ਹਰ ਪਾਸੇ ਆਮ ਭਗਦੜ ਮਚ ਗਈ।

ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ, ਇਹ ਸਭ ਮਨੋਰੰਜਕ ਸੀ। ਖੈਰ, ਇਹ ਸਮਾਂ ਬੀਤਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸ ਦੁਪਹਿਰ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮਜ਼ੇਦਾਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਅਜੇ ਆਉਣਾ ਬਾਕੀ ਸੀ।

ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਲਾਮਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਹਿੰਮਤ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਵਾਪਸ ਆ ਗਏ ਜਿੱਥੇ ਮੇਰਾ ਸਾਮਾਨ ਓਵਰਹਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੇ ਮੇਰੀ ਮਾਰਟੀਨੀ-ਹੈਨਰੀ ਚੁੱਕੀ। ਬਾਕੀਆਂ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਇਸਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਉਹ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਆਇਆ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਲੋਡ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਕਾਰਤੂਸ ਲਿਆ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਬ੍ਰੀਚ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ, ਪਰ ਬੋਲਟ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਘਰ ਨਾ ਬੰਦ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਨਤੀਜਿਆਂ ਬਾਰੇ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ, ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਰਾਈਫਲ ਦੇ ਬੱਟ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਵਾਰ ਕੀਤਾ।

ਇਹ ਇੱਕ ਫੈਸ਼ਨ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਇੱਕ ਮੈਚਲਾਕ ਨਾਲ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਹਾਰਾ ਜੁੜਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਬੱਟ ਨੂੰ ਮੋਢੇ ਨਾਲ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਫੜਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਨੱਕ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਣਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਲਈ ਲਾਮਾ ਨੇ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਇੱਕ ਯਾਕ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਜੋ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਲ ਲਗਭਗ ਤੀਹ ਗਜ਼ ਦੂਰ ਚਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਹਰ ਕੋਈ ਇਸ ਨਿਸ਼ਾਨੇਬਾਜ਼ ਦੀ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਦੇਖਣ ਲਈ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਸਨੇ ਟਰਿੱਗਰ ਖਿੱਚਿਆ; ਰਾਈਫਲ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਉੱਚੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾਲ ਚੱਲੀ, ਅਤੇ ਦੇਖੋ! ਰਾਈਫਲ ਫਟ ਗਈ ਅਤੇ ਹਿੰਸਕ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਨਾਲ ਲਾਮਾ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਭਿਆਨਕ ਝਟਕਾ ਲੱਗਿਆ। ਰਾਈਫਲ, ਉਸਦੇ ਹੱਥਾਂ ਤੋਂ ਉੱਡਦੀ ਹੋਈ, ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਰਸੌਲਟ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਲਾਮਾ ਪਿੱਛੇ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਡਿੱਗ ਪਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਸਿੱਧਾ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਸਾਰੇ ਪਾਸੇ ਖੂਨ ਵਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਵਾਂਗ ਚੀਕ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸਦੀ ਨੱਕ ਕੁਚਲ ਗਈ ਸੀ, ਇੱਕ ਅੱਖ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਦੰਦ ਟੁੱਟ ਗਏ ਸਨ।

ਕੀ ਰਾਈਫਲ ਇਸ ਲਈ ਫਟ ਗਈ ਕਿਉਂਕਿ ਬੋਲਟ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਾਂ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਚਿੱਕੜ ਥੁੱਕ ਵਿੱਚ ਚਲਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੈਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ।

ਜ਼ਖਮੀ ਲਾਮਾ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਮੁਖੀ ਸੀ ਜੋ ਮੇਰਾ ਸਿਰ ਵੱਢ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ, ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਮੈਂ ਹਾਦਸੇ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦਿਨ ਜਿਉਣ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਮਨੋਰੰਜਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਲਈ ਸੀ।

ਪੋਬੋ, ਜੋ ਦੁਪਹਿਰ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ, ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਮਿਸ਼ਰਤ ਤਰਸ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਉਸਦੀ ਇੱਛਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਇੰਨੀ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਲਾਮਾ ਦੀ

ਦੁਖਦਾਈ ਦੁਰਦਸ਼ਾ 'ਤੇ ਮੇਰੀ ਹਾਸੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਬਿਨਾਂ ਨਾ ਰਹਿ ਸਕਿਆ। ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ, ਮੇਰਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਾਦਸਾ ਵਾਪਰਨ ਤੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਖੁਸ਼ ਸੀ; ਕਿਉਂਕਿ, ਜੇ ਉਹ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸੀ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਮਾਰਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਜੋ ਕੁਝ ਵਾਪਰਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਾ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਸੋਨੇ ਦੀ ਅੰਗੂਠੀ ਜੋ ਸਾਡੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਖੋਹ ਲਈ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਜਿਸਦੀ ਮੈਂ ਕਈ ਵਾਰ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਨੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਨੂੰ ਚਮਤਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਾਲਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਇਹ ਮੇਰੇ ਉੱਤੇ ਜਾਂ ਨੇੜੇ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਡਰ ਤੋਂ ਕਿ ਇਸਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਬੰਧਨ ਤੋੜ ਕੇ ਬਚ ਜਾਵਾਂ।

ਪੋਬੋ, ਲਾਮਾ ਅਤੇ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਸੂਰਜ ਡੁੱਬਣ ਵੇਲੇ, ਕਈ ਸਿਪਾਹੀ ਆਏ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਪੈਰਾਂ ਨੂੰ ਖਿੱਚੇ ਹੋਏ ਲੱਕੜ ਦੇ ਲੱਕੜ ਤੋਂ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤਾ। ਮੇਰੇ ਹੱਥ, ਭਾਵੇਂ ਅਜੇ ਵੀ ਹੱਥ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਪਿੱਛੇ ਵਾਲੇ ਥੰਮ੍ਹ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।

ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਮੇਰੇ ਗਿੱਟਿਆਂ ਦੁਆਲੇ ਦੀਆਂ ਰੱਸੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਡੂੰਘੀਆਂ ਨਾਲੀਆਂ ਤੋਂ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਈਆਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਮਾਸ ਵਿੱਚ ਕੱਟੀਆਂ ਸਨ, ਚਮੜੀ ਦੇ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਧੱਬੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਕਲ ਗਏ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੇਰੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਏ ਸਭ ਤੋਂ ਭਿਆਨਕ ਚੌਵੀ ਘੰਟੇ [14] ਖਤਮ ਹੋ ਗਏ।

ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਲੇਟਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਰਾਹਤ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਈ। ਮੇਰਾ ਸਰੀਰ ਅਤੇ ਲੱਤਾਂ ਮੁਰਦਿਆਂ ਵਾਂਗ ਸਖ਼ਤ ਸਨ। ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਸਮਾਂ ਬੀਤਦਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੁਬਾਰਾ ਜੀਉਂਦੇ ਹੋਣ ਦੇ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੇ, ਮੈਨੂੰ ਡਰ ਸੀ ਕਿ ਉਦਾਸੀ ਆ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਗੁਆ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਸੱਜੇ ਪੈਰ ਵਿੱਚ ਖੂਨ ਵਗਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਦੋ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਦਰਦ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਮੇਰੀ ਲੱਤ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਕੁਝ ਚਾਕੂ ਲੰਘਾਏ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਦਰਦ ਹੋਰ ਭਿਆਨਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਮੇਰੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਇੰਨੀਆਂ ਬੁਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਉਹ ਵੀ ਸੁੰਨ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਖੂਨ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਜਲਦੀ ਹੀ ਮੁੜ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪੋਬੋ ਨੇ, ਭਾਵੇਂ ਮੇਰਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਦੌਲਤ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ, ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਗਭਗ ਸੌ ਘੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਹਾਰਨੇਸ ਨਾਲ ਸਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਘੋੜੇ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਭਿਆਨਕ ਤਾਰਾਮ ਫੜ ਕੇ, ਉਹ ਉਸ ਪਹਾੜੀ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਸਵਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੱਠ ਅਤੇ ਕਿਲ੍ਹਾ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ।

ਵਾਪਸ ਆਉਣ 'ਤੇ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਗਾਲਾਂ ਕੱਢੀਆਂ। ਖੇਡਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲੜੀ ਚੱਲੀ, ਪੋਬੋ ਮੇਰੇ ਨੇੜੇ ਬੈਠਾ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦਾ ਆਨੰਦ ਕਿਵੇਂ ਮਾਣ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਨਿਸ਼ਾਨੇਬਾਜ਼ ਚੁਣੇ ਗਏ। ਆਪਣੇ ਮੈਚਲਾਕ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਦੋ ਯਾਕਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਕੀਤੀ, ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਗਜ਼ ਦੂਰ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ, ਪਰ ਕੋਈ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਈਆਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਮਿਜ਼ਾਈਲਾਂ ਦੀ ਚੀਕਣ ਵਾਲੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਅੱਗੇ ਘੋੜਸਵਾਰੀ ਦਾ ਇੱਕ ਦਿਲਚਸਪ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਹੋਇਆ। ਜੇ ਮੈਂ ਹਰ ਸਮੇਂ ਦੁੱਖ ਨਾ ਝੱਲ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਇਸਦਾ ਹੋਰ ਵੀ ਆਨੰਦ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕੀਤੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਝ ਦੌੜਾਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਘੋੜੇ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦੇ ਸਨ, ਆਖਰੀ ਦੌੜ ਦੋ ਜੇਤੂਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਦੌੜੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਅੰਤਿਮ ਜੇਤੂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਟਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਘੋੜਸਵਾਰ ਕਾਟਾ ਉਡਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਪੂਰੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੁਝ ਹੋਰ ਪਿੱਛੇ ਪਿੱਛੇ ਚੱਲੇ। ਕਾਟਾ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਟਿਕ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਆਗੂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਘੋੜਸਵਾਰ ਭੱਜ ਗਏ, ਅਤੇ, ਇੱਕ ਦਿੱਤੇ ਸੰਕੇਤ 'ਤੇ, ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਦੌੜ ਗਏ, ਕਾਟਾ ਵੱਲ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਗਏ, ਬਿਨਾਂ ਉਤਰੇ ਇਸਨੂੰ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਕੁਝ ਨੌਜਵਾਨ ਇਸ ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਸਨ।

ਇੱਕ ਹੋਰ ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੈਦਲ ਜਾ ਰਹੇ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਘੋੜਸਵਾਰ ਸਾਥੀ ਦੁਆਰਾ ਫੜ ਕੇ ਕਾਠੀ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਜੋ ਪੂਰੀ ਸਰਪਟ ਸਵਾਰ ਸੀ।

ਭਾਵੇਂ ਮੈਂ ਓਨੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕਿਆ ਜਿੰਨੀ ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਮੈਂ ਸ਼ੋਅ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਿਆ, ਅਤੇ ਘੋੜਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ। ਪੋਂਬੋ ਨੇ ਸੋਚ-ਸਮਝ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਨੇੜੇ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਬੈਠਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਚੁੱਕਿਆ, ਤਾਂ ਜੋ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦੇਖ ਸਕਾਂ।

ਇਹ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਰਾਹਤ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਸਥਿਤੀ, ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਦੇ ਅਯੋਗ ਹੋਣ, ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਸੀਹੇ ਝੱਲਣੇ ਪੈ ਰਹੇ ਸਨ, ਜਿੰਨਾ ਕਿ ਉਹ ਬਹੁਤ ਮਾੜੇ ਸਨ। ਪੋਂਬੋ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਹੁਣ ਤੰਬੂ ਵੱਲ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਉਹ ਉੱਠਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਵੱਲ ਤੁਰ ਪਿਆ।

ਤੰਬੂ ਦਾ ਮੂੰਹ ਵੀਹ ਫੁੱਟ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੰਬਾ ਸੀ। ਕੁਝ ਸਿਪਾਹੀ ਆਏ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਇਸਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖਿੱਚ ਕੇ ਲੈ ਗਏ, ਤਾਂ ਜੋ ਮੈਂ ਜੋ ਕੁਝ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਖ ਸਕਾਂ।

ਦੋ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਲਾਮੇ ਪੋਂਬੋ ਦੇ ਨਾਲ ਤੰਬੂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ। ਅੰਦਰ ਮੌਜੂਦ ਕਈ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਮਿੰਟਾਂ ਲਈ ਤੰਬੂ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਸਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਗੌਂਗ ਨੇ ਮੱਠ ਤੋਂ ਲਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਅਤੇ, ਕੁਝ ਮਿੰਟਾਂ ਬਾਅਦ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਜਲੂਸ ਹੇਠਾਂ ਆਇਆ ਅਤੇ ਤੰਬੂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਪਣੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਲੈ ਲਈਆਂ।

ਪੋਂਬੋ, ਆਪਣੇ ਪੀਲੇ ਕੋਟ ਅਤੇ ਪੈਂਟ ਅਤੇ ਚਾਰ-ਨੁਕਾਤੀ ਟੋਪੀ ਵਿੱਚ, ਤੰਬੂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਉੱਚੀ ਪਿੱਠ ਵਾਲੀ ਕੁਰਸੀ 'ਤੇ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਕੋਲ ਦੋ ਲਾਮਾ ਖੜ੍ਹੇ ਸਨ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਸਨ। ਪੋਂਬੋ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇੱਕ ਹਿਪਨੋਟਿਕ ਟ੍ਰਾਂਸ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਉਹ ਗਤੀਹੀਣ ਬੈਠਾ ਸੀ, ਉਸਦੇ ਹੱਥ ਗੋਡਿਆਂ 'ਤੇ ਸਿੱਧੇ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਸਿਰ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ; ਉਸਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਸਥਿਰ ਅਤੇ ਘੂਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਉਹ ਕੁਝ ਮਿੰਟਾਂ ਲਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਰਿਹਾ। ਸਾਰੇ ਸਿਪਾਹੀ ਅਤੇ ਲੋਕ ਜੋ ਤੰਬੂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਆਪਣੇ ਗੋਡਿਆਂ 'ਤੇ ਡਿੱਗ ਪਏ, ਆਪਣੀਆਂ ਟੋਪੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਰੱਖੀਆਂ, ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਵਾਂ ਕਰਨ ਲੱਗੇ। ਦੋ ਲਾਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਦੂਈ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਾਲਾ ਸਾਥੀ, ਨੇ ਹੁਣ ਪੋਂਬੋ ਦੇ ਮੋਢਿਆਂ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਹੱਥ ਰੱਖਿਆ, ਜਿਸਨੇ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਨੂੰ ਫੈਲਾਇਆ ਅਤੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਬਿਨਾਂ ਹਿੱਲੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਉਤਪ੍ਰੇਰਕ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾ।

ਅੱਗੇ ਲਾਮਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅੰਗੂਠਿਆਂ ਨਾਲ ਪੋਂਬੋ ਦੀ ਗਰਦਨ ਨੂੰ ਛੂਹਿਆ, ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਿਰ ਨੂੰ ਖੱਬੇ ਤੋਂ ਸੱਜੇ ਇੱਕ ਤੇਜ਼ ਗੋਲਾਕਾਰ ਗਤੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ।

ਹਿਪਨੋਟਾਈਜ਼ਰ ਦੁਆਰਾ ਕੁਝ ਭੂਤ-ਪ੍ਰੇਤ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪੋਂਬੋ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ, ਸਿਰ, ਸਰੀਰ ਅਤੇ ਲੱਤਾਂ ਨੂੰ ਹਿਲਾਉਂਦੇ ਅਤੇ ਮਰੋੜਦੇ ਹੋਏ, ਸਭ ਤੋਂ ਅਸਾਧਾਰਨ ਸੱਪ ਵਰਗੇ ਮੋੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕੀਤਾ, ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਇੱਕ ਜਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਰਿਹਾ। ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੀ ਭੀੜ ਉਸਦੇ ਨੇੜੇ ਅਤੇ ਨੇੜੇ ਆਉਂਦੀ ਗਈ, ਜੋਸ਼ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੀ ਰਹੀ। ਜਦੋਂ ਪੋਂਬੋ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅੰਗਾਂ ਨਾਲ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵੀ ਅਜੀਬ ਹਰਕਤਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਤਾਂ ਡੂੰਘੇ ਸਾਹ ਅਤੇ ਹੈਰਾਨੀ ਦੇ ਚੀਕ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਦਹਿਸ਼ਤ ਦੇ ਵੀ। ਕਦੇ-ਕਦੇ ਇਹ ਅਜੀਬ ਨਾਚ ਇੱਕ ਅਜੀਬ ਮੁਦਰਾ ਵਿੱਚ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪੋਂਬੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਲੰਬੀ, ਸਮਤਲ ਟੋਪੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਰੱਖ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੁੱਗਣਾ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਤਾਂ ਰਾਹਗੀਰ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਉਸਦੇ ਪੈਰਾਂ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਅਤੇ ਨੀਵੇਂ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਅਤੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਹਿਪਨੋਟਾਈਜ਼ਰ ਨੇ, ਪੋਂਬੋ ਦੇ ਸਿਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਫੜ ਕੇ, ਉਸਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ, ਉਸਦੇ ਮੱਥੇ ਨੂੰ ਮਲਿਆ, ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਸੁੰਨ ਹੋਣ ਤੋਂ ਜਗਾਇਆ। ਪੋਂਬੋ ਪੀਲਾ ਅਤੇ ਥੱਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਕੁਰਸੀ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਲੇਟ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਟੋਪੀ ਡਿੱਗ ਪਈ। ਉਸਦਾ ਸਾਫ਼-ਮੁੰਨਿਆ ਹੋਇਆ ਸਿਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਵੀ ਇੱਕ ਲਾਮਾ ਸੀ। ਦਰਅਸਲ, ਉਹ ਬਹੁਤ ਉੱਚੇ ਦਰਜੇ ਦਾ ਸੀ, ਸ਼ਾਇਦ ਲਹਾਸਾ ਦੇ ਦਲਾਈ ਲਾਮਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲਾ ਦਰਜਾ।

ਇਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੌਜੂਦ ਸਾਰੇ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਟਾ ਵੰਡੇ ਗਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੋੜ ਕੇ ਆਪਣੇ ਕੋਟ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਲਿਆ।

ਪੋਂਬੋ ਆਪਣੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਤੰਬੂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆਇਆ। ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਨਾਚ ਬਹੁਤ ਸੋਹਣਾ ਸੀ, ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਭੁੱਖ ਲੱਗੀ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਮੈਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਕੀ ਖਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਮਾਸ ਅਤੇ ਚਾਹ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਮੇਰੇ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਭਾਂਡਾ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਯਾਕ ਦੇ ਮਾਸ ਦਾ ਸੁਆਦੀ ਸਟੂ ਸੀ, ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਭਰਪੂਰ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਤਸਾਂਬਾ ਵੀ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਭੁੱਖ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਖਾਣਾ ਵੀ ਨਿਗਲਣ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆ ਰਹੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਇਹ ਮੇਰੀ ਰੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਡੀ ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਅੰਗਾਂ ਦੇ ਅੱਧ-ਮੌਤ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਹੋਇਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੇਰੇ ਸਿਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਮੇਰੇ ਪੂਰੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਜਦੋਂ ਪੋਂਬੋ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਰਾਤ ਹੋ ਗਈ, ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਖਿੱਚਣ ਵਾਲੇ ਲੱਕੜ ਦੇ ਲੱਕੜ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਵਾਰ ਮੇਰੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਫੈਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਮੇਰੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਪਿੱਛੇ ਵਾਲੇ ਥੰਮ੍ਹ ਨਾਲ ਜੋੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਦਬਾਅ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਦੇਰ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਅੱਧਾ ਦਰਜਨ ਲਾਮਾ ਮੱਠ ਤੋਂ ਇੱਕ ਰੋਸ਼ਨੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਪਿੱਤਲ ਦਾ ਕਟੋਰਾ ਲੈ ਕੇ ਆਏ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚਾਹ ਸੀ। ਜ਼ਖਮੀ ਲਾਮਾ, ਜਿਸਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਪੱਟੀ ਬੰਨ੍ਹੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਉਹ ਇੰਨਾ ਚਿੰਤਤ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਭਾਫ਼ ਵਾਲਾ ਪੀਣ ਵਾਲਾ ਪਦਾਰਥ ਪੀਵਾਂ, ਤਾਂ ਜੋ ਮੈਂ ਠੰਡੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਗਰਮ ਰਹਾਂ, ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਹੋਇਆ। ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਰਲ ਦਾ ਇੱਕ ਕਟੋਰਾ ਮੇਰੇ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਧੱਕਿਆ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਘੁੱਟ ਭਰਿਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੀਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਸੀ, ਉਸਨੂੰ ਥੁੱਕ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਕੁਝ ਬੂੰਦਾਂ ਨਿਗਲ ਲਈਆਂ। ਕੁਝ ਮਿੰਟਾਂ ਬਾਅਦ ਮੇਰੇ ਪੇਟ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ ਦਰਦ ਹੋਇਆ, ਜੋ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ। ਮੈਨੂੰ ਜੋ ਪੀਣ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਉਹ ਜ਼ਹਿਰੀਲਾ ਸੀ।

ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਮੇਰਾ ਖੱਬਾ ਪੈਰ, ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਰੈਕ ਤੋਂ ਖੋਲ੍ਹਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੇਜਾਨ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸੀ, ਬਿਹਤਰ ਹੋਣ ਲੱਗਾ, ਅਤੇ ਖ਼ੂਨ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਬਹਾਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਦਰਦ ਅਸਹਿ ਸੀ।

ਸਵੇਰੇ ਫਿਰ ਦੁਚਿੱਤੀ ਵਿੱਚ ਪੈ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਕੀ ਕਰਨਗੇ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲਾਮਾ ਅਜੇ ਵੀ ਸਾਡਾ ਸਿਰ ਕਲਮ ਕਰਨ ਲਈ ਚਿੰਤਤ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੋਬੋ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ ਸਾਨੂੰ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਭੇਜਣ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ, ਅਜਿਹਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੋਬੋ ਨੂੰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋਇਆ। ਇੱਕ ਆਤਮਾ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ, ਜੇਕਰ ਉਸਨੇ ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਾਰਿਆ, ਤਾਂ ਉਹ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਬਿਪਤਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣਗੇ। "ਤੁਸੀਂ ਪਲੇਨਕੀ ਨੂੰ ਮਾਰ ਸਕਦੇ ਹੋ," ਆਤਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ। ਪਲੇਨਕੀ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਨਾਲ ਲੜਨ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਹਨ।"

ਲਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਦਮ ਜਾਦੂ-ਟੂਣੇ ਅਤੇ ਜਾਦੂ-ਟੂਣੇ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਪੋਬੋ ਨੇ ਇੱਕ ਲਾਮਾ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਵਾਲਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਤਾਲਾ ਕੱਟਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ। ਇੱਕ ਸਿਪਾਹੀ ਨੇ ਇੱਕ ਧੁੰਦਲੇ ਚਾਕੂ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਪੋਬੋ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਲਾਮੇਸਰੀ ਵੱਲ ਓਰੇਕਲ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕਰਨ ਲਈ ਗਿਆ। ਤਾਲਾ ਜਾਂਚ ਲਈ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਕੁਝ ਜਾਦੂ-ਟੂਣਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਓਰੇਕਲ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੇਰਾ ਸਿਰ ਕਲਮ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਬਹੁਤ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੋਬੋ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਵਾਪਸ ਚਲਾ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਹੁਣ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੇਰੇ ਪੈਰ ਦੇ ਨਹੁੰਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਉਸੇ ਧੁੰਦਲੇ ਚਾਕੂ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਓਰੇਕਲ ਨਾਲ ਦੁਬਾਰਾ ਸਲਾਹ ਕੀਤੀ ਗਈ; ਉਹੀ ਜਵਾਬ ਮਿਲਿਆ।

ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਲਾਮਿਆਂ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਤਿੰਨ ਅਜਿਹੇ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਿੱਬਤੀ ਤੀਜੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਓਰੇਕਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਉਂਗਲੀ ਦੇ ਨਹੁੰ ਤੋਂ ਕੱਟਿਆ ਹੋਇਆ ਇੱਕ ਟੁਕੜਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਆਖਰੀ ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲਾਮਾ ਨੇ ਮੇਰੇ ਹੱਥਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਮੇਰੀਆਂ ਉਂਗਲਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਲਾਇਆ, ਤੀਬਰ ਹੈਰਾਨੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ। ਇੱਕ ਪਲ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਲਾਮਾ ਅਤੇ ਸਿਪਾਹੀ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਆ ਗਏ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਹੱਥਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ - ਟਕਰ ਮੱਠ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਅਨੁਭਵ ਦੀ ਦੁਹਰਾਓ। ਪੋਬੋ ਨੂੰ ਵੀ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਤੁਰੰਤ ਆਇਆ ਅਤੇ ਮੇਰੀਆਂ ਉਂਗਲਾਂ ਦਾ ਮੁਆਇਨਾ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਪਲ ਤੋਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਮੋੜ ਲੈ ਲਿਆ।

ਜਦੋਂ ਕੁਝ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੈਰਾਨੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸਿੱਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਗਿਆ। ਮੇਰੀਆਂ ਉਂਗਲਾਂ ਆਮ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉੱਚੀਆਂ ਜਾਲਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ। ਤਿੱਬਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੋਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਉਂਗਲਾਂ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਇੱਕ ਮਨਮੋਹਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕਿੰਨੀ ਵੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਉਸਨੂੰ ਕੋਈ ਅਸਲ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਸਵਾਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿ ਤਿੱਬਤ ਵਿੱਚ ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸੁਹਜ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮੂਲੀ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੇ ਪੋਬੋ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਾਡੀ ਕਿਸਮਤ ਕੀ ਹੋਣੀ ਸੀ।

ਪੋਬੋ ਨੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੇਰੀ ਜਾਨ ਬਚਾਈ ਜਾਵੇ, ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਉਸੇ ਦਿਨ ਭਾਰਤੀ ਸਰਹੱਦ ਵੱਲ ਆਪਣੀ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਮੇਰੇ ਆਪਣੇ ਪੈਸਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੌ ਵੀਹ ਰੁਪਏ ਲਏ, ਜੋ ਉਸਨੇ ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ ਮੇਰੀਆਂ

ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਲਈ ਮੇਰੀ ਜੇਬ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ, ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ, ਭਾਵੇਂ ਮੈਨੂੰ ਜੰਜ਼ੀਰਾਂ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਰੱਖਣਾ ਪਵੇ, ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਨੌਕਰਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਫੁੱਟਨੋਟ:

[14] ਇੱਕ ਸ਼ਾਮ ਸੂਰਜ ਡੁੱਬਣ ਤੋਂ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸੂਰਜ ਡੁੱਬਣ ਤੱਕ।

ਅਧਿਆਇ XXIII

ਸਰਹੱਦ ਵੱਲ ਅਗਵਾਈ

ਜਦੋਂ ਸਭ ਕੁਝ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿੰਗ ਨੂੰ ਪੈਦਲ ਟੋਕਸਮ ਵੱਲ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ। ਸਾਡੇ ਗਾਰਡ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ ਪੰਜਾਹ ਘੋੜਸਵਾਰ ਸਨ। ਸਾਡੇ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟੁੱਟੇ ਹੋਏ ਪੈਰਾਂ, ਦਰਦਨਾਕ ਹੱਡੀਆਂ, ਅਤੇ ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ ਅਤੇ ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨੀ ਪਈ। ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕੁੱਤੇ ਵਾਂਗ ਗਰਦਨ ਤੋਂ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਨਾਲ ਲੈ ਗਏ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਸਾਹ ਲੈਂਦਾ, ਥੱਕਿਆ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਦੁਖੀ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਘੋੜਿਆਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਿਆ। ਅਸੀਂ ਕਈ ਠੰਡੀਆਂ ਨਦੀਆਂ ਪਾਰ ਕੀਤੀਆਂ, ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਚਿੱਕੜ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬਦੇ ਹੋਏ ਸਾਡੀਆਂ ਕਮਰਾਂ ਤੱਕ।

ਟੋਕਸਮ ਵਿਖੇ, ਮੇਰੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਨੂੰ ਅਜੇ ਵੀ ਜ਼ਿੰਦਾ ਦੇਖਿਆ। ਉਸਨੂੰ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਕੈਦੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਇੱਕ ਖੰਭੇ ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਉਸਨੇ ਨਾ ਤਾਂ ਖਾਣਾ ਖਾਧਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੁਝ ਪੀਤਾ ਸੀ। ਉਸਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਮੇਰਾ ਸਿਰ ਕਲਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਬਹੁਤ ਭਿਆਨਕ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੀ - ਆਪਣੇ ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ, ਠੰਢ ਅਤੇ ਭੁੱਖਮਰੀ ਨਾਲ ਲਗਭਗ ਮਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਇੱਕ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਰਾਤ ਲਈ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ। ਉਹ ਜਗ੍ਹਾ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨਾਲ ਭਰੀ ਹੋਈ ਸੀ ਜੋ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਜੂਆ ਖੇਡਦੇ ਸਨ, ਗਾਲਾਂ ਕੱਢਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਲੜਦੇ ਸਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਮਿੰਟਾਂ ਲਈ ਵੀ ਸੌਂ ਨਹੀਂ ਸਕੇ। ਅੱਗ ਦੇ ਧੂੰਏਂ ਕਾਰਨ ਅਸੀਂ ਅੱਧੇ ਦਮ ਘੁੱਟ ਗਏ ਸੀ।

ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਨ ਵੇਲੇ ਮੈਨੂੰ ਅਤੇ ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਨੂੰ ਯਾਕਾਂ 'ਤੇ ਬਿਠਾਇਆ ਗਿਆ, ਸਵਾਰੀ-ਕਾਠੀ 'ਤੇ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਲੱਕੜ ਦੇ ਪੈਕ-ਕਾਠੀ 'ਤੇ। ਗਰੀਬ ਮਾਨਸਿੰਗ ਨੂੰ ਤੁਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਥੱਕਿਆ ਅਤੇ ਥੱਕਿਆ ਹੋਇਆ ਡਿੱਗ ਪਿਆ ਜਾਂ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਕੁੱਟਿਆ ਗਿਆ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸਦੇ ਗਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰੱਸੀ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਘਸੀਟਿਆ। ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਗਾਰਡ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਭੱਜਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ। ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੇ ਸਾਰੇ ਕੈਂਪਾਂ ਵਿੱਚ ਯਾਕਾਂ ਅਤੇ ਘੋੜਿਆਂ ਦੇ ਤਾਜ਼ੇ ਰੀਲੇਅ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਲਈ ਭੋਜਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਅਸੀਂ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਯਾਤਰਾ ਕਰ ਸਕੀਏ। ਪਹਿਲੇ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਸੌ ਅਠੱਤਰ ਮੀਲ ਤੈਅ ਕੀਤੇ, ਦੋ ਸਭ ਤੋਂ ਲੰਬੇ ਮਾਰਚ, ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਬਤਾਲੀ ਅਤੇ ਪੈਂਤਾਲੀ ਮੀਲ ਸਨ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਇੰਨੀ ਜਲਦੀ ਮਾਰਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੰਬੇ ਮਾਰਚਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਦੁੱਖ ਝੱਲਣਾ ਪਿਆ। ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਬੁਰਾ ਸਲੂਕ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਖਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਾਕਤਵਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਹਰ ਦੋ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਖਾਣਾ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਸਾਡੀ ਥਕਾਵਟ ਅਤੇ ਜ਼ਖਮੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਖੀ ਯਾਕਾਂ ਦੀ ਸਵਾਰੀ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਦਰਦ ਬਹੁਤ ਭਿਆਨਕ ਸੀ।

ਸਾਡੀ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਖੋਹ ਲਈ ਗਈ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਕੱਪੜੇ, ਚੀਥੜੇ ਪਾਏ ਹੋਏ, ਕੀੜਿਆਂ ਨਾਲ ਭਰੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਨੰਗੇ ਪੈਰ ਅਤੇ ਲਗਭਗ ਨੰਗੇ ਸੀ। ਪਹਿਲੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਅਸੀਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਸੂਰਜ ਡੁੱਬਣ ਤੋਂ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਘੰਟੇ ਬਾਅਦ ਤੱਕ ਮਾਰਚ ਕਰਦੇ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਅਸੀਂ ਕੈਂਪ ਪਹੁੰਚੇ, ਸਾਡੇ ਯਾਕ ਪਾੜ ਦਿੱਤੇ ਗਏ, ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਜੇਲ੍ਹਰਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਗਿੱਟਿਆਂ ਦੁਆਲੇ ਭਾਰੀ ਰਿੰਗ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜੋ ਸਾਡੇ ਗੁੱਟਾਂ ਦੁਆਲੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਨ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ੰਜੀਰਾਂ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ, ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਸਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਢੱਕਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਸੌਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਕੁਝ ਰਾਤਾਂ ਅਸੀਂ ਬਰਫ਼ 'ਤੇ ਪਏ ਰਹੇ; ਹੋਰ ਰਾਤਾਂ ਅਸੀਂ ਮੀਂਹ ਵਿੱਚ ਭਿੱਜ ਗਏ। ਸਾਡੇ ਗਾਰਡ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਤੰਬੂ ਲਾਉਂਦੇ ਸਨ ਜਿਸਦੇ ਹੇਠਾਂ ਉਹ ਸੌਂਦੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਆਸਰਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਵੀ ਉਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਪੰਜਾਹ ਗਜ਼ ਦੂਰ ਆਪਣੀ ਚਾਹ ਬਣਾਉਣ ਜਾਂਦੇ ਸਨ।
ਮੇਰੇ ਦੋ ਨੌਕਰਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ, ਜੋ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਬੈਠੇ ਸਨ, ਮੈਂ ਕਾਫ਼ੀ ਜੋਖਮ ਲੈ ਕੇ, ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਇੱਕ ਮੋਟਾ ਰਿਕਾਰਡ ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਕਾਗਜ਼ 'ਤੇ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਿਆ, ਜੋ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਮੇਰੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਵੇਲੇ ਮੇਰੀ ਜੇਬ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਹੱਥ ਕੋਮਲ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਸੱਜਾ ਹੱਥ ਇਸਦੇ ਕਫ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਗਿਆ। ਇੱਕ ਕਲਮ ਵਜੋਂ ਹੱਡੀ ਦੇ ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਜੋ ਮੈਂ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਖੂਨ ਨੂੰ ਸਿਆਹੀ ਵਜੋਂ ਵਰਤਦੇ ਹੋਏ, ਮੈਂ ਸੰਖੇਪ ਸਾਈਫਰ ਨੋਟਸ ਅਤੇ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਪੂਰੇ ਰਸਤੇ ਦਾ ਇੱਕ ਮੋਟਾ ਨਕਸ਼ਾ ਬਣਾਇਆ।
ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਸੂਰਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਪਿਆ, ਜਿਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਪਰਛਾਵੇਂ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਦੇਖ ਕੇ ਕਾਫ਼ੀ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਜਦੋਂ ਮੀਂਹ ਪੈਂਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਬਰਫ਼ ਪੈਂਦੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣਾਂ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਲਗਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੱਛਮ, ਫਿਰ ਲਗਾਤਾਰ ਪੱਛਮ-ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮ, ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮ, ਪੱਛਮ ਅਤੇ ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮ ਵੱਲ ਯਾਤਰਾ ਕੀਤੀ, ਬ੍ਰਹਮਪੁੱਤਰ ਦੇ ਬਾਅਦ ਬਾਹਰੀ ਯਾਤਰਾ ਦੇ ਦੱਖਣ ਵੱਲ ਇੱਕ ਰਸਤੇ 'ਤੇ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਯੂਟਜ਼ਾਂਗ (ਲਹਾਸਾ) ਪ੍ਰਾਂਤ ਦੀ ਸੀਮਾ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚੇ। ਸਾਡੇ ਗਾਰਡ ਦੇ ਸਿਪਾਹੀ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਸਖ਼ਤ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਹਰ ਸੰਭਵ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬੁਰਾ ਸਲੂਕ ਕੀਤਾ। ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੇ ਸੋਚ-ਸਮਝ ਕੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ, ਜਦੋਂ ਵੀ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਣਦੇਖੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਲਈ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਮੱਖਣ ਜਾਂ ਤਸਾਂਬਾ ਲਿਆਉਂਦੇ ਸਨ। ਗਾਰਡ ਨੂੰ ਇੰਨੀ ਵਾਰ ਬਦਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਆਦਮੀਆਂ ਨਾਲ ਦੋਸਤੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਰ ਲਾਟ ਪਿਛਲੇ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਭੈੜਾ ਜਾਪਦਾ ਸੀ।
ਇੱਕ ਦਿਨ ਇੱਕ ਅਜੀਬ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਡਰ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਚੱਟਾਨ ਦੇ ਨੇੜੇ ਰੁਕੇ ਸੀ। ਸਿਪਾਹੀ ਲਗਭਗ ਵੀਹ ਗਜ਼ ਦੂਰ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਦਮਾਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਸਾਧਨ ਖਤਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਆਖਰੀ ਉਪਾਅ ਵਜੋਂ ਮੈਂ ਵੈਂਟਰੀਲੋਕਵਿਜ਼ਮ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਮੈਂ ਬੋਲਿਆ, ਅਤੇ ਚੱਟਾਨ ਦੀ ਚੋਟੀ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਦਿਖਾਵਾ ਕੀਤਾ। ਤਿੱਬਤੀ ਡਰ ਗਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਉੱਥੇ ਕੌਣ ਸੀ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ ਜਿਸਨੂੰ ਮੈਂ ਜਾਣਦਾ ਸੀ।
"ਕੀ ਇਹ ਪਲੇਂਕੀ ਹੈ?"
"ਹਾਂ।"
ਤੁਰੰਤ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘੋੜਿਆਂ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਯਾਕਾਂ 'ਤੇ ਧੱਕ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਉਹ ਜਗ੍ਹਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ।
ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ, ਜੋ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਬਾਹਰੀ ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ ਲਏ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਤੋਂ 83° 6' 30" ਪੂਰਬ ਵੱਲ ਰੇਖਾਂਸ਼ ਅਤੇ 30° 27' 30" ਉੱਤਰ ਵੱਲ ਅਕਸ਼ਾਂਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਮਝੀ ਸੀ, ਮੇਰੀ ਕਿਸਮਤ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਰਹੀ। ਇਸ ਬਿੰਦੂ

'ਤੇ ਬ੍ਰਹਮਪੁੱਤਰ ਦੇ ਦੋ ਮੁੱਖ ਸਰੋਤ ਮਿਲੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਦੀ ਬਣਾਈ, ਇੱਕ ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮ ਤੋਂ ਆ ਰਹੀ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਾਲਣ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਸੀ, ਦੂਜਾ ਪੱਛਮ-ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮ ਤੋਂ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਨੇ, ਮੇਰੀ ਖੁਸ਼ੀ ਲਈ, ਦੱਖਣੀ ਰਸਤਾ ਚੁਣਿਆ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਨੂੰ ਮਹਾਨ ਨਦੀ ਦੇ ਦੋ ਮੁੱਖ ਸਰੋਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੂਜੇ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਇਹ ਦੂਜੀ ਧਾਰਾ ਇੱਕ ਸਮਤਲ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਉੱਗਦੀ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਪਹਿਲਾ ਜਨਮ ਲਗਭਗ 82° 47' ਪੂਰਬ ਵੱਲ ਰੇਖਾਂਸ਼ ਅਤੇ 30° 33' ਉੱਤਰ ਵੱਲ ਅਕਸ਼ਾਂਸ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਝੀਲ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਉੱਤਰੀ ਸਰੋਤ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਬ੍ਰਹਮਪੁੱਤਰ ਨਦੀ ਦੇ ਦੋਵਾਂ ਸਰੋਤਾਂ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪਹਿਲਾ ਗੋਰਾ ਆਦਮੀ ਹੋਣ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਸੀ।

ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਕੈਦ ਦਾ ਸਮਾਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਡਰਾਉਣਾ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਸਿੱਖਿਆਦਾਇਕ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਗਏ, ਮੈਂ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਤੋਂ ਮੈਨੂੰ ਕਈ ਤਿੱਬਤੀ ਗੀਤ ਸਿਖਾਏ, ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਗਾਰਡ ਦੇ ਘੱਟ ਮਾੜੇ ਸੁਭਾਅ ਵਾਲੇ ਆਦਮੀਆਂ ਤੋਂ, ਮੈਂ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਕੇ, ਕਾਫ਼ੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ।

ਮਾਇਅਮ ਦੱਰੇ ਨਾਲੋਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦੱਖਣੀ ਅਤੇ ਨੀਵੇਂ ਦੱਰੇ ਉੱਤੇ, ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ, ਸਿਹਤਮੰਦ, ਉਮੀਦਵਾਨ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦ, ਅਸੀਂ ਯੂਟਜ਼ਾਂਗ ਪ੍ਰਾਂਤ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਸੀ, ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਇਸਨੂੰ ਜ਼ਖਮੀ, ਟੁੱਟੇ ਹੋਏ, ਲਗਭਗ ਨੰਗੇ ਅਤੇ ਕੈਦੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਵਧੇ। ਪਵਿੱਤਰ ਯੂਟਜ਼ਾਂਗ ਸੂਬੇ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਡੇ ਗਾਰਡ ਨੇ ਘੱਟ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ। ਪੋਂਬੋ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਜੋ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਪੈਸੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਉਸ ਨਾਲ ਹੁਣ ਸਾਨੂੰ ਇੰਨਾ ਭੋਜਨ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਸੀ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਾਰ ਖਾਣਾ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਖਾ ਰਹੇ ਸੀ, ਤਾਂ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੇ ਸਾਡੀਆਂ ਹੱਥਕੜੀਆਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਗਿੱਟਿਆਂ ਦੁਆਲੇ ਰੱਖਿਆ। ਸਾਡੇ ਗਾਰਡ ਦੁਆਰਾ ਸਾਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਭਾਂਡਿਆਂ ਨਾਲ, ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਭੋਜਨ ਪਕਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਸੀ। ਇਹ ਸੁਆਦੀ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਪਕਵਾਨਾਂ ਲਈ ਚਪਟੇ ਪੱਥਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ।

ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਪੁਰਾਣਾ ਰਸਤਾ ਪਾਰ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਸਦੇ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕੀਤਾ, ਇਸਦੇ ਉੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਮੀਲ, ਇੱਕ ਲਹਿਰਾਉਂਦੇ, ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਪਠਾਰ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਲਦਲੀ ਮੈਦਾਨ ਤੋਂ ਬਚੇ ਜਿਸਨੂੰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਬਾਹਰੀ ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ ਪਾਰ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸਮਝਦੇ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਇੱਥੇ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਾਲੇ ਤੰਬੂ ਖਿੰਡੇ ਹੋਏ ਮਿਲੇ। ਇੱਕ ਰਾਤ, ਜਦੋਂ ਕੁਝ ਛੋਟੀਆਂ ਝੀਲਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਡੇਰਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਬੱਕਰੀ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇੱਕ ਸਿਪਾਹੀ ਜੋ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਦੋਸਤਾਨਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਸਾਡੇ ਲਈ ਇੱਕ ਮੋਟਾ ਜਿਹਾ ਚੁਣਿਆ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਇੱਕ ਠੋਸ ਭੋਜਨ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ ਜਦੋਂ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਜਾਨਵਰ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇਸਦਾ ਸਿਰ ਨਹੀਂ ਵੱਢ ਸਕਦੇ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਤਿੱਬਤੀ ਲੋਕ ਸਾਡੇ 'ਤੇ ਚਾਕੂ ਜਾਂ ਤਲਵਾਰ ਨਾਲ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ। ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਲਈ ਜਾਨਵਰ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਸਿਪਾਹੀ ਦੋਸਤ ਨੇ ਇੱਕ ਰੁਪਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦਿੱਤਾ। ਉਸਨੇ ਜਾਨਵਰ ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਨੱਕ ਬੰਦ ਕਰਕੇ, ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਹੱਥ ਨਾਲ ਗਰੀਬ ਜਾਨਵਰ ਦੇ ਮੂੰਹ ਨੂੰ ਕੱਸ ਕੇ ਫੜ ਲਿਆ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਦਮ ਘੁੱਟਣ ਨਾਲ ਮਰ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਸਿਪਾਹੀ ਆਪਣੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਹੱਥ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ-ਚੱਕਰ ਨੂੰ ਘੁੰਮਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ, ਹਰ ਸਮੇਂ ਜੋਸ਼ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ।

ਅਸੀਂ ਅਖੀਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਲੱਭ ਲਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਲਗਭਗ ਦੋ ਸੌ ਤੰਬੂਆਂ ਵਾਲਾ ਤਰਜੁਮ ਦਾ ਡੇਰਾ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣਾ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਰਾਤ ਠਹਿਰੇ। ਉੱਥੇ ਲਾਮਿਆਂ ਅਤੇ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਇਕੱਠ ਸੀ। ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਸਾਨੂੰ

ਨੀਂਦ ਤੋਂ ਜਗਾਇਆ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਕੈਂਪ ਨੂੰ ਬਸਤੀ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਮੀਲ ਦੂਰ ਲਿਜਾਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਸਵੇਰੇ ਜਲਦੀ, ਵੱਡੀ ਨਦੀ ਪਾਰ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਦੱਖਣ-ਪੱਛਮੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧੇ, ਉਸੇ ਰਾਤ ਤੋਕਚਿਮ ਤਰਜੁਮ ਦੇ ਡੇਰਾ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚੇ। ਇੱਥੇ ਸਾਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਮਿਲਿਆ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਸਾਡੀ ਬਾਹਰੀ ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ ਸਾਡੇ ਲਈ ਤੋਹਫ਼ੇ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸੈਨਿਕਾਂ ਨਾਲ ਭਜਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।
ਇਸ ਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸ਼ਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦਿਖਾਇਆ, ਅਤੇ ਇੰਨੀਆਂ ਭਾਰੀ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਾਡੀ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ। ਬੁੱਢੇ ਸੱਜਣ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਆਰਾਮਦਾਇਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹਰ ਸੰਭਵ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਲਈ ਦੋ ਸੈਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੰਗੀਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬੁਲਾਇਆ।
ਅਗਲੇ ਦਿਨ, ਸਾਡੇ ਮੇਜ਼ਬਾਨਾਂ ਅਤੇ ਜੇਲ੍ਹਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਅਲਵਿਦਾ ਅਤੇ ਦੋਸਤੀ ਦੇ ਇਜ਼ਹਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, ਅਸੀਂ ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਵੱਲ ਰਵਾਨਾ ਹੋਏ। ਦੇਰ ਦੁਪਹਿਰ ਅਸੀਂ ਟਕਰ ਪਿੰਡ ਅਤੇ ਗੋਂਬਾ ਪਹੁੰਚੇ, ਜਿੱਥੇ ਅਸੀਂ ਉਸੇ ਸਰਾਏ 'ਤੇ ਠਹਿਰੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਦੇ ਸਮੇਂ ਸੌਂਦੇ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਸਾਡੇ ਸਾਰੇ ਬੰਧਨ ਹਟਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਿਆ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਚਾਰ ਆਦਮੀ ਮੇਰੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਮੈਂ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਬਰਾਬਰ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿੰਗ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸਰਾਏ ਤੋਂ ਦੂਰ ਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮ ਸਕਦੇ ਸੀ। ਮੈਂ ਇਸ ਮੌਕੇ ਨੂੰ ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਝੀਲ ਵਿੱਚ ਤੈਰਾਕੀ ਕਰਨ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਇਆ। ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿੰਗ ਨੇ ਦੁਬਾਰਾ ਦੇਵਤਿਆਂ ਨੂੰ ਤਾਜ਼ਾ ਸਲਾਮ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਪਵਿੱਤਰ ਪਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਛਾਲ ਮਾਰੀ।
ਸਥਾਨਕ ਲਾਮਾ, ਜੋ ਮੇਰੀ ਪਿਛਲੀ ਫੇਰੀ ਦੌਰਾਨ ਦੋਸਤਾਨਾ ਸਨ, ਹੁਣ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗੁੱਸੇ ਅਤੇ ਰੁੱਖੇ ਸਨ। ਸਾਡੇ ਆਉਣ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ, ਉਹ ਮੱਠ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਚਲੇ ਗਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਗੇਟ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀ ਵੀ ਜਲਦੀ ਨਾਲ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਚਲੇ ਗਏ। ਸਾਡੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਮੌਜੂਦ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਜਗ੍ਹਾ ਸੁੰਨਸਾਨ ਲੱਗ ਰਹੀ ਸੀ।
ਬੇਚਾਰਾ ਮਾਨਸਿੰਗ, ਜੋ ਥੱਕਿਆ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਦਰਦ ਨਾਲ ਤੜਫ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਬੈਠਾ ਸੀ, ਝੀਲ ਵੱਲ ਧੁੰਦਲੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਅਸਾਧਾਰਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸਦਾ ਨਤੀਜਾ, ਸ਼ਾਇਦ, ਬੁਖਾਰ ਜਾਂ ਥਕਾਵਟ ਸੀ।
"ਓਹ, ਜਨਾਬ," ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ, ਜਿਵੇਂ ਸੁਪਨੇ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਾਫ਼ੀ ਜਾਗ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, "ਦੇਖੋ, ਦੇਖੋ! ਪਾਣੀ ਉੱਤੇ ਤੁਰਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭੀੜ ਵੱਲ ਦੇਖੋ! ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਦਮੀ ਹੋਣਗੇ! ਓ, ਉਹ ਕਿੰਨੇ ਵੱਡੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ!... ਅਤੇ ਰੱਬ ਹੈ!... ਨਹੀਂ; ਉਹ ਤਿੱਬਤੀ ਹਨ; ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਮਾਰਨ ਲਈ ਆ ਰਹੇ ਹਨ; ਉਹ ਲਾਮਾ ਹਨ! ਓ, ਆਓ, ਸਾਹਿਬ, ਉਹ ਨੇੜੇ ਹਨ!... ਓ, ਉਹ ਉੱਡ ਰਹੇ ਹਨ!..."
"ਉਹ ਕਿੱਥੇ ਹਨ?" ਮੈਂ ਪੁੱਛਿਆ।
"ਉਹ ਸਾਰੇ ਗਾਇਬ ਹੋ ਗਏ ਹਨ!" ਉਸਨੇ ਚੀਕਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਮੈਂ ਉਸਦੇ ਮੱਥੇ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਹੱਥ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸੁੰਨਸਾਨਤਾ ਤੋਂ ਜਾਗ ਪਿਆ।
ਮੈਂ ਦੇਖ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਬੇਚਾਰਾ ਭਰਮ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਉਸਦਾ ਮੱਥੇ ਸੜ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਬੁਖਾਰ ਸੀ।

ਉਹ ਕੁਝ ਪਲਾਂ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈਰਾਨ ਜਾਪਿਆ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕੀ ਉਸਨੇ ਭੂਤ ਭੀੜ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਦੇਖਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਇਸਨੂੰ ਕਦੇ ਦੇਖਿਆ ਸੀ।

ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਸਰਾਏ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਜੱਦੀ ਲੋਕ ਮਿਲਣ ਆਏ। ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਮਸਤੀ ਕੀਤੀ। ਤਿੱਬਤੀ ਲੋਕ ਹਾਸੇ-ਮਜ਼ਾਕ ਨਾਲ ਭਰੇ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਸੋਹੀਣੇ ਤਰੀਕੇ ਸਨ। ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਤਕਲਾਕੋਟ ਤੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਮਾਰਚਾਂ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਸੁਭਾਵਿਕ ਸੀ ਕਿ ਸਾਡਾ ਹੌਂਸਲਾ ਬੁਲੰਦ ਸੀ। ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਦਿਨ ਹੋਰ ਕੈਦ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ!

ਅਜੇ ਹਨੇਰਾ ਹੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਸਾਨੂੰ ਜਗਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਸਰਾਏ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਖਿੱਚ ਲਿਆ। ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਡੁਬਕੀ ਲਗਾਉਣ ਦਿਓ, ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਤਿੰਨਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਪਾਣੀ ਬਹੁਤ ਠੰਡਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੁਕਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਘੰਟਾ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਯਾਕਾਂ 'ਤੇ ਬਿਠਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਲਗਭਗ ਤੀਹ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨਾਲ ਘਿਰੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ।

ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਕਈ ਘੰਟਿਆਂ ਤੋਂ ਮਾਰਚ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਗਾਰਡ ਚਾਹ ਪੀਣ ਲਈ ਰੁਕਿਆ। ਸੁਨਾ ਨਾਮ ਦਾ ਇੱਕ ਵਪਾਰੀ, ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਭਰਾ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ, ਜਿਸਨੂੰ ਮੈਂ ਗਰਬਯਾਂਗ ਵਿੱਚ ਮਿਲਿਆ ਸੀ, ਸਾਡੇ ਨੇੜੇ ਰੁਕ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਮੈਂ ਸੁਣਿਆ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਖ਼ਬਰ ਆਈ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਦੋ ਆਦਮੀਆਂ ਦਾ ਸਿਰ ਕਲਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡਾਕਟਰ ਵਿਲਸਨ ਅਤੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਕਰਕ ਸਿੰਗ, ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਅਤੇ ਮੇਰਾ ਸਮਾਨ ਆਦਿ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰ ਕਰ ਗਏ ਸਨ। ਮੇਰੀ ਖੁਸ਼ੀ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ ਹੋ ਗਈ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਸੁਣਿਆ ਕਿ ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਤਕਲਾਕੋਟ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਮੈਂ ਸੁਨਾ ਨੂੰ ਵਿਲਸਨ ਨੂੰ ਦੱਸਣ ਲਈ ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਲਈ ਮਨਾ ਲਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਕੈਦੀ ਹਾਂ, ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣਾ ਠਿਕਾਣਾ ਦੱਸਣ ਲਈ। ਮੈਂ ਸੁਨਾ ਨੂੰ ਇਹ ਸੁਨੇਹਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਹੀ ਮਸਾਂ ਪਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਾਡੇ ਗਾਰਡ ਨੇ ਉਸ ਆਦਮੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਫੜ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਹੋਰ ਕੋਈ ਗੱਲਬਾਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ।

ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਅਸੀਂ ਦੁਬਾਰਾ ਮਾਰਚ 'ਤੇ ਨਿਕਲੇ, ਇੱਕ ਘੋੜਸਵਾਰ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਆਇਆ, ਜਿਸਨੇ ਤਕਲਾਕੋਟ ਦੇ ਜੋਂਗ ਪੇਨ ਤੋਂ ਸਖ਼ਤ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਲਿਪੂ ਦੱਰੇ ਰਾਹੀਂ ਸਰਹੱਦ ਵੱਲ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਨਾ ਜਾਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਜਿੱਥੇ ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੇ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਸਾਨੂੰ ਦੂਰ ਲੁੰਪੀਆ ਦੱਰੇ ਰਾਹੀਂ ਲੈ ਜਾਣ। ਸਾਲ ਦੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲੁੰਪੀਆ ਦੁਰਘਟਨਾਗ੍ਰਸਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਾਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਪੰਦਰਾਂ ਜਾਂ ਸੋਲਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਬਰਫ਼ ਅਤੇ ਬਰਫ਼ 'ਤੇ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਅਸੀਂ, ਆਪਣੀ ਭੁੱਖੇ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਰ ਜਾਵਾਂਗੇ। ਅਸੀਂ ਤਕਲਾਕੋਟ ਲਿਜਾਣ ਲਈ ਕਿਹਾ, ਪਰ ਸਾਡੇ ਗਾਰਡ ਨੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਤਕਲਾਕੋਟ ਦੇ ਜੋਂਗ ਪੇਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਅੱਗੇ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਹੋਰ ਸੰਦੇਸ਼ਵਾਹਕ ਅਤੇ ਸਿਪਾਹੀ ਭੇਜੇ ਸਨ।

ਸਾਡੇ ਗਾਰਡ, ਜੋ ਹੁਣ ਤਕਲਾਕੋਟ ਦੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਤਕਲਾਕੋਟ ਟ੍ਰੈਕ ਛੱਡਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਠੰਡੇ ਲੁੰਪੀਆ ਵੱਲ ਆਪਣਾ ਸਫ਼ਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਕਤਲ ਸੀ। ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਨੇ, ਇਹ ਚੰਗੀ

ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ, ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣ 'ਤੇ ਹਿਸਾਬ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਬਰਫ਼ 'ਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਮੌਤ ਮਰ ਗਏ ਹਾਂ।
ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਉਸੇ ਥਾਂ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਜਿੱਥੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਬਰਫ਼ਬਾਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਿੱਬਤੀ ਸਾਨੂੰ ਨਾ ਖਾਣਾ, ਨਾ ਕੱਪੜੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੰਬਲ ਦੇਣਗੇ, ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਜਿੰਨਾ ਹੋ ਸਕੇ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਸੀ ਮੌਤ।
ਤਕਲਾਕੋਟ ਟ੍ਰੈਕ ਤੋਂ ਪੱਛਮ ਵੱਲ ਢਾਈ ਮੀਲ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਉਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਸੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਗਾਰਡ ਨਾਲ ਲੜਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ। ਭਾਵੇਂ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਤਲਵਾਰਾਂ ਅਤੇ ਮਾਚਸਾਂ ਨਾਲ ਮਰੇ, ਜਾਂ ਲੁੰਪੀਆ 'ਤੇ ਜੰਮ ਕੇ ਮਰ ਗਏ, ਸਾਡੇ ਲਈ ਇਹ ਬਹੁਤ ਮਾਇਨੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ।
ਗਾਰਡ ਨੇ, ਉਲਝਣ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਉੱਥੇ ਰਾਤ ਲਈ ਰੁਕਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਜੋ ਜੋਂਗ ਪੇਨ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਮੰਗਣ ਲਈ ਟਕਲਾਕੋਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੂਤ ਭੇਜਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਮਿਲ ਸਕੇ।
ਰਾਤ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਆਇਆ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਸਾਡੇ ਗਾਰਡ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਲੁੰਪੀਆ ਵੱਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਉਹ ਪਲ ਸੀ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਤਿੰਨ ਅਰਧ-ਲਾਸ਼ਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਤਾਕਤ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਅਚਾਨਕ, ਜੋ ਪੱਥਰ ਅਸੀਂ ਚੁੱਕ ਸਕਦੇ ਸੀ, ਨਾਲ ਸੈਨਿਕਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ਯੋਗ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਸਾਡਾ ਕਾਇਰ ਗਾਰਡ ਝੁਕ ਗਿਆ! ਅਸੀਂ ਤਕਲਾਕੋਟ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧੇ, ਕੁਝ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਦਮਾਸ਼ਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਹੋਰ ਵਿਰੋਧ ਨਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਾਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਸਿਰ ਵੱਢ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਅਸੀਂ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਪੱਥਰ ਸੁੱਟ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਰੱਖਿਆ।
ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਮੀਲ ਹੀ ਗਏ ਸੀ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਸੈਨਿਕਾਂ ਅਤੇ ਲਾਮਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਫੌਜ ਮਿਲੀ, ਜੋ ਜੋਂਗ ਪੇਨ ਦੁਆਰਾ ਸਾਡੀ ਮੌਤ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੀ। ਨਿਹੱਥੇ, ਜ਼ਖਮੀ, ਭੁੱਖੇ ਅਤੇ ਥੱਕੇ ਹੋਏ ਅਸੀਂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨਾਲ ਲੜਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਾ ਬੇਕਾਰ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ 'ਤੇ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕੀਤੀ।

ਜੋਂਗ ਪੇਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਲਾਪਸਾਂਗ ਨਾਮ ਦਾ ਇੱਕ ਆਦਮੀ, ਅਤੇ ਜੋਂਗ ਪੇਨ ਦਾ ਨਿੱਜੀ ਸਕੱਤਰ, ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੁਖੀ ਸਨ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੱਥ ਮਿਲਾਉਣ ਗਿਆ। ਇੱਕ ਲੰਮਾ ਅਤੇ ਤੂਫਾਨੀ ਤੂਫਾਨੀ ਹਮਲਾ ਹੋਇਆ, ਪਰ ਉਹ ਦ੍ਰਿੜ ਰਹੇ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸਰਹੱਦ ਤੋਂ ਦੂਰ ਜਾਣ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ, ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਉੱਚੇ ਲੁੰਪੀਆ ਦੱਰੇ ਤੋਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਜੋਂਗ ਪੇਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਸਨ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ, ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੈਨੂੰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਜਾਨਵਰ ਜਾਂ ਕੱਪੜੇ ਨਹੀਂ ਦੇਣਗੇ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਵੇਚਣਗੇ, ਜੋ ਕਿ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਰਕਮ ਵੀ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੁੰਦੀ। ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਔਂਸ ਭੋਜਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੇਣਗੇ। ਅਸੀਂ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਜਿੱਥੇ ਸੀ ਉੱਥੇ ਮਰਨਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਉੱਥੇ ਮਾਰ ਦਿਓ ਅਤੇ ਫਿਰ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਪੱਛਮ ਵੱਲ ਇੱਕ ਇੰਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹਿੱਲਾਂਗੇ।

ਲਾਪਸਾਂਗ ਅਤੇ ਜੋਂਗ ਪੇਨ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਹੁਣ ਚਲਾਕੀ ਨਾਲ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ੋਕਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜੋ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਤਿੱਬਤ ਗਏ ਸਨ, ਸ਼ਾਇਦ ਮੇਰੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਬਕਾ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਸਾਮਾਨ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਤਿੱਬਤੀ ਜਾਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਨਹੀਂ ਲਿਖ ਸਕਦਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਮੈਂ ਇਹ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਆਪਣੇ ਆਦਮੀਆਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਦਸਤਖਤ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਵਾਉਣ 'ਤੇ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਈ ਹੋਵੇਗੀ।

ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਉੱਥੇ ਹੀ ਮਾਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਲਾਪਸਾਂਗ ਨੇ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਨਿਮਰਤਾ ਦਿਖਾਈ, ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੁੰਪੀਆ ਦੱਰੇ ਤੋਂ ਲੰਘਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਮੈਂ ਝਿਜਕਦੇ ਹੋਏ ਹੋਰ ਸਮਾਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਰਬਾਦ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਫੋਰਸ ਨਾਲ, ਅਸੀਂ ਕਰਦਮ ਪਹੁੰਚਣ ਦੇ ਕਰੀਬ ਹੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਘੋੜਸਵਾਰ ਪੂਰੀ ਸਰਪਟ ਨਾਲ ਆਇਆ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ। ਅਸੀਂ ਰੁਕ ਗਏ। ਸੰਦੇਸ਼ਵਾਹਕ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਰੋਕ ਲਿਆ ਅਤੇ ਲਾਪਸਾਂਗ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਸੌਂਪਿਆ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਤਕਲਾਕੋਟ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸੀ।

ਅਸੀਂ ਗੱਕੋਨ ਨਦੀ ਦੇ ਉੱਪਰ ਲਹਿਰਾਉਂਦੇ ਪਠਾਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਕਦਮ ਪਿੱਛੇ ਖਿੱਚੇ। ਦੇਰ ਰਾਤ ਅਸੀਂ ਡੋਗਮਾਰ ਪਿੰਡ ਪਹੁੰਚੇ, ਜੋ ਕਿ ਮਿੱਟੀ ਦੀਆਂ ਦੋ ਉੱਚੀਆਂ ਚੱਟਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਘਾਟੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਜੀਬ ਬਸਤੀ ਸੀ। ਮੂਲ ਨਿਵਾਸੀ ਚੱਟਾਨ ਵਿੱਚ ਖੋਖਲੇ ਹੋਏ ਖੱਡਾਂ ਅਤੇ ਕਮਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ।

ਜੋਂਗ ਪੇਨ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਸਕੱਤਰ, ਲਾਪਸਾਂਗ, ਅਤੇ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ, ਆਪਣੇ ਘੋੜੇ ਬਦਲ ਕੇ, ਤਕਲਾਕੋਟ ਵੱਲ ਚਲੇ ਗਏ। ਸਾਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜੋਂਗ ਪੇਨ ਤੋਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪੱਤਰ ਆਇਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਬਦਲ ਲਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ, ਆਖ਼ਰਕਾਰ, ਲੁੰਪੀਆ ਦੱਰੇ ਤੋਂ ਜਾਣਾ ਪਵੇਗਾ!

ਅਧਿਆਇ XXIV

ਅਖੀਰ ਦੋਸਤਾਂ ਨਾਲ

ਰਾਤ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਘੋੜਸਵਾਰ ਪਹੁੰਚੇ। ਉੱਥੇ ਬਹੁਤ ਹੰਗਾਮਾ ਹੋਇਆ, ਲੋਕ ਚੀਕਦੇ ਹੋਏ ਭੱਜ ਰਹੇ ਸਨ।
ਤਿੱਬਤ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਅਮਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਛੋਟੇ ਜਗੀਰੂ ਰਾਜੇ ਬਣ ਗਏ ਹਨ, ਅਤੇ ਜੋ ਲਗਾਤਾਰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਝਗੜਾ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।
ਸ਼ਾਹੀ ਈਰਖਾ ਅਤੇ ਸੜਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਵੀਂ ਫੌਜ ਦਾ ਆਉਣਾ ਸੀ। ਉੱਥੇ ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਲਗਭਗ ਸੌ ਪੰਜਾਹ ਆਦਮੀ ਮਾਚਿਸ ਅਤੇ ਤਲਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਸਨ। ਇਸ ਬੈਂਡ ਦਾ ਮੁਖੀ ਅੱਠ ਜਾਂ ਦਸ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਆਇਆ। ਉਸਨੇ ਇੰਨੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਡਰ ਸੀ ਕਿ ਸਾਡੇ ਲਈ ਮੁਸੀਬਤ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਸੱਚਮੁੱਚ ਸੀ। ਇਹ ਨਵੇਂ ਆਏ ਅਧਿਕਾਰੀ ਗਿਆਨੇਮਾ, ਕਰਦਮ ਅਤੇ ਬਾਰਕਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸਿਪਾਹੀ ਸਨ। ਉਹ ਬਾਰਕਾ ਤਰਜੁਮ ਦੇ ਸਖ਼ਤ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਆਏ ਸਨ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਉਸਦੇ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਲੁੰਪੀਆ ਦੱਰੇ ਰਾਹੀਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਮਜ਼ੇਦਾਰ ਅਤੇ ਦਿਲਚਸਪ ਦੋਵੇਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੇ ਲਈ ਹੁਣ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਰਸਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਗਾਰਡ ਅਤੇ ਜੋਂਗ ਪੇਨ ਦੇ ਕੁਝ ਆਦਮੀ ਜੋ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਗਏ ਸਨ, ਨੇ ਇਹ ਸਮਝਦਾਰੀ ਸਮਝੀ ਕਿ ਉਹ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਸਨ, ਨੇ ਅਲੋਪ ਹੋ ਜਾਣਾ। ਭਾਵੇਂ ਮੈਂ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਲਈ ਚਿੰਤਤ ਸੀ, ਮੈਂ ਸਾਰੇ ਗਿਆਨੇਮਾ ਆਦਮੀਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੜਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜੇਕਰ ਜੋਂਗ ਪੇਨ ਮੈਨੂੰ ਤਰਜੁਮ ਦੇ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਣ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰਸਤੇ ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਲਈ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਦੇ ਵੀ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਾਂਗੇ।
ਗਿਆਨਮਾ ਦੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕੀ ਮੈਂ ਜੋਂਗ ਪੇਨ ਦੇ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨਾਲ ਲੜਾਈ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਾਂਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਿੰਮਤ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਮੈਂ ਜਨਰਲ-ਇਨ-ਚੀਫ਼ ਪ੍ਰੋਟੇਮ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿੰਗ ਨੂੰ ਉੱਥੇ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਮੇਰੇ ਸਹਾਇਕ-ਡੀ-ਕੈਂਪ ਵਜੋਂ। ਅਸੀਂ ਰਾਤ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਜੋਂਗ ਪੇਨ ਦੀਆਂ ਫੌਜਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਵਿਵਸਥਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਇਆ। ਜਦੋਂ ਸਭ ਕੁਝ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੁਲਝ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਧੰਨਵਾਦ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਲਈ, ਮੈਨੂੰ ਮਟਨ ਦਾ ਇੱਕ ਟੁਕੜਾ, ਕੁਝ ਤਸਾਂਬਾ ਅਤੇ ਚਾਹ ਦੀਆਂ ਦੋ ਇੱਟਾਂ ਲੈ ਕੇ ਦਿੱਤੀਆਂ।
ਸਵੇਰ ਹੋਈ। ਮੈਨੂੰ ਸਵਾਰੀ ਲਈ ਇੱਕ ਸੁੰਦਰ ਟੱਟੂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿੰਗ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਸੁੰਦਰ ਜਾਨਵਰਾਂ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਸਨ। ਫਿਰ ਮੇਰੀ ਤਿੱਬਤੀ ਫੌਜ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕੀਤਾ - ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਕਾਫ਼ਲਾ। ਅਸੀਂ ਟਕਲਾਕੋਟ ਵੱਲ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੱਲ ਪਏ। ਸਾਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੋਂਗ ਪੇਨ ਸੜਕ ਦੇ ਇੱਕ ਖਾਸ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਸਾਡਾ ਰਸਤਾ ਰੋਕਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਉਹ ਬਿੰਦੂ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਸਾਨੂੰ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਜੋਂਗ ਪੇਨ ਦੇ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਨਫ਼ਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਸਹੁੰ ਖਾਧੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਰਸਤੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦੇਣਗੇ।

"ਪਰ ਉਹ ਇੰਨੇ ਡਰਪੋਕ ਹਨ," ਇੱਕ ਤਿੱਬਤੀ ਅਫ਼ਸਰ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ, "ਉਹ ਭੱਜ ਜਾਣਗੇ।"
ਇਹ ਸਾਰੀ ਗੱਲਬਾਤ ਅਚਾਨਕ ਉਦੋਂ ਰੁਕ ਗਈ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਦੇ ਘੋੜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਘੰਟੀਆਂ ਦੀ ਦੂਰੋਂ ਟਨ-ਟਨ ਸੁਣੀ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਜਿੰਨਾ ਹੋ ਸਕੇ ਹੌਸਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਦਹਿਸ਼ਤ ਫੈਲਣ ਲੱਗੀ। ਜੋਂਗ ਪੇਨ ਦੇ ਆਦਮੀ ਨਜ਼ਰ ਆਏ। ਮੈਂ ਦੋ ਫੌਜਾਂ ਦੇ ਆਹਮੋ-ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਣ ਦਾ ਅਜੀਬ ਨਜ਼ਾਰਾ ਦੇਖਿਆ, ਹਰ ਇੱਕ ਦੂਜੀ ਦੇ ਭਿਆਨਕ ਡਰ ਵਿੱਚ ਸੀ।
ਮੇਰੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬੇਚੈਨੀ ਨਾਲ ਮਾਚਸਾਂ ਅਤੇ ਤਲਵਾਰਾਂ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਸਿਰਫ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਨ ਇਰਾਦੇ ਹੀ ਜਿੱਤਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਇੱਕ ਕਾਨਫਰੰਸ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਰ ਕੋਈ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਾਕੀ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਜਾਪਦਾ ਸੀ।
ਜਦੋਂ ਇਹ ਅਜੇ ਜਾਰੀ ਸੀ, ਇੱਕ ਘੋੜਸਵਾਰ ਜੋਂਗ ਪੇਨ ਤੋਂ ਸੁਨੇਹਾ ਲੈ ਕੇ ਪਹੁੰਚਿਆ, ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਤਕਲਾਕੋਟ ਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।
ਮੇਰੀ ਫੌਜ ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮ ਵੱਲ ਆਪਣੇ ਕਦਮ ਪਿੱਛੇ ਖਿੱਚਦੀ ਗਈ। ਉੱਚ ਫੌਜੀ ਚੌਕੀ ਤੋਂ ਹਟਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੈਂ ਕੁਝ ਘੰਟਿਆਂ ਲਈ ਹੀ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਮੈਂ ਫਿਰ ਤੋਂ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਕੈਦੀ ਬਣ ਗਿਆ। ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਐਸਕੋਰਟ ਸਾਨੂੰ ਗੰਕੋਨ ਨਦੀ ਦੇ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਬੰਜਰ ਚੱਟਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇੱਕ ਪੱਥਰੀਲੀ ਸੜਕ 'ਤੇ ਲੈ ਗਿਆ। ਅਸੀਂ ਸੈਂਕੜੇ ਚੋਕਟੇਨ, ਵੱਡੇ ਅਤੇ ਛੋਟੇ, ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲਾਲ ਰੰਗੇ ਹੋਏ, ਅਤੇ ਮਨੀ ਕੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕੀਤਾ। ਫਿਰ, ਚਿੱਟੀ ਮਿੱਟੀ-ਮਿੱਟੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਢਲਾਣ ਵਾਲੇ ਰਸਤੇ ਤੋਂ ਉਤਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਸੰਘਣੀ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚੇ, ਜਿੱਥੇ ਪੱਥਰ ਦੇ ਘਰ ਸਾਰੇ ਲੈਂਡਸਕੇਪ ਵਿੱਚ ਖਿੰਡੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਡੇਲਾਲਿੰਗ ਦਾ ਵੱਡਾ ਮੱਠ ਦੇਖਿਆ, ਅਤੇ, ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੂਰ, ਭੈਣ-ਭਰਾ ਦਾ ਗੋਂਬਾ। ਚੱਟਾਨਾਂ ਅਤੇ ਗੋਂਦਬਾਜਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਮੋੜ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਉੱਚੀ, ਸੁੰਦਰ ਚੱਟਾਨ ਨੂੰ ਘੇਰਿਆ, ਜਿਸਦੇ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਟਾਕਲਾਕੋਟ ਦਾ ਕਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਮੱਠ ਸਨ।
ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਇਸ ਮੁਕਾਮ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਸਾਡੀ ਚਿੰਤਾ ਇੰਨੀ ਸੀ ਕਿ ਕਿਤੇ ਕੁਝ ਨਾ ਵਾਪਰ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਸਤੇ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਲੈ ਜਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਅਸੀਂ ਗੱਕੋਨ ਨਦੀ ਉੱਤੇ ਲੱਕੜ ਦੇ ਪੁਲ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕੀਤਾ, ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਅਤੇ ਮੈਂ, ਪਹਾੜੀ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਸ਼ੋਕਾ ਡੇਰੇ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ, ਆਪਣੇ ਘੋੜਿਆਂ 'ਤੇ ਵਾਰ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਪਹਿਰੇ ਤੋਂ ਭੱਜ ਗਏ। ਉੱਚੀ ਚੱਟਾਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਸਭ ਤੋਂ ਸਖ਼ਤ ਦੌੜ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਖੱਡਾਂ ਅਤੇ ਰਸਤਿਆਂ ਨਾਲ ਭਰੀ ਹੋਈ ਜਿੱਥੇ ਮੂਲ ਨਿਵਾਸੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੋਸਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਪਾਇਆ। ਸ਼ੋਕਾ, ਜੋ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਸਮਾਨ ਲੈਣ ਲਈ ਇਸ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਆਏ ਸਨ, ਸਾਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਰਹਿ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਪਛਾਣ ਲਿਆ।
ਅਸੀਂ ਤੁਰੰਤ ਡਾਕਟਰ ਵਿਲਸਨ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਉਸਨੂੰ ਲੱਭਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਚੰਗਾ ਆਦਮੀ ਸਾਨੂੰ ਪਛਾਣ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ, ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਬਦਲ ਗਏ ਸੀ। ਉਹ ਸਾਡੀ ਤਰਸਯੋਗ ਹਾਲਤ ਦੇਖ ਕੇ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਜਾਪਦਾ ਸੀ।
ਜਦੋਂ ਸਾਡੇ ਆਉਣ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਕੈਂਪ ਵਿੱਚ ਫੈਲ ਗਈ, ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਬਹੁਤ ਦਿਆਲਤਾ ਮਿਲੀ। ਵਿਲਸਨ ਦੇ ਤੰਬੂ ਦੇ ਇੱਕ ਕੋਨੇ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਮਿੱਠੀ ਖੰਡ ਪਈ ਸੀ - ਕਈ ਪੌਂਡ। ਮੈਂ ਇੰਨੀ ਭੁੱਖੀ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਸ 'ਤੇ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਜਲਦੀ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਖਾ ਲਿਆ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਮੇਰੇ ਸ਼ੋਕਾ ਦੋਸਤ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਰੂਪ

ਵਿੱਚ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤੋਹਫ਼ੇ ਲੈ ਕੇ ਆਏ, ਅਤੇ ਡਾਕਟਰ ਦਾ ਰਸੋਈਆ, ਰੁਬਸੋ, ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਭੋਜਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸੀ।
ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਪੋਲੀਟੀਕਲ ਫਰੰਟੀਅਰ ਅਫਸਰ, ਕਰਕ ਸਿੰਗ, ਕੱਪੜੇ ਬਦਲਣ ਲਈ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਜਲਦੀ ਨਾਲ ਆਇਆ। ਹੋਰ ਕੱਪੜੇ ਮੈਨੂੰ ਡਾਕਟਰ ਵਿਲਸਨ ਨੇ ਦਿੱਤੇ। ਮੇਰਾ ਆਪਣਾ ਫਟਾਫਟ ਪਹਿਰਾਵਾ ਸੱਚਮੁੱਚ ਕੀੜਿਆਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਗਾਰਡ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਵੀ ਕੱਪੜੇ ਬਦਲਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਧੋਣ ਬਾਰੇ ਸੁਣਨਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਿਰਪਾ ਦੁਆਰਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਸਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਸਾਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਝੀਲ ਵਿੱਚ ਛਾਲ ਮਾਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਉਸੇ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਡਾਕਟਰ ਵਿਲਸਨ ਦੁਆਰਾ ਮੇਰੇ ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ ਅਤੇ ਸੱਟਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਭੇਜੀਆਂ।
ਵਿਲਸਨ ਅਤੇ ਕਰਕ ਸਿੰਗ ਦੁਆਰਾ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਪਾਲਿਆ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਚੰਗਾ ਭੋਜਨ ਖਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੇਰਾ ਹੌਸਲਾ, ਜੋ ਕਿ ਕਾਫ਼ੀ ਡਿੱਗ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਾਦੂ ਦੁਆਰਾ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਕੁਝ ਘੰਟਿਆਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਪਣੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਅਤੇ ਦੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਭੁੱਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਤਕਲਾਕੋਟ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਰਿਹਾ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਮੇਰੇ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਸਮਾਨ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਮੈਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣ ਕੇ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਮੇਰੀ ਡਾਇਰੀ, ਨੋਟ-ਕਿਤਾਬਾਂ, ਨਕਸ਼ੇ ਅਤੇ ਸਕੈਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਮੇਰੇ ਹਥਿਆਰ, ਮੇਰੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਪੈਸੇ, ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਭਰੀ ਸੋਨੇ ਦੀ ਅੰਗੂਠੀ, ਕਈ ਗਣਿਤਿਕ ਯੰਤਰ, ਸੰਗ੍ਰਹਿ, ਚਾਰ ਸੌ ਤੋਂ ਵੱਧ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫਿਕ ਨਕਾਰਾਤਮਕ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਲੇਖ ਅਜੇ ਵੀ ਗਾਇਬ ਸਨ, [15] ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਓਨਾ ਹੀ ਵਾਪਸ ਮਿਲ ਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ ਜਿੰਨਾ ਮੈਂ ਕੀਤਾ ਸੀ।
ਡਾਕਟਰ ਵਿਲਸਨ ਦੇ ਤੰਬੂ ਵਿੱਚ ਤੋਕਚਿਮ ਤਰਜੁਮ, ਉਸਦਾ ਨਿੱਜੀ ਸਕੱਤਰ, ਨੇਰਬਾ, ਜਿਸਨੂੰ ਪਾਠਕ ਯਾਦ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਸਨੇ ਮੇਰੇ ਤਸੀਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਸੀ, ਜੋਂਗ ਪੇਨ ਦਾ ਸਕੱਤਰ, ਅਤੇ ਲਾਪਸਾਂਗ ਆਪਣੇ ਸੁੰਦਰ ਹਰੇ ਮਖਮਲੀ ਕੋਟ ਵਿੱਚ ਭਰਪੂਰ ਬਾਹਾਂ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਤਿੱਬਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਡਾਕਟਰ ਵਿਲਸਨ, ਪੰਡਿਤ ਗੋਬਾਰੀਆ, ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸ਼ੋਕਾਵਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮਾਂ 'ਤੇ ਮਾਣ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤੇ ਜੋ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਜਿਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਨਫ਼ਰਤ ਜਾਪਦੀ ਸੀ।
ਮੈਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਲਗਭਗ ਝਰੀਟ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ। ਤਿੱਬਤੀ ਅਪਮਾਨ ਸੁਣ ਕੇ ਮੇਰਾ ਖੂਨ, ਜੋ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਬਚਿਆ ਸੀ, ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਉਬਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਿਖਰ ਉਦੋਂ ਆਇਆ ਜਦੋਂ ਨੇਰਬਾ ਨੇ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਦੀ ਅੰਗੂਠੀ ਵਾਪਸ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖੀ ਸੀ। ਜੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਇੱਕ ਚਾਕੂ ਫੜ ਲਿਆ ਜੋ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਪਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਨੇਰਬਾ 'ਤੇ ਛਾਲ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ, ਉਹ ਬਦਮਾਸ਼ ਜਿਸਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੇਰੀ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੌਰਾਨ ਮੈਨੂੰ ਵਾਲਾਂ ਤੋਂ ਫੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਵਿਲਸਨ ਅਤੇ ਕਰਕ ਸਿੰਗ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਚੈੱਕ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਹੱਥੋਂ ਚਾਕੂ ਖੋਹ ਲਿਆ। ਤਿੱਬਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਮ ਭਗਦੜ ਮਚ ਗਈ, ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਅਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਅਚਾਨਕ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ।

ਹੋਰ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿੱਚ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਮੇਰੀ ਰਿਹਾਈ ਕਿਵੇਂ ਹੋਈ। ਡਾਕਟਰ ਵਿਲਸਨ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਏਜੰਟ, ਜਦੋਂ ਮੈਨੂੰ ਖ਼ਬਰ ਮਿਲੀ ਕਿ ਮੇਰੇ ਨੌਕਰਾਂ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਸਿਰ ਕਲਮ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰ ਕਰ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਕਲਾਕੋਟ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ ਹੀ ਸੁਨਾ ਤੋਂ ਸੁਣਿਆ, ਜਿਸਨੂੰ ਮੈਂ ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਤੋਂ ਆਪਣਾ ਸੁਨੇਹਾ ਲੈ ਕੇ ਭੇਜਿਆ ਸੀ, ਕਿ ਮੈਂ ਅਜੇ ਵੀ ਜ਼ਿੰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕੈਦੀ ਹਾਂ, ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ ਨਾਲ ਢੱਕਿਆ ਹੋਇਆ, ਚੀਥੜੇ-ਚਿੜੇ ਅਤੇ ਭੁੱਖਾ ਹਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਇੰਨੇ ਆਦਮੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਦੂਰ ਜਾ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਸਕਣ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ। ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਪੰਡਿਤ ਗੋਬਾਰੀਆ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਕਲਾਕੋਟ ਦੇ ਜੋਂਗ ਪੇਨ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਉਸਨੂੰ ਧਮਕੀ ਦੇ ਕੇ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੈਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਬਚਾਅ ਲਈ ਇੱਕ ਫੌਜ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਝਿਜਕਦੇ ਤਿੱਬਤੀ ਸ਼ਾਸਕ ਤੋਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਤਕਲਾਕੋਟ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਜਾਜ਼ਤ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈ ਗਈ, ਪਰ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਆਦਮੀਆਂ ਦੇ ਚੰਗੇ ਅਹੁਦੇ ਅਤੇ ਊਰਜਾ ਕਾਰਨ ਸੀ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਾ ਵਾਪਸ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ।

ਪੰਡਿਤ ਗੋਬਾਰੀਆ ਭੋਟ ਵਿੱਚ ਸਾਡੀ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸ਼ੋਕਾ ਮੁਖੀ ਅਤੇ ਵਪਾਰੀ ਸੀ। ਉਹ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਦੋਸਤਾਨਾ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਵਿਚੋਲਾ ਸੀ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਮੇਰੀ ਤੁਰੰਤ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੋਂਗ ਪੇਨ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਸਲਾਹ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸੀ ਕਿ ਗੱਲਬਾਤ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਨਿਕਲੇ।
ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਆਰਾਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਾਫ਼ੀ ਤਾਕਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਮੈਂ ਭਾਰਤ ਵੱਲ ਆਪਣੀ ਯਾਤਰਾ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਲਿਪੂ ਦੱਰਾ (16,780 ਫੁੱਟ) ਪਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਂ ਆਖ਼ਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪਾਇਆ। ਅਸੀਂ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਹੇਠਾਂ ਗੁੰਗੀ ਪਹੁੰਚੇ, ਜਿੱਥੇ ਡਾਕਟਰ ਵਿਲਸਨ ਦੀ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ ਵਿੱਚ, ਆਪਣੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹਾਲਤ ਕਾਰਨ ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਰੁਕਣਾ ਪਿਆ।
ਵਿਲਸਨ ਕੋਲ ਇੱਥੇ ਮੇਰਾ ਕਾਫ਼ੀ ਸਾਮਾਨ, ਯੰਤਰ, ਕੈਮਰੇ, ਪਲੇਟਾਂ ਆਦਿ ਸਨ, ਜੋ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਯਾਤਰਾ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਉਹ ਕੰਮ ਆਏ। ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਮੇਰੇ ਦੋ ਨੌਕਰਾਂ ਅਤੇ ਮੇਰੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਜੋ ਸਾਡੇ ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ ਅਤੇ ਆਮ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੂਰੀ-ਚਿਹਰੇ ਵਾਲੀ ਫੋਟੋ ਵਿੱਚ, ਮੇਰੀ ਖੱਬੀ ਅੱਖ ਦੇ ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਮੱਥੇ ਅਤੇ ਨੱਕ ਦੀ ਚਮੜੀ 'ਤੇ ਗਰਮ-ਲੋਹੇ ਦੇ ਤਸ਼ੱਦਦ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਵੀ ਦੇਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਸੱਜੀ ਅੱਖ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਖੱਬੀ ਅੱਖ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ।
ਮੇਰੀ ਰੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਡੀ ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਸਨ, ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਿੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਕਈ ਵਾਰ ਮੇਰਾ ਪੂਰਾ ਖੱਬਾ ਪਾਸਾ ਅਧਰੰਗ ਵਰਗਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਖੜ੍ਹਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਬੈਠਣ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਬੈਠਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉੱਠਣ ਵਿੱਚ ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆਉਂਦੀ ਸੀ। ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਣਾਅ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਮੇਰੇ ਜੋੜ ਸਖ਼ਤ ਅਤੇ ਸੁੱਜ ਗਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਕਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੱਕ ਇੰਝ ਹੀ ਰਹੇ।
ਮੈਂ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਯੂਰਪ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਲਈ ਉਤਸੁਕ ਸੀ। ਗੁੰਗੀ ਅਤੇ ਗਰਬਯਾਂਗ ਤੋਂ ਮੈਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਏਜੰਟ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸਕੋਟ ਤੱਕ ਯਾਤਰਾ ਕੀਤੀ। ਨੇਰਪਾਨੀ ਸੜਕ ਦੋ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਡਿੱਗ ਗਈ ਸੀ। ਡੂੰਘੀਆਂ ਖੱਡਾਂ ਉੱਤੇ ਕੱਚੇ, ਹਿੱਲਦੇ

ਪੁਲ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਸਾਡਾ ਹਰ ਜਗ੍ਹਾ ਦਿਲੋਂ ਸਵਾਗਤ ਹੋਇਆ, ਅਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਸਾਡੇ 'ਤੇ ਦਿਆਲਤਾ ਦੀ ਵਰਖਾ ਕੀਤੀ।

ਅਸਕੋਟ ਵਿਖੇ ਮੈਂ ਸ਼੍ਰੀ ਜੇ. ਲਾਰਕਿਨ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮੇਰੇ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਜਲਦੀ ਨਾਲ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਭੇਜਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਜੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਦਰਦ ਸਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਮੈਂ ਉਸ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਤਿੱਬਤ ਵੱਲ ਮੁੜਨ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਤੇਜ਼ ਮਾਰਚ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਗਰਬਯਾਂਗ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਬਰਫ਼ ਵੱਲ ਚੜ੍ਹ ਗਏ। ਅਸੀਂ ਜੋਂਗ ਪੇਨ ਨੂੰ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਲਈ ਲਿਪੂ ਦੱਰੇ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਕੇ ਤਿੱਬਤ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ। ਤਿੱਬਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹਰ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਲਿਪੂ ਦੱਰੇ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹ ਗਏ। ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬਰਫ਼ ਪੈ ਰਹੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਠੰਢ ਸੀ। ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇੱਕ ਸ਼ੋਕਾ ਦੱਰੇ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਬਰਫ਼ ਵਿੱਚ ਜੰਮ ਕੇ ਮਰ ਗਿਆ ਸੀ। ਲਗਭਗ ਬਾਰਾਂ ਫੁੱਟ ਬਰਫ਼ ਸੀ, ਅਤੇ ਚੜ੍ਹਾਈ ਆਸਾਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਹਾੜੀ ਪਾਸੇ ਸਾਡੇ ਆਖਰੀ ਕੈਂਪ ਤੋਂ ਦੋ ਘੰਟੇ ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਦੱਰੇ ਦੀ ਚੋਟੀ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਮੈਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਤਿੱਬਤ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਡਾਕਟਰ ਵਿਲਸਨ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਏਜੰਟ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਸਨ। ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਜਗ੍ਹਾ ਲੱਭਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿੱਥੇ ਹਵਾ ਸਾਡੇ ਚਿਹਰਿਆਂ 'ਤੇ ਇੰਨੀ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਨਾ ਲੱਗੇ, ਅਸੀਂ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮੇਂ ਲਈ ਰੁਕੇ ਅਤੇ ਸਰਹੱਦ ਦੇ ਤਿੱਬਤੀ ਪਾਸੇ ਜੋਂਗ ਪੇਨ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਡਿਪਟੀਆਂ ਦੀ ਬੇਸਬਰੀ ਨਾਲ ਉਡੀਕ ਕੀਤੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆਉਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

12 ਅਕਤੂਬਰ ਦੀ ਦੁਪਹਿਰ ਨੂੰ ਮੈਂ ਅਖੀਰ ਵਰਜਿਤ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਮੂੰਹ ਮੋੜ ਲਿਆ। ਮੈਂ ਅਜੇ ਵੀ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਇੰਗਲੈਂਡ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਮਿਲਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ 'ਤੇ ਸੱਚਮੁੱਚ ਖੁਸ਼ ਸੀ।

ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਕੈਂਪ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਆ ਗਏ, ਜੋ ਕਿ ਦੱਰੇ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸੌ ਫੁੱਟ ਹੇਠਾਂ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਸਮਾਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਆਦਮੀ ਛੱਡ ਗਏ ਸੀ ਜੋ ਪਹਾੜੀ ਬਿਮਾਰੀ ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਸਨ।

ਆਪਣੇ ਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮਿਸਟਰ ਲਾਰਕਿਨ ਅਤੇ ਮੈਂ ਅਲਮੋੜਾ ਲਈ ਤੇਜ਼ ਮਾਰਚ ਕਰਕੇ ਵਾਪਸ ਆ ਗਏ। ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮਿਸਟਰ ਲਾਰਕਿਨ ਨੂੰ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ ਦੀ ਕਾਫ਼ੀ ਗਵਾਹੀ ਮਿਲੀ। ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਰਿਪੋਰਟ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ, ਵਿਦੇਸ਼ ਦਫ਼ਤਰ ਅਤੇ ਲੰਡਨ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦਫ਼ਤਰ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਅੰਤਿਕਾ ਵਿੱਚ ਮਿਲੇਗੀ।

ਸਰਦੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ, ਸ਼ੋਕਾ, ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਾਰੇ ਤਿੱਬਤ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਆ ਗਏ ਸਨ, ਪਹਾੜਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਸਰਦੀਆਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਵਾਸ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਬਸਤੀ ਤੋਂ ਲੰਘੇ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਸਰਦੀਆਂ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਡਿੱਗੀਆਂ ਛੱਤਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਤਿੱਬਤੀ ਆਪਣੀਆਂ ਭੇਡਾਂ ਸਮੇਤ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਰਦੀਆਂ ਬਿਤਾਉਣ ਲਈ ਆਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਡੇਰੇ ਸੜਕ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਦੇਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੱਜੜਾਂ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਘਾਹ ਸੀ। ਤਿੱਬਤੀ - ਲਾਮਾ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ - ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਅਸੀਂ ਭੋਟ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਇੱਕ ਉੱਚੇ ਹੱਥ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਬੇਰਹਿਮ ਵਿਵਹਾਰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਦੇ ਸਨ, ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸਮਝਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਧਰਤੀ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਜਿਸ ਪਲ ਉਹ ਭੋਟ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਏ, ਅਤੇ ਸ਼ੋਕਾਵਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਪਿਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਢੰਗ ਕਾਫ਼ੀ ਬਦਲ ਗਿਆ। ਗੁਲਾਮੀ ਨੇ ਹੰਕਾਰ ਅਤੇ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਲੈ ਲਈ।

ਅਸੀਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇਰੀ ਦੇ ਅਲਮੋੜਾ ਵੱਲ ਚੱਲ ਪਏ, ਅਤੇ ਉੱਥੋਂ ਨੈਨੀ ਤਾਲ, ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮੀ ਪ੍ਰਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਅਵਧ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਗਰਮੀਆਂ ਦੀ ਸੀਟ। ਬਾਅਦ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ-ਗਵਰਨਰ ਦੁਆਰਾ ਮੇਰੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਕੁਲੀ ਮਾਨਸਿੰਗ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਕੁਝ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਰੇਲਵੇ ਦੇ ਉੱਤਰੀ ਟਰਮੀਨਸ, ਕਾਠਗੋਦਾਮ ਤੱਕ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਅਤੇ ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਰੇਲਗੱਡੀ ਵਿੱਚ ਚੜ੍ਹੇ ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਸੱਚਾ ਦੁੱਖ ਝਲਕਿਆ। ਉਸਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ, ਜੇਕਰ ਕਦੇ ਮੈਨੂੰ ਤਿੱਬਤ ਵਾਪਸ ਜਾਣਾ ਪਵੇ, ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਅਗਲੀ ਵਾਰ ਉਸਨੂੰ ਵੀ ਇੱਕ ਰਾਈਫਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ! ਇਹੀ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਸ਼ਰਤ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਰੇਲਗੱਡੀ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਤੋਂ ਦੂਰ ਗਈ, ਉਸਨੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਹੱਥ ਹਿਲਾਇਆ।

ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ, ਜੋ ਮੇਰਾ ਸੇਵਕ ਰਿਹਾ, ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਬੰਬਈ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਉੱਥੋਂ ਅਸੀਂ ਸਿੱਧੇ ਫਲੋਰੈਂਸ ਗਏ, ਮੇਰੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਘਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਚਿੰਤਾ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ ਓਨਾ ਹੀ ਦੁੱਖ ਝੱਲਿਆ ਸੀ ਜਿੰਨਾ ਮੈਂ ਵਰਜਿਤ ਧਰਤੀ ਵਿੱਚ ਝੱਲਿਆ ਸੀ।

ਫੁੱਟਨੋਟ:

[15] ਕੁਝ ਗੁੰਮ ਹੋਏ ਲੇਖ ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

ਅੰਤਿਕਾ

ਸਰ ਵਿਲੀਅਮ ਲੀ ਵਾਰਨਰ, ਸੀ.ਐਸ.ਆਈ., ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਗੁਪਤ ਵਿਭਾਗ, ਇੰਡੀਆ ਆਫਿਸ, ਲੰਡਨ ਵੱਲੋਂ ਪੱਤਰ।

ਇੰਡੀਆ ਆਫਿਸ, ਵ੍ਹਾਈਟਹਾਲ, ਸ.ਡਬਲਿਊ.

4 ਅਗਸਤ, 1898।

ਪਿਆਰੇ ਸ਼੍ਰੀ - ਮਾਨ ਜੀ,

ਤੁਹਾਡੇ 27 ਤਰੀਕ ਦੇ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ, ਅਤੇ ਉਸੇ ਦਿਨ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਉਪਯੋਗ ਲਈ ਸ਼੍ਰੀ ਲਾਰਕਿਨ ਦੀ "ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟ" ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਲੂਕ ਬਾਰੇ ਭੇਜ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।

ਤੁਹਾਡਾ ਸਤਿਕਾਰ ਸਹਿਤ,

(ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ,) ਡਬਲਯੂ. ਲੀ ਵਾਰਨਰ।

ਏ. ਹੈਨਰੀ ਸੇਵੇਜ ਲੈਂਡਰ, ਈਸਕਿਊ.

ਜੇ. ਲਾਰਕਿਨ, ਐਸਕਿਊ., ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਪੋਰਟ

ਮਿਸਟਰ ਆਰਨੋਲਡ ਹੈਨਰੀ ਸੇਵੇਜ ਲੈਂਡਰ ਨੂੰ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਫੜੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਤਸੀਹੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਨੂੰ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਬਾਇਨਸ ਦੇ ਗਰਬਯਾਂਗ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ।

ਸ੍ਰੀ ਲੈਂਡੋਰ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ 10 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਪਹੁੰਚੇ ਸਨ। ਉਹ ਅਲਮੋੜਾ ਚਲੇ ਗਏ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ 27 ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚੇ। ਉਹ ਤਿੱਬਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ 10 ਮਈ ਤੱਕ ਉੱਥੇ ਰਹੇ। ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਗੋਰਖਾ ਸੈਨਿਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਜਾਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਫੌਜ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨੀ। ਫਿਰ, 27 ਮਈ ਨੂੰ, ਉਹ ਬਯਾਂਸ ਪੱਟੀ ਦੇ ਗਰਬਯਾਂਗ ਪਹੁੰਚੇ। ਅਜਿਹਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਲਿਪੂ ਲੇਕ ਦੱਰੇ ਰਾਹੀਂ ਤਿੱਬਤ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਆਸਾਨ ਹੈ, ਸਮੁੰਦਰ ਤਲ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 16,780 ਫੁੱਟ ਉੱਚਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ। ਇਹ ਬਯਾਂਸ ਅਤੇ ਚੌਦਾਨ ਦੇ ਵਪਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਰਸਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਟਕਲਕੋਟ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਉੱਨ, ਨਮਕ, ਬੋਰੈਕਸ, ਅਨਾਜ ਆਦਿ ਦਾ ਇੱਕ ਬਾਜ਼ਾਰ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਾਸ਼ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਟਕਲਕੋਟ ਦੇ ਜੋਂਗ ਪੇਨ ਨੂੰ ਮਿਸਟਰ ਲੈਂਡੋਰ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਇਸਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ। ਉਸਨੇ ਪੁਲਾਂ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਗਾਰਡ ਤਾਇਨਾਤ ਕਰ ਦਿੱਤੇ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਗਰਬਯਾਂਗ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਜਾਸੂਸਾਂ ਦੀ ਏਜੰਸੀ ਰਾਹੀਂ ਮਿਸਟਰ ਲੈਂਡਰ ਦੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਲੈਂਡੋਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਸਤੇ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪਿਆ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੁੰਪੀਆ ਪਾਸਾ ਚੁਣਿਆ, ਜੋ ਕਿ 18,150 ਫੁੱਟ ਦੀ ਉਚਾਈ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਹੈ।

ਪਿਛਲੀ 13 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਮਿਸਟਰ ਲੈਂਡੋਰ, ਤੀਹ ਆਦਮੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਤਿੱਬਤ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ। ਉਹ ਗਿਆਨਿਮਾ ਪਹੁੰਚੇ, ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਰਖਾ ਤਰਜੁਮ ਨੇ ਰੋਕ ਲਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਨੇ ਕੁਝ ਸਮਝਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮਿਸਟਰ ਲੈਂਡੋਰ ਅਤੇ ਸੱਤ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਝੀਲ ਵੱਲ ਜਾਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ।

ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇਜਾਜ਼ਤ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈ ਗਈ, ਅਤੇ ਮਿਸਟਰ ਲੈਂਡਰ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪਾਰਟੀ ਤਿੰਨ ਮਾਰਚਾਂ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਆਈ, ਜਦੋਂ ਮਿਸਟਰ ਸੇਵੇਜ ਲੈਂਡਰ ਨੇ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਜੰਗਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਜਾਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

21 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ, ਮਿਸਟਰ ਲੈਂਡੋਰ, ਨੌਂ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਨਾਲ, ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਨੂੰ, ਇੱਕ ਭਿਆਨਕ ਬਰਫੀਲੇ ਤੂਫਾਨ ਵਿੱਚ, ਪਹਾੜ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹ ਗਏ ਅਤੇ ਚਲੇ ਗਏ, ਉਸਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਲੁੰਪੀਆ ਲੇਕ ਵੱਲ ਆਪਣੀ ਵਾਪਸੀ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਰਣਨੀਤਕ ਚਾਲ ਨਾਲ ਮਿਸਟਰ ਲੈਂਡੋਰ ਨੇ ਤਿੱਬਤੀ ਗਾਰਡਾਂ (ਚੌਕੀਦਾਰਾਂ) ਨੂੰ ਹੈਰਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਸਨੀਕ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਚਿਆ, ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉੱਚੇ ਪਹਾੜਾਂ ਅਤੇ ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਇਆ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯਾਤਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਆਪਣੇ ਕੰਪਾਸ, ਸੈਕਸਟੈਂਟ ਅਤੇ ਸਕੈਚ ਨਕਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ, ਉਹ ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਪਹੁੰਚਿਆ।

ਇੱਥੇ ਉਸਦੇ ਪੰਜ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਨੇ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਟਕਰ ਵਿਖੇ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਿਸਟਰ ਲੈਂਡੋਰ ਚਾਰ ਆਦਮੀਆਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਤਿੰਨ ਮਾਰਚ ਹੋਰ ਪੂਰੇ ਕੀਤੇ ਜਦੋਂ ਉਸਦੇ ਦੋ ਹੋਰ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਨੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਉਸਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਉਸਦੇ ਕੁਝ ਸਮਾਨ, ਉਸਦੇ ਸਾਰੇ ਨੌਕਰਾਂ ਦੇ ਭੋਜਨ ਅਤੇ ਰੱਸੀਆਂ ਨਾਲ ਚਲੇ ਗਏ।

ਮਿਸਟਰ ਲੈਂਡੋਰ ਹੁਣ ਇੱਕ ਬੈਰੀਅਰ (ਚੰਦਨ ਸਿੰਗ) ਅਤੇ ਇੱਕ ਕੁਲੀ (ਮਾਨਸਿੰਗ) ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸੀ। ਆਪਣੀਆਂ ਬਦਕਿਸਮਤੀਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ: ਉਸਦਾ ਇਰਾਦਾ ਲਹਾਸਾ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

ਉਹ ਮਰੀਅਮ ਲਾ ਦੱਰੇ ਤੋਂ ਪਾਰ ਗਿਆ। [16] ਇਹ 16,000 ਫੁੱਟ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਉਚਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਭਰਗੌੜਿਆਂ ਨੇ ਮਿਸਟਰ ਲੈਂਡਰ ਦੇ ਲਹਾਸਾ ਪਹੁੰਚਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬਾਰੇ ਚੀਕ-ਚਿਹਾੜਾ ਮਚਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਨੀਓ (ਤਸਾਂਬੋ) ਨਦੀ ਪਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਮਿਸਟਰ ਲੈਂਡੋਰ ਦੇ ਯਾਕ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਡੁੱਬ ਗਿਆ। ਯਾਕ ਤਾਂ ਬਚ ਗਿਆ, ਪਰ ਇਸਦਾ ਕੀਮਤੀ ਭਾਰ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਡੱਬੇਬੰਦ ਸਮਾਨ, 800 ਰੁਪਏ ਨਕਦ, ਤਿੰਨ ਜੋੜੇ ਜੁੱਤੇ, ਇੱਕ ਕੱਟੀ ਹੋਈ ਭੇਡ, ਪਹਿਨੇ ਹੋਏ ਕੱਪੜੇ, ਰੇਜ਼ਰ, ਚਮੜੀ ਕੱਢਣ ਵਾਲੇ ਯੰਤਰ ਅਤੇ ਲਗਭਗ ਤਿੰਨ ਸੌ ਰਾਈਫਲ ਕਾਰਤੂਸ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਗੁੰਮ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਹ ਹਾਦਸਾ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਿਸਟਰ ਲੈਂਡਰ ਦੇ ਫੜੇ ਜਾਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਦੋ ਪੈਰੋਕਾਰ, ਜੋ ਪੈਰਾਂ ਤੋਂ ਦੁਖੀ, ਭੁੱਖੇ ਅਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ ਸਨ, ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਤੋਂ ਭੋਜਨ ਅਤੇ ਘੋੜੇ ਮੰਗਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 19 ਅਗਸਤ, 1897 ਨੂੰ, ਉਹ ਟੌਕਸਮ ਨਾਮਕ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਗਏ। ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੋਜਨ ਅਤੇ ਘੋੜੇ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ। ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ, 20 ਤਰੀਕ ਨੂੰ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਤਿੱਬਤੀ ਮਿਸਟਰ ਲੈਂਡਰ ਦੇ ਤੰਬੂ ਵਿੱਚ ਭੋਜਨ ਅਤੇ ਘੋੜੇ ਲੈ ਕੇ ਆਏ।

ਜਦੋਂ ਮਿਸਟਰ ਲੈਂਡਰ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਨੌਕਰ ਘੋੜੇ ਚੁਣਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਭੀੜ ਵੱਧ ਗਈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਤਿੰਨ ਸ਼ਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਆ ਗਈ।

ਅਚਾਨਕ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦੇ, ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਲੈਂਡੋਰ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਦੋ ਨੌਕਰਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਕਾਬੂ ਕਰ ਲਿਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੈਦੀ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੈਰਾਨ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤਾ। ਫਿਰ ਕਈ ਸਿਪਾਹੀ (ਜੋ ਘਾਤ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਸਨ) ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ। ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ ਉਹ ਸੀ ਧਾਰਕ ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ। ਉਸ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਤਿੱਬਤ ਲੈ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਲੈਂਡੋਰ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲੇ ਨਕਸ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਸਕੈਚਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ। ਮੈਂ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤਾਂ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਲੈਂਡੋਰ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਲੈ ਲਈ, ਜਿਸਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਸੰਭਾਲਿਆ, ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ। ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਧਾਰਕ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦੇ ਸੁਣ ਕੇ, ਸ਼੍ਰੀ ਲੈਂਡੋਰ ਨੇ ਉੱਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਦਾ ਨੌਕਰ ਤਿੱਬਤ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

ਇੱਕ ਲਾਮਾ ਨੇ ਉਸਦੇ (ਸ਼੍ਰੀ ਲੈਂਡੋਰ) ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਉਸਦੇ ਚਾਬੁਕ ਦੇ ਬੱਟ-ਐਂਡ ਨਾਲ ਇੱਕ ਵਾਰ ਮਾਰਿਆ। ਫਿਰ ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕੋੜੇ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਉਸਨੂੰ ਦੋ ਲਾਮਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਗਏ ਕੋਰੜਿਆਂ ਨਾਲ ਦੋ ਸੌ ਕੋੜੇ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਫਿਰ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਰਾਤ ਲਈ ਰੱਸੀਆਂ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਵੱਖਰਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਮਿਸਟਰ ਲੈਂਡੋਰ ਨੂੰ ਘੋੜੇ 'ਤੇ ਬਿਠਾਇਆ ਗਿਆ, ਇੱਕ ਤਿੱਖੇ ਪੈਕ-ਕਾਠੀ 'ਤੇ ਬਿਠਾਇਆ ਗਿਆ। ਮਾਨਸਿੰਗ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨੰਗੀ ਪਿੱਠ ਵਾਲੇ ਘੋੜੇ 'ਤੇ ਬਿਠਾਇਆ ਗਿਆ। ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਬੰਨ੍ਹੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਮਿਸਟਰ ਲੈਂਡੋਰ ਦੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਉਸਦੀ ਪਿੱਠ ਪਿੱਛੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਾਲਸ਼ੀਓ ਵੱਲ ਇੱਕ ਤੇਜ਼ ਦੌੜ ਵਿੱਚ ਉਤਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਪਾਰਟੀ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚੀ ਤਾਂ ਉਹ ਸੜਕ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਲਾਮਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਟੀਮ ਲੈ ਕੇ ਆਏ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਮਿਸਟਰ ਲੈਂਡੋਰ ਦੇ ਘੋੜੇ ਨੂੰ ਕੋਰੜੇ ਮਾਰੇ ਗਏ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਵੱਲ ਧੱਕਿਆ ਗਿਆ। ਇੱਕ ਗੋਡੇ ਟੇਕਿਆ ਸਿਪਾਹੀ, ਉਸਦੀ ਬੰਦੂਕ ਇੱਕ ਆਸਰੇ 'ਤੇ ਆਰਾਮ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ, ਨੇ ਮਿਸਟਰ ਲੈਂਡੋਰ 'ਤੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾਈ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਉਹ ਲੰਘ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਗੋਲੀ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੋਨੀ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਅਤੇ ਮਿਸਟਰ ਲੈਂਡੋਰ ਦੀਆਂ ਹੱਥਕੜੀਆਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਲੰਬੀ ਰੱਸੀ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤੀ। ਦੂਜੇ ਸਿਰੇ ਨੂੰ ਘੋੜੇ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਇੱਕ ਸਿਪਾਹੀ ਨੇ ਫੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਕਰੀਅਰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ, ਲਾਮਾ ਡਿੱਗ ਪਏ। ਪੂਰੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹੋਏ, ਘੋੜਸਵਾਰ ਜਿਸਨੇ ਮਿਸਟਰ ਲੈਂਡੋਰ ਦੀਆਂ ਹੱਥਕੜੀਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਰੱਸੀ ਨੂੰ ਫੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਘੋੜੇ ਤੋਂ ਉਤਾਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਖਿੱਚਿਆ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਮਿਸਟਰ ਲੈਂਡਰ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਪਿੱਛੇ ਘੋੜਸਵਾਰਾਂ ਦੀ ਟੁਕੜੀ ਹੇਠ ਕੁਚਲ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਗਾਲਸ਼ੀਓ, [17] ਦੇ ਨੇੜੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚੇ, ਜਦੋਂ ਸੜਕ ਦੇ ਇੱਕ ਮੋੜ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਿਪਾਹੀ "ਤਿਆਰ" ਵੱਲ ਗੋਡੇ ਟੇਕਦਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ, ਜਿਸਨੇ ਮਿਸਟਰ ਲੈਂਡਰ 'ਤੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾ ਦਿੱਤੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਉਸਦੇ ਨੇੜੇ ਆਇਆ। ਇਹ, ਪਿਛਲੀ ਗੋਲੀ ਵਾਂਗ, ਆਪਣਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਖੁੰਝ ਗਿਆ।

ਗਾਲਸ਼ੀਓ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ, ਮਿਸਟਰ ਲੈਂਡੋਰ ਦਾ ਟੱਟੂ ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਹ ਖੂਨ ਵਹਿਣ ਵਾਲੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਪੈਕ-ਸੈਡਲ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਸਪਾਈਕਸ ਨੇ ਉਸਦੀ ਪਿੱਠ ਨੂੰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਖਮੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਕੁਝ ਮਿੰਟਾਂ ਦੀ ਰਾਹਤ ਮੰਗੀ, ਪਰ ਉਸਦੇ ਗਾਰਡਾਂ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਮਖੌਲ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦਾ ਸਿਰ ਕੁਝ ਮਿੰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਢ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਫਿਰ ਉਸਨੂੰ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ, ਉਸਦੇ ਪੈਰਾਂ ਨੂੰ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਫੈਲਾਇਆ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਪ੍ਰਿਜ਼ਮ ਵਰਗੇ ਆਕਾਰ ਦੇ ਲੱਕੜ ਦੇ ਤਿੱਖੇ ਕਿਨਾਰੇ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਰੱਸੀਆਂ ਇੰਨੀਆਂ ਕੱਸ ਕੇ ਬੰਨ੍ਹੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਮਾਸ ਵਿੱਚ ਕੱਟ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ।

ਫਿਰ ਟੋਕਚਿਮ ਤਰਜੁਮ ਦੇ ਸਕੱਤਰ, ਨੇਰਬਾ ਨਾਮ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਲੈਂਡੋਰ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਸਿਰ ਦੇ ਵਾਲਾਂ ਤੋਂ ਫੜ ਲਿਆ, ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਪੋਬੋ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਇੱਕ ਲਾਲ-ਗਰਮ ਲੋਹਾ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ, ਜਿਸਨੂੰ ਉਸਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਲੈਂਡੋਰ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਨੇੜੇ ਰੱਖਿਆ। ਗਰਮੀ ਇੰਨੀ ਤੇਜ਼ ਸੀ ਕਿ ਕੁਝ ਪਲਾਂ ਲਈ ਸ਼੍ਰੀ ਲੈਂਡੋਰ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ ਜਿਵੇਂ ਉਸਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਸੜ ਗਈਆਂ ਹੋਣ। ਇਸਨੂੰ ਇੰਨਾ ਨੇੜੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਨੱਕ ਸੜ ਗਈ। ਪੋਬੋ ਨੇ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਮਾਚਿਸ ਦਾ ਤਾਲਾ ਲਿਆ, ਜਿਸਨੂੰ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਪੀੜਤ ਦੇ ਮੱਥੇ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉੱਪਰ ਵੱਲ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ।

ਇਸ ਲਈ ਝਟਕਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਖਾਲੀ ਬੰਦੂਕ ਇੱਕ ਸੇਵਾਦਾਰ ਸਿਪਾਹੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਦੇ ਹੋਏ, ਪੋਬੋ ਨੇ ਦੋ ਹੱਥਾਂ ਵਾਲੀ ਤਲਵਾਰ ਲਈ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਪੀੜਤ ਦੀ ਗਰਦਨ ਦੇ ਪਾਸੇ ਤਿੱਖੀ ਧਾਰ ਰੱਖੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਸੱਚਾ ਵਾਰ

ਕਰਨ ਲਈ ਦੂਰੀ ਨੂੰ ਮਾਪਣਾ ਹੋਵੇ। ਫਿਰ ਤਲਵਾਰ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਦੇ ਹੋਏ, ਉਸਨੇ ਇਸਨੂੰ ਮਿਸਟਰ ਲੈਂਡਰ ਦੀ ਗਰਦਨ ਤੋਂ ਪਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਉਸਨੇ ਗਰਦਨ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਦੁਹਰਾਇਆ।

ਇਸ ਦੁਖਦਾਈ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸ਼੍ਰੀ ਲੈਂਡੋਰ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਿਰ ਅਤੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕੱਪੜਾ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੇ ਨੌਕਰ ਮਾਨਸਿੰਗ ਨਾਲ ਕੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਹ ਨਾ ਦੇਖ ਸਕੇ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਸ਼੍ਰੀ ਲੈਂਡੋਰ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਨਸਿੰਗ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਕੱਪੜਾ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਲੈਂਡੋਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨੌਕਰ ਨੂੰ, ਉਸਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਨੂੰ ਫੈਲਾਏ ਹੋਏ, ਉਸੇ ਲੱਕੜ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਦੇਖਿਆ। ਸ਼੍ਰੀ ਲੈਂਡੋਰ ਨੂੰ ਚੌਵੀ ਘੰਟੇ ਇਸ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ, ਜਿੰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਲੱਤਾਂ ਫੈਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਬਾਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਖੰਭੇ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਮਾਨਸਿੰਗ ਨੂੰ ਬਾਰਾਂ ਘੰਟੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੀਂਹ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦੇ ਇੱਕ ਪੂਲ ਵਿੱਚ ਬਿਠਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਤਸ਼ੱਦਦ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲੱਤਾਂ ਅਤੇ ਬਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮਾਸਪੇਸ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਪਾਉਣਾ ਅਤੇ ਰੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਡੀ ਨੂੰ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਸੀ।

ਜਦੋਂ ਮਿਸਟਰ ਲੈਂਡੋਰ ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰੱਸੀਆਂ ਤੋਂ ਖੋਲ੍ਹੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਤਾਂ ਉਹ ਇੰਨੀਆਂ ਸੁੰਨ ਅਤੇ ਸੁੱਜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ ਕਿ ਸੋਲਾਂ ਘੰਟਿਆਂ ਤੱਕ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ ਅਤੇ ਡਰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਦੁਖਦਾਈ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਮਿਸਟਰ ਲੈਂਡੋਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਗਾਲਸ਼ੀਓ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਮੁਰੰਮਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਤੀਜੇ ਦਿਨ ਦੁਪਹਿਰ ਨੂੰ, ਗਾਲਸ਼ੀਓ ਵਿਖੇ, ਦੋਵਾਂ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਪੈਦਲ ਟੌਕਸਮ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਮਾਰਚ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਈ ਨਦੀਆਂ ਪਾਰ ਕਰਨੀਆਂ ਪਈਆਂ।

ਟੌਕਸਮ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ, ਮਿਸਟਰ ਲੈਂਡੋਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬੇਰੀਅਰ ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖ਼ਰਾਬ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਨੇ ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਖਾਧਾ ਸੀ। ਇਸ ਸਾਰੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪਹਿਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ, ਮਿਸਟਰ ਲੈਂਡੋਰ ਅਤੇ ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਨੂੰ ਯਾਕ 'ਤੇ ਬਿਠਾਇਆ ਗਿਆ। ਮਾਨਸਿੰਗ ਨੂੰ ਤੁਰਨਾ ਪਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਝੀਲ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ। ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਾਰਡਾਂ ਨੇ ਮਿਸਟਰ ਲੈਂਡੋਰ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤਾ।

ਡੋਗਮਾਰ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ, ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਤਕਲਾਕੋਟ ਦੇ ਜੋਂਗ ਪੇਨ ਨੇ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਸੀ ਕਿ ਥੱਕੇ ਹੋਏ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਗਿਆਨਿਮਾ ਰਾਹੀਂ ਇੱਕ ਲੰਬੇ, ਚੱਕਰਵਾਤੀ ਰਸਤੇ ਰਾਹੀਂ ਅਤੇ ਲੁੰਪੀਆ ਦੱਰੇ ਰਾਹੀਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਸ਼ਾਇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਠੀਕ ਹੁੰਦਾ। ਮੈਥੋਡਿਸਟ ਐਪੀਸਕੋਪਲ ਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਰੈਵਰੈਂਡ ਹਰਕੁਆ ਵਿਲਸਨ, ਪੇਸ਼ਕਾਰ ਖੜਕ ਸਿੰਗ ਪਾਲ ਅਤੇ ਬਯਾਨ ਦੇ ਭੂਟੀਆ [18] ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਵਿਅਕਤੀ ਪੰਡਿਤ ਗੋਬਾਰੀਆ ਦੇ ਦਖਲ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਜੋਂਗ ਪੇਨ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਾਬੰਦੀ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਅਤੇ ਤਕਲਾਕੋਟ ਲਿਜਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪਿਆ।

ਇਸ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ ਕੈਦੀਆਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਰੈਵਰੈਂਡ ਹਰਕੁਆ ਵਿਲਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਮੈਡੀਕਲ ਮੈਨ ਵੀ ਹਨ, ਨੇ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਭਿਆਨਕ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਤਿੱਬਤੀ ਗਾਰਡਾਂ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਲੈਂਡੋਰ ਦੀ ਕੁਝ ਜਾਇਦਾਦ ਉਸਨੂੰ

ਤਕਲਾਕੋਟ ਵਿੱਚ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ। ਫਿਰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਬਹਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੀ ਲੈਂਡੋਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਣਵਰਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਯਾਦ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸੂਚੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਸੂਚੀ (ਇੱਕ ਕਾਪੀ) ਤਕਲਾਕੋਟ ਦੇ ਜੋਂਗ ਪੇਨ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ।
ਮੈਂ ਸੂਚੀ ਨੱਥੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਜੋਂਗ ਪੇਨ ਨੂੰ ਗੁੰਮ ਹੋਈਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਉਸਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਵਾਪਰਿਆ, ਅਤੇ ਉਹ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਗਾਰਟੋਕ ਦੇ ਇੱਕ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਮੈਂ ਇੱਥੇ ਜੋ ਕੁਝ ਇਕੱਠਾ ਕਰ ਸਕਿਆ, ਉਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸੰਭਾਵਨਾ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਸਾਰੀ ਗੁੰਮ ਹੋਈ ਜਾਇਦਾਦ, ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਮੈਂ ਜੋਂਗ ਪੇਨ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਉਸਨੇ ਬਿਮਾਰੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਬੇਕਾਰਤਾ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਕੋਲ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਨਵਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਇਹਨਾਂ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਅਥਾਹ ਨਫ਼ਰਤ ਲਈ ਬਦਨਾਮ ਹੈ।
ਮਿਸਟਰ ਸੇਵੇਜ ਲੈਂਡਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਬਿਰਤਾਂਤ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਦੋ ਨੌਕਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਲੁਕਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਤਕਲਾਕੋਟ ਵਿਖੇ ਰੈਵਰੈਂਡ ਹਰਕੁਆ ਵਿਲਸਨ ਦੇ ਤੰਬੂ ਵਿੱਚ, ਪੇਸ਼ਕਾਰ ਖੜਕ ਸਿੰਗ, ਪੰਡਿਤ ਗੋਬਾਰੀਆ ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਭੂਟੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਕਈ ਤਿੱਬਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਲੈਂਡੋਰ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੇ ਗਏ ਪੂਰੇ ਬਿਰਤਾਂਤ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ। ਨਰਬਾ ਨਾਮ ਦਾ ਆਦਮੀ, ਜਿਸਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਲੈਂਡਰ ਦੇ ਵਾਲ ਫੜੇ ਹੋਏ ਸਨ ਜਦੋਂ ਉਸਦਾ ਸਿਰ ਕਲਮ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਸਾੜ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਸਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਬਿਰਤਾਂਤ ਸੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਅਤਿਕਥਨੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਰਾ ਬਯਾਨ ਅਤੇ ਚੌਦਾਨ ਇਸ ਨਾਲ ਗੂੰਜ ਰਹੇ ਹਨ। ਤਕਲਾਕੋਟ ਦੇ ਜੋਂਗ ਪੇਨ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਫ਼ੀ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਸਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।
ਮਿਸਟਰ ਸੇਵੇਜ ਲੈਂਡਰ ਕੋਲ ਚੀਨੀ ਪਾਸਪੋਰਟ ਸਨ, ਅਤੇ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਠਹਿਰਾਅ ਦੌਰਾਨ ਉਸਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਸ ਵਹਿਸ਼ੀ, ਜ਼ਾਲਮ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮਿਸਟਰ ਲੈਂਡਰ ਕਿਵੇਂ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਦਾ ਸੀ।
ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਵਿਵਹਾਰ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਿਆਲੂ ਸੀ, ਅਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮਿਲਣਸਾਰ ਅਤੇ ਸ਼ਿਸ਼ਟਾਚਾਰੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਸ਼੍ਰੀ ਲੈਂਡੋਰ ਨੂੰ ਤਿੱਬਤ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਠੀਕ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਪਛਾਣ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਉਦੋਂ ਉਸ ਭਿਆਨਕ ਸਲੂਕ ਤੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਠੀਕ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਸਦੇ ਹੱਥਾਂ ਅਤੇ ਪੈਰਾਂ 'ਤੇ ਰੱਸੀਆਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦੇਖੇ, ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬੀਤਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ

ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਰੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਡੀ 'ਤੇ ਹੋਈ ਸੱਟ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਡਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।
15 ਅਕਤੂਬਰ*, 1897*।

ਫੁੱਟਨੋਟ:

[16] ਮਾਇਅਮ ਪਾਸ।
[17] ਗਾਲਸ਼ੀਓ, ਜਾਂ ਗਯਾਤਸ਼ੋ।
[18] ਭੂਟੀਆ, ਜਾਂ ਸ਼ੋਕ।

ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਿਛਲੇ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਦਾ ਨੰਬਰ; ਮਿਤੀ, ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

645
ਨੰ. ਨੰ. 277 ਏ. ਆਫ 189—।

ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅੰਡਰ-ਸੈਕਟਰੀ, ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮੀ ਪ੍ਰਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਅਵਧ
ਤੋਂ
ਏ. ਐੱਚ. ਸੇਵੇਜ ਲੈਂਡਰ, ਐਸਕਿਊ.,
c/o ਮੈਸਰਸ. ਗ੍ਰਿੰਡਲੇ, ਗਰੂਮ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ,
ਬੈਂਕਰਜ਼, ਬੰਬੇ।

ਮਿਤੀ, ਇਲਾਹਾਬਾਦ, 13 ਨਵੰਬਰ, 1897।

ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਭਾਗ।
ਸਰ,
ਤੁਹਾਡੇ 5 ਨਵੰਬਰ ਦੇ ਪੱਤਰ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਲਾਰਕਿਨ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਬਿਆਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਛਾਪੀ ਹੋਈ ਕਾਪੀ ਭੇਜਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

1. ਆਪਣੇ ਆਪ ਬਾਰੇ;
2. ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਦਾ;
3. ਮੈਨ ਸਿੰਗ ਦਾ;
4. ਰੇਵ. ਹਰਕੁਆ ਵਿਲਸਨ ਦਾ;
5. ਪੰਡਿਤ ਗੋਬਾਰੀਆ ਦਾ;
6. ਖੜਕ ਗਾਇਨ;
7. ਸੁਨਾ ਦਾ।

ਮੈਨੂੰ ਮਾਣ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਸਭ ਤੋਂ ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਹਾਂ,
ਐੱਚ. ਐੱਨ. ਰਾਈਟ,
ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅੰਡਰ-ਸੈਕਟਰੀ,
ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮੀ ਪ੍ਰਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਅਵਧ। ਐਨ.ਐਮ.

ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਬਿਆਨ, 9 ਅਕਤੂਬਰ, 1897 ਨੂੰ ਲਿਆ ਗਿਆ,
ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਸੰਜੀਦਾ ਪੁਸ਼ਟੀਕਰਨ।

ਮੇਰਾ ਨਾਮ ਚੰਦੇਨ ਸਿੰਗ ਹੈ; ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਬੀਜੇ ਸਿੰਘ ਹੈ; ਮੇਰੀ ਜਾਤ ਠਟੋਲਾ ਹੈ; ਉਮਰ ਬੱਤੀ ਸਾਲ ਹੈ; ਕਿੱਤੇ ਕਰਕੇ ਖੇਤੀ ਹਾਂ; ਮੇਰਾ ਘਰ ਠੱਟ, ਥਾਣਾ ਬਿਸੋਟ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਲਮੋੜਾ ਵਿਖੇ ਹੈ।

ਮੈਂ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ 27 ਜਾਂ 28 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਅਲਮੋੜਾ ਵਿਖੇ ਮਿਸਟਰ ਲੈਂਡੋਰ ਨਾਲ ਇੱਕ ਬੇਰੀਅਰ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ ਸੀ। ਮੈਂ ਤਿੱਬਤ ਦੀ ਯਾਤਰਾ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘੇ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਟੋਕਸਮ ਪਹੁੰਚੇ। ਉੱਥੇ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਮਾਲਕ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਪਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਦਾਰਜੀਲਿੰਗ ਲੈ ਜਾਣ ਲਈ ਘੋੜੇ ਖਰੀਦ ਲੈਣ। ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਾਨੂੰ ਫੜ ਲਿਆ ਗਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਚੌਕਸੀ ਨਾਲ ਦੂਰ ਰਹੇ ਸੀ। ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਸਾਨੂੰ ਘੋੜੇ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਲਿਆਉਂਦੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿਪਾਹੀ ਭੇਜੇ, ਜੋ ਰੇਤ ਦੀਆਂ ਪਹਾੜੀਆਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਘਾਤ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਰਹੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਘੋੜੇ ਵੇਚਣ ਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਦੇਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਭੀੜ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਧੋਖੇ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਘੇਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਫੜ ਲਿਆ। ਸਾਨੂੰ ਬਾਹਾਂ (ਪਿੱਛੇ) ਅਤੇ ਲੱਤਾਂ ਨਾਲ ਰੱਸੀਆਂ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਗਿਆ। ਮੇਰੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਦੋ ਨੌਕਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਰਾਜਾ, [19] ਕੋਲ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਸਨੇ ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ। ਫਿਰ ਮੈਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕੋਰੜਿਆਂ ਵਾਲੇ ਦੋ ਤਾਕਤਵਰ ਆਦਮੀਆਂ ਨੇ ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਦੋ ਸੌ ਕੋੜੇ ਮਾਰੇ। ਮੈਨੂੰ ਨਕਸ਼ਿਆਂ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ। ਮੇਰੇ ਮਾਲਕ ਨੇ ਆਵਾਜ਼ ਮਾਰੀ ਕਿ ਉਹ, ਮੈਂ ਇਕੱਲਾ ਨਹੀਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਕੁੱਟਿਆ ਨਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਲਾਮਾ ਨੇ ਉਸਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਵਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਕੁਝ ਦੂਰ ਲੈ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਜੋ ਮੈਂ ਉਸ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਨਾ ਕਰ ਸਕਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਡੀ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਲੈ ਲਈ। ਫਿਰ ਸਾਨੂੰ ਰਾਤ ਲਈ ਵੱਖਰਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਹੱਥ ਇੱਕ ਖੰਭੇ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹ

ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਮੈਂ ਉਸ ਦਰਦ ਨਾਲ ਸੌਂ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਸੀ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਮੇਰੇ ਮਾਲਕ, ਉਸਦੇ ਹੱਥ ਉਸਦੀ ਪਿੱਠ ਪਿੱਛੇ ਬੰਨ੍ਹੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਇੱਕ ਤਿੱਖੀ ਕਾਠੀ 'ਤੇ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇੱਕ ਘੋੜਸਵਾਰ ਦੁਆਰਾ ਫੜੀ ਇੱਕ ਲੰਬੀ ਰੱਸੀ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਹ ਬੰਦੂਕਾਂ ਅਤੇ ਤਲਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਲਗਭਗ ਪੰਜਾਹ ਘੋੜਸਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਘਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਇੱਕ ਤੇਜ਼ ਦੌੜ ਗਿਆ। ਸਾਡੇ ਕੁਲੀ, ਮੈਨ ਸਿੰਗ, ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਜਾਇਆ ਗਿਆ। ਮੇਰੇ ਗਾਰਡਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੇਰੇ ਮਾਲਕ ਦਾ ਗਲਸ਼ੀਓ ਵਿਖੇ ਸਿਰ ਕਲਮ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੇਰਾ ਸਿਰ ਕਲਮ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮੈਂ ਸੀ। ਚੌਥੇ ਜਾਂ ਪੰਜਵੇਂ ਦਿਨ ਮੇਰਾ ਮਾਲਕ ਵਾਪਸ ਆਇਆ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਮੈਂ ਇੱਕ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਕੈਦੀ ਸੀ, ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਬਿਨਾਂ ਖਾਣੇ ਦੇ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਤਰਸਯੋਗ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਉਸਨੂੰ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਕਫ਼ਾਂ ਨਾਲ ਹੱਥਕੜੀਆਂ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਕੱਪੜੇ ਪਾਟੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਉਸਦੀ ਕਮਰ ਤੋਂ ਖੂਨ ਵਗ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਪੈਰ ਅਤੇ ਹੱਥ ਸੁੱਜੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਘੋੜੇ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਇੱਕ ਗਾਰਡ ਸਾਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਗਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਸੀ, ਯੈਕਾਂ ਦੀ ਪਿੱਠ 'ਤੇ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਵੱਲ। ਉੱਥੇ ਮੇਰੀਆਂ ਰੱਸੀਆਂ ਖੋਲ੍ਹੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਮੇਰੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਤੰਗਚਿਮ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚੇ। ਸਾਨੂੰ ਆਖਰਕਾਰ ਤਕਲਾਕੋਟ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਰੈਵਰੈਂਡ ਹਰਕੁਆ ਵਿਲਸਨ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲੇ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਹਾਲਤ ਦੇਖੀ। ਉਸਨੇ ਸਾਡੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਮੇਰਾ ਮਾਲਕ ਮੌਤ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ 'ਤੇ ਸੀ। ਤਿੱਬਤੀਆਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਕੁਝ ਜਾਇਦਾਦ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਗਭਗ 475 ਰੁਪਏ ਨਕਦ, ਦੋ ਰਾਈਫਲਾਂ, ਰਿਵਾਲਵਰ, ਦੋ ਫਾਈਲਾਂ, ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਸਾਬਣ, ਦਵਾਈ, ਇੱਕ ਬਟਰਫਲਾਈ ਡੋਜਰ, ਮਾਚਿਸ, ਗਣਿਤ ਦੇ ਯੰਤਰਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਡੱਬਾ, ਇੱਕ ਮਾਤਰਾ (400) ਕਾਰਤੂਸ, ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫਿਕ ਪਲੇਟਾਂ ਅਤੇ ਨੈਗੇਟਿਵ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਡੱਬਾ, ਤਿੰਨ ਬੈਗ ਰੱਖੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਖਰੀਦੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭੋਜਨ ਲਈ ਚਾਰ ਗੁਣਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੀਮਤ ਅਦਾ ਕੀਤੀ।

ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਲਈ ਪੜ੍ਹੋ।

ਜੇ. ਲਾਰਕਿਨ।

ਨੋਟ:- ਕਈ ਹੋਰ ਬਿਆਨਾਂ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟਾਂ ਲਈ, "ਇਨ ਦ ਫੋਰਬਿਡਨ ਲੈਂਡ" ਦਾ ਵੱਡਾ ਐਡੀਸ਼ਨ ਵੇਖੋ।

ਫੁੱਟਨੋਟ:

[19] ਰਾਜਾ, ਜਾਂ ਰਾਜਾ।

ਖ਼ਤਮ

---

sjeet